Ålands landskapsregering

FÖRSLAG TILL

BUDGET

FÖR LANDSKAPET ÅLAND

2009

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G Sid.

ALLMÄN MOTIVERING 1

SIFFERSTAT

Inkomster 1
Utgifter 6

DETALJMOTIVERING

Inkomster/Utgifter 19

Bilagor:

1. Preliminär plan för socialvården 2009 - 2013
2. Förslag till plan för hälso- och sjukvården 2009
3. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1. - 31.12.2009
4. Personal per huvudtitel 2007 - 2009
5. Tjänstetablå 2009
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner

Ålands landskapsregering

FRAMSTÄLLNING nr 1/2008-2009

Förslag till budget för år 2009
Datum
2008-10-22

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

EKONOMISK ÖVERSIKT

Världsekonomin befinner sig hösten 2008 i en kraftig konjunkturnedgång. Den finansiella krisen har vid det här laget blivit betydligt djupare och mer utdragen än de flesta bedömare trodde för bara någon månad sedan. Under året har också de stigande priserna på olja, råvaror och livsmedel bidragit till en avtagande tillväxt och ett starkt inflationstryck. Tillväxtprognoserna för såväl Finland som Sverige har reviderats neråt i omgångar under de senaste månaderna.

Den internationella konjunkturnedgången kommer oundvikligen att påverka Åland under resten av året och under år 2009. Krisen i det internationella finanssystemet och den internationella ränteutvecklingen påverkar indirekt de åländska hushållens ekonomi. I sin senaste konjunkturrapport bedömer ändå ÅSUB att Åland kommer att klara lågkonjunkturen relativt bra, även om utsikterna för de olika branscherna i den åländska ekonomin skiljer sig från varandra.

BNP-tillväxten för Åland blir enligt preliminära uppgifter 5,4 procent år 2007, för att sedan enligt ÅSUB:s prognos bli negativ och sjunka till -0,8 i år (Tabell 1). Därefter repar sig tillväxten något, och för år 2009 förutspås en tillväxt på 0,1 och för 2010 1,1 procent.

Den kraftiga nergången i BNP-tillväxt mellan åren 2007 och 2008, beror på att de åländska börsbolagen gick ovanligt bra år 2007, och att inflationen var låg. I år förväntas de största bolagen uppvisa

betydligt sämre resultat, och det har dessutom varit en kraftig allmän prisstegring som ’ätit upp’ BNP-tillväxten.

Tabell 1. Ålands, Finlands och Sveriges BNP-tillväxt

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	2008**	2009**	2010**
Finland	5,1	1,2	2,2	1,8	3,5	2,9	4,9	4,4	2,2	1,3	1,9
Sverige	4,3	1,1	2,0	1,7	3,7	2,9	4,1	2,7	1,3	0,9	2,1
Åland	1,6	0,0	-2,3	3,1	2,4	4,6	-0,2	5,4	-0,8	0,1	1,1

*) preliminära siffror **) ÅSUB:s prognoser

I sin senaste konjunkturrapport förväntar sig ÅSUB att inflationen på Åland blir så hög som 4,2 procent i år, för att sedan falla tillbaka till 2,8 procent nästa år och ytterligare till 1,6 procent, år 2010. Den allmänna prisökningen under innevarande år beror på dyrare livsmedel och olja men också på höjningarna av skatterna på el och bränsle, och i viss mån på alkohol.

Hushållen

De åländska hushållen undgår inte att påverkas av konjunkturnedgången. Under året har tillväxten i hushållens köpkraft avstannat som en följd av den accelererande inflationen och de stigande räntorna. När räntekostnaderna för ålänningarnas förhållandevis stora bostadslån ökar minskar utrymmet för annan konsumtion. Det finns en överhängande risk för att tillväxten i de åländska hushållens konsumtion stannar av ännu mer nästa år. Troligen kommer tillväxten i de åländska hushållens disponibla inkomst att bli lägre åren 2009 - 2010 jämfört med åren 2007 - 2008, mycket till följd av hushållens relativt höga skuldsättningsnivå.

Arbetslöshet

Arbetslöshetsnivån på Åland bestäms, förutom av den allmänna konjunkturutvecklingen, av förändringar i pensionsavgångarnas storlek, av antalet utexaminerade och av förändringar i flyttströmmarna till och från Åland. Under den närmaste 12-månadersperioden kommer antalet pensionsavgångar att öka, vilket minskar arbetskraftens volym, samtidigt som antalet utexaminerade också ökar, vilket i sin tur kan komma att öka utbudet på arbetskraft. Därtill kommer att en allmän försiktighet och avtagande investeringsvilja hos företagen troligen kommer att begränsa antalet nyanställningar.

Ändå kommer förändringarna i den allmänna arbetslöshetsnivån förmodligen att bli marginella, vilket skulle innebära att arbetslösheten kommer att kunna hållas på en fortsatt relativt låg nivå under det närmaste året. ÅSUB förväntar sig att den öppna arbetslösheten ökar från 2,1 procent i år till 2,3 procent under nästa år.

Offentlig ekonomi

Avräkningsbeloppet till landskapet har haft en gynnsam utveckling och i genomsnitt ökat med drygt 5 procent per år under de senaste tre åren. För år 2008 har förskottet beräknats uppgå till 204,8 miljo-

ner euro. Tillväxttakten förväntas avta från nästa år, och bli under 1 procent, bland annat till följd av planerade skattelättnader. För år 2009 är förskottet fastställt till 206,6 miljoner euro.

Skattegottgörelsen (’flitpengen’) uppgick till rekordnivån 35,1 miljoner euro för år 2005, som ett resultat av de försäljningsvinster och skatter på dessa som chipsaktierna genererade. För år 2006 har Ålandsdelegationen fastställt skattegottgörelsen till 24,2 miljoner euro. För år 2007 beräknas beloppet uppgå till ungefär samma nominella nivå, för att de följande åren sjunka ytterligare något.

För landskapets ekonomiska situation har det stor betydelse att verksamhetsförutsättningarna för Ålands penningautomatförening är sådan att verksamheten kan upprätthållas på nuvarande marknader.

Värdet av Landskapet Ålands pensionsfonds innehav av värdepapper varierar med förändringarna på marknaderna. Fondens långsiktiga placeringsstrategi står fast med en sedvanlig anpassning av allokeringen i olika typer av värdepapper till det rådande marknadsläget. I budgetförslaget ingår liksom under föregående år att från fonden överförs ett belopp som motsvarar hälften av landskapets pensionsutgifter. Under året kommer effekterna för fonden av att nyanställd personal numera försäkras i ett privat försäkringsbolag att utvärderas.

Under den första delen av 2000-talet uppvisade många kommuner svaga resultat, med utgifter som ökade snabbare än skatteinkomsterna och landskapsandelarna. Det ser nu ljusare ut och kommunernas två senaste bokslut har varit positiva.

För år 2008 stärks kommunernas driftsekonomi och årsbidrag genom att systemet för landskapsandelar till kommunerna förnyats från innevarande år. Sammantaget uppgår de åländska kommunernas överskott till 3,1 miljoner euro enligt budgeterna för i år. Skatteintäkterna och landskapsandelarna tillsammans förväntas enligt ÅSUB:s prognoser öka med 11,4 procent, medan nettodriftskostnaderna enligt kommunernas budgetar beräknas öka med cirka 13 procent. Vid bedömningen av kommunernas ekonomiska utveckling bör hållas i minnet att enbart de svagaste kommunerna, de i bosättningsstrukturgrupp 1, efter reformen erhåller särskilda stöd för anläggningsprojekt.

För år 2009 förväntas enligt ÅSUB:s bedömning en fortsatt tillväxt i kommunernas intäkter från förvärvsinkomstskatterna. Tillväxten blir dock relativt svag eftersom den motverkas av de nya avdrag i rikets kommunalbeskattning som, i enlighet med resultatet av överläggningarna om ekonomiska frågor med Ålands kommunförbund, införs även i landskapet genom att blankettlagstiftningen lämnas oförändrad. Bortfallet av inkomster till följd av avdragsförändringarna föreslås i föreliggande budgetförslag kompenseras kommunerna. Hur inkomsterna av samfundsskatter utvecklas är osäkert, bland annat eftersom effekterna av den planerade tonnageskatten endast grovt kan uppskattas då den exakta utformningen inte är känd.

Näringslivet

De flesta åländska företag kommer under den närmaste 12-månadersperioden att påverkas av lågkonjunkturen. Kostnaderna för deras lån stiger och det blir svårare att låna till nya investeringar. Dessutom kommer de att påverkas av en överlag sjunkande efterfrågan i ekonomin.

Sjöfart

De åländska passagerarrederierna ser ut att klara nedgången förhållandevis bra, men man får räkna med lägre vinster i år jämfört med fjolåret. Resandevolymen kan komma att påverkas negativt om pessimismen bland hushållen/konsumenterna i Finland och Sverige håller i sig. Godstransportvolymerna kan också komma att få en svagare utveckling framöver i takt med att lågkonjunkturen fördjupas och tillväxten i handeln minskar. Med lägre bunkerpriser under den närmaste 12-månadersperioden jämfört med år 2008, vilket i dagsläget är det troliga, skulle rederiernas marginaler åter öka.

Skulle den nya tonnageskattelagen och övriga åtgärder i stödpaketet till sjöfarten införas som planerat nästa år kommer det att förbättra konkurrenssituationen för de åländska rederierna. Rederierna har också ingått långsiktiga löneavtal med arbetstagarna. Sammantaget torde detta medföra en sådan förstärkning av konkurrensituationen under inhemsk flagg att ytterligare utflaggningar, utöver det fartyg som det meddelats om i offentligheten, borde kunna motverkas.

Bank och försäkring

I tider av internationell finansiell oro påverkas bank- och försäkringssektorn direkt. Som det i dagsläget ser ut, kommer de åländska bankernas lönsamhet och resultat att utvecklas sämre under den närmaste 12-månadersperioden.

Bankerna drabbas av fördyrade kostnader för att låna upp pengar vilket i sin tur innebär att det även blir svårare och dyrare för kunderna – de åländska företagen och hushållen – att låna pengar, vilket sänker aktivitetsnivån och efterfrågan i ekonomin.

Industri och tillverkning

Angående övriga branscher kan noteras att livsmedelsindustrin enligt ÅSUB:s prognos kommer att få se en avmattning i omsättningens tillväxt under år 2008 och första halvan av år 2009. I våras var tongångarna i branschen optimistiska och utsikterna ser fortsättningsvis rätt ljusa ut, trots den allmänna lågkonjunkturen. För den övriga tillverkningsindustrin ser det ut som om styrkan i den uppåtgående trenden i omsättningen skulle mattas av i takt med konjunkturnergången under andra hälften av detta år och början av nästa.

Byggbransch

Byggbranschen på Åland kommer att mattas något under den närmaste 12-månadersperioden. Det är främst byggandet i privat regi som kommer att påverkas av den förväntat sämre konjunkturen och av en större försiktighet hos hushåll och företag. Investeringsnivån hos landskapet och kommunerna kommer under perioden att bibehållas på en hög nivå, vilket dämpar nedgången.

Handel och tjänster
Handeln på Åland kommer förmodligen också att påverkas av lågkonjunkturen. Särskilt sällanköpshandeln brukar påverkas negativt om hushållens marginaler minskar, även om den avtagande tillväxten i konsumtionen kan komma att begränsas av sänkta priser. Dagligvaruhandeln (och kunderna) kommer i någon mån att under år 2009 gynnas av lättnaden på beskattningen av livsmedel som införs om ett år.

ÅSUB:s prognos visar en något försvagad tillväxt för hotell- och restaurangbranschen under den kommande 12-månadersperioden, och i de vanligtvis expansiva branscherna övriga tjänster och IT ser tillväxttakten i omsättningen enligt de senaste siffrorna och enligt samma prognos ut att mattas av under den kommande 12-månadersperioden.

EKONOMISK POLITIK

Budgetprocessen
Reformeringen av de regelverk som styr de ekonomiska processerna inom förvaltningen är en angelägen uppgift under de kommande åren. Inledningsvis bereds ett förslag till ny finansförvaltningslag där reglegringen av över- respektive underskott och överföringar mellan åren är en central del av budgetbestämmelserna. Vid sidan av en reformering av själva budgetstrukturen avser landskapsregeringen att även ägna själva processen uppmärksamhet för att åstadkomma effektiva och ändamålsenliga arbetsformer som är ägnade att lyfta fram de centrala frågeställningarna till politiskt beslutsfattande. Detta är särskilt angeläget i den föränderliga ekonomiska situation som nu tycks råda. Beredskapen att möta förändringar i samhällsekonomin behandlas nedan i ett särskilt avsnitt. Landskapsregeringen konstaterar i sammanhanget att förutsättningarna under vilka den planerade långsiktiga resurs- och behovsplanen bereddes så väsentligt har ändrat att en förnyad genomgång är nödvändig varför planen inte överlämnas som en del av budgetförslaget.

Budgetutvecklingen
Landskapsregeringen konstaterar att budgetsituationen fortsättningsvis är relativt god trots att en avmattning i utvecklingen av avräkningsbeloppet och skattegottgörelsen nu kan skönjas samtidigt som den allmänna utgiftsutvecklingen är relativt kraftig. Landskapsregeringen bedömer att det ackumulerade budgetöverskottet vid utgången av år 2008 uppgår till ca 10.000.000 euro vilket belopp har beaktats som inkomst i föreliggande förslag till budget. Föreliggande förslag till budget uppvisar ett ackumulerat underskott om 2.638.000 euro. Landskapsregeringen konstaterar att drygt 46,7 miljoner euro finns avsatt i utjämningsfonden, vilket ger en trygghet och viss anpassningstid vid en eventuell snabb sänkning av inkomstnivån.

För år 2008 är förskottet på avräkningen fastställt till 204,8 miljoner euro. Förskottet på avräkningen för år 2009 har fastställts till 206,6 miljoner euro. År 2009 påverkas statsinkomsterna bl.a. av fördröjningar i vissa skattesänkningar som infördes år 2008 samt av planerade skattesänkningar år 2009. Vissa av de skattesänkningar som genomförs år 2009 kommer även de att slå fullt ut först året därpå, t.ex. sänkningen av mervärdesskatten på livsmedel som ska träda i kraft först fr.o.m. 1.10.2009. Utgående från de ramar och prognoser som finns tillgängliga t.o.m. år 2012 kommer en mindre ökning av avräkningsbeloppet att ske årligen. Man bör beakta att landets regering har för

avsikt att genomföra en s.k. halvtidsöversyn av skattelättnaderna och detta har således inte beaktats i inkomstposterna. Därtill är utvecklingen av skatteinkomsterna även på kort sikt osäker med tanke på den för närvarande snabba konjunkturnedgången samt av det oroliga läget på finansmarknaden såväl globalt sett som i närregionerna varför det är sannolikt att prognoserna ännu kommer att revideras. Utvecklingen av avräkningsbeloppet åskådliggörs i nedanstående graf.

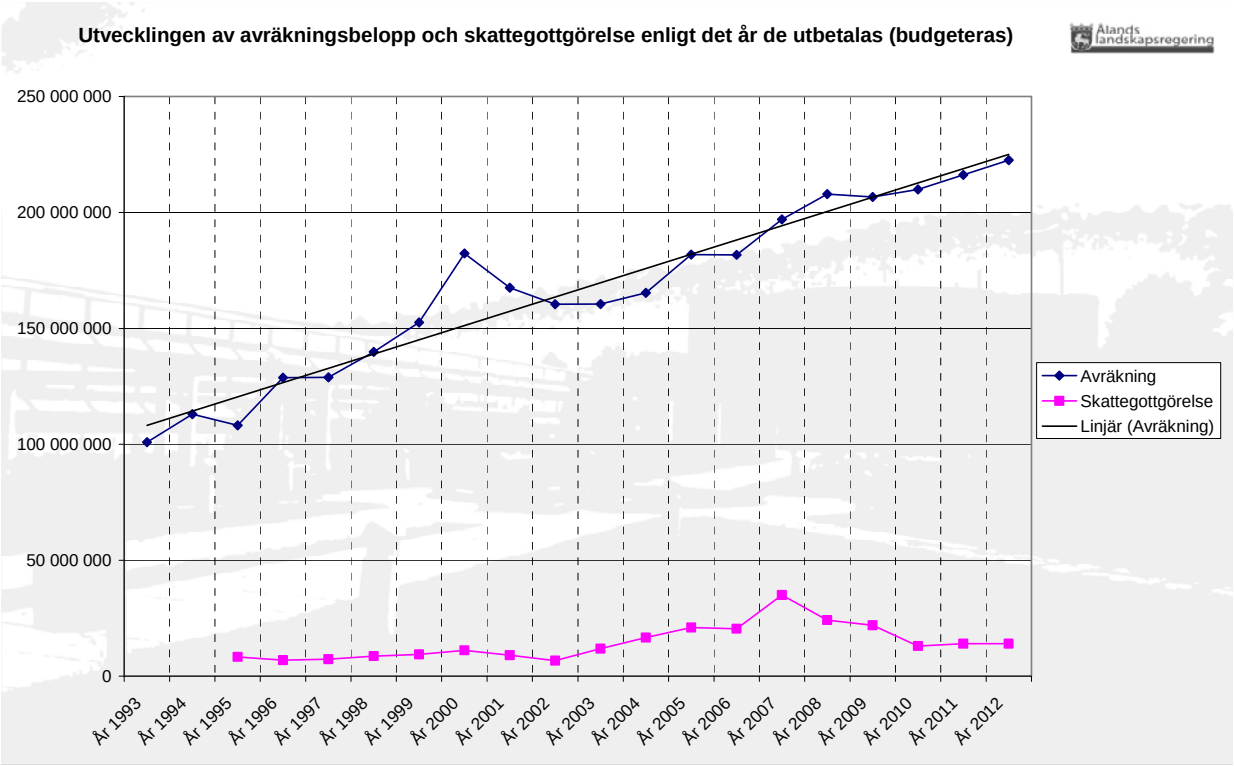

Källor: Ålandsdelegationen, ÅSUB, Finansministeriet samt statsbudget och -proposition vf

Skattegottgörelsen har visat sig allt viktigare för landskapets totala inkomster och budgetbalans. Under en femårsperiod, åren 2004 - 2008, har inkomsterna av skattegottgörelsen uppgått till drygt 117 miljoner euro. I föreliggande förslag till budget för år 2009 har en inkomst om 22 miljoner euro upptagits som inkomst av skattegottgörelse. Skattegottgörelserna för de senare åren i ovanstående graf baseras på prognoser gjorda av ÅSUB respektive en uppskattning för år 2012.

I budgetförslaget ingår, liksom i budgeten för år 2008, 20 miljoner euro som inkomst av penningautomatföreningens verksamhet. Landskapsregeringen konstaterar att eftersom dessa inkomster direkt kanaliseras till allmännyttiga eller andra allmänna ändamål, såsom understöd till föreningar inom social, kulturell och idrottslig verksamhet, och eftersom spelverksamheten i sig har stor betydelse som näringsgren, är det mycket betydelsefullt för det åländska samhället att verksamhetsförutsättningarna för på Åland bedriven spelverksamhet inte begränsas i förhållande till nuvarande situation. Landskapsregeringen kommer därför att göra sitt yttersta för att spelfrågorna ska kunna föras till en ändamålsenlig lösning.

Landskapsregeringen konstaterar att utfallet av de kollektivavtalsförhandlingar som slutförts under år 2008 till stor del verkar höjande på konsumtionsutgifterna år 2009. Avtalen för de flesta yrkesgrupperna löper ut kring slutet av år 2009. Konsumtionsutgiftsökningen påverkas även av att

den allmänna prisutvecklingen legat närmare fem procent det senaste året. Andra fördyrande enskilda faktorer av betydelse är utvecklingen av oljepriset samt energi i övrigt där utvecklingen klart överstiger den allmänna trenden. De större förändringarna av konsumtionsutgifterna mellan åren 2008 och 2009 framgår av nedanstående tabell:

	Förändring euro	Förändring i procent	
Konsumtionsutgifter år 2008	169 527 000		
Förändring av personalutgifter ca belopp	5 300 000	3,1%	*)
Pensioner förändring	1 250 000	0,7%	
Övriga konsumtionsutgifter förändring	3 916 000	2,3%	
Förändring totalt	*10 466 000*	6,2%	
Konsumtionsutgifter år 2009	179 993 000		

*) Personalutgifterna ökar i jämförelse med budget 2008, inkl. tb I, med 5,1 %

Landskapets beredskap för att upprätthålla sysselsättningen inom byggnadssektorn är fortsatt god i enlighet med budgetförslaget som upptar anslag för investeringar om drygt 21 miljoner euro. År 2008 var investeringsvolymen exceptionellt hög bl.a. till följd av att 6 miljoner euro upptogs för den nya frigående färjan.

Omslutningen i det budgetförslag som landskapsregeringen nu förelägger lagtinget minskar med 5,3 % och förslaget balanserar på 318.520.000 euro.

Nedanstående jämförelse av utgifter och inkomster åren 2008 - 2009 bygger på antagen budget för år 2008 inklusive första tilläggsbudgeten i förhållande till landskapsregeringens förslag till budget för år 2009. Vid bedömningen av förändringarna kan bl.a. följande större skillnader mellan åren noteras:

Ht 43 Kansliavdelningen

- Den största enskilda förändringen av överföringsutgifterna under kansliavdelningens huvudtitel härrör av anslaget för räntestöd för bostadsproduktion som ökar bl.a. till följd av stigande räntor.

Ht 44 Finansavdelningen

- konsumtionsutgifterna under finansavdelningens huvudtitel ökar med närmare 1,3 miljoner euro för de pensionsrelaterade utgifterna och knappt 0,1 miljoner euro för övriga utgifter
- överföringsutgifterna under finansavdelningens förvaltningsområde minskar främst till följd av lägre anslag för projektbidrag ur penningautomatmedel
- investeringsutgifterna under finansavdelningens förvaltningsområde minskar i förslaget för år 2009 till följd av lägre delanslag för uppförandet av Alandica Kultur och Kongress
- inkomsten för delfinansiering av Alandica Kultur och Kongress minskar från 4,8 miljoner euro år 2008 till 3,4 miljoner euro år 2009. Överföringen från pensionsfonden ökar med 600.000 euro.

Ht 45 Social- och miljöavdelningen

- överföringsutgifterna under social- och miljöavdelningens huvudtitel ökar till följd av nytt anslag för underhållsstöd, högre anslag för landskapsandel till kommunerna för socialvårdens

driftskostnader samtidigt som anslagen för understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder samt främjandet av avfallshanteringen minskar.

Ht 46 Utbildnings- och kulturavdelningen

- ökningen av konsumtionsutgifter under utbildnings- och kulturavdelningens huvudtitel hålles tillbaka något till följd av att användningen av tidigare års anslag ökar med drygt 0,3 miljoner euro i budgetförslaget för år 2009
- överföringsutgifterna under utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde minskar främst till följd av att det i budgeten för år 2008 ingår högre anslag för understöd för 4/mbk Pommerns underhåll samtidigt som det ingick anslag för understöd för utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum. I budgetförslaget för år 2009 har anslag beaktats för att utbyggnaden sker i landskapets regi.

Ht 47 Näringsavdelningen

- överföringsutgifterna under näringsavdelningens huvudtitel minskar främst till följd av att det i budgetförslaget för år 2009 inte upptas något anslag för skördeskadeersättningar och landskapets finansieringsandel för axel 3 och 4 inom landsbygdsutvecklingsprogrammet
- i budgetförslaget för år 2008 ingick anslag för anläggande av en golfbana i Godby/Ämnäs medan inom ramen för nu föreliggande budgetförslag finns möjlighet att bevilja stöd om 30 % av de godtagbara kostnaderna.

Ht 48 Trafikavdelningen

- konsumtionsutgifterna under trafikavdelningens huvudtitel påverkas kraftigt av höjda oljepriser för såväl den frigående sjötrafiken, väghållningen som linfärjetrafiken
- överföringsutgifterna ökar främst p.g.a. högre anslag för understöd för kollektivtrafiken, även här till stor del som en följd av högre bränslepriser
- investeringsutgifterna minskar till följd av att det i budgetförslaget för år 2009 endast ingår ett mindre slutanslag för färjanskaffningen.

Ht 49 Finansieringsinkomster och -utgifter

- vid bedömningen av finansieringsutgifterna bör beaktas att det i budgeten för år 2008 ingår anslag om 10 miljoner euro för överföring till utjämningsfonden
- finansieringsinkomsterna minskar främst till följd av att inkomsten av föregående års överskott minskar.

JÄMFÖRELSE AV UTGIFTER OCH INKOMSTER ÅREN 2008 - 2009

HUVUDTITEL	UTGIFTER			INKOMSTER		NETTOUTGIFTER		
	År 2008 Grund + tb I 1.000 euro	År 2009 Förslag 1.000 euro	Förändring 2008 - 2009 %	År 2008 Grund + tb I 1.000 euro	År 2009 Förslag 1.000 euro	År 2008 Grund + tb I 1.000 euro	År 2009 Förslag 1.000 euro	Förändring 2008 - 2009 %
HT 41 LAGTINGET	**-2 743**	**-3 007**	**9,6%**	**2**	**2**	**-2 741**	**-3 005**	**9,6%**
Konsumtionsutgifter	-2 743	-3 007	9,6%					
HT 42 LANDSKAPSREGERINGEN	**-2 688**	**-2 919**	**8,6%**	**306**	**285**	**-2 382**	**-2 634**	**10,6%**
Konsumtionsutgifter	-2 688	-2 919	8,6%					
Överföringsutgifter	0	0	0,0%					
HT 43 KANSLIAVDELNINGEN	**-25 205**	**-23 433**	**-7,0%**	**3 214**	**3 194**	**-21 991**	**-20 239**	**-8,0%**
Konsumtionsutgifter	-9 454	-9 904	4,8%					
Överföringsutgifter	-4 251	-4 629	8,9%					
Investeringsutgifter	-4 000	-3 900	-2,5%					
Lån och övriga finansinv.	-7 500	-5 000	-33,3%					
HT 44 FINANSAVDELNINGEN	**-52 352**	**-49 201**	**-6,0%**	**34 144**	**32 980**	**-18 208**	**-16 221**	**-10,9%**
Konsumtionsutgifter	-21 537	-22 877	6,2%					
Överföringsutgifter	-20 565	-19 724	-4,1%					
Investeringsutgifter	-4 750	-1 100	-76,8%					
Lån och övriga finansinv.	-5 500	-5 500	0,0%					
HT 45 SOCIAL- OCH MILJÖ-AVDELNINGEN	**-111 758**	**-118 927**	**6,4%**	**8 565**	**8 528**	**-103 193**	**-110 399**	**7,0%**
Konsumtionsutgifter	-75 213	-79 275	5,4%					
Överföringsutgifter	-28 875	-31 922	10,6%					
Investeringsutgifter	-7 520	-7 530	0,1%					
Lån och övriga finansinv.	-150	-200	33,3%					
HT 46 UTBILDNINGS- OCH KULTUR-AVDELNINGEN	**-56 828**	**-58 599**	**3,1%**	**2 714**	**2 949**	**-54 114**	**-55 650**	**2,8%**
Konsumtionsutgifter	-29 738	-31 256	5,1%					
Överföringsutgifter	-25 544	-24 797	-2,9%					
Investeringsutgifter	-1 530	-2 530	65,4%					
Lån och övriga finansinv.	-16	-16	0,0%					
HT 47 NÄRINGSAVDELNINGEN	**-30 733**	**-28 403**	**-7,6%**	**5 319**	**5 200**	**-25 414**	**-23 203**	**-8,7%**
Konsumtionsutgifter	-6 439	-6 784	5,4%					
Överföringsutgifter	-22 779	-21 609	-5,1%					
Investeringsutgifter	-1 500	0	-100,0%					
Lån och övriga finansinv.	-15	-10	-33,3%					
HT 48 TRAFIKAVDELNINGEN	**-35 473**	**-33 181**	**-6,5%**	**1 096**	**1 141**	**-34 377**	**-32 040**	**-6,8%**
Konsumtionsutgifter	-21 715	-23 971	10,4%					
Överföringsutgifter	-2 504	-2 835	13,2%					
Investeringsutgifter	-11 254	-6 375	-43,4%					
HT 49 FINANSIERINGSUTGIFTER	**-18 689**	**-850**	**-95,5%**	**281 109**	**264 241**	**262 420**	**263 391**	**0,4%**
Övriga utgifter	-18 689	-850	-95,5%					
TOTALT	**-336 469**	**-318 520**	**-5,3%**	**336 469**	**318 520**			
Konsumtionsutgifter	-169 527	-179 993	6,2%					
Överföringsutgifter	-104 518	-105 516	1,0%					
Investeringsutgifter	-30 554	-21 435	-29,8%					
Lån och övriga finansinv.	-13 181	-10 726	-18,6%					
Övriga utgifter	-18 689	-850	-95,5%					

BEREDSKAP ATT MÖTA FÖRÄNDRINGAR I SAMHÄLLSEKONOMIN

Under beredningen av budgetförslaget för år 2009 har de samhällsekonomiska förutsättningarna förändrats och prognoserna för den finansiella och ekonomiska utvecklingen i vår omvärld reviderats. Den globala oron på finansmarknaderna, en avmattning av konjunkturerna och förändringar bland annat av energi- och livsmedelspriser gör att utvecklingen är svårbedömd.

Landskapsregeringen ökar beredskapen att möta förändringar som kan innebära påfrestningar för utvecklingen på Åland. Landskapsregeringen fortsätter och intensifierar dialogen med åländska aktörer på finansmarknaden och med representanter för näringslivet. Olika indikatorer såsom valuta, priser på olika marknader, kostnadsutvecklingen och investeringsplaner analyseras och systematiseras i samverkan med ÅSUB.

Landskapsregeringens målsättningar i beredskapsarbetet är

- en landskapsbudget i balans där utjämningsfonden utnyttjas endast om minskningen av inkomsterna blir exceptionellt hög
- att bevaka utvecklingen av och prognoserna för avräkningsbeloppet och skattegottgörelsen och vid behov också föreslå ekonomiskpolitiska åtgärder
- stimulans till hushållens konsumtion om den lokala efterfrågan viker (t.ex. skatteavdrag)
- riktade arbetsmarknads- och näringspolitiska åtgärder för att stimulera företagens sysselsättning och tillväxt (t.ex. anställningsstöd)
- en överenskommelse med kommunerna om en gemensam plan för investeringar i byggnader och infrastruktur. Planen skulle uppgöras vid en snabb nedgång inom byggbranschen och även beakta investeringarna i näringslivet
- ökade ansträngningar för effektivare resursanvändning i den offentliga förvaltningen samtidigt som personalens erfarenheter, kompetens och engagemang tas tillvara på bästa möjliga sätt (se även avsnittet "Förvaltning och personal" nedan)
- förvaltningen ska i större utsträckning fokusera på kärnverksamheten utifrån gällande lagstiftning och politiska målsättningar. En strukturell anpassning av förvaltningen kommer att ske inom ramen för naturliga avgångar och enligt bedömningar i en kommande personalförsörjningsplan.

Enligt landskapsregeringens bedömning är det möjligt att bibehålla viktiga välfärdsfunktioner inom vård och omsorg på landskaps- och kommunal nivå och säkra utbildningen i grundskolan och på gymnasialstadiet genom att stimulera samhällsekonomin via hushållens konsumtion och företagens konkurrenskraft och sysselsättning.

Beredningen av budgeten för år 2009 har haft sparsamhet och effektivitet i fokus med beaktande av att de finansiella och ekonomiska utvecklingsförutsättningarna har försämrats under året. Den labila finansiella situationen i världen och den konjunkturavmattning som också drabbar Åland via våra närområden kräver fortsatt bevakning och beredskap att vidta åtgärder för att möta förändringar och stabilisera samhällsekonomin.

SJÄLVSTYRELSEUTVECKLING

Åland och EU

Landskapsregeringen har under det senaste året arbetat för att förbättra landskapets möjligheter att utöva inflytande i landets hantering av EU-ärenden. Statsrådet har för avsikt att anta ett principbeslut om landskapets medverkan och inflytande i EU-ärenden. Dokumentet innehåller en samlad EU-politik och kommer att utgöra en bra plattform för det praktiska arbetet att förbättra Ålands möjligheter att göra rösten hörd i EU:s beslutsfattande. Vidare bereds ändringar av självstyrelselagen i syfte att garantera landskapets rätt att försvara sig inför EG-domstolen och landskapets rätt att medverka i subsidiaritetskontrollen. Utöver detta inleds en allmän översyn av självstyrelselagen där bland annat landskapets roll vid ikraftträdande av internationella fördrag och hembygdsrättens koppling till finländskt medborgarskap lyfts fram.

I de fortsatta kontakterna med riksmyndigheterna vidhåller landskapsregeringen Ålands krav på en europaparlamentsplats. Årliga möten kommer att hållas med regeringen där för landskapet viktiga EU-frågor kommer att lyftas upp.

Landskapsregeringen arbetar för tydligare prioriteringar av arbetsinsatserna samt förbättrad struktur i det praktiska arbetet med EU-ärenden samt för att förbättra kontakterna till och medverkan i de beredande arbetsgrupperna både inom landet och inom ministerrådsarbetet.

Nordiska rådet

Ett arbete för att tydliggöra landskapets arbete inom nordiskt samarbete är igångsatt. Ett närmare samarbete mellan lagtingets nordiska rådsrepresentanter och landskapsregeringen förstärker landskapets möjligheter att påverka innehållet i besluten som fattas på nordisk nivå. Också inom nordiskt samarbete kommer landskapsregeringen att göra tydligare prioriteringar och koncentrera resurserna på de för landskapet viktigaste frågeställningarna.

Svenska språket

Landskapsregeringen bevakar landskapets enspråkiga ställning. Ett språkråd har tillsatts och resurser har avdelats så att en tjänsteman under 40 procent av sin arbetstid bistår språkrådet i deras arbete. Enligt språkrådets reglemente ska rådet i första hand följa utvecklingen och svara för en kontinuerlig information om Ålands enspråkiga status. Rådet ska behandla strukturella språkproblem med utgångspunkt i språkstadgandena i framförallt självstyrelselagen och hantera landskapsregeringens beslut i språkfrågor samt övervaka att den lagstiftning som berör Ålands språkliga status följs.

Åländsk konstitution

I enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram kommer landskapsregeringen att igångsätta arbetet med att utarbeta en konstitution för landskapet Åland. Syftet med konstitutionen är att samla de spridda konstitutionella föreskrifterna i självstyrelsesystemet i en enhetlig och sammanhållen landskapslag av grundlagsnatur.

Reformen ska ta hänsyn till utvecklingen av självstyrelsesystemet i EU och bringa det grundläggande regelverket i nivå med tidens krav.

Jordförvärv och näringsrätt

En parlamentarisk arbetsgrupp genomför en översyn av tillämpningen av jordförvärvsrätten och näringsrätten. Arbetsgruppen ska analysera nuläget, lyfta fram områden som upplevs som problematiska och se om nuvarande lagstiftning är tillräcklig. Arbetsgruppen kan vid behov komma med förslag till lagändring samt se över tillämpningen av befintligt regelverk. Landskapsregeringen har beredskap att vidta lämpliga åtgärder i enlighet med arbetsgruppens slutsatser.

Skattefrågor

Som ett underlag för en bred skattepolitisk debatt kommer landskapsregeringen att överlämna ett skattemedddelande till lagtinget. Utredningen om konsekvenserna av en åländsk skattebehörighet som förväntas slutförd under år 2008 ska ligga till grund för meddelandet.

Landskapsregeringen tillsätter en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag om en för åländska förhållanden anpassad kommunalskattelag. Frågan är stor och komplicerad, varför det också kommer att krävas noggranna konsekvensanalyser.

Landskapsregeringen deltar i arbetet för att åstadkomma sådana tillämpningsföreskrifter för den nya tullkodexen som möjliggör en smidig handel mellan områden som Åland och övriga EU. De i sammanhanget relevanta bestämmelserna kommer enligt nu kända planer att utformas närmare i en arbetsgrupp tillsatt av EU-kommissionen.

Demilitarisering och neutralisering

Lissabonfördraget och andra samarbetsallianser när det gäller säkerhetspolitik ställer krav på en tydlig och gemensam linje i de för självstyrelsen så viktiga frågorna. Landskapsregeringen utarbetar tillsammans med lagtinget en gemensam och långsiktig strategi.

Översyn av valsystem

Den parlamentariska arbetsgruppen som ser över valsystemet förväntas avge sina synpunkter i en slutrapport och landskapsregeringen kommer att följa upp de föreslagna åtgärderna.

Sociala sektorn

Landskapsregeringen kommer under året att inleda arbetet för att se över det sociala systemet och fokuserar på huvudmannaskap och enskilda personers problem när olika system griper in i varandra. Diskussioner med landets regering fortgår om behörighetsfrågor då det gäller pensionärer med låg inkomst samt om tvångsvård inom missbrukarvården.

HÅLLBAR UTVECKLING

Landskapsregeringens arbete ska genomsyras av hållbar utveckling. Utgångspunkten i hållbarhetsarbetet är en helhetssyn på människors och samhällens behov, förutsättningar och problem. En tydlig

linje är tanken om individens delaktighet och ansvar. Den bärande principen är att sociala, ekologiska och ekonomiska förhållanden är integrerade och att de är ömsesidigt beroende av varandra. Man kan beskriva det som att lösningar som "håller" ur såväl ekologiskt som ekonomiskt och socialt perspektiv måste hittas.

Tre saker bedöms som viktiga för att lyckas med hållbar utveckling. Medborgarna måste vara delaktiga och varje individ ska förstå och ta eget ansvar för utvecklingen. Arbetet måste också vara sektorövergripande, vilket innebär att samverkan måste ske mellan olika aktörer och på olika nivåer. Slutligen krävs ett medvetet ledarskap kring hållbar utveckling, från ledande politiker till näringslivets aktörer och enskilda medborgare.

Vision

Landskapregeringen har antagit en vision med en förklarande motivering för hållbar utveckling. Visionen för ett hållbart Åland år 2020 är ”Ett tryggt, självstyrt ö-samhälle där medvetna medborgare gör hållbara val.”

Inom självstyrelsesystemets ramar tryggas enskilda människors möjligheter att utifrån sina förmågor forma sitt eget liv. Utvecklingen sker i dialog och samverkan mellan ansvariga politiker och medborgare. Hållbara val görs av människor med goda insikter om naturens begränsade bärkraft, samhällets sociala utmaningar och vikten av en stark dynamisk ekonomi i balans.

Om arbetet med hållbar utveckling

Visionen ska vara vägledande för arbetet inom landskapsregeringen och ligga till grund för de långsiktiga målen inom olika delområden. Målet är att hållbarhetstänkandet präglar allt beslutsfattande. En hållbarhetsredovisning kommer att tas fram för vissa utvalda nyckeltal för att visa på utvecklingen. Landskapsregeringens hållbarhetsråd har ansvaret för att förankra arbetet både internt och externt.

JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet ska ha genomslag inom alla politikområden. Strävan mot ett jämställt samhälle kräver samma helhetssyn som strävan mot hållbar samhällsutveckling.

Landskapsregeringen konkretiserar det jämställdhetspolitiska programmet med årliga handlingsplaner för jämställdhetsarbetet. Under året prioriteras bl.a. insatser för att minska de oförklarliga löneskillnaderna mellan kvinnor och män, åtgärder inom ramen för kvinnofridsarbetet samt utbildning, fortbildning, kompetensutveckling i genus- och jämställdhetsfrågor för olika målgrupper i det åländska samhället. Inom barnomsorgen inleds arbetet med att integrera genus och jämställdhetsperspektivet i verksamheten samtidigt som ett motsvarande jämställdhetsprojekt inom grundskolan pågår och kommer att utvärderas. Hållbar jämställdhet kräver jämställdhetsintegrering vilket innebär att jämställdhetsperspektivet införlivas i allt beslutsfattande på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. Information och utbildning arrangeras i

jämställdhetsintegrering som arbetsmetod samt i genus- och jämställdhetskunskap för olika målgrupper inom förvaltningen.

Barnomsorgen

Jämställdhetsprojektet inom barnomsorgen ska ge barnomsorgspersonal kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av den verksamhet man bedriver. Barnomsorgens styrdokument innehåller ett tydligt genus- och jämställdhetsuppdrag. Detta innebär att kvinnors och mäns, flickors och pojkars lika makt och inflytande ska genomsyra verksamhetens alla delar. Barnomsorgens roll är i detta avseende att förhindra och motarbeta traditionella könsrollsmönster och stärka och utveckla arbetet med genus- och jämställdhetsfrågor. Det åländska samhället är inte jämställt och barnomsorgen är en stor och viktig aktör i fostran till morgondagens vuxna. Målet med genus- och jämställdhetsarbetet i barnomsorgen är att vidga både flickors och pojkars individuella kompetenser och valmöjligheter i livet utan begränsningar av föreställningar om vad som är kvinnligt eller manligt.

Skolan

Då det gäller en hållbar social utveckling har landskapsregeringen under senare år uppmärksamgjort kommunernas och landskapets skolor på att jämställdhet är en värdegrundsfråga som ingår i skolans uppdrag och ska genomsyra alla delar av verksamheten. För att stöda skolornas jämställdhetsarbete har med landskapets budgetmedel och med skolbyrån som arrangör ordnats fortbildnings- och kursverksamhet för skolornas personal. Under det senaste året har kommunerna erhållit ett landskapsstöd för sitt fortsatta utvecklingsarbete inom grundskolan. Resultatet av insatserna kommer att utvärderas under de kommande läsåren.

Företagande

Den undersökning som landskapsregeringen har låtit göra om kvinnors företagande visar att det är en betydligt mindre andel kvinnor som startar och driver företag än män även om arbetsmarknadsdeltagandet är ungefär lika högt för både män och kvinnor. Med början under Företagsamhetens år 2009 kommer en rad av de förslag som finns i rapporten att genomföras med målsättningen att öka andelen kvinnor som egna företagare. Det är många olika typer av insatser som kan göras även utanför landskapets behörighet men där landskapsregeringen kan väcka förslag. Inom arbetsmarknadsområdet finns det grupper som ägnas särskild uppmärksamhet med syfte att undvika utanförskap och detta görs genom utbildningsinsatser och sysselsättningsfrämjande åtgärder.

UNGDOMAR

Ungdomspolitik är knutet till unga kvinnors och mäns möjlighet till inflytande och delaktighet, det vill säga ett aktivt medborgarskap. Möjligheten till delaktighet och inflytande i samhället är en indikator för hälsa och välbefinnande. Landskapsregeringen vill i samverkan med berörda aktörer öka ungdomars möjlighet till påverkan och delaktighet genom stöd och inspiration för att skapa eller utveckla forum för både flickors och pojkars aktiva medborgarskap på alla nivåer. Ungdomars möjlighet till ett aktivt medborgarskap är en viktig nyckel för ett hållbart Åland.

Ungdomspolitik är ett tvärsektoriellt politikområde, inom vilket åtgärder tas som berör eller riktar sig till ungdomar. Området berör alla förvaltningens avdelningar, men huvudansvaret för ungdomspolitiken ligger hos utbildnings- och kulturavdelningen. En samordning inom förvaltningen på området formaliseras under året bland annat genom implementerandet av ett ungdomspolitiskt program.

Barns och ungdomars välbefinnande

Psykisk ohälsa har blivit allt vanligare bland unga. Det här är en oroande trend som kan ses även i övriga Norden. Landskapsregeringen planerar att stärka det förebyggande arbetet med barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa, genom en tvärsektoriell satsning med fokus på barns psykiska välbefinnande. I undersökningen "Hälsa i skolan 2007" framkom att fler åländska grundskoleelever än genomsnittet i undersökningen hade medelsvår eller svår depression och att det skett en ökning jämfört med undersökningen år 2005. Flickorna led av depression i högre grad än pojkarna. Nio procent av eleverna i högstadiet uppgav att de blivit mobbade minst en gång i veckan, vilket är något fler än i hela undersökningen. Mobbningen berörde oftare pojkar än flickor och var klart ovanligare i gymnasiet än i högstadiet. Undersökningen visade också att det finns ett klart samband mellan skoltrötthet och depression bland de åländska eleverna.

Skolhälsovården har en nyckelroll i arbetet med att förbättra barns- och ungdomars hälsa. Välbefinnandet hos barn i skolåldern och utmaningarna för skolhälsovården påverkas av hur väl de kommunala välfärdstjänsterna och barnrådgivningarna stöder barnfamiljerna före skolåldern.

En arbetsgrupp har föreslagit att elevvårdsarbetet i landskapets skolor och Högskolan på Åland ska samordnas och centraliseras. Landskapsregeringen går vidare med planerna och överväger att samla elevvårdsresurserna på ett ställe, samt att arbetet i de olika skolorna utgår från ett gemensamt elevvårdshus där det skulle finnas hälsovårdare, kuratorer, psykologer och läkare.

Specialpedagogiska tjänster är en del av det förebyggande barnskyddsarbetet så att, så långt det är möjligt, små barn hindras från att marginaliseras och att alla barn får en god start i livet.

Kultur och fritid

Kultur- och fritidverksamhet har en viktig roll att spela för ungas hälsa och välmående. Både i sin roll som mötesplats och identitetsstärkande och genom sin möjlighet att ge verktyg till demokratiskt deltagande där unga kan vara med i skapandet av sin egen fritid. Landskapsregeringen vill utveckla stödet till projekt där ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande tas tillvara.

Företagande

Landskapsregeringen har i en tidigare undersökning bland tredjeårseleverna på gymnasialstadiet noterat att det finns ett stort intresse hos unga att driva företag. En viktig del i arbetet under temaåret ”Företagsamhetens år” är att informera och inspirera unga att ta steget till att bli företagare. Ålands teknologicentrum samarbetar med Högskolan på Åland kring ”Företagarskolan” och Ålands landsbygdscentrum lyfter fram och stöder unga landsbygdsföretagare.

Inom ramen för arbetsmarknadsområdet erbjuder Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten studieservice, rekryteringsaktiviteter och sysselsättningsfrämjande åtgärder.

INTEGRATION

I den allt mer globaliserade världen ökar människornas rörlighet allt mera. Människorna väljer ny boningsort i helt annan omfattning än tidigare. Vårt samhälle har ett ökat behov av arbetskraft inom många områden och det är positivt att allt fler männniskor väljer att bo på Åland. För att undvika utanförskap och sociala problem bör de nya ålänningarna tas emot på ett bra och humant sätt så att rättigheter och skyldigheter i det åländska samhället klargörs.

Landskapsregeringens olika åtgärder som vidtas för att underlätta inflyttares möjlighet att integreras i det åländska samhället ska samordnas internt och med externa aktörer. Ett samordningsprojekt inleds och en samordnare har uppdraget att på ett effektivt sätt knyta samman olika åtgärder så att befintliga resurser samordnas och utnyttjas på bästa sätt. Integrationsprogrammet konkretiseras och omsätts i handling.

Antalet barn med annat modersmål än svenska har ökat inom barnomsorgen. Landskapsregeringen har därför utarbetat riktlinjer till kommunernas barnomsorgspersonal till stöd för arbetet med barn med annat modersmål än svenska. I budgeten anslås medel att beviljas som understöd till kommunerna för stödundervisning i svenska för barn inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska.

Stöd i språkinlärning ges vid Folkhögskolan för de ungdomar som vill skaffa sig en gymnasialutbildning men inte hunnit tillgodogöra sig tillräckliga svenska kunskaper. Vid Medborgarinstitutet erbjuds vuxna språkkurser i svenska för att lättare kunna skaffa sig ett arbete och inkluderas i samhället. Inom grundskoleundervisningen och barnomsorgen avsätts tillfälliga extra resurser för barn och ungdomar med annat modersmål än svenska tills förutsättningarna finns att följa den ordinarie verksamheten.

LANDSKAPET OCH KOMMUNERNA

Landskapsregeringen arbetar tillsammans med kommunförbundet för att bevara den regionala styrkan och livskraftiga kommuner. Inom gränsöverskridande områden och smala spetskompetens områden krävs ett utvecklat samarbete mellan kommunerna men också mellan kommunerna och landskapet.

Under året inleds arbetet med att se över behörighetsfördelningar inom den sociala sektorn. Medborgarinstitutet stöds från landskapets sida för att tillgängligheten till kurser ska vara oberoende av boendeort. En renodling av huvudmannaskapet för läromedelscentralen är under planering.

Tydligare samrådsförfarande

Under överläggningarna med Ålands kommunförbund om ekonomiska angelägenheter inför budgetåret 2009 har konstaterats att det finns behov att samordna hanteringen av de kommunala frågorna inom landskapsförvaltningen. Landskapsregeringen avser att genomföra en översyn av de interna rutinerna så att landskapets politiska linje i förhållande till kommunerna skulle bli tydligare och så att bättre samsyn skulle råda över de förväntade verkningarna av olika beslut och ändringar av lagstiftning.

Kommunerna efterlyser också ett lagbaserat samrådsförfarande för att säkerställa hanteringen av alla kommunala frågor. Landskapsregeringen kommer att överväga förslaget som har till avsikt att förstärka samrådsförfarandets ställning. En lagstiftning är också viktig för att tydliggöra Ålands kommunförbunds roll.

Ekonomiska konsekvenser av lagstiftning

Under överläggningarna har även noterats ett behov av att i all ny lagstiftning ingående beskriva hur finansieringen förutsätts ske. Landskapsregeringen kommer att se över rutinerna även till denna del eftersom det är principiellt viktigt att lagtinget inför sitt ställningstagande får ta del av en allsidig belysning av lagframställningarnas ekonomiska konsekvenser.

Kommunalskattelag

I enlighet med vad som under avsnittet om självstyrelseutveckling framkommit tillsätter landskapsregeringen en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag om en för åländska förhållanden anpassad kommunalskattelag. Avsikten är att arbetet ska genomföras i samarbete med företrädare för den kommunala sektorn för att få en allsidig belysning av konsekveserna, både fördelar och nackdelar.

Kompensation för skattesänkningar

De skattelättnader som ingår i finansministeriets budgetförslag för år 2009 medför en uppskattad inkomstsänkning för de åländska kommunerna om ca 1,8 miljoner euro.

Beskattningen av pensioner lindras genom att höja pensionsinkomstavdraget i kommunalbeskattningen. Beskattningen av arbetsinkomster lindras bl.a. genom att ta i bruk ett nytt arbetsinkomstavdrag som ersätter förvärvsinkomstavdraget i statsbeskattningen. Arbetsinkomstavdraget görs från kommunalskatten ifall skattebetalarens inkomstskatt till staten inte räcker till för avdraget. I statsbudgeten beräknas ovan nämnda skattebortfall bli drygt 2 procent av kommunalskatten.

Landskapsregeringen bedömer att det är ändamålsenligt att de förändringarna genomförs även i den åländska kommunalbeskattningen. Landskapsregeringen anser vidare att det är skäligt att de åländska kommunerna kompenseras för dessa skattesänkningar.

I överläggningarna med kommunerna har parterna enats om en temporär helhetslösning för att kompensera kommunerna för intäktsbortfall till följd av ändringar i skatteavdragen år 2009 samtidigt som förändringarna rörande konsumentrådgivningen och underhållsstödet beaktas. I enlighet med överenskommelsen avser landskapsregeringen avlämna en framställning till lagtinget om temporär höj-

ning av landskapandelsprocenterna för socialvårdens driftskostnader om 2,5 procentenheter för samtliga bosättningsstrukturgrupper.

Konsumentrådgivningen

Genom lagen om en kommun- och strukturreform (FFS 169/2007) övertar staten ordnandet och finansieringen av konsumentrådgivningen senast 1 januari 2009. De merkostnader detta medför för staten, kommer att justeras via statsandelarna. I landskapet övertar landskapsregeringen ordnandet och finansieringen av konsumentrådgivningen. Kostnaderna för kommunerna kommer därför att minska med 42.000 euro vilket beaktats genom den föreslagna temporära ändringen av landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader.

Utkomststödet till pensionärer

Landskapsregeringen föreslår att systemet i sin nuvarande form fortsätter under tiden som ny lagstiftning bereds. Landskapsregeringen beviljar således anslag till kommunerna för att användas för beviljande av förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare.

Underhållsstödet

Landskapsregeringen har beslutat föreslå att rikslagen om underhållsstöd antas som en blankettlag. Avsikten är att denna lag skall träda i kraft våren 2009. I och med detta kommer verkställaren att ändras från kommunerna till folkpensionsanstalten. Kostnaderna för kommunerna kommer därför att minska med 210.000 euro vilket beaktats genom den föreslagna temporära ändringen av landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader.

FÖRVALTNING OCH PERSONAL

Landskapsregeringen ska vara en hälsomässigt och socialt hållbar arbetsplats för att kunna attrahera kompetenta arbetssökande. Förvaltningen måste vara effektiv och motsvara brukarnas förväntningar, vilket förutsätter en tillåtande och öppen arbetskultur som samtidigt möjliggör förnyelse. Medarbetarna måste ha tillräckliga färdigheter, vara motiverade och ha ett gott engagemang. Förvaltningen ska ha ett tydligt ledarskap som inspirerar, uppmuntrar och gör medarbetare delaktiga i utvecklingsarbetet.

Landskapsförvaltningen står inför utmaningar i form av en generationsväxling och därmed en brist på arbetskraft. Därtill kan resurserna antas minska. Andra utvecklingstrender är ökad ohälsa, internationalisering och teknikutveckling. Sättet att hantera dessa utmaningar blir avgörande för om landskapsregeringen ska kunna konkurrera om framtidens arbetskraft genom att vara en attraktiv arbetsgivare.

Stora pensionsavgångar inom förvaltningen är att vänta inom de kommande tio åren. Enligt personalbokslutet för år 2007 uppnår drygt 300 anställda vid landskapsregeringen exklusive ÅHS pensionsåldern fram till och med år 2017. Det betyder att ungefär en tredjedel av personalstyrkan kan förväntas gå i pension under de kommande tio åren. För att möta denna förändring krävs av arbetsgivaren noggrann planering och översyn av landskapet förvaltning medan av personalen krävs beredskap att byta arbetsuppgifter. En personalförsörjningsplan kommer att utarbetas och antas. Möjligheter till strate-

giska förändringar av verksamheten ges, samtidigt som förvaltningens omfattning kan begränsas genom naturliga avgångar. För att möta dessa pensionsavgångar och för att undvika stora kompetensförluster måste förvaltningen kunna attrahera högutbildad och kompetent personal.

Ledningsfunktionen

Landskapsregeringen ska ha ett effektivt lednings- och styrningsarbete som stödjer ständigt förändrade krav på förvaltningen. För att nå målet måste utvecklandet av landskapsregeringens delegeringsbeslut fortsätta i syfte att öka antalet beslut på delegerad nivå. Därmed får landskapsregeringens ledamöter mer utrymme för politisk styrning. Det är vidare viktigt att tjänstemanna- och politikerrollerna tydliggörs, för att undvika onödig friktion i samarbetet. Då samverkan mellan landskapsregeringens ledamöter och tjänstemän förbättras, skapas en bättre kvalitet i beredningsarbetet. Förvaltningens ledningsgrupp utvecklas ytterligare och effektiviseras för att öka samordningen inom förvaltningen. Det är viktigt att samarbetet mellan avdelningarna utvecklas i syfte att skapa en mer flexibel förvaltning. Arbetet måste präglas av ständigt lärande och förmedlande av kunskap under begreppet ”lärande förvaltning”. Kontinuerliga informationsmöten och andra fortbildningstillfällen för tjänstemän inom olika ämnesområden ordnas därför. På samma sätt utvecklas ledarskapet hos förvaltningens chefer genom kontinuerlig utbildning.

Demokrati

En hörnpelare i demokratin är en god kommunikation mellan beslutsfattare och allmänhet. En modern förvaltning måste därför ha en tydlig och effektiv intern och extern kommunikation. Syftet är att förbättra kontakterna med allmänheten och media. Landskapsregeringen bibehåller det decentraliserade informationsansvaret i enlighet med fastställd kommunikationsstrategi, men avser att förbättra samordningen och kvaliteten i kommunikationen. Det sker genom att se över organisationen av kommunikationsverksamheten inom förvaltningen och att fortbilda personalen inom området.

Landskapsregeringen måste leva upp till höga krav på rättssäkerhet, demokrati och effektivitet, för att upprätthålla ett fortsatt förtroende hos medborgarna. Förvaltningen ska ha en tydlig brukarorientering och vara lyhörd för brukarnas behov. Verksamhetens effektivitet ska mätas utgående från brukarnas behov, d.v.s. hög kvalitet i arbetet innebär att leva upp till brukarnas krav och förväntningar på verksamheten. Vidare är en god IT-infrastruktur en grundförutsättning för en hög produktivitet i förvaltningens verksamhet och för att medborgarna ska få god tillgång till information. Fortsatta investeringar sker i nya IT-baserade system samt en ny interaktiv hemsida.

Fastighetsskötsel

Skötseln av landskapets fastighetsbestånd ska effektiveras och förbättras där samverkan mellan brukarna och den centrala fastighetsförvaltningen är tydlig så att ingen oklarhet råder i rollerna. Underhåll av lokalerna kan därmed planeras bättre och en jämnare fördelning av till- och ombyggnadsarbeten över tiden skapas.

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD

Ekonomisk utsatthet

Landskapsregeringen ser över det sociala trygghetssystemet genom att ta fram nya stödformer för de mest utsatta pensionstagarna. Landskapsregeringen avser att utarbeta ett förslag till landskapslag om stöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare. De avgifter som kommunerna tillämpar för olika serviceformer för äldre ses över. I avvaktan på att lagen om stöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare färdigställs kompenseras kommunerna till den del förebyggande utkomststöd beviljas ekonomiskt utsatta pensionstagare. Även ersättningsnivåer och utformning av utkomststöd och bostadsbidrag utreds och erforderliga lagstiftningsåtgärder vidtas för att komplettera eller förnya gällande lagstiftning.

Funktionshindrade

Arbetet med att förbättra de funktionshindrades levnadsvillkor fortsätter utgående från slutsatserna i utredningen ”Ekonomiska levnadsvillkor för funktionshindrade personer på Åland”.

Familjer med barn med särskilda behov kommer att ägnas särskild uppmärksamhet. Dessa familjer befinner sig i en särskilt utsatt position och inte sällan uppstår i familjerna svårigheter av social eller hälsokaraktär på grund av långvarig stress orsakad av en alltför tung arbetsbörda. Med rapporten ”Ekonomiska levnadsvillkor för funktionshindrade på Åland” som grund kommer ytterligare kartläggning av dessa familjers behov att genomföras och åtgärder föreslås för att förbättra familjernas situation och garantera ett likvärdigt stöd i alla kommuner.

Äldreomsorg

Genom en god livskvalitet blir vi allt friskare och lever längre. En viktig utgångspunkt i äldreomsorgen är att gruppen äldre blir alltmer heterogen i takt med att den växer. Det finns skillnader i behov, preferenser och valmöjligheter.

Landskapsregeringen avser att, i samarbete med kommunerna, utarbeta en kvalitetsrekommendation angående de tjänster som riktar sig till äldre. Syftet är att skapa ett utvecklings- och utvärderingsredskap angående servicen för äldre och därigenom främja de äldres välfärd och hälsa och bidra till målet om en hållbar äldreomsorg.

Den demografiska utvecklingen mot allt fler åldringar, såväl totalt sett som i relation till den arbetsföra befolkningen ger kommunerna incitament att se över den nuvarande äldreomsorgens uppbyggnad, utreda olika alternativ och planlägga en hållbar utveckling av densamma inför de framtida behoven. Landskapsregeringens målsättning om att 90 % av 75 år och äldre ska ha möjlighet att bo kvar i sitt eget boende bör beaktas vid utvecklingen av en hållbar äldreomsorg.

Ytterligare en väsentlig faktor i den hållbara äldreomsorgen är en välfungerande vårdkedja. Vikten av att ge service åt och vårda rätt person på rätt plats och nivå blir ännu större i och med den förestående omändringen av Gullåsen till ett geriatriskt sjukhus. I de fall kommunerna väljer det egna serviceboendet/effektiverade serviceboendet för personer, som enligt vårdtyngdsmätning kräver institutionsvård bör kommunen tillse att behovet av medicinsk kompetens tillgodoses samt att personaldi-

mensioneringen är anpassad till den faktiska vårdtyngden, inte till enhetens benämning. Landskapsregeringen ser gärna ett utökat kommunalt samarbete även inom äldreomsorgen.

Alkohol och narkotika

Missbruk är ett svårt och komplext problem med stora konsekvenser för såväl drabbade som anhöriga och samhället i stort. Åtgärder måste sättas in på flera olika sätt och inom flera olika områden. Centrala områden är det förebyggande arbetet, att förhindra tillgången på illegala droger samt att tillgängligheten till vård är god.

Uppföljning av vård, eftervård och motivation inför vård är tre viktiga komponenter i en lyckad missbrukarvård. Alla tre komponenterna skulle kunna erhållas genom ett så kallat halvvägshem eller halvvägsstöd. Landskapsregeringen avser att utreda förutsättningarna och omfattningen av en sådan insats.

Missbruksproblematiken påverkar fler än missbrukarna själva, varför kvalitativt stöd till anhöriga är ett prioriterat område. Barn till missbrukande föräldrar är högst prioriterade, men även föräldrar och övriga anhöriga till missbrukande personer är viktiga. Förutsättningar och omfattning av individuellt stöd och former för gruppstöd ska utredas.

Social tillsyn

En viktig funktion för landskapsregeringen i dess arbete med planering och ledning av den sociala verksamheten i kommunerna är att utöva viss tillsynsverksamhet. Landskapsregeringen arbetar för att utveckla en systematisk tillsynsverksamhet gentemot kommuner och privata serviceproducenter inom den sociala sektorn. En plan för social tillsyn färdigställs under år 2008. Tillsynsverksamheten ska bidra till att verksamhetsutövaren ständigt utvecklar och förbättrar sin verksamhet som rör enskilda människors rättssäkerhet, verksamheters laglighet samt god kvalitét inom socialvården.

Hälso- och sjukvård

Landskapsregeringen ska i sitt arbete för en hållbar utveckling prioritera hälsofrämjande åtgärder och förebyggande vård för att på sikt stärka folkhälsan. Uppgörandet av ett långsiktigt hälsopolitiskt program slutförs och programmet presenteras för lagtinget i form av ett meddelande.

I enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram ska alla ha tillgång till en hälso- och sjukvård som är av hög kvalitet, likvärdig och trygg. För att på sikt uppnå och bibehålla detta ska ÅHS´s verksamhetsinriktning, kvalitetssäkring, interna koordination och externa samverkan med olika instanser ses över och utvecklas. Vårdgarantin utvärderas kontinuerligt med tanke på en utveckling av systemet.

Den tidigare inledda utvärderingen och utvecklingen av vårdkedjorna inom hälso- och sjukvården kommer att fortsätta med en systematisk granskning av verksamheterna med beaktande av eventuella tangerande utredningar som görs internt inom ÅHS. Organisationen har ansvaret för att vården utom Åland fyller rimliga krav på kvalitet och språklig service. En anslutning till det riksomfattande databaserade journalarkivet blir juridiskt möjlig för att till denna del främja den allmänna patientsäkerheten.

Rekrytering av hälso- och sjukvårdspersonal är enligt handlingsprogrammet högprioriterat. Landskapsregeringen bistår efter kompetens och förmåga ÅHS´s arbete med långsiktig personalrekrytering. Konkreta åtgärdspaket utarbetas tillsammans med ÅHS´s ledning och styrelse.

En utredning av tandvårdens utveckling inom landskapet inleds i slutet av året för att slutföras år 2010. Avsikten är att klarlägga rekrytering, prioriteringar och arbetsfördelning/samarbete med den privata sektorn.

MILJÖ

Energi och klimat

I energifrågorna fokuserar landskapsregeringen på att produktionen i så hög grad som möjligt ska ske med förnyelsebara energiformer, på att konsumtionen ska ske med så liten klimatpåverkan som möjligt samt på att försörjningsberedskapen ska vara tryggad.

Inom området elkraft och uppvärmning finns energiproduktion baserad på skogsråvara och vindkraft. Försörjningstryggheten på elområdet bör långsiktigt säkras. Inom perioden bör därför förverkligandet av en långsiktig reservkraftlösning ha nått verkställighetsfasen för att den planerade likströmsförbindelsen till Finland ska kunna tas i drift åren 2011 - 2012. Landskapsregeringen har inlett beredningen av en framställan om extra anslag för att utges som bidrag till Kraftnät Åland Ab för denna investering som beräknas vara i storleksordningen 125 miljoner euro.

Landskapsregeringen har beredskap till åtgärder för att främja utbyggnad av vindkraften med iakttagande av rådande tekniska och ekonomiska förutsättningar. En nätutredning som genomförs på Kraftnät Åland Ab:s initiativ ger svar på vilken kapacitet gällande inmatning av större andel vindel som under nuvarande förutsättningar kan tillåtas i det åländska nätet.

I riket överväger man att införa ett stödsystem som bygger på att en del av avgiften som elkonsumenten betalar tillfaller producenten av förnyelsebar energi. En fördel med systemet är att det tar hänsyn till förändringarna i elprissättning och produktionsvolym samtidigt som även över- och underkompensation undviks. Landskapsregeringen anser att systemet bör tillämpas även i landskapet och för förhandlingar med riksmyndigheterna för att möjliggöra detta. I avvaktan på att systemet kan komma i kraft införs ett stödsystem som bygger på räntestöd.

Viktigt är även att konvertera från fossilbränsleuppvärmning. Goda ersättare är biobränslen och i tätbebyggda områden biobränslebaserad fjärrvärme. Solfångare för hushåll och större installationer för campingplatser och idrottsanläggningar är ett utmärkt komplement och kan till stor del stå för tappvarmvattenförsörjningen under sommarhalvåret. Landskapsregeringen vill stimulera till fortsatt ökat antal solfångarinstallationer och möjligheten att söka investeringsbidrag ges även under år 2009.

Landskapsregeringen föreslår även att systemet med miljöbilspremie och skrotningspremie fortsätter under året. Den huvudsakliga målsättningen med åtgärden är att minska utsläppen av koldioxid från

den privata bilismen. De korta genomsnittliga körsträckorna gör lanskapet synnerligen lämpligt för en fordonspark bestående av elbilar. Vid anskaffning av fordon till landskapets verksamheter beaktas miljömålen. Utvecklingen av kollektivtrafiken fortgår.

Naturvård

Skötseln av naturreservaten kräver genomtänkta och långsiktiga åtgärder och arrangemang för att naturvårdsvärden och värden för friluftslivet ska bibehållas och efterhand förbättras. Att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för de arter och livsmiljöer som ingår i våra naturreservat (Natura 2000 områden) är i dag en angelägenhet på EU-nivå. I EU:s habitatdirektiv finns mekanismer för hur uppställda mål ska nås samt ett system för kontroll att så även sker. En arbetsuppgift som ökat under senare år är följaktligen EU-kraven på dokumentation och redovisning av naturvårdsvärden. Eftersom många naturreservat finns i skärgården anlitas skärgårdsbor så långt det är möjligt för skötsel och tillsyn av de reservaten.

Vattenvården

Landskapsregeringen kommer att under året ta fram en förvaltningsplan och slå fast ett åtgärdprogram för vattenvården. Programmet kommer att tas fram i samråd med berörda verksamhetsutövare med målsättningen att uppnå god vattenstatus i alla åländska vattenområden.

Samtidigt kommer landskapsregeringen att delta aktivt i olika internationella samarbetsorgan med syfte att åstadkomma så god vattenkvalitet som möjligt i Östersjön som helhet. Av särskild vikt under året är arbetet med att ta fram en särskild EU strategi för Östersjön.

Under året kommer landskapsregeringen att arbeta med en strategi för att säkerställa dricksvattenförsörjningen.

Landskapsregeringen kommer även att arbeta med att stärka skyddet för skyddsvärda vattenområden, exempelvis grunda havsvikar med hög biologisk mångfald. Arbetet samordnas med fiskeribyråns arbete med att säkerställa ett långsiktig hållbart fiske.

Landskapsregeringen kommer att i samarbete med verksamhetsutövarna stöda och starta upp projekt för att minska belastning och öka kretsloppet inom jordbruket, fiskodlingen och avloppsvattenhanteringen samt för fartygs- och båttrafiken.

Stöd till vattenförsörjning

Det ställs idag större krav på kommunernas och sammanslutningars åtgärder för att trygga vattenförsörjningen i glesbygden. Landskapsregeringen föreslår därför en ökad satsning på stöd för sådana åtgärder. Ett krav för att stöd ska ges är att sökanden visar att samtliga fastigheter som får vattenanslutning genom vattenförsörjningsprojektet har godkänd avloppsanläggning.

Avfallshantering
Det är en fortsatt utmaning för det åländska samhället att få hela avfallshanteringen att fungera bra och enhetligt. Det primära ansvaret ligger på kommunerna men landskapsregeringen har ett större medansvar för hanteringen av det farliga avfallet. Landskapsregeringen har beredskap att stöda satsningar som leder till att konsumenternas avgiftsnivåer sänks. Landskapsregeringen har aktivt medverkat till att producentansvaret ska fungera, ett arbete som förväntas ge resultat under året.
Arbetet med en ny renhållningslag fortsätter.

Miljöhälsovård
Målet för miljöhälsovården är ett gott konsumentskydd och god djurhälsa inklusive djurskydd. Djurs välbefinnande är en av hörnstenarna i miljöhälsovårdspolitiken. Det finns ett klart samband mellan livsmedelssäkerhet och djurskydd och det är viktigt att säkra hela livsmedelskedjan från djurhälsa, inklusive djurskydd, till kontrollen av livsmedelssäkerhet.

Klimatet påverkar spridningen av djursjukdomar. Med stigande temperatur kan vi förvänta oss att djursjukdomarna sprider sig norrut från kontinenten. Den globala spridningen av smittosamma sjukdomar och deras betydelse för människan kräver en god beredskapsnivå.

UTBILDNING OCH KULTUR

Utbildning
Den åländska utbildningspolitiken följer utvecklingen av det livslånga lärandet i omvärlden i enlighet med de beslut och strategier som fattas inom Nordiska Ministerrådet och EU. Ålands skolstruktur med små utbildningsenheter med korta avstånd från varandra samt självstyrelsens lagstiftningsbehörighet gör att utveckling och reformarbete har goda förutsättningar att kunna genomföras.

System för kontinuerlig uppföljning och utvärdering av utbildningens kvalitet och utbildningssystemets effektivitet ska utarbetas. Åtgärder som främjar de studerandes hälsa och välbefinnande och minskar avbrott i studierna kommer att lyftas fram. En samordnad studerandehälsa och samordnade specialundervisningsresurser förväntas öka tillgången på hälsovård och stöd för alla under studietiden. Åland som studieort utvecklas bl.a. genom att bättre lunchförmåner erbjuds våra högskolestuderanden.

Engagemang och samverkan med arbetslivsorganisationer och näringsliv avseende utbildning och fri bildningsverksamhet ökar också möjligheterna för fler att delta i det demokratiska arbetet. En ökad integration av nya medborgare innebär att resurser för undervisning i svenska ävensom yrkesinriktad vuxenutbildning för till landskapet inflyttade barn och vuxna måste ställas till förfogande. Ett system för att värdera realkompetens, i syfte att ta till vara alla medborgares kunskaper och färdigheter, är för närvarande under uppbyggnad.

Landskapsregeringen har i enlighet med sitt handlingsprogram möjliggjort kursplats vid Medborgarinstitutet oberoende av boendeort.

Hållbar utveckling - socialt, ekologiskt och ekonomiskt

Som komplement till föräldrarna har skola och utbildning en viktig uppgift i att förmedla normer och värderingar till sina elever och studerande. De grundläggande värden och normer som samhällslivet och utbildningsverksamheten vilar på, d.v.s. principerna om personligt ansvar, samverkan och likaberättigande, sanning och rätt, tolerans, jämställdhet mellan kvinnor och män samt respekt för och hänsyn till miljön är inte givna eller självklara för alla utan de måste diskuteras och utvecklas tillsammans med nya generationer.

Enligt gällande styrdokument för utbildningen (lag, förordning och läroplansgrunder) bör eleverna/de studerande fostras till att bli samhällsmedlemmar och yrkesutövare som inser nödvändigheten av en hållbar resursanvändning, d.v.s. som lever och verkar på ett sätt som är socialt och kulturellt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart.

Under sin programperiod avser landskapsregeringen även uppmana skolorna att stärka undervisningen och den övriga verksamheten avseende ekologiska hållbara grundprinciper. Eleverna/de studerande bör regelbundet ges tillfälle att ta ställning till moraliska problem och normkonflikter vad gäller bl.a. människan och naturen och människan och kulturmiljön. Skolans miljöfostran ska hjälpa eleverna/de studerande att inse att människors val av produkter påverkar livsmiljön och värdens resurser i stort.

Grundskolan

Den beräknade befolkningsökningen i landskapet till år 2020 beräknas motsvara drygt 9 procent. Med utgångspunkt i prognoserna kommer antalet barn i grundskoleåldern att minska. På dessa grunder tenderar landskapsandelarna för kommunernas grundskoleverksamhet även minska. Med hänsyn till en tänkt skolstruktur med små enheter och högkvalificerade lärare där prioritet läggs vid elevers välmående, tolerans och arbetsro kommer sannolikt landskapsandelarna att minska i långsammare takt än det planerade elevunderlaget.

Landskapsregeringens allmänna tillsyn och utveckling av det kommunala skolväsendet kommer under regeringsperioden att i huvudsak omfatta uppföljning och utvärdering av kommunernas förvaltning avseende framför allt hållbar utveckling (ekonomiskt, miljömässigt och socialt), pedagogisk utveckling (inlärningsresultat, elevbedömning, läroplaner, lärarbehörighet, lärarfortbildning), elevvård (elevhandledning, elevhälsa, föräldrainflytande) samt skolornas fysiska lärmiljöer (utrymmen avseende undervisningen samt elevernas, lärarnas och personalens trygghet och trivsel).

Gymnasialstadiet

Genom pågående samordning av gymnasialstadieskolornas ekonomi- och förvaltningsfunktioner avser landskapsregeringen uppnå system- och kostnadseffektivitet. Den ökade flexibiliteten med periodläsning, val av kurser oavsett skolgränser, distansstudier varvade med praktikperioder, yrkesprov och utlandsstudier eller andra verksamheter inom gymnasialstadieutbildningen, förväntas leda till ökat samarbete mellan olika skolor, utbildningslinjer och arbetslivet. Förhandlingar pågår om ett nytt tjänstekollektivavtal för gymnasialstadiet vilket betydligt skulle underlätta tjänstgöring vid flera skolor.

Högskolan

Inom Högskolan på Åland kommer samarbete och nätverksarbete med omkringliggande högskolor och universitet att stärkas och utvecklas. En utvärdering av utbildningen och en översyn av organisationsformen ska genomföras i syfte att ligga som grund för avgörandet av vilka utbildningsinriktningar som ska prioriteras.

Högskolans samverkan med utbildningen på gymnasialstadienivå i landskapet och den öppna högskolans roll som aktör vid såväl grundskole- som gymnasialstadielärarnas fortbildning och kompetensutveckling ska tydliggöras och utvecklas.

För att främja flexibiliteten och modernisera avtalsstrukturen strävar landskapsregeringen efter att i samarbete med berörda fackföreningar reformera det tjänstkollektivavtal som tillämpas för lärarna vid högskolan.

Vuxenutbildning

Under året utvecklas en heltäckande struktur med regelverk för vuxenutbildningen på Åland. Den nya strukturen ska klargöra olika uppgifter inom helheten, tydliggöra ansvarsområden och befogenheter, svara på frågor om rätt att få och skyldighet att ordna vuxenutbildning samt organisera verksamheten i samråd med alla berörda instanser.

Den demografiska utvecklingen och åldersstrukturen i landskapet innebär undan för undan en ökad efterfrågan på arbetskraft. Behovet av fortbildning och omskolning av personal i arbetslivet kommer att öka. Flexibla utbildningssystem, där studier och arbete kan kombineras, måste utvecklas i samråd med näringslivet. För att tillmötesgå det väntade ökade behovet av personal inom bl.a. vårdsektorn föreslår landskapsregeringen möjlighet till ett utökat antal läroavtalsstudieplatser.

Kultur

Landskapsregeringens strävan är att ge kulturen bästa möjliga förutsättningar att utvecklas som en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhällsutvecklingen. Det ska finnas utrymme och resurser både för amatörer och professionella aktörer inom kulturområdet. Projektet Kultur i skärgårdens tredje och sista år avrundas med en utvärdering som visar vilka avtryck projektet givit för skärgårdskulturen. En samordning för att öka skärgårdsbornas möjligheter till kulturell gemenskap i skärgården eftersträvas.

Den ömsesidiga nyttan genom en intensivare samverkan mellan kultur- och näringslivet förväntas öka. Ett positivt inslag är att Alandica Kultur och Kongress invigs och tas i bruk under året.

Bidrag till idrott, kultur och ungdom fördelas med utgångspunkt ur ett jämställdhetsperspektiv. En tvåårig hantverksutbildning med inriktning på formgivning och design inleds under året vid Ålands Folkhögskola. Ålands musikinstitut stärker profilen inom pop- och jazzgenren. Behovet av och förutsättningarna för en kontinuerlig teaterutbildning för unga utreds. Tanken är att utbildningen ska ha motsvarande omfattning och upplägg som musikinstitutet. Planeringen av nya utrymmen inleds för Ålands landskapsarkiv i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram.

Kulturarv

Landskapsregeringens vision är att förvalta och förmedla Ålands kulturarv tillsammans med dagens människor för morgondagens generationer. Under året inleds arbetet med registrering av samtliga kända fornminnen på Åland. För kulturarvet är den hållbara utvecklingen gränsöverskridande och kopplat till naturmiljön, den fysiska planeringen och hälsofrågorna. Ansvaret för kulturarvet delas av alla. De vattenanknutna kulturmiljöerna är attraktiva områden både för boende och turism och gör att de ofta är utsatta för hård exploatering. En viktig uppgift för kulturarvet är att påvisa människors val i det förflutna och möjligheter i nuet, speciellt när befolkningen blir allt mera heterogen. Landskapsregeringen medverkar till att skapa förutsättningar för anläggande av en dykpark i privat regi.

IT integreras allt mer i vardagslivet och nya aktörer på en allt gränslösare marknad gör att bl.a. förståelse och förmedling av kulturmiljöns immateriella värden blir allt viktigare.

Idrott

Motion och idrott är viktiga för människors välbefinnande. Visionen är att alla ska ha goda möjligheter att delta i idrotts- och motionsverksamhet. Vid fördelningen av understöd för idrottsverksamhet eftersträvas därför jämlika förutsättningar för idrotts- och motionsaktiviteter oberoende av kön, funktionshinder och boningsort. Idrottens fostrande roll och hälsosamma effekter för barn och unga betonas. Tillgången till utbildade ledare är i detta sammanhang av stor vikt. I ett idrottspolitiskt program kommer landskapregeringen att formulera riktlinjerna för framtida satsningar på idrotten.

Landskapsregeringen ser positivt på att åländska organisationer står värd för stora internationella idrottstävlingar. Förutom den idrottsliga stimulansen dessa evenemang ger bidrar de även i hög grad till marknadsföringen av Åland. Under året står Åland värd för Ö-spelen som är det största idrottsevenemang som arrangerats på Åland någonsin.

NÄRINGAR

Landskapsregeringens näringspolitik utgår från att ett ömsesidigt förtroende ska gälla i relationerna mellan landskapet och näringslivet. Den övergripande målsättningen är att skapa förutsättningar för en konkurrenskraftig och stabil näringsverksamhet på Åland, tryggad sysselsättning för den åländska befolkningen och goda livsbetingelser på hela Åland inom ramen för en hållbar utveckling.

Sjöfarten

Landskapsregeringens mål är att trygga sjöfartens verksamhetsförutsättningar på sikt och att utveckla näringar med anknytning till sjöfarten i det maritima klustret på Åland och i östersjöregionen. Viktiga delsteg i arbetet med att förbättra sjöfartens internationella konkurrenskraft har nåtts när det gäller att införa ett stöd för bemanningskostnader för passagerarfartyg som inte är tidsbegränsat. Landskapsregeringen understöder riksmyndigheternas förslag till lagstiftning som väntas tillämpas från 1.1.2009 och som innebär bl.a. att stödet till begränsat skattskyldiga utvidgas till passagerarfartyg, att stödet utvidgas till att gälla viss cabotage som är utsatt för internationell

konkurrens inom Finland, att pensionsförsäkringssystemet för sjömän utvidgas till stödberättigat cabotage samt att stödet till avlösning av besättning utvidgas. Landskapsregeringen kommer därtill att arbeta för att Finland inför möjligheter till ny- och återinvesteringsreserveringar samt ett tonnageskattesystem som bättre motsvarar konkurrentländernas. Landskapsregeringen fortsätter ansträngningarna för att bestämmelserna om försäljning av snus ombord på passagerarfartyg som trafikerar på rutter till Sverige ska vara så ändamålsenligt utformade som möjligt med tanke på konkurrenssituationen. Målet är att åländska fartyg ska trafikera under åländsk flagg.

Utveckling

Näringslivets utvecklingsinsatser främjas på flera olika sätt och landskapsregeringens målsättning är att en större del av de offentliga resurserna till näringslivet riktas till utveckling av verksamheter, innovationer och ökad företagsamhet. En ökad tydlighet i gränsdragningen mellan myndighetsutövning och rådgivning till företag är viktig liksom också en utveckling av informationen till kunderna.

Målsättningen med temaåret "Företagsamhetens år" är att öka företagarnas status i det åländska samhället och visa att företagandet är ett reellt alternativ att ordna sin försörjning på. Målet är även på några års sikt att öka andelen kvinnor som egna företagare till 40 % i likhet med den europeiska målsättningen. Inom olika branscher, inom bl.a. kultur och personliga tjänster finns goda exempel på företagande att lyfta fram.

Inom ramen för "Företagsamhetens år" vidtas åtgärder för en ökad samverkan mellan kultur- och näringsliv. Alandica Kultur och Kongress förväntas fungera som en positiv motor för den landbaserade turismen där kulturella evenemang kommer att spela en central roll och även utgöra en språngbräda för nytt företagande liksom också kongressturismen förväntas utvecklas.

Landskapsregeringen kommer särskilt att inrikta åtgärderna inom den landbaserade besöksnäringen på kvalitetsutveckling. Under året bereds och antas turismstrategin för åren 2010 - 2017.

Processen i Tankesmedjan Vision 2017 har lyft upp olika sätt att miljömässigt profilera Åland. Ett exempel är att skapa kontaktytor mellan innovationsförmåga och kapital i ett antal miljöteknik/produktutvecklingsprojekt där näringslivet snabbt kan manifestera sitt engagemang för miljön. Möjligheter att finansiera innovativa investeringar, produktutveckling och internationalisering av företag ges delvis inom ramen för EU-finansierade program. Ålands teknologicentrum fungerar som en viktig kanal för landskapets stöd till innovationer.

Den mest expansiva branschen i det åländska näringslivet är kunskapsintensiva tjänsteföretag och deras verksamhetsförutsättningar kommer att granskas för att identifiera förbättringsåtgärder.

Arbetsmarknad

Landskapsregeringens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete och lön på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och att förhindra utslagning från

arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadspolitiken bedrivs i samspel med närings- och utbildningspolitiken så att utvecklandet av informationssamhället, kompetenshöjande utbildningsinsatser inom arbetslivet, nyföretagande och de befintliga företagens tillväxt och konkurrenskraft främjas. Långsiktigt är en samordning mellan arbetsmarknads- och utbildningspolitiken viktig för att uppmuntra till utbildning inom yrken där arbetskraftsefterfrågan i expansiva privata verksamheter finns. De strukturella problemen på arbetsmarknaden behöver dock fortsättningsvis uppmärksammas. Detta gäller framförallt jobbmöjligheter för personer med någon form av funktionsnedsättning, ungdomsarbetslösheten och integrationen av inflyttade.

Med tanke på den demografiska utvecklingen, där stora åldersgrupper står inför pensionering under de närmaste åren, avser landskapsregeringen att ytterligare intensifiera arbetet för en ökad åter- och inflyttning.

Åtgärder för att öka rekryteringsunderlaget inom exempelvis den pedagogiska sektorn, IT-sektorn samt inom social- och hälsovården kommer fortsättningsvis att prioriteras eftersom kvaliteten på barndagvården, sjukvården, skolan tillsammans med boendemiljön och nya, attraktiva arbetsmöjligheter inom IT-området kan betraktas som konkurrensfördelar vad gäller åter- och inflyttning.

Primärnäringarna och regional utveckling

Landsbygd och skärgård berörs till stor del av näringslivsinsatser inom primärnäringarna jordbruk, skogsbruk och fiske samt förädling av råvaror från dessa. Landskapsregeringen tillhandahåller såväl stödjande insatser för företagen genom bl.a. EU-finansierade program 2007 - 2013, rådgivning, försök, planering och odling, som ren naturresursförvaltning. Landsbygdsutvecklings- och fiskeri-programmen har en tydligare inriktning mot hållbar utveckling, förnyelse, utveckling och möjligheter till breddning av näringsverksamheten på landsbygden och i skärgården. Insatserna i skärgården beaktar mycket småskaliga förhållanden. Under året kommer landskapsregeringen att arbeta för att det växande sportfisket ges bättre förutsättningar genom t.ex. större fiskekortområden och tydligare information om gällande regler.

Landskapsregeringens centrala målsättningar inom jordbrukspolitiken och inom landsbygdsutvecklingsprogrammet är att lantbruksproduktionen ska ha en hög konkurrenskraft i enlighet med givna förutsättningar baserad på hög effektivitet, hög produktivitet, hög kvalitet och hållbart utnyttjande av naturresurser. Detta innebär att det genomförs åtgärder för att förbättra konkurrenskraften och produktiviteten genom rådgivning, försöksverksamhet samt investerings- och projektstöd. Ett hållbart utnyttjande av naturresurserna garanteras genom omfattande miljöstöds-åtgärder inom landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Inom jordbrukspolitiken har landskapsregeringen generellt sett lagstiftningsbehörigheten i frågor som berör landsbygdsutvecklingen. Genom den s.k. hälsokontroll av jordbrukspolitiken som nu genomförs på EU-nivå kommer ytterligare medel att överföras till detta område för att möta de utmaningar som klimatfrågan, säkerställandet av vattenkvaliteten och vårdandet av biodiversiteten på

landsbygden utgör.

Regionalrådets uppgift är att utarbeta riktlinjer för det regionalpolitiska arbetet på Åland vilka bildar ramar för konkreta åtgärder till nytta för hela Åland. Den regionalpolitiska målsättningen är att alla delar av landskapet ska bevaras livskraftiga. Landskapsregeringen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner.

TRAFIK OCH TRANSPORT

Landskapsregeringens målsättning är att det interna trafiksystemet ska utformas på ett hållbart sätt så att trafiksystemet möjliggör ett spritt boende och livskraftigt företagsklimat, samtidigt som miljömässiga och ekonomiska konsekvenser beaktas.

Denna målsättning konkretiseras genom olika åtgärdsförslag. Landskapsregeringen motverkar kostnadsutvecklingen inom skärgårdstrafiken genom att arbeta för en utveckling av kortruttsystemet, genom en optimering av skärgårdstrafikens turlistor och genom effektivare arbetstidsarrangemang. Arbetet för en förbättring av glesbygdsvägarna och en standarförhöjningar av huvudvägnätet fortgår. Landskapsregeringen har fokus inställd på trafiksäkerhet och fortsätter utbyggnaden av separata gång- och cykelvägar.

Landskapsregeringen eftersträvar minsta möjliga miljöslitage och har beredskap att ytterligare satsa på kollektivtrafik. Renast möjliga bränslen används och landskapsregeringen kommer att när möjligheter finns ta i bruk bästa möjliga miljöteknik. Trafikavdelningen kommer att under året inleda arbetet med miljöplaner för verksamheten. En privatisering och bolagisering genomförs där det långsiktigt är ekonomiskt försvarbart.

Kortrutt

Planering av tunnelprojektet till Föglö går vidare så att en paketlösning planeras att presenteras inför lagtinget i slutet av år 2009. Tunnelprojektet möjliggör ett kortruttskoncept på södra linjen.

På norra linjen fortsätter kortruttkonceptet med planeringen av linfärja på linjen Åva - Jurmo, påbörjande av planeringen av det så kallade Bäröprojektet samt en förstudie av en broförbindelse mellan Prästö och Töftö.

Bolagisering

Landskapets område i Möckelö planeras att bolagiseras under året. Bolagiseringen möjliggör en utveckling av området på så sätt att den egna och den privata verksamheten kan nyttja och utveckla området på ett marknadsmässigt sätt.

Verkstaden och Motorfordonsbyrån planeras att bolagiseras i landskapsägda bolag till de delar som inte utgörs av myndighetsuppgifter.

Byggen och underhåll

Den sista etappen för ombyggnad av huvudväg inkl. nybyggnad av gång- och cykelbana till Eckerö färdigställes under året. Ombyggnad av landsväg Näfsby – Gölby inkl. nybyggnad av gång- och cykelbana påbörjas under året. Projektet bygges i etapper så att hela projektet beräknas vara klart år 2012.

Under året och de kommande åren måste större satsningar göras på befintlig infrastruktur såsom broar, bryggor och färjfästen.

Kollektivtrafik

Arbete med förändring och förbättring av busstrafikens turlistor pågår och arbetet förväntas vara klart inom året.

Utlokalisering

I samband med bolagiseringen av Möckelöområdet påbörjas en flyttning av vägstationen till Godby.

Planering av utlokalisering av trafikavdelningen till Godby inleds med målsättning att avdelningen ska vara utlokaliserad då det rent fysiskt finns tillgång till lokaler. En trafikkoordinator anställs med skärgården som arbetsort.

Flygtrafik

Landskapsregeringen bedömer att flygtrafiken mellan Mariehamn och Stockholm på sikt ska ha sådant passagerarunderlag att det möjliggör flygtrafik utan subventioner. Landskapsregeringen kommer i eventuella framtida upphandlingar att införa krav på miljövänligare bränslen om detta anses vara rimligt både ekonomiskt och praktiskt.

BUDGETEN OCH AVLÖNINGSUTGIFTERNA

Enligt stadgandena i tjänstemannalagen (4 § 2 mom.) får tjänst inrättas endast om anslag för tjänsten anvisats i budget. I föreliggande budgetförslag anges sålunda uttryckligen under respektive moment när nya tjänster föreslås få inrättas. För att ge information om tjänstesituationen totalt sett anges alla tjänsters beteckningar och löneklass i tjänstetablån som har fogats till budgetförslaget (bilaga 5). Information om tjänsteförändringar och antalet tjänster ges för Ålands hälso- och sjukvård i förslaget till plan för hälso- och sjukvården (bilaga 2). I informationssyfte anges därtill under respektive moment i form av en tabell antalet anställningsförhållanden och deras art. Tabellen är uppgjord på motsvarande sätt som tjänstestatistiken i personalbokslutet såtillvida att i berörda fall görs uppdelning mellan bisyssla och huvudsyssla. För att ge en rättvisande bild av hur löneutgifterna fördelar sig mellan inrättade tjänster, tillfälliga tjänster och personal i arbetsavtalsförhållande redovisas lönesummorna som totaler vilka inkluderar olika typer av lönetillägg, pensionsavgifterna och de sociala kostnaderna.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moderskap har i budgetförslaget beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belastas respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar framgår av dispositionsplanerna för berörda moment med texten ”personalkostnadsersättningar”. I övrigt har inte nettoföringen beaktats i texterna under momenten.

Landskapet har som arbetsgivare rätt att få låglönestöd i stöd av Lag om temporärt låglönestöd till arbetsgivare (FFS 1078/2005). Landskapsregeringen föreslår att låglönestödet, i enlighet med 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), beaktas netto under respektive moment för personalutgifter. Detta framgår inte särskilt i texterna under momenten.

Löneutgifterna har beräknats enligt löneläget den 30.9.2008. Ny tjänstekollektivavtalsperiod inleddes 1.10.2007 och avtalen för de flesta yrkesgrupper löper till utgången av år 2009. Pensionspremierna enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 22 % av de förskottsinnehållning underkastade löneutgifterna då annat inte angivits. Nyanställda fr.o.m. 1.1.2008 försäkras i ett privat arbetspensionsbolag. De direkta sociala avgifterna har beaktats med 4,621 %.

ANSLAGENS BETECKNINGAR OCH JÄMFÖRELSER ÅRSVIS

I såväl sifferstaten som detaljmotiveringen betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och tvåårigа reservationsanslag enligt det förfarande som beskrivs i budgetförslaget för år 1998 med (VR). För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i bokslutet för år 2007 och budgeten för år 2008. För verksamhetsutgiftsanslag (VR - anslag) anges även under bokslutsuppgiften för år 2007 hur mycket som under året använts av tidigare års anslag samt på motsvarande sätt under uppgiften om budgeten för år 2008 hur mycket som beräknas använt av tidigare års anslag. Informationen ges med beteckningen (t.a.). Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt". Uppställningen av budgetförslagets detaljmotivering följer 2008 års uppställning såtillvida att detaljmotiveringen för inkomstmoment visas under respektive kapitel för motsvarande utgiftsmoment. För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal.

Återbokning av bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen kommer för budgetmoment som hör till de nya EU-programmen för åren 2007 - 2013 att återbokas mot moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment.

Med hänvisning till ovanstående och till förslaget till plan för hälso- och sjukvården 2009 får landskapsregeringen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till budget för landskapet Åland under år 2009 samt bemyndigar landskapsregeringen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån

att lagtinget bemyndigar landskapsregeringen att ikläda sig de förpliktelser som verkställandet av förvaltningen för Interreg IIIA-programmet för skärgården medför.

Mariehamn den 22 oktober 2008

L a n t r å d Viveka Eriksson

Landskapsregeringsledamot Mats Perämaa

Bilagor:

1. Preliminär plan för socialvården 2009 - 2013
2. Förslag till plan för hälso- och sjukvården 2009
3. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1. - 31.12.2009
4. Personal per huvudtitel 2007 - 2009
5. Tjänstetablå 2009
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner

I N K O M S T E R

Avdelning 31

31.	**LAGTINGET**	**2 000**
31.05.	LAGTINGETS KANSLI	2 000
31.05.01.	Lagtinget - verksamhetsinkomster	2 000

Avdelning 32

32.	**LANDSKAPSREGERINGEN**	**285 000**
32.05.	LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	238 000
32.05.04.	Skärgårdssamarbetet och Interreg III	84 000
32.05.12.	Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013	154 000
32.20.	KONSUMENTFRÅGOR	42 000
32.20.39.	Statens ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader	42 000
32.40.	LAGBEREDNINGEN	5 000
32.40.01.	Lagberedningen - verksamhetsinkomster	5 000

Avdelning 33

33.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**3 194 000**
33.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	65 000
33.01.01.	Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	65 000
33.03.	KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET	23 000
33.03.01.	Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsinkomster	23 000
33.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	3 000
33.04.01.	Främjande av jämställdheten - verksamhetsinkomster	3 000
33.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	2 269 000
33.05.60.	Inkomster av radio- och TV-verksamhet	2 269 000
33.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	180 000
33.15.50.	Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet	90 000
33.15.51.	Statsanslag för understödjande av politisk information	90 000
33.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	20 000
33.27.05.	Inkomst av elinspektionsverksamhet	20 000
33.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	3 000
33.30.04.	Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsinkomster	3 000

33.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	18 000
33.32.20.	Landskapsalarmcentralen - verksamhetsinkomster	18 000
33.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	155 000
33.40.01.	Fastighetsförvaltningen - verksamhetsinkomster	135 000
33.40.88.	Överlåtelse av fastigheter	20 000
33.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	318 000
33.60.20.	Ålands polismyndighet - verksamhetsinkomster	318 000
33.95.	FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH PERSONALUTVECKLING	140 000
33.95.06.	Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården	140 000

Avdelning 34

34.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**32 980 000**
34.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	3 650 000
34.10.31.	Inkomst av danaarv	200 000
34.10.75.	Inkomst för finansiering av investeringar för kulturell verksamhet	3 450 000
34.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	20 000 000
34.20.50.	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	20 000 000
34.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	9 300 000
34.90.04.	Överföring från pensionsfonden	9 300 000
34.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	30 000
34.95.01.	Förvaltningens ofördelade verksamhetsinkomster	30 000

Avdelning 35

35.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE**	**8 528 000**
35.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	24 000
35.01.01.	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	24 000
35.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	1 000
35.50.01.	Allmän miljövård - verksamhetsinkomster	1 000
35.52.	NATURVÅRD	3 000
35.52.01.	Naturvård - verksamhetsinkomster	3 000
35.60.	ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET	500 000
35.60.20.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsinkomster	200 000

35.60.21.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsinkomster	300 000
35.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	8 000 000
35.70.20.	Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsinkomster	4 900 000
35.70.39.	Kommunernas ersättning för Gullåsen	3 100 000

Avdelning 36

36.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**2 949 000**
36.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	23 000
36.01.01.	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	23 000
36.03.	STUDIESTÖD	50 000
36.03.51.	Återindrivna studiestöd	50 000
36.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	1 000
36.13.55.	Inkomster av kulturell verksamhet	1 000
36.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	10 000
36.15.24.	Inkomster från försäljning av läromedel	10 000
36.19.	VUXENUTBILDNING	551 000
36.19.05.	Vuxenutbildning - verksamhetsinkomster	1 000
36.19.08.	Inkomster för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland	550 000
36.20.	EUROPEISKA UNIONEN - SOCIALFONDEN	893 000
36.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3	0
36.20.46.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF	893 000
36.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	93 000
36.25.20.	Ålands läromedelscentral - verksamhetsinkomster	2 000
36.25.39.	Kommunernas andel i kostnaderna	91 000
36.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	138 000
36.32.20.	Ålands folkhögskola - verksamhetsinkomster	138 000
36.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	69 000
36.34.20.	Ålands musikinstitut - verksamhetsinkomster	69 000
36.35.	ÅLANDS LYCEUM	100 000
36.35.20.	Ålands lyceum - verksamhetsinkomster	100 000
36.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	94 000
36.40.20.	Ålands sjömansskola - verksamhetsinkomster	94 000

36.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	78 000
36.42.20.	Ålands yrkesskola - verksamhetsinkomster	78 000
36.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	106 000
36.44.20.	Ålands naturbruksskola - verksamhetsinkomster	106 000
36.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	185 000
36.48.20.	Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsinkomster	55 000
36.48.21.	Rörelseverksamhet	130 000
36.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	12 000
36.50.20.	Ålands vårdinstitut - verksamhetsinkomster	12 000
36.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	20 000
36.52.20.	Ålands handelsläroverk - verksamhetsinkomster	20 000
36.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	270 000
36.55.23.	Inkomster för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare	270 000
36.60.	MUSEIBYRÅN	255 000
36.60.20.	Museibyrån - verksamhetsinkomster	254 000
36.60.88.	Inkomst av donation	1 000
36.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	1 000
36.80.20.	Ålands landskapsarkiv - verksamhetsinkomster	1 000

Avdelning 37

37.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**5 200 000**
37.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	32 000
37.01.01.	Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	32 000
37.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	108 000
37.03.23.	Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsinkomster	98 000
37.03.88.	Försäljning av aktier	10 000
37.05.	EUROPEISKA UNIONEN - REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN	893 000
37.05.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 2	0
37.05.46.	EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder	0
37.05.47.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF	893 000
37.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	76 000
37.15.04.	Inkomster för avbytarservice inom lantbruket	26 000
37.15.06.	Inkomster för projekt om ekologisk mjölkproduktion	50 000

37.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	3 341 000
37.17.46.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013	3 341 000
37.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	99 000
37.22.04.	Inkomster för viltvårds- och jaktärenden	86 000
37.22.40.	Inkomster från hjortdjursavgifter och försålt fallvilt	13 000
37.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN	476 000
37.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn	0
37.26.46.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013	476 000
37.30.	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIGHET	2 000
37.30.20.	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsinkomster	2 000
37.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	15 000
37.52.20.	Skötsel av jordegendomar - verksamhetsinkomster	15 000
37.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	158 000
37.55.20.	Skötsel av egna skogar - verksamhetsinkomster	158 000
37.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	0
37.58.75.	Inkomster för grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp	0

Avdelning 38

38.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**1 141 000**
38.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	55 000
38.01.01.	Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	55 000
38.10.	ÖVRIG TRAFIK	0
38.10.04.	Inkomster av oljesanering	0
38.10.70.	Inkomster från oljeskyddsfonden	0
38.32.	PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING	150 000
38.32.20.	Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsinkomster	150 000
38.50.	VERKSTAD OCH LAGER	46 000
38.50.20.	Verkstad och lager - verksamhetsinkomster	46 000
38.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	890 000
38.70.20.	Motorfordonsbyrån - verksamhetsinkomster	890 000

Avdelning 39

39.	**SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER**	**264 241 000**
39.01.	FINANSIELLA POSTER	6 173 000
39.01.91.	Räntor på lån	1 650 000
39.01.92.	Ränteinkomster	4 500 000
39.01.93.	Premier för landskapsgarantier	22 000
39.01.94.	Dividendinkomster	1 000
39.10.	SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR	237 330 000
39.10.90.	Avräkningsbelopp	206 600 000
39.10.91.	Skattegottgörelse	22 000 000
39.10.92.	Återbäring av lotteriskatt	8 000 000
39.10.93.	Apoteksavgifter	730 000
39.20.	ÅTERBETALADE LÅN	3 100 000
39.20.91.	Avkortningar på lån	3 100 000
39.30.	UPPTAGNA LÅN	5 138 000
39.30.87.	Regionallån	2 500 000
39.30.90.	Finansieringslån	2 638 000
39.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	2 500 000
39.90.90.	Återförda utgiftsrester och reservationsanslag	2 000 000
39.90.95.	Återbokade bidrag	500 000
39.98.	ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR	10 000 000
39.98.99.	Föregående års överskott	10 000 000
	Inkomsternas totalbelopp	**318 520 000**

U T G I F T E R

Huvudtitel 41

41.	**LAGTINGET**	**-3 007 000**
41.01.	LAGTINGET	-1 775 000
41.01.01.	Lagtinget - verksamhetsutgifter (VR)	-1 775 000
41.05.	LAGTINGETS KANSLI	-771 000
41.05.01.	Lagtingets kansli - verksamhetsutgifter (VR)	-741 000
41.05.04.	Lagtingets bibliotek - verksamhetsutgifter (VR)	-30 000

41.10.	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	-384 000
41.10.04.	Revisionsutgifter (VR)	-45 000
41.10.05.	Expertutlåtanden	-6 000
41.10.06.	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-248 000
41.10.18.	Dispositionsmedel	-85 000
41.20.	ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET	-77 000
41.20.01.	Ålands delegation i Nordiska rådet - verksamhetsutgifter (VR)	-77 000

Huvudtitel 42

42.	**LANDSKAPSREGERINGEN**	**-2 919 000**
42.01.	LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDAMÖTER	-892 000
42.01.01.	Landskapsregeringen - verksamhetsutgifter (VR)	-782 000
42.01.18.	Dispositionsmedel	-110 000
42.05.	LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	-536 000
42.05.04.	Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)	-84 000
42.05.05.	Utredningar	-100 000
42.05.07.	Kommittéer och sakkunniga (F)	-25 000
42.05.09.	Externt samarbete	-78 000
42.05.11.	Utgifter för språkrådet	-30 000
42.05.12.	Interrreg IVA Central Baltic Programme 2007 - 2013 (VR)	-154 000
42.05.13.	Koordinering av integrationsarbetet	-40 000
42.05.19.	Oförutsedda utgifter (F)	-25 000
42.20.	KONSUMENTFRÅGOR	-60 000
42.20.01.	Konsumentrådgivningen - verksamhetsutgifter (VR)	-42 000
42.20.21.	Konsumentskydd - verksamhetsutgifter (VR)	-18 000
42.25.	REVISIONSBYRÅN	-122 000
42.25.01.	Revisionsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-122 000
42.30.	ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ	-550 000
42.30.20.	Ålands statistik- och utredningsbyrå - verksamhetsutgifter (VR)	-550 000
42.40.	LAGBEREDNINGEN	-574 000
42.40.01.	Lagberedningen - verksamhetsutgifter (VR)	-574 000
42.50.	DISKRIMINERINGSOMBUDSMAN	-65 000
42.50.20.	Diskrimineringsombudsmannen - verksamhetsutgifter (VR)	-65 000
42.59.	DATAINSPEKTIONEN	-120 000
42.59.20.	Datainspektionen - verksamhetsutgifter (VR)	-120 000

Huvudtitel 43

43.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-23 433 000**
43.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 917 000
43.01.01.	Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 917 000
43.03.	KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET	-331 000
43.03.01.	Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsutgifter (VR)	-178 000
43.03.02.	Ålandskontoret i Stockholm - verksamhetsutgifter (VR)	-87 000
43.03.04.	Informationsverksamhet (VR)	-66 000
43.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	-75 000
43.04.01.	Främjande av jämställdheten - verksamhetsutgifter (VR)	-75 000
43.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	-2 509 000
43.05.60.	Främjande av rundradioverksamhet (F)	-2 269 000
43.05.61.	Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)	0
43.05.62.	Upphovsrättskostnader (F)	-240 000
43.10.	LAGTINGSVAL	0
43.10.04.	Utgifter för lagtingsval (F)	0
43.10.31.	Landskapets andel av valnämndernas utgifter	0
43.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	-180 000
43.15.50.	Understödjande av politisk verksamhet	-90 000
43.15.51.	Understödjande av politisk information	-90 000
43.20.	PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET	-100 000
43.20.01.	Planläggnings- och byggnadsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)	-100 000
43.20.30.	Understöd för planering (R)	0
43.25.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	-6 690 000
43.25.31.	Understöd för hyresbostäder (R)	-40 000
43.25.51.	Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen	-10 000
43.25.61.	Understöd för bostadsreparationer (R)	-100 000
43.25.62.	Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)	-160 000
43.25.64.	Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter och för kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus (R)	-20 000
43.25.67.	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)	-1 360 000
43.25.83.	Bostadslån (R)	-5 000 000
43.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	-296 000
43.27.04.	Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning (VR)	-90 000
43.27.05.	Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad	-6 000
43.27.40.	Understöd för befrämjande av förnyelsebar energi (R)	-200 000

43.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	-102 000
43.30.01.	Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)	-52 000
43.30.30.	Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet	-50 000
43.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	-436 000
43.32.20.	Landskapsalarmcentralen - verksamhetsutgifter (VR)	-436 000
43.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	-5 200 000
43.40.01.	Fastighetsförvaltningen - verksamhetsutgifter (VR)	-1 300 000
43.40.20.	Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)	0
43.40.74.	Renovering samt ombyggnad av Självstyrelsegården (R)	0
43.40.75.	Ombyggnader och grundförbättringar (R)	-3 900 000
43.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	-5 210 000
43.60.20.	Ålands polismyndighet - verksamhetsutgifter (VR)	-5 210 000
43.60.74.	Om- och tillbyggnad av polishuset (R)	0
43.95.	FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH PERSONALUTVECKLING	-387 000
43.95.06.	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)	-387 000
43.95.08.	Nordiskt tjänstmannautbyte (VR)	0

Huvudtitel 44

44.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-49 201 000**
44.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-2 280 000
44.01.01.	Finansavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-2 040 000
44.01.04.	Verkställande av beskattningen (VR)	-210 000
44.01.05.	Utvecklingsarbete (VR)	-30 000
44.05.	ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA	-10 820 000
44.05.30.	Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)	-2 000 000
44.05.31.	Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)	-1 820 000
44.05.32.	Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)	-1 100 000
44.05.36.	Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (F)	-5 900 000
44.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	-3 450 000
44.10.31.	Överföring av danaarv	-200 000
44.10.74.	Landskapsprojekt (R)	-750 000
44.10.87.	Regionallån	-2 500 000
44.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	-11 704 000
44.20.50.	Bidrag ur penningautomatmedel	-1 000 000
44.20.51.	Projektbidrag ur penningautomatmedel	-7 604 000
44.20.52.	Evenemangsbidrag ur penningautomatmedel	-100 000
44.20.86.	Lån ur penningautomatmedel (R)	-3 000 000

44.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	-19 610 000
44.90.01.	Pensioner - verksamhetsutgifter (VR)	-300 000
44.90.04.	Pensioner och familjepensioner (F)	-18 750 000
44.90.05.	Övriga pensionsutgifter (F)	-560 000
44.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	-1 337 000
44.95.01.	Förvaltningens ofördelade verksamhetsutgifter (VR)	-600 000
44.95.04.	Ålandsdelegationen - verksamhetsutgifter (VR)	-12 000
44.95.05.	IKT-utveckling (VR)	-275 000
44.95.08.	Övriga avlöningar	-100 000
44.95.70.	Anskaffning av inventarier (R)	-350 000

Huvudtitel 45

45.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE**	**-118 927 000**
45.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 245 000
45.01.01.	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 245 000
45.10.	ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	-10 469 000
45.10.01.	Övriga sociala uppgifter - verksamhetsutgifter (VR)	-111 000
45.10.50.	Bostadsbidrag (F)	-820 000
45.10.52.	Moderskapsunderstöd (F)	-95 000
45.10.53.	Barnbidrag (F)	-8 700 000
45.10.54.	Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)	-18 000
45.10.55.	Understöd till kommunerna för förebyggande utkomststöd	-500 000
45.10.56.	Underhållsstöd (F)	-225 000
45.15.	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	-17 460 000
45.15.30.	Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för social-vården (F)	-17 460 000
45.15.31.	Landskapsandel för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)	0
45.20.	MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR	-300 000
45.20.30.	Mottagande av flyktingar (R)	-300 000
45.25.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖVERKSAM-HET	-2 726 000
45.25.50.	Understöd för social verksamhet	-2 226 000
45.25.53.	Understöd för miljöverksamhet	-500 000
45.30.	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	-1 377 000
45.30.01.	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - verksamhetsutgifter (VR)	-10 000
45.30.23.	Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet	-1 350 000
45.30.52.	Understöd för Kumlinge filialapotek	-14 000
45.30.53.	Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)	-3 000

45.35.	MILJÖHÄLSOVÅRD	-26 000
45.35.01.	Miljöhälsovård - verksamhetsutgifter (VR)	-26 000
45.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	-140 000
45.50.01.	Allmän miljövård - verksamhetsutgifter (VR)	-40 000
45.50.50.	Miljöbils- och skrotningspremier	-100 000
45.52.	NATURVÅRD	-400 000
45.52.01.	Naturvård - verksamhetsutgifter (VR)	-25 000
45.52.20.	Naturreservat - verksamhetsutgifter (VR)	-165 000
45.52.60.	Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur	-3 000
45.52.63.	Bidrag för landskapsvård	-7 000
45.52.88.	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	-200 000
45.54.	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	-1 234 000
45.54.01.	Vattenförsörjning och vattenvård - verksamhetsutgifter (VR)	-369 000
45.54.31.	Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder	-25 000
45.54.60.	Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder (R)	-810 000
45.54.61.	Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder	-30 000
45.56.	AVFALLSHANTERING	-102 000
45.56.04.	Avfallshantering - verksamhetsutgifter (VR)	-16 000
45.56.62.	Främjande av avfallshanteringen	-80 000
45.56.65.	Räntestöd för lån för kommunernas avfallshanteringsåtgärder	-6 000
45.60.	ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET	-2 400 000
45.60.20.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsutgifter (VR)	-1 600 000
45.60.21.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsutgifter (VR)	-800 000
45.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	-81 048 000
45.70.20.	Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsutgifter (VR)	-73 518 000
45.70.70.	Anskaffningar (R)	-820 000
45.70.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	-210 000
45.70.75.	Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)	-6 500 000

Huvudtitel 46

46.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-58 599 000**
46.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 180 000
46.01.01.	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-858 000
46.01.04.	Utvecklingsarbete (VR)	-230 000
46.01.06.	Integration och mångkulturellt befrämjande (VR)	-15 000

46.01.23.	Utvecklingsprojektet Ålands gymnasieskola (VR)	-77 000
46.03.	STUDIESTÖD	-5 990 000
46.03.50.	Studiepenning (F)	-5 850 000
46.03.51.	För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)	-120 000
46.03.52.	Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)	-20 000
46.05.	BILDNINGSARBETE	-490 000
46.05.51.	Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)	-420 000
46.05.52.	Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)	-70 000
46.07.	BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	-660 000
46.07.04.	Övriga utgifter för biblioteksverksamheten	-100 000
46.07.30.	Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)	-530 000
46.07.50.	Understöd åt författare och översättare (RF)	-30 000
46.09.	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET	-928 000
46.09.04.	Utgifter för Ålands kulturdelegation	-21 000
46.09.05.	Nordiskt kulturutbyte	-96 000
46.09.23.	Utgifter för serien Det åländska folkets historia	-36 000
46.09.26.	Projekt för kultur i skärgården (VR)	-50 000
46.09.30.	Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-647 000
46.09.59.	Övrig kulturell verksamhet	-78 000
46.11.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	-1 830 000
46.11.04.	Ålands ungdomsråd	-38 000
46.11.52.	Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete	-225 000
46.11.53.	Understöd för idrottsorganisationers verksamhet	-1 147 000
46.11.54.	Understöd för idrotts- och sportanläggningar	-70 000
46.11.55.	Kostnader för Ö-spelen på Åland 2009	-335 000
46.11.86.	Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)	-15 000
46.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	-3 740 000
46.13.50.	Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier	-705 000
46.13.53.	Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll (R)	-35 000
46.13.54.	Understöd för ungdomsensemblen Alandia Strings	-50 000
46.13.55.	Understöd åt Bild- och formskolan	-48 000
46.13.57.	Verksamhetsunderstöd för museal verksamhet	-402 000
46.13.74.	Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)	-2 500 000
46.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	-12 280 000
46.15.24.	Läromedel i samhällskunskap och åländsk historia (VR)	-30 000
46.15.30.	Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)	-12 250 000
46.15.32.	Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)	0

46.17.	YRKESUTBILDNING	-75 000
46.17.04.	Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (VR)	-20 000
46.17.05.	Utgifter för åländska studerande i norden (F)	-55 000
46.19.	VUXENUTBILDNING	-1 768 000
46.19.04.	Läroavtalsutbildning - verksamhetsutgifter (VR)	-640 000
46.19.05.	Yrkesinriktad vuxenutbildning (VR)	-140 000
46.19.06.	Sysselsättningsfrämjande utbildning (VR)	-320 000
46.19.07.	Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)	0
46.19.08.	Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland (VR)	-668 000
46.20.	EUROPEISKA UNIONEN - SOCIALFONDEN	-1 786 000
46.20.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)	-28 000
46.20.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)	-28 000
46.20.40.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	0
46.20.41.	Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)	-865 000
46.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	0
46.20.46.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)	-865 000
46.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	-158 000
46.25.20.	Ålands läromedelscentral - verksamhetsutgifter (VR)	-158 000
46.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	-1 184 000
46.32.20.	Ålands folkhögskola - verksamhetsutgifter (VR)	-1 184 000
46.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	-947 000
46.34.20.	Ålands musikinstitut - verksamhetsutgifter (VR)	-947 000
46.35.	ÅLANDS LYCEUM	-3 710 000
46.35.20.	Ålands lyceum - verksamhetsutgifter (VR)	-3 710 000
46.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	-2 973 000
46.40.20.	Ålands sjömansskola - verksamhetsutgifter (VR)	-2 539 000
46.40.21.	M.s. Michael Sars - verksamhetsutgifter (VR)	-434 000
46.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	-119 000
46.41.20.	Ålands sjösäkerhetscentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-119 000
46.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	-4 700 000
46.42.20.	Ålands yrkesskola - verksamhetsutgifter (VR)	-4 700 000
46.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	-1 228 000
46.44.20.	Ålands naturbruksskola - verksamhetsutgifter (VR)	-1 150 000
46.44.21.	Skoljordbruket Jomala gård - verksamhetsutgifter (VR)	-78 000

46.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	-1 743 000
46.48.20.	Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsutgifter (VR)	-1 651 000
46.48.21.	Rörelseverksamhet (F)	-92 000
46.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	-944 000
46.50.20.	Ålands vårdinstitut - verksamhetsutgifter (VR)	-944 000
46.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	-1 240 000
46.52.20.	Ålands handelsläroverk - verksamhetsutgifter (VR)	-1 240 000
46.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	-5 660 000
46.55.20.	Högskolan på Åland - verksamhetsutgifter (VR)	-5 390 000
46.55.23.	Utgifter för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare (VR)	-270 000
46.60.	MUSEIBYRÅN	-3 071 000
46.60.20.	Museibyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-3 005 000
46.60.50.	Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader	-35 000
46.60.70.	Inköp av konst med donationsmedel (F)	0
46.60.71.	Inköp av konst (R)	-30 000
46.60.74.	Utvecklande av Bomarsund (R)	0
46.60.76.	Utvecklande av Kastelholms kungsgård (R)	0
46.60.88.	Inköp av värdepapper med donationsmedel (F)	-1 000
46.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	-195 000
46.80.20.	Ålands landskapsarkiv - verksamhetsutgifter (VR)	-195 000

Huvudtitel 47

47.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-28 403 000**
47.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-2 013 000
47.01.01.	Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-2 013 000
47.01.06.	Tekniskt stöd - målprogram 2 (VR)	0
47.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	-3 900 000
47.03.05.	Utgifter för investeringslån (F)	-25 000
47.03.23.	Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-242 000
47.03.24.	Skärgårdsutveckling - verksamhetsutgifter (VR)	-68 000
47.03.40.	Bidrag för företagens internationalisering	-150 000
47.03.41.	Turismens främjande (R)	-1 610 000
47.03.42.	Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet	-210 000
47.03.44.	Nationella investeringsbidrag	-1 000 000
47.03.45.	Bidrag för produkt- och teknologiutveckling	-100 000
47.03.46.	Räntestöd för företags investeringar	-35 000
47.03.47.	Finansieringsstöd för företag i skärgården	-175 000
47.03.48.	Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag	-35 000
47.03.60.	Ersättande av kreditförluster (R)	0

47.03.62.	Internationella utvecklingsprojekt	-250 000
47.03.88.	Aktieteckning i bolag (R)	0
47.05.	EUROPEISKA UNIONEN - REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN	-1 786 000
47.05.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)	-28 000
47.05.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)	-28 000
47.05.40.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	0
47.05.41.	Landskapets finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)	0
47.05.42.	Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)	-865 000
47.05.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	0
47.05.46.	EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)	0
47.05.47.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)	-865 000
47.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	-2 360 000
47.15.04.	Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)	-16 000
47.15.06.	Utgifter för projekt om ekologisk mjölkproduktion (VR)	-50 000
47.15.23.	Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)	-877 000
47.15.43.	Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)	-360 000
47.15.44.	Investeringsstöd till lantbruket (R)	-700 000
47.15.45.	Ersättningar för skördeskador (R)	0
47.15.46.	Utgifter för räntestödslån vid skördeskador (F)	-17 000
47.15.47.	Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)	-5 000
47.15.48.	Stöd för producentorganisationer och rådgivning	-335 000
47.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	-11 227 000
47.17.05.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)	-131 000
47.17.06.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)	-131 000
47.17.42.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)	-1 435 000
47.17.43.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)	-6 320 000
47.17.44.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)	0
47.17.46.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)	-957 000
47.17.47.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)	-1 750 000
47.17.48.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)	-503 000

47.21.	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	-416 000
47.21.01.	Främjande av skogsbruket - verksamhetsutgifter (VR)	-40 000
47.21.40.	Särskilda understöd för skogsbruket (F)	-16 000
47.21.41.	Stöd för skogsbruksåtgärder (R)	-350 000
47.21.83.	Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)	0
47.21.84.	Skogsförbättringslån (R)	-10 000
47.21.88.	Ersättning för biotopskydd (R)	0
47.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	-125 000
47.22.04.	Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)	-100 000
47.22.40.	Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)	-25 000
47.24.	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	-249 000
47.24.01.	Främjande av fiskerinäringen - verksamhetsutgifter (VR)	-40 000
47.24.05.	Tekniskt stöd - strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)	0
47.24.40.	Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)	-50 000
47.24.43.	Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar	-1 000
47.24.44.	Främjande av infrastruktur, marknadsföring och strukturpolitik	-70 000
47.24.49.	Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	-88 000
47.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI-SEKTORN	-972 000
47.26.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskeri-sektorn 2007 - 2013 (R)	-10 000
47.26.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)	-10 000
47.26.40.	Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)	0
47.26.41.	Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)	-476 000
47.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)	0
47.26.46.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)	-476 000
47.30.	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIG-HET	-3 733 000
47.30.20.	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsutgifter (VR)	-1 094 000
47.30.23.	Arbeta och bo på Åland (VR)	-144 000
47.30.24.	Praktikantplatser för högskolestuderande	-115 000
47.30.50.	Arbetslöshetsersättningar (F)	-1 250 000
47.30.52.	Specialutgifter för arbetskraftsservicen	-40 000
47.30.53.	Utbildningsstöd (F)	-90 000
47.30.54.	Sysselsättningens främjande (R)	-1 000 000
47.41.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3	0
47.41.50.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	0
47.41.55.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	0

47.44.	ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM	-260 000
47.44.20.	Ålands teknologicentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-260 000
47.46.	FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	-757 000
47.46.20.	Försöksverksamheten - verksamhetsutgifter (VR)	-757 000
47.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	-122 000
47.55.20.	Skötsel av egna skogar - verksamhetsutgifter (VR)	-122 000
47.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	-483 000
47.58.20.	Ålands fiskodling, Guttorp - verksamhetsutgifter (VR)	-483 000
47.58.75.	Grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp (R)	0

Huvudtitel 48

48.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-33 181 000**
48.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-721 000
48.01.01.	Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-721 000
48.10.	ÖVRIG TRAFIK	-2 456 000
48.10.04.	Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)	-61 000
48.10.40.	Understöd för flygtrafik	-595 000
48.10.45.	Understöd för kollektivtrafik	-1 800 000
48.10.70.	Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)	0
48.20.	SJÖTRAFIKEN	-17 691 000
48.20.20.	Sjötrafiken - verksamhetsutgifter (VR)	-14 479 000
48.20.21.	Reparation och underhåll av färjor (VR)	-1 300 000
48.20.22.	Upphandling av tonnage	-972 000
48.20.40.	Understöd för varutransporter i skärgården	-240 000
48.20.70.	Anskaffning av fartyg och färjor (R)	-700 000
48.30.	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	-11 102 000
48.30.22.	Utgifter för drift och underhåll av vägar och linfärjor (VR)	-4 500 000
48.30.23.	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar	-52 000
48.30.24.	Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader (VR)	-675 000
48.30.30.	Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)	-200 000
48.30.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	-325 000
48.30.77.	Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)	-4 360 000
48.30.78.	Kortruttsinvesteringar (R)	0
48.30.79.	Bro- och hamnbyggnadsinvesteringar (R)	-990 000
48.31.	VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET	0
48.31.20.	Vägunderhållsenheten - verksamhetsutgifter (VR)	0

48.32.	PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING	-385 000
48.32.20.	Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsutgifter (VR)	-385 000
48.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	-826 000
48.70.20.	Motorfordonsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-826 000

Huvudtitel 49

49.	**SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER**	**-850 000**
49.01.	FINANSIELLA POSTER	-700 000
49.01.90.	Ränteutgifter (F)	-200 000
49.01.91.	Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)	-500 000
49.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	-150 000
49.90.90.	Återförda inkomstrester (F)	-150 000
49.95.	UTJÄMNINGSFOND	0
49.95.90.	Överföring till utjämningsfond	0
49.98.	ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR	0
49.98.98.	Föregående års underskott	0
49.98.99.	Överföring av budgetöverskott	0
	Utgifternas totalbelopp	**-318 520 000**

31./41. LAGTINGET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	5 744	2 000	2 000	0,0%	-65,2%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-1 911 107	-2 743 000	-3 007 000	9,6%	57,3%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-1 911 107	-2 743 000	-3 007 000	9,6%	57,3%
Anslag netto	-1 905 363	-2 741 000	-3 005 000	9,6%	57,7%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Lagtinget	-1 126 732	-1 680 000	-1 775 000	5,7%	57,5%
Lagtingets kansli	-435 359	-650 000	-771 000	18,6%	77,1%
Lagtingets övriga utgifter	-322 638	-366 000	-384 000	4,9%	19,0%
Ålands delegation i Nordiska rådet	-26 379	-47 000	-77 000	63,8%	191,9%
Summa	-1 911 107	-2 743 000	-3 007 000	9,6%	57,3%

41.01. LAGTINGET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 126 732	-1 680 000	-1 775 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 126 732	-1 680 000	-1 775 000
Anslag netto	-1 126 732	-1 680 000	-1 775 000

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen och lagtingsordningen. Lagtingsarbetets omfattning beror i hög grad på den mängd framställningar som republikens president och landskapsregeringen överlämnar samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Omfattningen av lagtingets arbete bedöms förbli i stort sett densamma som under senare år eller 170-180 sammanträdesdagar per år. Därutöver kräver ledamotskapet i lagtinget insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, behov att läsa in och följa med material och information samt utbildning på olika områden.

Landskapet deltar i EU-samarbetet på det sätt självstyrelselagen och lagtingsordningen anger. På grund av unionens organisation och struktur bedrivs arbetet i huvudsak som ett regeringssamarbete medan de nationella parlamentens roll är att följa och kontrollera regeringarnas arbete för att garantera att regeringsorganen agerar så att de har parlamentens förtroende. Eftersom lagtingets samtycke krävs till författningar som sätter i kraft fördrag som rör landskapets behörighet överlämnas i regel ändringar av EU:s grundfördrag till lagtinget för godkännande. De här fördragsändringarna har periodvis kommit att bli en viktig del av lagtingets arbete. Av särskilt intresse är frågor om ökat inflytande och ökade påverkningsmöjligheter för landskapet i EU-ärenden. Lagtinget betonar vikten av en kontinuerlig dialog via samråds- och informationsförfarande samt via diskus-

sioner mellan utskotten och respektive ansvariga landskapsregeringsledamöter.

Lagtingshuset
Frågan om underhållet och förvaltningen av lagtingshusets utrymmen har länge varit föremål för diskussion och frågan har beretts bland annat i arbetsgrupper. Från lagtingets sida har det under denna process framförts klara önskemål om ett ökat inflytande över lagtingshusets förvaltning, skötsel och utveckling men beredningen har hittills inte utmynnat i några konkreta förslag eller åtgärder.

Lagtinget avser utöva ett större och mer konkret inflytande i första hand i form av tydliga beställningar till landskapsregeringen. En konkretiserad beställning i fråga om åtgärder som bör vidtas inom ramen för anslaget under moment 43.40.74 och i nära samråd med lagtingets kanslikommission följer nedan.

Åtgärder under år 2008
- nya stolar i plenisalen. Stolarna bör vara av god kvalitet och tåla mångårigt slitage, vara möjliga att justera, uppfylla ergonomiska krav samt vara diskreta och passa in i den arkitektoniska helheten
- maskineriet till hissen i den södra delen av lagtingshuset bör förnyas så att hissen blir "tänkande"
- en säkerhetskamera monteras i lagtingsentrén
- alla fönster i våning 6 byts ut och åtgärder vidtas för att säkerställa att temperaturen kan hållas på en bra nivå året runt
- elektriska dörrar till biblioteket installeras för att öka tillgängligheten för funktionshindrade
- eluttag vid alla bänkar vid plenisalen
- intranet bör vara tillgängligt (via en säker anslutning) i plenisalen
- bänkarna bör putsas upp och slipas även på undersidan och
- hörselslingorna i auditoriet och plenisalen koordineras och headseten förnyas.

Åtgärder under år 2009
- för samtliga ytterdörrar till lagtingshuset monteras elektroniska lås som kan avläsa vem som gått in och ut genom dörrarna
- dörrtelefonerna förnyas så att tonen hörs även i sammanträdesrummen
- möblerna i kanslierna i våning sex förnyas
- nya stödhandtag, bättre belysning och sänkta speglar i handikapptoaletten vid entrén
- ombyggnad av toaletter samt byte av avloppsledningar i lagtingets entré
- byte av golv samt omklädning av stolar i auditoriet i lagtingshuset
- ny visning av talarlistan m.m. i plenisalen så att konstverket inte skyms samt
- förbättrad mottagarservice och säkerhet.

Långsiktiga åtgärder
Lagtinget har nu i mer än 30 år verkat i befintliga utrymmen. Arbetet i lagtinget har utvecklats och den tekniska utvecklingen har framskridit varför det finns behov av en total översyn av dispositionen av lagtingshuset i syfte att garantera ett fortsatt ändamålsenligt utnyttjande samtidigt som fastighetens status och arkitektoniska grundvärden respekteras. Bland annat finns behov av en förbättrad reception/information, av handikappanpassning samt av bättre och fler arbetsutrymmen för ledamöterna. För att utveckla demokratin krävs att åtgärder vidtas för att förbättra tillgängligheten för allmänheten och för ökad säkerhet.

I och med tillkomsten av det nya kultur- och kongresshuset kommer den externa användningen av lagtingshusets utrymmen att begränsas till ett minimum. Detta möjliggör omdisponering av utrymmena i lagtingshuset.

Åtgärder kommer därför under år 2009 att vidtas av kanslikommissionen i syfte att konkretisera planerna på en omdisposition samt eventuell om- och tillbyggnad av lagtingshuset, med därav följande personalförsörjning, så att medel för ändamålet kan anslås i budgeten för år 2010 och under därpåföljande år.

Ökad öppenhet

Lagtinget eftersträvar en ökad öppenhet i förhållande till och dialog med medborgarna. Som ett led i denna strävan avser kanslikommissionen att under år 2008 och 2009 vidta åtgärder för att möjliggöra TV-utsändningar av lagtingsdebatterna.

Internet är idag ett viktigt medel för öppenhet och kommunikation. Lagtinget har fortlöpande utvecklat hemsidorna för att öka tillgängligheten till lagtingets handlingar och annan information om självstyrelsen och lagtinget. Arbetet med att utveckla informationssystemet för pleniarbetet kommer att intensifieras och kostnaderna kommer att fördelas över flera år.

Utgifter

41.01.01. <u>Lagtinget - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 126 732,11	-1 680 000	-1 775 000
(t.a. -215 106,06)		

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden enligt lagtingets gällande beslut samt för lagtingsledamöternas och lagtingsorganens resekostnader.

Lagtingsledamöternas arvode höjdes från och med 1.1.2008 och erläggs nu som ett årsarvode som utgör 67 % av grundlönen jämte dyrortstillägg och sex ålderstillägg i landskapets löneklass A 28 jämte sex ålderstillägg. På grund av talmansuppdragets karaktär utgår dennes arvode på helårsbasis medan vicetalmännen och utskottsordförandena erhåller en förhöjning om fem procent på sina arvoden. Medlemmarna i Nordiska rådet har rätt till särskilda dagsarvoden för förrättningsdagar som infaller under tider då lagtinget inte sammankommer. Även gruppordförandena erhåller en fem procents förhöjning på sina arvoden. En skattepliktig kommunikationsersättning om 100 euro per månad utgår dessutom för att täcka ledamöternas kostnader för mobilsamtal, datorförbindelser m.m.

Anslaget beräknas i övrigt täcka ledamöternas resekostnader, dagtraktamenten och logiersättningar samt kostnader för resor som talmannen, övriga ledamöter, utskott och delegationer från lagtinget företar inom ramen för lagtingsarbetet, förutom kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet som påförs moment 41.20.01.

Ur anslaget erläggs också kostnaderna för de hälsovårds- och utbildningstjänster som ledamöterna erhåller. Ur anslaget finansieras även utbildning för ledamöterna. Under året kommer en särskild satsning att göras på en delvis individualiserad IT-utbildning.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden	-1 610 000	
	- personalkostnadsersättningar	<u>0</u>	-1 610 000
4300	Inköp av tjänster		-34 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-95 000	
	- övrigt	-36 000	-131 000
	Nettoanslagsbehov		**-1 775 000**

41.05. LAGTINGETS KANSLI

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	5 744	2 000	2 000
Konsumtionsutgifter	-435 359	-650 000	-771 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-435 359	-650 000	-771 000
Anslag netto	-429 615	-648 000	-769 000

Lagtingets kansli är ett serviceorgan som i första hand sköter kansli-, sekreterar- och informationsuppgifter för lagtinget, dess ledamöter och organ. Kansliet betjänar också förvaltningen i övrigt, massmedia och allmänhet. Arbetet med att utveckla lagtingets informations- och kommunikationssystem intensifieras och kostnaderna kommer att fördelas över flera år.

Lagtingets bibliotek tillhandahåller ledamöterna och landskapsförvaltningen relevant biblioteks- och dokumentationsservice. Det fungerar som referens- och handbibliotek för lagtinget och dess medlemmar samt för landskapsförvaltningen. Det betjänar även andra bibliotek i landskapet och allmänheten genom att det är anslutet till ett datoriserat samkatalogiseringssystem och till flera utomstående databaser. En allt viktigare uppgift för lagtingets bibliotek har blivit att tillhandahålla material och information med anknytning till EU-medlemskapet.

Inkomster

31.05.01. Lagtinget - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
5 744,14	2 000	2 000

Inkomsterna härrör från prenumeration och försäljning av lagtingshandlingar och publikationer samt vissa inkomster från biblioteksverksamheten. På grund av ökad Internetanvändning tenderar antalet prenumeranter av handlingarna att minska.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	2 000
	Totalt	**2 000**

Utgifter

41.05.01. Lagtingets kansli - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-411 412,14	-620 000	-741 000
(t.a. -255 611,00)		

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt arvoden på timbasis för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning.

Protokollsekreterarens arbetstid ändrar från 90 % till 100 %. Vidare ingår utgifter för kopiering och tryckning av lagtingshandlingarna och övrigt tryckarbete, post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalens resor och fortbildning samt sedvanlig förnyelse av kontors-, data- och teleutrustning för kansliet och lagtingsledamöterna. I anslaget ingår också kostnader för utredning och utveckling av TV-utsändningar, för teknisk utrustning samt förnyelse av programvaror. Kanslikommissionen avser bereda utvecklingen av ett ändamålsenligt informations- och kommunikationssystem.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		5	5	5
Personal i arbetsavtalsförhållande		3	3	3
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-332 750		
	- tillfälliga tjänster	-10 000		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-128 750		
	- övriga löner och arvoden	-6 450		
	- personalkostnadsersättningar	0		-477 950
4100	Material och förnödenheter			-17 500
4300	Inköp av tjänster			-231 550
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-12 500		
	- övrigt	-1 500		-14 000
	Nettoanslagsbehov			**-741 000**

41.05.04. Lagtingets bibliotek - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-23 947,07	-30 000	-30 000
(t.a. -3 470,84)		

Föreslås ett anslag om 30.000 euro som avser kostnader för inköp av litteratur och prenumerationer till lagtinget och centrala ämbetsverkets handbibliotek, inbindning, datakatalogisering, informationssökning, anslutning till avgiftsbelagda databaser och användartjänster, fjärrlån, post- och tullavgifter, kontorsmaterial och övriga konsumtionsutgifter.

Dispositionsplan:		
4100	Material och förnödenheter	-28 000
4300	Inköp av tjänster	-1 000
4800	Övriga utgifter	-1 000
	Anslagsbehov	**-30 000**

41.10. LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-322 638	-366 000	-384 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-322 638	-366 000	-384 000
Anslag netto	-322 638	-366 000	-384 000

Under kapitlet upptas medel bland annat för landskapsrevisorernas verksamhet, för stöd av lagtingsgruppernas verksamhet samt för lagtingets representation.

Landskapsrevisorernas verksamhet bedrivs enligt bestämmelserna i landskapslagen om landskapsrevisionen. En målsättning för arbetet är att årligen granska landskapets hushållning och förvaltning på ett översiktligt plan. Nytillkomna och särskilt kostnadskrävande verksamheter ägnas särskild uppmärksamhet. Sett över en längre tidsperiod skall i princip varje verksamhetsenhet granskas. Landskapsrevisorerna har även rätt att granska beviljande och användningen av samt tillsynen över lån och bidrag som betalats av EU:medel. I sitt arbete samverkar landskapsrevisorerna på det sätt revisionslagstiftningen anger med den interna revisionen. En målsättning är att 1/4 av en revisors årsarbetstid skall kunna ställas till landskapsrevisorernas förfogande.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

Utgifter

41.10.04. Revisionsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-26 567,04	-43 000	-45 000

Rubriken ändrad.
Under anslaget föreslås medel för landskapsrevisorernas arvoden samt deras gransknings- och studieresor. Landskapsrevisorernas dagsarvoden motsvarar enligt lagtingets beslut 21.1.1991 lagtingsledamöternas dagsarvoden. I anslaget beaktas även kostnader för studiebesök och nödvändiga externa specialutredningar i anslutning till revisionsarbetet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-29 500
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-4 500	
	- övrigt	-1 000	-5 500
	Anslagsbehov		**-45 000**

41.10.05. Expertutlåtanden

Bokslut 2006	Budget 2007	Förslag
-3 970,49	-6 000	-6 000

Anslaget avser kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-6 000
	Anslagsbehov	**-6 000**

41.10.06. Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-233 900,00	-237 000	-248 000

Anslaget utgår som stöd för lagtingsgruppernas verksamhet enligt riktlinjerna i 1985 års budgetbeslut kompletterat med anvisningar från kanslikommissionen. Beloppet föreslås fördelat på en andel per lagtingsgrupp enligt den gruppindelning som anmälts vid mandatperiodens början och en andel som fördelas per mandat.

Med beaktande av den allmänna kostnadsutvecklingen föreslås en mindre höjning av anslaget. Den slutliga fördelningen fastställs av kanslikommissionen enligt ovan angivna grunder.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-248 000
	Anslagsbehov	**-248 000**

41.10.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-56 814,92	-80 000	-85 000

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, talmannens särskilda representationsersättning, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar och arrangemang och motsvarande. Ur anslaget kan även verksamheten i lagtingets veteranförening stödas. Ur anslaget kan även beviljas medel för konstanskaffningar.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		-6 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 500	
	- representation	-59 000	
	- övrigt	-17 000	-78 500
	Anslagsbehov		**-85 000**

41.20. ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-26 379	-47 000	-77 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-26 379	-47 000	-77 000
Anslag netto	-26 379	-47 000	-77 000

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet (1984:25).

Liksom föregående år sköts sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen av en utskottssekreterare respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

41.20.01. <u>Ålands delegation i Nordiska rådet - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-26 378,65 (t.a. -13 972,41)	-47 000	-77 000

Under momentet föreslås ett anslag om 77.000 euro. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader samt omkostnader i samband med att vissa möten inom ramen för Nordiska rådets arbete förläggs till Åland. Anslaget föreslås höjas med 30.000 euro med anledning av att delegationen kommer att stå värd för Nordiska rådets presidie- och utskottsmöten i september 2009.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-2 000
4300	Inköp av tjänster		-19 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-36 000	
	- representation	-20 000	-56 000
	Anslagsbehov		**-77 000**

32./42. LANDSKAPSREGERINGEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	165 641	306 000	285 000	-6,9%	72,1%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-1 958 876	-2 688 000	-2 919 000	8,6%	49,0%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-1 958 876	-2 688 000	-2 919 000	8,6%	49,0%
Anslag netto	-1 793 235	-2 382 000	-2 634 000	10,6%	46,9%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Lantrådet och landskapsregeringens ledamöter	-813 522	-856 000	-892 000	4,2%	9,6%
Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	-302 505	-480 000	-536 000	11,7%	77,2%
Konsumentfrågor		-48 000	-60 000	25,0%	
Revisionsbyrån	-96 183	-137 000	-122 000	-10,9%	26,8%
Ålands statistik- och utredningsbyrå	-369 802	-469 000	-550 000	17,3%	48,7%
Lagberedningen	-319 490	-554 000	-574 000	3,6%	79,7%
Diskrimineringsombudsman	-57 373	-67 000	-65 000	-3,0%	13,3%
Datainspektionen		-77 000	-120 000	55,8%	
Summa	-1 958 876	-2 688 000	-2 919 000	8,6%	49,0%

42.01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDAMÖTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-813 522	-856 000	-892 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-813 522	-856 000	-892 000
Anslag netto	-813 522	-856 000	-892 000

Utgifter

42.01.01. Landskapsregeringen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-719 319,92	-751 000	-782 000
(t.a. -1 369,85)		

Landskapsregeringen antas under året bestå av lantrådet jämte sex ledamöter. Arvodet till landskapsregeringsledamöterna utgår enligt landskapslagen (1985:17, ändrad 2000/64) om arvode för medlem av Ålands [landskapsstyrelse].

Anslaget avser främst
- löner och arvoden för lantrådet, ledamöter samt avlönande av personal enligt bilaga 5

- landskapsregeringsledamöternas resor
- underhåll, bränsle, försäkringar m.m. för två fordon samt
- prenumerationer, mindre inköp och övriga konsumtionsutgifter.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättad tjänst	-40 259		
	- övriga löner och arvoden	-673 941		
	- personalkostnadsersättningar	0		-714 200
4100	Material och förnödenheter			-5 000
4300	Inköp av tjänster			-6 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-56 000		
	- övrigt	-800		-56 800
	Nettoanslagsbehov			**-782 000**

42.01.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-94 201,89	-105 000	-110 000

Anslaget avser främst landskapsregeringens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsuppdrag. Lantrådet står år 2009 värd för den traditionella mottagningen, för vilken värdskapet alternerar med landshövdingen. Även i samband med Ö-spelen, som arrangeras på Åland, firandet av märkesåret 1808 - 09 och den planerade "Sjöfartens dag" bör representanter för landskapsregeringen utöva visst värdskap.

Dispositionsplan:			
4100	Material och förnödenheter		-2 000
4200	Hyror		-2 000
4300	Inköp av tjänster		-8 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-12 000	
	- representation	-86 000	-98 000
	Anslagsbehov		**-110 000**

42.05. LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	161 748	258 000	238 000
Konsumtionsutgifter	-302 505	-480 000	-680 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-302 505	-480 000	-536 000
Anslag netto	-140 757	-222 000	-298 000

Inkomster

32.05.04. Skärgårdssamarbetet och Interreg III

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
161 748,21	155 000	84 000

Med hänvisning till moment 42.05.04 föreslås motsvarande inkomst.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	84 000
	Totalt	**84 000**

32.05.12. Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		154 000
	tb 103 000	

Med hänvisning till moment 42.05.12 föreslås motsvarande inkomst.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	154 000
	Totalt	**154 000**

Utgifter

42.05.04. Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-161 748,21	-155 000	-84 000

Skärgårdssamarbetet är ett gränsregionalt myndighetssamarbete som bedrivs sedan år 1978 i Stockholm, Åboland och på Åland. Landskapsregeringen har personalansvaret för samarbetschefen vid Skärgårdssamarbetet.

Med anledning av detta föreslås ett anslag om 72.000 euro för att täcka avlöningskostnaderna för en samarbetschef för skärgårdssamarbetet. För dessa kostnader, inklusive framtida pensioner, som landskapet åtar sig genom arrangemanget, erhålls en motsvarande inkomst, vilken föreslås upptagen under moment 32.05.04.

Interreg IIIA-Skärgårdenprogrammet som gällde perioden 2000 - 2006 avslutas något försenat under år 2009. Under momentet har anslag om ca 12.000 euro beaktats för avlöningskostnader i samband med avslutandet. Se även moment 32.05.04.

	År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster	1	1	
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-6 000
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-78 000
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-84 000**

42.05.05. Utredningar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-40 741,16	-40 000	-100 000

Under momentet föreslås ett anslag för utredningskostnader, men även kostnader för utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget föreslås kunna användas för tillfälliga projektanställningar avseende projekt som kan komma att bli aktuella under året.

Påbörjade eller planerade utredningar
- EU-medlemskapets konsekvenser för Åland
- konstitution för Åland
- översyn av bestämmelser om jordförvärvs-, närings- och hembygdsrätt
- utvärdering av vallagstiftningen
- utredning angående revisionsverksamheten samt
- utredning över organisationen av juridiskt stöd inom förvaltningen.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-15 000
4300	Inköp av tjänster	-85 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

42.05.07. Kommittéer och sakkunniga (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-11 969,84	-25 000	-25 000

Anslaget avser arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsregeringen tillsatta kommittéer, kommissioner och sakkunniga för vilka anslag inte har upptagits särskilt.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-21 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-4 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

42.05.09. Externt samarbete

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-61 415,35	-111 000	-78 000

Landskapsregeringen deltar i olika externa samarbeten, främst Skärgårdssamar-

betet, samarbetet mellan de sju stora östersjööarna (B7) och CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions). Bland andra externa samarbeten där landskapsregeringen aktivt deltar kan nämnas det så kallade Regleg-samarbetet, vilket är ett samarbete mellan lagstiftande regioner inom Europeiska Unionen. Landskapsregeringen har valt att prioritera de samarbeten som bedrivs i Östersjöområdet, samt samarbeten som ökar landskapets möjligheter att påverka inom Europeiska unionen.

Övergripande mål
- angående de externa samarbetena är att stärka Ålands och regionens utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraft
- angående Regleg-samarbetet är att stärka lagstiftande områdens inflytande inom Europeiska Unionen samt
- angående deltagandet i övriga externa samarbeten är att stärka öars respektive självstyrande områdens inflytande samt att ge ökade kunskaper genom erfarenhetsutbyte.

Programmet Interreg IIIA - Skärgården avslutas under år 2009.

Den nya strukturfondsperioden åren 2007 - 2013 har medfört inrättandet av Interreg IV A Central Baltic-programmet som också är delfinansierat av EU. Kostnaderna för det åländska kontoret som ansluter till detta program tas upp under moment 42.05.12.

Av anslaget beräknas
- 20.000 euro för landskapsregeringens andel av de administrativa kostnaderna för Skärgårdssamarbetet och eventuella kostnader i samband med avslutandet av Interreg IIIA-Skärgårdenprogrammet
- 10.000 euro för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom näringslivet för B7
- 38.000 euro för medlemsavgifter i internationella intresseorganisationer samt
- 10.000 euro för seminarier och internationellt samarbete.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- medlemsavgifter	-38 000	-48 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		-20 000
	Anslagsbehov		**-78 000**

42.05.11 Utgifter för språkrådet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-10 000	-30 000
	tb -11 000	

Landskapsregeringen har tillsatt ett språkråd för åren 2008 - 2012. Språkrådet är ett självständigt sakkunnigorgan med övergripande uppgift att följa den språkliga utvecklingen inom alla samhällssektorer och att stärka en kontinuerlig information om Ålands enspråkiga status. Språkrådet assisteras av en tjänsteman som fungerar som rådets föredragande tjänsteman och även har ett informationsansvar gentemot allmänheten.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-22 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 500	
	- övrigt	-5 500	-8 000
	Anslagsbehov		**-30 000**

42.05.12. Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013 (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-154 000
	tb -103 000	

Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013 omfattar Åland, Sverige (från Gävleborg till Östergötland och Gotland), Finland (södra landskapen), Estland (utom östra delen) och Lettland (östersjödelarna). Det bor ca 9 miljoner människor i området som kan delta i gränsöverskridande samarbete inom följande temaområden; Säker och hälsosam miljö, En ekonomiskt konkurrenskraftig och innovativ region samt Attraktiva och dynamiska samhällen.

Visionen är att skapa en globalt erkänd, dynamisk och konkurrenskraftig region som är attraktiv för företag och besökare och där människor vill bo, arbeta och investera. Mervärde nås när gränsöverskridande insatser producerar nytta som inte uppnås av rent nationella åtgärder. Programmet bidrar till att minimera de störningar som gränserna ger upphov till.

Programmet består av tre delar av vilka Åland omfattas av huvudprogrammet Central Baltic och underprogrammet Archipelago and Islands. Temaområdena är de samma i bägge program men i det senare är de möjliga insatserna fokuserade särskilt på skärgårdar och ö-samhällen med delvis småskaliga lösningar, hållbar utveckling av näringar och samhällen, kunskapsbaserad ekonomi, utveckling av de traditionella skärgårdsnäringarna, tillgänglighetsfrågeställningar och sociala och demografiska frågor med tonvikt på unga människor. Den totala programbudgeten för hela perioden omfattar ca 130 miljoner euro, varav knappt ca 100 miljoner euro från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Landskapsregeringen är värdorganisation för kontoret som har särskilt ansvar för genomförandet av underprogrammet Skärgården och öarna. Landskapsregeringen erhåller förskottsbetalningar från programmets budget för tekniskt stöd halvårsvis för att täcka kostnaderna för bl.a. en programansvarig och en projektkoordinator. I anslaget ingår dessutom kostnader för ett utrustat kontor, ekonomi-, kommunikations- och andra servicetjänster samt resor förknippade med uppdraget. Programmet godkändes av Europeiska kommissionen 21.12.2007.

Finansieringsansökningar om EU-medel från programmet riktas till förvaltningsmyndigheten Egentliga Finlands förbund som även är ansvarig för EU-medlen gentemot Europeiska kommissionen. Förutom det åländska kontoret finns det motsvarigheter i Tallinn, Stockholm och i Riga. Eventuell nationell medfinansiering för åländska aktörers deltagande i projekt kan finansieras genom anslag under moment 47.03.62.

Föreslås ett anslag om 154.000 euro för att täcka kostnaderna för det åländska kontoret för genomförandet av Interreg IV A Central Baltic programmet 2007 - 2013.

För de kostnader som landskapet åtar sig genom arrangemanget erhålls en motsvarande inkomst från programmets budget för tekniskt stöd vilken föreslås upptagen under moment 32.05.12.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande			2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-94 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-94 000
4100	Material och förnödenheter		-10 000
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-25 000	
	- representation	-10 000	
	- övrigt	-5 000	-40 000
	Nettoanslagsbehov		**-154 000**

42.05.13. Koordinering av integrationsarbetet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-40 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 40.000 euro för en projektanställning på högst tre år med uppdrag att få igång ett sammanhållet integrationsarbete inom förvaltningen i samverkan med externa aktörer. En ansökan om Eu-delfinansiering kommer att inges.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster				1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-40 000
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-40 000**

42.05.19. Oförutsedda utgifter (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-26 630,47	-25 000	-25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro för att täcka eventuella person-, sak- och förmögenhetsskador samt juridiska kostnader och andra på förhand oförutsedda kostnader samt på lag baserade utgifter för vilka anslag inte särskilt upptagits.

Vid en storolycka utanför Åland kan anhöriga och stödpersoner för de drabbade efter prövning beviljas understöd för resor till och från olycksplatsen.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-20 000
4800	Övriga utgifter	-5 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

42.05.60. Anslag för humanitärt bistånd

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	

Momentet utgår.

42.20. KONSUMENTFRÅGOR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		38 000	42 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter		-48 000	-60 000
Summa utgifter	0	-48 000	-60 000
Anslag netto	0	-10 000	-18 000

Enligt 30 § 11 punkten i självstyrelselagen för Åland sköts idag de uppgifter som enligt lagstiftningen om konsumentrådgivning ankommer på kommunerna i landskapet av landskapsmyndigheterna i enlighet med avtal mellan landskapet och kommunerna. Regeringens har den 16 maj 2008 överlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om konsumentrådgivning och till lagar om ändring av 1 § i lagen om konsumentverket och 30 § i självstyrelselagen för Åland. Förslaget till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland ligger i linje med landskapsregeringens utlåtande.

Enligt förslaget ska landskapsmyndigheterna också i fortsättningen sörja för konsumentrådgivningstjänsterna i enlighet med avtal mellan landskapet och staten (magistraten).

Inkomster

32.20.39. Statens ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	38 000	42 000

Rubriken ändrad. Se även kapitelmotiveringen.
Med hänvisning till moment 42.20.01 föreslås en uppskattad inkomst om 42.000 euro för statens ersättning av konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	42 000
	Totalt	**42 000**

Utgifter

42.20.01. Konsumentrådgivningen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-38 000	-42 000

För utgifter föranledda av konsumentrådgivningen föreslås ett anslag om 42.000

euro enligt nedanstående preliminära fördelning. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 32.20.39. Se även kapitel 42.20.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av konsumentrådgivare på deltid, se även bilaga 5.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande				1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-27 300		
	- personalkostnadsersättningar	0		-27 300
4100	Material och förnödenheter			-1 000
4200	Hyror			-8 000
4300	Inköp av tjänster			-4 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-700		
	- övrigt	-1 000		-1 700
	Nettoanslagsbehov			**-42 000**

42.20.21. Konsumentskydd - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-10 000	-18 000

Enligt 30 § 1 mom. 10 p. självstyrelselagen handhas de uppgifter som i riket ankommer på konsumenttvistenämnden i landskapet av en särskild av landskapsregeringen tillsatt nämnd, konsumentklagonämnden, numera konsumenttvistenämnden. Konsumenttvistenämndens uppgift är att fungera som ett opartiskt och kostnadsfritt tvistlösningsorgan vid vilket konsumenten kan anhängiggöra ärenden. Nämnden ger inte rättsligt bindande beslut, utan endast rekommendationer. Nämndens rekommendationer kan dock betraktas som en förprövning och en fingervisning om hur en tingsrätt skulle avgöra tvisten. Språket utgör i många fall ett hinder då antingen näringsidkaren eller konsumenten är finskspråkig. Konsumenttvistenämnden är en myndighet tillsatt av landskapsregeringen och är därigenom en enspråkigt svensk myndighet. Antalet ärenden som har anhängiggjorts i konsumentklagonämnden har under senare år ökat. Medan nämnden i början av 2000-talet avgjorde i medeltal fem ärenden per år har nämnden under de senaste åren avgjort i snitt 12 ärenden per år. Denna fortlöpande ärendeökning visar att det för kontinuiteten finns ett behov av en långsiktig lösning för att på bästa sätt tillgodose medborgarnas rättsskydd. I avvaktan på en helhetslösning gällande bl.a. konsumentskyddsfrågorna föreslås ett anslag om 18.000 euro för konsumenttvistenämndens utgifter år 2009. Genom lagen om konsumenttvistenämnden (FFS 8/2007) som trädde ikraft 1.2.2007 har nämndens behörighet utvidgats så att nämnden även behandlar och avgör tvister som uppstår i samband med hyra av bostadslägenhet och överlåtelse av bostadsrätt.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-15 900
4100	Material och förnödenheter		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-500	
	- övrigt	-100	-600
	Anslagsbehov		**-18 000**

42.25. REVISIONSBYRÅN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-96 183	-137 000	-122 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-96 183	-137 000	-122 000
Anslag netto	-96 183	-137 000	-122 000

Revisionsbyrån är fristående inom landskapsregeringens förvaltning och byråns verksamhet styrs av landskapslagen (1996:8, ändringar 2002/27 och 2006/93) om [landskapsstyrelsens] revisionsbyrå. Revisionen omfattar förvaltningen och dess underlydande verk, inrättningar och myndigheter samt granskning av EU-stöd. Revisionsbyrån sköter även revisionen av Nordens institut på Åland och Nordiska ministerrådets Skärgårdssamarbete. Från 1.1.2008 revideras även den del som hör till Åland av de nya Interreg-program som efterföljer tidigare Interreg IIA och IIIA Skärgårdsprogrammen Sverige - Finland. EU-kommissionen har ålagt medlemsstaternas interna revision en omfattande kontrollskyldighet för EU-stöden.

Revisionen bedrivs såsom intern revision enligt god revisionssed och omfattar främst redovisningsrevision och förvaltningsrevision. Vid revisionen beaktas förutom landskapslagen i tillämpliga delar internationella revisionsstandarder och de tillämpningsinstruktioner som EU har utfärdat ifråga om dem. Byrån rapporterar till landskapsregeringen och granskade enheter samt de externa revisionsuppdragen, som enligt lagen också utförs, till landskapsrevisorerna, vilka har tillgång också till revisionsbyråns övriga granskningsrapporter. Granskning av EU-stöd rapporteras även till EU-kommissionen.

Byråns revisorer kontrollerar att landskapets rätt och bästa tillgodoses, verksamheten bedrivs effektivt och med åsyftad effekt, landskapsregeringens beslut verkställs, verksamhetens organisation och inbyggda kontrollfunktioner är ändamålsenligt organiserade, räkenskaper och bokslut ger en rättvisande bild och tillförlitlig uppfattning om budgetens iakttagande samt att förvaltningen i övrigt sköts enligt lag och gällande bestämmelser. Revisionsarbetet syftar till att trygga rättssäkerheten för invånarna samt en god förvaltning, vilket bevakas även av förvaltningschefen i egenskap av rättschef.

Målsättningar för år 2009
Målsättningen för revisionsbyrån är att fortlöpande inom en femårsperiod granska hela förvaltningen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas granskningen av Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Omfattningen av revisionsbyråns insatser för kontrollen av EU-stöden ska utvärderas och balanseras i förhållande till byråns övriga aktiviteter.

Revisionsbyråns verksamhet har en för förvaltningen stödjande och rådgivande

funktion. Byråns revisorer eftersträvar att kontrollera verksamhetens effektivitet samt inbyggda kontrollfunktioner vid respektive avdelning och arbetar också under år 2009 utgående från denna aspekt. Vid revisionen ger revisorerna också idéer och förslag till utvecklings- och reformprojekt och bistår sålunda landskapsregeringen samt granskar att de allmänna principer för god förvaltning, vilka anges i grundlagen och i förvaltningslagen för landskapet Åland beaktas inom landskapsregeringens förvaltning.

Revisionsbyråns resultatmål är att genom granskningarna och utvecklingsförslagen påverka förvaltningen, så att rättelser görs där så krävs, systemen, lagstiftningen, rutinerna och organisationen är så goda som möjligt och den interna kontrollen tillräcklig och fungerande. Revisorerna anger också områden där förvaltningen kan reformeras eller utvecklas. Avsikten med revisionsåtgärderna och utvecklings- respektive reformförslagen är att påverka förvaltningen så att denna är god och effektiv och har en fungerande intern kontroll. Den finansiella hushållningen skall också vara sund.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har sammanställts utgående från de granskningar som utförts år 2007 respektive uppskattats bli utförda åren 2008 och 2009 enligt följande:

Utförda och planerade granskningar	2007	2008	2009
Förvaltnings- och redovisningsrevision	24	20	20
Granskningar för landskapsrevisorerna	6	7	7
Eu-målprogram inkl. projekt/insatser	34	30	30
Sammanlagt	64	57	57

Kontrollerna av EU-stöd är många för programperioden 2000 - 2006. De som ännu inte är avslutade, kommer att avslutas under år 2008. Kontrollerna för programperioden 2007 - 2013 beräknas komma igång under år 2009 och uppskattas till ca 30 st.

Landskapsregeringen och landskapsrevisorerna har under år 2008 inlett ett utredningsarbete om den framtida revisionsverksamheten. Förslag till förändringar kan väntas under år 2009.

Utgifter

42.25.01. <u>Revisionsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-96 183,46	-137 000	-122 000
(t.a. -47 139,02)	(t.a. -30 000)	(t.a. -55 000)

För revisionsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 122.000 euro, varvid anslag om 55.000 euro från tidigare år beaktats.

En del revisionsuppdrag genomförs genom köp av tjänster alternativt tillfällig arbetskraft.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	2	2	2

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	-133 611	
- tillfälliga tjänster	-989	
- personalkostnadsersättningar	0	-134 600

4100	Material och förnödenheter	-1 000
4300	Inköp av tjänster	-35 600
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-5 000
1125	Maskiner och inventarier	-800
	Nettoanslagsbehov	**-177 000**
	Användning av tidigare års anslag	55 000
	Förslag	**-122 000**

42.30. ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-369 802	-469 000	-550 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-369 802	-469 000	-550 000
Anslag netto	-369 802	-469 000	-550 000

Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) uppgift är att producera kvalificerad kunskap om Åland. Tematiskt fokus är grundläggande demografiska, sociala och ekonomiska särdrag och utvecklingsförutsättningar hos det åländska samhället, något som i sin tur kräver god kännedom om de ekonomiska och geopolitiska sammanhang som Åland är en del av. Kunskapsproduktionen är politikrelevant eftersom den i huvudsak syftar till ett förbättrat underlag för administrativa och politiska beslut.

ÅSUB har två verksamhetsgrenar; löpande *statistikproduktion* samt *forskning och utredningar*. Båda dessa typer av kunskapsproduktion sker enligt de övergripande prioriteringar som läggs fast i ÅSUB-direktionens treåriga verksamhetsprogram. Under budgetåret inleds en ny programperiod. Treårsprogrammets prioriteringar konkretiseras varje år av ÅSUB:s verksamhetsplaner.

Under år 2009 beräknas ÅSUB producera 4 statistikrapporter och 70 statistikmeddelanden förutom Statistisk Årsbok för Åland, Åland i siffror och leveranserna till vissa utomåländska statistikmyndigheter (Statistikcentralen, det nordiska statistiksamarbetet samt FN:s statistiska byrå). Inom utredningsverksamheten planeras 13 rapporter att utges. Förutom den i arbetsprogrammet angivna löpande utredningsverksamheten beräknas ÅSUB genomföra 5 - 8 externa utredningsuppdrag. En sammanställning över publikationsverksamheten under de senaste åren samt planerna för år 2009 finns i tabellen nedan.

Publicerade produkter	2004	2005	2006	2007	2008 plan	2009 planerat
Utredningsrapporter	10	6	10	11	13	13
Statistikrapporter	11	15	7	9	5	4
Statistikmeddelanden	61	63	66	69	69	70
Övrigt	7	8	5	6	6	7
Totalt	89	92	88	95	93	94

42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-369 801,90	-469 000	-550 000
(t.a. -78 365,00)		

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 550.000 euro för ÅSUB:s verksamhet. Ökningen av anslaget föranleds av allmänna kostnadsökningar, avtalsenliga lönejusteringar samt något utökade resekostnader för direktionsmedlemmar.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av en utredare. Drygt hälften av lönekostnaderna kan hänföras till statistikproduktionen (inkl. databaser och hemsida), knappt 40 procent till utrednings- och analysverksamheten samt resterande del för ledning och administration. Anslaget för övriga löner och arvoden avser direktionsarvoden.

I anslaget har en fortlöpande satsning på utveckling av framför allt personalens programhanterings- och databaskompetens beaktats.

För verksamheten föreslås med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43) att nettobudgetering fortsättningsvis tillämpas så att de beräknade inkomsterna för försäljning av publikationer och utförda uppdrag från landskapsregeringens förvaltning och andra externa beställare inom och utanför Åland om totalt 148.000 euro kan gottskrivas momentet.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	7	8	8
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-474 724	
	- tillfälliga tjänster	-56 130	
	- övriga löner och arvoden	-2 046	
	- personalkostnadsersättningar	0	-532 900
4100	Material och förnödenheter		-20 000
4200	Hyror		-70 000
4300	Inköp av tjänster		-45 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-15 000	
	- övrigt	-15 100	-30 100
3000	Inkomster av verksamheten		148 000
	Nettoanslagsbehov		**-550 000**

42.40. LAGBEREDNINGEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	3 893	10 000	5 000
Konsumtionsutgifter	-319 490	-554 000	-574 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-319 490	-554 000	-574 000
Anslag netto	-315 597	-544 000	-569 000

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt i att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningarna. Kärnverksamheten, det arbete som består i beredning av författningsförslag, skiljer sig från egentligt förvaltningsarbete. Karakteristiskt för författningsarbetet är bl.a. det att arbetet bedrivs på en hög abstraktionsnivå och berör olika sektorer. Dessutom är den politiska dimensionen ofta starkt framträdande. Lagberedningsarbetet är därför personalintensivt och anslaget under moment 42.40.01 är följaktligen i huvudsak avsett att täcka löne- och lönebikostnader.

De inkomster som faller under lagberedningen härrör från försäljningen av Ålands författningssamling och Ålands lagsamling. Varken författningssamlingen eller lagsamlingen bär sina egna kostnader.

När arbetet med lagsamlingen 2008 inleddes visade det sig snabbt att det till följd av alla de problem och oklarheter som funnits kring format och andra tekniska frågor inte var möjligt att arbeta på samma sätt som vid utgivningen av tidigare lagsamlingar. Valet blev därför denna gång att låta en av lagberedarna verka som redaktör.

Att arbeta med lagsamlingen parallellt i både pappersform och elektronisk form är tidskrävande och ställer också speciella krav på de tekniska lösningarna. De olika tekniska lösningar som nu används torde komma att användas under den närmaste framtiden. Sett mot denna bakgrund bedöms tekniken inte vara något hinder för att kunna få till stånd en uppdaterad lagsamling på nätet. För att det skall kunna fungera också i praktiken är det nödvändigt att antingen någon ges uppgiften som huvudsyssla eller att arbetet till alla delar läggs ut på marknaden inom ramarna för ett långsiktigt avtal. Under perioden fram till utgivningen av nästa lagsamling (preliminärt år 2012) är avsikten att arbetet skall skötas inom lagberedningen. Under den tiden bör tillräcklig erfarenhet fås för att kunna bedöma om arbetet lämpligen bör upphandlas och läggas ut, om det då visar sig fördelaktigt i ekonomiskt hänseende och även i övrigt. Detta förutsätter att en lagberedare ges uppgiften som första syssla. Den lagberedaren kan då ägna sig åt egentligt lagberedningsarbete endast i undantagsfall. En konsekvens är således att resurserna för det egentliga lagberedningsarbetet minskar.

Inkomster

32.40.01. <u>Lagberedningen - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
3 892,82	10 000	5 000

Inkomsterna härrör från försäljningen av ÅFS och lagsamlingen. Antalet prenumeranter på ÅFS har minskat och den minskningen antas fortsätta i och med tillgängligheten på nätet. Under år 2009 beräknas inkomsterna likväl vara högre än under ett normalår till följd av att 2008 års lagsamling kommer att säljas i viss omfattning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	5 000
	Totalt	**5 000**

42.40.01. Lagberedningen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-319 490,13	-554 000	-574 000
(t.a. -184 296,00)	(t.a. -100 000)	(t.a. -40 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 574.000 euro. Till detta belopp ska läggas 40.000 euro från tidigare års anslag som avses använt under året. De medel som blivit över från tidigare härrör från att tjänster inte köpts i den omfattning som budgeterats bl.a. till följd av att lämpliga objekt inte funnits.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Tjänsten som autonomiutvecklare/lagberedare lämnas obesatt liksom under senaste år.

Inom ramarna för anslaget för personalutgifter kan i stället för vikarier vid tjänstledigheter och när en tjänst av annan orsak inte är besatt även utomstående anlitas för olika uppgifter som hör samman med arbetet vid lagberedningen.

Förutom personalutgifterna (och utgifterna för köp av motsvarande tjänster) ingår i anslaget kostnader främst för tryckningen av Ålands författningssamling, annonser och litteratur.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	8	8 *	8 *
Tillfälliga tjänster	1	1	1
*1 tjänst vakant			

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-465 240	
	- tillfällig tjänst	-56 309	
	- övriga löner och arvoden	-2 151	
	- personalkostnadsersättningar	0	-523 700
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-80 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-4 000	
	- övrigt	-1 300	-5 300
	Nettoanslagsbehov		**-614 000**
	Användning av tidigare års anslag		40 000
	Förslag		**-574 000**

42.50. DISKRIMINERINGSOMBUDSMAN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-57 373	-67 000	-65 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-57 373	-67 000	-65 000
Anslag netto	-57 373	-67 000	-65 000

Ålands Diskrimineringsombudsman (DO), inrättades och tillsattes fr.o.m. 1 mars 2006 på 60 %. DO är en oberoende myndighet med landskapet Åland som hu-

vudman. Myndighetens uppgift är att se till att diskriminering i landskapet motverkas, förhindras och förebyggs.

Övergripande mål
Diskrimineringsombudsmannen skall främja och trygga likabehandling genom att motverka och förhindra diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. DO utövar tillsyn över efterlevnaden av landskapslagen om förhindrande av diskriminering.

Beskrivning av verksamheten med målsättningar för år 2009
DO- myndigheten är en relativt ”ung” myndighet och har även därför viss anledning att fortsättningsvis ”finslipa” sin verksamhet vad gäller både inriktning och arbetsmetod.

Kortfattat har verksamhetsåret 2008 präglats av förberedande och tillsättning av ny diskrimineringsnämnd. DO har sammanställt verksamhetsberättelse för året vilken finns bl.a. tillgänglig på www.doaland.ax.

Uppdatering av hemsidan har fortlöpande pågått och kommer att pågå under år 2009. Ärendehanteringen hos myndigheten har utökats fr. o m 1.11. 2007 med diskrimineringsgrunden ”kön”, vilket även visat sig i ärendehanteringen hos myndigheten, inom vilken ej förväntas någon större förändring under år 2009.

Kontinuerlig information om lagstiftning och aktuella frågor inom verksamhetsområdet har uppmärksammats av DO genom debattinlägg, massmedia, dialogmöten med relevanta aktörer, vid diskrimineringsnämndsmöten under år 2008 och kommer att så fortgå under år 2009.

Förankring och information av ”Diskrimineringsrapporten” från ÅSUB har resulterat i ett arbete under år 2008, vilket kommer att pågå under år 2009, med att medvetandegöra arbetsmarknadens parter om diskrimineringslagen innehåll och tillämpning för att uppnå en god arbetsmiljö fri från eventuell diskriminering.

DO:s ”omvärldsbevakning” kommer fortlöpande att pågå genom byrån för mänskliga rättigheter (FRA - Foundamental Rights Agency), samverkan och byggandet av nätverk med relevanta aktörer både nationellt och internationellt.

Nämnden förväntas sammanträda ca 6-7 gånger under år 2009.

Utgifter

42.50.20. Diskrimineringsombudsmannen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-57 373,32	-67 000	-65 000
(t.a. -15 066,04)		

Under momentet föreslås ett anslag om 65.000 euro för diskrimineringsombudsmannens verksamhet under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5 samt diskrimineringsnämndens arvoden.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-45 209	
	- övriga löner och arvoden	-2 391	
	- personalkostnadsersättningar	0	-47 600
4100	Material och förnödenheter		-1 200
4200	Hyror		-3 700
4300	Inköp av tjänster		-9 000
4800	Övriga utgifter		-2 000
1125	Maskiner och inventarier		-1 500
	Nettoanslagsbehov		**-65 000**

42.59. DATAINSPEKTIONEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter		-77 000	-120 000
Summa utgifter	0	-77 000	-120 000
Anslag netto	0	-77 000	-120 000

Genom landskapslag om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunförvaltningen (2007:89) har en ny myndighet kallad Datainspektionen inrättats. Myndigheten utövar tillsynen över behandlingen av personuppgifter. Genom denna tillsyningsmyndighet uppfylls EG-direktivets krav på en fullständigt oberoende tillsyningsmyndighet vars uppgift är att säkerställa att enskilda människor skyddas mot att deras personuppgifter används på ett kränkande sätt samt att främja utvecklandet och iakttagandet av god informationshantering inom myndigheten.

42.59.20. Datainspektionen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-77 000	-120 000
	tb 0	

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås ett anslag om 120.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster			1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-75 300	
	- övriga löner och arvoden	-15 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-90 300
4100	Material och förnödenheter		-4 200
4200	Hyror		-10 000
4300	Inköp av tjänster		-11 100
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-800	
	- övrigt	-3 600	-4 400
	Nettoanslagsbehov		**-120 000**

33./43. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	4 317 301	3 214 000	3 194 000	-0,6%	-26,0%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-8 818 662	-9 454 000	-9 904 000	4,8%	12,3%
Överföringsutgifter	-3 166 912	-4 251 000	-4 629 000	8,9%	46,2%
Realinvesteringsutgifter	-25 446	-4 000 000	-3 900 000	-2,5%	15226,7%
Lån och övriga finansinvesteringar	-4 188 138	-7 500 000	-5 000 000	-33,3%	19,4%
Summa utgifter	-16 199 159	-25 205 000	-23 433 000	-7,0%	44,7%
Anslag netto	-11 881 857	-21 991 000	-20 239 000	-8,0%	70,3%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 515 065	-1 856 000	-1 917 000	3,3%	26,5%
Kommunikationsverksamhet	-239 765	-254 000	-331 000	30,3%	38,1%
Främjande av jämställdheten	-84 174	-73 000	-75 000	2,7%	-10,9%
Radio- och TV-verksamhet	-2 296 329	-2 322 000	-2 509 000	8,1%	9,3%
Lagtingsval	-121 610	0	0	0,0%	-100,0%
Understödjande av politisk verksamhet	-116 360	-180 000	-180 000	0,0%	54,7%
Planläggnings- och byggnadsväsendet	-43 485	-150 000	-100 000	-33,3%	130,0%
Främjande av bostadsproduktion	-4 857 869	-8 919 000	-6 690 000	-25,0%	37,7%
Elsäkerhet och energi	-21 339	-308 000	-296 000	-3,9%	1287,2%
Brand- och räddningsväsendet	-80 762	-188 000	-102 000	-45,7%	26,3%
Landskapsalarmcentralen	-386 196	-410 000	-436 000	6,3%	12,9%
Fastighetsförvaltning	-1 118 075	-5 237 000	-5 200 000	-0,7%	365,1%
Ålands polismyndighet	-4 402 848	-4 985 000	-5 210 000	4,5%	18,3%
Motorfordonsbyrån	-606 234				-100,0%
Företagshälsovård och personalutveckling	-309 049	-323 000	-387 000	19,8%	25,2%
Summa	-16 199 159	-25 205 000	-23 433 000	-7,0%	44,7%

43.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	62 761	60 000	65 000
Konsumtionsutgifter	-1 515 065	-1 856 000	-1 917 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 515 065	-1 856 000	-1 917 000
Anslag netto	-1 452 304	-1 796 000	-1 852 000

Enligt LL (1998:70) om Ålands [landskapsstyrelses] allmänna förvaltning är kansliavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet samt samhällsplanering.

LF (2003:61) om [landskapsstyrelsens] allmänna förvaltning anger att kansliav-

delningen består av två byråer med följande uppgifter
- allmänna byrån, vid vilken handläggs ärenden som gäller författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet, polisväsendet, allmänna val, kommunalförvaltningen, information, trafik och fordon, tillståndsfrågor såsom spel, lotterier och penninginsamlingar, jämställdhet, radio- och television, postväsendet samt personalvård, personalutbildning och personalutveckling samt
- byggnadsbyrån, vid vilken handläggs ärenden som gäller byggnads- och planläggningsväsendet, landskapets byggnadsprojekt, fastighetsförvaltning, expropriation, bostadsproduktion och -förbättringar, hyresförhållanden, byggnadsstatistik, brand- och räddningsväsendet, explosionsfarliga ämnen, befolkningsskydd och beredskapsfrågor, registrering av inkvarterings- och trakteringsverksamhet samt elsäkerhet, hissäkerhet och energi.

Till avdelningens uppgifter hör även
- att främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen; vilket innebär bevarandet av det svenska språket, utvecklandet av kulturlivet, stärkandet av samhörighetskänslan hos befolkningen och fördjupandet av den samhällspolitiska debatten och demokratin
- koordinera landskapsregeringens deltagande inom ramen för den nationella beredningen av EU-ärenden samt
- att genom deltagande i externt samarbete stärka landskapets inflytande samt ge ökade kunskaper om landskapet och självstyrelsen.

Nedan beskrivs kansliavdelningens särskilda mål för år 2009. Målen kompletteras med en beskrivning av de åtgärder förvaltningen avser vidta i syfte att uppfylla målen. I förekommande fall anges vilka resurser som erfordras för att genomföra åtgärderna och för att uppnå målen. I vissa fall anges även på vilket sätt måluppfyllelsen skall mätas.

Kansliavdelningens allmänna byrå
Övergripande mål
Målet för allmänna byrån är att bidra till en effektiv landskapsförvaltning som i sin helhet kännetecknas av god kvalitet och god service till nytta för beslutsfattare, medborgare och näringsliv. Arbetet vid byrån utgörs av myndighetsutövning som spänner över ett vitt område, från medborgarnas insyn i landskapsförvaltningen, att bevara det svenska språket och att bibehålla marken i ålänningarnas ägo, allmänna val, externa relationer, allmän ordning och säkerhet samt jämställdhet och tillståndsfrågor. Därtill utgör byrån en central resurs för förvaltningen i form av registrerings-, rådgivnings-, vaktmästeri- och receptionsfunktioner.

Verksamheten grundar sig på självstyrelselag för Åland, jordförvärvslag för Åland samt politiskt fastställda handlingsprogram.

I syfte att systematisera och renodla verksamheten inledde byrån under våren 2006 en verksamhetskartläggning. Genom att tydliggöra de grundläggande förväntningarna på verksamheten och ställa dem mot tilldelade resurser, kommer byrån framdeles att ännu tydligare kunna prioritera kärnverksamheten.

Allmänna byråns mål för år 2009
Följande konkreta mål uppställs för allmänna byrån
- byråns allmänna service hålls på en fortsatt god nivå
- ett elektroniskt faktura- och dokumenthanteringssystem tas i bruk
- styrningen av och effektiviteten i verksamheten förbättras genom tydliga prioriteringar i verksamheten samt
- byråns service gentemot allmänheten och förvaltningen utvecklas.

Åtgärder
- inkomna ärenden upptas för avgörande senast inom tre månader, samt genom att äldre oavslutade ärenden prioriteras i handläggningen
- minska den tidsåtgång som distribution och utskick föranleder genom bland annat digitalisering av dokumenthantering och fakturor
- medverka till att ta fram tydliga regelverk och delegering av beslutsfattandet
- kompetensutveckling genom utförande av andra arbetsuppgifter
- en tydlig kundmottagning upprättas samt
- förvaltningsrutiner utvecklas ytterligare och anpassas till nya databaserade system.

Resurser
- åtgärderna bedöms kunna verkställas inom ramen för befintliga resurser.

Inkomster

33.01.01. Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
62 760,60	60 000	65 000

Momentet avser inkomster av försäljning av intyg och utdrag ur register, försäljning av böcker, broschyrer samt inkomster för avgiftsbelagda prestationer vid kansliavdelningens allmänna byrå.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	65 000
	Totalt	**65 000**

Utgifter

43.01.01. Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 454 589,56	-1 759 000 tb -25 000	-1 917 000
(t.a. -326 352,00)	(t.a. -180 000)	(t.a. -180 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.917.000 euro för kansliavdelningens allmänna förvaltning.

Förutom direkta personalutgifter enligt bilaga 5 och kostnader för EU-specialrådgivaren upptas därtill under förevarande moment anslag för tjänstemäns resor, prenumerationer, underhåll och bränsle för två fordon, diverse inköp och andra konsumtionsutgifter inklusive avdelningens representation. Därtill ingår anslag för avdelningens utgifter för den yrkesspecifika personalutbildningen och personalens kompetensutveckling i övrigt.

För personalinformation ingår ca 6.000 euro.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	33	36 *	36
Tillfälliga tjänster		1	1

* 1 tjänst överförd från moment 43.04.01

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter

	- inrättade tjänster	-1 804 274	
	- tillfälliga tjänster	-64 426	
	- personalkostnadsersättningar	8 000	-1 860 700
4100	Material och förnödenheter		-14 300
4300	Inköp av tjänster		-166 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-43 000	
	- representation	-11 000	
	- övrigt	-2 000	-56 000
	Nettoanslagsbehov		**-2 097 000**
	Användning av tidigare års anslag		180 000
	Förslag		**-1 917 000**

43.01.04. Informationsverksamhet (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-60 475,31	-72 000	
(t.a. -13 300,15)		

Momentet utgår. Se moment 43.01.01 och 43.03.04.

43.03. KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	22 851	23 000	23 000
Konsumtionsutgifter	-239 765	-254 000	-331 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-239 765	-254 000	-331 000
Anslag netto	-216 914	-231 000	-308 000

Rubriken ändrad.
Landskapsregeringens kommunikationsverksamhet utgår från offentlighetsprincipen. Landskapsregeringen och förvaltningen skall ha beredskap att aktivt, korrekt, snabbt och lättillgängligt både internt och externt informera om arbetet och presentera beslut och åtgärder. Till kommunikationsverksamheten hör även att främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen, både på och utanför Åland.

Landskapsregeringens kommunikationsstrategi klargör informationsansvaret inom organisationen och syftar till att underlätta planeringen samt till bättre beredskap, samordning och utnyttjande av resurserna. För att underlätta planering och samordning hålls regelbundna informationsmöten, avdelningarna uppmärksamgörs på vikten av en aktiv kommunikation och särskilda satsningar på utbildning genomförs vid behov.

Under året kommer särskild vikt att läggas vid att vidareutveckla kontakterna med rikets myndigheter. Målet är att fördjupa kunskapen om och förståelsen för Åland samt att få till stånd ett smidigt samarbete, i synnerhet beträffande Ålandsfrågor med EU-anknytning.

Ålandskontoren i Helsingfors och Stockholm förmedlar Ålandsinformation och skapar, utvecklar och förmedlar kontakter mellan Åland och riket respektive Sverige. Ålandskontoren ansvarar även för en del av samordningen av informationsfrågorna inom förvaltningen och står till hela förvaltningens tjänst och samarbe-

tar med alla avdelningar.

Inkomster

33.03.01. Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
22 850,52	23 000	23 000

Föreslås en inkomst om 23.000 euro från Ålandskontoret i Helsingfors. Inkomsterna utgörs av hyresinbetalningar.

Specifikation:

3300	Hyresinkomster och ersättningar	23 000
	Totalt	**23 000**

Utgifter

43.03.01. Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-164 459,93	-172 000	-178 000
(t.a. 0,00)		

Ålandskontoret i Helsingfors är landskapsregeringens informationskontor och ansvarar för kommunikation och kontakter med myndigheter, massmedia, skolor, näringslivsaktörer och enskilda i Helsingfors och riket i övrigt. Kontoret verkar i hyrda lokaler med centralt läge, med utrymmen för möten och mottagningar samt arbetsutrymmen för tjänstemän på tjänsteresa i Helsingfors.

Föreslås ett anslag om 178.000 euro för verksamheten vid Ålandskontoret i Helsingfors.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Särskilda satsningar år 2009:
Särskild vikt kommer under året att läggas vid att vidareutveckla kontakterna med rikets myndigheter i samarbete med den övriga förvaltningen och i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och gällande kommunikationsstrategi.

Samarbetet med ministeriernas kontaktpersoner i ålandsärenden uppmärksammas och intensifieras.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		2	2	2
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-94 400		
	- personalkostnadsersättningar		0	-94 400
4100	Material och förnödenheter			-3 500
4200	Hyror			-66 600
4300	Inköp av tjänster			-8 000
4800	Övriga utgifter			-5 500
	Nettoanslagsbehov			**-178 000**

43.03.02. Ålandskontoret i Stockholm - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-75 305,00	-82 000	-87 000
(t.a. 0,00)		

Ålandskontoret i Stockholm är landskapsregeringens informationskontor i Sverige. Verksamheten delas tidsmässigt mellan Stockholm och Mariehamn. Ålandskontoret verkar i hyrda lokaler hos Finsk-svenska handelskammaren i centrala Stockholm där även utrymmen för landskapsförvaltningens möten och evenemang finns att tillgå.

Basverksamheten är Ålandsrelaterad information mot myndigheter, företag, media, organisationer och privatpersoner samt att vara kontaktlänk mellan landskapsregeringen och svenska myndigheter och regeringskansli.

I samarbete med Ålandskontoret i Helsingfors tillse att uppdaterat informationsmaterial finns att tillgå för hela förvaltningen.

Informationssekreteraren vid Ålandskontoret fungerar också som Ålands representant i Nordiska samarbetskommittén.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 87.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfällig tjänst	-58 400		
	- personalkostnadsersättningar		0	-58 400
4100	Material och förnödenheter			-1 000
4200	Hyror			-11 000
4300	Inköp av tjänster			-3 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-12 000		
	- representation	-500		
	- övriga utgifter	-1 100		-13 600
	Nettoanslagsbehov			**-87 000**

43.03.04. Informationsverksamhet (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-66 000

Momentet nytt. Se även moment 43.01.04.
Under momentet föreslås ett anslag om 66.000 euro för kostnader och tryckning av årsberättelse, produktion av informationsmaterial, översättningar, köp av reklambyråtjänster och utgifter för pressklipp.

Dispositionsplan:		
4300	Inköp av tjänster	-66 000
	Anslagsbehov	**-66 000**

43.04. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		3 000	3 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-84 174	-73 000	-75 000
Summa utgifter	-84 174	-73 000	-75 000
Anslag netto	-84 174	-70 000	-72 000

Jämställdhetsdelegationens uppgift är att fördjupa och utveckla de vägledande principerna för jämställdhetsarbetet i landskapet (LL (1989:28) om landskapets Ålands jämställdhetsdelegation 1 §). Jämställdhetsdelegationen har i enlighet med sitt uppdrag utarbetat "Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2008 - 2011" som omfattats av landskapsregeringen och förelagts lagtinget i form av ett meddelande. Landskapsregeringen betonar att genus- och jämställdhetsfrågor skall betraktas som ett politik- och kunskapsområde. Jämställdhet handlar om grundläggande värderingar som demokrati och mänskliga rättigheter. Jämställdhetspolitiken grundar sig på en förståelse av att kön och makt skapas och upprätthålls strukturellt i alla delar av samhället. Därför förutsätts varje politik- och verksamhetsområde ta ansvar för arbetet med genus- och jämställdhetsfrågor inom det egna ansvarsområdet (jämställdhetsintegrering) samtidigt som traditionellt jämställdhetsarbete används som ett viktigt komplement. Det övergripande målet för jämställdhetsarbetet är att kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Övergripande mål och delmål skall gälla en längre tidsperiod och bryts därför ner i årliga handlingsplaner med konkreta åtgärder, aktiviteter och projekt. Prioriterade områden är arbetsliv och arbetsmarknad, barnomsorg och skola, kvinnofrid samt utbildning och information. Jämställdhetsarbetet i landskapet skall bedrivas professionellt, systematiskt, målmedvetet och långsiktigt utgående från nordisk och internationell forskning på området. Med hjälp av könsuppdelad statistik skall kvinnors och mäns samt flickors och pojkars behov, förutsättningar och livsvillkor synliggöras.

Prioriterade områden för jämställdhetsarbetet jämte målsättningar år 2009:

Mål för kvinnofrid
En övergripande handlingsplan för kvinnofridsarbetet i landskapet har utarbetats och åtgärder vidtas i enlighet med planen, varvid följande åtgärder är aktuella

- referensgrupp för kvinnofrid tillsätts
- policydokument för berörda myndigheter påbörjas
- utbildningsinsatser för att öka berörda myndigheters och frivilligorganisationers kompetens angående bemötande och omhändertagande av våldsutsatta och förövare
- gruppverksamhet för utsatta kvinnor igångsätts
- kompetensutveckling och handledning för gruppledarna i Alternativ till Våld och gruppledarna för utsatta kvinnor
- broschyrer och informationsmaterial utarbetas samt
- telefonrådgivning dygnet runt för utsatta kvinnor och deras anhöriga i samarbete med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

Mål för genus- och jämställdhetsarbetet i barnomsorgen
Arbetet med genus- och jämställdhetsintegreringen i barnomsorgsverksamheten inleds under hösten 2009, varvid följande åtgärder är aktuella

- en handlingsplan för arbetet utarbetas i samarbete med social- och miljöavdelningen samt

- arbetet inleds och avslutas med en webbenkät för de olika målgrupperna för att mäta värderingar och attityder till jämställdhet före och efter arbetet.

Inkomster

33.04.01. Främjande av jämställdheten - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	3 000	3 000

Beräknade inkomster härrör från nordiska och lokala samarbetsprojekt som i första hand handlar om att ge grundutbildning och kompetensutveckling i olika aspekter av genus- och jämställdhet för olika målgrupper i det åländska samhället.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	3 000
	Totalt	**3 000**

Utgifter

43.04.01. Främjande av jämställdheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-84 174,09	-73 000	-75 000
(t.a. -36 865,98)		

Föreslås ett anslag om 75.000 euro för att täcka utgifter för främjande av jämställdheten. Anslaget inkluderar såväl föreslagna åtgärder inom ramen för kvinnofrid som webbenkät för personal inom barnomsorgen samt kostnader med anledning av det nordiska samarbetet på området. I anslaget ingår kostnader för förverkligandet av landskapsregeringens "Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2008 - 2011" samt kostnader för konkreta åtgärder, aktiviteter och projekt i enlighet med handlingsplanen för jämställdhetsarbetet år 2009. Anslaget inkluderar även de utgifter som uppkommer i samband med Ålands jämställdhetsdelegation.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	1	*	

*1 tjänst överförd till moment 43.01.01.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-7 400
4300	Inköp av tjänster		-60 000
4800	Övriga utgifter		-1 600
	- resor	-5 000	
	- representation	-1 000	-6 000
	Nettoanslagsbehov		**-75 000**

43.05. RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 948 330	2 100 000	2 269 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-2 296 329	-2 322 000	-2 509 000
Summa utgifter	-2 296 329	-2 322 000	-2 509 000
Anslag netto	-347 999	-222 000	-240 000

Ålands Radio och TV Ab är ett samhällsägt bolag vars målsättning enligt bolagsordningen är att bedriva allmännyttig rundradioverksamhet. Den allmännyttiga public serviceverksamheten skall särskilt

- främja demokratin genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussion i samhällsfrågor
- värna om åsiktsfriheten, vara kritiskt granskande och följa principen om fri och obunden journalistik
- främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen, det vill säga bevarandet av det svenska språket, utvecklandet av kulturlivet, stärkandet av samhörighetskänslan hos befolkningen och fördjupandet av den samhällspolitiska debatten och demokratin samt
- främja programutbudets allmänbildande karaktär och stöda studieverksamhet samt förmedla myndighetsmeddelanden.

Inkomster

33.05.60. Inkomster av radio- och TV-verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 948 330,28	2 100 000	2 269 000

Momentet avser inkomster från avgifter för innehav av televisionsmottagare. Avgiften föreslås höjd till 220 euro år 2009. Avgiftshöjningen motiveras med att ingen höjning har skett sedan år 2003 och höjningen motsvarar i stort den allmänna kostnadsförändringen sedan år 2003.

Föreslås med hänvisning till LL (1971:43, 8 § 2 mom.) om landskapets finansförvaltning att kostnaderna för uppbörd och kontroll av avgifterna vilka består av ersättning för uppbörden och avlöning av granskare får belasta momentet. Kostnaderna för avgiftsgranskare beräknas belöpa sig till ca 30.000 euro. Ersättningen för uppbörd beräknas till ca 75.000 euro på grund av ökade omkostnader. För att avgifterna skall flyta in som beräknat krävs att kontrollen hålls minst på samma nivå som nu.

Med beaktande av ovanstående beräknas nettoinkomsterna uppgå till ca 2.269.000 euro vilket föreslås som anslag under momentet.

Specifikation:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-30 000
4300	Inköp av tjänster	-75 000
3000	Inkomster av verksamheten	2 374 000
	Totalt	**2 269 000**

43.05.60. Främjande av rundradioverksamhet (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 086 329,30	-2 100 000	-2 269 000

Till Ålands Radio och TV Ab överförs i månadsrater under året ett belopp som baseras på de beräknade intäkterna från uppbörden av avgifterna för innehav av televisionsapparat. En slutreglering görs under påföljande år på basis av de faktiska intäkterna från avgifterna och avdraget för delfinansieringen av upphovsrättskostnaderna. Föreslås att 50.000 euro av avgifterna för innehav av televisionsapparat används för täckande av upphovsrättskostnaderna.

Landskapsregeringen konstaterar att en arbetsgrupp för närvarande har till uppgift att bl.a. se över behovet av ändringar i landskapslagen om rundradioverksamhet samt finansieringsformen för public service-verksamheten. Avsikten är även att se över det etermediepolitiska programmet och ta ställning till hur public service - verksamheten bör vara utformad. I Ålands Radio och TV Ab:s uppdrag ingår att överväga huruvida bolagets verksamhet utgående från nuvarande uppgifter kostnadsmässigt är ändamålsenligt utformad.

Med hänvisning till ovanstående föreslås att anslag om 2.269.000 euro

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	-50 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	-2 219 000
	Anslagsbehov	**-2 269 000**

43.05.61. Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Inget anslag föreslås för budgetåret.

43.05.62. Upphovsrättskostnader (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-210 000,00	-212 000 tb -10 000	-240 000

Landskapsregeringen erlägger enligt avtal med Sveriges television Ab, Sveriges utbildningsradio Ab, Sveriges Radio Ab, Kopiosto r.f. och Säveltäjäin tekijäinoikeustoimisto r.f. avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar. Landskapsregeringen har likaledes ingått avtal med Sveriges TV 4 och de finländska upphovsrättsorganisationerna Kopiosto r.f. och Teosto r.f. om återutsändning av Sveriges TV 4 över Åland.

För de beräknade ersättningarna föreslås anslag om 240.000 euro varvid 50.000 euro täcks av anslaget under momentet 43.05.60. Ökningen av ersättningarna totalt sett föranleds av avtalsmässiga justeringar av avgifterna.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	-240 000
	Anslagsbehov	**-240 000**

43.10. LAGTINGSVAL

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-112 117	0	
Överföringsutgifter	-9 493		
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-121 610	0	0
Anslag netto	-121 610	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

Utgifter

43.10.04. Utgifter för lagtingsval (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-112 117,17	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.10.31. Landskapets andel av valnämndernas utgifter

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-9 492,52	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.15. UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	116 360	180 000	180 000
Konsumtionsutgifter		-180 000	-180 000
Överföringsutgifter	-116 360		
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-116 360	-180 000	-180 000
Anslag netto	0	0	0

Inkomster

33.15.50. Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
76 110,00	90 000	90 000

Föreslås en inkomst om 90.000 euro. Se moment 43.15.50.

Specifikation:

8009	Övriga inkomstöverföringar	90 000
	Totalt	**90 000**

33.15.51. Statsanslag för understödjande av politisk information

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
40 250,00	90 000	90 000

Föreslås en inkomst om 90.000 euro. Se moment 43.15.51.

Specifikation:

8009	Övriga inkomstöverföringar	90 000
	Totalt	**90 000**

Utgifter

43.15.50. Understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-76 109,97	-90 000	-90 000

I statens budget anslås en summa för understödande av politisk verksamhet av vilken 1/200 överförs till landskapet Åland.

Från och med år 1988 har fördelningen till de politiska organisationerna gjorts i enlighet med mandatfördelningen i lagtinget.

Som kriterier för politisk organisation vilket berättigar till stöd för politisk verksamhet gäller att
- organisationen skall vara företrädd i lagtinget
- organisationen skall vara registrerad eller under registrering
- organisationen skall ha partiprogram och
- organisationen skall ha en fast organisation och fungera som ett parti.

Innan fördelningen till de politiska organisationerna verkställs kan ett särskilt stöd för riksdagsledamotens verksamhet avskiljas.

Övergår en lagtingsledamot under mandatperioden till en annan politisk organisation skall följande gälla
- av ett partis lagtingsledamöter skall minst tre eller, om gruppen består av fem eller färre medlemmar, mer än hälften av dessa frånträda medlemsskapet i sin tidigare organisation för att understödet skall erläggas till den organisation de anslutit sig till eller bildat
- understöd vid byte av organisation utbetalas inte till ny organisation för det kalenderår bytet skett utan först följande kalenderår samt
- avgår lagtingsledamot från en organisation utan att ansluta sig till en annan kan understöd inte utbetalas till denna enmansgrupp.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-90 000
	Anslagsbehov	**-90 000**

43.15.51. Understödjande av politisk information

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-40 250,00	-90 000	-90 000

Av det anslag som i statens budget anslås för partiernas informationsverksamhet

och kommunikation överförs 1/200 del till landskapsregeringen för att stödja den politiska informationsverksamheten.

Anslaget fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandaten i lagtinget.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-90 000
	Anslagsbehov	**-90 000**

43.20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-43 485	-140 000	-100 000
Överföringsutgifter		-10 000	
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-43 485	-150 000	-100 000
Anslag netto	-43 485	-150 000	-100 000

Landskapsregeringens geografiska informationssystem (LSGIS) är ett system för digital hantering av geografiskt relaterad information. Den digitala hanteringen av kartdata är ett betydande inslag i det dagliga arbetet och LSGIS innehåller en stor mängd digital kartdata som ger användaren möjlighet att kombinera olika typer av geografisk data.

Det kontinuerliga arbetet med uppbyggnad, drift och utveckling av geografiska databaser för avdelningars/byråers olika ändamål fortsätter som tidigare år.

Under kapitlet upptas även anslag för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

43.20.01. Planläggnings- och byggnadsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-43 484,60	-140 000	-100 000
(t.a. -27 849,00)		

Föreslås ett anslag om 100.000 euro, dels för landskapets geografiska informationssystem, dels för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Ett anslag om 13.000 euro ingår för den årliga uppdateringen av den digitala fastighetskartan, ägaruppgifter, råstenar samt väg/adressdatabasen. Anslaget innefattar även kostnaden för gällande underhållsavtal av befintliga GIS-programlicenser.

EU-direktivet, Inspire, vars syfte är att harmonisera och ge offentlig tillgång till geografisk data via Internet träder i kraft under år 2009. Ett anslag om 12.000 euro föreslås för programinköp, utveckling samt konsulttjänster för att uppfylla kraven på webbtjänster och framtagande av beskrivningar av geografisk information (metadata).

I dagsläget används ett filbaserat lagringssystem för hantering av geografisk data. Mängden geografisk data har ökat och för att förbättra prestanda, lagringsrutiner och säkerhet förslås ett anslag om 12.000 euro för övergång till lagring i en geodatabas.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättad tjänst	-51 400		
	- personalkostnadsersättningar		0	-51 400
4300	Inköp av tjänster			-37 900
4800	Övriga utgifter			-10 700
	Nettoanslagsbehov			**-100 000**

43.20.30 Understöd för planering (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-10 000	0

Med hänvisning till tillgängliga anslag från tidigare budgetår föreslås detta år inget anslag.

43.25. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-669 731	-1 419 000	-1 690 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-4 188 138	-7 500 000	-5 000 000
Summa utgifter	-4 857 869	-8 919 000	-6 690 000
Anslag netto	-4 857 869	-8 919 000	-6 690 000

Målsättningarna för bostadspolitiken är att
- verka för en god tillgång på ändamålsmässiga bostäder för olika målgrupper och i olika regioner samt
- skapa förutsättningar för ett bostadsbestånd som medger ett livslångt och hälsosamt boende.

För att uppnå dessa målsättningar används en palett av olika stödformer vars uppgift är att stimulera till ändamålsenliga investeringar i nybyggda bostäder och reparationer av det befintliga bostadsbeståndet. Stöden fyller också en viktig funktion i perioder med svagare konjunktur.

Ägarbostäder stöds med räntestödslån för nybyggnad av egnahemshus eller inköp av nybyggd lägenhet i flerbostadshus. I glesbygden kan dessutom landskapsborgen beviljas för en del av lånefinansieringen. För renovering av bostäder med kulturhistoriskt värde kan ett bidrag för planeringskostnader jämte räntestöd för lån beviljas. I stöd av bostadssparavtal beviljas räntestöd, och i vissa fall sparpremie, för anskaffning av den första egna bostaden. Bidrag beviljas ålderspensionärer och funktionshindrade för reparation av deras egna bostäder med avsikten att de skall kunna bo kvar i hemmet. Åt hushåll vars bostäder drabbats av sanitära olägenheter såsom fuktskador, mögel, ohyra och liknande företeelser kan också understöd beviljas. För byte av uppvärmningssystem beviljar landskapsre-

geringen stöd till sådana system som bidrar till uppfyllande av klimatmålen.

Stödet för produktion av hyresbostäder sker i första hand genom direkta landskapslån eller räntestödslån med förmånliga villkor. Landskapsregeringen avser förnya finansieringsstödet för produktion av hyresbostäder sålunda att mottagarna delas in i tre grupper i avsikt att bredda intresset hos de potentiella investerarna. Vidare stöds flerbostadshus med bidrag för att främja kvalitetshöjande åtgärder på fastigheterna, t.ex. för förbättringar av boendemiljö, framkomlighet, energiekonomi och fastighetsteknik. För att öka tillgängligheten i det existerande bostadsbeståndet finns ett speciallån för installation av hissar i befintliga flervåningshus.

Bostädernas energilösningar har fått en allt större betydelse, dels på grund av fastighetsbeståndets stora påverkan på klimatet, dels på grund av att driftkostnaderna för uppvärmning och övrig fastighetsteknik börjar utgöra en betydande post i en byggnads livscykelkostnad. Landskapsregeringen anser därför att det är av största vikt att stöden är kopplade till effektiva och framsynta energitekniska lösningar. Landskapsregeringen avser därför i högre utsträckning än tidigare ställa specifika krav på de energitekniska lösningarna i bostäderna som ett villkor för erhållande av finansieringsstöd i samband med nybyggnad av ägar- och hyresbostäder. Nyproduktion av bostäder med värmesystem baserade på fossila bränslen kommer inte att beviljas stöd.

Under perioden juni 2006 - augusti 2008 har stöd för utbyte av värmeanläggning beviljats ca 280 egnahemshus. Stöden har bidragit till en minskning av koldioxidutsläpppen med ca 2.350 ton, vilket som exempel kan jämföras med utsläppsmängden från fjärrvärmeproduktionen i Mariehamn, som uppgick till drygt 23.000 ton under år 2007. Den klart populäraste uppvärmningsformen är värmepumpar, över 80 % av ansökningarna, något som medför att totalanvändningen av el ökar jämfört med de tidigare uppvärmningsformerna. Nettoökningen i elförbrukning på grund av de nyinstallerade värmepumparna (med stöd) uppgår till ca 1 GWh, vilket motsvarar en halv procent av landskapets årsförbrukning. Problemet ligger inte i själva totalförbrukningen utan i kravet på toppeffekt som uppstår som en följd av att det är värmeaggregat som alla samtidigt kräver mest effekt när det är kallt. Till detta skall läggas värmepumpsinstallationer i nybyggda hus som ytterligare ökar elanvändningen.

I statsbudgeten föreslås en höjning av hushållsavdraget vilket innebär att arbetskostnaderna för värmeinstallationer kan dras av i större utsträckning än tidigare. Med anledning av detta föreslås att kontantbidraget till egnahemshus minskas jämfört med tidigare år så att inget bidrag längre utgår för värmepumpar samtidigt som bidraget till biobränslepannor minskas. De tillgängliga medlen styrs istället över till en ökad fokus på energikonvertering i flervåningshus och möjligheten för pensionärer med låga inkomster att erhålla stöd för byte av värmesystem. Stödet till solfångaranläggningar bibehålls.

Utgifter

43.25.31. <u>Understöd för hyresbostäder (R)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-40 000	-40 000

Med beaktande av tillgängliga medel från tidigare år (40.000 euro) föreslås att ett anslag om 40.000 euro upptas. Anslaget är avsett att användas för understöd till kommuner för anskaffning av hyresbostäder till bostadslösa och flyktingar. Un-

derstödet beviljas enligt prövning och kan högst uppgå till 30 % av godkända anskaffningskostnader. Anslaget räcker till två mindre bostäder. Anslaget kan kombineras med bostadslån från moment 43.25.83.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	-40 000
	Anslagsbehov	**-40 000**

43.25.51. Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-9 000,00	-9 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för stöd till organisationer inom bostadsbranschen.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	-10 000
	Anslagsbehov	**-10 000**

43.25.61. Understöd för bostadsreparationer (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-60 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro med beaktande av medel från tidigare år att användas som finansieringsunderstöd för att underlätta boendet för främst pensionärer och rörelsehindrade, för avlägsnande av hälsorisker i bostadsbyggnader och för bekämpning av husbock och därmed jämförbara skadeinsekter. Vidare föreslås anslaget kunna användas till bidrag för planering av åtgärder på kulturhistoriskt värdefulla bostadsbyggnader.

Understöd för reparationsåtgärder i pensionärers och rörelsehindrades bostäder ges på basen av inkomstprövning. Påvisade merkostnader för handikappanpassning föreslås vid behov kunna beviljas utan inkomstprövning. Stödet uppgår f.n. till högst 40 % av godkända kostnader, dock högst 9.000 euro (i speciella fall 70 % och maximalt 15.000 euro). Understödet till reparationsåtgärder föreslås utvidgas i viss mån så att stöd kan beviljas för byte av värmeanläggningar. För avlägsnande av hälsorisker i privatpersoners ägarbostäder föreslås stödet höjt till maximalt 40 %, dock högst 9.000 euro. Stödet är underkastat inkomstprövning.

Bidraget för planering av reparationer och renoveringar av bostäder som har ett betydande arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värde föreslås utgöra högst 50 % av planeringskostnaderna, dock högst 2.000 euro. Stödet riktar sig enbart till sådana byggnader som efter färdigställandet bebos året runt. Bidraget kan kombineras med ett räntestödslån som utgör huvudfinansieringen. Inget av stöden är inkomstprövat. Bidraget utges i samarbete med museibyrån sålunda att museibyråns utlåtande över objektet inhämtas innan bidrag beviljas. Eftergranskningen åligger museibyrån.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	-100 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

43.25.62 Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-25 140,00	-100 000	-160 000
	tb -100 000	

För att stimulera en ökad användning av förnyelsebar energi för uppvärmning av bostäder föreslås ett anslag om 160.000 euro för utgivande av investeringsstöd till fastighetsägare som konverterar en befintlig värmeanläggning till en ny anläggning. Målsättningen är att bidra till uppfyllande av klimatmålen genom att befrämja en minskning av antalet anläggningar som drivs med fossila bränslen eller el.

Stödet kan beviljas bostadshushåll eller sammanslutningar som äger en bostad eller fler. Stöd beviljas för högst 25 % av de godkända kostnaderna förutom för installation av solpaneler vilka kan erhålla högst 40 % i stöd. Stödet för en enskild installation är maximerat till ett specifikt takbelopp varför det reella understödet i praktiken ligger mellan 8 och 20 %. Stöd för installation av solpaneler ges också till nybyggda bostäder.

Med beaktande av att statsbudgetpropostionen för år 2009 innehåller ett förslag till höjning av hushållsavdraget föreslås att stödet till värmepumpar i egnahemshus avskaffas och stödet till biovärmepannor minskas. Installation av värmepump är så pass populärt att det inte längre kan karakteriseras som introduktion av ny teknik, dessutom betalar sig en värmepumpsinstallation själv inom en rimlig återbetalningstid. Stödet under detta moment föreslås därför få en huvudsaklig betoning på stimulans till byte av värmesystem i flerbostadshus. Det har visat sig vara svårt att få igång byte av värmesystem i flerbostadshus. Stöd för solvärmesystem föreslås fortsättningsvis riktas till samtliga målgrupper liksom stödet till biovärmepannor i begränsad utsträckning.

Landskapsregeringen överväger att även stöda små gårdsvisa vindkraftverk.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	-160 000
	Anslagsbehov	**-160 000**

43.25.64. Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter och för kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-20 000	-20 000

Rubriken ändrad.
Med beaktande av tillgängliga medel (60.000 euro) från tidigare år föreslås ett anslag om 20.000 euro.

Föreslås att anslaget får användas till betalning av räntor för landskapsbelånade hyreshus som har betydande ekonomiska svårigheter och, i särskilda fall, för att kunna avskriva lånefordringar eller inlösa aktier i fastighetsaktiebolag som äger landskapsbelånade hyresbostäder.

Därtill föreslås anslaget kunna användas för att täcka kreditförluster förorsakade av låntagare med landskapsbelånad ägarbostad där låntagaren blivit permanent insolvent.

Vidare föreslås anslaget användas för att täcka eventuella åtaganden för de borgensförbindelser för ägarbostäder som utges med stöd av moment 43.25.67. Eventuella åtaganden för borgensförbindelser utgivna för hyresbostäder föreslås finansierade via tilläggsbudget.

Vidare föreslås att anslaget också skall kunna användas till att stöda kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus, t.ex. boendemiljö, energiekonomi och fastighetsteknik. Stödet föreslås högst utgöra 30 % av kostnaderna och utgå enligt prövning.

Vidare föreslås anslaget enligt prövning kunna användas till att befrämja och stöda företagsarrangemang i det landskapsbelånade hyresbostadsbeståndet i avsikt att skapa solidare företag med bättre verksamhetsförutsättningar på lång sikt.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	-20 000
	Anslagsbehov	**-20 000**

43.25.67. Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-615 300,65	-1 090 000	-1 360 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.360.000 euro för erläggande av räntestöd på banklån vilka utgör finansiering för produktion av hyres- och ägarbostäder beviljade med stöd av landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion. De stigande räntorna ökar kostnaderna för räntestödet jämfört med tidigare år. För närvarande betalas räntestöd först då låntagarens bruttoränta överstiger 3,5 % för ägarbostäder och 2,0 eller 2,5 % för hyresbostäder. Den kalkylerade kostnaden för utelöpande räntestödslån, vilken framgår i tabellen nedan, är beräknad med en genomsnittlig bruttoränta för låntagaren om 5,4 %. Det utestående saldot för räntestödslånen kommer vid årets slut att uppgå till drygt 60 miljoner euro, fördelat till ungefär lika stora belopp på ägarbostäder och hyresbostäder.

Föreslås att finansieringsstöd för produktion av ägarbostäder fortsättningsvis ska utgå som räntestöd. Räntestödet beviljas endast för nybyggnad av egnahemshus och för anskaffning av ägarbostad i nybyggda flerfamiljshus. Räntestödet utgår under högst 10 år. Stödet kommer att omformas under året bl.a. genom införande av högre krav på energieffektivitet. Föreslås att räntestödslån till ägarbostäder får beviljas för totalt 5.000.000 euro, d.v.s. ca 50 bostäder, vilket skall jämföras med ett genomsnitt på 37 årliga stödbeslut under 2000-talet. Stödet är behovsprövat med sökandes inkomster och familjestorlek som huvudsakliga prövningsvariabler. I skärgårdskommunerna och Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner tillämpas förhöjda inkomstgränser. Vidare föreslås att räntestöd för renovering av bostadsbyggnader med kulturhistoriskt värde beviljas på samma grunder som tidigare.

För produktion av hyresbostäder föreslås att räntestödslån för högst 5.000.000 euro får beviljas. Landskapsregeringen avser förnya stödformerna för produktion av hyresbostäder under budgetåret. Räntestöden avses huvudsakligen rikta sig till samfund med en ägarbas som består av minst 60 % privata aktörer. I vissa fall skall räntestödet och bostadslån från moment 43.25.83 kunna kombineras med varandra. Räntestöden beviljas för högst 15 år. Räntestödet utgår enligt samma grunder som på de existerande räntestöden, d.v.s. halva räntan erläggs som räntestöd, dock så att landskapets högsta räntestödskostnad är begränsad liksom lånta-

garens lägsta räntekostnad. För år 2009 finns inga räntestödskostnader budgeterade emedan eventuella projekt kommer att igångsättas så sent på året att räntestödsutbetalningen sker först under år 2010.

Föreslås vidare att anslaget får användas för utbetalning av räntegottgörelser, bostadssparpremier och kreditreserveringsersättningar med stöd av landskapslagen (1982:16) om bostadssparpremier, landskapslagen (1983:29) om räntestödslån för förvärv av ägarbostad och landskapslagen (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad. Räntestödet utgör 70 % av den del av räntan som överskrider 3,8 % och utgår under de tio första låneåren. Antalet nya lån med stöd av bostadssparavtal beräknas uppgå till ca 10 st.

Den framtida kostnadsbelastningen utgående från existerande räntestödsförbindelser framgår ur tabellen nedan. Beräkningen baserar sig på den ränta som använts för kalkylering av budgetanslaget. Räntestöd för ägarbostäder har beräknats utgå för en genomsnittlig period om 10 år och för hyresbostäder i 30 år. I tabellens sista kolumn framgår kostnaden enligt det sämsta möjliga scenariot, d.v.s. ett sådant ränteläge då högsta möjliga räntestöd betalas.

	Kostnad år 2009	Kostnad år 2010	Beräknad återstående totalkostnad vid ett ränteläge om 5,0 %	Återstående kostnad om räntenivån kontinuerligt ligger över 7 %
Räntestöd ägarbostäder				
Lån utgivna åren 1998 - 2008	530.000	470.000	2.430.000	4.400.000
Bevillningsfullmakt år 2009	30.000	50.000	420.000	660.000
Räntestöd till bostadssparlån	50.000	50.000	340.000	800.000
Sammanlagt ägarbostäder	*610 000*	*570 000*	*3.190 000*	*5.860 000*
Räntestöd hyresbostäder				
Lån utgivna åren 1999 - 2001	350.000	340.000	6.300.000	8.500.000
Lån utgivna år 2007 - 2008	400.000	400.000	8.800.000	11.000.000
Bevillningsfullmakt år 2009	-	140.000	1.300.000	2.200.000
Sammanlagt hyresbostäder	*750.000*	*880.000*	*16.400.000*	*21.700.000*
Räntestöd sammanlagt	**1.360.000**	**1.450.000**	**19.590.000**	**27.560.000**

Föreslås att landskapsborgen enligt 13 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion får ställas för byggande av ägarbostäder. Borgensåtagandet får högst utgöra 15 % av godkänt lånevärde (anskaffningskostnad) i Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner och högst 30 % av låne-

värdet i skärgårdskommunerna, dock högst 34.000 euro respektive 68.000 euro per bostad. För borgen till ägarbostäder uppbärs en avgift om 1,5 % av borgensåtagandet. I skärgårdskommunerna är avgiften 0,75 %. Om räntestöd utgår för låneobjektet uppbärs ingen avgift. Föreslås vidare att landskapsborgen enligt 21 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion får ställas för produktion av hyresbostäder som beviljats räntestöd. Borgensåtagandet får högst utgöra 20 % av godkänt lånevärde och för borgensförbindelsen debiteras en avgift om 0,5 % av borgensbeloppet. Det totala beloppet av utestående borgensförbindelser föreslås få uppgå till högst 16 miljoner euro.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	-1 360 000
	Anslagsbehov	**-1 360 000**

43.25.83. Bostadslån (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-4 188 138,07	-7 500 000	-5 000 000

Föreslås ett anslag om 5.000.000 euro för utgivande av bostadslån, främst till hyreshus. Av anslaget har 2.500.000 euro reserverats med stöd av fullmakten i 2008 års budget.

Bostadslånen för produktion av hyresbostäder avses huvudsakligen beviljas till offentliga samfund och till icke vinstdrivande samfund, eller samfund med ett definierat begränsat vinstintresse, vars huvudsakliga uppgift är att upprätthålla hyresbostäder. Se även kapitelingressen och textmotiveringen under moment 43.25.67.

Bostadslån för produktion av hyresbostäder föreslås utgå på samma grunder som för år 2008, i form av ett annuitetslån med en löptid mellan 35 och 45 år. Lånet beviljas högst för 90 % av de godkända investeringskostnaderna. Medel från anslaget kan också användas för att ge ut lån att användas till grundförbättringar i objekt som tidigare erhållit bostadslån från landskapet. Bostadslånen kan också vid behov kombineras med räntestöden under moment 43.25.67.

Vidare föreslås att inom ramen för anslaget även kan utges lån för finansiering av hissinstallation och därav föranledda ombyggnadsarbeten i äldre flerfamiljshus. Lånet ges på högst 35 år för högst 90 % av investeringskostnaden och kan beviljas oberoende bostadshusets juridiska huvudman.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-5 000 000
	Anslagsbehov	**-5 000 000**

43.27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	29 490	15 000	20 000
Konsumtionsutgifter	-21 339	-108 000	-96 000
Överföringsutgifter		-200 000	-200 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-21 339	-308 000	-296 000
Anslag netto	8 151	-293 000	-276 000

Målsättningen med elsäkerhetsarbetet är att upprätthålla elsäkerheten på en hög nivå så att antalet elolyckor och bränder förorsakade av el skall hållas på ett minimum.

För övervakningen utnyttjas tillbudsstående medel enligt den åländska ellagen samt informations-, rådgivnings- och kursverksamhet i elsäkerhetsfrågor. Behovsanpassat utvecklingsarbete av gällande regelverk pågår kontinuerligt.

Inom energiområdet är målet en energiproduktion och konsumtion som sker i samklang med villkoren för hållbar utveckling, samt att energifrågorna behandlas enligt regionala, nationella och internationella målsättningar. Dessutom bör en tryggad, konkurrenskraftig och säker energiförsörjning eftersträvas.

Arbetet med att öka användningen av förnyelsebara och lokala energikällor fortsätter och landskapsregeringen är angelägen om klimatriktig och växthusgasreducerande energiproduktion. Landskapsregeringen har i samarbete med övriga B7-öar ingått ett samarbete där en rad åtgärder inom energiområdet genomförs. Detta sammanfattas i energiplaner som uppgörs för respektive öar. Vidare önskar landskapsregeringen fortsättningsvis bistå projekt inom förnyelsebar energi. Detta sker bl.a. genom kontakter och samarbete mellan olika parter, kunskapsrådgivning, delfinansiering av studier samt delfinansiering av investeringar av infrastrukturell karaktär.

Inkomster

33.27.05. <u>Inkomst av elinspektionsverksamhet</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
29 489,70	15 000	20 000

För avgifter baserade på prestationer utförda vid el- och energienheten beräknas en inkomst om 20.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	20 000
	Totalt	**20 000**

Utgifter

43.27.04. <u>Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-15 403,23	-100 000	-90 000
(t.a. -60 026,94)		

En energiproduktion och -konsumtion som sker i samklang med villkoren för hållbar utveckling fortsätter. Anslaget avser täcka kostnader för

- informations-, rådgivnings-, skolnings- och upplysningsverksamhet på energiområdet
- landskapsregeringens utveckling av och delaktighet i energiutvecklingsprojekt i landskapet i form av förstudier inom området
- landskapets finansieringsdel i samarbetsprojekt på energiområdet med aktörer och organisationer i syfte att befrämja förnybar energi, energieffektivering och försörjningstrygghet
- projektanställning på deltid av energisamordnare samt
- inköp av externa tjänster inom energiområdet.

Samarbete mellan B7-öarna
Det gemensamma energiprojektet Transplan har inletts och fortsätter under året. Projektet är delfinansierat av IEEA (Intelligent Energy Executive Agency, HKA1) och pågår 30 månader mellan september 2007 och mars 2010. Inom ramen för projektet kan viss förskottering av utgifter förekomma, varför landskapsregeringen föreslår, med hänvisning till förvaltningslagen (1971:43, 8 §) att momentet kan gottskrivas motsvarande inkomster.

Den planerade kontrollen av bränslecisternen vid Åland Energi Ab genomförs enligt nu föreliggande planer år 2010 varför inget anslag upptas i budgetförslaget för år 2009.

Föreslås därtill att anslaget kan användas för förstudier och utredning av vilka möjligheter det finns att på Åland framställa och använda förnyelsebar energi för uppvärmning t.ex. olika former av pellets och andra skogs- och jordbruksprodukter. Miljövänliga alternativ att producera el är t.ex. sol, vind och vågor. I utredningarna bör klarläggas bl.a. miljövinster, sysselsättningseffekter, påverkan på konsumentpriser samt möjligheten till energieffektivering.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-47 300	
	- personalkostnadsersättningar	0	-47 300
4300	Inköp av tjänster		-19 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-6 000
8205	Övrigt näringsliv (kursverksamhet och utredningar)		-17 700
	Nettoanslagsbehov		**-90 000**

43.27.05. Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5 935,44	-8 000	-6 000

Föreslås ett anslag om 6.000 euro för att täcka utgifter för landskapsregeringens besiktningsverksamhet, utbildning, kostnader för publikationer, examensprov, registerhållning, kontroll av elmaterial och dylikt. Anslaget täcker även omkostnaderna för övervakning av den åländska elmarknaden.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-3 000
4800	Övriga utgifter	-1 000
	Anslagsbehov	**-6 000**

43.27.40. Understöd för befrämjande av förnyelsebar energi (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-200 000	-200 000

Med anledning av stigande energipriser och hänsyn till miljön har det uppkommit

ett ökat intresse att utöka och investera i anläggningar som baserar energiproduktion på förnyelsebara energikällor. I detta fall avser landskapsregeringen stödja anläggningsinvesteringar som är av infrastrukturell karaktär så som distributionssystemet i kommunala närvärmeanläggningar och biogasanläggningar. Vidare är det intressant med utökad användning av solenergi i kombination med biobränsle. Flera satsningar av detta slag är i planeringsskedet och kommer inom den närmaste framtiden att verkställas. Projekt av detta slag är omfattande och kapitalintensiva. Landskapsregeringen föreslår ett anslag om 200.000 euro för befrämjande av förnyelsebar energi och energieffektiverande åtgärder. Anslaget kan användas till understöd om högst 20 % av godtagbara kostnader för planering och projektering av samt investeringar i anläggningar av infrastrukturell karaktär.

För att stödja en fortsatt uppbyggnad av vindkraftskapacitet i landskapet föreslås ett nytt stöd i form av räntestöd för den del av investeringskostnaden som överstiger kostnaden för elproduktionsanläggningar byggda med konventionell teknik. Räntestöd utgår endast för vindkraftverk med en effekt uppgående till minst 1 MW per verk. Räntestödet kan ges under byggtiden och drifttiden. Under drifttiden betalas stödet endast ut om lönsamheten sjunker under en viss nivå till följd av att priset på elenergi understiger och finansieringsräntan överstiger en angiven gränsnivå. Föreslås att under år 2009 får beviljas räntestödslån om sammanlagt högst 20.000.000 euro. Räntestöd betalas då låneräntan överstiger 4 procent och uppgår som högst till 2,0 procentenheter varför landskapets kostnad som högst uppgår till 400.000 euro per år. Stödet upphör efter 10 år, eller tidigare om staten inför s.k. inmatningstariff eller annat liknande kompensationssystem för förnyelsebar elenergi.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-200 000
	Anslagsbehov	**-200 000**

43.30. BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	3 005	3 000	3 000
Konsumtionsutgifter	-5 762	-68 000	-52 000
Överföringsutgifter	-75 000	-120 000	-50 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-80 762	-188 000	-102 000
Anslag netto	-77 757	-185 000	-99 000

Verksamheten

- räddningsväsendet där målsättningen är att skapa förutsättningar för en god förebyggande verksamhet mot olyckor och för ändamålsenliga resurser för räddningsväsendet
- hantering av farliga kemikalier och explosiva varor där enheten verkar som övervakande och tillståndsgivande myndighet
- transport av farliga ämnen där enheten verkar som övervakande myndighet samt
- befolkningsskydd och beredskapsfrågor där enheten tillsammans med länsstyrelsen har målsättningen att säkra samhällsfunktionerna samt att skapa god beredskap i samhället mot omfattande olyckshändelser och krislägen.

Övergripande mål

Verksamhetens övergripande målsättning är att skapa en god säkerhet i samhället för personer, egendom och miljö samt att säkra de grundläggande samhällsfunktionerna.

Aktuella ärenden
Den nya räddningslagen förutsätter att kommunerna senast inom år 2009 skall utarbeta en samarbetsplan som anger riktlinjerna för hur det kommunala räddningsväsendet skall kunna administreras av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet. Om kommunerna inte lyckas utarbeta planen inom den föreskrivna tiden skall landskapsregeringen utarbeta planen i samråd med kommunerna.

Beroende på resultaten av utvärderingar och ytterligare utredning om förutsättningarna för ett sammanförande av landskapsalarmcentralens och polisens alarmfunktioner samt förnyelse av tekniken vidtas åtgärder under år 2009.

Målsättningar under året
- en samarbetsplan som anger riktlinjerna för hur det kommunala räddningsväsendet skall kunna administreras av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet färdigställs samt
- landskapsregeringen tar ett slutligt beslut om hur landskapsalarmcentralens och polisens alarmfunktioner skall organiseras.

Inkomster

33.30.04. Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
3 004,90	3 000	3 000

Föreslås en inkomst om 3.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	3 000
	Totalt	**3 000**

Utgifter

43.30.01. Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5 761,97	-68 000	-52 000
(t.a. -37 109,37)		

Föreslås ett anslag om 52.000 euro.

Allmänna målsättningar
- att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för kurser, information, planering och övning för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet
- att upprätthålla en räddningsdelegation för räddningsväsendet med uppgift att följa med utvecklingen och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsväsendet
- att tillsammans med länsstyrelsen upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från de normala
- att utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna samt
- att genomföra anskaffningar av utrustning och uppgifter för räddningsverksamhet och säkerhet där särskilda motiv för detta finns.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-7 000
4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-30 000
4800	Övriga utgifter	-3 000
1125	Maskiner och inventarier	-10 000
	Anslagsbehov	**-52 000**

43.30.30. Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-75 000,00	-120 000	-50 000

Landskapsandelarna erläggs efter förhandsprövning och i enlighet med 12 kap. räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland. Härvid är den av landskapsregeringen fastställda anskaffningsplanen för brandkårerna i landskapet Åland riktgivande.

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för erläggande av landskapsandelar för materielanskaffningar år 2009. Föreslås därtill att landskapsregeringen ges rätt att under år 2009 ge förhandsbesked om landskapsandelar för anskaffningar år 2010 till ett högsta belopp om 75.000 euro.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-50 000
	Anslagsbehov	**-50 000**

43.32. LANDSKAPSALARMCENTRALEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	16 252	18 000	18 000
Konsumtionsutgifter	-386 196	-410 000	-436 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-386 196	-410 000	-436 000
Anslag netto	-369 944	-392 000	-418 000

Verksamhetens övergripande målsättning är att hålla en hög driftsäkerhet för den tekniska utrustningen och vara bemannad med en säker och kompentent personal dygnet runt under årets alla dagar.

Arbetet med förnyandet av landskapsalarmcentralens tekniska utrustning och en eventuell samordning med polisens funktioner är ännu inte slutförd och fortsätter under år 2009.

Landskapsregeringen har även låtit göra en utredning gällande möjligheterna till samverkan mellan polisens och alarmcentralens alarmeringsfunktioner, vilken skall utvärderas för eventuella åtgärder.

Inkomster

33.32.20. Landskapsalarmcentralen - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
16 252,06	18 000	18 000

Landskapsalarmcentralens inkomster härrör sig från
- trygghetstelefoner
- servicealarm
- alarmeringstjänster som inte berör brand- och räddningsväsendet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	18 000
	Totalt	**18 000**

Utgifter

43.32.20. Landskapsalarmcentralen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-386 195,74	-410 000	-436 000
(t.a. -4 158,90)		

Under momentet föreslås ett anslag om 436.000 euro för att täcka kostnaderna för landskapsalarmcentralens verksamhet under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		7	7	7

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-324 472	
	- tillfälliga tjänster	-14 428	
	- övriga personalutgifter	-1 700	
	- personalkostnadsersättningar	0	-340 600
4100	Material och förnödenheter		-2 800
4200	Hyror		-16 200
4300	Inköp av tjänster		-70 900
4800	Övriga utgifter		-2 000
1125	Maskiner och inventarier		-3 500
	Nettoanslagsbehov		**-436 000**

43.40. FASTIGHETSFÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	819 869	405 000	155 000
Konsumtionsutgifter	-1 092 630	-1 237 000	-1 300 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-25 446	-4 000 000	-3 900 000
Summa utgifter	-1 118 075	-5 237 000	-5 200 000
Anslag netto	-298 206	-4 832 000	-5 045 000

I syfte att effektivera förvaltningen av landskapets fastigheter och bättre kunna redovisa fördelningen av kostnader för fastigheterna inom förvaltningen har flera uppgifter centraliserats till byggnadsbyrån. Byggnadsbyrån handhar numera bl.a. följande uppgifter; ledning av byggnadsprojekt, framtagande av kostnadsberäkningar för byggnadsprojekt, försäljning och inköp av fastigheter, besiktningar och upprättande av underhållsplaner för byggnader, tecknande och uppföljning av arrende- och hyresavtal, fastighetsförsäkringar, beslut om outnyttjade fastigheter samt upprätthållande av basfakta om landskapets fastigheter.

Tidigare har byggnadsinvesteringar budgeterats under respektive enhet och kapitalkostnaderna har därmed påförts verksamheten de år investeringar har gjorts. I budgeten för år 2008 togs ett steg mot en mer centraliserad fastighetsförvaltning i och med att byggnadsinvesteringarna i huvudsak budgeteras centralt, förutom vad gäller investeringar vid Ålands hälso- och sjukvård, museibyrån och vissa landskapsprojekt. Efter denna förändring påförs de olika verksamheterna i detta skede inte kapitalkostnader för byggnader i något skede. I samband med att budget- och redovisningssystemen ses över och utvecklas är avsikten att utforma ett system med en s.k. internhyra för fastigheter för att tydligare kunna utläsa kostnaderna för nyttjande av landskapets fastigheter. Internhyran kan omfatta vissa kapitalkostnader såsom avskrivning och ränta samt fastighetsskatt och försäkring. Landskapsregeringen har redan under år 2008 inlett beräkningen av internhyra för ett antal av landskapets skolfastigheter och arbetet fortsätter under år 2009. I avvaktan på ett permanent system för intern debitering har landskapsregeringen i detta skede valt att presentera fastighetskostnaderna i form av internhyra i kapitelmotiveringen för de gymnasialstadieskolor där beräkningar finns.

Under kapitlet upptas anslag för den direkta förvaltningen av Självstyrelsegården, Ålands museum, Eriksonska gården, Eckerö post- och tullhus, landskapets bostadshus vid Grindmattesvägen, huvudbyggnaden vid Grelsby kungsgård, Stora och Lilla Båtskär, Källskär i Kökar samt f.d. Vårdinstitutets skolbyggnad. Byggnadsbyrån ansvarar även för den direkta fastighetsförvaltningen av den nya laboratoriebyggnaden, f.d. plantskolan i Jomala, medan kostnaderna debiteras den enhet som använder lokalerna.

I enlighet med vad som beskrivits i tidigare budgetförslag har landskapet övertagit vissa utrymmen i det s.k. Bergsskyddet i anslutning till statens ämbetshus samt av f.d. lotsdistriktsfastigheten vid Storagatan 23 i Mariehamn, vilka inte längre behövs för egentlig statsförvaltning. Genom övertagandet av nämnda utrymmen i Bergskyddet är landskapet majoritetsägare till anläggningen, vilket medför att förvaltningsansvaret för Bergskyddet överförs på landskapsregeringen.

Därtill förhandlar landskapsregeringen med statens myndigheter om ett övertagande av f.d. lotsstationsfastigheten i Klemetsby, Lumparland. Landskapsregeringen har även fört förhandlingar med statens myndigheter gällande framtiden för vissa fyrplatser och lotsstationer bl.a. Lågskär, Korsö, Gisslan, Märket, Heligman, Sälskär, Koxnan, Sälsö samt Bärö, vilka inte längre används för egentlig statsförvaltning och därmed i enlighet med självstyrelselagens 61 § kunde vara aktuella för att övertas av landskapet. Landskapsregeringen anser dock att det är ett nationellt ansvar att bevara och renovera fyrar/fyrplatser som tagits ur bruk och som har ett betydande kulturhistoriskt värde oaktat att fyrplatsen ligger i landskapet Åland.

Drift och underhåll av Eckerö allhall sköts av det privata driftsbolag som hyr anläggningen. Till den del landskapsregeringen, såsom fastighetsägare, ansvarar för förvaltningen ingår anslag för denna under detta kapitel. Gällande hyresavtal för allhallen löper ut den 1 september 2010. Landskapsregeringen har med anledning

av detta börjat förbereda för en ny avtalsperiod för drift av hallen.

Hyresavtalet gällande den privata logiverksamheten i Eckerö post- och tullhus löper ut senast till hösten 2009, varför direktionen för Eckerö post- och tullhus förväntas lämna ett förslag till husets framtida användning.

Övergripande mål
Landskapsregeringen har som mål att skapa en enhetlig, ändamålsenlig och ekonomisk fastighetsförvaltning. Förvaltning som kräver särskild sakkunskap skall i allmänhet centraliseras. Likaså skall förvaltningsuppgifter sammanföras då det innebär effektivering och förmånligare lösningar.

Bebyggda fastigheter som landskapet inte längre behöver och som saknar särskilda kulturhistoriska- eller miljövärden skall i allmänhet avyttras. Vissa obebyggda fastigheter kan behållas om de anses vara värdefulla för rörligt friluftsliv eller kan utgöra markreserv för framtida behov.

Konkreta mål för år 2009
- att fortsätta förberedelserna för införandet av internhyra för byggnader
- att fortsätta upprätta avtal gällande gränsdragning i fastighetsförvaltningsuppgifter mellan byggnadsbyrån och de brukande enheterna
- att fortsätta övergången till alternativa uppvärmningssätt för landskapets oljeuppvärmda byggnader
- att fortsätta inventera energiförbrukningen i landskapets fastigheter samt möjligheterna till energibesparingar samt
- att upprätta underhållsplaner för perioden 2010 - 2014 för bl.a. landskapets skolfastigheter.

Inkomster

33.40.01. <u>Fastighetsförvaltningen - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
76 289,80	135 000	135 000

Uppskattade inkomster enligt följande:

Byggnadsbyråns byggnadsverksamhet	100.000 euro
Inkomster för fastighetsförvaltning och projektledning	35.000 euro
	135.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	135 000
	Totalt	**135 000**

33.40.88. <u>Överlåtelse av fastigheter</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
743 579,36	120 000	20 000
	tb 150 000	

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att avyttra Ålands fiskodlings personalbostäder i Guttorp omfattande ett radhus med tre lägenheter, totalt ca 300 m² bruttoyta samt en outstyckad tomt om cirka 4.000 m² från fastigheten Fiskod-

lingsanstalten RNr 1:34 i Guttorp i Sunds kommun. Bostäderna säljs såsom obehövliga. Se även kapitelmotiveringen beträffande de övergripande målen.

Föreslås, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), att direkta kostnader i samband med försäljningen kan belasta momentet.

Specifikation:

1120	Jord- och vattenområden (minskning)	
1122	Byggnader	
3900	Verksamhetens övriga inkomster	20 000
	Totalt	**20 000**

Utgifter

43.40.01. Fastighetsförvaltningen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 092 540,56	-1 207 000	-1 300 000
(t.a. -85 729,00)		

Föreslås ett anslag om 1.300.000 euro för drift och underhåll av de i kapitelmotiveringen nämnda fastigheterna. Enligt 61 § 1 mom. självstyrelselag för Åland övergår statens fastigheter i landskapet i landskapets ägo om de inte längre behövs för den egentliga statsförvaltningen. Med anledning därav tillfaller fastigheterna och lokalerna i f.d. lotsdistriktsfastigheten vid Storagatan 23 i Mariehamn landskapet. Av samma skäl ökar landskapets andel från 19 % till drygt 50 % i det s.k. bergsskyddet. Dessutom sköts vårdinstitutets f.d. skolbyggnad i Mariehamn numera av byggnadsbyrån.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att deltidstjänsten som verksamhetsledare för Eckerö post- och tullhus fortsättningsvis upprätthålles under år 2009.

I anslaget ingår därtill anslag för hyres- och driftkostnader såsom städning, el m.m. för de allmänna kontors- och förrådsutrymmen vid Strandgatan 7, 14 och 23, Parkgatan 6, Storagatan 9 samt Ålandsvägen 40 i Mariehamn, som landskapet hyr för förvaltningens behov. I anslaget ingår även kostnader för riksdagsledamotens kontor på Åland. I anslaget ingår även kostnader för smärre åtgärder i de upphyrda utrymmena vilka inte bekostas av hyresvärden.

Under momentet upptas även anslag för försäkring av egendom.

Avsikten är att under året se över driftskostnaderna för underhåll och städning.

Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §), att hyresinkomster från de till kapitlet hörande fastigheterna samt från vissa av de upphyrda lokalerna kan gottskrivas momentet.

	År 2007		År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	1		1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande				
- huvudsyssla	13	*	13	14
- bisyssla	4	*	4	3

*2 tjänster överförda från moment 43.95.05.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-61 995	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-531 705	
	- övriga personalutgifter	-2 000	
	- personalkostnadsersättningar	3 000	-592 700
4100	Material och förnödenheter		-300 000
4200	Hyror		-146 000
4300	Inköp av tjänster		-275 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-5 000	
	- fastighetsskatt	-57 000	
	- övrigt	-36 300	-98 300
1125	Maskiner och inventarier		-88 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		200 000
	Nettoanslagsbehov		**-1 300 000**

43.40.20. Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-88,99	-30 000	0

Föreslås detta år inget ytterligare anslag.

43.40.74. Renovering samt ombyggnad av Självstyrelsegården (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

För att ändamålsenligt lösa centralförvaltningens behov av arbetsutrymmen föreslås en tillbyggnad av kanslihuset med en våning samt viss tillbyggnad i plan 1. Därtill föreslås allmän renovering av kanslihuset med bl.a. förnyande av ventilationssystem.

För att tillgodose lagtingets behov av arbetsutrymmen i enlighet med lagtingets planer föreslås en tillbyggnad med en våning på den byggnadskropp som förenar kanslihuset med lagtingshuset.

Genom ovannämnda byggnadsåtgärder skapas ändamålsenliga utrymmen för lagtinget och centralförvaltningen och förutsättningar för en effektiv verksamhet, vilket totalekonomiskt bör vara den förmånligaste lösningen.

Utbyggnaden utgör en naturlig byggnadsteknisk lösning vilken huvudsakligen redan finns färdigt projekterad. Landskapsregeringen avser dock att även utreda förutsättningarna för en utlokalisering av hela trafikavdelningen till Godby i anslutning till den befintliga vägstationen eller till andra lämpliga lokaler.

Med beaktande av det underskott av utrymmen som förvaltningen redan har och det beräknade framtida behovet av utrymmen, kommer de planerade utbyggnaderna att behövas även om någon mindre enhet flyttar till andra utrymmen och även om effektivering leder till minskat personalbehov.

Efter utbyggnaden kan de upphyrda kontorsutrymmena i Mariehamn lämnas, vilket anses vara till betydande fördel för verksamheten.

Renoveringen av kanslihuset är framför allt nödvändig för att förbättra ventilationssystemet, vilket inte fyller de krav man idag ställer på kontorsutrymmen,

men behövs även för att modernisera den nu drygt trettioåriga byggnaden.

Tillbyggnaden av kanslihuset med ca 1.900 m^2 har, enligt de hittillsvarande planerna, preliminärt beräknats kosta ca 5 miljoner euro. Ombyggnaden av kanslihuset beräknas kosta ca 3,5 miljoner euro. Tillbyggnaden för lagtinget med ca 180 m^2 beräknas kosta ca 0,5 miljoner euro. Den sammanlagda uppskattade kostnaden uppgår till ca 9 miljoner euro.

Landskapsregeringen avser att färdigställa planeringen och bjuda ut projektet under hösten 2009 så att byggstart kan ske under första delen av år 2010. Anslag för projektet kommer därför att upptas i förslaget till budgeten för år 2010. I nu föreliggande budgetförslag föreslås sålunda inget anslag.

43.40.75. <u>Ombyggnader och grundförbättringar (R)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-25 445,83	-4 000 000	-3 900 000

Föreslås ett anslag om 3.900.000 euro för planerade byggnadsåtgärder och anskaffningar under året. Anslaget avser grundrenoveringar, ny-, om- och tillbyggnader av landskapets fastigheter förutom bl.a. ÅHS's investeringar, museibyråns byggnadsprojekt och landskapsprojekt vilka budgeteras separat.

Under året planeras bl.a. följande större byggnadsprojekt och åtgärder. För projekten anges en uppskattad storleksordning:

Självstyrelsegården
- i enlighet med budgeten för år 2008 föreslås ett ytterligare anslag om 1.000.000 euro för inköp av 50 st. bilplatser för Självstyrelsegårdens behov i en av Mariehamns stad planerad anläggning. I och med föreslaget är hela anslaget för den beräknade totalkostnaden om 2.000.000 euro upptaget. I den händelse Mariehamns stad föreslår en billigare lösning har landskapsregeringen beredskap att för sin del ompröva lösningen.

Ålands museum (110.000 euro)
- förnyande av taktäckning samt brandalarmanläggning

Ålands försöksstation (175.000 euro)
- förnyande av kylrum (etapp 2), nytt tak på kanslibyggnaden samt underhåll i panncentral. (Kylrum-etapp 1 har inte kunnat genomföras p.g.a. betydligt högre kostnader än beräknat. Anslaget beaktar nu både kylrum-etapp 1 och 2)

Ålands naturbruksskola (105.000 euro)
- ny taktäckning på stenladugården

Ålands folkhögskola (540.000 euro)
- tillbyggnad av det s.k. nya internatet för hantverksskolans behov samt renovering och ombyggnad av kökspersonalens omklädnings- och duschrum samt ny värmeväxlare. Ny dränering av gamla internatet

Högskolan södra (400.000 euro)
- grundrenovering

Ålands yrkesskola (155.000 euro)
- förnyande av kulvert samt målning av plåttak
- projektering av vissa renoveringsåtgärder i svetsverkstad samt verkstad och bespisningskök
- förstudie gällande behovet av hallutrymme för lastbils- och bussförarutbildning

Ålands sjömansskola (985.000 euro)
- planerat underhåll gällande bl.a. förnyande av vattentak på maskinverkstaden, avloppssystem, installationer i pannrum samt kylrum
- uppdatering av projektering för tillbyggnad.

Utöver de större projekten ingår anslag om ca 330.000 euro för mindre åtgärder varvid planerade åtgärder är bl.a. förnyande av vissa tekniska styr- och reglersystem i Bergsskyddet, ommålning av fasader, fönster och tak vid Storagatan 23 (f.d. Sjöfartsverket), förnyande av yttertak (spåntak) på stockstugan på Källskär, vissa ombyggnader m.m. i laboratoriebyggnaden i Jomala, vissa ombyggnader m.m. vid Högskolan Norra samt sanering/renovering av pumprum samt energikartläggning.

Därtill ingår i anslaget ca 100.000 euro för oförutsedda reparationer, diverse mindre ombyggnader och anskaffningar av maskiner och utrustning.

Åtgärderna genomförs med beaktande av prioritering och tillgängliga anslag.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-3 850 000
1125	Maskiner och inventarier	-50 000
	Anslagsbehov	**-3 900 000**

43.60. ÅLANDS POLISMYNDIGHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	341 902	312 000	318 000
Konsumtionsutgifter	-4 402 848	-4 985 000	-5 210 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-4 402 848	-4 985 000	-5 210 000
Anslag netto	-4 060 946	-4 673 000	-4 892 000

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen (2000:26 och 34) om Ålands polismyndighet, samt enligt ett av landskapsregeringen fastställt reglemente för polismyndigheten. Polismyndighetens verksamhet är uppdelad på en ordnings-, en brottmåls- och en kansliavdelning.

Det övergripande målet för polisverksamheten är att trygga den lagstadgade rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott och öka tryggheten i samhället samt ge en god service till allmänheten.

Under verksamhetsåret kommer översikten av organisationen att fortsätta så att polismyndigheten på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt bedriver den operativa verksamheten.

Landskapsregeringen har låtit utreda förutsättningarna för en planerad om- och tillbyggnad av det befintliga polishuset för polisens verksamhet. Av utredningen framkommer att polishuset även efter en om- och tillbyggnad inte skulle fylla kraven vad gäller bl.a. säkerhet, medborgarnas integritetsskydd, lämpliga utrymmen för teknisk utredning, arrestavdelningen, ledningscentral, vissa funktionella säkra arbetsutrymmen samt vissa sociala utrymmen.

Med anledning av ovannämnda avser landskapsregeringen utreda förutsättningarna för byggande av ett nytt polishus. Landskapsregeringen återkommer härefter med förslag på åtgärder.

En plan för förebyggande verksamhet riktad mot barn och ungdomar gällande trafik samt lag och rätt skall upprättas och genomföras under året.

Landskapsregeringen avser att under året vidarebearbeta frågan om hur polisnärvaron i skärgårdskommunerna kan ordnas på ett sätt som är acceptabelt ur såväl trygghets- som verksamhetsekonomisk synvinkel. I det sammanhanget utreds inrättandet av en särskild sjöpolisenhet.

Avsikten är att under året se över polismyndighetens grafiska profil så att den står i överensstämmelse med landskapets språkliga status och modern polisverksamhet.

Inriktningsmål för år 2009:

För allmän ordning och säkerhet är målsättningarna att
- upprätthålla en hög alarmberedskap så att utryckningstiderna för brådskande uppdrag i medeltal är 15 minuter
- genom synlig övervakning på allmänna platser förebygga brott och ordningsstörningar och därigenom öka allmänhetens trygghetskänsla och
- utöka antalet patrulleringstimmar i skärgården samt öka användningen av polisbåten.

För trafikövervakningen är målsättningarna att
- för att förebygga olyckor inrikta övervakningen på trafikanternas beteende i trafiken såsom farliga omkörningar, hastighetsöverträdelser, trafikfylleri och underlåtenhet att visa hänsyn till den lätta trafiken och fotgängare
- särskilt inriktad övervakning för att uppdaga och lagföra uppsåtligt hänsynslöst trafikbeteende (grovt äventyrande av trafiksäkerheten). Målet är att minska antalet grova äventyranden i trafiken
- hålla antalet blåsprov på nuvarande nivå, ca 20.000 per år. Målet är att minst 60 % av rattfyllerierna skall uppdagas vid blåskontroller eller annan polisövervakning
- utöka och förbättra övervakningen av narkotikapåverkade motorfordonsförare
- göra en god uppföljning av förare som gör sig skyldiga till upprepade brott mot trafikbrottslagen samt förare som det finns skäl att befara att inte uppfyller kraven för att få körkort och
- ytterligare utöka samarbetet med tullen och gränsbevakningen.

För brottsbekämpningen är målsättningarna att
- utredning vad gäller våldsbrott, särskilt när det gäller våld mot kvinnor och barn skall fortsättningsvis prioriteras. Särskild vikt skall läggas på brott mot barn
- utredningstiderna när det gäller unga förbrytare skall vara korta så att tiden mellan förundersökning och lagföring är högst 72 dygn
- vid utredning av narkotikabrott eftersträvas att effektivt uppdaga narkotikabrottslighet och minska tillgängligheten av narkotika. Speciellt fokus läggs på försäljning och förmedling av narkotika på Åland och
- en satsning görs på s.k. IT-relaterad brottslighet så att myndigheten har beredskap att söka och säkra bevis inom området.

För serviceverksamheten är målsättningen att
- polisen skall ge allmänheten god service genom hög tillgänglighet samt genom snabb och korrekt handläggning av tillståndsärenden.

Inkomster

33.60.20. Ålands polismyndighet - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
341 901,60	312 000	318 000

Inkomsterna har beräknats enligt följande:

Inkomst av polis lämnad handräckning	10.000 euro
Inkomst av hittegodsförsäljning	6.000 euro
Hyresinkomster	5.000 euro
Diverse inkomster	2.000 euro
Inkomster av kansliexpeditioner	
- enligt landskapslagstiftning	70.000 euro
- enligt rikslagstiftning	155.000 euro
Ersättning från polisskolan	70.000 euro
Totalt	318.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	235 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	5 000
3900	Övriga inkomster	78 000
	Totalt	**318 000**

Utgifter

43.60.20. Ålands polismyndighet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-4 402 847,72	-4 985 000	-5 210 000
(t.a. -198 000,00)		(t.a. -100 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av anslag från tidigare år, ett anslag om 5.210.000 euro för att täcka kostnaderna för polismyndighetens verksamhet för år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av extra konstaplar och vikarier.

I anslaget för inköp av tjänster ingår specialutbildning i Sverige för utredning av IT-relaterad brottslighet samt för utredare gällande våld i nära relation inkluderande barn, till en total kostnad om 40.000 euro. Därtill ingår ett anslag om 35.000 euro för utredningskostnader som tidigare har erlagts av inrikesministeriet. Under momentet har också beaktats myndighetens kostnader för tolkning vilka beräknas öka.

I övrigt ingår i anslaget för maskiner och inventarier utbyte av polisbilar.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	79	79	79
Tillfälliga tjänster		1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
- huvudsyssla	4	4	4
- bisyssla	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-4 425 250	
	- tillfälliga tjänster	-139 429	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-109 721	
	- övriga personalutgifter	-1 200	
	- personalkostnadsersättningar	25 000	-4 650 600
4100	Material och förnödenheter		-210 000
4200	Hyror		-75 000
4300	Inköp av tjänster		-210 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-50 000	
	- representation	-3 000	
	- övrigt	-3 400	-56 400
1125	Maskiner och inventarier		-108 000
	Nettoanslagsbehov		**-5 310 000**
	Användning av tidigare års anslag		100 000
	Förslag		**-5 210 000**

43.60.74 Om- och tillbyggnad av polishuset (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås detta år inget anslag.

43.95. FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH PERSONALUTVECKLING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	138 027	95 000	140 000
Konsumtionsutgifter	-309 049	-323 000	-387 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-309 049	-323 000	-387 000
Anslag netto	-171 022	-228 000	-247 000

Personalenheten handlägger ärenden gällande företagshälsovårdens avtal, tjänster och verksamhetsplan samt utveckling och uppföljning av tjänsterna (Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001). Personalenheten ansvarar även för allmänna förvaltningens arbetarskydd, dess utveckling, bevakning samt anordning av arbetarskyddsutbildning och -information (Arbetarskyddslag FFS 738/2002).

Enligt LF (2003:61) handlägger personalenheten förutom ärenden gällande företagshälsovård och arbetarskydd även förvaltningens gemensamma personalvård, utbildning, intern information och arbetsplatsdemokrati.

Målsättningar
- personalhandboken har utvecklas med tydliga policydokument
- förslag till hälsoförebyggande åtgärder för personalen utarbetas
- en personalförsörjningsplan tas fram, där kommande pensionsavgångar och rekryteringsbehov fram
- företagshälsovården utvärderas samt
- personalbokslutet innehåller en grundläggande analys med åtgärdsförslag.

Inkomster

33.95.06. Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
138 026,77	95 000	140 000

Under momentet upptas gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för skäliga kostnader för företagshälsovård och sjukvård samt eventuella inkomster för kursavgifter.

Specifikation:

4300	Inköp av tjänster (minskning)	140 000
	Totalt	**140 000**

Utgifter

43.95.06. Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-309 049,16 (t.a. -476,00)	-323 000	-387 000

Under momentet föreslås, ett anslag om 387.000 euro. Av anslaget har 264.000 euro beräknats för lagstadgad företagshälsovård (Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå, kostnader för arbetsglasögon för bildskärmsarbete, förebyggande subventionerad massage, första hjälpen-material, utbildning, mediciner, personalvård och handledning. 8.000 euro har beaktats för en arbetsplatsutredning där ergonomin kommer att utredas.

För personalutbildning och inköp av tjänster har beräknats 45.000 euro. Personalutbildningen genomförs enligt särskilt fastställd utbildningsplan som baserar sig på medarbetarsamtalets individuella handlings-/utvecklingsplan, förvaltningens krav på ledarskaps- och jämställdhetskunskap samt behov av kommunikationskompetens.

I anslaget ingår även utbildning och studiebesök för arbetarskyddskommissionsmedlemmar inom hela förvaltningen (Arbetarskyddslag FFS 738/2002).

För friskvård, personalaktiviteter, personalkaffe och den gemensamma julfesten har 70.000 euro beaktats.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-379 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-6 000
	Anslagsbehov	**-387 000**

43.95.08. Nordiskt tjänstemannautbyte (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås ett nettoanslag för utgifter för stipendier i samband med tjänstemannautbyte samt motsvarande inkomster från Nordiska ministerrådet. Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §), att momentet gottskrives med dessa inkomster.

Dispositionsplan:

8009	Övriga inkomstöverföringar	22 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	-22 000
	Nettoanslagsbehov	**0**

34./44. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	30 467 220	34 144 000	32 980 000	-3,4%	8,2%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-19 488 181	-21 537 000	-22 877 000	6,2%	17,4%
Överföringsutgifter	-15 378 742	-20 565 000	-19 724 000	-4,1%	28,3%
Realinvesteringsutgifter	-73 439	-4 750 000	-1 100 000	-76,8%	1397,8%
Lån och övriga finansinvesteringar	-36 600	-5 500 000	-5 500 000	0,0%	14927,3%
Summa utgifter	-34 976 962	-52 352 000	-49 201 000	-6,0%	40,7%
Anslag netto	-4 509 742	-18 208 000	-16 221 000	-10,9%	259,7%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 747 415	-2 172 000	-2 280 000	5,0%	30,5%
Allmänna stöd till kommunerna	-9 771 826	-9 925 000	-10 820 000	9,0%	10,7%
Särskilda understöd, lån och investeringar	-2 711	-7 450 000	-3 450 000	-53,7%	127159,8%
Penningautomatmedel	-5 642 147	-13 290 000	-11 704 000	-11,9%	107,4%
Pensioner och pensionsavgifter	-17 295 345	-18 330 000	-19 610 000	7,0%	13,4%
Enligt förvaltningsområde icke fördelade poster	-517 519	-1 185 000	-1 337 000	12,8%	158,3%
Summa	-34 976 962	-52 352 000	-49 201 000	-6,0%	40,7%

44.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 747 415	-2 172 000	-2 280 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 747 415	-2 172 000	-2 280 000
Anslag netto	-1 747 415	-2 172 000	-2 280 000

Finansavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands [landskapsstyrelses] allmänna förvaltning, landskapets ekonomi och den ekonomiska utvecklingen i landskapet.

Finansavdelningens övergripande målsättningar är

- en offentlig budgetekonomi som med beaktande av de sociala och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling är i ekonomisk balans
- att budgetförslag och annat beslutsunderlag skall vara sådant att det främjar beslut som står i överensstämmelse med visionen och principerna för en hållbar utveckling samt
- en rättvis lönepolitik som skapar förutsättningar för att behålla och nyrekrytera personal, verkar för jämställdhet i arbetslivet samt befrämjar effektivitet och produktivitet i landskapets verksamhet.

Avdelningen har till uppgift

- att uppgöra och sammanställa beslutsunderlag om tilldelning av resurser för och finansiering av landskapets olika verksamhetsområden
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och staten
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna
- att sköta landskapets och dess underlydande myndigheters kassahantering, bokföring och bokslut samt övervakning av de myndigheter som själva ålagts att utföra någon av dessa uppgifter
- att ansvara för att ta fram, utföra och följa upp ekonomiska processer och rutiner som syftar till att stödja en god intern styrning och kontroll av landskapets verksamhetsområden
- att handha löne- och pensionsutbetalningar
- att handlägga pensionsärenden för de personer som tillhör landskapets pensionssystem
- att handlägga ärenden angående kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning samt tjänstereglerings
- att administrera av landskapet utgivna lån
- att förvara och bevaka ingångna avtal och erhållna säkerheter
- att samordna förvaltningens IKT-utveckling, -drift och -kommunikation
- att samordna landskapets allmänna IKT-utveckling
- att handha kassahantering och bokföring för vissa separata organisationer såsom pensionsfonden, Nordens Institut och Skärgårdssamarbetet
- att bereda EU-ärenden inom avdelningens rättsområden
- att delta i implementeringen av skatteundantaget och
- att handha beredningen av övriga skattefrågor.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2006	2007	2008	2009
Bokförda dokument	61.473	68.206	64.000	68.000
Inklusive betalningar	89.443	97.033		
Lön-, pensions- och arvodestagare	7.009	7.203	7.000	7.500
Utestående lån	1.067	911	1.000	720
Räntestödslån	900	919	1.000	1.020
Dataarbetsplatser (Självstyrelsegården)	215	216	216	224

Påpekas kan att ett bokfört dokument kan innehålla en mängd in- respektive utbetalningar. Antalet löntagare är mätt genom antalet utgivna skatteinnehållningsbevis varvid samma person kan vara såväl lön- som arvodestagare.

Målsättningar för år 2009

- att utforma ett förslag till en ny budgetstruktur
- att följa aktuella förändringar av EG-regelverken som har betydelse för skattegränsen
- att utreda möjligheterna att inom landskapets behörighet främja miljön på sikt som bl.a. framkommer i landskapets klimatstrategi genom åtgärder på skatteområdet
- att vidareutveckla och dokumentera processer och rutiner för landskapets interna kontroll
- att utarbeta ett nytt IT-politiskt program
- att utreda och skapa bättre förutsättningar, såväl datatekniskt som avtalsmässigt, för att i större utsträckning kunna tillämpa distansarbete inom förvaltningen
- att modernisera delar av de centrala textbaserade applikationer som används inom förvaltningen till ett grafiskt mer användarvänligt gränssnitt

- att utvärdera kontorsprogramvara med öppen källkod i förhållande till övrig licensierad programvara, varefter beslut om uppgradering av befintlig programvara eller eventuellt utbyte tas
- att förnya förvaltningens e-postprogramvara
- att på basen av de utredningar som gjorts under år 2008 ta ställning till hur den fortsatta processen gällande bildandet av ett offentligt räkenskapsverk skall drivas
- att anpassa ekonomisystemets struktur till ett utökat resultatansvar och en förnyad budgetstruktur
- att inlämnat faktureringsunderlag skall vara fakturerat inom två veckor
- att utvärdera nuvarande systemplattform för ekonomisystemet samt kartlägga behovet av ett eventuellt förnyande
- att fortsätta utvecklingen av rapporter efter den uppgradering av rapportverktyget som gjordes under år 2008
- att anpassa landskapets betalningssystem till det gemensamma eurobetalningssystemet (SEPA)
- att utarbeta förslag till förändringar av tjänstemannalagen i syfte att modernisera och uppdatera densamma och för att skapa grund för en modern och trygg personalpolitik
- att fortsätta arbetet med att ta fram ett skolavtal och en handbok till detta
- att fortsätta arbetet med att genomföra systemet med arbetsvärdering i nära samarbete med kansliavdelningen och ÅHS samt
- att fortsätta arbetet med att konsolidera och modernisera avtalen för sjöpersonalen och påbörja ett försök med enhetslöner för befälhavare på vissa av landskapets frigående färjor.

Utgifter

44.01.01. Finansavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 559 689,91	-1 837 000	-2 040 000
	tb 0	
(t.a. -170 712,00)	(t.a. -60 000)	(t.a. -20 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett nettoanslag om 2.040.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Europeiska kommissionen har i den nya programperioden 2007 - 2013 förtydligat kraven på uppdelning av ansvarsområden beträffande hanteringen av utbetalningar till stödmottagare och intygandet/kontrollen vid rekvirering av Eu-medel.

Samtidigt finns sedan flera år tillbaka ett behov av att utveckla rutiner för hanteringen av den interna kontrollen inom landskapsförvaltningen. Reglering av funktionen för intern kontroll avses ingå i det förslag till finansförvaltningslag som är under beredning.

Landskapsregeringen avser därför att genomföra en omorganisation av finansavdelningen. Ansvaret för den interna kontrollen, inklusive den administrativa kontrollen av Eu-medel föreslås överföras till allmänna byrån, där en finanscontrollerfunktion byggs upp, medan rollen för redovisningsbyrån renodlas till att utgöra en servicefunktion för förvaltningen, med den huvudsakliga uppgiften att ansvara för bokföring, betalningsrörelse och bokslut. Med beaktande av möjligheten att uppfylla dessa krav, föreslås inrättande av

- en tjänst som finanscontroller vid allmänna byrån (lkl A25) fr.o.m. 1.3.2009, med uppgift att beträffande hanteringen av de eu-medel som landskapsregeringen förvaltar, ansvara för och samordna de arbetsuppgifter som åligger den s.k. ”attesterande myndighetsfunktionen”, samt ansvara för utvecklingen av landskapets system för intern kontroll
- en tjänst som ekonom vid redovisningsbyrån (lkl A23) fr.o.m. 1.3.2009, med uppgift att ansvara för landskapets likviditetsplanering och betalningsrörelse samt avdelningens informations- och utbildningsverksamhet avseende bokföringsärenden.

Som en följd av detta föreslås att följande tjänster indras under året

- en tjänst som biträdande landskapskamrer (lkl A25) vid redovisningsbyrån
- en tjänst som bokförare (lkl A16) vid redovisningsbyrån.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av semestervikarier.

I anslaget för inköp av tjänster har bl.a. beaktats kostnaderna för avdelningens officiella delgivningar, utbildning samt tryckningen av budgetförslag och bokslut.

Föreslås att pensionsfonden fortsättningsvis debiteras för de lönekostnader som vållas av administrationen av värdepappersportföljerna. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	36	37	37
Tillfälliga tjänster	1	3	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 846 701	
	- tillfälliga tjänster	-95 525	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-84 674	
	- personalkostnadsersättningar	10 000	-2 016 900
4100	Material och förnödenheter		-5 700
4300	Inköp av tjänster		-69 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-22 000	
	- representation	-1 400	-23 400
3900	Verksamhetens övriga inkomster		55 000
	Nettoanslagsbehov		**-2 060 000**
	Användning av tidigare års anslag		20 000
	Förslag		**-2 040 000**

44.01.04. Verkställande av beskattningen (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-187 725,00	-210 000	-210 000
(t.a. -12 275,00)		

För kostnader enligt överenskommelseförordningen (1997:72) om verkställandet av kommunalbeskattningen i landskapet Åland samt för utredningskostnader som har samband med verkställandet av beskattningen föreslås ett anslag om 210.000

euro. Anslaget avser främst kostnader för skatteåret 2009.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-210 000
	Anslagsbehov	**-210 000**

44.01.05. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-125 000	-30 000
(t.a. -24 048,77)		(t.a. -80 000)

För utrednings- och utvecklingsarbete inom avdelningens verksamhetsområde föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 30.000 euro. Under år 2009 pågår arbetet med att utarbeta ett system för lönesättning byggt på arbetsvärdering. Därtill kan anslaget användas för eventuella utredningar av skattefrågor samt anlitande av sakkunnigtjänster i budgeterings- och redovisningsfrågor. Anslaget kan användas för köp av tjänster eller för avlönande av tillfällig personal.

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande	*		

* 1 tjänst överförd till moment 44.01.01.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-110 000
	Anslagsbehov	**-110 000**
	Användning av tidigare års anslag	80 000
	Förslag	**-30 000**

44.05. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-9 771 826	-9 925 000	-10 820 000
Summa utgifter	-9 771 826	-9 925 000	-10 820 000
Anslag netto	-9 771 826	-9 925 000	-10 820 000

Syftet med de allmänna stöden till kommunerna är att minska skillnaderna i ekonomisk bärkraft mellan kommunerna och främja förutsättningarna att upprätthålla den verksamhet som förutsätts i lagstiftningen.

Utgifter

44.05.30. Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 244 999,95	-1 970 000	-2 000 000

För finansieringsunderstöd enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna föreslås ett anslag om 2.000.000 euro. Av anslaget beräknas utgående från preliminära uppgifter om beskattningen för år 2007 komplette-

ringen av skatteinkomster uppgå till ca 1.880.000 euro. Därtill ingår i anslaget ca 120.000 euro att på basis av kommunernas ansökningar utges enligt prövning för dels samarbetsunderstöd, dels särskilt understöd.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-2 000 000
	Anslagsbehov	**-2 000 000**

44.05.31. Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-827 360,44	-1 755 000	-1 820 000

Föreslås ett anslag om 1.820.000 euro. Anslaget avser allmänna landskapsandelar till kommunerna enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna.

Anslaget har beräknats utgående från ett preliminärt basbelopp om 103,92 euro per kommuninvånare.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-1 820 000
	Anslagsbehov	**-1 820 000**

44.05.32. Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 999 465,41	-1 100 000	-1 100 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.100.000 euro för kompensation för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst i enlighet med LL (2007:14, ändr. 2007/75) om kompensation för förlust av skatteintäkter.

Anslaget har dimensionerats utgående från ÅSUB:s prognos om utvecklingen av kapitalinkomstskatterna. Det exakta beloppet som skall kompenseras blir tillgängligt först efter att beskattningen för år 2007 har slutförts.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-1 100 000
	Anslagsbehov	**-1 100 000**

44.05.36. Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-3 500 000,00	-5 100 000	-5 900 000

Under momentet föreslås ett anslag om 5.900.000 euro för kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag i kommunalbeskattningen. Kompensationen beviljas i enlighet med LL (2007:14, ändr. 2007/75) om kompensation för förlust av skatteintäkter. Anslaget avser såväl förskott för skatteår 2009 som slutreglering av skatteår 2008.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-5 900 000
	Anslagsbehov	**-5 900 000**

44.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	3 948 825	5 150 000	3 650 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-1 369	-350 000	-200 000
Investeringsutgifter	-1 342	-4 600 000	-750 000
Lån o övr. finansinv.		-2 500 000	-2 500 000
Summa utgifter	-2 711	-7 450 000	-3 450 000
Anslag netto	3 946 114	-2 300 000	200 000

Under momentet upptas moment av blandad natur. Av syftena med anslagen under kapitlet kan speciellt nämnas anslag för investeringar för att höja intresset för Åland och förbättra möjligheterna att utöva olika aktiviteter i landskapet.

Inkomster

34.10.31. Inkomst av danaarv

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
16 337,50	200 000	200 000
	tb 150 000	

Enligt 63 § självstyrelselagen tillfaller danaarv landskapet Åland.
Se moment 44.10.31.

Specifikation:

6000	Extraordinära inkomster	200 000
	Totalt	**200 000**

34.10.75. Inkomst för finansiering av investeringar för kulturell verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
3 932 487,12	4 800 000	3 450 000

Rubriken ändrad.
Under momentet föreslås en inkomst om 3.450.000 euro. Inkomsten avser delfinansiering av Alandica Kultur och Kongress med penningautomatmedel. Se även moment 44.20.51 och 44.10.74.

Specifikation:

8109	Övriga kapitalöverföringar	3 450 000
	Totalt	**3 450 000**

Utgifter

44.10.31. Överföring av danaarv

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 369,07	-200 000	-200 000
	tb -150 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 200.000 euro för överföring av danaarv till kommun. Föreslås även att landskapsregeringen befullmäktigas att överlåta eventuella fastigheter som tillfaller landskapet genom danaarv till respektive be-

rörd kommun. Se även moment 34.10.31.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-200 000
	Anslagsbehov	**-200 000**

44.10.74. Landskapsprojekt (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 341,92	-4 600 000	-750 000

Byggnadsprojektet Alandica Kultur och Kongress har i stort sett framskridit planenligt. I enlighet med den ursprungliga tidsplanen skulle kultur- och kongresshuset vara färdigställt den 28 november 2008. Då vissa tilläggs- och ändringsarbeten visat sig nödvändiga på grund av att en del utrustning saknats i bygghandlingarna, vissa brister i planeringen och förändrade myndighetskrav kommer dock färdigställandet av den stora salen att bli något försenad. Oaktat detta skall anläggningen planenligt kunna tas i bruk i mars månad 2009.

På grund av de ovan nämnda ändrings- och tilläggsarbetena beräknas projektets totalkostnader uppgå till cirka 17,25 miljoner euro, d.v.s. en ökning med cirka 4,5 % över tidigare kostnadsberäkning om 16,5 miljoner euro.

Under planerings- och anbudsskedet var avsikten att Mariehamns stad skulle bygga ett parkeringsgarage mot öster. Parkeringsgaraget skulle samtidigt fungera som terrass. Efter att projektet igångsatts har dock Mariehamns stad beslutat att inte bygga någon parkeringsanläggning på detta område. Med anledning av detta tillkommer kostnader för byggande av terassen samt för ändring av utvändiga ventilationskanaler. Vid tidpunkten för beredningen av budgetförslaget utreds utformningen av och kostnaderna för en terrass mot öster varför landskapsregeringen inte har kunnat ta slutlig ställning i frågan och återkommer vid behov till lagtinget.

Med hänvisning till ovannämnda och med beaktande av att hela den tidigare beräknade kostnaden om 16.500.000 euro budgeterats föreslås i detta skede ett ytterligare anslag om 750.000 euro för uppförandet av Alandica Kultur och Kongress.

Se även moment 44.20.51.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-750 000
	Anslagsbehov	**-750 000**

44.10.87. Regionallån

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-2 500 000	-2 500 000

Föreslås ett anslag om 2.500.000 euro för utgivande av lån ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot. Lånen utges i allmänhet mot bankmässigt betryggande säkerhet men landskapsregeringen kan enligt prövning utge lånen utan säkerhet. Lån till samhällsägda bolag ges sålunda utan krav på säkerhet. I övrigt utges lånen på motsvarande villkor som de lån som lyfts från Nordiska Investeringsbanken, vilka upptas som inkomst under moment 39.30.87.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-2 500 000
	Anslagsbehov	**-2 500 000**

44.20. PENNINGAUTOMATMEDEL

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	18 000 000	20 000 000	20 000 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-5 605 547	-10 290 000	-8 704 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-36 600	-3 000 000	-3 000 000
Summa utgifter	-5 642 147	-13 290 000	-11 704 000
Anslag netto	12 357 853	6 710 000	8 296 000

I enlighet med LF (1993:56, 17 §) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet intas årligen i landskapets budget ett anslag som uppskattas motsvara beloppet av Ålands Penningautomatförenings nettoavkastning året före budgetåret. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattas beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Ålands Penningautomatförening har i den ordning penningautomatförordningen (1993:56, 17 §) föreskriver meddelat om den beräknade nettoavkastningen för år 2008.

Med beaktande av Ålands Penningautomatförenings meddelande om den beräknade nettoavkastningen samt oförändrad praxis vad gäller behandlingen av den lotteriskatt som återförs till landskapet föreslås att 20.000.000 euro upptas som inkomst. Förslaget innebär att 1,6 miljoner euro lämnas ofördelat till senare år.

Avkastningen föreslås med beaktande av ovanstående i sammandrag fördelat enligt följande:

BIDRAG:	
Social verksamhet	2.226.000 euro
Miljöverksamhet	500.000 euro
Ungdomsarbete	263.000 euro
Idrott	1.552.000 euro
Kulturell verksamhet	3.740.000 euro
Evenemangsbidrag	100.000 euro
Övriga bidrag	1.000.000 euro
Projektbidrag	7.604.000 euro
	16.985.000 euro
LÅN:	
Ungdomsarbete	15.000 euro
Övriga lån	3.000.000 euro
	20.000.000 euro

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte naturligt hänför sig till något annat budgetkapitel som finansieras med penningautomatmedel men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet.

Se även kapitel 45.25, 46.11 och 46.13 samt LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

Inkomster

34.20.50. Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
18 000 000,00	20 000 000	20 000 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås en inkomst om 20.000.000 euro upptagen.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	20 000 000
	Totalt	**20 000 000**

Utgifter

44.20.50. Bidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-720 635,00	-950 000	-1 000 000

Föreslås ett anslag om 1.000.000 euro, vilket avser bidrag ur penningautomatmedel för ideella föreningar och organisationer vilka inte hänför sig till sociala, miljö-, kultur-, ungdoms- eller idrottssektorn samt penningautomatmedel till landskapsregeringens disposition. I anslaget ingår eventuell nationell medfinansiering i Leaderprojekt. Se även moment 47.17.44.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-1 000 000
	Anslagsbehov	**-1 000 000**

44.20.51. Projektbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-4 884 912,00	-10 025 000 tb 785 000	-7 604 000

Föreslås ett anslag om 7.604.000 euro att utges som bidrag för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med LL (1966:10, 3 §) om lotterier.

Föreslås att 3.450.000 euro av anslaget under momentet kan användas för delfinansiering för uppförande av Alandica Kultur och Kongress. I budgeterna för åren 2006 - 2008 upptogs anslag om totalt 13.800.000 euro för delfinansiering av projektet.

I och med detta har totalt 17.250.000 euro av penningautomatmedel budgeterats för finansieringen av Alandica Kultur och Kongress.

Se även moment 34.10.75.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-7 604 000
	Anslagsbehov	**-7 604 000**

44.20.52. Evenemangsbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-100 000	-100 000

Under momentet föreslås att av penningautomatmedel upptas ett anslag om 100.000 euro att utges som stöd för evenemang.

Evenemangsbidrag kan komma ifråga till ideella föreningar eller annan juridisk person som inte utgör företag. Syftet med evenemangsbidrag är att främja satsningar på nya eller befintliga evenemang under ett uppbyggnads- eller utvecklingsskede, som har positiv effekt på besöksnäringen.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-100 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

44.20.86. Lån ur penningautomatmedel (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-36 600,00	-3 000 000	-3 000 000

Föreslås ett anslag om 3.000.000 euro att utges som lån för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt. Lånen kan även utges för socialvårdsanläggningar, idrottsanläggningar och liknande projekt.

Lånen utges åt kommuner och via kommunens förmedling och på kommunens ansvar åt föreningar och sammanslutningar.

Räntan föreslås i allmänhet uppgå till f.n. 2,5 %.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-3 000 000
	Anslagsbehov	**-3 000 000**

44.80. POSTEN ÅLAND

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		264 000	
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	264 000	0

Lagtinget har nyligen antagit ett lagförslag om ombildande av Posten Åland till

aktiebolag (se framst. nr 25/2007-2008). I och med att aktiebolaget avses överta verksamheten fr.o.m den 1.1.2009 kan budgetkapitlet utgå. I den händelse lagen inte kan bringas i kraft vid den avsedda tidpunkten avser landskapsregeringen att upprätthålla verksamheten genom affärsverket enligt hittillsvarande principer och målsättningar och återkomma till lagtinget med förslag om behövlig komplettering av budgeten.

Inkomster

34.80.23. Posten Åland

Bokslut 2007	Budget 2008	Avdelningens förslag	Förslag
	264 000		

Momentet utgår. Se kapitelmotiveringen.

44.90. PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	8 500 000	8 700 000	9 300 000
Konsumtionsutgifter	-17 295 345	-18 330 000	-19 610 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-17 295 345	-18 330 000	-19 610 000
Anslag netto	-8 795 345	-9 630 000	-10 310 000

Målet är en effektiv pensionsadministration som skall beakta alla de nya krav på pensionsservicen som pensionsreformen år 2005 medförde.

Arbetet med att utreda och registrera gamla anställningar fortsätter. Anställningarna registreras nu direkt i Statskontorets PSR-net system för uträkning av de s.k. slutfribreven per 31.12.2004. Även de pågående anställdas årliga löneuppgifter sänds dit och alla uppgifter överförs sedan till pensionssystemens nya gemensamma datasystem AREK.

Arbetsbördan för avtals- och pensionsbyrån kommer de närmaste åren avsevärt att öka. Främst på grund av den s.k. ”pensionsboomen” vilken kommer att innebära en kraftigt ökad mängd pensionsansökningar som skall handläggas och fler personer som behöver pensionsrådgivning och förhandsuträkning av kommande pension. ”Pensionsboomen” innebär även ökade pensionsutgifter.

Från och med år 2010 förbättras pensionsnivån för dem som blivit arbetsoförmögna innan de fyllt 50 år sålunda att pensionerna med en koefficient som beror på åldern, höjs från början av följande år då det gått fem kalenderår efter att pensionen påbörjats. Denna förhöjning görs endast en gång och bestäms enligt hur gammal pensionstagaren är i början av året för förhöjningen. Förhöjningen gäller även invalidpensioner som beviljats före år 2005 vilket innebär att landskapsregeringen under år 2009 skall omräkna och ge nya pensionsbeslut åt ca 80 personer.

Pensionsansökningarna ökar successivt och år 2010 förväntas antalet ansökningar om ålderspension nästan ha fördubblats i jämförelse med år 2007. Ökningen märks redan nu eftersom nästan 80 ålderspensionsansökningar inkommit under första halvåret 2008. Antalet begärda förhandsuträkningar av kommande pension har ökat med över hundra procent, från tidigare i medeltal 60 per år till 75 bara under första halvåret 2008. Pensionsförfrågningarna ökar kraftigt och det beror delvis på att de privata arbetspensionsanstalterna under året börjat skicka ut pensionsutdrag till alla personer som har privat pension intjänad.

Under året utreds även frågan om landskapsregeringens pensionsuppgifter skall vara med på offentliga sektorns planerade pensionsregisterutdrag från år 2011.

Nedan visas utvecklingen av antalet personer som de senaste åren beviljats respektive lyft landskapspension.

År	1998	2001	2004	2007
Beviljade	85	120	172	151
varav ålderspensioner	36	54	84	89
Lyfta	1093	1257	1424	1606

Förväntat antal ålderspensionsansökningar:

År 2009	År 2010	År 2011	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
135	178	160	175	200	200	195	190	240	220	235	220

Inkomster

34.90.04. <u>Överföring från pensionsfonden</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
8 500 000,00	8 700 000	9 300 000

Enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond skall för dem som hör till landskapets pensionssystem pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden medan från fonden till budgeten kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Med beaktande av detta föreslår landskapsregeringen att det under år 2009 överförs ett belopp som uppgår till ca 50 % av pensionsutgifterna från pensionsfonden till landskapets budget. Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 9.300.000 euro för överföringar under år 2009.

Med beaktande av detta uppskattas fonden under år 2009 tillföras medel om ca 13,6 miljoner euro netto varvid totalbehållningen i fonden vid slutet av år 2009 kan uppskattas till ca 270 miljoner euro värderat enligt marknadsvärde, förutsatt att läget på finansmarknaderna stabiliseras. I uppskattningen av premieinflödet har beaktats att lagstiftningen som medför att för nyanställda tecknas försäkring i pensionsanstalt trätt i kraft från ingången av år 2008 (se ÅFS 2007/29-35) samt att premierna för de anställda vid Posten Åland bortfaller då aktiebolaget övertar verksamheten.

Specifikation:

7000	Pensionsinkomster	9 300 000
	Totalt	**9 300 000**

44.90.01. Pensioner - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-221 250,00	-300 000	-300 000
(t.a. -80 000,00)	(t.a. -80 000)	(t.a. -80 000)

Anslaget avser utgifter för köp av pensionstjänster, främst uträknings-, registrerings- och sakkunnigtjänster från Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring samt för de tjänster som avtalet med Pensionsskyddscentralen fortfarande medför. Här ingår även utgifter för uträkning av slutfribreven per 31.12.2004 för alla personer som finns färdigt registrerade t.o.m. år 2008.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-380 000
	Anslagsbehov	**-380 000**
	Användning av tidigare års anslag	80 000
	Förslag	**-300 000**

44.90.04. Pensioner och familjepensioner (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 598 990,14	-17 500 000	-18 750 000

Anslaget avser lagbundna utgifter (ÅFS 2007:54 m.fl.). Det används för ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och familjepensioner samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget avser även landskapets del av de kostnader som fördelas mellan pensionsanstalterna för pensionsdelar som tjänats in för oavlönade perioder från år 2005. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsoförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

Dispositionsplan:

7100	Pensionsutgifter	-18 750 000
	Anslagsbehov	**-18 750 000**

44.90.05. Övriga pensionsutgifter (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-475 104,67	-530 000	-560 000

Anslaget avser pensionsbaserad KomPL-betalningsandel (tidigare KTAPL) enligt lagen om kommunala pensioner. Landskapet övertog betalningsansvaret i samband med ÅHS-reformen, varför avgiften således är att betrakta som betalning av Ålands folkhälsoförbunds och Ålands vårdförbunds skuld till Kommunernas pensionsförsäkring. Anslaget får även användas för betalning av ev. förtidspensionsutgiftsbaserad avgift (tidigare självriskavgift) enligt 131 § KomPL som hänför sig till anställningar vid de nämnda kommunalförbunden.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	-560 000
	Anslagsbehov	**-560 000**

44.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	18 395	30 000	30 000
Konsumtionsutgifter	-445 421	-1 035 000	-987 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-72 097	-150 000	-350 000
Summa utgifter	-517 519	-1 185 000	-1 337 000
Anslag netto	-499 124	-1 155 000	-1 307 000

Inkomster

34.95.01. Förvaltningens ofördelade verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
18 395,17	30 000	30 000

Anslaget avser inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag, bl.a. ersättning för kopior, postporton, telefonsamtal och avgifter för registrering av domännamn m.m.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	30 000
	Totalt	**30 000**

Utgifter

44.95.01. Förvaltningens ofördelade verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-195 623,04	-590 000	-600 000
(t.a. -270 281,00)		

Föreslås ett anslag om 600.000 euro för förvaltningens gemensamma kostnader för vissa centrala av finansavdelningen administrerade kontorsfunktioner och inköp av tjänster för likviditetsförvaltning. Anslaget kan även användas för utgifter för drift av toppdomänen .ax.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		
	- kontorsmaterial	-70 000	
	- reservdelar och tillbehör	-10 000	-80 000
4200	Hyror		-20 000
4300	Inköp av tjänster		
	- underhåll av inventarier	-25 000	
	- tryckningstjänster	-15 000	
	- banktjänster	-25 000	
	- posttjänster	-80 000	
	- teletjänster	-90 000	
	- övriga kontorstjänster	-5 000	
	- expert- och utredningstjänster	-110 000	-350 000

4800	Övriga utgifter	
	- patent- och licensavgifter	-150 000
	Anslagsbehov	**-600 000**

44.95.04. Ålandsdelegationen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-7 078,79	-12 000	-12 000
(t.a. -2 130,68)		

För landskapets kostnader för Ålandsdelegationens verksamhet föreslås ett anslag om 12.000 euro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-6 000
4800	Övriga utgifter	-6 000
	Anslagsbehov	**-12 000**

44.95.05. IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-68 094,36	-160 000	-275 000
(t.a. -160 000,00)		

Föreslås ett anslag om totalt 275.000 euro varav 115.000 euro avser uppgradering av landskapsregeringens kontorsprogramvara, e-postprogramvara samt antivirus-programvara.

Den version av landskapsregeringens kontorsprogramvara Microsoft Office som idag används är från år 2000. Denna version har hittills fungerat väl för förvaltningens behov men börjar i dagsläget vara föråldrad. Efter Microsoft Office 2000 har det lanserats tre versioner av programvaran, den senaste versionen som blir alltmer vanlig i vår omgivning, använder ett nytt lagringsformat, vilket medför problem.

Innan en upphandling av en ny kontorsprogramvara görs kommer en utvärdering av kontorsprogramvaran med öppen källkod i förhållande till licensierad programvara att göras.

160.000 euro upptas för central IKT-utveckling för den allmänna förvaltningens behov för vilket inte upptagits särskilda anslag och projektledningsstöd för övrig systemutveckling. Anslaget kan användas för konsultkostnader, inköp av ADB-program, projektledartjänster m.m. I anslaget ingår centrala kostnader för den fortsatta utvecklingen av elektronisk dokument- och ärendehantering inom förvaltningen.

Anslaget kan även användas för förvaltningens allmänna utgifter för IKT-utveckling.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster		1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-23 700	
	- personalkostnadsersättningar	0	-23 700
4300	Inköp av tjänster		-91 300
4800	Övriga utgifter		-10 000
1112	Immateriella rättigheter		-150 000
	Anslagsbehov		**-275 000**

44.95.08. Övriga avlöningar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-174 625,07	-273 000	-100 000

Anslaget avser lönekostnader som av sociala eller personalpolitiska skäl bör finansieras centralt i stället för att belasta de olika enheterna inom förvaltningen.

I anslaget ingår kostnader för förflyttning, omplaceringar och andra liknande tjänstearrangemang i den utsträckning det inte är skäligt att kostnaderna belastar enheterna där de berörda tjänstemännen tjänstgör eller har tjänstgjort. I anslaget ingår även kostnader för förtroendemannaarvoden och övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet i enlighet med gällande tjänstekollektivavtal. Vidare kan anslaget i undantagsfall användas för anställande av vikarier för sjuk- och moderskapslediga tjänstemän eller annan tillfällig arbetskraft vid små enheter som inte själva kan täcka oförutsedda kostnader.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	-3 400
	- tillfälliga tjänster	-83 300
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-3 000
	- övriga löner och arvoden	-10 300
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-100 000**

44.95.70. Anskaffning av inventarier (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-72 097,42	-150 000	-350 000

Under momentet föreslås ett anslag om 350.000 euro. Anslaget avser anskaffning och utbyte av datorer och övrig datautrustning samt möbler och kontorsmaskiner.

Landskapsregeringen avser under året att ta i bruk ett nytt serverrum i Bergsskyddet. Målsättningen är att så långt som möjligt använda sig av dubblerad server- och lagringsutrustning. För anskaffning av redundant utrustning för datalagring samt uppdatering av landskapsregeringens befintliga datalagringsutrustning för att möjliggöra dubblerad lagring ingår ett anslag om 150.000 euro.

Dispositionsplan:

1125	Maskiner och inventarier	-350 000
	Anslagsbehov	**-350 000**

35./45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	9 062 278	8 565 000	8 528 000	-0,4%	-5,9%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-68 849 917	-75 213 000	-79 275 000	5,4%	15,1%
Överföringsutgifter	-29 921 657	-28 875 000	-31 922 000	10,6%	6,7%
Realinvesteringsutgifter	-1 056 779	-7 520 000	-7 530 000	0,1%	612,5%
Lån och övriga finansinvesteringar	-56 000	-150 000	-200 000	33,3%	257,1%
Summa utgifter	-99 884 353	-111 758 000	-118 927 000	6,4%	19,1%
Anslag netto	-90 822 074	-103 193 000	-110 399 000	7,0%	21,6%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 156 638	-1 199 000	-1 245 000	3,8%	7,6%
Övriga sociala uppgifter	-8 982 172	-10 232 000	-10 469 000	2,3%	16,6%
Av kommunerna anordnade sociala tjänster	-16 375 346	-14 789 000	-17 460 000	18,1%	6,6%
Mottagande av flyktingar	-22 458	-250 000	-300 000	20,0%	1235,8%
Penningautomatmedel för social och miljöverksamhet	-1 931 533	-2 200 000	-2 726 000	23,9%	41,1%
Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-1 220 405	-1 227 000	-1 377 000	12,2%	12,8%
Miljöhälsovård	-8 031	-26 000	-26 000	0,0%	223,8%
Allmän miljövård	-7 966	-140 000	-140 000	0,0%	1657,6%
Naturvård	-123 939	-346 000	-400 000	15,6%	222,7%
Vattenförsörjning och vattenvård	-2 733 144	-1 468 000	-1 234 000	-15,9%	-54,9%
Avfallshantering	-169 856	-292 000	-102 000	-65,1%	-39,9%
Ålands miljölaboratorium	-173 709	-200 000		-100,0%	-100,0%
Ålands miljöprövningsnämnd	-176 744				-100,0%
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	-9 633	-1 649 000	-2 400 000	45,5%	24815,2%
Ålands hälso- och sjukvård	-66 792 781	-77 740 000	-81 048 000	4,3%	21,3%
Summa	-99 884 353	-111 758 000	-118 927 000	6,4%	19,1%

45.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	19 249	24 000	24 000
Konsumtionsutgifter	-1 156 638	-1 199 000	-1 245 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 156 638	-1 199 000	-1 245 000
Anslag netto	-1 137 389	-1 175 000	-1 221 000

Övergripande mål

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljön. Avdelningens övergripande uppgifter är därför att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn över verksamhetsområdena social-, hälso- och sjukvård samt miljömedicin och

miljövård.

Det långsiktiga målet för socialpolitiken är att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande välfärden med tillräckliga resurser för vård och omsorg samt att verka för social rättvisa och för minskade ekonomiska och sociala klyftor i det åländska samhället. Vidare skall avdelningen verka för att alla skall ha tillgång till likvärdig och trygg socialvård.

Genom ett planerat tillsynsarbete inom det socialpolitiska området avser landskapet att effektivare samordna socialvården mellan kommunerna och att därigenom bättre kunna vägleda tjänstemännen i kommunerna. Vidare möjliggör tillsynen att landskapet, i kvalitetshöjande syfte, kan ta en aktiv del i utvecklingsarbetet på det sociala området och sätta fokus på brister i verksamheten.

Inom det miljömedicinska området är den övergripande målsättningen att säkerställa konsumentskyddet samt förebyggandet och bekämpandet av djursjukdomars spridning. Uppdatering och förtydligandet av lagstiftningen inom området sker enligt såväl internationella som nationella krav. Smittosamma sjukdomars globala spridning och deras betydelse för såväl djurs som människors hälsa kräver upprätthållande av en god beredskapsnivå, vari ingår bl.a. uppdaterade beredskapsplaner, utrymmen för en beredskapscentral och förnödenheter för provtagning och smittskydd.

Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljöarbete är att skydda och vårda miljön i tillräcklig grad samt att bidra till att nå en hållbar utveckling. I det arbetet är naturvården, vattenvården och avfallshanteringen de enskilda sakområden som prioriteras högst.

I syfte att systematisera och renodla verksamheten fortsätter avdelningen arbetet med verksamhetskartläggningen. Genom att tydliggöra de grundläggande förväntningarna på verksamheten och ställa dem emot tilldelade resurser, kommer avdelningen framdeles att ännu tydligare kunna prioritera kärnverksamheten.

Mål för år 2009

Allmänt

- att avdelningens allmänna service hålls på en fortsatt god nivå genom att inkomna ärenden upptas för avgörande senast inom tre månader, samt genom att äldre oavslutade ärenden prioriteras i handläggningen
- att styrningen av och effektiviteten i verksamheten förbättras genom tydliga prioriteringar i verksamheten
- att avdelningens externa information förbättras
- att hållbarhetstänkandet genomsyrar all verksamhet inom avdelningen samt
- att förvaltningens jämställdhetsplan genomsyrar avdelningens verksamhet.

Socialpolitik

- att en systematisk tillsynsverksamhet i enlighet med antagen plan för social tillsyn inleds
- att fortsätta förverkliga målsättningarna i "Målsättningar och handlingsplan för äldrevården"
- att utredningsarbetet gällande behovet av en revidering av bestämmelserna om bostadsbidrag och utkomststöd avslutas
- att arbeta för att främja samarbetet mellan socialvård respektive hälso- och sjukvård inom missbrukarvården
- att vidta åtgärder för att förbättra de funktionshindrades levnadsvillkor
- att arbetet med en revidering av det handikappolitiska programmet slutförs
- att förverkliga målsättningar i det alkohol- och narkotikapolitiska pro-

grammet 2007 - 2011
- att revidera barnomsorgslagstiftningen
- att främja åtgärder som förbättrar funktionshindrade barns levnadsvillkor
- en modell för barnkonsekvensanalys utvecklas och implementeras i förvaltningens beslutsfattande
- att stödja utvecklingsarbetet inom barnskyddet
- att ett systematiskt och långsiktigt arbete med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten på Åland påbörjas
- att en fortsatt stabil flyktingmottagning tryggas
- att arbetet med att utreda övertagandet av huvudmannaskapet för missbrukarvården inleds samt
- att arbetet med att utreda bildandet av en gemensam organisation av socialvården inleds.

Penningautomatmedel
- att penningautomatmedel för social verksamhet fördelas för att trygga de frivilliga organisationernas förebyggande arbete och för att stöda frivilliga organisationers arbete inom miljöområdet.

Hälso- och sjukvårdspolitik
- att främja en hållbar utveckling genom att prioritera hälsofrämjande och förebyggande åtgärder för att på sikt stärka folkhälsan bl.a. genom att fokusera på primärvårdens utveckling
- att särskild tonvikt läggs på barns och ungas hälsa och levnadsbetingelser
- att trygga fortsatt tillgång till ambulanstransporter för att rädda liv och hälsa
- att fortsätta arbetet med att utveckla Gullåsen till en geriatrisk klinik inom ÅHS med inriktning på utredning, behandling och rehabilitering av äldre samt utslussning till fortsatt lämplig vårdnivå
- att med stöd av Republikens presidents förordning (2005:64) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland skapa och vidareutveckla rutiner för verksamhetstillsyn och tillståndsadministration
- att på bred front skapa optimala betingelser för en framgångsrik personalrekrytering inom hälso- och sjukvården samt
- att slutföra arbetet med att uppgöra ett hälsopolitiskt program och presentera det för lagtinget i form av ett meddelande.

Miljöhälsovårdspolitik
- livsmedelssäkerheten tryggas och livsmedelsburna sjukdomar förebyggs genom de årliga övervakningsprogrammen
- beredskapen att bekämpa smittosamma djursjukdomar upprätthålls med hjälp av beredskapsplaner, smittjour och ändamålsenliga utrymmen för beredskapscentral samt
- djurens rättigheter stärks bl.a. genom att ett privat djurskyddshem för sällskapsdjur inrättas.

Miljöpolitik
- arbeta med integrerade ekologiska åtgärder inom landskapsregeringens arbete för hållbar utveckling
- stöda inköp av miljöbilar och skrotning av bilar
- underhålla naturreservaten så att naturvärden bibehålls
- arbeta vidare med förverkligandet av Natura 2000-programmet
- färdigställa en förvaltningsplan för vattenvården
- färdigställa ett vattenåtgärdsprogram
- stöda åtgärder för en förbättrad avloppsvattenbehandling
- fastslå ett vattenövervakningsprogram
- övervaka efterlevnaden av producentansvaret samt

- stöda infrastrukturen inom avfallshanteringen i syfte att sänka grundavgifterna.

Inkomster

35.01.01. Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
19 249,44	24 000	24 000

Av de föreslagna inkomsterna är 23.000 euro en årlig ersättning för av landskapsregeringen utförda uppgifter med stöd av Republikens Presidents förordning (2005:64) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland. 1.000 euro är ett kalkylerat nettobelopp för uppburna avgifter för utfärdade tillstånd, mottagna anmälningar och övrig registerhantering. 50 % av de uppburna bruttoavgifterna betalas till Rättskyddscentralen. Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) att nämnda betalningar påföres momentet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	24 000
	Totalt	**24 000**

Utgifter

45.01.01. Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 156 638,00	-1 199 000	-1 245 000
(t.a. -140 225,00)		(t.a. -50 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 1.245.000 euro, varvid beaktats anslag från tidigare år.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att en tjänst som byråchef för socialvårdsbyrån (lkl A26) inrättas fr.o.m. 1.3.2009 med uppgift att handha de uppgifter som enligt LL (1998:70) om Ålands [landskapsstyrelses] allmänna förvaltning ankommer på en byråchef. Ansvaret för frågor inkl. tillsyn rörande funktionshinder överförs från en socialinspektörstjänst till byråchefen, vilket medför att en socialinspektör på heltid kan ägna sig åt drogfrågor. Anslaget för en projektledare, moment 45.10.01 utgår ur budgeten. Avdelningschefen frigörs samtidigt från uppgiften att verka som byråchef för socialvårdsbyrån.

I anslaget har beaktats 8.000 euro för kompetensutveckling för avdelningens personal. Vidare föreslås 50.000 euro för inköp av tjänster för bl.a. framtagande av ett hälsopolitiskt program. Därtill ingår utgifter för tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (** 1 vakant)	20	17 *	18 **
Tillfälliga tjänster	3	2 *	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

*5 tjänster överförda till moment 45.60.20

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-987 237	
	- tillfälliga tjänster	-173 473	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-38 590	
	- personalkostnadsersättningar	6 000	-1 193 300
4100	Material och förnödenheter		-8 000
4300	Inköp av tjänster		-50 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-35 700	
	- representation	-8 000	-43 700
	Nettoanslagsbehov		**-1 295 000**
	Användning av tidigare års anslag		50 000
	Förslag		**-1 245 000**

45.10. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-50 562	-119 000	-111 000
Överföringsutgifter	-8 931 610	-10 113 000	-10 358 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-8 982 172	-10 232 000	-10 469 000
Anslag netto	-8 982 172	-10 232 000	-10 469 000

I kapitlet ingår anslag för verksamheter som främjar utvecklingen av socialvården, understöd för familjepolitiska förmåner, tryggande av skälig utkomst och skäliga boendekostnader samt för förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011.

Förtroenderådet

Förtroenderådet verkar för att klienternas och patienternas rättigheter och intressen skall tas till vara och att deras integritet skyddas. Dessutom skall rådet bland annat främja kontakten mellan brukare och personal, förmedla förslag och synpunkter som anses betydelsefulla för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvaliteten inom vården.

Rådet har verkat sedan år 1997 och har behandlat ett stort antal ärenden och frågeställningar, som rör de åländska patienterna och klienternas intressen. Rådet har tillställt landskapsregeringen, ÅHS och andra instanser olika förslag till åtgärder, som syftar till att stärka brukarnas ställning och samtidigt stärker kvaliteten inom vården.

Under år 2009 är förtroenderådets målsättning att utreda och arbeta med kvalitetsfrågor inom äldreomsorgen, att lägga särskild tonvikt vid ett personligt bemötande inom vården, och att i sitt arbete beakta de äldres ekonomiska förutsättningar till ett kvalitativt liv.

Rådet arbetar kontinuerligt med aktuella frågeställningar gällande social-, hälso- och sjukvården.

Handikapprådet
Handikapprådets verksamhet styrs av ett reglemente för handikapprådet för landskapet Åland, vilket fastställts av landskapsstyrelsen den 21 november 1989. Handikapprådet verkar för att tillgodose de funktionshindrades intressen genom att följa utvecklingen inom handikappområdet, göra framställningar om och ta initiativ till åtgärder som ger möjlighet för personer med funktionsnedsättning till full delaktighet och jämlikhet i samhället.

Landskapsregeringen avser att under år 2009 fortsätta arbetet med en revidering av det handikappolitiska programmet i syfte att förtydliga målsättningarna och med beaktande av FN:s handikappkonvention**.** Rådet kommer aktivt att delta i detta arbete. Rådet kommer även att ge förslag till hur de funktionshindrades ekonomiska levnadsvillkor kan förbättras utgående från den utredning som genomförts år 2008.

Missbrukarvården
Utvecklandet av samarbetet mellan ÅHS och den egentliga missbrukarvården fortsätter ävensom planeringen av verksamheten i ett kommande beroendecentra med tillnyktrings- och avgiftningsenhet för alkohol- och narkotikamissbrukare.

Det alkohol- och narkotikapolitiska programmet för åren 2007 - 2011 innehåller följande långsiktiga mål
- att minska alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna
- att höja alkoholdebutåldern samt
- att skapa ett narkotikafritt Åland.

Målen uppnås genom att minska berusningsdrickandet, att göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga, att förändra attityderna till alkohol, att stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, att tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk samt att tillhandahålla förebyggande åtgärder, vård och behandling för alla. Särskilt kommer åtgärder att riktas till vuxna. Utbildning arrangeras för dem som arbetar förebyggande och de som möter drogproblematiken i sitt arbete.

Särskilt fokus kommer under året att läggas på uppföljning och eftervård av missbrukare och stöd för ett drogfritt liv. Förutsättningarna för att inrätta ett s.k. halvvägs-hem och annat halvvägs-stöd, som en övergång mellan öppenvård och behandlingshem, utreds. Ett halvvägs-hem är ett stödboende som används före intagningen på behandlingshem och efter behandlingen. Halvvägs-stöd kan till exempel ges i form av verktyg och stöd för att klara av eget boende och arbete. Syftet med vistelsen på ett halvvägs-hem och annat halvvägs-stöd är att motivera och förbereda inför en längre tids behandlingsvistelse samt för att efter behandlingstiden acklimatisera sig och klara av det normala samhällslivet.

Olika arbetsgrupper fortsätter under året med arbetet att motverka drogproblematiken. En ordinarie social inspektör kommer att på heltid arbeta för att samordna och övervaka att olika instanser sköter sina ansvarsområden på ett effektivt sätt. Målet är att samordna de resurser som finns fördelade på olika aktörer och att därmed på bästa sätt gemensamt ta ett helhetsgrepp om drogfrågorna.

Anhöriga stöds genom olika förslag som utformas av den arbetsgrupp som fått uppdraget att stärka anhörigstödet. Landskapsregeringen arbetar i nära samarbete med de olika intresseorganisationerna.

Åtgärder för att motverka en tidig tobaksdebut är viktiga eftersom tobak anses vara en av inkörsportarna till missbruk.

På sakområdet alkohol, narkotika och handikapp prioriteras år 2009 fortsätt-

ningsvis utvecklandet av tillsynsverksamhet.

Barn och unga
I syfte att stödja kommunerna i deras barnskyddsarbete och möjliggöra kompetensutveckling för berörda personalgrupper avser landskapsregeringen att även under år 2009 arrangera utvecklingsseminarier samt stödja annan kunskapsutveckling i form av pilotprojekt.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten på Åland påbörjas i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och Ramprogrammet för det åländska jämställdhetsarbetet 2008 - 2011. Arbetet påbörjas i form av ett projekt med start hösten 2009. Projektet skall ge barnomsorgspersonalen kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av den verksamhet man bedriver.

Utgifter

45.10.01. Övriga sociala uppgifter - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-50 561,84	-119 000	-111 000
(t.a. -25 844,94)		

Föreslås ett anslag om 111.000 euro för
- utgifter för utvecklingsarbete inom socialvården
- förverkligandet av alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011
- handikapprådets, förtroenderådets och kommittéers verksamhet
- de extra kostnader som Posten debiterar för hembärning av post till personer med funktionshinder samt
- att ersätta kommuner för stöd för vård av barn i hemmet beträffande barn som bor i EU- eller EES-länder eller i Schweiz då barnet har rätt till förmåner från landskapet Åland i enlighet med Europarådets förordning om social trygghet.

Utvecklingsarbetet inom socialvården under år 2009 kommer bl.a att innefatta ordnandet av utvecklingsseminarier om barnskyddet och påbörjandet av systematiskt och långsiktigt arbete med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten på Åland.

Det samordnande arbetet inom det alkohol- och narkotikapolitiska området kommer att ges hög prioritet. Förutsättningarna för och omfattningen av s.k. halvvägsstöd ska utredas, se kapitelmotiveringen.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster			1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-7 000
4100	Material och förnödenheter	-1 000
4300	Inköp av tjänster	-98 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-5 000
	Anslagsbehov	**-111 000**

45.10.50. Bostadsbidrag (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-733 192,09	-800 000	-820 000

För bostadsbidrag, som enligt LL (1975:63) om tillämpning av lagen om bostadsbidrag beviljas enligt i riket gällande grunder, förslås ett anslag om 820.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av bostadsbidragsärenden kan påföras momentet.

Antalet bostadsbidragstagare är för tillfället ca 250.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-30 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-790 000
	Anslagsbehov	**-820 000**

45.10.52. Moderskapsunderstöd (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-75 070,70	-95 000	-95 000

I enlighet med LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd föreslås ett anslag om 95.000 euro. Anslaget har beräknats utgående från ett födelsetal om cirka 300, fyra internationella adoptioner och fyra tvillingfödslar år 2009 samt en kostnad om 230 euro per moderskapsförpackning. Kostnader för inköp av informationsmaterial kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-3 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-92 000
	Anslagsbehov	**-95 000**

45.10.53. Barnbidrag (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-8 107 113,68	-8 700 000	-8 700 000

Med hänvisning till LL (1994:48, ändring 2008/8, § 4) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen föreslås ett anslag om 8.700.000 euro. Även administrativa kostnader för skötseln av barnbidragsärenden kan påföras momentet.

Barnbidraget per kalendermånad är enligt följande:

Barn enligt åldersordning inom familjen	Barnbidrag euro per månad
1:a barnet	110
2:a barnet	143
3:dje barnet	185
4:de barnet	214
5:te och varje följande barn	259
Ensamförsörjartillägg	50

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-15 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-8 685 000
	Anslagsbehov	**-8 700 000**

45.10.54. Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 233,48	-18 000	-18 000

År 1998 upptogs medel för att trygga en skälig individuell utkomst för personer med diagnosen fibromyalgi som inte kunde erbjudas yrkesinriktad rehabilitering och således inte kunde komma i åtnjutande av rehabiliteringspenning och som hamnat utanför det yrkesinriktade rehabiliteringssystemet delvis på grund av att de inte har befunnit sig i fas med rehabiliteringssystemets utveckling.

Diagnostiseringen sker på ett mera träffsäkert sätt idag och rehabiliteringssystemet har utvecklats sedan dess vilket resulterat i att de flesta numera får den rehabilitering deras sjukdom kräver. Utkomstskyddet kommer därför att fortsätta beviljas endast till de som idag finns inne i systemet. Nya utkomstskydd beviljas inte efter år 2006.

Från och med år 2005 kan de som idag är utkomstskyddstagare vid uppnådd pensionsålder ansöka om att få mellanskillnaden mellan utkomstskyddsbeloppet och det totala ålderspensionsbeloppet från landskapsregeringen.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-18 000
	Anslagsbehov	**-18 000**

45.10.55. Understöd till kommunerna för förebyggande utkomststöd

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-500 000
	tb -500 000	

Föreslås att ett anslag om 500.000 euro upptas för att utges till kommunerna för att användas för beviljande av förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare. Med pensionstagare avses såväl pensionstagare på grund av ålder som på grund av sjukdom eller funktionshinder.

Lagtinget har i och med antagandet av första tilläggsbudgeten för år 2008 beviljat kommunerna ett anslag om 500.000 euro att användas för beviljande av förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare för perioden 1.7-31.12.2008.

Landskapsregeringen bereder för tillfället ett lagförslag om ett särskilt stöd till pensionstagare. Föreslås att landskapsregeringen fram till dess ny lagstiftning kan träda i kraft fortsättningsvis kompenserar kommunerna. Kompensation utgår till den del förebyggande utkomststöd beviljas ekonomiskt utsatta pensionstagare med en inkomst som understiger 699 euro per månad på villkor som framgår av landskapsregeringens rekommendation till kommunerna. Vid beviljandet av det förebyggande utkomststödet till ekonomiskt utsatta pensionstagare skall en helhetsbedömning av personens eller hushållets ekonomiska situation göras med beaktande av bland annat pensionsinkomster, förvärvsinkomster och kapitalinkomster.

Förskott utbetalas i enlighet med vad erfarenheterna under år 2008 ger vid handen. Landskapsregeringen utbetalar således förskott på stödet till kommunerna, som i sin tur kanaliserar detta till stödtagarna. Förskottet regleras därefter halvårsvis i förhållande till verkliga utbetalningar, efter att kommunerna till land-

skapsregeringen redovisat hur stort belopp som kommunen betalat ut i förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-500 000
	Anslagsbehov	-500 000

45.10.56. Underhållsstöd (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-225 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 225.000 euro för underhållsstöd för perioden 1 april - 31 december 2009.

Riksdagen har den 16 juni 2008 antagit lag om underhållsstöd. Lagen träder i kraft den 1 april 2009 och ersätter lagen om underhållstrygghet, vilken äger tillämpning i landskapet enligt landskapslag (2002:71) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om underhållstrygghet. Innehållet i lagen om underhållsstöd motsvarar till stor del lagen om underhållstrygghet. De viktigaste förändringarna föranleds av att verkställaren ändras från kommunerna till Folkpensionsanstalten. Avsikten är att beviljandet och utbetalningen samt den lagenliga indrivningen av underhållsstöd skall överföras från kommunerna till Folkpensionsanstalten.

Landskapsregeringen har beslutat föreslå att lagen om underhållsstöd skall antas som blankettlag i landskapet. Lagberedningsarbetet pågår för närvarande och avsikten är att lagen skall träda i kraft under våren 2009. Överföringarna är tänkta att genomföras på ett kostnadsneutralt sätt, d.v.s. genom justering av landskapsandelarna. Då lagen antagits avser landskapsregeringen att ingå avtal med FPA om handhavande av beviljande, utbetalning och indrivning av underhållsstöd. Se även allmänna motiveringen och moment 45.15.30.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-15 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-210 000
	Förslag	**-225 000**

45.15. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-16 375 346	-14 789 000	-17 460 000
Summa utgifter	-16 375 346	-14 789 000	-17 460 000
Anslag netto	-16 375 346	-14 789 000	-17 460 000

Enligt landskapslagen (1993:71) om planering av och landskapsandelar för socialvården skall landskapsregeringen årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren; socialvårdsplanen. En preliminär socialvårdsplan för

åren 2009 - 2013 fogas därför till landskapsregeringens budgetförslag som underlag för budgetbehandlingen (se bilaga 1).

Landskapsregeringen kommer att börja utöva systematisk tillsyn över kommunernas sociala verksamhet under år 2009. Tillsynen är framåtsyftande och kvalitetshöjande. Genom tillsynen kan en samordning av den kommunala verksamheten åstadkommas samtidigt som man får fram underlag för utvecklingsarbete.

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt kalkylerade grunder. Grunderna för landskapsandelarna är basbelopp enligt åldersgrupp som landskapsregeringen fastställer årligen. Landskapsandelarna justeras årligen med förändringen i kostnadsnivån enligt prisindex för den kommunala basservicen på Åland.

Till kommunerna betalas även särskilda landskapsandelar för vardera specialomsorg, barnskydd och missbrukarvård. De särskilda landskapsandelarna fastställs var för sig med nettodriftskostnaderna på vardera område som grund.

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner i bosättningsstrukturgrupp 1. Kommunernas ansökningar sammanställs i en projektplan för anläggningsprojekt. Landskapsregeringen fastställer sedan utifrån projektplanen vilka anläggningsprojekt som får inledas under verksamhetsåret.

Uppgifter om omfattningen av kommunernas socialvård:

	2004	2005	2006	2007
Kommunalt utkomststöd				
Utkomststöd, antal hushåll	630	695	615	529
Utkomststöd, bruttoutgift	1.098.000	1.188.000	1.027.000	811.000
Utkomststöd, bruttoutgift/hushåll	1.736	1.710	1.670	1.536
Utkomststöd, bruttoutgift/invånare	42	45	38	30
Socialservice				
Barnomsorg, antal barn/platser	1.230	1.317	1.282	1.313
Familjedagvård, antal barn/platser	144	128	127	128
Serviceboende och åldringshem, antal klienter	446	478	452	490
Hemtjänst, antal hushåll	582	565	610	622

Utgifter

45.15.30. <u>Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-9 022 145,52	-14 780 000 tb -9 000	-17 460 000

Med hänvisning till 3 kap. LL (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården och den preliminära socialvårdsplanen för åren 2009 - 2013 föreslås ett anslag om 17.460.000 euro. I förhandlingarna med kommunerna har parterna enats om en temporär helhetslösning för att kompensera kommunerna för intäktsbortfall till följd av ändringar i skatteavdragen år 2009 samtidigt som förändringarna rörande konsumentrådgivningen och underhållsstödet beaktas. I enlighet med överenskommelsen avser landskapsregeringen avlämna en framställning till lagtinget om temporär höjning av landskapandelsprocenterna för socialvårdens driftskostnader om 2,5 procentenheter för samtliga bosättningsstruktur-

grupper. Se även allmänna motiveringen.

Landskapsandelen har beräknats på följande preliminära basbelopp per kommuninnevånare:

0	-	6	år	9.155,25 euro
7	-	64	år	543,43 euro
65	-	74	år	1.488,41 euro
75	-	84	år	5.530,73 euro
85	-		år	18.713,16 euro

Anslaget kan även användas som understöd till kommunerna för stödundervisning i svenska för barn inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska. Understödet kan uppgå till högst 86 % av kostnaderna.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-17 460 000
	Anslagsbehov	**-17 460 000**

45.15.31. Landskapsandel för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-7 125 536,00		0

Med hänvisning till 4 kap. LL (1993:71, ändring 2007/69) om planering av och landskapsandel för socialvården och den preliminära socialvårdsplanen för åren 2009 - 2013 konstaterar landskapsregeringen att inget projekt är aktuellt under år 2009.

45.20. MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-22 458	-250 000	-300 000
Summa utgifter	-22 458	-250 000	-300 000
Anslag netto	-22 458	-250 000	-300 000

Mottagningsverksamheten har som mål att främja flyktingarnas sociala, ekonomiska och kulturella jämlikhet samt deltagande i och anpassning till det åländska samhället, samt att förebygga att flyktingarna isolerar sig. Mottagandet av flyktingar organiseras av kommunerna. Till kommunerna betalas ersättning av landskapets medel för utgifterna för utkomststöd, ordnandet av service och den allmänna administreringen av mottagandet.

Landskapsregeringen och Mariehamns stad tecknade i januari 2005 ett avtal om mottagandet av flyktingar. Avtalet gäller ordnande av de tjänster som hör till mottagandet av flyktingar och tryggande av utkomsten för 6 - 9 flyktingfamiljer under åren 2005 - 2008 samt de ersättningar landskapet skall betala till staden för de kostnader staden har för mottagandet och tryggandet av flyktingarnas utkomst. Under hösten 2008 kommer frågan om en förlängning av avtalet alternativt ett nytt avtal att diskuteras mellan landskapsregeringen och Mariehamns stad. Under år 2008 har Mariehamn stad tagit emot sex nya flyktingfamiljer.

45.20.30. Mottagande av flyktingar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-22 457,75	-250 000	-300 000

Anslaget om 300.000 euro är avsett att användas till betalning av ersättningar enligt avtal mellan staden och landskapet om mottagandet av flyktingar. Ökningen föranleds av att staden tagit emot sex nya flyktingfamiljer under år 2008. Anslaget får även användas som understöd för kostnader för det första mottagandet och för undervisning i svenska.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-300 000
	Anslagsbehov	**-300 000**

45.25. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖVERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-1 931 533	-2 200 000	-2 726 000
Summa utgifter	-1 931 533	-2 200 000	-2 726 000
Anslag netto	-1 931 533	-2 200 000	-2 726 000

Penningautomatmedel för social verksamhet fördelas mellan ett stort antal frivilliga organisationer, år 2008 41 st., för deras verksamhet inom social- och hälsovårdssektorn.

För år 2008 fördelades penningautomatmedel till två organisationer för deras verksamhet inom miljöområdet.

Fördelningen sker på basis av inkomna ansökningar, varvid beaktas framförallt verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser, lokalt och på landskapsplanet, möta aktuella behov.

Anslaget är avsett att ge grundförutsättningar för en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet inom social-, hälsovårds- och miljösektorn. Frivilligverksamheten skall på ett ändamålsenligt sätt komplettera de samhälleliga insatserna med tillvaratagande av medborgarnas kunskaper, engagemang, initiativ och idealitet. Särskilt betydelsefull har den ideella verksamheten varit och är fortfarande vid prövningen och utvärderingen av befintliga och nya verksamhetsformer samt även tillgodoseende av sådana gruppers intresse som annars skulle ha svårt att göra sig hörda.

Under senare år har önskemålen om understöd för kostnader för verksamhetsledare i organisationerna inom det sociala området blivit fler. Med beaktande av att den långsiktiga nivån på avkastningen inte är klarlagd har landskapsregeringen inte antagit nya principer för penningautomatmedlens användning vilket innebär att återhållsamhet bör iakttas i fördelningen av bidragsmedlen så att inte verk-

samheter med bestående driftskostnader vilka senare kan vara svåra att åtgärda byggs upp. Det finns exempel på organisationer som utan fast anställd personal bedriver en aktiv, bred och mångfacetterande verksamhet. Organisationerna bör eftersträva att aktivera så många medlemmar som möjligt i de verksamheter som organisationerna bedriver samt att strukturera styrelsearbete och andra sysslor i organisationen så att många ges en aktiv och stimulerande roll i arbetet för organisationens syften. Landskapsregeringen har för avsikt även år 2009 att vid fördelningen av anslaget särskilt beakta andelen medlemmar som aktivt tar del i organisationernas arbete och antalet frivilligarbetstimmar.

Utgifter

45.25.50. Understöd för social verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 931 533,00	-2 100 000	-2 226 000

Föreslås ett anslag om 2.226.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella organisationer.

Inom ramen för anslaget beviljas bidrag till Ålands Handikappförbund r.f. för upprätthållande av skyddad arbetsverksamhet, Fixtjänst, i enlighet med den överenskommelse som har ingåtts med Ålands kommunförbund k.f.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-2 226 000
	Anslagsbehov	**-2 226 000**

45.25.53. Understöd för miljöverksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-100 000	-500 000

Föreslås ett anslag om 500.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella föreningar och stiftelser för miljöverksamhet.

Ökningen föranleds bl.a. av ökat intresse för arbete med hållbar utveckling. Avsikten är att i bidragsbeviljningen beakta hur väl ansökarens avsedda verksamhet samverkar med det arbete för hållbar utveckling som landskapsregeringen initierat och huruvida även annan finansiering kan påvisas. Vid bedömningen av ansökningarna kommer det sålunda att ha stor betydelse att ändamålet har förankring i samhället genom medborgaraktivitet och/eller medverkan från näringslivet.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-500 000
	Anslagsbehov	**-500 000**

45.30. ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 205 637	-1 210 000	-1 360 000
Överföringsutgifter	-14 767	-17 000	-17 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 220 405	-1 227 000	-1 377 000
Anslag netto	-1 220 405	-1 227 000	-1 377 000

I kapitlet ingår anslag för verksamheter och funktioner inom områdena hälsofrämjande samt hälso- och sjukvård i huvudsak utom ÅHS.

Landskapsregeringen betalar för de åländska kommunernas del en medlemsavgift baserad på invånarantalet samt ett mindre understöd till Ålands Cancerförening r.f. Genom medlemskapet har åländska cancerpatienter tillgång till patienthotell och viss annan service i Åbo kostnadsfritt eller till kraftigt rabatterade priser.

Med anslaget för hälsofrämjande och minskande av tobaksrökning kan landskapsregeringen understöda verksamheter inom ÅHS men i huvudsak initiativ och projekt utom den offentliga hälsovården. Målet är att understöda hälsofrämjande faktorer samt att på lång sikt aktivera medborgarna till eget ansvar och egna initiativ rörande sin hälsa. Anslaget kan också utnyttjas för landskapsregeringens egna initiativ inom hälsofrämjande verksamhet.

Understödet för ambulansflygningar tryggar i landskapet baserade flygresurser för räddning av i första rummet liv och hälsa, men också miljö och egendom. Anslaget motsvarar kostnaderna enligt ingånget avtal om helikoptertjänster med en privat operatör samt för utbildning och fortbildning av flygassistenter. Ökande bränslekostnader och strängare bestämmelser rörande flygassistenternas fortbildning beräknas öka utgifterna under året.

Kumlinge filialapotek betjänar skärgårdsregionen Kumlinge - Brändö. Befolkningsunderlaget räcker inte till för att på affärsmässiga grunder bedriva apoteksverksamhet där. I strävan att bevara serviceutbudet och sålunda en förutsättning för en stationär befolkning i skärgården är det motiverat att understöda en trygg läkemedelsdistribution och -hantering där även i fortsättningen. Anslaget för ersättande av resekostnader för patienter i samband med vård i Sverige är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till institutioner utom Stockholm - Uppsalaregionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som FPA tillämpar för resor inom landet.

Utgifter

45.30.01. Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-10 172,68	-10 000	-10 000
(t.a. -9 250,00)		

Anslaget avser att täcka kostnaderna för medlemsavgift och bidrag till Ålands cancerförening r.f. samt för allmän hälsofrämjande verksamhet och minskande av tobaksrökning.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-9 000
4800	Övriga utgifter	-1 000
	Anslagsbehov	**-10 000**

45.30.23. Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 195 464,80	-1 200 000	-1 350 000

Anslaget avser att täcka utgifter för avtal om helikoptertjänster samt utbildning av medföljande räddningspersonal (flygassistenter). Behovet av anslag för utbildning beräknas öka väsentligt på grund av strängare bestämmelser rörande flygassistenternas fortbildning. Skärpningen av bestämmelserna beräknas ha inverkan på anslagsbehovet under hösten 2009. Den kraftiga ökningen i bränslekostnaderna under år 2008 kan komma att utlösa en klausul i avtalet om en motsvarande förhöjning av den avtalsenliga ersättningen.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-1 350 000
	Anslagsbehov	**-1 350 000**

45.30.52. Understöd för Kumlinge filialapotek

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-14 000,00	-14 000	-14 000

Föreslås ett anslag om 14.000 euro för att understöda läkemedelsdistributionen i Kumlinge - Brändöregionen.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-14 000
	Anslagsbehov	**-14 000**

45.30.53. Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-767,20	-3 000	-3 000

Anslaget är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till vård på institutioner utom Stockholm - Uppsalaregionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som FPA tillämpar för resor inom landet.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-3 000
	Anslagsbehov	**-3 000**

45.35. MILJÖHÄLSOVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-8 031	-26 000	-26 000
Summa utgifter	-8 031	-26 000	-26 000
Anslag netto	-8 031	-26 000	-26 000

Den övergripande målsättningen för miljöhälsovården är ett gott konsumentskydd och god djurhälsa inklusive djurskydd.

Förebyggandet och bekämpandet av smittosamma djursjukdomars spridning säkerställs genom att upprätthålla en fungerande beredskap och införa beredskapsjour vid ökad risk för smittspridning. Detta görs bl.a. genom en kontinuerlig uppdatering av beredskapscentralen i Ribacka för hantering av utbrott av smittosamma djursjukdomar.

För att säkra livsmedelskvaliteten och den sanitära hälsovården i landskapet utförs under året övervakningsprogram av främmande ämnen i animaliska livsmedel, såsom rester av läkemedel och bekämpningsmedel.

EU:s krav på övervakning av produktionsdjur och bl.a. märkningen av dessa är landskapets behörighet. Detta medför ett behov av personalresurser inom miljöhälsovården, vilket år 2008 lösts genom att köpa tjänsten av länsstyrelsen.

Under innevarande år utreds förutsättningarna för att inrätta ett privat djurskyddshem i landskapet varefter målsättningen i landskapets handlingsprogram torde verkställas.

Utgifter

45.35.01. Miljöhälsovård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-8 030,60 (t.a. -10 430,80)	-26 000	-26 000

Föreslås ett anslag om 26.000 euro för beredskap, kriscentral, djurskydd, provtagning, laboratorieanalyser, utredningar, inspektioner, information och utbildning.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-6 500
4200	Hyror	-7 500
4300	Inköp av tjänster	-11 000
1125	Maskiner och inventarier	-1 000
	Anslagsbehov	**-26 000**

45.50. ALLMÄN MILJÖVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 710	1 000	1 000
Konsumtionsutgifter	-7 966	-40 000	-40 000
Överföringsutgifter		-100 000	-100 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-7 966	-140 000	-140 000
Anslag netto	-6 256	-139 000	-139 000

Den övergripande målsättningen är en hållbar utveckling och att miljön skyddas och vårdas i tillräcklig grad. Ett mera sammanhållet arbete med hållbar utveckling för Åland inleddes år 2008. I det arbetet är miljöarbetet en viktig del och en mängd aktiviteter pågår inom landskapsförvaltningen.

En viktig aktör på miljöområdet är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet som ansvarar för tillsyn och tillståndsgivning inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Myndighetens arbete görs utgående från lagstiftningen. Mycket miljölagstiftning har tillkommit under det senaste decenniet, trots det finns det fortsättningsvis behov av att utveckla lagstiftningen. Närmare bestämmelser om verksamheter som förekommer i större utsträckning behövs och arbetet med dem kommer att fortsätta. Förtydligade bestämmelser skulle underlätta för verksamhetsutövare och myndigheter.

Inkomster

35.50.01. Allmän miljövård - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 710,00	1 000	1 000

Under momentet upptas en inkomst om 1.000 euro för i huvudsak avgifter för anmälan och rapportering till producentregistret.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

Utgifter

45.50.01. Allmän miljövård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-7 965,57	-20 000	-40 000
	tb -20 000	
(t.a. -48 000,00)	(t.a. -20 000)	

Ett anslag om 40.000 euro föreslås för gemensamma kostnader för arbetet med hållbar utveckling, för allmän information och annat miljöarbete.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-37 000

4800	Övriga utgifter	-1 000
	Anslagsbehov	**-40 000**

45.50.50. Miljöbils- och skrotningspremier

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-100 000
	tb -100 000	

En tillfällig åtgärd med miljöbilspremie och skrotningspremie infördes sommaren 2008 i enlighet med första tilläggsbudgeten för år 2008. Den huvudsakliga målsättningen är att uppmuntra privatpersoner till en övergång till användning av bilar som släpper ut mindre koldioxid per körd kilometer. För att fortsätta med åtgärden föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Miljöbilspremie och skrotningspremie beviljas dem som uppfyller det av landskapsregeringen för ändamålet antagna regelverket.

Fram till början av oktober 2008 hade ett 20-tal ansökningar om miljöbilspremie och ett 100-tal ansökningar om skrotningspremie kommit in. De allra flesta ansökningar om skrotningspremie har gällt bilar som tagits i bruk före 1990-talet. De flesta av bilarna har därmed inte haft katalysator och skrotningen har inneburit att även andra skadliga utsläpp än koldioxidutsläpp har minskats.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-100 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

45.52. NATURVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	4 043	2 000	3 000
Konsumtionsutgifter	-67 939	-186 000	-190 000
Överföringsutgifter		-10 000	-10 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-56 000	-150 000	-200 000
Summa utgifter	-123 939	-346 000	-400 000
Anslag netto	-119 896	-344 000	-397 000

Den åländska naturen har påtagligt förändrats av rationellt jord- och skogsbruk samt av en urban livsstil med fritidsboende i stugor. Generellt sett är naturen idag artfattigare och mindre mångformig, även om det totala antalet arter på Åland inte torde ha minskat. Naturskydd som begränsar de negativa konsekvenserna av landskapsförändringarna är en väsentlig del av naturvårdsarbetet. Naturskyddet syftar också till att tillförsäkra allmänheten mark för rekreation.

Flera av landskapets artrikaste och mest mångformiga naturreservat är formade av äldre jordbruksmetoder och bete. Under senare år har delvis igenväxta kulturbiotoper inom reservaten röjts och hävden enligt äldre principer utökats. Arbetsinsatserna inriktas på den årliga hävden (kontinuerliga skötseln) av reservaten. Om hävden uteblir äventyras flera års arbete. Restaurering av nya delområden sker nu i liten omfattning.

De väsentligaste övergripande målsättningarna för landskapsregeringens natur-

vårdsarbete är
- att freda eller på annat sätt tillse att värdefull natur bevaras
- att tillse att förpliktelser enligt EU:s naturvårdsdirektiv uppfylls, i första hand genom att följa upp och förverkliga Natura 2000-programmet
- att verka för att särskilt skyddsvärda biotoper inte förstörs och att arter som hör hemma i landskapets flora och fauna fortlever i livskraftiga populationer
- att utföra de tillsyns- och övervakningsuppgifter som enligt naturvårdslagen ankommer på landskapsregeringen
- att underhålla och vårda landskapets naturreservat för att upprätthålla den biologiska mångfalden, samt att på lämpligt sätt informera allmänheten om områdenas naturvärden och möjligheterna till friluftsliv inom dessa samt
- att i möjligaste mån bistå allmänhet och verksamhetsutövare med information om värdefull natur.

Inkomster

35.52.01. Naturvård - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
4 043,03	2 000	3 000

Under momentet upptas beräknade inkomster från avgifter för prövning av ansökningar, arrendeinkomster och inkomster från försäljning av virke och publikationer.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	3 000
	Totalt	**3 000**

Utgifter

45.52.01. Naturvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-9 462,74 (t.a. -4 534,00)	-6 000	-25 000

Anslaget om 25.000 euro avser att täcka kostnader för kartering av Ålands natur bl.a. för att möta förväntade krav från EU. Det finns ett behov av att inventera och kartlägga förändringar i vissa artbestånd samt biotoper. Vilka inventeringar som görs eller påbörjas under året kommer att avgöras utgående från kravet på att inventeringarna ska hålla hög kvalitet. Dessutom kommer den värdefulla, årliga havsörnsinventeringen att genomföras.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-25 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

45.52.20. Naturreservat - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-58 476,01 (t.a. -90 331,00)	-180 000	-165 000 (t.a. -30 000)

Föreslås ett anslag om 165.000 euro, med beaktande av anslag från tidigare år,

för kontinuerlig tillsyn och underhåll av landskapets naturreservat inklusive byggnader och anläggningar på dessa. I anslaget ingår medel för tillfällig arbetskraft för skötseln samt för inköp av redskap och maskiner inklusive service. Kostnaderna för tillsyn och skötsel av naturreservat förväntas öka med genomförandet av Natura 2000. Inom ramen för anslaget är avsikten att stabilisera anställningsförhållandena för berörd personal genom att teckna fortlöpande arbetsavtal och samtidigt minska andelen säsongsanställda.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande				3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-145 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-145 000
4100	Material och förnödenheter		-25 000
4200	Hyror		-3 800
4300	Inköp av tjänster		-8 300
4800	Övriga utgifter		-7 000
1125	Maskiner och inventarier		-5 900
	Nettoanslagsbehov		**-195 000**
	Användning av tidigare års anslag		30 000
	Förslag		**-165 000**

45.52.60. Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-3 000	-3 000

Föreslås ett anslag om 3.000 euro för ersättande av skador som förorsakats av arter av djur som är sällsynta eller särskilt skyddsvärda enligt LF (1998:113) om naturvård. Ersättningen ges i de fall förebyggande åtgärder vidtagits utan framgång.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-3 000
	Anslagsbehov	**-3 000**

45.52.63. Bidrag för landskapsvård

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-7 000	-7 000

Föreslås ett anslag om 7.000 euro för stöd för naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet. Bidraget betalas enligt riktlinjer som slagits fast av landskapsregeringen och beviljas endast för en del av kostnaden samt för sådana projekt som inte kan erhålla EU:s miljöstöd.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-7 000
	Anslagsbehov	**-7 000**

45.52.88. Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-56 000,00	-150 000	-200 000

Anslaget om 200.000 euro är avsett för att förverkliga Natura 2000-programmet och för övrig naturvård av stor betydelse. Landskapets Natura 2000-program omfattar befintliga naturreservat, mark ägd av landskapet, samt natur belägna på ett 50-tal privata markskiften. Programmet förväntas genomföras inom de närmast kommande åren. Medlen skall i första hand användas för s.k. intrångsersättning till markägare enligt 37 och 39 §§ LL (1998:82) om naturvård. Anslaget kan även användas för markvärdering och andra utgifter för inrättande av fredade områden. Behoven av medel för att förverkliga den privata delen av Natura 2000-programmet förväntas öka åren 2007 - 2009.

Dispositionsplan:

1112	Övriga immateriella rättigheter	-200 000
	Anslagsbehov	**-200 000**

45.54. VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-257 057	-348 000	-369 000
Överföringsutgifter	-2 476 086	-1 120 000	-865 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 733 144	-1 468 000	-1 234 000
Anslag netto	-2 733 144	-1 468 000	-1 234 000

De övergripande målen för vattenvården i landskapet är att verka för ett hållbart nyttjande av vattenmiljön, att minska förorening och skadlig påverkan och därigenom bevara och förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten samt att kontinuerligt övervaka vattenkvaliteten i alla åländska vattenområden.

Arbetet görs utgående från åtgärderna i miljöhandlingsprogrammet för Åland 2005 - 2008 samt utgående från de förslag till förvaltningsplan och åtgärdsprogram som färdigställdes hösten 2008. Planen och programmet tas fram i enlighet med vattenlagen i syfte att uppnå god vattenkvalitet i samtliga åländska grundvatten, sjöar och skärgårdsområden senast till år 2015. Förslagen till förvaltningsplan och åtgärdsprogram bearbetas vidare utgående från de remissvar som inkommer under våren 2009 för att slutligt fastställas av landskapsregeringen hösten 2009. Innehållet som regleras i vattenlagen är omfattande och kräver därför tilläggsresurser. Förvaltningsplanen ska innehålla alla väsentliga uppgifter om de förhållanden och faktorer som påverkar vattenkvaliteten medan åtgärdsprogrammet ska innehålla alla de åtgärder som redan är igångsatta samt nya åtgärder som kommer att genomföras. Programmet kommer att vara inriktat på åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten på åländskt område men kommer även att innehålla åtgärder som medverkar till förbättring av Östersjön i sin helhet. Landskapsregeringen fortsätter således ett målinriktat och samordnat arbete i internationella samarbetsorgan för att åstadkomma vattenförbättrande åtgärder utanför Åland.

Landskapsregeringen stöder åtgärder för förbättrad avloppsbehandling och vattenförsörjning. De viktigaste åtgärderna är utbyggnaden av de kommunala avlopps- och vattenledningsnäten, byggandet av avloppsreningsverk i Brändö och

Kumlinge samt åtgärder för utökad kretsloppsanpassad avloppsbehandling. Landskapsregeringen efterlyser ett utökat kommunalt samarbete i avlopps- och vattenförsörjningsfrågor

Arbetet med vattenskyddsåtgärder för våra viktigaste insjöar samt kraftigt övergödda inre vikar fortsätter. Landskapsregeringen avser att färdigställa en skyddsplan för att säkerställa dricksvattenförsörjningen. I arbetet ingår att i samråd med dricksvattenbolagen genomföra nödvändiga åtgärder.

Landskapsregeringen arbetar även med en heltäckande vattenförsörjningsplan för landskapet.

Landskapsregeringen stöder privatpersoner, byalag, samfälligheter och andra sammanslutningar att genomföra olika typer av vattenförbättrande åtgärder. Ett särskilt anslag upptas för byggande av våtmark på landskapsregeringens egen mark under förutsättning att den förstudie som genomförs under sommaren förespråkar en sådan.

För att på förhand kunna göra säkra bedömningar av effekten av planerade åtgärdsprogram upptas medel för en vidareutveckling av det datorbaserade beslutstödsystemet BEVIS i ett Interregprojekt (SeaBed). Inom ramen för projektet kommer noggrannare mätningar av det interna näringsläckaget från bottnarna att genomföras.

Ett program för vattenövervakning och -undersökningar slås fast i början på året. Övervakningen genomförs med syfte att ge en heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd i hela det åländska havsområdet inklusive de inre vikarna samt de viktigaste vattentäkterna. Det innefattar undersökningar av belastning, kemisk-fysikalisk vattenkvalitet, kräftor, fisk, bottenfauna, vattenväxter och alger inklusive förekomsten av giftalger. Undersökningarna fokuseras på att ta fram underlag för den slutliga klassificeringen av vattendragen samt på inventeringar av de åländska sjöarna och skärgårdsvattnen för att fylla de kunskapsluckor som finns angående olika vattenlevande arters förekomst och - utbredning. Studierna ska förbättra möjligheterna till en ekosystembaserad och hållbar förvaltning av våra vattenområden, däribland dricksvattentäkter, kräftsjöar och områden som är viktiga lekområden för fisk. De görs också för att möta ökade krav från EU och HELCOM på kunskap om och skyddsområden för vattenlevande växter och djur. Undersökningarna genomförs i samarbete med fiskeribyrån. Målsättningen är att genomföra en del av undersökningarna som EU-projekt för att minska landskapsregeringens delfinansiering.

Landskapsregeringen följer upp effekten av pågående vattenskyddsåtgärder i Toböle träsk, Vargsundet, Kaldersfjärden och vid Möckelbybäcken med provtagningar.

Samarbetet med Husö biologiska station för att undersöka vattenmiljön fortsätter.

Landskapsregeringen sammanställer information om den övervakning och forskning som genomförs och presenterar den på ett lättillgängligt och stimulerande sätt för allmänheten i förslaget till förvaltningsplan samt i publikationen Vattenmiljön på Åland på Internet och som pdf-version.

45.54.01. Vattenförsörjning och vattenvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-257 057,21	-348 000	-369 000
(t.a. -67 262,71)	(t.a. -50 000)	(t.a. -66 000)

Föreslås ett anslag om 369.000 euro varvid beaktas tillgängliga medel om 66.000 euro från tidigare år. Ökningen föranleds i huvudsak av tilläggsutredningar för åtgärdsprogrammet och förvaltningsplanen vilka ska färdigställas under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Anslaget avser utgifter för
- genomförande av åtgärder i miljöhandlingsprogram
- arbete med klassificering av vattendragen och genomförande av inventeringar
- framtagande av förvaltningsplan och åtgärdsprogram
- vattenövervakning som genomförs av Åland miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium
- samarbetet med Husö biologiska station
- övrig vattenövervakning och -undersökningar
- driften och underhållet av reglerdammen i Kloströmmen i Sund samt grundvattenstationen i Jomala
- information samt
- annat arbete med vattenvårdsfrågor.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster				1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-51 600	
	- personalkostnadsersättningar	0	-51 600
4300	Inköp av tjänster		-279 400
4800	Övriga utgifter		-1 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		-103 000
	Anslagsbehov		**-435 000**
	Användning av tidigare års anslag		66 000
	Förslag		**-369 000**

45.54.31. Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-11 594,38	-25 000	-25 000

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att år 2009 godkänna räntestödslån på 1.500.000 euro dock så att det sammanlagda utestående lånesaldot för nya och gamla lån uppgår till högst 2.000.000 euro. Saldot på utestående räntestödskrediter är 886.436 euro per 31.08.2008.

För räntegottgörelse för under år 2009 och tidigare godkända räntestödslån föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-25 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

45.54.60. Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 449 359,00	-1 065 000	-810 000
	tb 0	

Föreslås ett anslag om sammanlagt 810.000 euro som understöd för åtgärder för avloppsbehandling och vattenförsörjning. Stödet föreslås fördelat enligt följande

- 420.000 euro för kommunala avloppsprojekt enligt kommunernas avloppsplaner och för privata projekt för fem eller flera hushåll som inte kan få kommunalt avlopp före 1.1.2013
- 15.000 euro för kretsloppsanpassade enskilda avloppsprojekt samt
- 375.000 euro som stöd för vattenförsörjningsprojekt, även för projekt för vilka stöd sökts under år 2008.

Med kretsloppsanpassad avloppsbehandling avses en behandlingsmetod genom vilken det är möjligt att återanvända näringsämnen i fekalier och urin eller enbart i urin för odlingsändamål.

För byggandet av kommunala och privata avloppsanläggningar i nya bostadsområden eller för privata avloppsanläggningar för nya fastigheter beviljas inget stöd, inte heller för avloppsanläggningar för fritidshus.

Om sökanden är ett företag skall sökanden kunna påvisa att den planerade åtgärden är en mer långtgående miljöåtgärd än vad gällande normer kräver. En kretsloppsanpassad avloppsanläggning kan t.ex. räknas som en mer långtgående miljöåtgärd.

Stöd för vattenförsörjning kan beviljas kommuner och sammanslutningar för att trygga vattenförsörjningen i glesbygden, även för projekt för vilka stöd sökts under år 2008. Ett krav för att bidrag skall beviljas för vattenförsörjning är att sökanden visar att samtliga fastigheter som får vattenanslutning genom vattenförsörjningsprojekt har godkänd avloppsanläggning.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-810 000
	Anslagsbehov	**-810 000**

45.54.61. Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-15 133,00	-30 000	-30 000

Ett anslag om 30.000 euro föreslås som stöd för åtgärder med syfte att förbättra, restaurera och sanera vattenmiljön.

Bidrag ges i första hand till projekt som minskar belastningen på grundvatten, hav och sjöar och där det samtidigt genomförs åtgärder för minskning av utsläppen till vattenområdet i fråga genom rening av utsläpp vid källan eller i tillrin-

ningsområdet eller där det rör sig om skyddsvärda områden.

Huvudregeln är att bidrag kan beviljas för högst 70 % av kostnaderna.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-30 000
	Anslagsbehov	**-30 000**

45.56. AVFALLSHANTERING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter		-16 000	-16 000
Överföringsutgifter	-169 856	-276 000	-86 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-169 856	-292 000	-102 000
Anslag netto	-169 856	-292 000	-102 000

Den övergripande målsättningen på avfallsområdet är att tillvarata den resurs som avfall utgör så effektivt som möjligt och med så liten påverkan på miljön som möjligt.

Landskapsregeringen har den högsta ledningen och övervakningen av renhållningsverksamheten medan kommunerna ansvarar för verkställigheten. Tolv kommuner har överlämnat renhållningsansvaret till Ålands miljöservice k.f. Utvecklingen av avfallshanteringen fortgår och målet är rättvisa avgifter samt ett system som är gemensamt för hela Åland. En gemensam renhållningsmyndighet ger ökade möjligheter till en väl fungerande avfallshantering.

Det primära ansvaret för avfallshanteringen har kommunerna. Kommunerna har ett lagstadgat ansvar för t.ex. tillsyn, administration och städning. Kommunerna har även ett kostnadsansvar för utbyggnad av infrastrukturen inom avfallshanteringen. Landskapsregeringen har övervakningsansvar för farligt avfall. En säkrare och effektivare hantering av farligt avfall är nödvändig.

Det aktiva arbetet med att få producentansvaret för förpackningar att fungera förväntas ge resultat. När företagen tar sitt producentansvar och därmed bekostar insamling och återvinning minskar kostnaderna för hushållen.

Stöd föreslås för åtgärder som främjar avfallshantering samt leder till ökad återvinning och återanvändning samt stöd för att avhjälpa eller förebygga skador på den fysiska miljön.

Utgifter

45.56.04. Avfallshantering - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-16 000	-16 000
(t.a. -17 996,00)		

Föreslås ett anslag om 16.000 euro för kostnader för
- medlemskap i Svenska Renhållningsverksföreningen
- sammanställning av avfallsstatistik (ÅSUB)
- åtgärder i enlighet med renhållningslagen och miljöhandlingsprogrammet samt

- annat arbete för att förbättra avfallshanteringen och resursanvändningen.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-500
4300	Inköp av tjänster	-12 000
4800	Övriga utgifter	-3 500
	Anslagsbehov	**-16 000**

45.56.62. Främjande av avfallshanteringen

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-152 356,48	-270 000	-80 000

Föreslås stöd för åtgärder som syftar till att avhjälpa eller förebygga skador på den fysiska miljön och som befrämjar en effektiv användning av naturresurserna, samt stöd för övriga åtgärder som främjar avfallshanteringen.

Landskapsregeringen har beredskap att medverka till en sänkning av grundavgifterna för avfallshanteringen genom att stöda infrastruktursatsningar. Landskapsregeringen kan sålunda återkomma i tilläggsbudget med förslag om stödet som kan ges i form av investeringsstöd eller räntestödslån under förutsättning att motprestationen blir en mängdbaserad samt sänkt grundavgift för konsumenterna.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-80 000
	Anslagsbehov	**-80 000**

45.56.65. Räntestöd för lån för kommunernas avfallshanteringsåtgärder

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-6 000	-6 000

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att år 2009 bevilja räntegottgörelse för nya räntestödslån så att det utestående saldot uppgår till högst 150.000 euro, varvid det utestående saldot vid avlämnandet av budgetförslaget är drygt 5.000 euro.

För räntegottgörelse under år 2009 och tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 6.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-6 000
	Anslagsbehov	**-6 000**

45.58. ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	209 761	220 000	
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-173 709	-200 000	
Summa utgifter	-173 709	-200 000	0
Anslag netto	36 052	20 000	0

Kapitlet utgår. Se kapitel 45.60.

Inkomster

35.58.20. Ålands miljölaboratorium - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
209 761,04	220 000	

Momentet utgår. Se moment 35.60.21.

Utgifter

45.58.20. Ålands miljölaboratorium - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-173 708,99	-200 000	
(t.a. -111 487,00)	(t.a. -80 000)	

Momentet utgår. Se momentet 45.60.21.

45.60. ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		271 000	500 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-9 633	-1 649 000	-2 400 000
Summa utgifter	-9 633	-1 649 000	-2 400 000
Anslag netto	-9 633	-1 378 000	-1 900 000

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet inledde sin verksamhet den 1 januari 2008, efter sammanslagning av Ålands miljöprövningsnämnd, miljöhälsovården och övervakningen av miljö- och serveringstillstånd i landskapet. Den andra delen av sammanslagningen sker den 1 januari 2009 då de två landskapsägda laboratorierna inom miljö- och hälsoskyddsområdet går ihop med myndighetens livsmedelslaboratorium.

Myndigheten sköter lagstadgad prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt tillhandahåller veterinärvård och laboratorietjänster i landskapet. I detta ingår bland annat byggnads-, livsmedels- och miljöövervakning, det huvudsakliga ansvaret för djurskyddet och alkoholserveringen, samt handläggningen av miljötillståndsärenden och den tidigare hälsonämndens arbetsuppgifter. Tillsynen omfattar 1 200 objekt samt åtskilliga hundratal mindre avloppsanläggningar. Dessutom upprätthåller myndigheten veterinärberedskap och sköter en mindre smådjursklinik.

Myndighetens uppgifter och organisation har fastställts i landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Myndigheten är underställd landskapsregeringen, som handhar den allmänna styrningen och övervakningen av myndigheten. Landskapsregeringen har tillsatt en styrelse och en myndighetschef som leder och utvecklar verksamheten. Miljötillstånd och ärenden av principiell och allmän natur avgörs av en prövningsnämnd bestående av fem sakkunniga ledamöter. Myndighetens verksamhet styrs av lagstiftningen och myndighetens resultat- och verksamhetsplan. Planen fastställs årligen av landskapsregeringen.

Myndigheten verkar för en god livsmiljö för människor och djur och en långsiktigt hållbar utveckling av landskapet. Genom bildandet av myndigheten har flera myndighetsfunktioner samlats på ett ställe, vilket underlättar för företagen och allmänheten, men även för myndighetsutövningen inom området. Uppbyggnaden och utvecklingen av ett gemensamt system för ärendehantering och samordning av övriga rutiner fortsätter under året och leder till ett mer förenhetligat myndighetsutövande. I detta syfte inleds även ett miljö- och kvalitetsledningsarbete vid myndigheten.

Vid årsskiftet 2008 - 2009 tas det andra steget i samordningen av miljö- och hälsoskyddsfunktionerna i landskapet genom att Ålands miljölaboratorium och Ålands försöksstations laboratorium vid landskapsregeringen och livsmedelslaboratoriet vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet slås samman till ett laboratorium i befintliga lokaler i Prestgårdenby, Jomala. Laboratoriet erbjuder myndigheter, företag och privatpersoner analysverksamhet inom områdena miljö, jordbruk, djur och livsmedel. Stor vikt läggs vid att kvalitetssäkra laboratoriet som planeras att ackrediteras våren 2009. Målsättningen är att med en ny organisationsstruktur skapa ett kundvänligt, kostnadseffektivt och ackrediterat laboratorium med en kompetent personal som trivs i en bra arbetsmiljö.

Kundperspektivet är en ledstjärna i hela myndighetens arbete, varför myndigheten ämnar att utveckla och organisera sin verksamhet så att kvaliteten på handläggningen eller tjänsterna hålls på en hög nivå, samtidigt som väntetiderna minimeras. I handläggningen fästs vikt vid kvalitet, rättssäkerhet, öppenhet och effektivitet. För att nå detta lyfts bland annat personalens kompetensutveckling och insatser för att gynna en utvecklande och stödjande arbetsmiljö. Myndigheten gör även en välbehövd satsning på det förebyggande djurskyddet, vilket är en ny uppgift för organisationen. I kommunikationen med allmänheten och verksamhetsutövare strävar myndigheten till tydlighet och öppenhet, och som ett led i detta utvecklas en ny användarvänlig hemsida.

Inkomster

35.60.20. <u>Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	220 000	200 000

Föreslås en inkomst om 200.000 euro från prövning och tillsyn enligt miljö- och hälsoskyddslagstiftningen samt av serveringstillstånd. Beräknade inkomster baserar sig på tidigare års utfall från prövningen samt den avgiftstaxa som landskapsregeringen fastställt i beslut 30/2007, befintlig lagstiftning och de uppgifter myndigheten har över verksamheter som bedöms vara skyldiga att betala årsavgift för tillsyn.

Dispositionsplan:

3000	Inkomster av verksamheten	200 000
	Totalt	**200 000**

35.60.21. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	51 000	300 000

Rubriken ändrad. Se även moment 35.58.20 och 47.46.21.
Intäkterna förväntas ligga kvar på samma nivåer som tidigare hos de tre laboratorierna förutom att man för jordsidan beräknar en ökning om ca 10.000 euro då man börjar debitera Ålands försöksstation. Livsmedelslaboratoriet hade en tillfällig topp år 2007 men med ledning av siffrorna från början av år 2008 beräknas en återgång till intäktsnivåerna år 2006 och tidigare.

Dispositionsplan:

3000	Inkomster av verksamheten	300 000
	Totalt	**300 000**

Utgifter

45.60.20. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-9 632,69	-1 399 000	-1 600 000

För utförande av den verksamhet som åligger Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet enligt LL (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet föreslås ett anslag om 1.600.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att en tjänst som praktikerveterinär med hälso- och miljöskyddsuppgifter inrättas fr.o.m. 1.3.2009.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		15 *	16
Tillfälliga tjänster		8 *	8

*21 tjänster överförda från moment 45.01.01, 45.59.20 och 45.70.20.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-927 719	
	- tillfälliga tjänster	-312 237	
	- övriga löner och arvoden	-19 844	
	- övriga personalutgifter	-1 800	
	- personalkostnadsersättningar	3 000	-1 258 600
4100	Material och förnödenheter		-32 100
4200	Hyror		-84 700
4300	Inköp av tjänster		-182 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-17 700	
	- övrigt	-7 400	-25 100
1125	Maskiner och inventarier		-17 500
	Nettoanslagsbehov		**-1 600 000**

45.60.21. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-250 000	-800 000

Rubriken ändrad. Se även moment 45.58.20 och 47.46.21.
Föreslås ett anslag om 800.000 euro för att bedriva analysverksamhet inom områdena miljö, livsmedel, djur och jordbruk. Hela laboratoriet kvalitetssäkras och ackrediteras våren 2009.

Förändringar görs i tjänstestrukturen för att personal med likvärdiga arbetsuppgifter och samma grad av ansvar och befogenheter ska ha samma tjänstebenämning och vara likvärdigt avlönade.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som laboratoriechef (lkl A25) ombildas till en tjänst som laboratoriechef (lkl A26) fr.o.m. 1.1.2009 då sammanslagningen av de tre laboratorierna genomförs och därmed medför väsentligt förändrade arbetsuppgifter.

Därtill föreslås att en tjänst som biolog (lkl A24), en tjänst som biträdande fältmästare (lkl A19) samt en tjänst som laborant (lkl A19) inrättas fr.o.m. 1.3.2009. Motsvarande funktioner har tidigare upprätthållits inom ramen för arbetsavtal.

Ytterligare föreslås att en tjänst som laboratorieassistent ombildas till en tjänst som laborant (lkl A19) fr.o.m. 1.3.2009.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		4 *	11 **

*4 tjänster överförda från moment 45.70.20,
**7 tjänster överförda från moment 45.58.20 och 47.46.21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-489 572	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-28 928	
	- personalkostnadsersättningar	0	-518 500
4100	Material och förnödenheter		-120 900
4200	Hyror		-900
4300	Inköp av tjänster		-139 200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-8 600	
	- övrigt	-1 200	-9 800
1125	Maskiner och inventarier		-10 700
	Nettoanslagsbehov		**-800 000**

45.70. ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	8 790 051	8 047 000	8 000 000
Konsumtionsutgifter	-65 736 002	-70 220 000	-73 518 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-1 056 779	-7 520 000	-7 530 000
Summa utgifter	-66 792 781	-77 740 000	-81 048 000
Anslag netto	-58 002 730	-69 693 000	-73 048 000

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar och det gäller att styra verksamheten på ett sådant sätt att resurserna används så ändamålsenligt som möjligt. Ålands hälso- och sjukvårds (ÅHS) styrelse antog i februari 2008 Det Balanserade Styrkortet (BSC) som en metod att arbeta med kvalitetsutveckling inom ÅHS. Man fokuserar på olika perspektiv; invånar- och patientperspektivet, intressentperspektivet, personalperspektivet, processperspektivet och ekonomiperspektivet.

Verksamhetsidé
ÅHS erbjuder varje enskild ålänning högkvalitativ hälso- och sjukvård med egna och/eller samverkande resurser samt i samarbete med övriga samhällsfunktioner. Den aktuella inriktningen framgår av hälso- och sjukvårdsplan och gällande lagstiftning.

Vision
Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter.

Invånar- och patientperspektivet
ÅHS´ serviceutbud skall grunda sig på det hälso- och sjukvårdsbehov som finns i det åländska samhället. Befolkningen skall erbjudas en hälso- och sjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. Vården skall ges på lika villkor med den enskildes unika behov i förgrunden.

Vårdtjänsternas tillgänglighet är en viktig del av kvaliteten.

ÅHS skall via media förmedla kunskap om vårdens möjligheter och hur ansvaret för den egna hälsan kan stärkas.

Intressentperspektivet
Effektiv samverkan mellan ÅHS, den privata sektorn, patientorganisationer, remissjukhusen, utbildningsinstanser och andra välfärdsaktörer är en förutsättning för att verksamheten skall fungera optimalt.

Ett gott samarbete med kommunernas socialvård eftersträvas för att patienterna vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemservicen tillsammans med ÅHS' hemsjukvård.

Det kan bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt att utöka remitteringen till andra sjukhus då specialiseringen blir allt snävare. Konsultverksamhet kontra remiss till vård utom ÅHS baserar sig på vad som är mest ändamålsenligt ur ekonomisk, medicinsk, medmänsklig och språklig synpunkt.

Rutiner för samverkan med landskapsregeringen gällande bl.a. upphandlingsprocesser skall utarbetas likaså en plan kring samarbete med den privata hälso- och sjukvården.

Personalperspektivet
Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer. En rekryteringsstrategi utarbetas under hösten 2008.

Ledarskapets betydelse för en attraktiv arbetsplats, en välmotiverad personal och en gemensam ÅHS-känsla lyfts fram. Under hösten 2008 utarbetas en ledarskapspolicy och under år 2009 ordnas ledarskapsutbildning. Personalutbildningen, både den interna och den externa, hospitering och handledning av personalen är viktig för att kompetensen inom personalen skall kunna bibehållas och förbättras. ÅHS fungerar som ett undervisningsställe både för vårdpersonal under praktikperioden och för läkare under grund- och specialistutbildningen.

Ett system för arbetsvärdering skall vara genomfört i slutet av år 2009.

Analys av frånvarostatistiken och personalens friskvårdsaktiviteter samt uppföljningen av jämställdhetsplanen görs under året.

Processperspektivet
Budgetåret 2009 kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. En verksamhetsanalys av de opererande verksamheterna pågår under hösten 2008 och resultatet presenteras i början av år 2009. Utgående från bl.a. detta görs en översyn av reglementet för ÅHS för att klargöra ledningsstrukturerna och eventuellt överföra en del av innehållet i det nuvarande reglementet till en förordning i samband med att lagen om hälso- och sjukvården ses över. De administrativa processerna skall under året analyseras i förhållande till kärnverksamheten genom bl.a. jämförelser med andra sjukvårdsorganisationer.

Den elektroniska patientjournalen har officiellt tagits i bruk på alla enheter i april 2008. Detta möjliggör att journaluppgifter alltid finns till hands där patienten för tillfället vårdas. Även de patientuppgifter (bl.a. EKG, epikriser från andra sjukhus) som ännu enbart finns i pappersformat skall inom de närmaste åren ingå i den elektroniska journalen. Strävan är att i samarbete med IT-leverantören och de lokala apoteken i slutet av år 2009 införa elektroniska recept, något som har stor betydelse för säkerheten i läkemedelsföreskrivningen. Detta liksom anslutningen till projektet för ett nationellt patientjournalarkiv, som utreds under året, baserar sig på en nationell standard.

Upphandlingsprocesserna skall följa de upphandlingsdirektiv som har fastställts. Rutiner utarbetas för hur gemensamma upphandlingar med landskapets centralförvaltning kan genomföras. Styrelsen har fastställt en miljöpolicy för Ålands hälso- och sjukvård utgående från den miljöutredning som gjordes år 2003. Vid inköp av varor bör miljökrav ställas, så att miljöanpassningen sker utifrån vad som är tekniskt möjligt, ekonomiskt försvarbart och miljömässigt motiverat.

Ekonomiperspektivet
En ansvarsfull hantering av de ekonomiska resurserna skall gälla på alla nivåer. För att bibehålla och om möjligt förbättra vården förutsätts att anslagen för personal- och övriga konsumtionsutgifter samt vård utom Åland står i rätt förhållande till de krav som ställs på verksamheten från befolkningen, personalen och den medicinska utvecklingen. Ekonomienhetens kontakter med basenheternas budgetansvariga utökas för att underlätta förståelsen gällande ekonomirapporterna och i samband med budgeteringsprocessen. Omfördelning och förstärkning av

personal som sköter statistik- och ekonomirapporteringen samt utarbetandet av en ekonomihandbok skall också bidra till att underlätta de budgetansvarigas möjligheter till kostnadsanalyser. Det nya ekonomisystemet som installerades år 2005 uppgraderas år 2009. Införandet av elektronisk leverantörsfakturahantering är nästa stora projekt för ekonomienheten och kan komma att innebära helt nya rutiner för både ansvarspersonerna inom organisationen och för personalen på enheten. Arbetet inleds med att en förstudie uppgörs ur ett helhetsperspektiv varav arbetsprocesserna samt behovet av förändringar av dessa framgår. Förstudien skall även i samverkan med landskapsregeringen kartlägga möjligheterna till samordning med deras system.

Verksamhetsintäkterna uppskattas ligga på samma nivå som tidigare beräknat utgående från nuvarande patientavgifter. Det nya regelverket gällande debitering av EU medborgare som får akut och nödvändig vård inom ÅHS uppskattas ge en merinkomst.

Personalutgifterna stiger med ca 3,6 % dels p.g.a. kollektivavtalsuppgörelsen för perioden 2008 - 2009 och dels p.g.a. att nya tjänster och tjänsteombildningar föranleder en merkostnad om 207.400 euro under år 2009 (helårskostnad 389.000 euro). Det nya pensionsförsäkringsavtalet med ett privat försäkringsbolag ger en inbesparing om uppskattningsvis 400.000 euro i pensionspremierna för de nyanställda.

Konsumtionskostnaderna stiger med ca 6,9 % p.g.a. att alla kostnader ökar (sjukvårdsmaterial, köpta tjänster, transporter, hjälpmedel, hyres- och andra fastighetskostnader m.m.). För anskaffningar/inventarier och för fastighetsunderhållet inklusive mindre ombyggnader/renoveringar reserveras sammanlagt 1.070.000 euro vilket utgör ca 1,4 % av driftsbudgeten. Större investeringar (över 100.000 euro) upptas i investeringsplanen, som är 3-årig och som finns presenterade i kapitel 10 i förslaget till hälso- och sjukvårdsplan.

Anslaget för personalens fortbildning för hela ÅHS uppgår till 495.000 euro (inklusive 48.000 euro som en satsning på kognitiv psykoterapiutbildning), vilket motsvarar ca 1,5 % av de tjänsterelaterade lönerna. För hospitering och vidareutbildning anslås 64.000 euro och för handledning 105.000 euro. Personalvården utvecklas i samråd med personalrådet och anslaget för olika friskvårdsprojekt och aktiviteter för personalens trivsel uppgår till 60.000 euro vilket innebär ca 55 euro per anställd (räknat med 1.100 anställda). Därutöver har 21.000 euro budgeterats för julfest.

För vård utom Åland budgeteras 7,5 miljoner euro eller 0,5 miljoner mera än för år 2008. Redan år 2007 uppgick kostnaden till drygt 7 miljoner euro och den ökande patientremitteringen till Sverige kommer att leda till högre kostnader.

Byggnadsprojekt

I början av år 2008 påbörjades byggnationen av primärvårdens nya utrymmen. Primärvårdsprojektet innefattar nya utrymmen för primärvårdens läkarmottagning, barnrådgivning och företags-/personalhälsovård, för diabetesvården och livsstilsmottagningen samt för den onkologiska verksamheten. I lasarettbyggnadens källarplan sker ombyggnader i bland annat det gamla centrallagret för klädförsörjningens, städcentralens, bostadsförvaltningens och läkemedelscentralens behov. Under år 2009 kommer bygget av den psykiatriska enhetens nya hus på centralsjukhusområdet att påbörjas. När det står färdigt kommer verksamheten i Grelsby sjukhus att upphöra för att tillsammans med all annan psykiatrisk verksamhet samlas i den nya byggnaden. Dagkliniken förblir kvar i sina utrymmen i f.d. hälsocentralen i centrala Mariehamn. Medicinavdelningens trångboddhet åtgärdas genom en utbyggnad av avdelningens våningsplan samtidigt som gyneko-

logiska enhetens utrymmen ombyggs till vissa delar. Läkemedelscentralen måste få tilläggsutrymmen, något som påtalats efter Läkemedelsverkets granskning. Av om- och tillbyggnaden av Centralsjukhuset, etapp II-III återstår dock fortfarande att lösa hur verksamhetslokalerna för intensivvård, dialys och dagkirurgi skall utformas i framtiden, samt smärre ombyggnader på vårdavdelningarna och poliklinikerna. Långvårdsenhetens avdelning Övergårds är sedan januari 2008 stängd p.g.a. fuktskador och verksamheten utlokaliserad till Grelsby sjukhus. Beslut om avdelningen skall rivas eller renoveras har ännu inte tagits. Därtill bör hela Gullåsenfastigheten ses över för att moderniseras för de behov som den framtida geriatriska verksamheten behöver. Personalbostadshuset är från 50-talet och i behov av en grundrenovering och anslag för projekteringen finns upptagen i investeringsplanen. Avsikten är att Godby hälsocentral i Godby center övertar tilläggsutrymmen i f.d. polishäktet, som skall byggas om för hemsjukvårdens och barnrådgivningens behov. Alla dessa byggnadsprojekt finns beskrivna och kostnadsuppskattade i Investeringsplanen för 2009 - 2011 som finns presenterad i kapitel 10 i förslaget till plan för hälso- och sjukvården 2009 (se bilaga 2).

Inkomster

35.70.20. <u>Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
5 199 743,71	4 447 000	4 900 000

Under momentet föreslås en inkomst om 4.900.000 euro.

Vid dimensioneringen av inkomsten har beaktats att ersättningarna från Folkpensionsanstalten förväntas stiga enligt de ändrade bestämmelserna om ersättning för sjukvård för utlänningar. Förändringen trädde i kraft fr.o.m. år 2008 men oklarhet har vid beredningen av budgetförslaget ännu rått om beräkningsgrunderna varför beloppet är uppskattat.

Patientavgifterna väntas sjunka något p.g.a. att antalet tillgängliga platser inom långvården sedan januari 2008 har varit decimerat med 12 platser.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- patient- och klientavgifter	2 347 000	
	- försäkringsersättningar	367 300	
	- FPA-ersättningar	430 000	
	- försäljningsintäkter	803 200	
	- övriga avgifter och ersättningar	581 700	4 529 200
3300	Hyresinkomster och ersättningar		349 500
3900	Övriga inkomster		21 300
	Totalt		**4 900 000**

35.70.39. <u>Kommunernas ersättning för Gullåsen</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
3 590 307,30	3 600 000	3 100 000

Under momentet föreslås en inkomst om 3.100.000 euro för kommunernas ersättning för Gullåsen under år 2009. Inkomsten har beräknats enligt en debiteringsgrund om 157,09 euro/vårddygn. Vid beräkningen av inkomsterna har beaktats att platsantalet minskat med 12 platser till följd av att avdelning Övergårds

vid Gullåsen är stängd p.g.a. fuktskador.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	3 100 000
	Totalt	**3 100 000**

Utgifter

45.70.20. Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-65 736 001,58	-68 220 000	-73 518 000
	tb -2 000 000	
(t.a. -786 894,00)		

Under momentet föreslås ett anslag om 73.518.000 euro. Anslaget avses använt för den verksamhet som beskrivs i förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2009 (se bilaga 2). Se även kapitelmotiveringen.

Föreslås, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), att donationer som Ålands hälso- och sjukvård erhåller kan gottskrivas momentet och användas som finansiering av utgifter i enlighet med donatorns önskemål.

I budgeten för år 2008 befullmäktigades ÅHS´s styrelse att vidta nödvändiga åtgärder, om styrelsen fann det ändamålsenligt, att inrätta 5 ordinarie tjänster, varav en på deltid, fr.o.m. 1.1.2009. Landskapsregeringen konstaterar att det i styrelsens förslag till budget för år 2009 föreslås genomfört.

I anslaget för personalutgifter har följande tjänsteförändringar beaktats

- 13 ombildningar av tjänster (tjänstetitelförändringar)
- 1 tillfällig heltidstjänst inrättas som ordinarie heltidstjänst
- 1 tillfällig deltidstjänst inrättas som ordinarie heltidstjänster
- 2 tillfälliga deltidstjänster inrättas som ordinarie deltidstjänster
- 2 ordinarie deltidstjänster ombildas till 1 ordinarie heltidstjänst
- 3 ordinarie deltidstjänster ombildas till 3 ordinarie heltidstjänster varav en med titelförändring samt
- 5 nya ordinarie heltidstjänster inrättas varav 1 heltidstjänst omfördelas från befintliga vikariatsmedel respektive omplaceringsanslag.

Därtill har anslag beaktats för 36 tillfälliga tjänster varav 35 på heltid och en på deltid och därtill anslag för 3 projektanställningar

Närmare information om tjänsteförändringarna framgår av förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2009.

Inom ramen för anslaget genomför ÅHS sin del av arbetet med att utarbeta ett system för lönesättning byggt på arbetsvärdering.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	853	844 *	858
Tillfälliga tjänster	16	40 *	36

*15 tjänster överförda till moment 45.60.20 och 21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-42 298 000	
	- tillfälliga tjänster	-6 421 000	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-157 000	
	- övriga löner och arvoden	-173 000	
	- personalkostnadsersättningar	424 000	-48 625 000
4100	Material och förnödenheter		-8 119 000
4200	Hyror		-1 046 000
4300	Inköp av tjänster		
	- personalfortbildning	-495 000	
	- hälsovårdstjänster		
	- vård utom Åland	-7 500 000	
	- övriga vårdtjänster	-2 517 000	
	- patienttransporter	-1 416 000	
	- övrigt	-2 432 000	-14 360 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-224 000	
	- övrigt	-74 000	-298 000
1122	Byggnader		-70 000
1125	Maskiner och inventarier		-1 000 000
	Nettoanslagsbehov		**-73 518 000**

45.70.70. Anskaffningar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-556 854,86	-1 100 000	-820 000

Under momentet föreslås, med hänvisning till förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2009 (se bilaga 2), ett anslag om 820.000 euro. Anslaget avser anskaffande av inventarier såsom sängar, sängbord och madrasser, infusions- och sprutpumpar, operationsbord, fortsatt utbyggnad av direktdigitalt röntgensystem samt digitalisering av mammografiutrustningen.

Dispositionsplan:

1125	Maskiner och inventarier	-820 000
	Anslagsbehov	**-820 000**

45.70.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-420 000	-210 000

Under momentet föreslås, med hänvisning till förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2009 (se bilaga 2), ett anslag om 210.000 euro för ombyggnad av tilläggsutrymmen i Godby Center för Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet. Avsikten är att ÅHS övertar ca 160 m^2 av de utrymmen som tidigare fungerat som polisens häkten.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-210 000
	Anslagsbehov	**-210 000**

45.70.75. Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-499 924,62	-6 000 000	-6 500 000

Under momentet förslås ett anslag om 6.000.000 euro för fortsatt förverkligande av etapperna II och III för om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset. En närmare beskrivning av om- och tillbyggnaden framgår i investeringsplanen för åren 2009 - 2011 vilken ingår i förslaget till plan för hälso- och sjukvården år 2009 (se bilaga 2).

Därtill föreslås ett anslag om 500.000 euro för planering av andra byggnadsprojekt som är aktuella under de närmaste åren. De aktuella projekten, vilka närmare beskrivs i förslaget till plan för hälso- och sjukvården år 2009, är

- en ny byggnad för intensivvård-dialys samt ombyggnader för dagkirurgin och på kirurgiavdelningen
- sanering och ombyggnad av Gullåsenfastigheten
- sanering alternativt rivning av avdelning Övergårds vid Gullåsen samt
- grundrenovering av personalbostadshuset.

Landskapsregeringen avser att sedan styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård i början av år 2009 presenterat ett förslag till prioritering av den fortsatta planeringen ta ställning till hur projekten skall förläggas tidsmässigt.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-6 500 000
	Anslagsbehov	**-6 500 000**

36./46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	1 794 238	2 714 000	2 949 000	8,7%	64,4%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-26 202 753	-29 738 000	-31 256 000	5,1%	19,3%
Överföringsutgifter	-19 427 151	-25 544 000	-24 797 000	-2,9%	27,6%
Realinvesteringsutgifter	-1 449 410	-1 530 000	-2 530 000	65,4%	74,6%
Lån och övriga finansinvesteringar	-587	-16 000	-16 000	0,0%	2625,6%
Summa utgifter	-47 079 901	-56 828 000	-58 599 000	3,1%	24,5%
Anslag netto	-45 285 663	-54 114 000	-55 650 000	2,8%	22,9%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-958 268	-1 137 000	-1 180 000	3,8%	23,1%
Studiestöd	-5 580 419	-5 703 000	-5 990 000	5,0%	7,3%
Bildningsarbete	-394 968	-518 000	-490 000	-5,4%	24,1%
Biblioteksverksamheten	-591 791	-625 000	-660 000	5,6%	11,5%
Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-380 629	-867 000	-928 000	7,0%	143,8%
Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	-1 383 552	-1 963 000	-1 830 000	-6,8%	32,3%
Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	-994 879	-2 547 000	-3 740 000	46,8%	275,9%
Grundskoleväsendet	-9 820 805	-11 730 000	-12 280 000	4,7%	25,0%
Yrkesutbildning	-197 361	-92 000	-75 000	-18,5%	-62,0%
Vuxenutbildning	-678 055	-1 482 000	-1 768 000	19,3%	160,7%
Europeiska Unionen - socialfonden	-475 532	-1 893 000	-1 786 000	-5,7%	275,6%
Ålands läromedelscentral	-140 333	-150 000	-158 000	5,3%	12,6%
Ålands folkhögskola	-1 151 448	-1 068 000	-1 184 000	10,9%	2,8%
Ålands musikinstitut	-780 651	-860 000	-947 000	10,1%	21,3%
Ålands lyceum	-3 499 058	-3 524 000	-3 710 000	5,3%	6,0%
Ålands sjömansskola	-2 610 879	-3 080 000	-2 973 000	-3,5%	13,9%
Ålands sjösäkerhetscentrum	-556 958	-120 000	-119 000	-0,8%	-78,6%
Ålands yrkesskola	-4 127 215	-4 316 000	-4 700 000	8,9%	13,9%
Ålands naturbruksskola	-1 119 509	-1 147 000	-1 228 000	7,1%	9,7%
Ålands hotell- och restaurang-skola	-1 469 482	-1 632 000	-1 743 000	6,8%	18,6%
Ålands vårdinstitut	-730 075	-1 160 000	-944 000	-18,6%	29,3%
Ålands handelsläroverk	-1 133 710	-1 232 000	-1 240 000	0,6%	9,4%
Högskolan på Åland	-4 789 904	-5 830 000	-5 660 000	-2,9%	18,2%
Museibyrån	-3 364 793	-3 978 000	-3 071 000	-22,8%	-8,7%
Ålands landskapsarkiv	-149 626	-174 000	-195 000	12,1%	30,3%
Summa	-47 079 901	-56 828 000	-58 599 000	3,1%	24,5%

46.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			23 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-958 268	-1 137 000	-1 180 000
Summa utgifter	-958 268	-1 137 000	-1 180 000
Anslag netto	-958 268	-1 137 000	-1 157 000

Övergripande mål
Utbildnings- och kulturavdelningen handhar i stöd av gällande lagstiftning landskapsregeringens allmänna ledning, tillsyn och utveckling av utbildningen på Åland. Till avdelningens verksamhetsområde hör även kultur-, ungdoms-, idrotts-, arkiv- och museiverksamhet samt det fria bildningsarbetet och vuxenutbildningen.

Långsiktiga mål inom utbildningssystemet
Landskapsregeringens långsiktiga mål är att fortsätta att utveckla utbildningssystemen för skolbarn, unga och vuxna inom landskapet på alla nivåer i enlighet med de beslut och strategier för det livslånga lärandet som fattas främst inom Nordiska Ministerrådet och EU. Landskapsregeringen har i sitt uppdrag som huvudman för gymnasialstadieskolorna att leda, utveckla och tillse att skolorna verkar i en hållbar riktning enligt gällande styrdokument och att de prioriterar utvecklingsarbete inom demokrati, jämställdhet, integration och entreprenörskap. Landskapsregeringens uppdrag är även att tillse och bevaka utbildningens kvalitet och examinas giltighet.

Långsiktiga mål inom kulturområdet
Landskapsregeringens roll inom kulturområdet är att skapa goda förutsättningar för kulturlivet att verka och utvecklas. Kulturen och kulturarvets betydelse för svenska språket och självstyrelsen främjas genom att stöda ett mångsidigt kulturliv, internationellt kulturutbyte, ungdomars delaktighet och ett kulturutbud som är tillgängligt för alla.

Konkretisering av målsättningarna för budgetåret återfinns i kapitel- och momentmotiveringarna nedan.

Långsiktiga mål för avdelningens allmänna förvaltning
Avdelningen verkar för att bibehålla och utveckla en god kompetens- och servicenivå med hållbart tänkande både i personalfrågor och materiella frågor. Avdelningen deltar kontinuerligt i externt samarbete för att stärka kompetensen inom sakområdet.

Målsättningar för allmänna förvaltningen för budgetåret 2009
- granska arbetsuppgifterna på de olika byråerna i avsikt att förbättra och ytterligare effektivera verkställandet av landskapsregeringens handlingsplan och
- arbeta aktivt med hållbar utveckling inom avdelningens verksamhetsområde genom att uppställa delmål som kan förverkligas under året.

Inkomster

36.01.01. Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		23 000

Momentet nytt.
Förslås en inkomst om 23.000 euro i samband med ändrade betalningsrutiner för resor i samband med Nordiska ministerrådet samt inkomster för arbetet inom ramen för Nordplus-programmen åren 2008 - 2011. Se även moment 46.01.01.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	23 000
	Förslag	**23 000**

Utgifter

46.01.01. Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-739 318,10	-794 000	-858 000
(t.a. -16 740,03)		

Föreslås ett anslag om 858.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget ingår medel för inköp av experttjänster, bl.a. löpande kostnader för landskapets skolors databas och systemet för kontinuerlig uppdatering av utbildningsbehovet på Åland.

I anslaget ingår även personalutbildning och -utveckling.

Förändringen av resekostnaderna föranleds av nya betalningsrutiner inom Nordiska ministerrådet och täcks med inkomster under moment 36.01.01.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		10	10	10
Tillfälliga tjänster		3	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-591 235	
	- tillfälliga tjänster	-158 065	
	- personalkostnadsersättningar	1 000	-748 300
4100	Material och förnödenheter		-9 000
4300	Inköp av tjänster		-45 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-51 000	
	- representation	-3 000	
	- övrigt	-1 700	-55 700
	Nettoanslagsbehov		**-858 000**

46.01.04. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-117 710,45	-210 000	-230 000
(t.a. -12 015,00)		

Anslaget avser utgifter för ett långsiktigt utvecklingsarbete inom skolbyråns och yrkesutbildningsbyråns ansvarsområden.

Målsättningen för landskapsregeringens utvecklingsarbete är att främja den allmänna skolutvecklingen i landskapet, d.v.s. stöda undervisning, pedagogiskt arbete och pedagogisk utveckling.

Målsättningen är att i samarbete med andra utbildningsmyndigheter och allmännyttiga organisationer tillhandahålla bl.a. sakkunniga ämneskonsulenter som vid sidan av sina läraruppgifter handleder och stöder lärare i grundskolor och gymnasialstadieskolor att utveckla skolornas undervisning och verksamhet med avseende på såväl de allmänpedagogiska som de specialpedagogiska arrangemangen.

Vid utvecklingsarbetet, handledningen och stödet skall tonvikten under budgetåret läggas vid att stärka och utveckla
- skolornas fysiska aktiviteter, arbetsro och samarbete med föräldranätverk
- elevernas begåvning och olikheter
- skolornas elevbedömning samt nätbaserade arbetssätt och metoder
- skolornas undervisning i fysik och kemi, hållbar utveckling, matematik och naturvetenskaper samt främmande språk
- fortsatt utveckling av lärande i arbete och yrkesprov inom den grundläggande yrkesutbildningen
- vidareutveckling av kärnämnesläroplanen
- utredning om förutsättningarna för ersättande skolor på Åland samt
- översyn av utbildningar på högskolenivå, utbud och efterfrågan och profilering av utbildningen.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster	0,5	0,5	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-86 000	
	- övriga löner och arvoden	-25 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-111 000
4100	Material och förnödenheter		-7 000
4300	Inköp av tjänster		-92 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- övrigt	-10 000	-20 000
	Nettoanslagsbehov		**-230 000**

46.01.06. Integration och mångkulturellt befrämjande (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-17 001,46	-30 000	-15 000
(t.a. 0,00)		

Anslaget gäller utgifter för fortbildning och projekt inom grundskolan, gymnasi-

alstadiet och tredje sektorn och avser befrämjande av kulturell förståelse och underlättande av integration för nya medborgare. Anslaget kan också användas för stödinsatser i svenska språket samt information och seminarier om integrationsfrågor.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-500
4200	Hyror		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-7 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-1 500	
	- övrigt	-1 000	-2 500
8201	Undervisning, kultur och idrott		-4 000
	Anslagsbehov		**-15 000**

46.01.23. Utvecklingsprojektet Ålands gymnasieskola (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-84 238,32	-103 000	-77 000

Föreslås att ett anslag om 77.000 euro upptas för att inleda samordningen av gymnasialstadieskolornas administrativa funktioner i enlighet med utvecklingsplanen för gymnasialstadiet på Åland. Projektet följer riktlinjerna i utvecklingsplanen och avses utmynna i en rationell organisation för utbildningen efter grundskolan. Projektet, i vilket processen tillmäts ett särskilt värde genom att de berörda på ett aktivt sätt involveras i utvecklingsarbetet, omfattar tre övergripande utvecklingsområden.

Det första området utgörs av en samordning av gymnasialstadieskolornas operativa förvaltningsresurser. Genom ökad system- och kostnadseffektivitet frigörs resurser för skolledningen för pedagogiskt utvecklingsarbete.

Det andra utvecklingsområdet berör de efterverkningar samordningen har på landskapsregeringens interna organisation gällande den allmänna ledningen, tillsynen och utvecklingen av utbildningarna på gymnasialstadiet.

Det tredje utvecklingsområdet är utbildningsprofilerna. Efter utvärdering av hur införandet av möjligheterna för studerande inom yrkesutbildningen att ersätta obligatoriska kärnämnen med studier i allmänna ämnen enligt den studieförberedande utbildningens läroplan utfallit, skall utbildningsprofilerna vidareutvecklas i enlighet med arbetsmarknadens krav och önskemål bl.a. genom att intensifiera samarbetet mellan skolorna beträffande undervisningsresurserna.

	År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster	1	1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-30 000	
	- övriga löner och arvoden	-11 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-41 000
4100	Material och förnödenheter		-1 500
4300	Inköp av tjänster		
	- tryckningstjänster	-10 000	
	- expert- och utredningstjänster	-20 000	-30 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 000	
	- representation	-500	
	- övrigt	-2 000	-4 500
	Nettoanslagsbehov		**-77 000**

46.03. STUDIESTÖD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	40 123	50 000	50 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-5 580 419	-5 703 000	-5 990 000
Summa utgifter	-5 580 419	-5 703 000	-5 990 000
Anslag netto	-5 540 296	-5 653 000	-5 940 000

Inkomster

36.03.51. Återindrivna studiestöd

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
40 123,25	50 000	50 000

Den beräknade inkomsten av återkrav av de studielån som landskapet på basis av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 50.000 euro under år 2009. Se LL (2006:71)om studiestöd.

Specifikation:

8008	Återbetalning av inkomstöverföringar	50 000
	Totalt	**50 000**

Utgifter

46.03.50. Studiepenning (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5 443 799,94	-5 573 000	-5 850 000

Föreslås ett anslag om 5.850.000 euro under momentet för utbetalning av studiestöd under år 2009. Enligt ändring av LL (2008:66) om studiestöd höjdes studiepenningsbeloppen den 1.8.2008 med ca 12 % och studiestödsbeloppen indexjusteras fr.o.m. den 1.8.2009. En uppskattning av verkningarna av dessa höjningar har beaktats i förslaget.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-5 850 000
	Anslagsbehov	**-5 850 000**

46.03.51. För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-120 421,33	-110 000	-120 000

Föreslås ett anslag om 120.000 euro för räntestöd för studielån, erläggande av

borgensansvarsbelopp samt ränteunderstöd i enlighet med LL (2006:71) om studiestöd.

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	-120 000
	Anslagsbehov	**-120 000**

46.03.52. Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 197,84	-20 000	-20 000

Anslaget avser kostnader för att täcka studiesociala kostnader för de ålänningar som studerar på gymnasialstadiet utanför Åland.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-20 000
	Anslagsbehov	**-20 000**

46.05. BILDNINGSARBETE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-394 968	-518 000	-490 000
Summa utgifter	-394 968	-518 000	-490 000
Anslag netto	-394 968	-518 000	-490 000

Rubriken ändrad.
Syftet med det landskapsunderstödda fria bildningsarbetet är att i enlighet med de landskapslagar som reglerar verksamheten öka medborgarnas kunskap om och engagemang för samhällslivsfrågor, främja kulturell aktivitet, befrämja en meningsfull användning av fritiden, öka intresset för självstudier samt ge en god grund för fortsatta studier.

Landskapsbidrag för fritt bildningsarbete beviljas dels för medborgarinstitutets verksamhet, dels de två i landskapet verksamma bildningsförbunden. Ålands bildningsförbund r.f. och Arbetarnas bildningsförbund på Åland r.f. anordnar i första hand kurser i samarbete med de föreningar och organisationer som är anslutna till förbunden. Under år 2008 arbetar landskapsregeringen med en revidering av LL (1965:31) om landskapsbidrag för studiecirkelverksamhet. Syftet är att genom modernisering av lagen främja bildningsförbundens utveckling och bildningsarbete.

Landskapsregeringen har som målsättning att trygga alla ålänningars möjlighet att ta del av Medborgarinstitutets kursutbud, oberoende av hemkommun. Under förutsättning att Mariehamns stad och de övriga kommunerna ingår ett nytt avtal kan ett extra landskapsbidrag för medborgarinstitutet komma ifråga under år 2009. Avsikten med bidraget är att till viss del avlasta samarbetskommunerna kostnader för verksamheten. Bidraget kan dock endast utbetalas om Mariehamns stad bidrar med ett extra anslag i samma syfte. Landskapsregeringen har för avsikt att ingå ett särskilt avtal med Mariehamns stad angående detta bidrag.

46.05.51. Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-276 759,96	-355 000 tb -50 000	-420 000

Med hänvisning till LL (1993:72, ändrad 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås ett anslag om 370.000 euro för Medborgarinstitutets verksamhet år 2009. Landskapsandelen baserar sig på 10.000 undervisningstimmar och ett preliminärt belopp om 92,27 euro per timme.

Därtill föreslås ett extra anslag om 50.000 euro som kan användas för att underlätta för kommunerna att ge sina innevånare möjligheter till deltagande i medborgarinstitutets verksamhet.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-420 000
	Anslagsbehov	**-420 000**

46.05.52. Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-50 975,00	-65 000	-70 000

Hänvisande till LL (1965:31) om landskapsbidrag för studiecirkelverksamheten föreslås ett anslag om 70.000 euro för studieförbundens verksamhet. De åländska bildningsförbunden har en viktig kompletterande roll inom det fria bildningsarbetet. Verksamheten omfattar studiecirklar, kurser och föreläsningar. Anslaget föreslås gälla följande

- studiecirkelverksamhet	800 timmar à 5 euro	4.000 euro
- kursverksamhet	550 timmar à 80 euro	44.000 euro
- bildningsförbundens administration samt		20.000 euro
- till landskapsregeringens disposition för övrig verksamhet (föreläsningar, seminarier etc.)		2.000 euro
		70.000 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-70 000
	Anslagsbehov	**-70 000**

46.05.53. Landskapsunderstöd för hemslöjdsutbildning (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-22 233,39		

Med hänvisning till landskapsregeringens beslut om att förlägga hantverksutbildningen till Ålands folkhögskola föreslås momentet utgå.

46.05.55. Understöd åt Bild- och formskolan

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-45 000,00	-48 000	

Momentet utgår. Se moment 46.13.55.

46.07. BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-82 266	-96 000	-100 000
Överföringsutgifter	-509 525	-529 000	-560 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-591 790	-625 000	-660 000
Anslag netto	-591 790	-625 000	-660 000

De allmänna biblioteken har till uppgift att tillgodose allmänhetens behov av kunskap, bildning och förströelse (LL (1997:82) om allmänna bibliotek). Biblioteken skall främja intresset för litteratur, stöda utbildning och självständiga studier samt verka för att databaserad information görs tillgänglig för allmänheten.

Biblioteken lånar kostnadsfritt ut böcker och andra biblioteksmedier ur egna samlingar och ger handledning i sökning av information och i användandet av bibliotekens resurser.

De allmänna biblioteken är levande kulturcentra i de åländska kommunerna. Totalt finns i landskapet 18 allmänna bibliotek. Av dessa fungerar Mariehamns stadsbibliotek som centralbibliotek för landskapet enligt avtal med landskapsregeringen. Centralbibliotekets uppgifter specificeras i Biblioteksförordning (1987:83, 2 §) för landskapet Åland.

Den omfattande användningen av elektronisk informationsförmedling kräver kontinuerlig uppdatering av datautrustningen vid centralbiblioteket. För att utrustningen skall fungera smidigt krävs också teknisk sakkunskap.

Utgifter

46.07.04. Övriga utgifter för biblioteksverksamheten

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-82 265,63	-96 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för täckande av kostnaderna i enlighet med avtal mellan Mariehamns stad och landskapsregeringen från år 2007. Dessa kostnader gäller driftskostnaderna för centralbiblioteket avseende lön för en bibliotekarie, licens-, försäkrings- och servicekostnader för samkatalogen Katrina, kostnaderna för fjärrlån, service till synskadade, informationssökning i databaser samt upprätthållande av Alandicasamlingen.

Dessutom föreslås ett anslag om cirka 7.000 euro för licenser gällande samkatalogen Katrina.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-10 000
4300	Inköp av tjänster	-87 000

4800	Övriga utgifter	-3 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

46.07.30. Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-480 824,88	-499 000	-530 000

Hänvisande till LL (1993:72, ändrad 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet föreslås ett anslag om 530.000 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-530 000
	Anslagsbehov	**-530 000**

46.07.50. Understöd åt författare och översättare (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-28 700,00	-30 000	-30 000

Enligt LL (1985:29) om stöd för litterär verksamhet skall varje år anslås ett belopp för litteraturstipendier till författare och översättare. Beloppet skall motsvara 10 procent av det belopp som under föregående kalenderår använts för anskaffande av litteratur till de allmänna bibliotek som upprätthålls av kommunerna.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-30 000
	Anslagsbehov	**-30 000**

46.09. ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-90 481	-174 000	-203 000
Överföringsutgifter	-290 148	-693 000	-725 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-380 629	-867 000	-928 000
Anslag netto	-380 629	-867 000	-928 000

Enligt gällande lagstiftning skapar landskapsregeringen och kommunerna gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar. Verksamheterna stöds genom landskapsandelar till kommunerna.

Förutom lagstadgade utgifter upptas även andra anslag för utgifter som riktar sig till föreningar och organisationer. Till dessa hör Nordens institut på Åland vars administrativa utgifter enligt avtal med Nordiska ministerrådet bekostas av landskapsregeringen. Dessutom innehåller kapitlet utgifter för övriga kulturella verksamheter där landskapsregeringen är huvudman eller ansvarig.

Under år 2009 avser landskapsregeringen bl.a. att inviga Alandica Kultur och Kongress samt uppmärksamma författarna Sally Salminens och Anni Blomqvists 100 - årsjubileér.

46.09.04. Utgifter för Ålands kulturdelegation

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 901,89	-19 000	-21 000

Hänvisande till 7 § LL (1996:53) om Ålands kulturdelegation föreslås ett anslag om 21.000 euro för kulturdelegationens verksamhet. Anslaget avser utgifter för ledamöternas års- och mötesarvoden, resekostnader, information samt diskussionsmöten.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-16 500
4200	Hyror		-200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-4 000	
	- representation	-300	-4 300
	Anslagsbehov		**-21 000**

46.09.05. Nordiskt kulturutbyte

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-73 531,75	-85 000	-96 000

Under slutet av år 2008 flyttar Nordens institut till nya lokaler i centrala Mariehamn. Detta kommer att medföra en ökning av lokalkostnaderna om cirka 21.000 euro per år jämfört med tidigare lokalhyra.

Föreslås ett anslag om 96.000 euro för täckande av Nordens instituts administrativa utgifter under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-38 800	
	- personalkostnadsersättningar	0	-38 800
4100	Material och förnödenheter		-9 000
4200	Hyror		-40 200
4300	Inköp av tjänster		-5 000
4800	Övriga utgifter		-3 000
	Nettoanslagsbehov		**-96 000**

46.09.23. Utgifter för serien Det åländska folkets historia

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-47,12	0	-36 000

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för att täcka tryckkostnaderna för en volym i serien Det åländska folkets historia. Föreslås dessutom ett anslag om 6.000 euro för en antologi som beskriver åländska kulturlandskap.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-36 000
	Anslagsbehov	**-36 000**

46.09.26. Projekt för kultur i skärgården (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-70 000	-50 000
(t.a. -42 351,45)		

Syftet med projektet Kultur i skärgården är att bygga upp en varaktig struktur för att stärka kulturutbudet, skapandet och kulturarbetarnas ställning i skärgården.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Projektet skall stärka befintliga nätverk, samordna och utveckla befintlig verksamhet samt bistå grupper och föreningar att hitta nya finansieringsmöjligheter. Projektet går in på sitt tredje och avslutande år. Avsikten är att genomföra en utvärdering under projekttiden. Föreslås ett anslag om 50.000 euro

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-36 900	
	- övriga löner och arvoden	-4 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-40 900
4300	Inköp av tjänster		-4 100
4800	Övriga utgifter		-5 000
	Nettoanslagsbehov		**-50 000**

46.09.30. Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-255 815,52	-608 000	-647 000

Med hänvisning till LL (1993:37, ändrad 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås ett anslag om 647.000 euro för landskapsandelar för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet. Anslaget har beräknats utifrån följande preliminära basbelopp:

Ungdomsarbete	15,13 euro
Idrott och motion	70,42 euro
Kulturverksamhet	10,28 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-647 000
	Anslagsbehov	**-647 000**

46.09.59. Övrig kulturell verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-34 332,37	-85 000	-78 000

Föreslås ett anslag om 78.000 euro för

- invigningen av Alandica Kultur och Kongress (projektledning och artistgager)
- utarbetande av riktlinjer för en ABM-strategi (samordning av Arkiv, Bibliotek och Museer)
- undersökning av kulturens ekonomiska samhällseffekter samt seminarier med tema näringsliv och kultur
- uppmärksammande av författaren Anni Blomqvists 100 - års jubileum
- kostnader för återstående åtgärder med anledning av författaren Sally Salminens 100-årsjubileum samt
- anslag till landskapsregeringens disposition för kulturprojekt under året.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-15 000	
	- övriga löner och arvoden	-23 400	
	- personalkostnadsersättningar	0	-38 400
4200	Hyror		-2 000
4300	Inköp av tjänster		-30 600
4800	Övriga utgifter		-2 000
8201	Undervisning, kultur och idrott		-5 000
	Nettoanslagsbehov		**-78 000**

46.11. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-30 859	-36 000	-38 000
Överföringsutgifter	-1 352 693	-1 912 000	-1 777 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.		-15 000	-15 000
Summa utgifter	-1 383 552	-1 963 000	-1 830 000
Anslag netto	-1 383 552	-1 963 000	-1 830 000

Vid fördelningen av penningautomatmedel för idrott och ungdomssamarbete prioriterar landskapsregeringen förnyelse, jämställdhet och demokrati.

Centralidrottsorganisationer och specialidrottsföreningar beviljas årligt understöd för verksamheten. I anslaget för understöd till idrottsorganisationerna ingår också stöd för främjande av handikappidrott och -motion. Även för idrottsanläggningar och -redskap kan såväl kommuner som föreningar beviljas understöd.

Ö-spelen genomförs med flera tusen aktiva idrottare och ledare. Landskapsregeringen avser fortsättningsvis stöda planering och genomförande av detta stora evenemang.

Det ungdomspolitiska programmet som färdigställs under år 2009 lägger grunden för det fortsatta arbetet inom det ungdomspolitiska området.

Landskapsregeringen vill utöka dialogen med unga. Detta sker dels genom tillsättandet av ett ungdomsråd, dels genom utvecklande av inflytandeforum.

Under år 2009 vidtas följande åtgärder
- det nya ungdomspolitiska programmet färdigställs
- samverkan inom förvaltningen för implementering av det ungdomspolitiska programmet
- ett nytt ungdomsråd tillsätts
- former för inflytandeforum för ungdomar och beslutsfattare utvecklas i samverkan med ungdomsrådet och
- gemensam fortbildning för föreningar, ungdomsarbetare och kommuner på temat "Delaktighet och inflytande för unga".

Utgifter

46.11.04. Ålands ungdomsråd

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-30 859,00	-36 000	-38 000

Ålands ungdomsråd är ett inflytandeforum för unga. Syftet med ungdomsrådet är att öka ungas inflytande dels inom landskapsförvaltningen, dels i det åländska samhället som helhet. Avsikten är att ungdomsrådet ordnar en frågestund där landskapsregeringen besvarar ungdomarnas frågor.

Föreslås ett anslag om 38.000 euro för rådets verksamhet som bland annat omfattar seminarier, representation i nordiskt ungdomssamarbete och övriga externa kontakter på ungdomsområdet. I anslaget ingår även avlöning av en ungdomskonsulent, 60 % av heltid.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-24 600		
	- övriga löner och arvoden	-4 000		
	- personalkostnadsersättningar	0		-28 600
4300	Inköp av tjänster			-6 000
4800	Övriga utgifter			-3 400
	Nettoanslagsbehov			**-38 000**

46.11.52. Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-129 150,00	-257 000	-225 000

Föreslås ett anslag om 225.000 euro för verksamhetsbidrag till organisationer med ungdomsverksamhet, samt för grundrenoveringar av ungdomslokaler och hembygdsgårdar. I anslaget ingår även 15.000 euro till landskapsregeringens disposition för ungdomsprojekt, ungdomsutbyte och -aktiviteter inom föreningar och organisationer samt 10.000 euro för särskilda demokratiprojekt, däribland en satsning på utbildning av skolornas elevråd.

Dispositionsplan:		
8201	Undervisning, kultur och idrott	-225 000
	Anslagsbehov	**-225 000**

46.11.53. Understöd för idrottsorganisationers verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 025 000,00	-1 085 000	-1 147 000

Föreslås ett anslag om 1.147.000 euro. Anslaget överförs i enlighet med LF (1999:3) om överföring av vissa förvaltningsuppgifter på Ålands idrottsförbund r.f. till idrottsförbundet efter att lagtinget antagit 2009 års landskapsbudget. Anslaget har beräknats enligt följande

- 735.000 euro som verksamhetsbidrag till föreningar och organisationer (ca 60) och föreningsutveckling
- 50.000 euro som resebidrag till föreningar inklusive flygresor till Åbo
- 155.000 euro till idrottsförbundets administrationskostnader inkl löner
- 40.000 euro som profilidrottsmedel
- 15.000 euro som marknadsföring av enskilda evenemang
- 40.000 euro för utbildning och fortbildning av idrottsledare
- 40.000 euro till idrottsförbundets disposition inklusive idrottsgala, seminarier samt för oförutsedda kostnader
- 12.000 euro som stipendier för internationella idrottsframgångar
- 20.000 euro för åländsk idrottshistorik 1800 - 2009 (år 3 av 3)
- 5.000 euro för ordnande av seminarier om idrottsturism
- 10.000 euro för åländskt deltagande i Ö-spelstävlingar
- 10.000 euro som ett särskilt aktivitetsstöd till föreningar i skärgården. Anslaget avser täcka idrotts- och motionsevenemang som riktar sig till ungdomar i skärgården och skall kunna sökas även av föreningar som inte är anslutna till Ålands Idrottsförbund samt
- 15.000 euro för en fortsättning av projektet "Motion på recept".

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-1 147 000
	Anslagsbehov	**-1 147 000**

46.11.54. Understöd för idrotts- och sportanläggningar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-28 543,00	-70 000	-70 000

Föreslås med hänvisning till 11 § Idrottslag (1983:42, ändrad 1993/95) för landskapet Åland ett anslag om 70.000 euro för organisationernas och kommunernas anskaffande av idrottsredskap och -anläggningar.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	-70 000
	Anslagsbehov	**-70 000**

46.11.55. Kostnader för Ö-spelen på Åland 2009

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-170 000,00	-425 000	-335 000
	tb -75 000	

Föreslås ett bidrag om 335.000 euro för fortsatt planering och genomförande av Ö-spelen på Åland sommaren 2009. Beloppet utgör den sista delen av bidraget för Ö-spelen som sedan år 2006 har utbetalats årligen för planeringen.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-335 000
	Anslagsbehov	**-335 000**

46.11.86. Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-15 000	-15 000

Föreslås ett anslag om 15.000 euro att beviljas som lån till föreningar och organisationer för renoveringar av ungdomslokaler.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-15 000
	Anslagsbehov	**-15 000**

46.13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	2 477	1 000	1 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-994 879	-2 547 000	-1 240 000
Investeringsutgifter			-2 500 000
Summa utgifter	-994 879	-2 547 000	-3 740 000
Anslag netto	-992 402	-2 546 000	-3 739 000

Landskapsregeringens kulturpolitiska program ”Växtkraft” och landskapsregeringens handlingsprogram 2007 - 2011 visar de övergripande riktlinjerna i landskapsregeringens kulturpolitik. Utifrån ”Växtkraft” utarbetas årliga konkreta handlingsplaner.

Cirka 50 kulturföreningar och -organisationer beviljas i enlighet med LL (1983:39) om kulturell verksamhet årliga verksamhetsbidrag. Ålands kulturdelegation som disponerar penningautomatmedlen för kulturell verksamhet beviljar även bidrag till kulturprojekt av engångskaraktär. Dessutom beviljas kulturstipendier till enskilda personer. Vid fördelningen av medel prioriteras nyskapande, jämställdhet och demokratiska aspekter i de mottagande organisationernas verksamhet. Fördelningen av bidrag ur penningutomatmedel för museer och samlingar i föreningsregi föreslås överförda till Ålands kulturdelegation.

Särskilda åtgärder som planeras för år 2009 är
- byggstart för tillbyggnaden av Ålands sjöfartsmuseum
- en ökad samverkan mellan kulturen och näringslivet eftersträvas inom ramen för "Företagsamhetens år" (se moment 47.03.42) samt
- en inventering av behov och förutsättningar för en kontinuerlig teaterutbildning, företrädelsevis för barn och ungdomar.

Inkomster

36.13.55. Inkomster av kulturell verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
2 477,04	1 000	1 000

Föreslås ett anslag om 1.000 euro för försäljning av återstående upplaga av boken Alla tiders Åland samt intäkter av Artist in recidence-verksamhet vid Post- och

tullhuset.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

Utgifter

46.13.50. Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-591 905,00	-617 000	-705 000

Föreslås ett anslag om 705.000 euro att disponeras av kulturdelegationen enligt följande

- 450.000 euro för verksamhetsbidrag till registrerade föreningar
- 70.000 euro till föreningar för projekt av engångskaraktär
- 90.000 euro som kulturstipendier till enskilda kulturutövare
- 15.000 euro för självstyrelsefirandet 9 juni
- 10.000 euro för en inventering av behoven och förutsättningarna för en kontinuerlig teaterutbildning för unga
- 5.000 euro för gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus (annonsering, broschyr, lokalvård m.m.)
- 4.000 euro för landskapets Sally Salminen-pris
- 8.000 euro för bidrag till ungdomskulturella projekt
- 3.000 euro övriga utgifter (representation, studie- och andra resor m.m.). Anslaget riktar sig till kulturutövare som representerar landskapet samt
- 50.000 euro för förberedelser inför Skolmusik på Åland 2010. Föreslås att anslaget är en första rat av ett bidrag om sammanlagt 100.000 euro för den stora finlandssvenska skolmusiksatsningen 2010 och riktas till Ålands sång- och musikförbund.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-5 000
4300	Inköp av tjänster	-30 000
4800	Övriga utgifter	-8 000
8201	Undervisning, kultur och idrott	-662 000
	Anslagsbehov	**-705 000**

46.13.53. Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	-35 000
	tb -640 000	

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för underhållet av museifartyget Pommern. Med beaktande av att landskapet bekostar merparten av kostnaderna för reparationsprojektet avser landskapsregeringen uppta en diskussion med Mariehamns stad om landskapets insyn i och inflytande över projektet.

Dispositionsplan:

8203	Undervisning, kultur och idrott	-35 000
	Anslagsbehov	**-35 000**

46.13.54. Understöd för ungdomsensemblen Alandia Strings

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-50 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 50.000 euro för understöd till föreningen Alandia Strings r.f.. Föreningens verksamhet omfattar undervisning i stråkinstrument för ca 50 barn och ungdomar. På repertoaren står folkmusik och klassisk musik.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-50 000
	Anslagsbehov	**-50 000**

46.13.55. Understöd åt Bild- och formskolan

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-48 000

Momentet nytt. Se även moment 46.05.55.
Bild- och formskolan ger konstundervisning åt barn och ungdomar. Föreslås ett anslag om 48.000 euro för verksamheten år 2009 att användas för bild- och formkurser och liknande aktiviteter för unga.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-48 000
	Anslagsbehov	**-48 000**

46.13.56. Understöd för operaproduktionen Joel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	tb -70 000	

Momentet utgår.

46.13.57. Verksamhetsunderstöd för museal verksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-367 947,00	-390 000	-402 000

Föreslås ett anslag om 402.000 euro för kulturarvsverksamheten i föreningsregi. Anslaget under momentet är avsett för bidrag till småmuseerna i landskapet samt till Ålands sjöfartsmuseum och andra viktiga samlingar. En aktiv och utvecklande verksamhet prioriteras. Anslaget kan även användas för projektstöd till föreningar.

Av anslaget avses ca 12.000 euro bidrag för sjörfartsmuseets flytt av samlingarna och upphyrande av tillfälliga utrymmen under om- och tillbyggnaden av museet som inleds hösten 2009.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-402 000
	Anslagsbehov	**-402 000**

46.13.58. Understöd för utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-35 027,00	-800 000 tb 0	

Momentet utgår. Se moment 46.13.74.

46.13.59. Främjande av regionteaterverksamheten

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-30 000	

Momentet föreslås utgå.

46.13.74. Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-2 500 000

Momentet nytt.
I första tilläggsbudget för år 2008 beskrevs projektet och även tidsramen för genomförandet. Landskapsregeringen konstaterar att det är mest ändamålsenligt att byggnadsprojektet genomförs i landskapets regi varefter byggnaden överförs till det planerade fastighetsbolaget som apportegendom. Med anledning av detta föreslås ett anslag om 2.500.000 euro för fortsatt projektering och byggstart för sjöfartsmuseets om- och tillbyggnad. Totalkostnaden för projektet har beräknats till cirka 8 miljoner euro. Enligt planeringen skall om- och tillbyggnaden vara genomförd år 2010. Se även moment 46.13.58.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-2 500 000
	Anslagsbehov	**-2 500 000**

46.15. GRUNDSKOLEVÄSENDET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			10 000
Konsumtionsutgifter		-30 000	-30 000
Överföringsutgifter	-9 820 805	-11 700 000	-12 250 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-9 820 805	-11 730 000	-12 280 000
Anslag netto	-9 820 805	-11 730 000	-12 270 000

I enlighet med bestämmelserna i grundskolelagen (1995:18) för landskapet Åland ankommer ledningen av grundskolornas undervisning och övriga verksamhet på huvudmännen - kommunerna. Landskapsregeringen handhar den allmänna tillsynen och utvecklingen av grundskolan.

Landskapsregeringens långsiktiga övergripande uppgift och mål är
- att stärka och utveckla sitt tillsyns- och utvecklingsansvar, bl.a. då det gäller målsättningen att alla elever i grundskolan skall ges möjlighet till en likvärdig allmänbildande utbildning som grund för fortsatta studier på gymnasialstadiet

- att i samråd med kommunerna främja skolornas förutsättningar att nå de mål och kunskapskrav som anges i den centrala läroplanen för grundskolan
- att stöda skolornas undervisning och övriga verksamhet bl.a. genom att tillse att pedagogisk handledning, stöd och materiella resurser tillhandahålls för personal inom såväl allmän- som specialpedagogik.

Landskapsregeringens målsättningar under budgetåret är
- att främja skolornas undervisning och verksamhet avseende hållbar utveckling, bl.a. med betoning på elevernas hälsa och välbefinnande, jämställdhet, fysiska aktiviteter, arbetsro och samarbete med föräldranätverk samt en allmän resursanvändning som genomsyras av miljötänkande
- att främja skolornas elevbedömning, bl.a. avseende elevernas begåvning och olikheter
- att främja skolornas nätbaserade arbetssätt och metoder samt
- att främja skolornas undervisning i fysik och kemi och utvärdera elevernas matematiska och naturvetenskapliga kunnande.

Inkomster

36.15.24 Inkomster från försäljning av läromedel

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		10 000

Momentet nytt.
Föreslås en inkomst om 10.000 euro från försäljningen av läromedlet "Tidernas Åland - från stenåldern till svenska tidens slut" som består av elevbok och lärarhandledning. Ett läromedel i omgivningskunskap beräknas bli färdigställt under året. Se även moment 46.15.24.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	10 000
	Totalt	10 000

Utgifter

46.15.24. Läromedel i samhällskunskap och åländsk historia (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-30 000	-30 000
(t.a. -47 174,36)		

Den av landskapsregeringen utgivna läroboken i historia för undervisning i grundskolans årskurser 4-6 benämnd Tidernas Åland, från stenåldern till svenska tidens slut, har tagits i bruk fr.o.m. höstterminen 2008.

Det läromedel i omgivningskunskap som har påbörjats avses färdigställas under år 2009. Det föreslagna anslaget om 30.000 euro avser kostnader för redaktionellt arbete samt digital utformning av text- och bildmaterial.

En lärobok för undervisning i historia och samhällskunskap i årskurserna 7-9, omfattande tiden från och med ryska imperiet till nutiden, föreslås påbörjas, med avsikt att färdigställas under år 2010.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-15 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-15 000
4300	Inköp av tjänster		-15 000
	Nettoanslagsbehov		**-30 000**

46.15.30. Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-8 416 769,58	-11 700 000	-12 250 000

Elevantalet inom de kommunala grundskolorna (25) som hösten 2007 var 2.947 (-56) är innevarande höst 2.919 (-28). Inom grundskolans träningsundervisning är elevantalet 30 (+2).

Enligt uppgifter i befolkningsregistret och enligt ÅSUB:s prognoser beräknas kommuninvånarna i åldersgruppen 6 - 15 år framöver minska.

Enligt de nya bestämmelserna i LL (1993:73) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten erhåller kommunerna landskapsandel för sina driftskostnader för grundskolan enligt landskapsandelsprocenterna 20 - 80. Kommunerna, förutom de i bosättningsstrukturgrupp 1, kan inte längre erhålla en särskild landskapsandel för anläggningsprojekt, utan landskapsandelen skall täcka såväl drifts- som anläggningskostnader.

Landskapsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder och utgående från basbelopp per kommuninvånare i åldersgruppen 6 - 15 år. Det preliminära basbeloppet är 8.949,98 (8.489,42) euro. För en elev inom träningsundervisningen är det preliminära basbeloppet 25.504,35 (24.191,91) euro.

Anslaget skall även användas som understöd till kommunerna för sådan extra stödundervisning i svenska för elever som flyttat till landskapet från andra länder och regioner och som kommunerna anordnar i stöd av grundskolelagen (1995:18, 17 §) för landskapet Åland. Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 12.250.000 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-12 250 000
	Anslagsbehov	**-12 250 000**

46.15.32. Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 404 035,00	0	0

Under år 2008 beräknas inget grundskole- eller biblioteksprojekt vara aktuellt i kommuner som tillhör bosättningsstrukturgrupp 1, varför inget anslag föreslås.

46.17. YRKESUTBILDNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-197 361	-92 000	-75 000
Summa utgifter	-197 361	-92 000	-75 000
Anslag netto	-197 361	-92 000	-75 000

Den allmänna målsättningen för den yrkesinriktade utbildningen vid landskapets skolor framgår av LL (1997:52) om utbildning på gymnasialstadienivå (2002/82). Läroavtalsutbildningen bedrivs enligt LL (1998:59) om läroavtalsutbildning. Sjösäkerhetscentrets verksamhet regleras av LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum.

Handläggningen av ärenden inom ovan nämnda områden åligger yrkesutbildningsbyrån enligt 12 § LF (2003:61) om landskapsregeringens allmänna förvaltning. I enlighet med 15 § nämnda lag finns vid byrån en vuxenutbildningsenhet, som handlägger vuxenutbildnings- och läroavtalsärenden. Till ansvarsområdet hör även det operativa programmet för Europeiska socialfonden på Åland, ESF 2007-2013, inom målet ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, samt handläggning av uppgifter inom det nordiska och europeiska samarbetet inom utbildnings- och forskningsområdet och även verksamheten vid lärcentret Navigare, som är ett gemensamt resurscentrum för landskapets skolor i frågor som gäller nätbaserad undervisning och datorstöd i undervisningen.

De viktigaste övergripande åtgärderna anges i denna kapitelmotivering medan verksamheten och resursanvändningen beskrivs närmare under följande budgetkapitel
46.19. VUXENUTBILDNING;
46.20. EUROPEISKA UNIONEN – SOCIALFONDEN;
46.40, 42, 44, 48, 50 och 52. DE YRKESUTBILDANDE SKOLORNA PÅ GYMNASIALSTADIET; och
46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

Landskapsregeringen fortsätter att med delfinansiering från Europeiska socialfonden, ESF, genomföra två centrala projekt inom yrkes- och vuxenutbildningsområdet, nämligen projektet Nätpedagogik och projektet Validering på Åland. Även utvecklandet av en heltäckande struktur med ett regelverk för vuxenutbildningen fortsätter under året, där även frågor om integration och utbildning i samråd med arbetslivet beaktas. Integrationsfrågorna är en del av ett övergripande område som berör många delar av förvaltningen och där landskapsregeringens kansliavdelning har ett särskilt koordinerings- och utvecklingsansvar.

På gymnasialstadiet fortsätter utvecklingsarbetet utgående från de senaste årens förarbeten i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och inom ramen för gällande landskapslagar och övriga styrdokument, planer och rapporter. I skolornas reglementen anges även mer specifika mål och uppdrag för verksamheten.

För de yrkesutbildande skolorna betonas särskilt följande gemensamma mål på lång och medellång sikt
- att skapa förutsättningar för de studerande att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- att understöda och utveckla entreprenörskap, kreativitet, initiativförmåga, nyskapande och eget ansvar

- att utveckla elevdemokratin och jämställdheten och att involvera de studerande i beslutsfattandet i ärenden som rör utbildningen och undervisningsplaneringen
- att utveckla det pedagogiska arbetet och understöda användningen av nya pedagogiska och tekniska möjligheter i undervisningen
- att bedriva en god personalpolitik och att ge lärare och personal möjlighet att delta i adekvat fortbildning
- att fortlöpande utveckla läroplanerna och att genomföra arbetet med uppföljning, utvärdering och kvalitetsledning av verksamheten samt
- att ständigt upprätthålla och vidareutveckla en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier.

Inom ramen för en försöksverksamhet under läsåren 2008-2011 ges studerande från årskurs 1 på gymnasialstadiet möjlighet att efter eget val ersätta kärnämnesstudier i svenska, engelska och matematik med ämnesstudier enligt den studieförberedande utbildningens läroplan i syfte att särskilt förbereda studerande för fortsatta studier. Under försöksperioden kvarstår rätten att erbjuda valbara ämnen enligt läroplanen i allmänna ämnen som ett komplement till undervisningen i kärnämnena svenska, engelska och matematik.

Arbetet med att införa yrkesprov inom flertalet yrkesutbildningar fortsätter under år 2009. Det genomförs inom ramen för ett projekt. Även arbetet med fristående yrkesexamina inom olika yrkesområden fortsätter.

I enlighet med en ny yrkeskompetenslagstiftning, som trädde i kraft 2008, ges utbildning till yrkeschaufförer inom ramen för Ålands yrkesskolas verksamhet.

Utbildningen inom sjöfartsområdet är föremål för fortsatt utvecklingsarbete för att dels samordna resursanvändningen och dels tydliggöra profileringen av utbildningsområdet på Åland. Arbetet berör främst Ålands sjösäkerhetscentrum, Högskolan på Åland och Ålands sjömansskola. Utnyttjandet av skolfartyget m/s Michael Sars och utvecklandet av ett gemensamt simulatorcentrum är två delfrågor som utreds särskilt inom detta arbete.

Nettodriftsutgifterna per studerande beräknas enligt följande:

	År 2007 Bokslut	År 2008 Budget	År 2009 Förslag
Ålands handelsläroverk	10 076	10 973	11 402
Ålands hotell- och restaurangskola	14 708	15 404	15 115
Ålands lyceum	7 236	7 711	8 112
Ålands naturbruksskola	23 631	24 047	18 097
Ålands sjömansskola	16 480	17 738	16 820
Ålands vårdinstitut	10 184	10 227	9 355
Ålands yrkesskola	13 294	14 621	14 838

Utgifter

46.17.04. <u>Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-174 940,49	-50 000	-20 000

Föreslås ett anslag om 20.000 euro. Anslaget baserar sig på stadgandena i LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå enligt vilka även studerande med särskilda behov ska ges möjlighet att genomföra sin utbildning. Anslaget avses för avlöning av personal samt för anskaffning av handikapphjälpmedel till åländska studerande i landskapets skolor. Medlen fördelas på

basis av aktuella behov i skolorna på anhållan från respektive skola, bl.a. för stödfunktioner och handledning i specialpedagogiska frågor och individuella program. Anslaget kan också användas för förberedande åtgärder inför antagningen av studerande.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-10 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-10 000
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-5 000
	Nettoanslagsbehov		**-20 000**

46.17.05. Utgifter för åländska studerande i Norden (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-22 420,35	-30 000	-55 000
	tb -12 000	

Föreslås ett anslag om 55.000 euro. Av anslaget avses ca 50.000 euro för finansiering av utbildningskostnaderna för att kunna anta en studerande från Åland per år på den tvåårige utbildningen vid Red Cross United World College i Norge. Ökningen föranleds av att den tidigare antagningen av en studerande från Åland vartannat år från och med hösten 2008 utökats till antagning av en studerande varje år.

De ordinarie utbildningskostnaderna för åländska studerande i Sverige och övriga Norden skall i princip ersättas av det land där studierna bedrivs i enlighet med överenskommelser och nordiskt utbildningssamarbete. Dock kan det finnas fall med rikstäckande utbildningar, där ett villkor för antagning av en åländsk studerande kan vara att den studerandes hemkommun eller annan part åläggs ett betalningsansvar. För detta ändamål reserveras ca 5.000 euro under momentet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-55 000
	Anslagsbehov	**-55 000**

46.19. VUXENUTBILDNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	937	380 000	551 000
Konsumtionsutgifter	-678 055	-1 482 000	-1 768 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-678 055	-1 482 000	-1 768 000
Anslag netto	-677 118	-1 102 000	-1 217 000

Ett viktigt mål för vuxenutbildningen under budgetåret 2009, är att fullfölja arbetet med pågående utvecklingsprojekt

- Validering på Åland och
- Nätpedagogik.

Projekten omspänner åren 2008 - 2010 och avsikten är att vardera ska ge resultat som kan integreras direkt i den ordinarie verksamheten.

Samtidigt fortsätter arbetet med att utveckla en heltäckande struktur med ett regelverk för vuxenutbildningen på Åland. Den nya strukturen skall klargöra olika uppgifter inom helheten, tydliggöra ansvarsområden och befogenheter, svara på frågor om rätt att få och skyldighet att anordna vuxenutbildning samt organisera verksamheten i samråd med alla berörda instanser. På det sättet kan myndighetsrollen och beställarrollen särskiljas från de operativa utförarrollerna. Utvecklingsarbetet förutsätter ett nära samarbete både mellan olika avdelningar inom landskapsregeringen och med myndigheter och externa enheter under landskapsregeringen. Arbetet berör också den pågående utvecklingen av utbildningen på gymnasialstadiet. Avsikten är att under åren 2009 och 2010 formalisera regelverket och infrastrukturen med behövlig lagstiftning om vuxenutbildning

Inkomster

36.19.05. Vuxenutbildning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
936,96	1 000	1 000

Under momentet upptas en inkomst om 1.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

36.19.08. Inkomster för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	230 000	550 000
	tb 149 000	

Rubriken ändrad.
Under momentet föreslås inkomster om 550.000 euro som avser finansiering av två projekt inom det operativa programmet för Europeiska socialfonden på Åland, ESF 2007 - 2013, ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”. Projekten "Nätpedagogik" och "Validering på Åland" inleddes år 2008 och planeras pågå till utgången av år 2010. Cirka 289.000 euro av inkomsten är för "Nätpedagogik" medan ca 261.000 euro är för "Validering på Åland". Se även kapitelmotiveringen och moment 46.19.08.

Specifikation:

3900	Verksamhetens övriga inkomster	550 000
Totalt		**550 000**

Utgifter

46.19.04. Läroavtalsutbildning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-336 082,11	-525 000	-640 000
(t.a. -121 628.00)		

Långsiktiga mål
Verksamheten vid Ålands läroavtalscenter skall
- leda och övervaka den utbildning som baserar sig på läroavtal genom att särskilt beakta landskapets näringsliv och servicestruktur.

Kortsiktiga mål
Under budgetåret 2009 skall verksamheten koncentreras kring följande
- bereda plats för ca 120 läroavtalsstuderande
- inleda läroavtalsutbildning för bl.a. 16 närvårdare och 20 ledarskapsstuderande samt
- utgående från näringslivets och enskilda studerandes behov erbjuda individuell och behovsanpassad läroavtalsutbildning inom olika branscher.

Det finns ett ökande intresse för läroavtalsutbildning både bland blivande lärlingar och bland arbetsgivare vilket framgår av nedanstående uppställning.

Läroavtalstuderande 2003 - 2008

År	Män	Kvinnor	Totalt:
2003	35	31	66
2004	27	21	48
2005	35	32	67
2006	57	56	113
2007	81	84	165
T.o.m 16 juni 2008	93	71	164
Totalt:	328	295	623

Landskapsregeringen har till lagtinget överlämnat en framställning om revidering av lagstiftningen om läroavtalsutbildning (Lr framst. nr 22/2007-2008). Om denna framställning godkänns kan åländska företagare använda sig av läroavtalsutbildning för att höja sin kompetens inom yrket eller förkovra sig som ledare.

Ett index införs i dagpenningssystemet för lärlingar så att de första indexjusterade beloppen börjar gälla den 1 augusti 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Kostnaderna för utbildningstjänster avser köp av teoriutbildning för lärlingarna samt utbildningsersättning till arbetsplatser.

Under momentet föreslås med hänvisning till ovanstående ett anslag om 640.000 euro. Anslaget har dimensionerats så att ca 120 läroavtalsplatser kan finansieras under år 2009. Av dessa har 75 läroavtal påbörjats redan tidigare och fortsätter år 2009.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		1	2	2
Tillfälliga tjänster		1		
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-81 712		
	- övriga löner och arvoden	-4 688		
	- personalkostnadsersättningar	0		-86 400
4100	Material och förnödenheter			-2 000
4300	Inköp av tjänster			
	- utbildningstjänster	-451 400		
	- övrigt	-26 300		-477 700
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-18 600		
	- representation	-1 000		
	- övrigt	-500		-20 100
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd			-53 800
	Nettoanslagsbehov			**-640 000**

46.19.05. Yrkesinriktad vuxenutbildning (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-111 926,72 (t.a. 0,00)	-130 000	-140 000

Föreslås ett anslag om 140.000 euro. Anslaget avser i huvudsak personal- och driftskostnader för lärcentret Navigare samt köp av distansutbildningar enligt avtal med Centrum för flexibelt lärande, CFL, i Söderhamn. Därtill ingår kostnader gällande licenser för plattform och program samt marknadsföring.

Lärcentret Navigares verksamhet ska under år 2009 i samverkan med Ålands läromedelscentral utvecklas mot ett pedagogiskt resurscenter som tillhandahåller bland annat sakkunskap och resurser för en ökad användning av nätbaserad undervisning och undervisningsteknologi i landskapet. Tjänsterna som erbjuds till distansstuderande effektiveras och särskild uppmärksamhet läggs på åtgärder som är ämnade att minska andelen avhopp från studierna samt att utöka kursutbudet där behov finns.

Lärcentret fungerar därutöver som projektansvarig för IT-fortbildningsprojektet Nätpedagogik 2008 - 2010 och deltar även aktivt i byggandet av IT-strategier och resurser inom utbildningssektorn på Åland.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster			1	1
Tillfälliga tjänster		1		

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-71 600	
	- personalkostnadsersättningar	0	-71 600
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-25 000
4800	Övriga utgifter		
	- licensutgifter	-15 000	
	- övrigt	-18 400	-33 400
1125	Maskiner och inventarier		-5 000
	Nettoanslagsbehov		**-140 000**

46.19.06. Sysselsättningsfrämjande utbildning (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-230 046,27 (t.a. -16 804,00)	-345 000	-320 000

Föreslås ett anslag om 320.000 euro. Anslaget avser i huvudsak avtal om köp av utbildningstjänster för

- utbildning i svenska för inflyttade (SFI), på olika nivåer samt
- yrkesinriktad utbildning enligt avtal med Korsnäs kurscenter.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-320 000
	Anslagsbehov	**-320 000**

46.19.07. Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0
	tb -39 000	

(t.a. -14 709,45)

Föreslås inget anslag under momentet.

46.19.08. Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-230 000	-668 000
	tb -213 000	

Rubriken ändrad.
Föreslås ett anslag om 668.000 euro. Av anslaget avser merparten kostnader för utvecklingsprojekten "Nätpedagogik" och "Validering på Åland", som vardera delfinansieras genom landskapets ESF-program ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”.

Projektet "Nätpedagogik" inleddes år 2008. Det utgick bland annat från landskapsregeringens vision för nätbaserat lärande antagen 13.4.2007; ”Nätbaserad undervisning ska vara en naturlig del av varje examensinriktad utbildning på Åland och möjlighet ska finnas även inom annan utbildning och inom den fria bildningen". Det bygger också vidare på rekommendationerna i den s.k. NätBas-kommitténs slutrapport, som avgavs i januari 2008. Projektet planeras pågå till utgången av år 2010.

Även projektet "Validering på Åland" inleddes år 2008. Det har som syfte att skapa ett finmaskigt nätverk av samtliga aktörer som involveras i det livslånga lärandet och den kompetensutveckling som sker hos vuxenbefolkningen på Åland. Projektet planeras pågå till utgången av år 2010.

Det fortsatta arbetet med att utveckla en struktur och ett regelverk för vuxenutbildningen på Åland beskrivs närmare under kapitel 46.19. Strukturen och regelverket kommer också att påverka organisationen av vuxenutbildningen och utgör därmed en grund för hur resultaten av de två ovan nämnda projekten kan börja implementeras i verksamheten år 2010.

Se även moment 36.19.08.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster				3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter			
	- tillfälliga tjänster	-381 800		
	- personalkostnadsersättningar		0	-381 800
4100	Material och förnödenheter			-7 000
4300	Inköp av tjänster			-255 000
4800	Övriga utgifter			-24 200
	Nettoanslagsbehov			**-668 000**

46.20. EUROPEISKA UNIONEN – SOCIALFONDEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	62 511	909 000	893 000
Konsumtionsutgifter	-2 318	-86 000	-56 000
Överföringsutgifter	-473 214	-1 807 000	-1 730 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-475 532	-1 893 000	-1 786 000
Anslag netto	-413 021	-984 000	-893 000

Under år 2008 avslutas mål 3-programmet och de sista rekvisitionerna till EU lämnas. Efter det kvarstår enbart uppföljningar och övervakningskommittémöten för det programmet.

Den övergripande målsättningen för programmet är att höja den vuxna befolkningens kompetens i arbetslivet och att förbättra integreringen av utanförgrupper i samhället. Ledorden är fortsättningsvis det livslånga lärandet och formerna för aktiviteterna baserar sig på den uppdaterade Lissabon-strategin.

Programmets strategi är uppdelat i tre tematiska insatsområden
- investeringar i humankapital
- innovativa former av arbetsorganisation samt
- aktiva och preventiva åtgärder för sysselsättningen samt inklusion och tillgänglighet.

Finansieringsramen ser ut som följer:

	Finansieringsram 2007-2013	Budgeterat 2007-2008	Förslag 2009	Återstod
LR:s finansieringsandel	3.125.000	1.329.000	893.000	903.000
EU:s finansieringsandel	3.125.000	1.329.000	893.000	903.000
Sammanlagt	6.250.000	2.658.000	1.786.000	1.806.000

I beloppen ingår medel för tekniskt stöd.

Inkomster

36.20.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 3

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		0

Med anledning av att alla inkomster budgeterats under tidigare år, föreslås inga inkomster detta år.

36.20.46. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
62 511,04	909 000	893 000

Med hänvisning till momenten 46.20.05 och 46.20.46 föreslås en inkomst om 893.000 euro.

Inkomsten avser Europeiska socialfondens finansieringsandel för programmet ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, ESF.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	893 000
	Totalt	**893 000**

Utgifter

46.20.04. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,88	-43 000	-28 000

Föreslås ett anslag om 28.000 euro för den nationella finansieringsdelen under år 2009 för tekniskt stöd i Ålands program för "Regional konkurrenskraft och sysselsättning", ESF 2007 - 2013. Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av det tekniska stödet tas upp under moment 46.20.05.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-8 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-8 000
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		-10 000
	Nettoanslagsbehov		**-28 000**

46.20.05. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,90	-43 000	-28 000

Föreslås ett anslag om 28.000 euro för EU:s finansieringsdel under år 2009 för tekniskt stöd i Ålands program för "Regional konkurrenskraft och sysselsättning", ESF 2007 - 2013. Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet tas upp under moment 46.20.04.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-8 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-8 000
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		-10 000
	Nettoanslagsbehov		**-28 000**

46.20.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inget anslag under momentet.

46.20.41. Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-116 005,00	-866 000	-865 000

Föreslås ett anslag om 865.000 euro som landskapets finansieringsandel för programmet "Regional konkurrenskraft och sysselsättning," ESF motsvarande finansieringsramen för åren 2010 - 2011.

Den övergripande målsättningen i programmet är fortsatt höjande av kompetensen för vuxna i arbetslivet och sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	-865 000
	Anslagsbehov	**-865 000**

46.20.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-794,32	0	0
	tb -75 000	

Föreslås inget anslag under momentet.

46.20.46. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-356 415,00	-866 000	-865 000

Föreslås ett anslag om 865.000 euro för EU:s andel av finansieringen av programmet "Regional konkurrenskraft och sysselsättning", ESF motsvarande finansieringsramen för åren 2010 - 2011. Inkomsterna tas upp under moment 36.20.46. Se även moment 46.20.41.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	-865 000
	Anslagsbehov	**-865 000**

46.25. ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	87 718	113 000	93 000
Konsumtionsutgifter	-140 333	-150 000	-158 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-140 333	-150 000	-158 000
Anslag netto	-52 615	-37 000	-65 000

Ålands läromedelscentral är en enhet inom utbildnings- och kulturavdelningens skolbyrå vid landskapsregeringens allmänna förvaltning. Med stöd av ett avtal mellan landskapet och kommunerna finansieras verksamheten till 60 % av kommunerna och 40 % av landskapet.

I stöd av avtalet utser landskapsregeringen en direktion för centralen. Direktionen

har i huvudsaklig uppgift att leda och utveckla centralen, lämna förslag till budget och presentera verksamhetsplan och årsberättelse för centralen.

Verksamheten består av utlåning av audiovisuella läromedel, böcker och pedagogiska hjälpmedel till samtliga undervisningsstadier, information genom utställningar samt kopierings- och dylika tjänster. Därtill är centralen delaktig i skolbyråns pedagogiska utvecklingsarbete rörande bland annat läroplansarbete och lärarfortbildning.

I samförstånd med kommunerna avser landskapsregeringen fr.o.m. budgetåret 2010 bli huvudman för läromedelscentralens verksamhet. Avsikten är att verksamheterna inom centralen och lärcentret Navigare sammanförs och bildar ett gemensamt pedagogiskt centrum. Målsättningen är att inom centrets ram tillhandahålla handledning, stöd och materiella resurser för personal på alla skolstadier såväl inom allmän- som specialpedagogikens område, bl.a. resurser som främjar en ökad användning av nätbaserad undervisning och undervisningsteknologi.

Långsiktiga mål för verksamheten inom ramen för ett pedagogiskt center är
- att utgöra en resurs vad gäller utbud av tidsenliga undervisningsmaterial samt information om forskning och utvecklingsarbete på utbildnings- och kulturområdet samt
- att upprätta en interaktiv webbplats som fungerar som en gemensam portal för utbildnings- och kulturväsendet på Åland.

Mål för centralens verksamhet under budgetåret är
- att upprätthålla nivån beträffande utlåning och antalet låntagare
- att aktivt informera olika kategorier av brukare om webbresurser inom olika områden
- att öka utbudet av material inom landskapsregeringens prioriterade områden, bland annat hållbar utveckling och
- att bredda utbudet av litteratur och undervisningsmaterial för barn och vuxna med annat modersmål än svenska.

Inkomster

36.25.20. <u>Ålands läromedelscentral - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 540,88	17 000	2 000

Faktureringsavgift för oreturnerat material införs och prislistan för övriga tjänster ses över. Inkomsterna beräknas på dessa grunder uppgå till 2.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	2 000
	Totalt	**2 000**

36.25.39. <u>Kommunernas andel i kostnaderna</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
86 177,07	96 000	91 000

Under momentet föreslås en inkomst om 91.000 euro avseende kommunernas andel i läromedelscentralens drifts- och kapitalkostnader.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	91 000
	Totalt	**91 000**

Utgifter

46.25.20. Ålands läromedelscentral - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-140 332,95	-150 000	-158 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås ett anslag om 158.000 euro för verksamheten under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Anslaget omfattar kostnader för inköp av tjänster avseende IT-relaterad teknik samt tidsenligt materialinköp.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	2	2	2
Tillfälliga tjänster	1	1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-103 317	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-7 131	
	- övriga löner och arvoden	-1 652	
	- personalkostnadsersättningar	0	-112 100
4100	Material och förnödenheter		-27 000
4200	Hyror		-6 000
4300	Inköp av tjänster		-6 000
4800	Övriga utgifter		-4 900
1125	Maskiner och inventarier		-2 000
	Nettoanslagsbehov		**-158 000**

46.32. ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	98 082	150 000	138 000
Konsumtionsutgifter	-892 158	-1 068 000	-1 184 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-259 290		
Summa utgifter	-1 151 448	-1 068 000	-1 184 000
Anslag netto	-1 053 367	-918 000	-1 046 000

Ålands folkhögskola bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1999:53) om Ålands folkhögskola och av landskapsregeringen fastställt reglemente.

Skolan är en internatskola som i överensstämmelse med sin folkbildningstradition skall ge allmänbildande undervisning enligt principen om livslångt lärande. Skolan har fyra allmänna och två specialiserade linjer. Dessutom erbjuds en studieförberedande integrationsutbildning för ungdomar som har gått ut grundskolan eller motsvarande men inte har förutsättningar att klara av studier inom den grundläggande yrkesutbildningen. Skolans vinterkurs omfattar 34 arbetsveckor.

Studieresor ingår som en del av och kompletterar den ordinarie undervisningen och ger de studerande möjlighet att få en bredare och mera balanserad världsbild. 55 studerande kan erbjudas plats på skolans två internat.

Verksamhetens långsiktiga mål är att
- erbjuda en miljö för allsidigt lärande såväl intellektuellt, emotionellt som socialt
- göra det möjligt för studerande att påverka sin egen livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen
- främja de studerandes studieintresse och eget skapande samt att öka deras delaktighet i kulturlivet
- ge de studerande insikter i och förståelse för den åländska självstyrelsen, demilitariseringen, historien och kulturen samt att främja internationell förståelse och fredsvilja samt
- ge de studerande kunskaper och erfarenheter som stärker dem inför fortsatta studier för examen och yrke.

De långsiktiga målen och de allmänna målen för budgetåret anges i detalj i skolans styrdokument och planer, medan nedanstående text närmare beskriver förändringarna i verksamheten.

Målsättningarna för budgetåret är att
- starta en tvåårig hantverksutbildning med inriktning på formgivning och design. Linjen ersätter den ettåriga konst- och hantverkslinjen
- fortbilda skolans lärare och personal så att de har minst basfärdigheter i informations- och kommunikationsteknik samt fortbilda en del av lärarna så att de har färdigheter att använda tekniken i undervisningen
- erbjuda lärare och personal IT-handledning för att kunna förverkliga landskapsregeringens vision om nätbaserad undervisning
- erbjuda motiverade studerande som vill höja sina grundskolebetyg handledning av lärare i ämnena svenska, engelska och matematik samt
- utöka samarbetet med andra folkhögskolor.

Utbildningsprogram	Antal studerande		Utbildningsplatser
	2007/2008	2008/2009	Ht 2009
Allmänna linjer			
Media	9	10	10
Skapande verksamhet	10	12	12
Idrott	7	8	8
Musik	8	8	8
Totalt	34	38	38
Speciallinjer			
Naturfoto	8	8	8
Konst och hantverk	7	8	-
Hantverk (tvåårig)	-	-	12
Totalt	15	16	20
Integration	-	4	4
Studerande sammanlagt	49	58	62
Utexaminerade	46		

Inkomster

36.32.20. Ålands folkhögskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
98 081,64	150 000	138 000

Under momentet föreslås en inkomst om 138.000 euro. Inkomsterna härrör i huvudsak från kurs- och internatsavgifter samt kosthållet. Ca 104.000 euro beräknas för vinterkurs och övrig fortlöpande verksamhet samt ca 34.000 euro för sommarkursverksamheten.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- elevavgifter	30 600	
	- inkomster av kursverksamhet	7 800	
	- inkomster av kosthåll	61 600	
	- försäljning av studiematerial	5 000	105 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		
	- hyror för bostäder	11 000	
	- internatsavgifter	22 000	33 000
	Totalt		**138 000**

Utgifter

46.32.20. Ålands folkhögskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-892 158,26	-1 068 000	-1 184 000

För verksamheten vid Ålands folkhögskola föreslås ett anslag om 1.184.000 euro. Ökningen av anslaget föranleds av den nya hantverksutbildningen, ca 37.000 euro, samt av avtalsenliga lönejusteringar och allmänna prisökningar.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att en tjänst som kosthållare-kock (lkl A16) indras. I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande beaktas anslag för motsvarande arbetsuppgifter. I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande ingår även anslag för bl.a. avlönande av kock på deltid.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för timlärare. Anslaget ökas på grund av att den nya hantverksutbildningen startar under höstterminen 2009.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för expertarvoden, föredragshållares arvoden och direktionsarvoden.

Anslaget för material och förnödenheter har höjts på grund av kännbart höjda kostnader för uppvärmning av lokalerna. Landskapsregeringen kommer därför att utreda alternativa uppvärmningssätt som beaktar principerna för hållbar utveckling varvid även alternativet att inköpa värmetjänster övervägs.

Anslaget för inköp av tjänster har höjts på grund av behovet av att satsa på marknadsföringen av den nya hantverksutbildningen. Anslaget avser även inköp av tjänster för skolans kursverksamhet samt för olika specialkurser för skolans studerande. För personalens fortbildning och kompetensutveckling föreslås ett an-

slag om 8.190 euro. I anslaget för transportkostnader ingår de studerandes busskort och studieresor. Därtill har beaktats anslag för IT-handledning.

Anslaget för resor inbegriper dagtraktamenten, kilometerersättningar för timlärare i bisyssla och de anställdas resekostnader.

För anskaffning av nya maskiner och inventarier föreslås ett anslag om ca 41.000 euro.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (*1 vakant)	13 *	12	11
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	3	4
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	3	3
Bisyssla	4	4	9

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-476 028	
	- tillfälliga tjänster	-175 990	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-129 808	
	- övriga löner och arvoden	-50 074	
	- övriga personalutgifter	-2 100	
	- personalkostnadsersättningar	0	-834 000
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel	-45 000	
	- värme, el och vatten	-82 000	
	- övrigt	-34 200	-161 200
4200	Hyror		-10 800
4300	Inköp av tjänster		-107 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-19 300	
	- fastighetsskatt	-6 100	
	- övrigt	-4 500	-29 900
1125	Maskiner och inventarier		-41 100
	Nettoanslagsbehov		**-1 184 000**

46.34. ÅLANDS MUSIKINSTITUT

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	54 137	61 000	69 000
Konsumtionsutgifter	-780 651	-860 000	-947 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-780 651	-860 000	-947 000
Anslag netto	-726 514	-799 000	-878 000

Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1995:80, ändrad 1997/53) om Ålands musikinstitut samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsregeringen.

Musikinstitutet erbjuder åländska barn och ungdomar undervisning i musik och dans. Vid musikinstitutet finns grundläggande undervisning samt undervisning på institutnivå.

Huvuddelen av verksamheten bedrivs i egna lokaler i Mariehamn men en del av undervisningen har utlokaliserats till Kökar. Förberedande undervisning i grupp kommer att startas även i de övriga skärgårdskommunerna från höstterminen 2008. Dansundervisningen försiggår i för undervisningen särskilt inredda lokaler vilka hyrs av Ålands Industrihus Ab.

Intresset för att studera vid Ålands musikinstitut är mycket stort och inträdesprovet våren 2007 lockade 175 sökande, 123 till musik och 52 till dans. Antalet sökande till läsåret 2008 - 2009 är 159 stycken, varav 119 till musik och 40 till dans. Elevantalet för läsåret 2008 - 2009 är planerat till 260 fördelat enligt följande; musikskola och institut 180 elever och dans 80 elever. Musikeleverna fördelar sig mellan 17 instrumentlinjer och danseleverna studerar klassisk balett eller modern dans.

Inkomster

36.34.20. <u>Ålands musikinstitut - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
54 137,00	61 000	69 000

Terminsavgifter för musikskola, -institut och dansskola	110 euro
Terminsavgift för syskon	80 euro
Avgift för biämne	50 euro
Avgift för ensembleverksamhet (utomstående)	50 euro

Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 69.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	68 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	1 000
	Totalt	**69 000**

Utgifter

46.34.20. <u>Ålands musikinstitut - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-780 651,01 (t.a. -8 158,00)	-860 000	-947 000

Under momentet föreslås ett anslag om 947.000 euro. I anslaget har en viss höjning av antalet undervisningstimmar beaktats med tanke på undervisningen i pop och jazz, folkmusik och stråkundervisning.

Folkmusik är ett ämne som hittills inte funnits med i institutets verksamhet, men som nu borde infogas. I institutets läroplan står det att institutet har till uppgift att värna om de åländska musik- och danstraditionerna och det finns dessutom nu ett stort intresse för folkmusik bland dagens unga.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare, samt i övriga löner och arvoden, anslag för bl.a. direktionsarvoden.

I anslaget för inköp av tjänster har beaktats anslag för IT-handledning.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	9	10	10
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Huvudsyssla	2	2	2
Bisyssla	1	1	1
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	1	3
Bisyssla	8	12	12

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-515 063	
	- tillfälliga tjänster	-189 635	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-64 914	
	- övriga löner och arvoden	-8 988	
	- övriga personalutgifter	-1 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-779 600
4100	Material och förnödenheter		-53 500
4200	Hyror		-52 600
4300	Inköp av tjänster		-40 000
4800	Övriga utgifter		-21 300
	Nettoanslagsbehov		**-947 000**

46.35. ÅLANDS LYCEUM

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	100 347	85 000	100 000
Konsumtionsutgifter	-3 474 674	-3 524 000	-3 710 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-24 384		
Summa utgifter	-3 499 058	-3 524 000	-3 710 000
Anslag netto	-3 398 711	-3 439 000	-3 610 000
Kalkylerad internhyra			-688 000
Netto inkl. internhyra			-4 298 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Utgående från LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå har de övergripande målen för utbildningen i Ålands lyceum formulerats i läroplaner och reglemente enligt följande

- utbildningen skall ge studerande möjlighet att inhämta en bred allmänbildning som grund för högskolestudier
- utbildningen skall stöda de studerandes personliga tillväxt och aktiva deltagande i ett demokratiskt samhällsliv samt
- utbildningen skall uppmuntra till engagemang, stimulera handlingskraft och inpränta god moral och etiskt tänkande.

Verksamhetens långsiktiga mål är

- att ge studerande möjlighet att inhämta behörighet för högskolestudier inom humaniora och samhällsvetenskap, naturvetenskap, konst- och kulturvetenskap samt hälsovetenskap och idrott samt
- att skolans studiehandledning och information, bl.a. i fråga om olika stadieövergångar, är så aktiv och förutseende att de studerande ges möjlighet att avlägga gymnasiekursen på tre år och uppnå relevanta behörigheter för fortsatta studier.

Målsättningar för budgetåret är
- att utvärdera skolans inriktningsstudier
- att utveckla temaområdet hållbar utveckling, bl.a. skolans jämställdhetsarbete
- att integrera övriga i läroplanen avsedda temaområden, bl.a. mediekunskap och informationsteknologi, i skolans undervisning och verksamhet
- att utveckla skolans bibliotek till ett kompetenscentrum med biblioteks- och mediatekstjänster för studerande, lärare och övrig personal i fastigheten samt
- att på basis av de studerandes studieval utveckla och förändra examinationssystemet.

Ålands lyceum, Ålands handelsläroverk och Ålands vårdinstitut har gemensam fastighetsskötsel och delar på kostnader för el, energi, vatten och ventilation samt lönekostnaderna för fastighetsskötseln. Ålands lyceum och Ålands handelsläroverk har också en gemensam dataansvarig och IT-handledare samt en gemensam lektor i idrott och hälsokunskap.

	2007	2008	2009
Första läsåret	140	140	140
Andra läsåret	142	141	140
Tredje läsåret	154	140	140
Fjärde läsåret	24	15	15
Kompletteringsstudier	9	10	10
Totalt	469	446	445

Studentexamen och gymnasieexamen
Förutom sitt studieprogram på minst 75 kurser skall studerande i studiernas slutskede avlägga antingen studentexamen eller gymnasieexamen.

Studentexamen, består av minst fyra obligatoriska prov, av vilka provet i svenska och litteratur är obligatoriskt, och de tre övriga väljs ur gruppen engelska (eller ett annat A1-språk), finska, matematik eller ett realämnesprov. Studentexamensproven kan delas upp och avläggas under maximalt tre på varandra följande provtillfällen.

Studeranden som avlägger gymnasieexamen skall delta i en kurs i vetenskapsteori och presentera ett skriftligt examensarbete på valfritt område inom något av skolans läroämnen. Examensarbetet och kursen i vetenskapsteori motsvarar minst fem ämneskurser.

Antal som avlagt examen	2006	2007	2008
Studentexamen	82	83	125
Gymnasieexamen	40	76	15
Totalt	122	159	140

Landskapsregeringen avser göra ändringar i styrdokumenten (lag, läroplansgrunder och läroplan) så att gymnasieexamen utgår.

Inkomster

36.35.20. **<u>Ålands lyceum - verksamhetsinkomster</u>**

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
100 347,03	85 000	100 000

Under inkomstmomentet upptas inkomster från bespisningen och hyresinkomster.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	55 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	45 000
	Totalt	**100 000**

Utgifter

46.35.20. Ålands lyceum - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-3 474 674,26	-3 524 000	-3 710 000
(t.a. -19 146,00)		

Under momentet föreslås ett anslag om 3.710.000 euro.

Förutom lön för ordinarie personal enligt bilaga 5 består personalutgifterna också av anslag för avlönande av timlärare, en studiehandledare och vikarier.

Föreslås
- att en tjänst som lektor i samhällskunskap (lkl C49-C52) inrättas fr.o.m. 1.8.2009. Timantalet och underlaget för den föreslagna tjänsten, som ersätter en befattning som timlärare, är framöver stabilt
- att en tjänst som lektor i idrott och hälsokunskap (lkl C49-C52) inrättas fr.o.m. 1.8.2009. Timantalet och underlaget för den föreslagna tjänsten, som ersätter en befattning som timlärare, är framöver stabilt
- att en tjänst som lektor i biologi, kemi, fysik och matematik (lkl C49-C52) ombildas till en tjänst som lektor i biologi, kemi och geografi (lkl C49-C52) fr.o.m. 1.8.2009. Syftet är att bättre uppnå angivna målsättningar och förändringar i skolans läroplan och timfördelning samt
- att en tjänst som städare (lkl A10) indras. I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande har motsvarande anslag beaktats.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för expertarvoden, föredragshållare och direktionsarvoden.

För personalens kompetensutveckling reserveras 25.000 euro. För att fortsättningsvis understödja skolans IT-utveckling avsätts 10.000 euro för att avlöna lärare för att utveckla nätkurser. Ca 5.000 euro avsätts för utvecklingen av skolans bibliotek.

I anslaget för material och förnödenheter ingår ca 160.000 euro för drift och underhåll, ca 30.000 euro för underhåll av datanätverket, ca 100.000 euro för bespisningen och ca 20.000 euro för undervisningsmaterial.

I anslaget för hyror ingår bl.a. leasinghyror för datorer och IT-relaterade inventarier samt avgifter för att hyra idrottsanläggningar.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår förutom föreläsnings- och konsultarvoden i anslutning till skolans undervisning och övriga verksamhet ca 100.000 euro för skolskjuts och ca 20.000 euro för IT-uppkoppling.

I anslaget för övriga utgifter ingår fastighetsskatt, licensavgifter samt resor och dagtraktamenten.

I anslaget för inventarier föreslås inköp av ersättande datorer samt annan kringutrustning för ca 45.000 euro.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		37	37	38
Tillfälliga tjänster				1
Personal i arbetsavtalsförhållande		13	13	14
Timlärare vid läsårets ingång				
Huvudsyssla		7	8	4
Bisyssla		3	1	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-2 198 881	
	- tillfälliga tjänster	-373 555	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-440 105	
	- övriga löner och arvoden	-29 659	
	- övriga personalutgifter	-4 600	
	- personalkostnadsersättningar	10 000	-3 036 800
4100	Material och förnödenheter		-310 000
4200	Hyror		-90 000
4300	Inköp av tjänster		-205 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-12 000	
	- representation	-2 700	
	- övrigt	-8 500	-23 200
1125	Maskiner och inventarier		-45 000
	Nettoanslagsbehov		**-3 710 000**

46.40. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	69 468	88 000	94 000
Konsumtionsutgifter	-2 607 443	-3 080 000	-2 973 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-3 436		
Summa utgifter	-2 610 879	-3 080 000	-2 973 000
Anslag netto	-2 541 411	-2 992 000	-2 879 000
Kalkylerad internhyra			-340 000
Netto inkl. internhyra			-3 219 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid sjömansskolan framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå. De övergripande målen för utbildningen har i stort formulerats i reglemente och kvalitetssystem på följande sätt

- Ålands sjömansskola skall tillgodose behovet av yrkeskunnig fartygspersonal för sjöfartsnäringen genom att upprätthålla en tidsenlig svenskspråkig grundläggande yrkes- och fortsättningsutbildning för yrken till sjöss
- skolan skall därtill erbjuda en näringsanpassad kursverksamhet för de studerande och för utomstående
- utbildningen skall stöda de studerandes utveckling till flexibilitet, kreativitet och initiativförmåga samt företagaranda
- utbildningen skall berättiga till nationell behörighet i enlighet med konventionen STCW-95 och
- utbildningen skall ge behörighet för fortsatta studier på högskolenivå.

De långsiktiga målen är
- att utveckla undervisningen så att de olika ämnena lättare kan integreras
- att varje utbildningsinriktning skall ledas av ett lärarlag
- att skapa en attraktiv studiemiljö, genom fortsatta reparationer i skolan
- att stimulera utökad delaktighet bland de studerande i olika steg av planering och beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning samt
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning.

Målen för budgetåret är
- fortsatt implementering av yrkesprov som en integrerad del i undervisningen
- att vidareutveckla möjligheterna att via yrkesprov för vuxna erhålla olika behörighetsbrev samt
- att inleda utvecklandet av lärande i arbete i samråd med branschen.

Antalet studerande vid sjömansskolan under en treårsperiod.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Sjöfart	106,5	120	135,5	48
- inriktning däcks- och maskinreparatör				
- inriktning fartygselektriker				
- inriktning vaktmaskinmästare				
- inriktning vaktstyrman				
Hotell och restaurang	42,5	45,5	47,5	24
Café, storkök och restaurang	5	6	6	3
Totala antalet helårsstuderande	**154**	**171,5**	**189**	
Utexaminerade	18	29		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för				
andra studieåret	8	9	12	
tredje studieåret	9	11	12	

Under de senaste läsåren har antalet studerande vid sjömansskolan ökat, från 136 studerande läsåret 2005 - 2006 till 189 studerande läsåret 2008 - 2009. Detta medför även att antalet studiegrupper ökar från 15 till 17 stycken.

Ytterligare deltar årligen 12 studerande från hotell- och restaurangskolan som har sin kärnämnesundervisning vid sjömansskolan.

Vid beräknandet av förslaget till budget för år 2009 för drift av skolfartyget m.s. Michael Sars, har sjömansskolan utgått från en ytterligare utökad användning av skolfartyget i enlighet med behovssammanställning gjord av ledningsgruppen för skolfartyget m.s. Michael Sars. Därtill ingår bemanningskostnader för uthyrningsperioder.

Inkomster

36.40.20. <u>Ålands sjömansskola - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
69 468,01	88 000	94 000

Inkomsterna härrör sig från studerandelunch för Ålands vårdinstitut, arbetsplats-

lunch för personalen, uthyrning av sporthallen samt från arbetsverksamhet och kursavgifter.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	94 000
	Totalt	**94 000**

Utgifter

46.40.20. Ålands sjömansskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 300 679,06	-2 700 000	-2 539 000
	(t.a. -50 000)	(t.a. -260 000)

För verksamheten vid Ålands sjömansskola föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 2.539.000 euro. Anslaget har, med hänvisning till kapitelmotiveringen, dimensionerats för utökat antal studerande och studiegrupper.

Anslaget för personalutgifter avser avlönandet av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare, andel i lön för IT-handledare och assistentlärare. I övriga löner och arvoden ingår anslag för bl.a. kursverksamhet och direktionsarvoden.

Därtill ingår kostnader för fortsatt försöksverksamhet med yrkesprov för unga samt fortsättningsvis yrkesprov för vuxna jämte förberedelsekurser för de samma.

Anslaget för utbildningstjänster avser bl.a. handledd praktik och säkerhetskurser.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (*1 vakant)	29 *	29 *	29 *
Tillfälliga tjänster		1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	6	7	7
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	3	3
Bisyssla	1	3	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 568 390	
	- tillfälliga tjänster	-187 791	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-219 988	
	- övriga löner och arvoden	-15 831	
	- övriga personalutgifter	-3 400	
	- personalkostnadsersättningar	6 000	-1 989 400
4100	Material och förnödenheter		-352 000
4200	Hyror		-118 000
4300	Inköp av tjänster		-265 300
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-22 000	
	- patent- och licensavgifter	-6 800	
	- övrigt	-4 900	-33 700

1125	Maskiner och inventarier	-40 600
	Anslagsbehov	**-2 799 000**
	Användning av tidigare års anslag	260 000
	Förslag	**-2 539 000**

46.40.21. M.s. Michael Sars - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-306 764,11	-380 000	-434 000
		(t.a. -40 000)

Föreslås ett anslag om 434.000 euro för driftsutgifter för m.s. Michael Sars.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Skolfartyget används främst för studerande från Ålands sjömansskola och Högskolan på Åland, i drifts- och underhållsteknik samt för övningar i navigation och fartygsmanövrering. Användning av skolfartyget m.s. Michael Sars förväntas öka ytterligare i och med en uthyrning av skolfartyget under ca 45 dagar. Landskapsregeringen föreslår med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §), att inkomster från externa användare av m.s. Michael Sars kan påföras momentet.

Arbetet med att samordna rederifunktionen med trafikavdelningens verksamhet fortsätter varvid bl.a. reparationerna och underhållet koordineras med underhållet av trafikavdelningens färjor.

		År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande		2	2	3
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-226 400		
	- personalkostnadsersättningar	0		-226 400
4100	Material och förnödenheter			
	- bränsle och smörjmedel	-85 000		
	- värme, el och vatten	-18 000		
	- byggnadsmaterial	-8 000		
	- reservdelar och tillbehör	-20 000		
	- övrigt	-11 400		-142 400
4200	Hyror			-1 400
4300	Inköp av tjänster			
	- reparation och underhåll	-159 000		
	- avfalls-, snö- och miljötjänster	-3 000		
	- försäkringstjänster	-8 000		
	- övrigt	-19 200		-189 200
4800	Övriga utgifter			-9 600
3000	Inkomster av verksamheten			95 000
	Nettoanslagsbehov			**-474 000**
	Användning av tidigare års anslag			40 000
	Förslag			**-434 000**

46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	463 947		
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-556 958	-120 000	-119 000
Summa utgifter	-556 958	-120 000	-119 000
Anslag netto	-93 011	-120 000	-119 000
Kalkylerad internhyra			-186 000
Netto inkl. internhyra			-305 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Ålands sjösäkerhetscentrum verkar i enlighet med LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) bildar en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöskolorna och övriga aktörer behöver. Internationella konventioner såsom STCW-95, tillsammans med sjöfartsverkets bestämmelser, anger riktlinjer som skall följas. ÅSC skall arbeta lyhört mot sjöfartsnäringen och kunna leverera aktuella säkerhetsutbildningar.

De långsiktiga målsättningarna för Ålands sjösäkerhetscentrum är
- att erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella krav
- att varsebli nya bestämmelser och utbildningskrav som kan komma
- att finna nya kundgrupper, främst från Sverige
- att fortsätta en effektiv marknadsföring av centret samt
- att garantera en hög säkerhetsnivå vid samtliga kurser.

Målsättningar för år 2009 är
- att utveckla kurserna i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna samt att marknadsföra dessa
- att fortsätta satsningen på utökad självfinansiering genom att förstärka resurserna för instruktör/marknadsförare
- att leverera aktuella säkerhetsutbildningar
- att utveckla kursverksamheten mot nya kundgrupper och
- att hålla cirka 160 kurser under året av varierande längd.

ÅSC tillämpar sedan år 2008 nettobudgeteringens princip. Detta ger bland annat följande fördelar
- utvecklingen mot självfinansiering befrämjas
- möjligheter att erbjuda kurspaket med utbildning och övernattning och annan tillhörande service samt
- minskat behov av att genom tilläggsbudget reglera inkomster och utgifter, då ökade kostnader kan täckas med större intäkter.

Utgifter

46.41.20. <u>Ålands sjösäkerhetscentrum - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-556 957,65	-120 000 tb 0	-119 000

För verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås ett anslag om 119.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. I förslaget har beaktats den förstärkning av resurserna för instruktör/marknadsförare, som gjordes hösten 2008 i enlighet med förslag till riktlinjer för utvecklingen av Ålands sjösäkerhetscentrum.

I anslaget för övriga löner och arvoden ingår styrelsearvoden och anslag för avlönande av externa instruktörer.

I anslaget för övriga maskiner och inventarier ingår inköp av räddningsdräkter samt övriga inventarier för att driva anläggningen säkert.

I anslaget för inkvarterings och övriga förplägnadstjänster ingår lunch och middagar till ett belopp om 20.000 euro. Detta belopp har höjts inom ramen för nettobudgetering eftersom fler kurser kräver fler middagar men detta genererar också större intäkter.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår inköp av brandkurser från Mariehamns räddningsverk för totalt ca 182.000 euro. För marknadsföring ingår 16.000 euro och 19.000 euro för bl.a. inköp av säkerhetsdykare för övningar i bassängen. För värme, el och vatten har beaktats 45.000 euro.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		4	4	4
Tillfälliga tjänster			1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-211 425		
	- tillfällig tjänst	-54 850		
	- övriga löner och arvoden	-16 625		
	- övriga personalutgifter	-500		
	- personalkostnadsersättningar	0		-283 400
4100	Material och förnödenheter			-78 500
4200	Hyror			-2 500
4300	Inköp av tjänster			-266 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-7 000		
	- representation	-500		
	- fastighetsskatt	-1 400		
	- övrigt	-6 000		-14 900
1125	Maskiner och inventarier			-10 000
3000	Inkomster av verksamheten			536 300
	Nettoanslagsbehov			**-119 000**

46.42. ÅLANDS YRKESSKOLA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	86 795	96 000	78 000
Konsumtionsutgifter	-3 740 218	-4 316 000	-4 700 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-386 997		
Summa utgifter	-4 127 215	-4 316 000	-4 700 000
Anslag netto	-4 040 420	-4 220 000	-4 622 000
Kalkylerad internhyra			-1 220 000
Netto inkl. internhyra			-5 842 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Grunderna och den allmänna målsättningen för de yrkesutbildande skolornas verksamhet anges under kapitel 46.17 där också gemensamma mål för verksamheten på lång och medellång sikt räknas upp. I Ålands yrkesskolas reglemente anges även mer specifika mål och uppdrag för verksamheten, bl.a. följande

- den yrkesinriktade och studieförberedande utbildningen vid yrkesskolan ska skapa förutsättningar för ungdomarna att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- läroplanernas innehåll ska utformas så att utbildningen tar sikte på områden inom arbetslivet som har naturliga eller önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- entreprenörskap, kreativitet och nyskapande är begrepp som ska vara vägledande för utbildningen vid yrkesskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå intressanta och effektiva metoder för inlärning och
- de valbara ämnena ska utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier.

De långsiktiga målen och de allmänna målen för budgetåret anges i detalj i skolans styrdokument och planer, medan nedanstående text närmare beskriver förändringarna i verksamheten.

Målsättningar för år 2009 är att

- i samarbete med näringslivet utveckla yrkesprov och att de genomförs under lärande i arbete
- öka den pedagogiska fortbildningen, främst inom undervisning av studerande med särskilda behov samt
- slutföra revideringen av de olika utbildningsprogrammens läroplaner.

Utvecklingen av yrkesprov sker i ett för de yrkesutbildande skolorna gemensamt projekt.

Nio av utbildningsprogrammen på gymnasialstadiet har yrkesskolan som hemvist. Budgetåret 2009 beräknas antalet studerande uppgå till drygt 310. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Byggteknik	28	32	32	-
El- och datateknik	59,5	61,5	64	16
- inriktning: datateknik				

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
- inriktning: elteknik				
Fordons- och transportteknik	33	33	38	14
Frisör	12	12	12	-
Hotell och restaurang	36	37	38,5	26
Media och kommunikation	27,5	28	29	-
Samhälleliga och sociala sektorn	49,5	47	47,5	16
Verkstads- och produktionsteknik	32	34,5	39	14
Yrkesträningen	12,5	11,5	11,5	4
Totala antalet helårsstuderande	**290**	**296,5**	**311,5**	
Utexaminerade	58	107		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för tredje studieåret	22	23	25	

Antalet studerande vid yrkesskolan har ökat successivt beroende på ökad antagning av studerande per utbildningsprogram. Ökningen medför att klassgrupperna i vissa fall måste delas på grund av kapacitetsproblem i skolans verkstadsutrymmen och av säkerhetsskäl när det gäller de delar av utbildningen som ligger utanför skolan.

Inkomster

36.42.20. <u>Ålands yrkesskola - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
86 794,59	78 000	78 000
	tb 18 000	

Inkomsterna härrör i huvudsak från de olika utbildningsprogrammens arbetsverksamhet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av arbetsverksamheten	73 000	
	- inkomster av undervisningsmaterial	1 000	
	- diverse inkomster	3 000	77 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		1 000
	Totalt		**78 000**

Utgifter

46.42.20. <u>Ålands yrkesskola - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-3 740 217,57	-4 250 000	-4 700 000
	tb -66 000	
(t.a. -201 702,00)	(t.a. -115 000)	

För verksamheten vid Ålands yrkesskola föreslås ett anslag om 4.700.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Enligt de reviderade läroplansgrunderna för gymnasialstadiet och EU direktiv bör

skolan satsa på att utveckla de studerandes digitala kompetens. För att nå detta mål behöver lärarna vara förtroliga med användningen av IT på ett pedagogiskt sätt i undervisningen och då fordras en pedagogisk IT-resurs som kan stöda, handleda och utbilda lärarna och ibland även de studerande.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för timlärare, IT-handledare gemensam med Ålands sjömansskola och Ålands naturbruksskola samt assistentlärare. Under övriga löner och arvoden ingår anslag för föredragshållare och direktionens och yrkesrådets sammanträden.

Anslaget för utbildningstjänster avser inköp av tjänster för skolans kursverksamhet, för olika specialkurser för skolans studerande (bl.a. Heta arbeten) samt för inköp av specialkompetens, främst inom media och kommunikation och det datortekniska området.

Nyinvesteringar i maskiner och övrig utrustning krävs kontinuerligt för alla skolans utbildningsprogram för att kunna följa med utvecklingen inom de olika branscherna och hålla hög kvalitet på utbildningarna.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		46	48	48
Tillfälliga tjänster		3	5	6
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1
Timlärare vid läsårets ingång				
Huvudsyssla		16	13	13
Bisyssla		4	3	3
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-2 602 420		
	- tillfälliga tjänster	-805 785		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-32 432		
	- övriga löner och arvoden	-26 963		
	- övriga personalutgifter	-9 000		
	- personalkostnadsersättningar	19 000		-3 457 600
4100	Material och förnödenheter			-587 500
4200	Hyror			-45 000
4300	Inköp av tjänster			-352 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-15 000		
	- fastighetsskatt	-8 000		
	- övrigt	-5 000		-28 000
1112	Immateriella rättigheter			-28 200
1125	Maskiner och inventarier			-201 700
	Nettoanslagsbehov			**-4 700 000**

46.44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	98 909	125 000	106 000
Konsumtionsutgifter	-1 118 019	-1 147 000	-1 228 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-1 490		
Summa utgifter	-1 119 509	-1 147 000	-1 228 000
Anslag netto	-1 020 600	-1 022 000	-1 122 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands Naturbruksskola framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå. Därutöver har skolans övergripande mål formulerats i reglementet på följande sätt

- utbildningen vid naturbruksskolan skall utformas så att det gagnar näringslivet och dess utvecklingsmöjligheter på den åländska landsbygden
- entreprenörskap, kreativitet och nytänkande är begrepp som skall vara vägledande för utbildningen vid naturbruksskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå en effektivare inlärning samt ge en bättre helhetssyn för de studerande
- de valbara ämnena skall utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier
- skollägenheten Jomala gård skall ses som en resurs för utbildningen och för detta ändamål utnyttjas på bästa möjliga sätt samt
- skolan skall också inom ramen för Ålands landsbygdscentrum verka för en levande landsbygd på Åland genom att bedriva fortbildning och annan utåtriktad verksamhet.

De viktigaste långsiktiga målen är

- att höja statusen på skolan genom att bygga upp ett utbildnings- och resurscentrum för djur, natur och miljö
- att verka för att naturen brukas och används på ett hållbart och miljövänligt sätt
- att undervisningen skall gå mot mer projekt- och problemorienterat lärande i syfte att uppnå ämnesintegration
- att skapa en attraktiv och modern undervisningsmiljö på skoljordbruket
- att erbjuda lärare och personal möjlighet att delta i önskad pedagogisk och ämnesinriktad fortbildning
- att erbjuda intressanta och lärorika fortbildningskurser för jordbrukare och andra intresserade på landsbygden och
- att fortsättningsvis bygga upp en ekologisk köttproduktion på skoljordbruket med dikor av olika köttraser samt att utöka fårbesättningen.

Mål för budgetåret är

- att hösten 2009 starta ett 3-årigt utbildningsprogram i naturbruk med inriktning på rid- och travsport, och det 3-åriga utbildningsprogrammet i natur och miljö med inriktning på naturföretagande, sammanlagt 20 platser. Innan start utvärderas behovet av utbildningen
- att hösten 2009 starta en 40 studieveckors utbildning inom landsbygdsturism och hästturism med totalt 20 platser
- att inleda arbetet inom personalen med att ta fram en gemensam värdegrund och vision för skolan, samt kvalitetssäkring av utbildningen och
- att införa lärande i arbete och yrkesprov i inriktningarna lantbruk och djurskötsel.

Skolan har en 3-årig grundskolebaserad utbildning inom inriktningarna lantbruk, rid- och travsport, naturföretagare samt från och med år 2008 en inriktning på djurskötsel. Skolan ordnar också 1-åriga gymnasialstadiebaserade utbildningar varje år inom ridsport/travsport eller lantbruk.

I takt med att miljöfrågorna blivit allt viktigare och att hantering och produktion av livsmedel blir allt mer avancerad får Ålands naturbruksskola en växande betydelse. En utbildning med inriktning på dessa frågor planeras under året liksom möjligheten att starta en fiskeriutbildning i samarbete med något annat nordiskt gymnasium. Utbildning med inriktning mot förnyelsebar energi och miljöteknik i samarbete med bl.a. försöksstationen, Högskolan på Åland och Ålands teknologicentrum övervägs även.

Budgetåret 2009 beräknas antalet inskrivna studerande uppgå till totalt ca 50 på vårterminen och ca 70 på höstterminen fördelade enligt följande:

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Naturbruk	38	31,5	34,5	10
Natur och miljö	3	2	6	10
Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning				
Rid- och travsport och företagande, 40 sv		5,5	5,5	
Lantbruk/trädgård, distans, 40 sv	3,5	3,5		
Landsbygdsturism, 40 sv			10	20
Totala antalet helårsstuderande	**44,5**	**42,5**	**62**	
Utexaminerade	16	8		

Skolan samarbetar med privata stall i rid- och travsportsutbildningarna, med Svenska yrkesinstitutet i Vasa i valbara skogsämnen samt med Axell i kursverksamheten. Skolan inledde även samarbete från och med hösten 2006 med tre mjölkproducenter, 1 svinproducent samt med Ålands 4H-distrikts 4H-gård, för att kunna köpa in utbildningstjänster i den praktiska husdjursundervisningen. Skolan samarbetar även med Ålands försöksstation, ProAgria-Ålands Hushållningssällskap, Ålands Producentförbund samt privata jordbrukare, företag inom branschen och föreningar inom branschen.

Under hösten 2008 påbörjades en utredning av olika möjligheter till privatisering av skolans kosthåll och elevhem. Beroende på utredningens resultat kan frågan aktualiseras i ett förslag till tilläggsbudget år 2009.

Inkomster

36.44.20. Ålands naturbruksskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
98 908,86	125 000	106 000

Under momentet föreslås en inkomst om 106.000 euro. Skolans inkomster kommer i huvudsak från kursverksamheten och kosthåll samt inkomster från uthyrning av personalbostäder och kontorslokaler samt en överföring från Ålands försöksstation för uppvärmning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamhet	20 000	
	- inkomster av kosthåll	35 000	
	- försäljning av studiematerial	6 000	61 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		41 500
3900	Verksamhetens övriga inkomster		3 500
	Totalt		**106 000**

46.44.20. Ålands naturbruksskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 068 547,20	-1 059 000 tb -20 000	-1 150 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.150.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal i skolan enligt bilaga 5.

Tillfälliga tjänster avser avlönande av assistentlärare, andel i lön för IT-handledare samt timlärare i svenska, engelska, idrott och hälsa samt i skogsbruk och i jakt, viltvård och fiske.

Övriga löner och arvoden avser anslag för arvoden till direktion och yrkesråd.

I anslaget för material och förnödenheter ingår ca 60.000 euro för värme, el och vatten, 40.000 euro för livsmedel, 20.000 euro för litteratur samt kontors- och skolmaterial, ca 10.000 euro för byggnadsmaterial och reservdelar samt ca 15.000 euro för övriga material.

Anslaget för hyror avser hyra av lokaler och hästar för undervisningen i ridsport och travsport samt kontorsutrustning.

Övriga kostnader avser reseersättningar till timlärare och föreläsare samt fastighetsskatt.

Anslaget för maskiner och inventarier avser utbyte och förnyande av utrustning.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	6	6	6
Tillfälliga tjänster		2	1,5
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Huvudsyssla	8	7	6
Bisyssla		1	1
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	1	1	1
Bisyssla	2	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-310 650	
	- tillfälliga tjänster	-112 698	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-197 713	
	- övriga löner och arvoden	-12 839	
	- övriga personalutgifter	-2 700	
	- personalkostnadsersättningar	1 000	-635 600
4100	Material och förnödenheter		-145 000
4200	Hyror		-52 000
4300	Inköp av tjänster		-279 400
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 800	
	- representation	-200	
	- övrigt	-7 000	-18 000

1125	Maskiner och inventarier	-20 000
	Nettoanslagsbehov	**-1 150 000**

46.44.21. Skoljordbruket Jomala gård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-49 472,09	-68 000	-78 000
(t.a. -32 484,00)		

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 78.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal på skoljordbruket enligt bilaga 5 samt i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande har beaktats anslag för praktikanter.

Material och förnödenheter avser inköp av utsäde och gödsel samt bränsle, smörjmedel och reservdelar till traktorer och maskiner. Anslaget för hyror avser arrendemark samt hyra för maskiner. Inköp av tjänster bl.a. en del reparationstjänster på maskiner samt transporttjänster.

Av inkomsterna har 37.000 euro beräknats inflyta från försäljning av lantbruksprodukter så som spannmål, oljeväxter och chipspotatis, 80.000 euro avser främst jordbruksstöd i form av CAP-stöd, LFA-stöd, djurpremier samt miljöstöd och 13.000 euro beräknas inflyta i form av hyror för personalbostäder och hästboxar.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-47 558	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-39 542	
	- övriga personalutgifter	-600	
	- personalkostnadsersättningar	0	-87 700
4100	Material och förnödenheter		-46 000
4200	Hyror		-29 000
4300	Inköp av tjänster		-12 900
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-1 800	
	- övrigt	-600	-2 400
1125	Maskiner och inventarier		-30 000
3000	Inkomster av verksamheten		
	- lantbruksinkomster	37 000	
	- stödinkomster	80 000	117 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		13 000
	Nettoanslagsbehov		**-78 000**

46.48. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	241 397	180 000	185 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-1 469 482	-1 632 000	-1 743 000
Summa utgifter	-1 469 482	-1 632 000	-1 743 000
Anslag netto	-1 228 085	-1 452 000	-1 558 000
Kalkylerad internhyra			-356 000
Netto inkl. internhyra			-1 914 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands hotell- och restaurangskola framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå. De övergripande målen för utbildningen anges i skolans reglemente på följande sätt

- utbildningen skall ge de studerande möjlighet att utveckla kunskaper som är attraktiva inom hotell- och restaurangbranschen och som krävs för fortsatta studier
- utbildningen skall utformas så att den tar sikte på områden inom branscher som har naturliga och önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- utbildningen skall utveckla initiativförmåga, kreativitet samt eget ansvar. Utbildningen skall även stärka den studerandes sociala kompetens samt känsla för sin yrkesroll
- utbildningen skall ge de studerande möjligheter att tillämpa nya kunskaper och färdigheter i verkliga arbetssituationer i skolan och i samarbete med näringslivet samt
- utbildningen skall ur ett internationellt perspektiv hålla en hög nivå.

De viktigaste långsiktiga målen är

- att läroplanerna för de olika utbildningsinriktningarna på gymnasialstadiet kontinuerligt utvecklas och förnyas
- att skolan skall fungera som ett resurscentrum för branschen genom att arrangera fortbildning och uppdragsutbildning, bland annat fortlöpande i kvalitet och service för och i samråd med turistnäringen
- att skolan ges förutsättningar att arrangera av branschen efterfrågade påbyggnads- och vidareutbildningar
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning och att erbjuda lärarna möjligheter att genom yrkesinriktad fortbildning utveckla kompletterande spetskompetenser
- att stimulera de studerande till större delaktighet i den gemensamma undervisningsplaneringen och att skapa en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier
- att hela årskurserna två och tre inom hotell- och restaurangprogrammet inryms i hotell- och restaurangskolans fastighet samt
- att ytterligare utveckla och bredda det internationella samarbetet.

Målen för budgetåret är

- att fortsätta utveckla samarbetet mellan de i hotell- och restaurangprogrammet integrerade skolorna
- att utvärdera försöket med yrkesprov inom de yrkesinriktade studiehelheterna i läroplanerna
- att på försök integrera perioder av ”lärande i arbetet” inom ramen för de yrkesinriktade studiehelheterna
- att erbjuda de studerande möjlighet att läsa kärnämnena engelska, svenska

och matematik som fördjupade studier
- att erbjuda en 20 studieveckors påbyggnadsutbildning för servitörer till vinkypare-sommelier
- att under budgetåret kunna arrangera önskad utbildning och tentamen för fristående examen för vuxna inom hotell- och restaurangbranschen
- att öka utbudet av externa kurser
- att erbjuda lärare och personal fortbildning inom fortbildningsprojektet för ”Nätpedagogik”, dvs. nätbaserat lärande inom gymnasialstadiet
- att påbörja arbetet med en övergripande IT-strategi för skolan samt
- att tillsammans med Högskolan på Åland, programmet Hotell- och restaurangadministration (Hospitality Management), utarbeta ett nätbaserat kursutbud om miljö, säkerhet, marknadsföring och entreprenörskap inom EU-projekt ”Vägen till ett välkomnande Åland” under perioden 1.8.2009 - 29.2.2012.

En övergripande målsättning är även att lyhört medverka till att utveckla turismen till en av landskapets huvudnäringar.

Budgetåret 2009 beräknas antalet studerande uppgå till cirka 113 fördelade på följande utbildningar:

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antalet nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Hotell och restaurang				
Kock årskurs 2	12	11	12	
Servitör årskurs 2	8	14	14	
Kock årskurs 3	31	32	32	
Servitör årskurs 3	14	14	14	
Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning				
Servitör (gymn.bas.)	10	10		
Hotell och konferens (gymn.bas.)	10	10	20	20
Barmästare/Sommelier			7	14
Köksmästare		7	14	14
Bageri/konditori	12	6		
Totala antalet helårsstuderande	**97**	**104**	**113**	
Utexaminerade	62	69		

Den gymnasialstadiebaserade utbildningen inom hotell- och restaurangprogrammet genomförs i ett integrerat samarbete med Ålands yrkesskola och Ålands sjömansskola. Under det första studieåret är utbildningen i huvudsak förlagd till yrkesskolan och sjömansskolan, det andra året överflyttas 2 klasser (1 kock- och 1 servitörklass) till hotell- och restaurangskolan. Det tredje studieåret är i sin helhet förlagt till Ålands hotell- och restaurangskola. Ålands hotell- och restaurangskola ansvarar för utbildningen inom programmet och förverkligandet av läroplanens målsättning samt fungerar som utexaminerande skola.

Övriga samarbetspartners för Ålands hotell- och restaurangskola är
- gymnasialstadieskolorna på Åland, psykolog-, kurator- och speciallärartjänster
- Ålands sjömansskola, Ålands sjösäkerhetscentrum samt sjöfartsprogrammet inom Högskolan på Åland, utbildning i passagerarfartygssäkerhet samt
- Högskolan på Åland, undervisningslokaler och lärartjänster.

Inkomster

36.48.20. Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
57 250,93	50 000	55 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från arbetsverksamheten, elevbespisning, kursverksamhet samt inkomster från arrangemang av fristående yrkesexamen för vuxna samt kurser inom ”Kvalitet i service och värdskap”.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av fristående yrkesexamen	10 000
	- inkomster av kurser inom "Kvalitet i service och värdskap"	5 000
	- inkomster av kursverksamhet	12 000
	- inkomster av arbetsverksamhet	2 500
	- inkomster av kosthåll	19 500
	- försäljning av studiematerial	6 000
	Totalt	**55 000**

36.48.21. Rörelseverksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
131 136,99	130 000	130 000

Under momentet föreslås 130.000 euro som inkomst av skolans rörelseverksamhet. Se även moment 46.48.21.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av rörelse	130 000
	Totalt	**130 000**

Utgifter

46.48.20. Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 278 922,00	-1 542 000	-1 651 000
(t.a. -243 299,21)	(t.a. -150 000)	(t.a. -150 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.651.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av timlärare samt inom övriga löner och arvoden anslag för bl.a. kursverksamhet och övriga arvoden.

I anslaget har beaktats utgifter för preparandkurser inför fristående yrkesexamen för vuxna samt för kurser inom kvalitet i service och värdskap. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 36.48.20.

Anslaget för material och förnödenheter avser bl.a. kostnader för livsmedel och

drycker, värme, el och vatten, förnyelse av mindre arbetsredskap, köks- och restaurangutensilier, köks- och restauranglinne, skyddskläder samt kontors-, skol- och städmaterial.

Inom anslaget för inköp av tjänster upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden, kostnader för köp av städning och övervakning av elevhemmet samt kostnader för de studerandes bussresor till och från skolan. Därtill upptas anslag för lärar- och personalfortbildning samt del i psykolog-, kurator- samt speciallärartjänster.

Anslagen under övriga utgifter upptar resekostnader och traktamenten för special- och gästföreläsare samt deltagande i den europeiska hotell- och restaurangskoleföreningens olika fortbildningsprogram, seminarier och tävlingar. Anslag har även upptagits för tävlingsverksamhet eftersom skolan skall fungera som värd- och arrangörsskola för finska mästerskapen i yrkesfärdighet samt tävlingen Cup Culinaire Junior 2009. Därtill har även reserverats anslag för fastighetsskatt, medlemsavgifter samt representation.

Anslag för maskiner och inventarier upptar förnyelser av stolar till övningsrestaurangen, byte av mattor i kansliet och i ett av specialklassrummen på grund av slitage samt byte av en del av inredningen i kansliet.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		14	13	13
Personal i arbetsavtalsförhållande		7	8	8
Timlärare vid läsårets ingång				
Huvudsyssla		3	3	3
Bisyssla		4	4	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-784 850	
	- tillfälliga tjänster	-173 331	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-196 710	
	- övriga löner och arvoden	-44 809	
	- övriga personalutgifter	-3 900	
	- personalkostnadsersättningar	1 000	-1 202 600
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	-160 000	
	- värme, el och vatten	-70 000	
	- övriga utgifter	-54 400	-284 400
4200	Hyror		-99 000
4300	Inköp av tjänster		-135 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-13 000	
	- fastighetsskatt	-2 000	
	- övrigt	-5 000	-20 000
1125	Maskiner och inventarier		-60 000
	Nettoanslagsbehov		**-1 801 000**
	Användning av tidigare års anslag		150 000
	Förslag		**-1 651 000**

46.48.21. Rörelseverksamhet (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-92 815,19	-90 000	-92 000

För rörelseverksamheten föreslås ett anslag om 92.000 euro. I momentet ingår utgifter för löner, råvaror, dekorationer, tvätt, annonsering och tryckning m.m. Se även moment 36.48.21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-22 000
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	-59 000	
	- övrigt	-4 000	-63 000
4200	Hyror		-200
4300	Inköp av tjänster		-6 000
4800	Övriga utgifter		-800
	Anslagsbehov		**-92 000**

46.50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	10 905	35 000	12 000
Konsumtionsutgifter	-730 075	-1 160 000	-944 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-730 075	-1 160 000	-944 000
Anslag netto	-719 170	-1 125 000	-932 000
Kalkylerad internhyra			-229 000
Netto inkl. internhyra			-1 161 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

Verksamheten vid Ålands vårdinstitut grundar sig på LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå samt på överenskommelseförordning om att utbildning inom social- och hälsovård på Åland skall fylla samma krav som utbildningar i riket (ÅFS 2005:37 respektive FFS 549/2005).

Som allmän målsättning gäller för Ålands vårdinstitut att

- erbjuda undervisning inom yrkesinriktad utbildning för det åländska behovet av personal inom social- och hälsovårdsbranschen på gymnasialstadiet
- inom en försöksverksamhet läsåren 2008 - 2011 erbjuda möjlighet till studier enligt den studieförberedande utbildningens läroplan i ämnena svenska, engelska och matematik
- enligt det åländska behovet även ordna annan utbildning på gymnasialstadiet inom social- och hälsovårdsbranschen
- garantera tillgången på vårdpersonal med examen på gymnasialstadiet på Åland
- erbjuda fortbildning för personal med examen på gymnasialstadiet på Åland samt
- i nära samarbete med arbetslivet bidra till utveckling av verksamheten inom social- och hälsovårdsbranschen.

Grundexamen inom social- och hälsovård (närvårdare) vid Ålands vårdinstitut

ger
- nationell och därmed internationell behörighet för anställningar inom social- och hälsovård
- behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor eller högskolor inom social- och hälsovårdsbranschen
- mångsidiga möjligheter att välja inriktning bland nio alternativ
- möjlighet att genom samarbete med svenskspråkiga utbildningar på fastlandet välja det utbildningsprogram som den studerande önskar samt
- möjligheter till utbytesstudier, främst inlärning i arbete inom Norden via Nordplus stipendier och avtal med lokala skolor.

Målsättningar för år 2009 är att
- erbjuda 20 nybörjarplatser inom läroplansbaserad utbildning (ungdomar) till närvårdare
- erbjuda 28-32 platser för förberedande studier för fristående examen (vuxna) till närvårdare. Av dessa är hälften av platserna avsedda för studier inom läroavtal
- erbjuda 16 studieplatser för deltidsstudier för specialyrkesexamen inom äldreomsorg, alternativt mentalhälsoarbete och missbrukarvård (40 sv)
- erbjuda utbildningsprogrammen äldreomsorg, handikappomsorg samt mentalhälsoarbete och missbrukarvård
- erbjuda fortbildning för yrkesverksamma personer i branschen samt
- dokumentera information och inlämna förslag till landskapsregeringen om behovet av övriga utbildningar inom social- och hälsovårdsbranschen som underlag för beslut vid dimensionering av utbildningsplatser.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antalet nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Vt/Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Närvårdare (ungdom)	47	56	52	20
Närvårdare (vuxen/distans)	48	54	53	14
Närvårdare (vuxen/läroavtal)				14
Övrig vuxenutbildning				
Specialyrkesexamen inom äldreomsorg eller mental o. missbruk			16	16
Totala antalet helårsstuderande	**95**	**110**	**121**	**64**
Utexaminerade	31	41		

Inkomster

36.50.20. <u>Ålands vårdinstitut - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
10 904,51	35 000	12 000

Under momentet upptas inkomster från bl.a. kursverksamhet. Nordplus-stipendier för utbytesverksamhet uppskattas till ca 3.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av kursverksamhet	6 000
	- övriga inkomster	3 000
	- Nordplus-stipendier	3 000
	Totalt	**12 000**

46.50.20. Ålands vårdinstitut - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-730 074,80	-1 160 000	-944 000
(t.a. -248 319,00)		(t.a. -200 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 944.000 euro för vårdinstitutets verksamhetsutgifter.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

En förändring av anställningsförhållanden för timlärare föreslås så, att motsvarande en halv tjänst tillsätts i kortare anställningsförhållanden för att erbjuda kunskap inom områden där skolans lärare saknar specialkunskaper. Under de senaste åren har skolan köpt in lärarresurser inom områdena rehabilitering och psykiatrisk vård. Specialkunskaper saknas även inom området handikappomsorg. Under år 2009 inleds studier för specialyrkesexamen inom äldreomsorg vilket kräver en del expertföreläsningar. I en specialyrkesexamen skall examinanden visa att han behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna inom området.

I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande har beaktats anslag för fastighetsskötsel gemensam med Ålands lyceum och Ålands handelsläroverk.

I anslaget för övriga löner och arvoden ingår bl.a. anslag för specialföreläsningsarvoden för enstaka föreläsningstillfällen med experter inom olika områden.

Anslaget för material och förnödenheter avser bl.a. vårdinstitutets andel av den gemensamma byggnadens kostnader för värme, el och vatten. Därutöver ingår kostnader för bl.a. kontorsmaterial, vårdförnödenheter till undervisningen samt inköp av mindre inventarier.

Anslaget för inköp av tjänster används till största del till kostnader för lärande i arbete (LIA); handledararvoden, mat och resor. Huvuddelen av lärande i arbete äger rum inom åländska institutioner/verksamheter. Lärande i arbete utanför Åland uppmuntras dels för att studerande skall vidga vyerna men också för att det är svårt att få tillräckligt antal platser som uppfyller målsättningen inom landskapet. Detta gäller särskilt vissa moduler samt vissa utbildningsprogram.

För lärarnas och personalens fortbildning föreslås ett ökat anslag för år 2009 för att kunna fortsätta med det arbete som syftar till att skapa en gemensam referensram både för personalens gruppsamverkan och för synen på de studerande. I anslaget ingår även kostnader för fortbildning inom olika ämnesområden och för arbetslivspraktik för lärare.

Övrig fortbildning som prioriteras är inom områdena handikappomsorg/funktionshinder och rehabilitering, äldreomsorg samt hälsokunskap. Arbetslivspraktik för 2-3 lärare, inalles 6-8 veckor, innebär indirekta kostnader i form av arbetstid.

Anslaget för hyror och övriga utgifter avser bl.a. leasingavgift för kopieringsapparat samt personalens resekostnader och traktamenten.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	10	11	11
Tillfälliga tjänster	2	2	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	4	3	2
Bisyssla	1	1	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-666 105	
	- tillfälliga tjänster	-131 376	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-52 093	
	- övriga löner och arvoden	-22 726	
	- övriga personalutgifter	-300	
	- personalkostnadsersättningar	2 000	-870 600
4100	Material och förnödenheter		-57 600
4200	Hyror		-4 000
4300	Inköp av tjänster		-162 300
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-11 700	
	- representation	-800	
	- övrigt	-4 000	-16 500
1125	Maskiner och inventarier		-33 000
	Nettoanslagsbehov		**-1 144 000**
	Användning av tidigare års anslag		200 000
	Förslag		**-944 000**

46.52. ÅLANDS HANDELSLÄROVERK

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	66 831	25 000	20 000
Konsumtionsutgifter	-1 133 710	-1 232 000	-1 240 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 133 710	-1 232 000	-1 240 000
Anslag netto	-1 066 879	-1 207 000	-1 220 000
Kalkylerad internhyra			-229 000
Netto inkl. internhyra			-1 449 000

Rörande internhyra se kapitel 43.40.

De allmänna målsättningarna för utbildningen vid Ålands handelsläroverk framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå.

Skolans övergripande mål innebär att
- begrepp som entreprenörskap, kreativitet och nyskapande skall vara vägledande för utbildningen
- utbildningen skall ge en bred bas för arbetsuppgifter inom ekonomi, handel och administration inom olika branscher
- utbildningen skall ge såväl teoretiska som praktiska kunskaper både för yrkeslivet och för fortsatta studier
- utbildningen skall ge baskunskaper för ett livslångt lärande samt
- utbildningen genomförs genom ett studerandeaktivt arbetssätt och skall utveckla de studerandes förmåga till flexibilitet, förmåga att arbeta självständigt och kunna ta initiativ.

De långsiktiga målen är
- att skolans nya läroplan utvärderas både internt och externt som underlag för

utveckling och förbättring
- att lärarna kontinuerligt deltar i pedagogisk och yrkesmässig fortbildning för att utveckla pedagogiken, särskilt nätbaserad och flerformsundervisning
- att öka de studerandes delaktighet i beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning och i undervisningsplanering
- att med kvalitetshandboken för merkonomutbildningen som grund utvärdera utbildningen
- att utarbeta och erbjuda påbyggnadsutbildning av hög kvalitet inom ekonomi, turism, personaladministration, försäkring och finansiering samt databehandling för att till exempel kunna ta ansvar som butikschef eller chef på mellannivå
- att profilera skolans utbildning mot nätbaserad undervisning och vuxenutbildning
- att vara en resurs för övriga skolors företagsekonomiska utbildning genom kursavsnitt inom kärnämnen, valbara kurser samt genom entreprenörsutbildning inom utbildningsprogrammet ”Ung Företagsamhet” (UF)
- att bedriva en god personalpolitik samt
- att i 4-årsperioder kontinuerligt uppdatera skolans datautrustning.

Målen för budgetåret är
- att som en del av läroplanen fortsätta arbetet med att införa yrkesprov och att fortsätta utöka andelen praktikveckor i enlighet med ”Lärande i arbetet " (20 sv) enligt läroplanen för merkonomer
- att fortsätta implementeringen av de nya läroplansgrunderna i undervisningen och att utgående från dessa tillsammans med andra skolor på Åland ge de studerande möjlighet att läsa svenska, engelska och matematik enligt lyceets läroplan som en försöksverksamhet läsåren 2008 - 2010
- att ordna kurser för ECDL (European Computer Driving License som ersätter de s.k. datakörkorten på A- och AB-nivå) på grund- och avancerad nivå, uppdragsutbildningar för företag och organisationer under förutsättning att lärarresurser finns
- att ha beredskap för utbildningsinsatser för vuxna baserat på projektet Flexlearns slutrapport tills ansvaret och strukturen för vuxenutbildningen på Åland har klargjorts
- att i enlighet med näringslivets behov tillsammans med Ålands Handelskammare utreda behovet av påbyggnadsutbildningar och att utreda möjligheten att omorganisera kursverksamheten så att en egen kursavdelning finns inom skolans ram
- att följa med utvecklingen i omvärlden och särskilt utbildningsstyrelsens i riket förnyande av merkonomläroplanen samt att utreda möjligheten att införa datanomutbildning
- att fortsättningsvis ha behövliga assistentlärarresurser för de allt fler studerande som har läs- och skrivsvårigheter, koncentrationssvårigheter, sociala och psykiska problem eller är omotiverade för studier
- att bidra till att frågan om lärarnas avlöning för nätbaserad undervisning tas upp i avtalsförhandlingarna samt
- att fortsätta utveckla samarbetet med utbildningar utanför Åland, främst genom olika nätbaserade projekt.

Dimensionering

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
Grundskolebaserad utbildning				
Handel och administration (120 sv)	77	74	75	36
Vuxenutbildning till				

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2007	År 2008	År 2009	Ht 2009
merkonom (80 sv)	-	-	12	12
merkonom, distans	27,5	36	20	20
Totala antalet helårsstuderande	**105**	**110**	**107**	
Utexaminerade	38	24		

Till ungdomsutbildningen föreslås antagning av 2 klasser på 18 studerande enligt systemet 1 klass vartannat år och 2 klasser vartannat år varvid det hösten 2009 antas 2 klasser. Skolan har därtill beredskap att ta in 2 klasser till vuxenutbildningen med kombinationer av nätbaserade studier och närstudier. Vuxna från den egna branschen som vill fortbilda sig med examensgivande studier liksom de som inte har branscherfarenhet och vill byta yrke ges möjlighet till vuxenstudier.

Lärande i arbetet utökas successivt och medför ökande budgetanslag. Särskilda resurser krävs för planering, genomförande och lärarfortbildning. För ledamöterna i yrkesteamet utbetalas kommittéarvode samt ersättning för deltagande i bedömningen av yrkesproven.

Datautrustning och dataprogram är en integrerad del av skolans utbildning och det är viktigt att datautrustningen förnyas för att de studerande skall få en undervisning som motsvarar näringslivets behov. Distans- och nätbaserad utbildning kräver också att den gemensamma lärplattformen Fronter fungerar effektivt. I takt med att skolans fastighet blir äldre måste stolar i datasalen, gardiner och dylikt bytas ut och repareras och kostnaderna för detta ökar.

Utveckling av kontakterna till näringslivet är en viktig del av skolans arbete för att komplettera den teoretiska undervisningen med verkliga exempel och projekt. I den nya läroplanen ingår Lärande i arbetet och yrkesprov och för att detta skall fungera på ett bra sätt krävs goda kontakter med näringslivet. Skolans yrkesråd är en viktig länk till arbetslivet. Dessutom samarbetar skolan med Ålands Handelskammare och med olika branschföretag för studiebesök och projektarbeten och inom projektet Ung Företagsamhet (UF).

Inkomster

36.52.20. Ålands handelsläroverk - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
35 178,92	25 000	20 000

Under momentet föreslås en inkomst om 20.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamhet	10 000	
	- inkomster av övriga tjänster	4 500	
	- försäljning av studiematerial	500	15 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		5 000
	Totalt		**20 000**

46.52.20. Ålands handelsläroverk - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 070 560,72	-1 232 000	-1 240 000
(t.a. -22 629,79)		

Under momentet föreslås ett anslag om 1.240.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för övriga löner och arvoden ingår anslag för kurser i form av uppdragsutbildning till bl.a. näringslivet.

Under material och förnödenheter upptas anslag för driften av skolhuset. Dessutom ingår inköp av mindre maskiner och utrustning samt kontors- och skolmaterial.

Handelsläroverket betalar hyra till Ålands lyceum för vissa gemensamma utrymmen. Dessutom ingår hyror för maskiner och utrustning samt övriga hyror.

Under inköp av tjänster ingår de studerandes fria skollunch samt skolreseersättningar. Dessutom ingår utbildningstjänster för personalen, föreläsningsarvoden samt experttjänster.

I anslaget för övriga utgifter ingår fastighetsskatt, dagtraktamenten och resekostnader för lärare och personal samt patent- och licensavgifter för datatjänster och olika dataprogram.

Under maskiner och inventarier beaktas anslag för skolans datautrustning, som uppdateras i 4-årsperioder.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	10	10	10
Tillfälliga tjänster	1	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	2	2	2
Bisyssla	3	1	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-686 735	
	- tillfälliga tjänster	-220 096	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-81 914	
	- övriga löner och arvoden	-11 555	
	- övriga personalutgifter	-600	
	- personalkostnadsersättningar	0	-1 000 900
4100	Material och förnödenheter		-60 000
4200	Hyror		-8 000
4300	Inköp av tjänster		-128 300
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-6 000	
	- fastighetsskatt	-2 800	
	- övrigt	-12 400	-21 200

1125	Maskiner och inventarier	-21 600
	Nettoanslagsbehov	**-1 240 000**

46.55. HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		160 000	270 000
Konsumtionsutgifter	-4 747 653	-5 330 000	-5 660 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-42 252	-500 000	
Summa utgifter	-4 789 904	-5 830 000	-5 660 000
Anslag netto	-4 789 904	-5 670 000	-5 390 000

Enligt LL (2002:81) om Högskolan på Åland har högskolan till uppgift att erbjuda högskoleutbildning som vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. Vid högskolan kan bedrivas forsknings- och utvecklingsarbete, uppdragsverksamhet och kursverksamhet som tjänar undervisningen och det åländska samhällets behov. Högskolan skall informera om sin verksamhet samt samverka med arbetslivet och det omgivande samhället. I verksamheten skall det finnas ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vetenskapens trovärdighet, fri forskning och god forskningssed skall värnas.

Det övergripande ansvaret för högskolans förvaltning och verksamhet handhas av högskolans styrelse.

Vid tidpunkten för avlämnandet av budgetförslaget pågår förhandlingar om utbildningsavtalet för åren 2009 - 2011. Inom ramen för utbildningsavtalet fastställs högskolans utbildningsuppdrag för perioden samt målen gällande forskning och utveckling och samverkansuppgiften. Inom ramen för utbildningsavtalet överenskommes om vidareutveckling av verksamheten så att målen kan uppnås.

Förslaget till nytt avtal bygger vidare på de två första, som gällde åren 2003 - 2005 och 2006 - 2008. I avtalet betonas nu högskolans sjöfartsprofil och andra profileringar samt högskolans autonomi och landskapets roll som huvudman för högskolan. Även samverkan mellan högskolan och arbetslivet på Åland hör till de prioriterade utvecklingsområdena. Det innebär att avtalet tydligare än förut preciserar resultatansvaret och uppföljningen av hur uppställda mål och resultat uppnås under avtalsperioden.

Under den treåriga avtalsperioden 2009 - 2011 är avsikten att ytterligare fördjupa och förbättra utbildningsuppdragets innehåll och utförande genom att fokusera på tidigare uppställda mål. Parterna eftersträvar att gemensamt och inom sina respektive ansvarsområden arbeta för följande mål för högskolan.

Högskolan på Åland skall vara

- en profilhögskola och en resurs för utvecklingen av ett åländskt arbets- och näringsliv i nationell och internationell samverkan
- en internationellt erkänd och innovativ högskola som utvecklas i paritet med arbetslivets och hela det åländska samhällets behov och förutsättningar
- en aktiv aktör inom ett innovationssystem på Åland som tillgodoser behovet av högre utbildning i landskapet med forskningsnätverk nationellt och internationellt och en central aktör i forsknings- och utvecklingsverksamheten i landskapet baserad på landskapsregeringens utbildnings- och forskningspolitik
- en kreativ och pedagogisk inlärningsmiljö, där de studerandes inflytande be-

aktas på samtliga nivåer samt
- en resurs i relation till landskapets skolor på gymnasialstadiet och Ålands sjösäkerhetscentrum.

Till högskolans examensinriktade utbildningar antas studerande för studier till de examina som regleras i LF (2002:87) om Högskolan på Åland. Därutöver bedriver högskolan kursverksamhet och fortbildningsverksamhet i anslutning till den examensinriktade utbildningen, övrig öppen högskoleutbildning samt uppdragsutbildning.

Resultatmål för examensinriktad högskoleutbildning under utbildningsavtalsperioden 2009 - 2011 framgår av följande tabell:

Den examensinriktade högskoleutbildningen	Mål 2009 - 2011
Antal sökande per år	250
Antal studerande	cirka 450-500

Målet för antalet utexaminerade vid högskolan under perioden är att 60 % av dem som påbörjat studierna skall ha avlagt examen inom fem år. Procentsatsen utgör ett glidande medeltal under en treårsperiod.

Strävan under perioden är att anta 24 studerande till de utbildningsprogram där sökandetrycket är stort och behovet av ökad antagning är relevant i förhållande till efterfrågan av utbildningen.

Antal/År	2006	2007	2008	2009 mål
Studerande	414	421	410	450
Nya sökande	188	238	186	250

Utbildningsområden	Antal heltidsstuderande per 20 september		
	År 2007	År 2008	År 2009 mål
Elektronik	27	35	30
Företagsekonomi	61	47	60
Hotell- och restaurangservice	58	55	60
Informationsteknik	42	38	40
Maskinteknik	66	66	60
Sjöfart	108	111	110
Vård	50	48	80
Utbytesstuderande	9	10	10
Totalt	**421**	**410**	**450**

Antal utexaminerade med yrkeshögskoleexamen var 350 under åren 2000 - 2007.

Kursverksamhet och öppen högskoleutbildning
Inom högskolan ansvarar Öppna högskolan för kursverksamheten som omfattar akademiska kurser, kursverksamhet i anslutning till högskolans utbildningsprogram, fortbildnings- och uppdragsverksamhet.

Resultatmålen för kursverksamheten framgår av följande tabell:

Kursverksamhet	Mål Antal kursdeltagare per år
Akademisk kursverksamhet	800
Yrkeshögskolekurser	100

Fortbildning	950
Uppdragsutbildning	350
Totalt antal kursdeltagare per år	2.200
Antal avlagda studiepoäng per år	3.400

Dimensioneringen av kursverksamheten

Antal/År	2006	2007	2008	2009
Antal deltagare	1.947	1.716	2.200	2.200
Avlagda studiepoäng	3.320	2.559	3.400	3.400

Landskapsregeringen har, med beaktande av det planerade utbildningsavtalet, intagit ett nettoanslag om 5.390.000 euro för verksamhetsutgifterna.

Inkomster

36.55.23. Inkomster för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	160 000	270 000

Föreslås ett anslag om 270.000 euro som inkomster för EU/ESF-delfinansiering av ett projekt för att bereda lärare möjlighet att uppnå formell behörighet. Utbildningen skall förutom den formella behörigheten utveckla lärarnas kompetens inom nätbaserad pedagogik. Kostnaderna för projektet, vilka helt kompenseras av inkomsterna, upptas under moment 46.55.23. Under momentet ges även en närmare beskrivning av projektet.

Specifikation:

3900	Verksamhetens övriga inkomster	270 000
	Totalt	**270 000**

Utgifter

46.55.20. Högskolan på Åland - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-4 747 652,65	-5 170 000	-5 390 000
(t.a. -142 122,00)		

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 5.390.000 euro. Anslaget samt intäkterna från högskolans verksamhet avses användas för den verksamhet som beskrivs i gällande och kommande utbildningsavtal. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med nämnda inkomster.

I dimensioneringen av anslaget har det beaktats att avtal ingås med en näringsidkare om subventionering av de studerandes lunch med 2,50 euro per måltid.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

För att möta framtida utmaningar och öka flexibiliteten vid tillsättandet av tjänster vid de olika programmen inom Högskolan på Åland föreslås att följande tjänster inrättade vid ett bestämt program framledes kan placeras där behov finns och oberoende av inom vilket program tjänsten tidigare inrättats varvid

- lektor (7), lektor i yrkesämnen (2), lektor i nautiska ämnen (2), lektor i far-

tygsautomation (1), lektor inom IT-området (1) varvid tjänstebenämningarna för tjänsterna föreslås ändrade till lektor
- överlärare (5), överlärare i matematik (1), överlärare i yrkesämnen (1), överlärare i elteknik (1), överlärare i fartygsmaskinteknik (1) varvid tjänstebenämningarna för tjänsterna föreslås ändrade till överlärare samt
- överlärare/lektor i elektroteknik (1), överlärare/lektor i informationsteknik (1), överlärare/lektor i nautiska ämnen (1), överlärare/lektor inom vårdprogrammet (1), överlärare/lektor i vård-, natur- och humanvetenskap (1), överlärare/lektor inom hotell- och restaurangserviceprogrammet (1) varvid tjänstebenämningarna för tjänsterna föreslås ändrade till överlärare/lektor.

För lärarnas fortbildning inom ramen för NÄTBAS-projektet avsätts år 2009 sammanlagt 30.000 euro.

För täckande av de kostnader som Ålands hotell- och restaurangskola har för driften av verksamheten deltar högskolan med 30 % av de driftskostnader som berör högskolans utbildningsprogram för hotell- och restaurangservice. För år 2007 uppgick högskolans andel till 208.500 euro och för år 2009 budgeteras 208.600 euro för ändamålet. Procentsatsen är baserad på andelen högskolestuderande av totalantalet studerande som får sin undervisning i fastigheten.

För högskolans utnyttjande av lokalerna i Mariehamns stadsbibliotek ersätter högskolan staden med 1.000 euro per månad.

För extern utvärdering utförd av Rådet för utvärdering av Högskolorna (RUH) år 2009 avsätts 30.000 euro.

Ett särskilt projekt som bedrivs på landskapsregeringens uppdrag i samarbete med Åbo Akademi är forskningsprojektet ”Ålands kyrkor”, som enligt avtalet med Åbo Akademi avslutas hösten 2010. För detta projekt har reserverats ett särskilt anslag om totalt 70.000 euro för löne-, mätnings-, laboratorie- och övriga projektkostnader.

Med syftet att trygga högskolans autonomi och faktiska ekonomiska ansvar skall en vidareutveckling av högskolans organisationsform utredas, där även bildandet av högskolan som en helt fristående juridisk person övervägs.

Även undervisningssektorns tjänstekollektivavtal gällande högskolan skall ingå i reformeringsarbetet.

De rättigheter och behörigheter som hör till högskolans utbildnings- och examinationsansvar utvecklas i enlighet med Bolognaprocessen. Högskolan skall bidra till att Åland utvecklas till en konkurrenskraftig och dynamisk kunskapsbaserad ekonomi i enlighet med Lissabonstrategin, där utvecklandet av fungerande innovationssystem på Åland är en del.

Vid sidan av inrättade tjänster, tillfälliga tjänster, arbetsavtalsförhållanden avlönas under året ett stort antal gästföreläsare och timlärare.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (*1 vakant)	50,5 *	49,5 *	49,5 *
Tillfälliga tjänster	5	5	7
Personal i arbetsavtalsförhållande	6	7	7
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	6	7	7
Bisyssla	7	7	7

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-2 999 489	
	- tillfälliga tjänster	-703 015	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-331 372	
	- övriga löner och arvoden	-333 824	
	- övriga personalutgifter	-2 700	
	- personalkostnadsersättningar	15 000	-4 355 400
4100	Material och förnödenheter		-220 000
4200	Hyror		-120 000
4300	Inköp av tjänster		
	- projektet "Ålands kyrkor"	-70 000	
	- extern utvärdering RUH	-30 000	
	- underhåll av maskiner	-82 000	
	- övriga tjänster	-482 600	-664 600
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-96 000	
	- representation	-5 000	
	- licenser	-30 000	
	- övrigt	-69 000	-200 000
8201	Undervisning, kultur och idrott		-25 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd		-105 000
1125	Maskiner och inventarier		-200 000
3000	Inkomster av verksamheten		500 000
	Nettoanslagsbehov		**-5 390 000**

46.55.23. Utgifter för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-160 000	-270 000

Föreslås att 270.000 euro upptas för att genom ett EU/ESF-delfinansierat projekt bereda lärare möjlighet att uppnå formell behörighet. Utbildningen skall förutom den formella behörigheten utveckla lärarnas kompetens inom nätbaserad pedagogik.

Kostnaderna för projektet motsvaras av inkomster budgeterade under moment 36.55.23.

Den behörighetsgivande utbildningen i pedagogik för yrkeslärare (60 ECTS) under åren 2008 - 2010 omfattar yrkespedagogisk distansutbildning för 20 studerande. Utbildningen är avsedd både för lärare inom yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadiet och lärare inom Högskolan på Åland. Utbildningen inleddes våren 2008 och avslutas i december 2010.

Undervisningen omfattar 25 sp grundstudier och 35 sp ämnesstudier i en webbaserad distansutbildningsform. Utbildningsformen är ett led i landskapsregeringens målsättning att öka användningsgraden för den nätbaserade undervisningen i landskapets skolor.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-9 000
4200	Hyror	-300

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-150 000
4800	Övriga utgifter	-108 700
	Anslagsbehov	**-270 000**

46.55.70 Investeringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-500 000	

Momentet utgår.

46.60. MUSEIBYRÅN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	308 298	255 000	255 000
Konsumtionsutgifter	-2 622 145	-2 812 000	-3 005 000
Överföringsutgifter	-10 500	-135 000	-35 000
Investeringsutgifter	-731 561	-1 030 000	-30 000
Lån o övr. finansinv.	-587	-1 000	-1 000
Summa utgifter	-3 364 793	-3 978 000	-3 071 000
Anslag netto	-3 056 495	-3 723 000	-2 816 000

Verksamheten på museibyrån har stöd i gällande lagstiftning; LL (1965:9, ändrad 1999/55 samt 2006/87) om fornminnen, LL (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet, Vallettakonventionen om skydd av det arkeologiska arvet (FFS 486/1995), LL (1988:56) om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, samt LL (1968:58) om skydd för kulturhistoriskt värdefulla föremål. Utöver det beaktas bl.a. byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland, LL (2000:28) om miljökonsekvensbedömningar, LL (1998:83) om skogsvård, Kyrkolagen (FFS 1054/1993) främst i fråga om 14 kap., Europeiska landskapskonventionen (LTB 38/2005) samt annan relevant lagstiftning i myndighetsutövningen.

Museibyrån är landskapets kunskapscentrum för kulturhistoria, kulturmiljö- och byggnadsvård samt konst. Museibyrån arbetar för att stärka kulturarvets ställning och verkar för att dess värde tas tillvara i utvecklingen mot ett hållbart samhälle där kulturarvet berikar livsmiljön.

Museibyråns uppgift är att handha kulturmiljö- och kulturarvsfrågorna i förvaltningen. Verksamheterna omfattar kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling om kulturarvet och kulturmiljöer, myndighetsarbete, rådgivning, utställningsverksamhet och pedagogiskt arbete, byggnadsvård, undersökning och dokumentation, insamling och katalogisering samt vård av föremål.

Verksamhetens långsiktiga mål är
- att främja kulturarvets och kulturmiljöns värden, öka kunskapen om det förflutna samt lyfta fram kulturarvet som en viktig samhällsresurs
- att öka samarbetet med kommuner, ideella föreningar, skolor, enskilda, näringslivet och andra museer samt
- att befrämja ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv där alla medborgares identitet och kultur respekteras.

Målsättningar för år 2009
Museibyrån arbetar vidare med de tre fokusområdena, nya besöksgrupper, nöjda kunder och kvalitét i arbetet under verksamhetsåret 2009. Museibyrån ska stå för tillgängliggörande, tillmötesgående och nytänkande.

Byggnadsvården inom museibyrån inkluderar ansvar för ca 130 av landskapets byggnader och anläggningar, framtagande av vårdplaner, vård och underhåll av byggnaderna, fastighetsdrift, rådgivning i byggnadsvårdsfrågor, byggnadsdokumentation, besiktning av K-märkta byggnader samt, restaureringsbidrag.

För byggnadsvården är målsättningarna
- att vidta vårdåtgärder på fastigheter som museibyrån förvaltar bl.a. Bomarsund, Hermas, Jan Karlsgården, Kastelholms kungsgård, Kastelholms slott och Vita Björn samt
- att fortsätta arbetet med att ta fram och uppdatera vårdplaner för de objekt som museibyrån förvaltar.

Kulturmiljöarbetet inom museibyrån inkluderar ärenden som rör kulturmiljö och kulturarvet samt kyrkoantikvariska frågor, skogsvårdsfrågor, arkeologiska utredningar och undersökningar, marinarkeologi, registerföring, fornminnesvård, bevakning av lagstiftnings- och EU frågor inom verksamhetsområdet samt tar fram faktaunderlag om värdefulla kulturmiljöer och för samhällsplaneringen.

För kulturmiljöarbetet är målsättningarna
- att särskilt uppmärksamma det maritima kulturarvet
- att ge ut en sevärtskrift om Eckerö Post- och Tullhus
- att genom arkeologiska undersökningar öka kunskapen om forntid och historisk tid
- att fortsätta arbetet med implementering av den nya fornminneslagen
- att personer verksamma i den kommunala byggnadsinspektionen inbjuds till ett informations- och utbildningstillfälle samt
- att göra en övergripande helhetssyn som ligger till grund för prioriteringar i bevarandet av kulturarvet.

Samling och dokumentation inom museibyrån inkluderar ansvar för museibyråns samlingar, arkiv och dess skötsel, insamling och katalogisering av föremål och traditioner samt vården av dessa, nyförvärvs-, låne- och depositionsärenden, service till forskare och allmänhet, arkiv, fotosamlingar, förebyggande konservering och textil konservering, medverkan i utställningar samt forskning.

För samlingarna och dokumentationen av kulturarvet är målsättningarna
- att fortsätta arbetet med museisamlingarna i det nya magasinet på Ribacka
- att fortsätta arbetet med att tillgängliggöra museibyråns samlingar och arkiv genom olika digitaliseringsåtgärder
- att digitalisera bokbeståndet i museibyråns bibliotek och bokmagasin samt
- att tillgängliggöra delar av den textila samlingen genom utgivning av en broderibok.

Utställningsverksamhet inom museibyrån inkluderar ansvar för museiverksamheten som ombesörjs av landskapet, publika evenemang, aktiviteter, guidade visningar, pedagogisk verksamhet, framtagande av utställningspublikationer samt ansvar för reception och museibutik.

För utställningsverksamheten är målsättningarna
- att producera egna tillfälliga och permanenta utställningar i museibyråns fasta utställningsmiljöer
- att ha fortsatt fri entré under vinterhalvåret samt enhetliggöra öppethållningstiderna under sommarmånaderna på Ålands Museum och Ålands konstmuseum
- att producera utställningen Ung Nu, en samtidsdokumentation om att vara ung på Åland idag
- att samarbeta med Islands Nationalmuseum i och med utställningsprojektet

"Undrabörn" samt
- att fortsätta uppmärksamma minnesåret 2009 med sommarutställning Utpost, mellanland och brygga som tar utgångspunkt i fredsslutet.

Inom den allmänna verksamheten på museibyrån inkluderas kansli, ekonomi, personalfrågor, lokalvård, arbetsmiljö, fortutbildning, miljöledning och information.

För museibyråns allmänna arbete är målsättningarna
- att publicera informationsskrifter om museibyrån samt dess aktiviteter
- att kartlägga funktionshindrades tillträde till landskapets museer och sevärdheter
- att påbörja utredning med att fysiskt synliggöra museibyggnaden i stadsbilden och
- att i Åländsk Odling uppmärksamma att Ålands museum blir 75 år.

Inkomster

36.60.20. Museibyrån - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
307 711,09	254 000	254 000

Under momentet föreslås en inkomst om 254.000 euro för biljettinkomster vid de landskapsägda museerna, hyror och arrenden, avgiftsbelagda tjänster vid museibyrån samt försäljning av informations- och souvenirprodukter.

Målsättningen för de avgiftsbelagda kundtjänsterna är att erbjuda allmänheten och andra rådgivning vid restaurering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt vård av föremål. Därtill erbjuds avgiftsbelagda tjänster vid sevärdheter som administreras av museibyrån. Vidare erbjuds varor och litteratur till försäljning i museibutikerna.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	212 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	42 000
	Totalt	**254 000**

36.60.88. Inkomst av donation

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
587,02	1 000	1 000

Inkomsten avser beräknad avkastning av Irene och Halvdan Stenholms donationsfond. Se även moment 46.60.70 och 46.60.88.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 000
	Totalt	**1 000**

46.60.20. Museibyrån - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 622 145,25	-2 741 000 tb -54 000	-3 005 000

(t.a. -297 735,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 3.005.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av helårsanställd personal enligt bilaga 5. Ökningen av personalutgifterna föranleds av avtalsenliga justeringar inklusive vidtagna gropjusteringar.

Med hänvisning till första tillägget till budgeten för år 2008 konstaterar landskapsregeringen att den föreslagna tjänsten som informationskoordinator inte inrättas.

I delanslaget för inrättade tjänster ingår fortsättningsvis medel för lönetillägg till två tjänstemän som särskilt utsetts att utöver sina egentliga tjänsteuppdrag för en bestämd tid förestå en enhet, d.v.s. fungera som enhetschefer.

Anslaget för tjänsten som museitekniker i arbetsavtalsförhållande utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut 17.5.2005.

Anslag har fortsättningsvis beaktats för en tillfällig tjänst som projektledare/arkeolog för implementeringen av den nya fornminneslagen.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av nödvändiga semestervikarier, personal som ansvarar för byggnadsvård vid landskapsägda byggnader samt drift och underhåll av andra byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för.

Under anslaget ingår drift och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, ruiner och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för, byggnadsmaterial för detta samt utrustning och material för dokumentation och publik verksamhet samt vidare anslag för kontorsutrustning och kontorsmaterial och särskilda analyser för kulturmiljöarbetets behov.

I anslaget för inköp av tjänster ingår bl.a. kostnader för drift och underhåll av byggnader och tekniska installationer. Vidare ingår inköp av byggnadstjänster, markvård och servicearbeten samt kontors- och utbildningstjänster. Därtill ingår olika expert- och utredningstjänster, informationsmaterial samt utställningskostnader. I anslaget för hyror ingår bl.a. hyreskostnader för utställningar, maskiner och apparatur.

Under anslaget för övriga utgifter ingår resetjänster och resekostnader samt dagtraktamenten. Vidare ingår kostnader för åtaganden reglerade genom tidigare överenskommelser och avtal.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (* 1 utan anslag)	29 *	30	29
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	13	13	12

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 367 101	
	- tillfälliga tjänster	-40 820	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-807 979	
	- övriga personalutgifter	-4 400	
	- personalkostnadsersättningar	10 000	-2 210 300
4100	Material och förnödenheter		-231 700
4200	Hyror		-15 000
4300	Inköp av tjänster		-430 800
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-39 100	
	- representation	-2 100	
	- övrigt	-27 700	-68 900
1112	Immateriella rättigheter		-17 500
1125	Maskiner och inventarier		-30 800
	Nettoanslagsbehov		**-3 005 000**

46.60.26 Utgifter för 200-års minnet av händelserna år 1808 - 1809

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-17 000	

Momentet utgår.

46.60.50. Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-10 500,00	-35 000	-35 000
	tb -100 000	

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för ersättning och kostnader för underhållsarbete enligt LL (1988:56, 11, 17 och 19 §§) om skyddet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse samt till övriga kulturhistoriska byggnader.

Restaureringsbidraget används dels som uppmuntran för ideella insatser att bevara det åländska byggnadsarvet, dels som ett sätt att lära ut och värna om kunskaper om gamla, traditionella arbetsmetoder och byggnadsmaterial. Vid sidan om bevarandet av de mest representativa byggnadsminnena vill landskapsregeringen även stimulera vård av de byggnadskategorier som idag håller på att försvinna till följd av snabba samhällsförändringar.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-35 000
	Anslagsbehov	**-35 000**

46.60.70. Inköp av konst med donationsmedel (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inget anslag detta år.

46.60.71. Inköp av konst (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 000,70	-30 000	-30 000

Under momentet föreslås ett anslag om 30.000 euro för inköp av konst för att uppfylla målsättningarna för Ålands konstmuseum gällande inköp av konst som omfattar såväl utövande konstnärer som äldre konst. Konsten idag innefattar traditionell bildkonst men även modern foto- och videokonst, installationer m.m.

Dispositionsplan:

1008	Övrig landskapsegendom	-30 000
	Anslagsbehov	**-30 000**

46.60.74. Utvecklande av Bomarsund (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-169 866,13	-1 000 000 tb 0	0

Målet med ett besökscentrum i Bomarsund är att skapa ett internationellt intressant besöksmål som lyfter fram Bomarsunds historia, samt demilitariseringen och neutraliseringens uppkomst. Under året fortsätter förverkligandet av ett besökscentrum i Bomarsund.

46.60.76. Utvecklande av Kastelholms kungsgård (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Arbetet för att klargöra hur området skall användas pågår varför inget ytterligare anslag föreslås i detta skede.

46.60.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-587,02	-1 000	-1 000

Anslaget avser inköp av värdepapper med medel ur Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

Dispositionsplan:

1130	Värdepapper	-1 000
	Anslagsbehov	**-1 000**

46.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 358	1 000	1 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-149 626	-174 000	-195 000
Summa utgifter	-149 626	-174 000	-195 000
Anslag netto	-148 269	-173 000	-194 000

Ålands landskapsarkiv mottar, förvarar, ordnar och förtecknar samt tillhandahåller arkivalier. Arkivet gör även utredningar och i viss utsträckning utställningar baserat på de handlingar som förvaras i arkivet. Landskapsarkivet är landskapsregeringens kompetens inom dokument- och arkivhantering och medverkar aktivt i arbetet för rationellare dokumenthantering. Viss utbildning och instruktioner lämnas till kommuner och andra utomstående arkivbildare.

Arkivlagens (2004:13) införande innebär att arbetsuppgifter har reglerats, moderniserats och i betydande omfattning ökat. Det har inneburit en ökad arbetsbelastning i medverkan vid utarbetandet av arkivplaner för förvaltningens alla olika arkivbildare. De olika arkivbildarnas intresse och egeninsats varierar. En konkret resursförstärkning behövs om ett resultat skall nås inom rimlig tid.

Landskapsarkivets magasinslokaler och kontorslokaler behöver förbättras både i fråga om omfång och kvalitet. Allmänhetens utrymmen och kontorslokalerna är de samma som år 1978 när landskapsarkivet etablerades. Lokalerna är sedan flera år olämpliga och svårarbetade. Under år 2009 kommer befintliga magasinslokaler att bli fyllda.

För en kortsiktig lösning behövs mera utrymmen med dagsljus, d.v.s. kontor och utrymmen för hantering av emottaget arkivmaterial. Detta skulle ge förutsättningar för att komplettera magasinet med lagerhyllor som motsvarar 2 - 3 års förväntade leveranser.

I enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram tillsätts en kommitté med uppgift att planera landskapsarkivets lokalfråga på lång sikt.

Inkomster

36.80.20. <u>Ålands landskapsarkiv - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 357,85	1 000	1 000

Landskapsarkivets inkomster är ersättning för kopior, bestyrkningar och för utredningar.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

Utgifter

46.80.20. <u>Ålands landskapsarkiv - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-149 626,49 (t.a. -2 520,45)	-174 000	-195 000

Föreslås ett anslag om 195.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I det föreslagna anslaget ingår medel för en fortsatt projektanställning för att slutföra utarbetandet av arkivplaner för förvaltningen och landskapsregeringen underställda myndigheter.

För anskaffning av ytterligare magasinshyllor till den befintliga lokalen föreslås ett anslag om 18.000 euro.

Arbetet för ökad tillgänglighet fortsätter. Publiceringen av digitala register har varit framgångsrik och fortsätter. En plattform för att digitalisera och distribuera de mest efterfrågade arkivhandlingarna över internet har etablerats. Arbetet med överföringen från mikrofilm till digitala bilder har inletts med ett försöksmaterial och resultatet är mycket lovande.

För att under året fortsätta digitaliseringen av de mest frekventa handlingarna föreslås ett anslag om 20.000 euro.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		3	3	3
Tillfälliga tjänster				1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-108 437		
	- tillfälliga tjänster	-37 163		
	- personalkostnadsersättningar	0		-145 600
4100	Material och förnödenheter			-18 000
4300	Inköp av tjänster			-20 000
4800	Övriga utgifter			-3 400
1125	Maskiner och inventarier			-8 000
	Nettoanslagsbehov			**-195 000**

37./47. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	525 369	5 319 000	5 200 000	-2,2%	889,8%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-5 432 189	-6 439 000	-6 884 000	6,9%	26,7%
Överföringsutgifter	-14 821 333	-22 779 000	-21 609 000	-5,1%	45,8%
Realinvesteringsutgifter		-1 500 000		-100,0%	
Lån och övriga finansinvesteringar	-18 460	-15 000	-10 000	-33,3%	-45,8%
Summa utgifter	-20 271 982	-30 733 000	-28 403 000	-7,6%	40,1%
Anslag netto	-19 746 613	-25 414 000	-23 203 000	-8,7%	17,5%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 543 293	-1 912 000	-2 013 000	5,3%	30,4%
Näringslivets främjande	-2 931 862	-3 967 000	-3 900 000	-1,7%	33,0%
Europeiska Unionen - regionala utvecklingsfonden	-557 355	-1 788 000	-1 786 000	-0,1%	220,4%
Främjande av lantbruket	-1 617 447	-2 505 000	-2 360 000	-5,8%	45,9%
Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling	-9 049 949	-12 431 000	-11 227 000	-9,7%	24,1%
Mark- och vattenplanering	-25 641				-100,0%
Främjande av skogsbruket	-130 885	-415 000	-416 000	0,2%	217,8%
Jakt- och viltvård	-148	-96 000	-125 000	30,2%	84080,8%
Främjande av fiskerinäringen	-155 524	-244 000	-249 000	2,0%	60,1%
Europeiska Unionen - strukturprogram för fiskerisektorn	-2 318	-878 000	-972 000	10,7%	41835,4%
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	-3 044 816	-3 373 000	-3 733 000	10,7%	22,6%
Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 3	0	-4 000	0	-100,0%	0,0%
Ålands teknologicentrum	-102 707	-210 000	-260 000	23,8%	153,1%
Försöksverksamheten	-643 086	-865 000	-757 000	-12,5%	17,7%
Skötsel av jordegendomar		-1 500 000		-100,0%	
Skötsel av egna skogar	-88 464	-120 000	-122 000	1,7%	37,9%
Ålands fiskodling, Guttorp	-378 486	-425 000	-483 000	13,6%	27,6%
Summa	-20 271 982	-30 733 000	-28 403 000	-7,6%	40,1%

47.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	26 279	31 000	32 000
Konsumtionsutgifter	-1 543 293	-1 912 000	-2 013 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 543 293	-1 912 000	-2 013 000
Anslag netto	-1 517 014	-1 881 000	-1 981 000

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binäringar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt och viltvård samt förvaltning av landskapets jordbruksegendomar, fiskevatten och skogar vilka inte ingår i naturreservat.

Med beaktande av EU:s regelverk stöds det åländska näringslivets utveckling med såväl finansieringshjälp som andra främjande åtgärder. Även deltagandet i det internationella arbetet kommer att fortsätta. De administrativa rutinerna för programperioden 2007 - 2013 är klara och under året kommer resurser att avsättas för att förbättra den externa informationen om bl.a. olika finansieringsmöjligheter. Den primära informationskanalen är avdelningens hemsida som skall utvecklas och kontinuerligt uppdateras. Arbetsinsatsen kan delvis täckas med så kallat tekniskt stöd inom de olika strukturprogrammen men inte till alla delar varför medel för ändamålet föreslås.

Under året fortsätter arbetet med övriga berörda myndigheter att föreslå en ny och effektivare organisation för stödadministrationen inom lantbruket. Administrationen av stöden till lantbruket är idag fördelad på flera olika myndigheter med delvis överlappande aktiviteter.

Uppgiften för Tankesmedjan Vision 2017 är att väcka avgörande frågor för Åland och mer specifikt näringslivsutvecklingen samt skapa en gemensam målbild av Åland år 2017. Den utgör ett forum med bred representation och kommer fram till år 2010 att tangera flera områden så som miljön, informationssamhället, ungdomsfrågorna, samhällsorganisationen och profileringen av Åland. Processen är öppen och dokumenteras i ett program för realisering av målbilden.

Avdelningens målsättningar under år 2009 är att
- förbättra den externa informationen
- utreda en ny areal- och djurstödsenhet samt
- samordna kostnadsgranskningen i finansieringsärenden.

Inkomster

37.01.01. <u>Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
26 279,37	31 000	32 000

Under momentet föreslås en inkomst om 32.000 euro enligt nedanstående fördelning:

Arrende från travbanan	4.000 euro
Skogsbruksplaner och avgifter	10.000 euro
Fiskekort och experttjänster	17.000 euro
Övriga inkomster	1.000 euro
	32.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	27 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	4 000
3900	Verksamhetens övriga inkomster	1 000
	Totalt	**32 000**

47.01.01. Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 543 177,47	-1 912 000	-2 013 000
(t.a. -342 738,00)		(t.a. -80 000)

Under momentet föreslås med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 2.013.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Landskapsregeringen arbetar för att förverkliga och klargöra landskapets fiskeristrategi och för att främja förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart sportfiske. Den externa finansieringen för vissa undersökningar som utförs av fiskeribiologen gottskrives moment 37.01.01.

Föreslås att en tillfällig tjänst som skogsbruksplanerare utgår och i stället föreslås medel för inköp av en del planeringstjänster.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av en handläggare som ska granska inkomna kostnadsredovisningar från bl.a. projekt med åländska deltagare som finansieras genom Interreg-program.

Under året fortsätter arbetet med att utreda förutsättningarna att samordna förvaltningen av areal- och djurstöden inom lantbruket som idag hanteras av flera myndigheter.

Under momentet ingår anslag för informationsverksamhet och förbättring av kommunikationen i enlighet med landskapsregeringens plan.

Anslag för att genomföra arbetet inom Tankesmedjan Vision 2017 samt den uppdaterade turismstrategin ingår under momentet.

Anslag för att i samarbete med institutioner i Sverige och riket göra undersökningar om sjöfågelstammarna upptas under momentet.

Näringsavdelningens nordiska och internationella arbete samt genomförandet av EU-finansierade program förutsätter resor under året.

Anslag för utredningar och inköp av tjänster för näringsavdelningen finns upptagna under momentet.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster (*1 vakant)	26 *	26 *	26
Tillfälliga tjänster	9	7	6
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	2 **	2

**1 tjänst överförd från moment 47.58.20.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 402 588	
	- tillfälliga tjänster	-305 840	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-95 692	
	- övriga löner och arvoden	-9 580	
	- övriga personalutgifter	-2 700	
	- personalkostnadsersättningar	5 000	-1 811 400

4100	Material och förnödenheter		-10 000
4200	Hyror		-2 000
4300	Inköp av tjänster		-139 600
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-110 000	
	- representation	-13 000	
	- övrigt	-5 000	-128 000
1125	Maskiner och inventarier		-2 000
	Nettoanslagsbehov		**-2 093 000**
	Användning av tidigare års anslag		80 000
	Anslag		**-2 013 000**

47.01.06. Tekniskt stöd – målprogram 2 (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-115,67	0	0
(t.a. -35 853,97)		

Föreslås att inget anslag upptas under momentet då det hänför sig till perioden 2000 - 2006 och då hela finansieringsramen för perioden är budgeterad.

47.03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	101 376	97 000	108 000
Konsumtionsutgifter	-458 151	-277 000	-335 000
Överföringsutgifter	-2 455 251	-3 690 000	-3 565 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-18 460		
Summa utgifter	-2 931 862	-3 967 000	-3 900 000
Anslag netto	-2 830 486	-3 870 000	-3 792 000

Landskapsregeringens näringspolitiska roll skall vara att skapa förutsättningar för entreprenörer och företag att starta nya och utveckla befintliga företag. Den övergripande målsättningen är att ge förutsättningar för eller skapa

- hög sysselsättning, bland både män och kvinnor, att bevara de arbetsplatser som finns samt att vara med och skapa nya arbetsplatser
- ökat antal bestående arbetsplatser i skärgård och landsbygd
- ökad export
- breddning av näringsstrukturen i landskapet och ge goda och långsiktiga förutsättningar för utveckling av affärsidéer
- ökad tillväxt i form av fler företag samt fler företag som växer och
- ökat antal företag på Åland som drivs av kvinnor.

Politikområden som bidrar till att skapa gynnsamma omständigheter för företagande är bl.a. utbildning, kommunikationer, bostadsförsörjning samt integrations- och arbetsmarknadspolitiken.

Inom näringsavdelningens förvaltningsområde består kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna av

- projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande och regional utveckling)
- finansiering av företagsrådgivning (organisationsbidrag)
- destinationsmarknadsföring

- Ålands utvecklings Ab (riskkapital) samt
- Ålands teknologicentrum (företagsinkubator och innovationer).

Under år 2009 kommer programmen Mål 2 (Näringslivsutveckling och Miljö), Mål 3 (Kompetens i arbetslivet), innovativa åtgärder och Interreg IIIA-Skärgården (näringslivs- och miljösamarbete med Stockholms och sydvästra Finlands skärgårdar) att avslutas gentemot Europeiska unionen. I övrigt kommer tyngdpunkten på avdelningens arbete att ligga på genomförandet av de program som godkänts för perioden 2007 - 2013 (Regional konkurrenskraft och sysselsättning samt landsbygdsutvecklingsprogrammet).

I särskilt fokus under år 2009 kommer företagandet att vara genom projektet Företagsamhetens år. Tillsammans med bl.a. Ålands Handelskammare, Ålands Företagareförening r.f. och Ålands teknologicentrum kommer landskapsregeringen att uppmärksamma företagande i allmänhet och kvinnors företagande i synnerhet. Målsättningen är att öka företagarnas status i det åländska samhället och visa att företagandet är ett reellt alternativ att ordna sin försörjning på. Målet är även på några års sikt att öka andelen kvinnor som egna företagare till 40 % i likhet med den europeiska målsättningen. I arbetet ingår även att utse årets nyföretagare och genomföra föreslagna åtgärder i undersökningen om kvinnors företagande på Åland.

Näringsavdelningen gör en översyn av vilka stödformer som bör anpassas för att intressera såväl män som kvinnor som driver företag samt för att bättre tillgodose utvecklingsinitiativ inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn.

Regional utveckling
Den regionalpolitiska målsättningen är att alla kommuner ska bevaras livskraftiga. Landskapsregeringen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner.

Ålands skärgårdsnämnd är forum för avgörande frågor för skärgårdens utveckling. Ålands landsbygdscentrum samordnar arbetet för att öka lönsamheten i lantbruksföretagen samt utvecklingen av nya näringar på landsbygden.

Under år 2009 kommer den så kallade Leader dimensionen i Ålands landsbygdsutvecklingsprogram att på allvar börja implementeras inom ramen för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram. Genom Leader dimensionen stimuleras lokalt engagemang, lokala initiativ, samarbete, ungdomsarbete och entreprenörskap på landsbygden, vilket skall leda till företagande och goda livsbetingelser.

Landskapsregeringen föreslår att det särskilda driftsstöd för den årliga verksamheten samt investeringsstöd för sådana investeringar som behövs för detaljhandelsverksamheten i skärgården fortsätter. Likaså föreslår landskapsregeringen att stödet i form av befrielse från socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården fortsätter inklusive skärgårdsstödet för stimulans av nyföretagandet i skärgården.

Inkomster

37.03.23. <u>Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
60 006,40	97 000	98 000

Föreslås en inkomst om 98.000 euro.

Inkomsterna hör till genomförandet av EU-projektet, "Landsbygd 2010", som pågår under åren 2007 - 2009. En mindre del av inkomsterna härrör sig till inkomsterna från projektdeltagarna. Inkomsterna härrör sig även från skördefesten.

Specifikation:

3900	Verksamhetens övriga inkomster	
	- inkomster från EU	37 000
	- övrigt (Skördefesten och projekt)	61 000
	Totalt	**98 000**

37.03.88. Försäljning av aktier

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
41 369,60	0	10 000

Landskapsregeringen bemyndigas att sälja aktier till skäligt pris och vad som bedöms ändamålsenligt avseende verksamhetens syfte och ägarförhållanden.

Specifikation:

1130	Värdepapper	10 000
	Totalt	**10 000**

Utgifter

47.03.05. Utgifter för investeringslån (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-25 047,23	-35 000	-25 000

Föreslås att ett anslag om 25.000 euro upptas i enlighet med LL (1975:45) om investeringslån som arvode till kreditinrättningarna som har förmedlat investeringslån för den befintliga kreditstocken. Per den 31.7.2008 var saldot på utestående krediter 1.050.246 euro. Nya lån beviljas inte längre varför anslaget successivt minskar.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-25 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

47.03.23. Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-171 705,57	-199 000	-242 000
(t.a. -32 512,29)		

Föreslås ett anslag om 242.000 euro för landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands landsbygdscentrum och skördefesten på Åland. Anslaget används även för genomförandet av det treåriga EU-projektet "Landsbygd 2010". Inkomster om 98.000 euro föreslås under moment 37.03.23.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Landsbygdsutveckling
Verksamhetsidé

- att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden med utgångspunkt från jord- och skogsbruket samt anknutna näringar.

Affärsidé
- att koordinera resurser och stimulera till samarbete för att på mest effektivt sätt bidra till en positiv utveckling av landsbygden och dess näringar.

Ansvarsområde
- att stärka konsumentförtroendet och öka försäljningen av åländska produkter bl.a. genom skördefesten på Åland
- att koordinera organisationerna vid Ålands Landsbygdscentrum med branschföretagen och övriga verksamheter samt koppla in extern spetskompetens för att uppnå den gemensamma visionen
- att inspirera, initiera och driva projekt för att utveckla landsbygdsföretagen samt
- att fungera som koordinator för Ålands Landsbygdscentrum.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättad tjänst	-53 810		
	- övriga löner och arvoden	-2 490		
	- personalkostnadsersättningar	0		-56 300
4100	Material och förnödenheter			-8 100
4200	Hyror			-2 800
4300	Inköp av tjänster			-149 700
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-15 000		
	- representation	-700		
	- övrigt	-9 400		-25 100
	Nettoanslagsbehov			**-242 000**

47.03.24. Skärgårdsutveckling - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-14 877,01	-20 000	-68 000
	tb -23 000	
(t.a. -34 022,00)	(t.a. -30 000)	

Föreslås ett anslag om 68.000 euro för skärgårdsutveckling som bedrivs i enlighet med landskapsregeringens målsättningar för skärgårdspolitiken.

Anslaget för personalutgifter avser avlönandet av personal enligt bilaga 5 och gäller en tillfällig tjänst som skärgårdsutvecklare tillika sekreterare i Ålands skärgårdsnämnd som infördes år 2006 för en treårsperiod. Tjänsten föreslås fortgå och är utökad till 70 % och placerad på näringsavdelningens allmänna byrå men utlokaliserad till skärgården.

Till skärgårdsutvecklarens uppgifter hör att initiera och leda utvecklingsprojekt i skärgården samt stimulera till nytänkande i skärgårdens näringsliv. Skärgårdsutvecklaren samarbetar aktivt i sitt arbete med näringslivet och dess organisationer, skärgårdskommunerna, landsbygdsutvecklaren vid Ålands landsbygdscentrum, näringsavdelningens övriga byråer, Ålands arbetsmarknads- och studieservice-

myndighet, den lokala aktionsgruppen (LAG) i Leader inom landsbygdsutvecklingsprogrammet samt andra relevanta aktörer.

Anslaget möjliggör även inköp av tjänster och planering, genomförande och dokumentation av skärgårdens tankesmedja. Administrationen och den ekonomiska uppföljningen sköts av näringsavdelningens allmänna byrå.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster		0,5	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfällig tjänst	-42 320		
	- övriga löner och arvoden	-2 980		
	- personalkostnadsersättningar	0		-45 300
4100	Material och förnödenheter			-1 700
4300	Inköp av tjänster			-14 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-5 000		
	- representation	-1 000		
	- övrigt	-1 000		-7 000
	Nettoanslagsbehov			**-68 000**

47.03.40. Bidrag för företagens internationalisering

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-147 033,00	-150 000	-150 000

Föreslås ett anslag om 150.000 euro för bidrag till exportmarknadsföring inklusive marknadsföring som arrangeras av Finnpro. Målet med bidraget är att befrämja åländska företags exportmöjligheter och internationalisering. Bidrag kan beviljas till företag på Åland som har förutsättningar att bedriva en framgångsrik exportverksamhet. Företagets produkter (varor/tjänster) bör ha en hög grad av åländskt ursprung.

Bidraget beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet.

Dispositionsplan:		
8205	Övrigt näringsliv	-150 000
	Anslagsbehov	**-150 000**

47.03.41. Turismens främjande (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 547 002,56	-1 570 000	-1 610 000

Föreslås ett anslag för turismens främjande om 1.610.000 euro.

Marknadsföring via Ålands Turistförbund	-1.440.000 euro
Kvalitetsutvecklingsarbete mf.l. projekt	-100.000 euro

Marknadsföringstjänster inom idrott	-40.000 euro
Genomförande av turismstrategin, m.fl. projekt	-30.000 euro
Förslag	-1.610.000 euro

Ålands turistförbund r.f. (ÅTF) handhar den operativa externa marknadsföringen av resmålet Åland i samarbete med näringen. Landskapsregeringens understöd till Ålands turistförbund regleras i ett ramavtal för perioden 2007 - 2009 och medel beviljas årligen. Landskapsregeringen föreslår att understödets storlek uppgår till 1.540.000 euro för år 2009 för ÅTF:s verksamhet varvid en del av anslaget bör användas för kvalitetsutvecklingsarbete. Den professionella bedömningen av vilka marknadsföringsinsatser som ska göras och hur de görs för att nå målen i turismstrategin samt uppföljningen av insatserna står ÅTF för. ÅTF bör tillämpa landskapsregeringens riktlinjer för offentlig upphandling.

Marknadsföringen inriktas i huvudsak på de närliggande marknaderna. Satsningar på konkreta marknadsaktiviteter prioriteras i verksamheten.

ÅTF samordnar även den säsongsbaserade turistinformationen lokalt på Åland. Den bygger på samarbete med olika företag och ca 15 olika informationspunkter runt om i landskapet samt att ÅTF är huvudman för informationskontoret i Osnäs.

Föreslås ett delanslag om 40.000 euro för marknadsföringstjänster inom idrottsverksamhet på nationell och internationell toppnivå. Anslaget avser en generell marknadsföring av Åland. Landskapsregeringen avser upphandla marknadsföringen efter att ha specificerat villkoren.

Anslaget kan även användas för att genomföra åtgärder som föreslås inom ramen för turismstrategin för Åland eller för andra projekt inom turism och landbaserat näringsliv. Kostnaderna för den personal vid näringsavdelningen som deltar i detta arbete belastas moment 47.01.01.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-60 000
4800	Övriga utgifter	-10 000
8205	Övrigt näringsliv	-1 540 000
	Anslagsbehov	**-1 610 000**

47.03.42. Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-92 000,00	-150 000	-210 000
	tb -60 000	

Föreslås ett anslag om 210.000 euro. Anslaget kan användas för bidrag till det landbaserade näringslivets organisationer i enlighet med fleråriga överenskommelser som träffas med landskapsregeringen. Avtalet ska reglera vilken verksamhet som bedrivs i förhållande till stödet, vilka mål som sätts upp för verksamheten och hur resultatuppföljningen genomförs.

Syftet med bidraget är att tillhandahålla rådgivning och information om etablering, uppstart och utveckling av företag samt bedriva projekt som skapar förutsättningar för utveckling av det åländska näringslivet. Den verksamhet som beviljas stöd ska sträva efter att uppnå de näringspolitiska målen där ökad export av varor och tjänster är högt prioriterat, liksom etablering och tillväxt av producerande företag för att bredda näringsstrukturen i landskapet samt åtgärder som

gynnar den regionala utvecklingen.

Landskapsregeringen har ökat insatserna för det företagsfrämjande arbetet och genomför tillsammans med Ålands Handelskammare, Ålands Företagareförening r.f. och Ålands teknologicentrum Företagsamhetens år 2009 som sedan kommer att utvärderas under år 2010. Målsättningen är att öka företagarnas status i det åländska samhället och visa att företagandet är ett reellt alternativ att ordna sin försörjning på. Målet är även på några års sikt att öka andelen kvinnor som egna företagare till 40 % i likhet med den europeiska målsättningen. I arbetet ingår även att utse årets nyföretagare och genomföra föreslagna åtgärder i undersökningen om kvinnors företagande på Åland. De aktiviteter som ingår i Företagsamhetens år genomförs i huvudsak av Ålands Handelskammare och Ålands Företagareförening r.f. inom ramen för det utökade resultatavtalet. Avsikten är även att utveckla samarbetet mellan närings- och kulturverksamhet.

Föreningen Företagsam skärgård r.f. genomför det företagsfrämjande arbetet i skärgårdsregionen inom ramen för ett avtal med landskapsregeringen.

Anslaget avses också kunna användas för seminarier, projektförberedande åtgärder eller andra aktiviteter som gynnar utvecklingen av företagsamheten på Åland.

Anslaget kan vidare användas för myndighetsinformation och informativ kursverksamhet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-30 000
8205	Övrigt näringsliv	-180 000
	Anslagsbehov	**-210 000**

47.03.44. Nationella investeringsbidrag

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-126 858,00	-450 000	-1 000 000
	tb -500 000	

Föreslås ett anslag om 1.000.000 euro för bidrag till investeringar i företag.

Investeringsstödet syftar till att utveckla det åländska näringslivet genom investeringar samt att skapa sysselsättning. Stöd beviljas för nyinvesteringar i materiella och immateriella tillgångar som leder till att exporten och sysselsättningen inom det privata näringslivet ökar.

Investeringsstödet tillämpas i enlighet med LL (1996:35) om näringsstöd, av kommissionen godkänd stödkarta, kommissionens förordning (EG) nr 1628/2006 av den 24 oktober 2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG fördraget på statligt regionalt investeringsstöd, kommissionens regler om tillämpning av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, rådets förordning (EG) nr 2698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt i enlighet med landskapsregeringens fastställda principer.

Investeringsstöd används även vid förverkligandet av Ålands operativa program Regional konkurrenskraft och sysselsättning, moment 47.05.42 och 47.05.47 samt Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2007 - 2013, moment 47.17.42, 47.17.44, 47.17.46 samt 47.17.48 och kan inom ramen för dessa program medfinansieras med EU-medel. För de åtgärder som däremot inte kan innefattas av

nämnda program, framförallt ifråga om företag med fler än 10 anställda samt för åtgärder som inte kan betecknas som investeringar i innovationer, föreslås bidrag kunna beviljas med nationella medel ur detta moment. Vidare har den största delen av de EU-medfinansierade medlen som finns fördelade för åtgärd 123 inom landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007 - 2013, Högre värde i lant- och skogsbruksåtgärder, redan beviljats varför nationellt investeringsstöd ur aktuellt moment föreslås för att möta dessa företags investeringsbehov år 2009.

Den fortsatt höga investeringsviljan motiverar att anslaget är på en högre nivå även under år 2009.

I enlighet med lagtingets beslut och antagna principer för nationella investeringsbidrag har landskapsregeringen beredskap att bevilja ett bidrag om 30 % för anläggande av en högkvalitativ golfbana.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-1 000 000
	Anslagsbehov	**-1 000 000**

47.03.45. Bidrag för produkt- och teknologiutveckling

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-83 408,00	-300 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för bidrag för produkt- och teknologiutveckling. Syftet med bidraget är att stöda företagens forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter (varor/tjänster) eller produktionsmetoder och därigenom en diversifiering av det åländska näringslivet.

Anslaget föreslås användas för finansiering av företag som ingår i inkubatorverksamheten Växthuset vid ÅTC i Kvarteret iTiden enligt av landskapsregeringen antagna principer.

Bidrag under detta moment beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet.

Bidrag för produkt- och teknologiutveckling med kommersiell inriktning kommer att beviljas inom ramen för det operativa programmet Regional konkurrenskraft och sysselsättning, moment 47.05.42 samt moment 47.05.47.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-100 000
	Anslagsbehov	**-100 000**

47.03.46. Räntestöd för företags investeringar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-33 554,40	-50 000	-35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för räntestöd för företags investeringar.

Per den 31.7.2008 var saldot på utestående räntestödskrediter 918.327 euro. Nya räntestöd beviljas inte varför budgetanslaget gradvis kommer att sjunka.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-35 000
	Anslagsbehov	**-35 000**

47.03.47. Finansieringsstöd för företag i skärgården

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-150 433,05	-210 000	-175 000

Föreslås ett anslag om 175.000 euro för finansieringsstöd till företag i skärgården i enlighet med av landskapsregeringen särskilt fastställda principer.

I momentet ingår
- anslag för detaljhandeln i skärgården innefattande ett driftsbidrag för verksamhetens årliga kostnader samt ett investeringsbidrag för sådana investeringar som bedöms som erforderliga för den löpande verksamheten eller för utvidgande och utvecklande av verksamheten
- anslag för verksamhetsbidrag till skärgårdsföretag
- anslag för ersättande av socialskyddsavgifter för vissa privata arbetsgivare i skärgårdskommunerna.

Syftet med detaljhandelsstödet är att bidra till att upprätthålla en god butiksservice i skärgården.

Stöd under detta moment beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1998:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-175 000
	Anslagsbehov	**-175 000**

47.03.48. Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-19 193,71	-50 000	-35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagens internationalisering samt befrämjar regionalpolitiska åtgärder. Landskapsregeringen och Finnvera Abp ingick i augusti 2007 ett samarbetsavtal som en direkt fortsättning på det tidigare ikraftvarande samarbetsavtalet.

Landskapsregeringen betalar för närvarande 1,1 % i räntestöd på hela Åland utom Mariehamn. Räntestödet, som gäller investerings- och riskkapitallån, betalas för tre år på krediter beviljade av Finnvera Abp fr.o.m. den 1.8.2007. Specialräntestöd gäller sådana krediter som ges av särskilt definierade näringspolitiska skäl. Specialräntestödet beviljas för utvecklings-, miljö- och etableringsprojekt, minilån samt företagarlån till kvinnor och uppgår till 1,75 %.

Per den 31.12.2007 var saldot på utestående räntestödskrediter 800.000 euro. Föreslås att räntestöd kan beviljas under år 2009 så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestödskrediter högst uppgår till 4.000.000 euro.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-35 000
	Anslagsbehov	**-35 000**

47.03.49. Medel för evenemang

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-50 000,00	0	

Föreslås att momentet utgår då landskapsregeringen inte har en fastställd stödordning för ändamålet.

47.03.60. Ersättande av kreditförluster (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-13 058,36	0	0

För ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar föreslås med beaktande av tidigare års anslag inget ytterligare anslag för år 2009. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt ingått avtal.

Landskapsgaranti beviljas, i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet, till företag i skärgården för att utveckla eller utvidga ett företags verksamhetsförutsättningar eller vid övertagande av ett befintligt företag. Sammanlagda belopp av utestående landskapsgarantier kan uppgå till högst 13.000.000 euro.

Landskapsgarantier beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt LL (1966:14) om landskapsgaranti för industrier och vissa andra näringsgrenar.

47.03.62. Internationella utvecklingsprojekt

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-192 710,00	-200 000	-250 000

Under momentet föreslås ett anslag om 250.000 euro för landskapsregeringens

andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg-projekt. Interreg-programmet IV A, Central Baltic Programme 2007 - 2013 börjar implementeras under hösten 2008. Tillika föreslås momentet användas för andra eventuella projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland. Landskapets andel i kostnaderna kan uppgå till högst 50 %.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-250 000
	Anslagsbehov	**-250 000**

47.03.85. Produktutvecklingslån (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-18 460,00	0	

Föreslås att momentet utgår då inga nya produktutvecklingslån beviljas.

47.03.88. Aktieteckning i bolag (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås detta år inget anslag.

47.05. EUROPEISKA UNIONEN – REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	73 669	894 000	893 000
Konsumtionsutgifter	-2 318	-56 000	-56 000
Överföringsutgifter	-555 038	-1 732 000	-1 730 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-557 355	-1 788 000	-1 786 000
Anslag netto	-483 687	-894 000	-893 000

Det åländska mål 2-programmet 2000 - 2006 har avslutats under år 2008 och nya finansieringsbeslut kommer inte att fattas under år 2009. Däremot skall programmet slutligt redovisas till Europeiska kommissionen under året. Landskapsregeringens program för innovativa åtgärder kommer även det att slutredovisas till kommissionen under år 2009.

Operativt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden på Åland 2007 - 2013 (ERUF)

Strukturfondsmedlen för det operativa programmet för Europeiska regionala utvecklingsfonden på Åland 2007 - 2013 uppgår till 3.125.000 euro. Programmet omfattar hela Åland och målgruppen är företag, föreningar och offentliga aktörer. Syftet med programmet är att stärka ekonomins tillväxtpotential och produktivitet. Inom ramen för programmet finns möjligheter att söka finansiering för projekt som berör något av följande områden; entreprenörsanda, innovationer inom små- och medelstora företag (SME) och experimentering, nya finansiella lösningar och företagskuvöser, energieffektivitet/förnyelsebar energi, tillämpad forskning och teknikutveckling eller inom utveckling av informations- och kommunikationsteknik (IKT).

Programmets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

ERUF	Finansierings-ram 2007-2013	Budgeterat 2007-2008	Förslag 2009	Återstod
Landskapsregeringens andel	3.125.552	1.314.000	893.000	918.552
EU:s andel	3.125.552	1.314.000	893.000	918.552
Sammanlagt	6.251.104	2.628.000	1.786.000	1.837.104

Inkomster

37.05.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 2

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		0

Föreslås inte nya anslag under momentet då det hänför sig till perioden 2000 - 2006 och då hela finansieringsramen för mål 2 programmet är budgeterad. Se även moment 47.05.45.

37.05.46. EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
11 157,86	0	0

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006 - 2007 avslutats under år 2008 föreslås inget anslag under momentet.

37.05.47. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
62 511,04	894 000	893 000

Inkomsten avser Europeiska regionala utvecklingsfondens finansieringsandel för år 2009 gällande Ålands operativa program Regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013.

Specifikation:

8100	Europeiska Unionen	893 000
	Totalt	**893 000**

Utgifter

47.05.04. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,92	-28 000	-28 000

Föreslås ett anslag om 28.000 euro för landskapets andel för tekniskt stöd under

år 2009 för Ålands program för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.05.05.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Landskapets andel av kostnaderna utgör 50 %. Se även moment 47.17.05. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.05.05 och 47.17.06.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-4 400	
	- personalkostnadsersättningar	0	-4 400
4300	Inköp av tjänster		-20 000
4800	Övriga utgifter		-3 600
	Nettoanslagsbehov		**-28 000**

47.05.05. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,92	-28 000	-28 000

Föreslås ett anslag om 28.000 euro för EU:s andel för tekniskt stöd under år 2009 för Ålands program för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013. Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.05.04.

Inkomsten för år 2009 från Europeiska regionala utvecklingsfonden upptas under moment 37.05.47.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-4 400	
	- personalkostnadsersättningar	0	-4 400
4300	Inköp av tjänster		-20 000
4800	Övriga utgifter		-3 600
	Nettoanslagsbehov		**-28 000**

47.05.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inte nya anslag under momentet då det hänför sig till perioden 2000 - 2006 och då hela finansieringsramen för mål 2 programmet är budgeterad.

47.05.41. Landskapets finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-164 922,13	0	0

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006 - 2007 avslutats under år 2008 föreslås inget anslag under momentet.

47.05.42. Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-100 000,00	-866 000	-865 000

Föreslås ett anslag om 865.000 euro som landskapets finansieringsandel för Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013 motsvarande finansieringsramen för åren 2010 - 2011.

De övergripande målsättningarna är att stärka näringslivets konkurrenskraft, öka tillväxtpotentialen och produktiviteten genom att investera i innovationer och bättre utnyttjande av humankapitalet.

Se även moment 47.05.47.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-865 000
	Anslagsbehov	**-865 000**

47.05.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inte nya anslag under momentet då det hänför sig till perioden 2000 - 2006 och då hela finansieringsramen för mål 2 programmet är budgeterad. Se även moment 37.05.45.

47.05.46. EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-190 115,49	0	0

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006 - 2007 avslutats under år 2008 föreslås inget anslag under momentet.

47.05.47. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-100 000,00	-866 000	-865 000

Föreslås ett anslag om 865.000 euro för EU:s andel av finansieringen av Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013 motsvarande finansieringsramen för åren 2010 - 2011. Se även moment 47.05.42.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-865 000
	Anslagsbehov	**-865 000**

47.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	36 838	42 000	76 000
Konsumtionsutgifter	-862 488	-863 000	-943 000
Överföringsutgifter	-754 960	-1 642 000	-1 417 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 617 447	-2 505 000	-2 360 000
Anslag netto	-1 580 609	-2 463 000	-2 284 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att lantbruksproduktionen utgående från de givna förutsättningarna skall utveckla en hög konkurrenskraft baserad på hög effektivitet, produktivitet, kvalitet och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar. Landsbygden och skärgården skall bibehålla sin dragningskraft som bosättnings- och företagsort trots strukturändringar inom det traditionella lantbruket samtidigt som landskapsbilden skall bibehålla de traditionella drag som den mångåriga hävden skapat. Landskapsregeringen anser att lantbruksproduktionen i kombination med livsmedelsförädlingen också i fortsättningen kommer att vara en basnäring på landsbygden i kombination med utvecklande av ett diversifierat landsbygdsföretagande. Landskapsregeringen konstaterar att produktionen av konkurrenskraftiga och kvalitativa råvaror i tillräcklig volym från lantbruket är avgörande för livsmedelsindustrins utveckling. Lantbruksproduktionen skall utveckla en hög konkurrenskraft i enlighet med de givna förutsättningarna baserad på hög effektivitet, hög produktivitet, hög kvalitet och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar.

Utvecklande av konkurrenskraften genom att utveckla effektiviteten, kvalitetstänkandet samtidigt som naturtillgångarna utnyttjas hållbart kräver en hög kunskapsnivå för att lyckas. I detta sammanhang är rådgivning och kunskapsutveckling genom rådgivning och projekt mycket viktiga varför landskapsregeringen finansierar produktionsrådgivning inom de olika produktionsinriktningarna.

Genomförande av investeringar är avgörande för utvecklande av konkurrenskraften och möjligheten till hållbar produktion inom lantbruket. Därför genomförs ett nationellt strukturstöd inriktat på investeringsstöd till lantbruket som komplement till åtgärderna inom landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 1 (se kapitel 47.17).

En samordning av företagsrådgivningen riktad till primärnäringarna, lantbruk och fiskeri, inleddes under år 2008 och arbetet fortsätter med målsättningen att skapa en integrerad enhet av de olika rådgivningsorganisationerna.

Landskapsbildens bibehållande av de traditionella dragen kräver att antalet betande djur bibehålls eller ökar vilket landskapsregeringen stimulerar genom stöd, rådgivning och avbytarverksamheten. En allmän utveckling av djursektorerna är nödvändig för att bibehålla underlaget för livsmedelsindustrierna på Åland.

Livsmedelssäkerhet och -kvalitet är aktuella ämnen och prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, kvalitetskontroll av grönsaker samt hantering av bekämpningsmedel och växtinspektionsverksamhet.

Nyckeltal kopplade till delmålen är:

	År 2005	År 2006	År 2007
Lantbrukets totalproduktion (ton)	103.471	87.398	71.978
Lantbrukets bruttointäkter (1000 euro)	18.093	18.485	19.620
Medelareal per lantbrukare (ha/odlare)	22,0	23,4	24,5
Jord- och skogsbruket samt fiskets andel av BNP (%)	2,6 (2004)	2,2 (2005)	2,6 (2006)

Inkomster

37.15.04. Inkomster för avbytarservice inom lantbruket

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
36 838,46	42 000	26 000

Under momentet föreslås en inkomst om 26.000 euro. Inkomsterna för avbytarverksamheten varierar beroende på behovet av sjukvikarier. Inkomsterna från veckoledigheten är beroende av möjligheterna att bevilja veckoledighet med landskapsanställd avbytare.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster för sjukvikarier	20 000
	- inkomster för veckoledighet	6 000
	Totalt	**26 000**

37.15.06. Inkomster för projekt om ekologisk mjölkproduktion

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		50 000

Momentet nytt.
Föreslås en inkomst om 50.000 euro för projektet "Ekologisk mjölkproduktion - möjligheter och hinder på Åland". Se även moment 47.15.06.

Specifikation:

3900	Verksamhetens övriga inkomster	50 000
	Totalt	**50 000**

Utgifter

47.15.04. Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 655,62	-18 000	-16 000

Med hänvisning till 37 § LL (1978:54 samt ändringar 1995/22 och 1995/47) om främjande av gårdsbruk.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-16 000
	Anslagsbehov	**-16 000**

47.15.06. Utgifter för projekt om ekologisk mjölkproduktion (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-50 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 50.000 euro för genomförande av delprojektet "Ekologisk mjölkproduktion - möjligheter och hinder på Åland". Projektet genomförs under

förutsättning att landskapsregeringen beviljas Interreg-finansiering. Se även moment 37.15.06.

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande			0,5

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-25 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-25 000
4300	Inköp av tjänster		-15 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-5 000	
	- övrigt	-5 000	-10 000
	Nettoanslagsbehov		**-50 000**

47.15.23. Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-845 832,04	-845 000	-877 000

Föreslås ett anslag om 877.000 euro. Anslaget avses användas för att säkerställa de åtaganden och kostnader som föranleds av LL och LF (2005:83 och 2006:6) för avbytarverksamheten.

Anslaget avser utgifter för lantbruksavbytarnas löner jämte bikostnader, resor samt övriga utgifter föranledda av verksamheten. Målsättningen är att kunna erbjuda 3.375 avbytardagar med landskapsanställd avbytare till de åländska lantbruksföretagarna. Därtill skall ersättning betalas ut för 2.200 semesterdagar och 500 dagar vikariehjälp med privata avbytare.

Huvudmålsättningen med avbytarservicen är att bibehålla ett öppet landskap samt en levande landsbygd. Delmål som understöder uppfyllandet av huvudmålet är
- bibehållen djurhållning av framförallt betesdjur och
- goda förutsättningar för djurhållningsverksamhet.

Djurhållning medför en stor bundenhet för lantbrukarna med minimala möjligheter att kunna ta ut lediga dagar eller semester. En väl fungerande avbytarverksamhet ger lantbrukarna möjlighet till ledighet. Möjligheten till en organiserad ledighet skapar förutsättningar för den befintliga djurhållningens fortbestånd och för nysatsningar av unga lantbrukare. Tillgången till avbytare har också en viktig djurskyddsfunktion genom vikariehjälpen som ger möjlighet att erbjuda sjukvikarier till lantbrukare vid sjukdom.

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande	17	17	17

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-539 000	
	- övriga personalutgifter	-6 000	
	- personalkostnadsersättningar	6 000	-539 000
4300	Inköp av tjänster		-7 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-132 000	
	- övrigt	-1 000	-133 000

8204	Primärnäringar	-197 500
	Nettoanslagsbehov	**-877 000**

47.15.43. Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-189 003,99	-260 000	-360 000
	tb 0	

Föreslås ett anslag om 360.000 euro för att finansiera räntestödet för årets bevillningsfullmakt och tidigare års beviljade räntestödslån. Målsättningen är att räntestödet medverkar till en mer rationell och effektiv jordbruksproduktion i landskapet (se även moment 47.17.42 och 47.17.46).

En fortsatt anpassningsprocess och strukturrationalisering efter EU-medlemskapet medför att investeringsviljan och handeln med jord- och skogsbruksmark fortsättningsvis är hög. Med beaktande av detta föreslås att lån med räntestöd om totalt 3.000.000 euro kan beviljas under år 2009. Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge medföra kostnader för landskapet om 450.000 euro under en tioårsperiod. Lånen förmedlas av kreditinstitut på Åland och räntestödet varierar med marknadsräntorna och är maximalt 4 %. Räntestöd beviljas i enlighet med landskapsregeringens beslut från den 28 mars 2008 om räntestöd till lantbruket på Åland och i enlighet med landskapsförordning om stöd till lantbruket och förordning (EG) nr. 1857/2006 och (EG) nr. 1698/2005 samt artikel 141 och kommissionens brev nr (2008)D/200807 av den 28 februari 2008.

Räntestöd kan beviljas för lån vid produktionsinvesteringar i byggnader, lösöre, inköp av tillskottsmark och lantbruksfastighet. Räntestöd i samband med investeringar är ett komplement till stöd ur moment 47.17.42 och 47.17.46. Lån för inköp av hela fastigheter är främst aktuellt i samband med generationsväxlingar i enlighet med moment 47.17.42 stödjande av unga odlare. Per 31.7.2008 var saldot på utestående räntestödskrediter 7.281.247 euro. Den framtida kostnadsbelastningen för räntestödskrediterna framgår av tabellen nedan.

Räntestöd lån till lantbruk	Kostnad år 2009	Kostnad år 2010	Beräknad återstående kostnad vid ränteläge om 4,8 %	Beräknad återstående kostnad vid ränteläge om 5,2 % eller högre
Lån utgivna åren 1997 - 2008	310.000	330.000	2.000.000	2.300.000
Lån utgivna år 2009	50.000	105.000	600.000	700.000
Summa	**360.000**	**435.000**	**2.600.000**	**3.000.000**

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-360 000
	Anslagsbehov	**-360 000**

47.15.44. Investeringsstöd till lantbruket (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-230 968,00	-625 000	-700 000

Föreslås ett anslag om 700.000 euro för att finansiera nationellt investeringsstöd till lantbruket som ett komplement till insatserna som genomförs inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet. Åtgärderna genomförs med grund i ett stödprogram godkänt av landskapsregeringen den 22 mars 2007 i enlighet med förordning (EG) nr 1857/2006 om tillämpning av artiklarna 87 och 88 i fördraget på

statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion av jordbruksprodukter. Momentet används också för att finansiera åtgärderna ingående i Finlands artikel 141 stödprogram (inom ramen för landskapets behörighetsområde) gällande strukturutvecklingen inom lantbruket. Se även moment 47.17.42.

Investeringsstödet till lantbruket är landskapsregeringens viktigaste åtgärd för att höja lantbrukets konkurrenskraft generellt och på gårdsnivå. Investeringsstödet är också en viktig åtgärd för att möjliggöra investeringar inom lantbruket för att produktionen skall vara långsiktigt hållbar. Landskapsregeringen genomför ett landsbygdsutvecklingsprogram under perioden 2007 - 2013 innehållande bl.a. åtgärden modernisering av lantbruket inom axel 1 (se moment 47.17.42).

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-700 000
	Anslagsbehov	**-700 000**

47.15.45. Ersättningar för skördeskador (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		0
	tb -400 000	

Landskapsregeringen har låtit en arbetsgrupp utreda alternativa former för skördeskadeersättningar. En ändring av systemet fordrar lagstiftningsåtgärder som landskapsregeringen avser förelägga lagtinget när lagberedningen av detta ärende kan prioriteras.

Med beaktande av ovanstående föreslås i detta skede inget anslag.

47.15.46. Utgifter för räntestödslån vid skördeskador (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-3 020,09	-17 000	-17 000

Föreslås ett anslag om 17.000 euro för finansiering av räntestöd för lån beviljade med anledning av skördeskador i enlighet med LL (1980:44) om räntestödslån vid skördeskador. Räntestöd på lån utgår i syfte att lindra de likviditetsproblem odlaren riskerar till följd av minskade intäkter från den skörd som drabbats av skördeskada. Lån kan beviljas sådana gårdar där det konstaterats skördeskador som uppstått oberoende av odlaren i oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden.

Föreslås att under år 2009 får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 340.000 euro. Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 5 % i högst 5 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 1 %. Skulle lånets totalränta sjunka under 6 % är räntestödet skillnaden mellan totalräntan och låntagarens ränta om 1 %. Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge vålla landskapet kostnader om 30.000 euro under en femårsperiod. Per 31.7.2008 var saldot på utestående räntestödskrediter 284.390 euro. Se även moment 47.15.45.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-17 000
	Anslagsbehov	**-17 000**

47.15.47. Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-24,42	-5 000	-5 000

Föreslås ett anslag om 5.000 euro. Anslaget avser ersättningar enligt LL (2004/19, 1 §) om ändring av LL (1995:91) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om plantmaterial och växtskydd samt kostnader i samband med inspektionsverksamhet som lagen förutsätter. Anslaget används även för kostnader i samband med den inspektions- och provtagningsverksamhet som fordras enligt LL (1993:106) om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen, LL (1999:18) om tillämpning i landskapet Åland av foderlagen och LL (2001:25) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om handel med utsäde.

Bekämpningen av flyghavre kommer utgående från bestämmelserna i LL (1977:68) om bekämpning av flyghavre att uppmärksammas under året.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-700
4300	Inköp av tjänster	-4 300
	Anslagsbehov	**-5 000**

47.15.48. Stöd för producentorganisationer och rådgivning

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-331 943,00	-335 000	-335 000

Föreslås ett anslag om 335.000 euro. År 2008 inleddes arbetet med att samordna rådgivningen till primärnäringsföretagandet. Målsättningen är att uppnå en effektivare och mer kvalitativ rådgivning på landsbygden. Samordningen sker med Pro Agria - Ålands hushållningssällskap som takorganisation och år 2008 skrevs ett treårigt ramavtal reglerande rådgivningen till landsbygdsföretagare inom lantbruket och fiskerinäringen. Anslag för den del av rådgivningen som rör fiskerinäringen budgeteras under moment 47.24.49.

Målsättningarna i det treåriga resultatavtalet är att rådgivningsverksamheten skall
- fokusera i större utsträckning än tidigare på produktionsrådgivning
- höja sin egen kompetens för att svara upp mot de ökade kraven inom produktionen
- ha större koppling till ekonomiska frågor
- arbeta mer direkt med företagare
- utveckla rådgivningstjänsterna som erbjuds i skärgården
- arbeta projektinriktat
- intensifiera samarbetet med organisationer som utför allmän företagsrådgivning samt
- beakta konsumentintresset och medverka i genomförandet av skördefesten.

Dessutom kan momentet användas till bidrag för utvecklingsprojekt inom lantbruket eller projekt som betydligt främjar produktionsinriktningarnas förutsättningar i landskapet.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-335 000
	Anslagsbehov	**-335 000**

47.17. EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	9	3 572 000	3 341 000
Konsumtionsutgifter	-93 905	-262 000	-262 000
Överföringsutgifter	-8 956 044	-12 169 000	-10 965 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-9 049 949	-12 431 000	-11 227 000
Anslag netto	-9 049 940	-8 859 000	-7 886 000

Landskapsregering har som övergripande målsättning att landsbygden och skärgården skall bibehålla sin dragningskraft som bosättnings- och företagsort trots strukturförändringar och omställningar inom det traditionella lantbruket samtidigt som landskapsbilden skall bibehålla de traditionella drag som den mångåriga hävden skapat. Landskapsregeringen anser att lantbruksproduktionen i kombination med livsmedelsförädlingen också i fortsättningen kommer att vara en basnäring på landsbygden varför målsättningen är att lantbruksproduktionen skall utveckla en hög konkurrenskraft i enlighet med de givna förutsättningarna baserad på hög effektivitet, hög produktivitet, hög kvalitet och hållbart utnyttjande av naturtillgångar.

Delmålen för att nå den övergripande målsättningen skall vara
- hållbar utveckling av och marknadsanpassad lantbruksproduktion
- bibehållande av det öppna landskapet
- hög konkurrenskraft generellt inom jord- och skogsbruksproduktionen
- hög konkurrenskraft och utveckling av möjligheterna inom livsmedelsförädlingen
- breddade inkomstmöjligheter på landsbygden och i skärgården
- ökat entreprenörskap på landsbygden
- utvecklande av en marknadsanpassad ekologisk produktion samt
- goda livsbetingelser på landsbygden.

För att uppnå detta genomför landskapsregeringen ett EU-delfinansierat landsbygdsutvecklingsprogram med åtgärder från alla fyra axlar som beskrivs i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). De fyra axlarna utgörs av axel 1 med målsättningen att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket; axel 2 med målsättningen att förbättra miljön på landsbygden; axel 3 med målsättningen att förbättra livskvaliteten och diversifiera ekonomin på landsbygden; axel 4 som utgörs av Leader metoden med målsättningen att öka landsbygdens och skärgårdens generella attraktionskraft. Landskapsregeringen har för avsikt att prioritera insatser inom axel 2 högst eftersom insatser inom detta område är en grundförutsättning i ett hållbarhetsperspektiv.

Åtgärderna inom axel 2, jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidraget, genomförs genom ingående av 5-åriga avtal mellan landskapsregeringen och lantbrukare. I de 5-åriga avtalen förbinder sig lantbrukaren att genomföra överenskomna miljöåtgärder samt upprätthålla odlandet i utbyte mot årliga ersättningar från landskapsregeringen. Ingående av avtal om miljöstöd och kompensationsbidrag innebär således ett budgetåtagande gentemot lantbrukare som sträcker sig över 5 år. I samband med den s.k. halvtidskontrollen är avsikten att granska miljöstödets effekter.

EU:s delfinansiering av landsbygdsutvecklingsprogrammet kommer under perioden 2007 - 2013 att vara ca 17,4 miljoner euro inklusive moduleringsöverföringar från gårdsstödet. Landskapet förskotterar EU:s finansieringsandel från Europeis-

ka jordbruksfonden vid utbetalningen till stödtagaren.

Finansieringsramen för programmet för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

EJFLU	Finansieringsram 2007 - 2013	Budgeterat 2007-2008**	Förslag 2009	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel*	39.463.933	13.667.451	6.716.000	19.080.482
EU:s finansieringsandel	17.479.576	6.237.657	3.341.000	7.900.919
Sammanlagt	56.943.509	19.905.108	10.057.000	26.981.401

*inklusive moment 44.20.50
** I beloppen ingår överskridning av budgetanslag år 2007; lr:s finansieringsandel 208.451,20 euro (moment 47.17.42 och EU:s finansieringsandel 140.656,80 euro (moment 47.17.46)

Inkomster

37.17.46. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
8,61	3 572 000	3 341 000

Föreslås en inkomst om 3.341.000 euro. Under momentet upptas anslag som överförs till landskapsregeringen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för finansiering av landsbygdens utvecklingsprogram 2007-2013.

I anslaget ingår 957.000 euro för jordbrukets och förädlingsindustrins investeringsstöd samt startstöd till unga odlare (axel 1 i landsbygdsutvecklingsprogrammet). Anslaget avser även 800.000 euro för kompensationsbidraget och 950.000 euro för miljöstödet (axel 2 i landsbygdsutvecklingsprogrammet). Dessutom ingår 503.000 euro för diversifiering av landsbygdsekonomin och en höjning av livskvaliteten på landsbygden (axel 3 och 4) samt 131.000 euro för tekniskt stöd. Gällande åtgärderna inom axel 1, 3 och 4 omfattar budgetförslaget 2-års finansiering enligt finansieringsplanen i landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Se även momenten 47.17.06, 47.17.46, 47.17.47 och 47.17.48.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	3 341 000
	Totalt	**3 341 000**

Utgifter

47.17.05. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Avdelningens förslag	Förslag
-46 952,32	-131 000	-131 000	-131 000

Föreslås ett anslag om 131.000 euro för den nationella finansieringsandelen un-

der år 2009 för tekniskt stöd i Ålands program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Landskapets andel av kostnaderna för koordinatorn utgör 50 %. Se även moment 47.05.04. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.05.05 och 47.17.06.

Föreslås anslag för en tillfällig tjänst som informationsutvecklare för den externa informationen om avdelningens finansieringsformer. Landskapets andel av kostnaderna utgör 50 %. Se även moment 47.26.04 och 47.01.01. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.17.06 och 47.26.05.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och löpande utvärdering av programmet. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.17.06.

Enligt avtal mellan landskapsregeringen och TIKE (Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstecentral) uppbär denna en årlig ersättning om 10.000 euro för underhållstjänster och 6.000 euro för användarstöd. För ändringar som görs på uppdrag av landskapsregeringen debiteras utöver detta en timbaserad avgift. År 2009 uppskattas kostnaderna till 5.000 euro.

Anslaget används även som ersättning för de kostnader som landskapsregeringen enligt avtal med jord- och skogsbruksministeriet skall erlägga för skötseln av utbetalningsställets utgifter till den del uppgifterna hänför sig till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt avtalet uppbär ministeriet högst 21.000 euro årligen.

Därutöver föreslås anslaget att användas för utvecklande av e-tjänster (elektroniskt ansökningsförfarande) och förenklingar och omstyrning av Ålands betalningsmaterial till TIKE/Landsbygdsverket.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster			1	2
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfälliga tjänster	-37 200		
	- personalkostnadsersättningar		0	-37 200
4300	Inköp av tjänster			-83 800
4800	Övriga utgifter			-10 000
	Nettoanslagsbehov			**-131 000**

47.17.06. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-46 952,34	-131 000	-131 000

Föreslås ett anslag om 131.000 euro för förskotterande av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för tekniskt stöd för genomförandet av det åländska landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007 - 2013. Inkomsten för år 2009 från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling upptas under moment 37.17.46.

Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment

47.17.05.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-37 200	
	- personalkostnadsersättningar	0	-37 200
4300	Inköp av tjänster		-83 800
4800	Övriga utgifter		-10 000
	Nettoanslagsbehov		**-131 000**

47.17.42. Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-938 451,20	-1 435 000	-1 435 000

Föreslås ett anslag om 1.435.000 euro för finansiering av åtgärderna inom landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 1. Totalt beräknas stödet för åtgärderna inom axel 1 uppgå till 2.392.000 euro varav 1.435.000 euro finansieras av landskapet och 957.000 euro finansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, vilket belastar moment 47.17.46. Anslaget har dimensionerats så att det motsvarar beloppen för åren 2010 och 2011 i finansieringsplanen för programmet.

Åtgärderna inom axel 1 syftar till att stärka konkurrenskraften hos företagen verksamma inom jord- och skogsbruksproduktionen samt hos förädlingsföretagen som förädlar råvaror från jord- och skogsbruksproduktionen. Eftersom de traditionella landsbygdsföretagen fortfarande utgör kärnan i den åländska landsbygden är det viktigt för landsbygden som helhet att företagen ges möjlighet att utveckla sina företag. Företagen bör utveckla konkurrenskraften och marknadsanpassa sina verksamheter för att kunna utvecklas och få långsiktig ekonomisk livskraftighet inom den europeiska marknaden.

Stödnivåerna följer de maximala stödnivåerna reglerade i förordning (EG) nr 1698/2005.

Alla stödnivåer och begränsningar kan under året regleras genom beslut av EU-kommissionen och landskapsregeringen. Landskapsregeringen har i samtliga fall rätt att behovspröva investeringsprojekten. Behovsprövningen skall utgå från marknadssituationen, kapacitetsbehovet på gården och i omgivningen samt mervärdet i produktionen och investeringens lönsamhet.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-1 350 000
8305	Övrigt näringsliv	-85 000
	Anslagsbehov	**-1 435 000**

47.17.43. Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5 807 770,01	-6 630 000	-6 320 000

Föreslås ett anslag om 6.320.000 euro. Ur anslaget finansieras landskapsreger-

ingens andel av jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidrag som ingår i landskapsregeringens program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013.

Miljöstödet beräknas uppgå till totalt 3.670.000 euro varav 2.720.000 euro finansieras av landskapsregeringen och 950.000 euro av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling vilket belastar moment 47.17.47.

Stödet kan beviljas till lantbrukare som åtar sig att under minst fem år bedriva ett miljövänligt jordbruk på sin gård. Landskapsregeringens målsättning för år 2009 är att 12.400 hektar åkermark och 3.500 hektar naturbeten skall omfattas av miljöstödet. Av åkerarealen skall 2.400 hektar vara underställd ekologiska produktionsmetoder.

Kompensationsbidraget beräknas år 2009 uppgå till totalt 3.000.000 euro varav 2.200.000 euro finansieras av landskapsregeringen och 800.000 euro av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling vilket belastar moment 47.17.47.

Stödet kan beviljas till jordbrukare som odlar minst 3 hektar åkermark eller håller betande djur på minst 5 hektar naturbeten och förbinder sig att fortsätta med jordbruksproduktion i minst fem år. Landskapsregeringens målsättning för år 2009 är att 13.000 hektar åkermark och 5.000 hektar betesmark skall omfattas av kompensationsbidraget.

Därtill ingår anslag för finansieringen av miljöstödets nationella tilläggsdel med 660.000 euro och kompensationsbidragets nationella tilläggsdel med 740.000 euro.

Ur anslaget finansieras även den del av miljöstödets stödbelopp som överstiger det maximala stödbeloppet som berättigar till gemenskapsstöd.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-6 320 000
	Anslagsbehov	**-6 320 000**

47.17.44. Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-272 000	0
	tb -391 000	

Föreslås inget budgetanslag då huvuddelen av landskapets finansieringsandel i enlighet med finansieringsplanen för programmet upptogs i budgeten för år 2008. Se även moment 47.17.48.

Inom axel 3 inriktas åtgärderna på att stimulera en diversifiering av landsbygdsekonomin med ökat entreprenörskap, företagande och kompletterande sysselsättning till det traditionella lantbruket samt återställande av den traditionella landskapsbilden. Leaderdimensionen i axel 4 skall därutöver öka landsbygdens och skärgårdens attraktionskraft genom att stimulera nya innovativa landsbygdsutvecklingsprojekt.

Föreslås att en del av landskapets medfinansiering kan beviljas av anslag ur penningautomatmedel, se moment 44.20.50.

47.17.46. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-625 656,80	-958 000	-957 000

Föreslås ett anslag om 957.000 euro att användas för förskottering av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för kostnader för åtgärder inom axel 1. Anslaget avser 37.000 euro för stöd till förädlingsindustrin och 920.000 euro för finansierande av övriga åtgärder inom axel 1 i landsbygdsutvecklingsprogrammet. Anslaget har dimensionerats så att det motsvarar beloppen för åren 2010 och 2011 i finansieringsplanen för programmet. Se även moment 37.17.46.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-920 000
8305	Övrigt näringsliv	-37 000
	Anslagsbehov	**-957 000**

47.17.47. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 584 166,43	-1 980 000	-1 750 000

Föreslås ett anslag om 1.750.000 euro för förskotterande av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007 - 2013 för kostnader för åtgärder inom axel 2. Av anslaget avses 800.000 euro för kompensationsbidraget och 950.000 euro för miljöstödet.

Se även moment 37.17.46.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-1 750 000
	Anslagsbehov	**-1 750 000**

47.17.48. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-503 000	-503 000

Föreslås ett anslag om 503.000 euro för förskotterandet av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007 - 2013 för kostnader för åtgärder inom axel 3 och 4 motsvarande finansieringsramen för åren 2010 - 2011. Budgetering motsvarande åren 2010 - 2011 föreslås för att möta det stora antalet projektansökningar som redan inkommit till landskapsregeringen samt skapa största möjliga flexibilitet vid implementeringen av programmet.

Se även moment 37.17.46 och 47.17.44.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-503 000
	Anslagsbehov	**-503 000**

47.21. FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-29 248	-45 000	-40 000
Överföringsutgifter	-101 637	-355 000	-366 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.		-15 000	-10 000
Summa utgifter	-130 885	-415 000	-416 000
Anslag netto	-130 885	-415 000	-416 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att upprätthålla ett bärkraftigt skogsbruk på Åland. Detta inkluderar, förutom ekonomisk virkesproduktion, även hänsyn till den biologiska mångfalden, landskapsvården, fornminnesvården och skogens mångsidiga sociala funktioner.

Aktiviteten har varit god i det åländska skogsbruket det senaste året till följd av höjda virkespriser. De milda vintrarna har dock medfört stora problem för drivningen då bärigheten i skogsmarken och på vägarna varit mycket dålig. Det ökade uttaget av energivirke har ytterligare medfört att trycket på skogsbilvägsnätet ökat under hela året. Resultaten från den senaste riksskogstaxeringen visar att såväl tillväxt som virkesförråd har ökat kraftigt i de åländska skogarna under de 10 senaste åren och behovet av skötselåtgärder som röjning och gallring är mycket stort. Landskapsregeringens understöd för skogsbruksåtgärder samt skogsbruksplanering har fortsättningsvis en central roll för ett aktivt och hållbart skogsbruk.

Finlands regering har föreslagit skattelättnader inom virkesförsäljningen som skall gälla även under åren 2009 - 2010. Detta kan medföra en ökad avverkningsaktivitet även på Åland. På kort sikt skulle detta innebära att markberedningsarealerna ökar och på lite längre sikt även att arealerna kompletteringsplantering och plantskogsröjning ökar, vilket skulle kräva ett högre anslag för stöd till dessa åtgärder.

Målsättningen för plantskogsröjningen bör höjas till en areal om minst 700 hektar per år. Målsättningen för skogsbruksplaneringen är att minst 50 % av den skogsmarksareal som utgör grunden för skogsvårdsavgiften skall täckas av skogsbruksplaner. Mer detaljerade målsättningar framgår av det regionala skogsprogrammet som landskapsregeringen avser utarbeta till år 2009. Under de senaste åren har plant- och ungskogsröjning utförts i Ålands skogsvårdsförening r.f:s regi på följande arealer:

2005	2006	2007
668 ha	638 ha	668 ha

Landskapsregeringens målsättning är även att ett stöd för tillvaratagande av energivirke skall kunna införas under året. En förutsättning är dock att en ändring av LL (1998:84) om stöd för skogsbruksåtgärder trätt i kraft samt att stödformen godkänts av EU-kommissionen.

Landskapsregeringen kommer fortsättningsvis att verka för att skogscertifieringen efterlevs för att säkra avsättningsmöjligheterna för åländska skogsprodukter.

47.21.01. Främjande av skogsbruket - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-29 247,85	-45 000	-40 000
(t.a. -4 596,88)		

Föreslås ett anslag om 40.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Drift och underhåll av fordon, maskiner och redskap	13.000 euro
Skogsbruksplanering och informationsverksamhet	10.000 euro
Försöksverksamhet	7.000 euro
Tryckning av blanketter m.m.	5.000 euro
Övrigt	5.000 euro
	40.000 euro

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-4 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-4 000
4100	Material och förnödenheter		-12 000
4300	Inköp av tjänster		-15 000
4800	Övriga utgifter		-3 000
1112	Immateriella rättigheter		-1 000
1125	Maskiner och inventarier		-5 000
	Nettoanslagsbehov		**-40 000**

47.21.40. Särskilda understöd för skogsbruket (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-14 346,00	-15 000	-16 000

Föreslås ett anslag om 16.000 euro avsett för Ålands skogsvårdsförening r.f. för ersättande av de intäktsbortfall och extra kostnader som uppstår i skärgårdskommunerna i enlighet med LL (2001:51, § 20) om Ålands skogsvårdsförening.

Dispositionsplan:

8204	Inkomstöverföringar, primärnäringar	-16 000
	Anslagsbehov	**-16 000**

47.21.41. Stöd för skogsbruksåtgärder (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-87 291,31	-340 000	-350 000
	tb 0	

Föreslås ett nettoanslag om 350.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Markberedning	30.000 euro
Skogsodling	20.000 euro
Plant- och ungskogsvård	80.000 euro
Skydds- och iståndsättningsdikning	3.000 euro
Byggande och grundförbättring av skogsbilvägar	15.000 euro

Ersättning för arbetsledning	87.000 euro
Tillvaratagande av energivirke	100.000 euro
Övrigt	15.000 euro
	350.000 euro

Anslaget används för stöd i enlighet med LL och LF (1998:84 och 1998:87) om stöd för skogsbruksåtgärder. Anslaget för tillvaratagande av energivirke kan endast beviljas i det fall att stödåtgärden godkänts av EU-kommissionen.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av plant- och ungskogsvård och andra åtgärder samt med stöd av LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning gottskrivas inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

Anslaget kan vidare användas för finansiering av åtgärder som landskapsregeringen tvingas vidta på den försumliges bekostnad enligt LL (1998:83) om skogsvård.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-87 000
8304	Primärnäringar	-261 000
	Anslagsbehov	**-350 000**

47.21.83. Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås ett nettoanslag för förhandsfinansiering av arbetskostnader vid markberedning i enlighet med LL (1998:84) om stöd för skogsbruksåtgärder.

I stöd av LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning kan inkomster motsvarande ovan angivna förhandsfinansiering gottskrivas momentet.

Dispositionsplan:

1549	Övriga kortfristiga fordringar	0
	Anslagsbehov	**0**

47.21.84. Skogsförbättringslån (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för lån i enlighet med LL (1998:84, § 4) om stöd för skogsbruksåtgärder.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-10 000
	Anslagsbehov	**-10 000**

47.21.88. Ersättning för biotopskydd (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-15 000	0

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås detta år inget anslag.

47.22. JAKT- OCH VILTVÅRD

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	109 123	99 000	99 000
Konsumtionsutgifter	-5	-86 000	-100 000
Överföringsutgifter	-143	-10 000	-25 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-148	-96 000	-125 000
Anslag netto	108 974	3 000	-26 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att verka för en aktiv viltvård med optimala viltstammar och goda förutsättningar för jakt och skytteträning. Till detta hör bland annat information, rådgivning och lagstiftningsåtgärder samt stöd för jaktvårdsföreningarnas verksamhet.

Landskapsregeringens målsättning är att stimulera jaktvårdsföreningarnas arbete med att utbilda och informera jägarkåren, speciellt när det gäller hållbar skyddsjakt på gråsäl samt tillvaratagning och hantering av fällt byte.

Arbetet med att ta fram en bok över jaktens och viltets utveckling under självstyrelsens tid färdigställs och boken erbjuds till salu för allmänheten. Under år 2009 fortsätter landskapsregeringen arbetet med att förnya den åländska jägarexamen samt de vetenskapliga undersökningarna för att bevara den traditionella sjöfågeljakten.

Inkomster

37.22.04. Inkomster för viltvårds- och jaktärenden

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
95 681,36	86 000	86 000

Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:

Jaktvårdsavgift	4.270 st. x 20 euro	85.400 euro
Jägarexamenskompendium		600 euro
		86.000 euro

Avgiften föreslås fortsättningsvis bli 20 euro per jaktår för alla jaktkortsinnehavare.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	86 000
	Totalt	**86 000**

37.22.40. Inkomster från hjortdjursavgifter och försålt fallvilt

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
13 441,20	13 000	13 000

Beräknade inkomster från hjortdjursavgifter för älg samt försålt fallvilt.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- hjortdjursavgifter	12 000
	- försålt fallvilt	1 000
	Totalt	**13 000**

Utgifter

47.22.04. Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5,01	-86 000	-100 000

Föreslås ett nettoanslag om 100.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Utgifter för jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet och skjutbanor	60.000 euro
Tidningen Jägaren	18.000 euro
Jägarförsäkring	4.300 euro
Viltvårdsprojekt och information	4.900 euro
Nordiskt Jägersamvirke, FACE m.m.	6.000 euro
Övrigt (tryckning av jaktkort, jägarexamen m.m.)	6.800 euro
	100.000 euro

Momentet kan även användas för förhandsfinansiering av boken om jaktens och viltets utveckling på Åland under självstyrelsens tid samt med stöd av LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning, gottskrivas inkomster från försäljning av nämnda bok.

Momentet kan vidare användas för kostnader som uppkommer i samband med förnyelsen av jägarexamen.

Medel till jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet skall fördelas rättvist i förhållande till antalet medlemmar i föreningen samt föreningens aktivitet. Målsättningen för skytteverksamheten bör vara att den är självfinansierande.

Inkomster av jaktvårdsavgifter gottskrivs moment 37.22.04.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-20 000
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		
	- medlemsavgifter	-5 000	
	- resor	-1 000	-6 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		-64 000
	Nettoanslagsbehov		**-100 000**

47.22.40. Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-143,48	-10 000	-25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Anslaget avser främst bidrag för skadeförebyggande åtgärder vid yrkesmässigt bedriven odling, men även ersättande av hjortdjursskador på yrkesmässigt bedrivna odlingar eller på skogsplanteringar. Bidraget beviljas endast i de fall att jakt är tillåten på området och att jakt bedrivits aktivt inom områdets närhet under ordinarie jakttid.

Bidraget avser dessutom viss försöksverksamhet för förhindrande av hjortdjursskador samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt jaktlagen (1985:31, §§ 70, 73) för landskapet Åland.

Närmare regler för beviljande av bidrag anges i landskapsregeringens fastställda riktlinjer.

Anslaget kan även användas för hjortdjursinventeringar och forskningsprojekt kring hjortdjur.

Anslaget avses över tid delvis motsvaras av inkomsterna från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt (moment 37.22.40).

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-1 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	-22 000
	Anslagsbehov	**-25 000**

47.24. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-15 759	-35 000	-40 000
Överföringsutgifter	-139 765	-209 000	-209 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-155 524	-244 000	-249 000
Anslag netto	-155 524	-244 000	-249 000

Det övergripande målet för fiskeribyrån är att förvalta och vårda de naturliga förnyelsebara fiskresurserna i den åländska vattenmiljön, som utgör drygt tre fjärdedelar av landskapets areal, samt befrämja ett optimalt och hållbart nyttjande av dessa resurser för såväl närings- och företagsverksamhet som för husbehovs- och rekreationsändamål. Fiskevårdsverksamheten inom ramen för Ålands fiskodling i Guttorp utgör en viktig del av ett långsiktigt befrämjande av såväl yrkes- som rekreationsfiske och fisketurism.

Fiskeribyrån skall verka för att understödja en hållbar utveckling inom fiskerinäringen med målsättning att bibehålla näringens samhällsekonomiska betydelse, sysselsättningsgrad och värde.

Arbetet för att stödja utvecklingen av fiskerinäringen följer de mål, riktlinjer och

prioriteringar som uppställts i nationell strategisk plan för fiskerinäringen inom landskapet Åland för perioden 2007 - 2013 och operativt program för gemenskapsstöd från europeiska fiskerifonden på Åland 2007 - 2013 samt de regler och riktlinjer som gäller för övriga stödformer för fiskerinäringen.

Inom ramen för förvaltningsområdet ingår även att uppfylla gällande bestämmelser för EU:s gemensamma fiskeripolitik rörande kontroll och övervakning av fisket.

Under året planeras utökade insatser för att erhålla tillräcklig, jämförbar och pålitlig baskunskap om de kustnära fiskbeståndens tillstånd och levnadsförhållanden i syfte att stödja en långsiktigt hållbar förvaltning och nyttjande av fiskresurserna och vattenmiljön.

Utgifter

47.24.01. Främjande av fiskerinäringen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-15 759,31	-35 000	-40 000
(t.a. -18 794,00)		

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Verksamhetens kostnader innefattar drift och underhåll för lagstadgad satellitövervakning samt landskapets andel av service och uppdatering av det riksomfattande fiskeriregistret. Anslaget får även användas för information, möteskostnader, arvoden och lantmäteri samt mindre anskaffningar av material och förnödenheter. Anslaget innefattar därtill ca 10.000 euro för fiskeribiologiska undersökningar i samarbete med Husö biologiska station samt 18.000 euro för köpta tjänster och kostnader i anslutning till andra fiskeribiologiska utredningar och provfisken. Det utökade anslaget motiveras med att hitintills tillämpad provfiskemetod ersätts av den metod som numera utgör gällande praxis inom fiskeribiologisk övervakning. För att statistiskt säkerställa resultaten krävs att bägge metoder tillämpas under en övergångsperiod om tre år, vilket medför utökade personal-, material- och förnödenhetsutgifter. Föreslås att 1.500 euro avsätts för införskaffande av ny båttrailer för provfisken och övervakning.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-10 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-10 000
4100	Material och förnödenheter		-4 000
4300	Inköp av tjänster		-22 000
4800	Övriga utgifter		-2 500
1125	Maskiner och inventarier		-1 500
	Nettoanslagsbehov		**-40 000**

47.24.04 Nordiskt vattenbruksprojekt (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		

Momentet utgår.

47.24.05. Tekniskt stöd - strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0
(t.a. -7 829,39)		

Föreslås inte nya anslag under momentet. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängts under år 2008.

47.24.40. Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-21 286,30	-50 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för skadeersättningar enligt bestämmelserna i rikslagstiftningen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) som även tillämpas på Åland.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-50 000
	Anslagsbehov	**-50 000**

47.24.43. Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-1 000	-1 000

Föreslås ett anslag om 1.000 euro med hänvisning till lagen (FFS 331/58 13 §) om fiskeriförsäkringar.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-1 000
	Anslagsbehov	**-1 000**

47.24.44. Främjande av infrastruktur, marknadsföring och strukturpolitik

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-30 478,88	-70 000	-70 000

Föreslås ett anslag om 70.000 euro för att befrämja uppsamling av fjällfisk i skärgård och glesbygd enligt av landskapsregeringen fastställda riktlinjer samt åtgärder för att rationalisera hanteringen av fångsten i fiskehamnar och fisklandningsplatser i avsikt att förbättra fiskens kvalitet samt verksamhetens lönsamhet. Anslaget får även användas för åtgärder för att befrämja sportfiske och fisketurism.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-70 000
	Anslagsbehov	**-70 000**

47.24.49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-88 000,00	-88 000	-88 000

Föreslås ett anslag om 88.000 euro för rådgivningsverksamhet och information till fiskerinäringsföretagen som tillhandahålls av branschorganisationer eller annan lämplig aktör i enlighet med gällande ramavtal med Ålands hushållningssällskap r.f. gällande primärnäringsrådgivningen på Åland. Administrationen av avtalet sker i samarbete mellan jordbruks- och fiskeribyrån. Anslag för den övriga rådgivningen inom ramen för avtalet budgeteras under momentet 47.15.48.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-88 000
	Anslagsbehov	**-88 000**

47.26. EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		434 000	476 000
Konsumtionsutgifter	-2 318	-10 000	-20 000
Överföringsutgifter		-868 000	-952 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 318	-878 000	-972 000
Anslag netto	-2 318	-444 000	-496 000

Under år 2008 har strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013 tagits i bruk och det tidigare strukturprogrammet för perioden 2000 - 2006 avslutats och stängts varför inga nya anslag upptas under momenten som avser strukturstödsperioden 2000 - 2006.

Antagen nationell strategisk plan för fiskerinäringen inom landskapet Åland 2007 - 2013 och operativt program för gemenskapsstöd från europeiska fiskerifonden på Åland för programperioden 2007 - 2013 utgör grund för beviljande av stöd från europeiska fiskerifonden till fiskerinäringen på Åland under programperioden 2007 - 2013.

Det nya strukturprogrammet innehåller fem åtgärdslinjer
- yrkes- och binäringsfiske
- vattenbruk samt beredning, saluföring och handel
- gemensamma och kollektiva åtgärder
- hållbar utveckling av fiskeområden samt
- tekniskt stöd.

Den övergripande målsättningen är att förbättra lönsamheten och trygga återväxt och generationsväxling inom branschen som grund för ett optimalt, mångsidigt och hållbart nyttjande av fiskevatten och fiskresurser. Investeringar och åtgärder avsedda att befrämja nytänkande och utveckling av branschen prioriteras. Programmet möjliggör även finansiering av åtgärder för att främja en hållbar utveckling av näringen t.ex. i form av pilotprojekt såsom musselodling.

Strukturprogrammets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

EFF	Finansieringsram 2007 - 2013	Budgeterat 2007 - 2008	Förslag 2009	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.400.000	933.000	486.000	1.981.000
EU:s finansieringsandel	3.400.000	933.000	486.000	1.981.000
Sammanlagt	6.800.000	1.866.000	972.000	3.962.000

Inkomster

37.26.45. EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		0

Föreslås inte nya anslag under momentet. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängts under år 2008.

37.26.46. EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	434 000	476 000

Föreslås ett anslag om 476.000 euro för intäkterna från Europeiska fiskerifonden som medfinansiering av strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013.

Specifikation:

8100	Europeiska Unionen	476 000
	Totalt	**476 000**

Utgifter

47.26.04. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,94	-5 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro som utgör landskapets andel av åtgärdslinjen ”tekniskt stöd” inom finansieringsramen för strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013. Se även moment 47.26.05.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av en informationsutvecklare för den externa informationen om avdelningens finansieringsformer. Landskapets andel av kostnaderna utgör 50 %. Se även moment 47.17.05 och 47.01.01. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.26.05 och 47.17.06.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och löpande utvärdering av programmet. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.26.05.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-10 000
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-10 000**

47.26.05. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 158,91	-5 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro som utgör EU:s andel av åtgärdslinjen ”tekniskt stöd” inom finansieringsramen för strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013. Se även moment 47.26.04.

Inkomsten för år 2009 från Europeiska fiskerifonden upptas under moment 37.26.46.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-10 000
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-10 000**

47.26.40. Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inte nya anslag under momentet. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängts under år 2008.

47.26.41. Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-434 000	-476 000

Föreslås ett anslag om 476.000 euro för landskapets andel av strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013. Se även moment 47.26.46.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-476 000
	Anslagsbehov	**-476 000**

47.26.45. EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inte nya anslag under momentet. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har

avslutats och stängts under år 2008.

47.26.46. EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-434 000	-476 000

Föreslås ett anslag om 476.000 euro som Europeiska fiskerifondens medfinansiering av strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013. Se även momentet 47.26.41.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	-476 000
	Anslagsbehov	**-476 000**

47.30. ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIGHET

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 011	2 000	2 000
Konsumtionsutgifter	-1 186 321	-1 273 000	-1 353 000
Överföringsutgifter	-1 858 495	-2 100 000	-2 380 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-3 044 816	-3 373 000	-3 733 000
Anslag netto	-3 043 805	-3 371 000	-3 731 000

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (Ams) är en självständig myndighet som är underställd landskapsregeringen. Landskapsregeringen handhar den allmänna administrativa styrningen och övervakningen av arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten. Landskapsregeringen tillsätter en rådgivande delegation för myndigheten.

Myndighetens organisation och verksamhet regleras av LL (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. De service- och förvaltningsuppgifter samt övergripande mål som ankommer på myndigheten regleras av LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, LL (2006:76) om studiestöd, LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt eventuell annan lagstiftning. Myndigheten kan också handha tjänster eller ge service med stöd av budgetbeslut eller genom särskilda överenskommelser. På den grunden handhar myndigheten t.ex. systemet med högskolepraktikanter och det åländska systemet för ansökning och antagning till utbildning efter grundskolan. I anslutning till myndigheten verkar Ålands arbetskraftskommission.

Landskapsregeringens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt hög sysselsättningsgrad och låg öppen arbetslöshet, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete och lön på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och att förhindra utslagning från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitiken ska bedrivas i samspel med näringspolitiken och utbildningspolitiken så att man främjar samhällsutvecklingen, utvecklar informationssamhället, stöder kompetensutvecklingen i arbetslivet, gynnar de befintliga företagens tillväxt och konkurrenskraft samt uppmuntrar till nyföretagande.

År 2009 har av landskapsregeringen proklamerats som Företagsamhetens år vilket för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets del innebär en ännu starkare fokusering på att hjälpa företagen att rekrytera den arbetskraft de behöver. Resurser krävs fortsättningsvis för rekryteringsaktiviteter utanför Åland, där konkurrensen om den välutbildade arbetskraften förväntas hårdna ytterligare allt eftersom pensionsavgångarna ökar. Samtidigt har det inletts en inbromsning av tillväxten vilket kan komma att få återverkningar på arbetsmarknaden i form av något ökad arbetslöshet. Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet avser att möta sådana förändringar med en fortsatt hög aktivitetsnivå vad gäller aktiverande och förebyggande åtgärder.

Inkomster

37.30.20. Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 011,18	2 000	2 000

Föreslås en inkomst om 2.000 euro från bl.a. ersättningar från Migrationsverket för handläggningen av beslut och utlåtanden angående utländsk arbetskraft samt ersättningar från Pensionsskyddscentralen för hanteringen av uppgifter om examina utomlands som avläggs av åländska studerande.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	2 000
	Totalt	**2 000**

Utgifter

47.30.20. Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-993 174,93	-1 026 000	-1 094 000
(t.a. -150 908,44)		

Föreslås ett anslag om 1.094.000 euro för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsutgifter.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. I övriga löner och arvoden ingår ersättningar till medlemmarna i arbetskraftskommissionen och den rådgivande delegationen för myndigheten.

I övrigt upptas under momentet utgifter för administration, information och marknadsföring, ADB, lokalhyror, städtjänster, expert- och utredningstjänster, resor, personalaktiviteter m.m. I anslaget för maskiner och inventarier ingår kostnader för utbyte av kopieringsutrustning.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		18	18	18
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-762 000		
	- övriga löner och arvoden	-11 000		
	- personalkostnadsersättningar	1 000	-772 000	

4100	Material och förnödenheter		-19 000
4200	Hyror		-104 000
4300	Inköp av tjänster		-138 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-25 000	
	- representation	-2 000	
	- övrigt	-4 000	-31 000
1125	Maskiner och inventarier		-30 000
	Nettoanslagsbehov		**-1 094 000**

47.30.23. Arbeta och bo på Åland (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-123 781,49	-135 000	-144 000
(t.a. -1 475,25)		

För genomförande av verksamheten inom ramen för Arbeta & Bo på Åland föreslås ett anslag om 144.000 euro. Det övergripande målet är att bredda rekryteringsunderlaget för det åländska arbetslivet, motverka kompetensflykt samt att verka för en ökad inflyttning av personer och företag som kan öka diversifieringen av det åländska näringslivet. Detta uppnås genom att

- utveckla, uppdatera och marknadsföra relevanta webbplatser
- upprätthålla, underhålla och utveckla register över ”ålänningar i världen” och andra ålandsintresserade
- bygga upp kontaktnät med rekryteringsföretag, utbildningsinstitutioner, stiftelser, projekt m.m. främst i våra närregioner för att vidga kontakterna för det åländska arbetslivet vad gäller rekrytering och idéutbyte
- förmedla kontakter mellan det åländska arbetslivet och presumtiv arbetskraft utanför Åland
- hålla en hög kunskapsnivå beträffande det åländska samhällets och arbetslivets nuvarande och framtida behov av arbetskraft
- delta i och anordna kontaktskapande möten och rekryteringstillfällen m.m. samt
- informera om möjligheter att etablera och driva företag på Åland.

I anslaget ingår avlönande av tillfällig personal enligt bilaga 5. I övrigt ingår utgifter för utvecklande av webbsidorna, informationsmaterial, marknadsföring och annonsering, kostnader i samband med deltagande i rekryteringstillfällen och mässor, föreläsararvoden samt lokalkostnader.

		År 2007	År 2008	År 2009
Tillfälliga tjänster		2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-76 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-76 000
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4200	Hyror		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-50 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- representation	-1 000	
	- övrigt	-1 000	-12 000
	Nettoanslagsbehov		**-144 000**

47.30.24. Praktikantplatser för högskolestuderande

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-69 364,79	-112 000	-115 000

För praktikantplatser för högskolestuderande föreslås ett anslag om 115.000 euro. Praktikplatserna används i syfte att motverka kompetensflykt från landskapet genom att ge åländska högskolestuderande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde eller via utredningsarbete knyta kontakter med arbetslivet på Åland med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är dimensionerat för att erbjuda ca 30 studerande en praktikanställning om ca 2 månader vardera.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-115 000
	- personalkostnadsersättningar	0
	Nettoanslagsbehov	**-115 000**

47.30.50. Arbetslöshetsersättningar (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-977 615,13	-1 150 000	-1 250 000

Föreslås ett anslag om 1.250.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Ur landskapets medel erläggs dels grunddagpenning och dels arbetsmarknadsstöd i enlighet med LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ökningen föranleds av en höjning av stödbeloppen och en mindre ökning av antalet dagpenningsdagar.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-1 250 000
	Anslagsbehov	**-1 250 000**

47.30.52. Specialutgifter för arbetskraftsservicen

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-6 037,87	-40 000	-40 000

För specialutgifter för arbetskraftsservicen föreslås ett anslag om 40.000 euro. Ur anslaget erläggs dagtraktamenten och resekostnader vid arbetsprövning i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget kan också användas för att täcka övriga kostnader för utredande av arbets- och utbildningsförutsättningar eller lämplighet för yrke och för placering i arbete av handikappade enligt enahanda grunder som i riket (FFS 2002:1295 och 1346). Momentet kan även användas för att täcka tilläggskostnader för t.ex. praktikplatser utanför landskapet i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-40 000
	Anslagsbehov	**-40 000**

47.30.53. Utbildningsstöd (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-63 727,43	-60 000	-90 000

Föreslås ett anslag om 90.000 euro för täckande av deltagarnas kostnader för utbildningsstöd, reseersättning, uppehälle och logi i samband med sådan utbildning som anordnas i enlighet med LL (1988:39) om sysselsättningsfrämjande utbildning.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-90 000
	Anslagsbehov	**-90 000**

47.30.54. Sysselsättningens främjande (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-811 114,29	-850 000	-1 000 000

Föreslås ett anslag om 1.000.000 euro för genomförande av landskapsregeringens sysselsättningspolitiska målsättningar.

Under momentet upptas anslag för sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsområde i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget används för projektinriktade och stödinriktade åtgärder för arbetslösa arbetssökande och täcker kostnader för projekt, anställningar med sysselsättningsstöd, arbetspraktik m.m. Anslaget kan också användas för att skapa möjligheter till individuella lösningar för enskilda genom sysselsättningsfrämjande utbildningsåtgärder. Av större projekt kan nämnas de två arbetsmarknadsintegreringsprojekt, ett inriktat på ungdomar och ett på långtidsarbetslösa, som bedrivs i Ålands Fredsförening-Emmaus' regi, d.v.s. Katapult och Byggreturen, samt de vägledande kurser för långtidsarbetslösa som upphandlas av Korsnäs Kurscentral. I momentet ingår också delfinansiering av föreningen Företagsam Skärgård r.f. för att underlätta myndighetens verksamhet i skärgården. En mera detaljerad information om projekt och åtgärder finns i den verksamhetsplan med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet som landskapsregeringen antar årligen.

Anslaget kan också användas för anställning av tillfällig personal med uppgift att bearbeta arbetsmarknaden för att underlätta för exempelvis funktionshindrade att komma ut på den öppna arbetsmarknaden, samt motverka ”flaskhalsar” och underlätta rekryteringen för sektorer med stort behov av personal.

Ökningen föranleds av en väntad volymökning dels beroende på ett något försämrat arbetsmarknadsläge med åtföljande ökande behov av insatser, dels på grund av ett ökande antal ansökningar om förlängning av sysselsättningsåtgärder i fall där andra alternativ saknas.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden	-160 000	
	- personalkostnadsersättningar	0	-160 000
4100	Material och förnödenheter		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-60 000

4800	Övriga utgifter	-4 000
8203	Arbetsmarknad	-775 000
	Nettoanslagsbehov	**-1 000 000**

47.41. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter		-4 000	
Summa utgifter	0	-4 000	0
Anslag netto	0	-4 000	0

Programmet är under avslutande. Inga anslag upptas.

Utgifter

47.41.50. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Programmet är under avslutande. Inga anslag upptas.

47.41.55. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0 tb -4 000	0

Programmet är under avslutande. Inga anslag upptas.

47.44. ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-102 707	-210 000	-260 000
Summa utgifter	-102 707	-210 000	-260 000
Anslag netto	-102 707	-210 000	-260 000

Ålands teknologicentrum (ÅTC) är en enhet vid näringsavdelningens allmänna byrå som arbetar med utveckling av innovationssystem och innovationer. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. En central uppgift för ÅTC är att höja den tekniska kompetensnivån i hela landskapet samt främja kontakterna mellan näringsliv, högskola och den offentliga sektorn.

ÅTC bistår åländska företag, personer och organisationer i de olika stegen av en utvecklingsprocess från test av idé till marknadsintroduktion. Inkubatorverksamheten syftar till att ge struktur och trovärdighet till framväxande projekt eller nystartade företag. Genom att förse entreprenörer med service och stöd som kom-

pletterar och utvecklar deras talang maximerar inkubatorn potentialen av entreprenöriell förmåga. För att nå resultat krävs samarbete mellan näringslivet, utbildningen och förvaltningen där bl.a. Ålands Industrihus Ab, Ålands Utvecklings Ab, Högskolan på Åland samt näringsavdelningen är centrala samarbetspartners. Därutöver är ett välutvecklat samarbete med organisationer och nätverk regionalt, nationellt och internationellt viktigt för att stärka kunskapsbasen och ge goda förutsättningar för en bred och modern teknikutveckling inom landskapet.

ÅTC främjar innovationer genom information, kurser, seminarier, demonstration av ny teknologi, konsultuppdrag, projektledning, inkubatorverksamhet och ett aktivt deltagande i konceptet Kvarteret iTiden. Inkubatorverksamheten ska fånga upp nya idéer och hjälpa fram entreprenörer till kommersialisering och företagsbildning. Teknologistöd kompletteras av riskkapital (Ålands Utvecklings Ab) och kompetensutveckling (Högskolan på Åland).

Mål för ÅTC:s verksamhet under år 2009 är att
- driva och vidareutveckla företagsinkubatorn Växthuset
- öka andelen företag i Växthuset som drivs av kvinnor
- tillsammans med näringsavdelningen, Ålands Utvecklings Ab, Ålands Industrihus Ab och utbildnings- och kulturavdelningen arbeta för att utveckla det åländska affärs- och innovationssystemet
- bistå i underhåll av datasystemen i några av landskapsregeringens utlokaliserade enheter samt
- genomföra Företagsamhetens år tillsammans med näringsavdelningen, Ålands Handelskammare och Ålands Företagarförening.

Utgifter

47.44.20. <u>Ålands teknologicentrum - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-102 707,07	-210 000	-260 000
(t.a. -161 190,81)	(t.a. -90 000)	(t.a. -93 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett nettoanslag om 260.000 euro för verksamhet i enlighet med den i kapitelmotiveringen angivna inriktningen.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Utvecklandet av företagsinkubatorn Växthuset är en viktig åtgärd i landskapsregeringens arbete att främja entreprenörandan på Åland. I syfte att främja och stöda innovationer och utveckling av ett brett näringsliv påbörjade ÅTC år 2008 ett affärsutvecklingsprojekt inom ramen för företagsinkubatorn. Projektet ”Företagssteget" är 3-årigt och delfinansieras med medel ur Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013. Projektet omfattar bl.a. ett ökat samarbete mellan högskolan, förvaltningen och näringslivet, i syfte att främja och utveckla ny teknik till nya affärsidéer. Inom ramen för projektet finns en tillfällig tjänst som affärsutvecklare.

Anslaget möjliggör tillfälliga projektanställningar och inköp av tjänster för ökad flexibilitet att vid olika tillfällen knyta nödvändig kompetens till ÅTC.

Verksamheten kan delfinansieras genom inkomster från konsultverksamhet, kursverksamhet samt genom att bedriva projektverksamhet med andra finansieringskällor. En större del av inkomsterna hör till genomförande av ett EU medfinansierat projekt som planeras pågå under åren 2008 - 2010. Föreslås med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) att inkomsterna kan gottskrivas

momentet.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster			3	3
Tillfälliga tjänster			1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande		3		

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-165 765	
	- tillfälliga tjänster	-46 964	
	- övriga löner och arvoden	-29 071	
	- personalkostnadsersättningar	0	-241 800
4100	Material och förnödenheter		-24 000
4200	Hyror		-70 000
4300	Inköp av tjänster		-45 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 200	
	- representation	-2 000	
	- övrigt	-3 000	-15 200
1112	Immateriella rättigheter		-10 000
1125	Maskiner och inventarier		-10 000
3000	Inkomster av verksamheten		20 000
3900	Verksamhetens övriga inkomster		43 000
	Nettoanslagsbehov		**-353 000**
	Användning av tidigare års anslag		93 000
	Förslag		**-260 000**

47.46. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-643 086	-865 000	-757 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-643 086	-865 000	-757 000
Anslag netto	-643 086	-865 000	-757 000

Den övergripande målsättningen för försöksstationen skall vara att genom sin verksamhet producera information och utveckla metoder som bidrar till att stärka de enskilda lantbruksföretagens konkurrenskraft och minska deras miljöpåverkan.

För att nå detta skall försöksstationen
- ha fokus på försök inom områden där den ekonomiska nyttan är störst
- vara inriktad på utvecklande verksamhet
- ha viss fast verksamhet och därutöver en uppdragsorienterad verksamhet med beställningar från näringen, dessutom skall man medverka till att göra förstudier av olika aktuella och intressanta företagsidéer
- med fokus på råvaran ingå i ett nätverk för utvecklande av småskalig livsmedelsförädling samt
- hålla en öppen dialog med konsumenterna.

Förutom olika försök i säsongväxthus och på friland skall försöksstationen arbeta med att vidareutveckla prognosverksamheten, utveckla precisionsodlingen, minska användningen av kemiska bekämpningsmedel och utreda olika kvalitets-

höjande åtgärder inom lantbruket. Till verksamheten hör frågor med stort intresse för en bredare krets än lantbruket.

Förutom olika försök i säsongväxthus och på friland skall arbeta med att vidareutveckla prognosverksamheten, utveckla precisionsodlingen, minska användningen av kemiska bekämpningsmedel och utreda olika kvalitetshöjande åtgärder inom lantbruket.

Till verksamheten hör frågor med stort intresse för en bredare krets än lantbruket.

Delmål
- ett uthålligt och resurssnålt odlingssystem anpassat för de åländska förhål - landena, genom utveckling av såväl integrerad produktion (IP) som ekologisk odling (EKO)
- produktion av högkvalitativa produkter bl.a. genom analysering av mineral innehåll och antioxidanter i olika produkter
- utvecklande av prognosinstrument inom flera odlingsinriktningar för att minimera gödsling och kemisk bekämpning
- snabb distribution av producerade resultat via såväl muntlig som skriftlig information till kunderna samt
- bistå i arbetet med att ta bioenergiråvaror från jordbruket.

Utgifter

47.46.20. <u>Försöksverksamheten - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-643 086,45	-725 000	-757 000
(t.a. -67 250,00)		

För försöksverksamheten föreslås ett nettoanslag om 757.000 euro. En plan för verksamheten vid försöksstationen fastställs årligen av landskapsregeringen.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för säsongarbetskraft.

I anslaget ingår medel för investeringar för att förnya fordons-, maskin- och redskapsparken.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att inkomster från försäljningsintäkter för produkter och hyror för tjänstebostäder kan gottskrivas momentet.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	9	8 *	8
Tillfälliga tjänster	1		
Personal i arbetsavtalsförhållande	4	4	4

*2 tjänster överförda till moment 47.46.21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-359 439	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-173 750	
	- övriga löner och arvoden	-3 197	
	- övriga personalutgifter	-2 214	
	- personalkostnadsersättningar	4 000	-534 600
4100	Material och förnödenheter		-69 200

4200	Hyror		-5 400
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	-48 200	
	- tryckningstjänster och annonsering	-10 000	
	- expert- och utredningstjänster	-30 000	
	- övriga tjänster	-24 600	-112 800
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-3 500	
	- övrigt	-3 500	-7 000
1112	Immateriella rättigheter		-4 000
1125	Maskiner och inventarier		-50 000
3000	Inkomster av verksamheten		
	- försäljning av produkter	7 000	
	- övriga intäkter	2 000	9 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		17 000
	Nettoanslagsbehov		**-757 000**

47.46.21. Laboratorieverksamheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-140 000	

Momentet utgår. Se moment 35.60.21 och 45.60.21.

47.52. SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	46 600		15 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter		-1 500 000	
Summa utgifter	0	-1 500 000	0
Anslag netto	46 600	-1 500 000	15 000

Jordbruksbyrån förvaltar ett antal egendomar på Åland. Stommen i markegendomen utgörs av kungsgårdarna. Landskapsregeringen ser ett värde i att ha jordegendomar som kan användas till nytta för framtida regionala och samhällsutvecklande satsningar.

De övriga jordegendomarna som förvaltas av jordbruksbyrån kommer under året att i huvudsak utarrenderas till jordbrukare.

Inkomster

37.52.20. Skötsel av jordegendomar - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
46 599,52	0	15 000

Föreslås en nettoinkomst uppgående till 15.000 euro. Anslaget avser inkomster i form av arrenden och hyresintäkter. Därtill föreslås att momentet med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) kan påföras kostnader för sedvanligt underhåll, reparationer och driftskostnader för landskapets jordbruksfastigheter,

skatter m.m.

Investeringar som planeras utförda under år 2009 avser att förbättra fastigheternas skick. Utgifterna skall delvis återbetalas genom förhöjda arrenden. Landskapsregeringens ambition är att alla fastigheter i landskapets ägo skall bli representativa och i gott skick.

Specifikation:

4100	Material och förnödenheter	-8 000
4300	Inköp av tjänster	-8 000
4800	Övriga utgifter	-7 000
1122	Byggnader	-28 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	66 000
	Nettoinkomst	**15 000**

Utgifter

47.52.77. Anläggande av golfbana i Godby/Ämnäs (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-1 500 000	

Momentet utgår. Bidrag för anläggande av en golfbana beviljas av anslag under moment 47.03.44.

47.55. SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	130 465	148 000	158 000
Konsumtionsutgifter	-88 464	-120 000	-122 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-88 464	-120 000	-122 000
Anslag netto	42 001	28 000	36 000

Den övergripande målsättningen för landskapets skogsinnehav är att långsiktigt förvalta markerna så att den virkesproducerande förmågan bevaras samtidigt som den biologiska mångfalden och de kulturella och sociala värdena beaktas. Speciell vikt läggs vid att hålla markerna öppna och tillgängliga för allmänhetens rekreationsbehov samt för informations-, forsknings- och försöksverksamhet.

Landskapets skogar förvaltas enligt skogsbruksplanen för åren 2004 - 2013 samt enligt de anvisningar för skötseln av landskapets skogsfastigheter som fastställts av landskapsregeringen. De skogar som förvaltas av skogsbruksbyrån omfattas till sin helhet av skogscertifieringssystemet PEFC.

Virkesförsäljningen ger förutom inkomster till landskapet, råvara till förädlingsindustrin och arbetsplatser för skogsarbetare och entreprenörer. Målsättningen för år 2009 är en avverkningsvolym på ca 3.700 m^3.

Inkomster

37.55.20. Skötsel av egna skogar - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
130 464,57	148 000	158 000

Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:

Försäljning av virke ca 3.700 m^3	129.500 euro
Jaktarrenden	15.300 euro
Markarrenden	9.600 euro
Hyresinkomster	3.600 euro
	158.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	129 500
3300	Hyresinkomster och ersättningar	28 500
	Totalt	**158 000**

Utgifter

47.55.20. Skötsel av egna skogar - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-88 463,80 (t.a. -6 745,73)	-120 000	-122 000

Föreslås ett anslag om 122.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Avverkning	58.000 euro
Terrängtransport	13.000 euro
Skogsvård	34.000 euro
Underhåll av vägar och diken	10.000 euro
Drift av fastigheter (Berg)	3.000 euro
Övrigt (viltvård m.m.)	4.000 euro
	122.000 euro

	År 2007	År 2008	År 2009
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter			
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-83 000		
	- personalkostnadsersättningar		0	-83 000
4100	Material och förnödenheter			-8 000
4300	Inköp av tjänster			-23 000
4800	Övriga utgifter			-7 000
1125	Maskiner och inventarier			-1 000
	Nettoanslagsbehov			**-122 000**

47.58. ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-378 486	-425 000	-483 000
Summa utgifter	-378 486	-425 000	-483 000
Anslag netto	-378 486	-425 000	-483 000

Målet för verksamheten är att skapa goda förutsättningar för det småskaliga yrkesmässiga kust- och skärgårdsfisket samt sportfisket och fisketurismen. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Verksamheten inriktas huvudsakligen på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål i syfte att stärka och upprätthålla lokala fiskbestånd som är föremål för yrkes- och fritidsfiske. Målsättningen är att under året för utplantering producera ca 150.000 smolt av havsöring, ca 140.000 1-somriga sikyngel samt ca 2 miljoner nykläckta gäddyngel. Laxproduktionen beräknas bli ca 10.000 smolt under året.

En del av efterfrågan på gäddyngel kommer att täckas genom inköp från privata aktörer. Ca 1 miljon gäddyngel beräknas inköpas under år 2009. Produktionen vid Ålands fiskodling styrs delvis av efterfrågan men långsiktigheten som måste finnas i produktionen medför att periodvis kommer produktion och efterfrågan inte att sammanfalla. År 2008 var produktionen av havsöring större än efterfrågan vilket även beräknas vara fallet under år 2009 trots att efterfrågan bedöms stiga. Överskottet utplanteras som allmännyttiga utplanteringar i landskapets regi. Efterfrågan på sikyngel steg under år 2008 vilket även bedöms vara fallet under år 2009 varför produktionsmålet för år 2009 höjs jämfört med tidigare år .

Inkomster

37.58.75. Inkomster för grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		0

Föreslås ingen inkomst.

Utgifter

47.58.20. Ålands fiskodling, Guttorp - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-378 485,54 (t.a. -91 188,00)	-425 000	-483 000

Föreslås ett nettoanslag om 483.000 euro för driften av Ålands fiskodling, inkluderande löner, driftskostnader, anskaffningar och inkomster. Höjningen av ansla-

get föranleds av ökade kostnader för driften samt införskaffande av en ny syrgas-anläggning.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av städare samt extra arbetskraft under en tid av året.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	4	3 *	3

* 1 tjänst överförd till moment 47.01.01

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-114 798	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-175 202	
	- personalkostnadsersättningar	0	-290 000
4100	Material och förnödenheter		-187 700
4200	Hyror		-300
4300	Inköp av tjänster		-28 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-5 000	
	- övrigt	-1 000	-6 000
1125	Maskiner och inventarier		-20 000
3000	Inkomster av verksamheten		40 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		9 000
	Nettoanslagsbehov		**-483 000**

47.58.75. Grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00		0

Föreslås inget anslag.

38./48. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	1 032 100	1 096 000	1 141 000	4,1%	10,6%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-23 240 617	-21 715 000	-23 971 000	10,4%	3,1%
Överföringsutgifter	-2 227 962	-2 504 000	-2 835 000	13,2%	27,2%
Realinvesteringsutgifter	-8 445 181	-11 254 000	-6 375 000	-43,4%	-24,5%
Lån och övriga finansinvesteringar					
Summa utgifter	-33 913 760	-35 473 000	-33 181 000	-6,5%	-2,2%
Anslag netto	-32 881 660	-34 377 000	-32 040 000	-6,8%	-2,6%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl.tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-551 456	-703 000	-721 000	2,6%	30,7%
Övrig trafik	-2 214 474	-2 087 000	-2 456 000	17,7%	10,9%
Sjötrafiken	-23 872 511	-21 261 000	-17 691 000	-16,8%	-25,9%
Kostnader för väghållning	-7 051 334	-10 400 000	-11 102 000	6,8%	57,4%
Vägunderhållsverksamhet	0	0	0	0,0%	0,0%
Projektering, mark- och vattenplanering	-223 986	-295 000	-385 000	30,5%	71,9%
Motorfordonsbyrån		-727 000	-826 000	13,6%	
Summa	-33 913 760	-35 473 000	-33 181 000	-6,5%	-2,2%

48.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	50 166	53 000	55 000
Konsumtionsutgifter	-551 456	-703 000	-721 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-551 456	-703 000	-721 000
Anslag netto	-501 290	-650 000	-666 000

Trafikavdelningens mål är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett så ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på en rimlig och säker trafik tillgodoses. Avdelningens organisation utvecklas ständigt på ett ändamålsenligt sätt. Förvaltningens roll som serviceinrättning i allmänhetens tjänst betonas.

Allt trafikarbete sker med utgångspunkt i landskapsregeringens handlingsprogram, landskapets budget samt gällande trafiksäkerhetsplan och trafikplan.

Trafikens struktur byggs upp kring fem olika trafikområden i anslutning till huvudled 1 (Mariehamn-Berghamn), huvudväg 2 (Mariehamn-Prästö), huvudväg 3 (Mariehamn-Långnäs), huvudväg 4 (Godby-Geta) och skärgården.

Det trafiknät landskapet administrerar består av:
640 km lands- och bygdevägar

60 km gång- och cykelvägar inkl. belagda vägrenar
Lemströms kanal jämte svängbro
61 broar
Kumlinge flygfält
10 helikopterplattor
8 linstyrda färjor, varav 1 färja på driftsentreprenad och 2 färjor i reserv
8 frigående färjor, varav 2 färjor i kompletterande trafik
3 privata färjor, på totalentreprenad
2 förbindelsebåtar
3 oljebekämpningsfarkoster
25 hamnar och färjfästen samt ett antal bryggor, fastigheter, byggnader och övriga anläggningar till stöd för verksamheten.

I det totala trafiknätet ingår dessutom 277 km kommunalvägar, de bilfärjor/kryssningsfartyg och övriga fartyg som trafikerar landskapet samt hamnar och flygfält för den externa trafiken.

En ny färja till Föglölinjen levereras under våren 2009 varvid antalet färjor ökar till 9.

Inkomster

38.01.01. Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
50 165,51	53 000	55 000

Föreslås en inkomst om 55.000 euro. Av detta avser 37.000 euro inkomst från social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning, som årligen erlägger de till landskapet Åland hörande trafikförsäkringsavgifterna.

Därtill ingår en inkomst om 3.500 euro i avgifter för de kurser om alkohol och trafik som anordnas enligt 36 § 5 momentet körkortslagen (1991:79, ändrad 47/2000) för landskapet Åland.

Som inkomst av trafikavdelningens myndighetsbeslut beräknas 14.500 euro inflyta.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	55 000
	Totalt	**55 000**

Utgifter

48.01.01. Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-551 455,89 (t.a. -220,00)	-703 000	-721 000

Föreslås ett anslag om 721.000 euro för trafikavdelningens allmänna förvaltning. Anslaget för personalutgifter avser avlönande av den inom trafikförvaltningen verksamma personalen enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som teknisk inspektör (lkl A26) indras och att en tjänst som

biträdande avdelningschef (lkl A26) inrättas fr.o.m. 1.5.2009 för att bättre kunna möta avdelningens förändrade behov av resurser och kompetens.

I överensstämmelse med landskapsregeringens åtgärdsplan föreslås att en tjänst som trafikkoordinator (lkl A17) med arbetsställe i skärgården inrättas fr.o.m 1.8.2009. Till arbetsuppgifterna hör bl.a. arbetet med att utarbeta turlistor för färj- och busstrafiken samt bokning av plats på skärgårdsfärjorna.

I anslaget har beaktats medel för trafiksäkerhetsarbetets allmänna omkostnader. Anslaget kan även användas till konsultarvoden för personal- och organisationsutveckling, arbetarskydd, informationsteknologi samt miljöarbete m.m. Anslaget inkluderar även medel för personalens yrkesspecifika fortbildningsbehov.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		11	10,5	11,5
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	-568 400		
	- personalkostnadsersättningar		0	-568 400
4100	Material och förnödenheter			-30 000
4300	Inköp av tjänster			-79 500
4800	Övriga utgifter			
	- resor	-30 000		
	- representation		-3 500	-33 500
1125	Maskiner och inventarier			-9 600
	Nettoanslagsbehov			**-721 000**

48.10. ÖVRIG TRAFIK

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	50 480		
Konsumtionsutgifter	-50 610	-52 000	-61 000
Överföringsutgifter	-2 114 269	-2 035 000	-2 395 000
Investeringsutgifter	-49 595		
Summa utgifter	-2 214 474	-2 087 000	-2 456 000
Anslag netto	-2 163 994	-2 087 000	-2 456 000

De under kapitlet föreslagna anslagen medger i stort oförändrad service- och verksamhetsnivå.

Flygtrafiken österut upprätthålls på kommersiell basis medan trafiken västerut under hösten 2008 upphandlas för tidsperioden 1.3.2009 - 29.2.2012.

Omfattningen av busskollektivtrafiken hålls på i stort nuvarande nivå. Sedan juni 2007 tillämpas en ersättningsstruktur som är enklare att administrera för landskapet och som innebär en över lag lägre taxa och därför förväntas uppmuntra resenärer att välja kollektivtrafik. En ökning av matartrafiken beror på ökat bussåkande efter taxeändringen år 2007. Flere turer behövs för att tillgodose trafikbehovet. Arbetet med förändring av busstrafikens turlistor pågår och arbetet väntas vara klart under början av år 2009.

Oljeskyddsberedskapen sköts i samarbete med räddningsväsendet och Ålands Sjöräddningssällskap r.f. enligt särskilda direktiv och anvisningar.

Inkomster

38.10.04. Inkomster av oljesanering

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Ingen inkomst föreslås för år 2009.

38.10.70. Inkomster från oljeskyddsfonden

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
50 480,30	0	0

Ingen inkomst föreslås för år 2009.

Utgifter

48.10.04. Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-50 610,47	-52 000	-61 000

Föreslås ett anslag om 61.000 euro. Anslaget avser kostnader för de inom landskapet verksamma oljeskyddsfarkosterna och underhåll av övrig oljebekämpningsutrustning samt driftskostnader för oljebekämpningsverksamheten och oljeskyddslagret. Nivåhöjningen av anslaget beror på att otidsenlig utrustning och instrument bör förnyas i snabbare takt.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst		-3 600
4100	Material och förnödenheter		-26 400
4300	Inköp av tjänster		-30 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-500	
	- representation	-500	-1 000
	Anslagsbehov		**-61 000**

48.10.40. Understöd för flygtrafik

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-568 502,22	-595 000	-595 000

Rubriken ändrad.
Föreslås ett anslag om 595.000 euro för upprätthållande av trafik under år 2009 på flyglinjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda. Av denna summa utgör 95.000 euro kostnaden för perioden januari-februari enligt gällande avtal för perioden 14.8.2006 - 28.2.2009, medan resterande 500.000 euro uppskattas utgöra kostnaden för perioden mars-december 2009 i ett nytt avtal som under vintern ingås beträffande flygtrafik för perioden 1.3.2009 - 29.2.2012. Landskapsregeringen eftersträvar att trafiken nästa avtalsperiod skall bedrivas med miljövänligt bränsle.

Från 14.8.2006 till 31.12.2006 var passagerarantalet i snitt 9,6 per enkeltur medan siffran under de fem första månaderna av år 2008 har varit 12,1.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	-595 000
	Anslagsbehov	**-595 000**

48.10.45. Understöd för kollektivtrafik

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 545 767,08	-1 430 000 tb -10 000	-1 800 000

Föreslås ett anslag om 1.800.000 euro för upprätthållande av trafik under år 2009 enligt fastställd turlista inkluderande 6.000 euro för Ålandstrafikens informationsverksamhet såsom tryckning av bussturlistor och spridning av dessa. Ökningen av anslaget föranleds av en stegring av busskostnadsindex.

Inför hösten 2007 har en förändring av taxorna gjorts, vilket uppmuntrar till användning av kollektivtrafik. Landskapsregeringen inhämtar årligen kommunernas utlåtanden om utformningen av den regionala kollektivtrafiken och fastställer tidtabellerna och biljettpriserna och avgifterna för månadskort. Busstidtabellerna samordnas med skärgårdstrafikens turlistor för de frigående färjorna. Trafikidkaren/entreprenören är skyldig att föra statistik över trafiken.

Enligt ingånget avtal för perioden juni 2007 - juni 2010 behåller trafikidkaren/entreprenören inkomsterna från den trafik som bedrivs, samt erhåller ett stöd per redovisad turlistad kilometer (ca 820.000 km). Ekonomisk slutreglering sker årsvis i efterskott.

Av anslaget beräknas 100.000 euro användas till ökad glesbygds- och matartrafik som bedöms vara ekonomiskt försvarbar att bedrivas och som handhas av respektive kommun med understöd från landskapsregeringen. Anslaget ökas från 50.000 euro till 100.000 euro och trafiken skall vara kontinuerlig och koordineras med linjetrafiken. Kommunerna skall kunna erhålla stöd uppgående till 80 % av de direkta kostnaderna förknippade med trafiken. Inga avgifter skall tas för denna trafik med tanke på den fastställda maxtaxan för linjetrafiken.

En arbetsgrupp överväger för närvarande hur en reformering av systemet för busskollektivtrafiken kan förnyas. Förslag inbegärs från de berörda kommunerna beträffande strukturen i tidtabellerna samtidigt som utformningen av avgifterna granskas varvid införande av ett s.k. ungdomskort övervägs. Avsikten är att i budgetförslaget för år 2010 presentera de förslag till ändringar som arbetet ger anledning till.

Passagerarstatistik för busstrafiken under en treårsperiod framkommer av nedanstående tabell:

Linje	År 2005	År 2006	År 2007
1	114 337	129 064	113 932
2	35 772	34 277	36 323
3	22 869	30 520	31 417
4	58 685	51 894	53 287
5	59 705	60 027	49 967
6	15 020	12 865	9 691

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-6 000
8205	Övrigt näringsliv	-1 794 000
	Anslagsbehov	**-1 800 000**

48.10.70. Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-49 594,63		0

Under momentet föreslås inget anslag.

48.20. SJÖTRAFIKEN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	734 492		
Konsumtionsutgifter	-18 031 146	-15 042 000	-16 751 000
Överföringsutgifter		-219 000	-240 000
Investeringsutgifter	-5 841 364	-6 000 000	-700 000
Summa utgifter	-23 872 511	-21 261 000	-17 691 000
Anslag netto	-23 138 018	-21 261 000	-17 691 000

Sjötrafikenheten ombesörjer trafik med frigående färjor på nedannämnda linjer enligt av landskapsregeringen fastställda turlistor samt viss menförestrafik. Därutöver utbetalas stöd för varutransporter till skärgården.

Verksamheten upprätthålls i stort på samma nivå som år 2008. Turlista för åren 2008 - 2010 är fastställd men förutsätter att medel beviljas i årsbudget. Arbetet med turlistan för tiden 2011 och framåt påbörjas under året med målet att kunna fastställa turlistan senast inom februari 2010.

En utbyggnad av fullständigt kortruttssystem på norra och södra linjen kräver omfattande investeringar som inte kan åstadkommas på några få år. Därför görs årliga och kontinuerliga delinvesteringar så att alla projekt passar in i det framtida helhetskonceptet.

Det nya bokningsprogrammet har öppnats för bokning för registrerade användare över Internet.

Ett klargörande om EU:s direktiv om färjors läckstabilitet och dess betydelse för landskapets färjflotta saknas fortfarande. Ansvaret för frågan ligger hos Sjöfartsverket.

Medel för varutransporter till skärgården respektive upphyrning av tonnage finns upptaget under egna moment.

Under år 2009 avser landskapsregeringen att se över förbindelsebåtarnas skick och hur trafiken med dem skall organiseras. Trafiken med m/s Gåsö upphör i början på året, varefter fartyget kan säljas.

Norra linjen

Sträcka:	Vårdö-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma		
Trafikvolym:	1997	2002	2007
-passagerare	121 366	117 950	121 604
-fordon	45 455	51 363	55 962
Fartyg:	m/s Alfågeln		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka:	Asterholma-Lappo-Torsholma		
Trafikvolym:	1996	2002	2007
-passagerare	10 744	12 787	12 738
-fordon	4 277	5 796	6 498
Fartyg:	m/s Spoven		
Driftsform:	Totalentreprenad		

Sträcka:	Åva-Jurmo (trafiken inleddes 1.9.2001)		
Trafikvolym:	2002	2003	2007
-passagerare	20 107	19 656	21 418
-fordon	9 229	7 687	10 779
Fartyg:	m/s Doppingen		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka:	Osnäs-Åva		
Trafikvolym:	1997	2002	2007
-passagerare	106 732	99 810	92 073
-fordon	32 755	38 763	37 061
Fartyg:	m/s Viggen		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka:	Enklinge-Kumlinge (trafiken inleddes år 1999)		
Trafikvolym:	1999	2002	2007
-passagerare	5 086	9 632	11 704
-fordon	2 398	4 797	6 473
Fartyg:	m/s Frida II		
Driftsform:	Totalentreprenad		

Tvärgående linjen

Sträcka:	Långnäs-Bergö-Överö-Sottunga-Snäckö		
Trafikvolym:	1997	2002	2007
-passagerare	17 280	24 170	22 680
-fordon	8 509	11 743	13 293
Fartyg:	m/s Ejdern, m/s Knipan		
Driftsform:	Egen regi		

Södra linjen

Sträcka:	Långnäs-Överö-Sottunga-Husö-Kyrkogårdsö-Kökar-Galtby		
Trafikvolym:	1997	2002	2007
-passagerare	109 994	116 229	129 965
-fordon	35 571	43 177	41 276
Fartyg:	m/s Gudingen, m/s Skiftet, m/s Ejdern (15.6 - 15.8)		
Driftsform:	Egen regi		

Föglölinjen

Sträcka:	Svinö-Degerby		
Trafikvolym:	1997	2002	2007
-passagerare	173 359	188 866	182 130
-fordon	83 295	100 950	100 804
Fartyg:	m/s Knipan, m/s Nybygge		
Driftsform:	Egen regi		

Driftsutgifter och inkomster beräknas under år 2009 fördela sig enligt nedanstående sammanställning. Anslag upptas under moment 48.20.20, 48.20.21, 48.20.22 och 48.20.40.

		Löner	Bränsle	Reparation/ underhåll	Övrigt	In-komster	Totalt	
Norra linjen	Alfågeln	1 805	1 214	235	163	181	**3 236**	
	Viggen	1 105	605	140	141	172	**1 819**	
	Doppingen	507	57	90	21		**675**	
	Upphyrt tonnage				910		**910**	
	Övrigt				34		**34**	**6 674**
Tvärgående linjen	Ejdern/Knipan	656	371	180	69	21	**1 255**	**1 255**
Södra linjen	Gudingen	1 480	828	200	108	60	**2 556**	
	Skiftet	1 463	811	180	104	72	**2 486**	
	Ejdern	86	81		12	20	**159**	
	Övrigt				32		**32**	**5 233**
Föglölinjen	Knipan	260	200	155	18	13	**620**	
	Nybygge	976	783	100	60	60	**1 859**	
	Övrigt	65			13		**78**	**2 557**
Ofördelat linjer	Ofördelat färjor	156			45	121	**80**	
	Ejdern	255	168		42	15	**450**	**530**
Trafikbåtar*		47	6	20	66	6	**133**	**133**
Ålandstrafiken		274			96	1	**369**	**369**
Varutransporter					240		**240**	**240**
		9 135	5 124	1 300	2 174	742	**16 991**	**16 991**

*Kostnader för m/s Tärnan, m/s Skrakan och m/s Prackan, passagerarbåtstrafik, menförestrafik samt svävare och hydrokoptrar.

Utgifter

48.20.20. **Sjötrafiken - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-16 720 378,48 (t.a. -11 730,00)	-12 721 000	-14 479 000

Föreslås ett nettoanslag om 14.479.000 euro för upprätthållande av färjtrafik under år 2009 enligt fastslagen turlista.

Det pågående nybygget beräknas inleda sin trafik på Föglölinjen i april 2009 vavid m/s Knipan insätts på den tvärgående linjen. Avsikten är att m/s Grisslan tas ur trafik vid årsskiftet, men avyttras inte i detta skede.

Anslaget för personalutgifter avser förutom färjpersonalen även den landbaserade personalen, inklusive Ålandstrafiken, enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänstebenämningen byråsekreterare ändras till sjölöneräknare för att bättre motsvara de till tjänsten hörande arbetsuppgifterna.

Transport av farligt gods och andra jämförbara transporter utöver vad som ingår i turlistan utföres i mån av möjlighet och till självkostnadspris.

Bunkerpriset antas under år 2009 ligga på i medeltal 0,68 euro per liter netto.

Varje färja tas ur trafik två till tre veckor per år för dockning och översyn enligt uppgjort schema. Trafiken sköts under tiden med i första hand eget ersättande tonnage.

Under året utreds omfattningen av samt eventuella åtgärder i anledning av att bokade bilar uteblir.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		7	7,5	7,5
Personal i arbetsavtalsförhållande				
- huvudsyssla		111	111	111
- bisyssla		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-306 999	
	- tillfälliga tjänster	-39 001	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-8 836 000	
	- personalkostnadsersättningar	47 100	-9 134 900
4100	Material och förnödenheter		
	- bränsle och smörjmedel	-5 124 400	
	- övrigt	-322 500	-5 446 900
4200	Hyror		-34 300
4300	Inköp av tjänster		
	- övriga externa tjänster	-379 900	
	- försäkringar	-177 700	-557 600
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-6 897	
	- representation	-1 076	
	- användarrättigheter	-15 000	
	- skadeersättningar	-11 230	
	- övrigt	-4 797	-39 000
1125	Maskiner och inventarier		-8 800
3000	Inkomster av verksamheten		742 500
	Nettoanslagsbehov		**-14 479 000**

48.20.21. Reparation och underhåll av färjor (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-1 310 767,91	-1 245 000	-1 300 000

Föreslås ett anslag om 1.300.000 euro för underhåll och reparation av färjor enligt uppgjort docknings- och översynsschema. Den planerade fördelningen av anslaget framkommer ur tabelluppställningen i kapitelmotiveringen.

Avsikten är att uppgöra underhålls- och miljöplaner för färjorna vari även ingår m/s Michael Sars.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-490 000
4300	Inköp av tjänster	-810 000
	Anslagsbehov	**-1 300 000**

48.20.22. Upphandling av tonnage

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-1 076 000	-972 000

Föreslås ett anslag om 972.000 euro för upprätthållande av upphandlad färjtrafik under år 2009 på Asterholmalinjen, Enklinge-Kumlinge samt passagerarbåtstrafik. Nya upphandlingar genomförs för Asterholma och Enklinge - Kumlinge trafiken.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	
	- övriga externa tjänster	-972 000
	Anslagsbehov	**-972 000**

48.20.40. Understöd för varutransporter i skärgården

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-219 000	-240 000

Föreslås ett anslag om 240.000 euro för upprätthållande av transportlinjer under år 2009 enligt ingånget avtal för perioden 2007 - 2010. Stöd utbetalas för den reguljära transportlinjen Mariehamn-skärgården-Åbo samt för transport av färskvaror till och från skärgården.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-138 000
8205	Övrigt näringsliv	-102 000
	Anslagsbehov	**-240 000**

48.20.70. Anskaffning av fartyg och färjor (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-5 841 364,17	-6 000 000	-700 000

Föreslås ett ytterligare anslag om 700.000 euro så att nya färjan till Föglölinjen kan färdigställas och tas i bruk. Totalkostnaden för färjan uppgår därmed till 13.700.000 euro.

Behovet av ytterligare anslag föranleds främst av behovet av ökad egenkontroll som föranlett att en tredje kontrollant har anställts från 1.3.2008, tillkommande livräddningsutrustning p.g.a. nya myndighetskrav, brandskyddssystem och en extra radar enligt Sjöfartsverkets krav, utökade garantier samt för en del övriga tilläggsarbeten som tillkommit under byggnadsskedet.

Dispositionsplan:

1125	Färjor och övriga vattenfarkoster	-700 000
	Anslagsbehov	**-700 000**

48.30. KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	40 889		
Konsumtionsutgifter	-4 383 419	-4 896 000	-5 227 000
Överföringsutgifter	-113 692	-250 000	-200 000
Investeringsutgifter	-2 554 222	-5 254 000	-5 675 000
Summa utgifter	-7 051 334	-10 400 000	-11 102 000
Anslag netto	-7 010 444	-10 400 000	-11 102 000

Trafikförvaltningen har såsom beställare ansvaret för vägunderhåll medan produktionen av tjänsterna handhas av endera vägunderhållsenheten eller privata aktörer.

Under kapitlet upptas anslag för väghållarens kostnader för drift och underhåll av vägar, broar, linfärjor, flygfält, helikopterplattor, grunda farleder samt färjfästen, hamnar, bryggor och byggnader. Dessutom upptas anslag för vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten samt understöd till kommunalvägar.

Anslagen har dimensionerats så att i stort sett 2008 års nivå på verksamheten kan upprätthållas.

Landskapets område i Möckelö planeras att bolagiseras under året. En utredning om detta samt om vägunderhållet pågår där en planerad flyttning från Möckelö till Godby ingår. Utredningen beräknas vara klar i början av år 2009 och landskapsregeringen återkommer till lagtinget med förslag till konkreta förändringar i ett senare skede.

I god tid inför arbetet med 2010 års budget framtas standardbeskrivningar samt standardklassificeringar för vägar, i syfte att bättre kunna beskriva vägarnas tillstånd samt förändringar i tillståndet.

Färjstatistik för linfärjorna:

Björkölinjen	1997	2002	2007
-passagerare	17.274	17.504	12.844
-fordon	11.320	11.688	6.498
Driftsform: Egen regi			

Embarsundslinjen	1997	2002	2007
-passagerare	62.763	67.021	67.385
-fordon	39.107	40.060	39.803
Driftsform: Egen regi			

Seglingelinjen	1997	2002	2007
-passagerare	36.082	32.316	31.532
-fordon	18.287	17.985	18.493
Driftsform: Egen regi			

Simskälalinjen	1997	2002	2007
-passagerare	31.717	36.227	41.358
-fordon	17.654	20.643	22.268
Driftsform: Egen regi			

Töftölinjen	1997	2002	2007
-passagerare	342.769	340.742	330.143
-fordon	189.405	204.959	205.763
Driftsform: Egen regi			

Ängösundslinjen	1997	2002	2007
-passagerare	9.516	9.941	8.704
-fordon	5.599	6.345	5.584
Driftsform: Driftsprivatiserad			

Inkomster

38.30.78 Inkomster för kortruttsinvesteringar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
40 889,44		

Momentet utgår.

Utgifter

48.30.22. Utgifter för drift och underhåll av vägar och linfärjor (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-4 008 162,11	-4 320 000	-4 500 000
(t.a. -2 220,44)		

Föreslås ett anslag om 4.500.000 euro, för inköp av drift- och underhållstjänster för vägar, linfärjor och därtill hörande verksamhet.

Av den totala höjningen av det föreslagna anslaget om 180.000 euro föranleds ca 140.000 euro av ökade bränslekostnader samt ca 70.000 euro av utbyte av två motorer på de äldsta linfärjorna för att säkerställa trafiken. Tillverkaren av motorerna till de äldsta linfärjorna har meddelat att de inte kan garantera reservdelar till motorerna från och med år 2009.

Kostnaderna för väghållningen fördelas enligt följande:

Service- och underhållsarbeten	2.070.000 euro
Linfärjornas drift och underhåll	2.250.000 euro
Motorer till linfärjor	70.000 euro
Lemströms kanal	90.000 euro
Flygfält och helikopterplattor	20.000 euro
	4.500.000 euro

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-4 500 000
	Anslagsbehov	**-4 500 000**

48.30.23. Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-52 225,92	-46 000	-52 000

Rubriken ändrad.
Föreslås ett anslag om 52.000 euro, för underhåll av landskapets grunda farleder jämte tillhörande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken. År 2006 slöts ett nytt avtal om skötseln av de grunda farlederna som utgår år 2010 och i avtalet ingår inte materialkostnader, vilka beaktas i anslaget uppgående till 8.000 euro. Anslaget avser även inspektioner och farledsundersökningar samt kostnader för kontroll av att entreprenadavtalet fullföljs.

För översyn av fiskefyrar reserveras 4.000 euro. Under året gör landskapsregeringen kostnadskalkyler för framtida drift och underhåll av fiskefyrarna.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-9 000
4300	Inköp av tjänster	-40 000
4800	Övriga utgifter	-3 000
	Anslagsbehov	**-52 000**

48.30.24. Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-323 030,93	-470 000 tb -60 000	-675 000

Föreslås ett anslag om 675.000 euro för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader samt regleringsdammen i Vargsundsådran varvid den egna vägunderhållsenheten handhar produktionen där så är möjligt. Föreslås med stöd av LL (1971:43, 8 §) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna om ca 52.000 euro från hyreslägenheterna och hangaren vid flygfältet direkt gottskrivs momentet.

För att tydliggöra kostnadsfördelningen har anslagsfördelningen delats upp i mindre och fler poster.

Höga bränsle- och råvarupriser påverkar verksamheten genom ökande kostnader. Åldern på anläggningar som hamnar och färjfästen börjar ta ut sin rätt samtidigt som fartygen som anlöper färjfästena i skärgården har ökat i storlek och vikt medan färjfästenas landklaffar på många ställen inte uppgraderats sedan de byggdes på 1960-talet. Slitaget och underhållsbehovet ökar därför för varje år.

Kostnaderna för att underhålla broar, hamnar, färjfästen, bryggor m.m. kommer att stiga i framtiden främst på grund av anläggningarnas stigande ålder och slitage.

Landskapsregeringen föreslog i budgetförslaget för år 2008 att det bör finnas en allmän brygga i varje region till allmänhetens förfogande för t.ex. fisklandning, lastning och lossning av förnödenheter, tillfälliga turistangöringar och tillfälliga angöringar av andra slag. En inventering har gjorts under år 2008, kostnadskalkyler för framtida renoveringar, drift och underhåll samt andra nödvändiga utredningar över de bryggor landskapsregeringen anser att borde finnas till allmänhe-

tens förfogande och som landskapsregeringen bör handha ansvaret över, både ekonomiskt och praktiskt, har påbörjats. Landskapsregeringen arbetar på en heltäckande plan över vilken brygga i respektive region som det bör satsas på. Redan nu står det dock klart att anslaget för drift och underhåll behöver utökas för att klara kommande reparationsbehov på bryggorna.

Det höga bränsle- och elpriset ökar driftskostnaderna även för fastigheterna varför budgetanslaget ökas även av den anledningen.

Anslaget har beräknats enligt följande fördelning:

Drift och underhåll av färjfästen, broar och hamnar	-250.000 euro
Drift och underhåll av bryggor	-85.000 euro
Ombyggnation av dykdalb vid Åva färjläge	-30.000 euro
Reparation av bryggor	-60.000 euro
Projektering av reparation av bryggor	-25.000 euro
Drift och underhåll av hydraulik och färjklaffar	-80.000 euro
Drift och underhåll av regleringsdammen	-7.000 euro
Drift av byggnader	-140.000 euro
Underhåll av byggnader	-50.000 euro
Hyresinkomster	52.000 euro
	-675.000 euro

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-727 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	52 000
	Nettoanslagsbehov	**-675 000**

48.30.30. Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-113 692,29	-150 000	-200 000
	tb -100 000	

Föreslås ett anslag om 200.000 euro, med hänvisning till 19 § LL (1964:16) om kommunalvägar, som bidrag för de nybyggnader, ombyggnader och nödvändiga grundförbättringar som kommunerna anhållit om eller föreslagit i sina planer för år 2009.

De högsta bidragsberättigade byggkostnaderna för grundförbättringar av vägar är 70 euro/meter och för nybyggnad 80 euro/meter. Landskapsregeringen besluter om bidragsprocenten baserad på den bidragsberättigade byggkostnaden.

Vid ny- och ombyggnad av kommunalväg skall planering och dimensionering ske enligt nuvarande och förväntad trafikbelastning. Svenska vägverkets normer ”projektering och byggande av enskilda vägar” skall iakttas vid projekteringen.

Inom ramen för anslaget kan bidrag beviljas för anläggande av gång- och cykelvägar med väsentlig betydelse för trafiksäkerheten i kommunen. Den högsta bidragsberättigade byggkostnaden per meter gång- och cykelväg föreslås vara högst 50 euro/meter.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-200 000
	Anslagsbehov	**-200 000**

48.30.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-30 522,60	-163 000 tb -96 000	-325 000

Föreslås ett anslag om 325.000 euro.

Anslaget är dimensionerat för bl.a. följande åtgärder; förnyande av filttaket på verkstaden, målning av plåttak och diverse mindre reparationer på Kattby vägstation, enklare förråd vid Godby vägstation samt ombyggnad av avlopp.

Landskapsregeringen återkommer vid behov med förslag om anslag för en färdigprojektering av nya utrymmen för att kunna flytta hela vägunderhållets verksamhet till Godby. Se även kapitelmotiveringen.

Anslaget har beräknats enligt följande fördelning:

Filttak på verkstadsbyggnaden i Möckelö	-60.000 euro
Målning av plåttak, div. reparationer Kattby vägstation	-15.000 euro
Förråd Godby vägstation	-205.000 euro
Delanslag enskilda avlopp	-20.000 euro
Mindre ombyggnader och renoveringar	-25.000 euro
	-325.000 euro

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-325 000
	Anslagsbehov	**-325 000**

48.30.77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-2 523 699,72	-3 395 000 tb -1 600 000	-4 360 000

För vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt föreslås ett anslag om 4.360.000 euro. Momentet är uppdelat från i år sålunda att anslag för bro- och hamnbyggnadsprojekt föreslås under moment 48.30.79.

Vid ny- och ombyggnad av vägar skall största möjliga hänsyn tas till kultur- och naturintressen samt till att utforma vägmiljön så trafiksäker som möjligt.

Landskapsregeringen har för avsikt att under året se över principerna för byggande av gång- och cykelvägar.

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2009 (1.000 €)	Plan 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Trafikområde 1						
Sviby bro och bank		300	500			800
Västra utfarten rondell	200	150				350
GC Möckelö - Kungsö			100	100		200
GC Kungsö - Gottby				80	70	150
Näfsby - Gölby Lv. 40	60	200	400	400	1 340	2 400
GC Näfsby - Frebbenby				30	190	220
Öra - Överby	630	800				1 430
Överby - Böle	900					900
Käringsundsvägen GC väg	10		50	50		110

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2009 (1.000 €)	Plan 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Storby - Sandmo trottoar	30					30
Trafikområde 2						
Östra utfarten fil mot Lv. 3	250					250
Utfarterna från Mariehamn	60			600	1 000	1 660
GC tunnel Möckelby			50	350		400
GC tunnel Gölby			50	300		350
Korsningsområde Haraldsby			40	150		190
GC Haraldsby - Tosarby					290	290
Kvarnbo - Haraldsby Lv. 50	650	100	900			1 650
Kastelholm - Tranvik vs (3,7)	720	1 040				1 760
Tranvik vs - Finby (2,4)	20		300	660		980
Finby - Prästö			50	450	1 500	2 000
Kumlinge skola - vägstation					150	150
Trafikområde 3						
GC-tunnel Nabben	217					217
Anslutning Kalmarnäs m.m.	230	220				450
GC Lemström - Söderby					450	450
GC Tunnel Söderby			50	300		350
Sottunga brygga - butiken	10		360			370
Överboda - Karlby (2,2)				170	170	340
Svinö färjfäste	400	50				450
Degergby färjfäste	1 010	50				1 060
Trafikområde 4						
Brusta - Tjudö				50	750	800
Övrigt						
Gång- o. cykelleder längs befintliga vägar		30	60	60	60	
Grundförbättring av glesbygdsvägar (reinvest.)		400	500	500	500	
Beläggningskostnader		800	1 000	1 000	1 000	
Trafiksäkerhetsåtgärder		50	50	50	50	
Upprätthållande av vägregister trafikräkning m.m.		20	25	25	25	
Vägförrättningar och markinlösen m.m.		130	130	130	130	
Dispositionsmedel		20	40	40	40	
Sammanlagt	**5 397**	**4 360**	**4 655**	**5 495**	**7 715**	**20 757**

Trafikområde 1

Anslag upptas för att färdigställa en rondell vid Elverksgatan på Västra utfarten. Rondellen beräknas vara klar våren 2009. Anslag upptas för att bygga om Sviby bro- och vägbank med byggstart hösten 2009. Ombyggnaden av landsväg nr 40 planeras att påbörjas under året med början i Bjärström. På landsväg nr 1 färdigställs ombyggnaden av sträckan Öra - Överby och därmed är sträckan Mariehamn - Storby ombyggd i sin helhet.

Trafikområde 2

Anslaget avser påbörjande av sträckan Hullby vägskäl - Haraldsby. På landsväg 2 fortsätter ombyggnaden av sträckan Kastelholm - Tranvik vägskäl. Sträckan

förses med separat gång- och cykelväg.

Trafikområde 3
Anslag upptas för att ombyggnaden av landsväg 3 vid Kalmarnäs vägskäl skall kunna påbörjas och färdigställas. Gång- och cykelvägen från Österkalmare vägskäl till Lemström färdigställs under året. Ett anslag för färdigställande av Svinö och Degerby färjfästen har beaktats.

Övrigt
Satsningen på att ombygga huvudvägarna till den nya vägbredden fortsätter och tillika byggs nya gång- och cykelvägar längs dessa vägar. Satsningen på att grundförbättra och belägga glesbygdsvägar fortsätter. Trafiksäkerhetsanslaget används främst för satsningar längs huvudvägarna. Planeringen av separata gång- och cykelvägar fortsätter.

Dispositionsplan:

1124	Vägar och infrastruktur	-4 360 000
	Anslagsbehov	**-4 360 000**

48.30.78. Kortruttsinvesteringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	0	0

Under år 2008 har flygfotografering utförts över det aktuella området för väg- och tunnelförbindelsen mellan Lemland och Föglö. Projekteringsarbetet med vägplan för väg- och tunnelprojektet och den lagstadgade miljökonsekvensbedömningen enligt LL (1995:28) om miljökonsekvensbedömningar utförs under år 2009. Projekteringsarbetet kan indelas i följande etapper

- bestämning av anslutningsvägarnas linjeföring samt horisontal- och vertikalgeometri
- utredning och bestämning av tunnelanslutningarnas placering
- provborrningar längs tunnelsträckningen
- kontroll och utvärdering av de gjorda grundundersökningarna
- beslut om eventuella tilläggsundersökningar som kärn-, skråborrningar samt detaljerade refraktionsseismiska grundundersökningar
- miljökonsekvensbedömningsarbetet slutförs samt
- vägplanen fastställs.

48.30.79. Bro- och hamnbyggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
		-990 000

Momentet nytt.
Anslag för motsvarande investeringsutgifter har tidigare beaktats under moment 48.30.77 men föreslås nu under ett separat moment för att på ett mera ändamålsenligt sätt klargöra investeringsbehoven för bro- och hamnbyggnadsprojekten.

För byggnads- och förbättringsprojekt gällande broar, hamnar, färjfästen, bryggor, farleder och muddringar utöver löpande årligt underhåll föreslås ett investeringsanslag om 990.000 euro enligt nedanstående fördelning.

En plan för reparation av färjfästen kommer att fastställas under år 2009.

PROJEKT	Föreslås 2009 (1.000 €)	Plan 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Vattentrycksisolering Vårdöbron		800			800
Vattentrycksisolering Åvabron		350			350
Förstärkning, bro över Brändöström	250				250
Reparation av Kumlinge Ångbåtsbrygga	50	175	175		400
Reparation av Tullbryggan i Degerby			450		450
Reparation av bryggor			250	565	815
Muddring farled söder om Sottunga	200	500			700
Projektering och byggnation av landklaff på Kyrkogårdsö		450			450
Ombyggnation av linfärjfästen till Destias låsningssystem (kostnaden avser endast färjlägen)	50	50	50	150	300
Nya linfärjfästen på Prästö och Töftö på grund av ny linfärja			1 100		1 100
Rivning av gamla Marsundsbron				900	900
Projektering entreprenadhandlingar Vårdöbron	50				50
Projektering entreprenadhandlingar Åvabron	50				50
Projektering, instrumentering och specialinspektion av bron över Brändöström	45				45
Upprättande av vägplan, projektering av linfärjfästen samt bro mellan Åva och Jurmo	120				120
MKB, vägplan och projektering för Bäröprojektet, Kumlinge	55	120			175
Projektering för ombyggnation av färjeläge nr 2 i Långnäs. Gamla landklaffen från Svinö skall anpassas och återanvändas		100			100
Projektering av ny landklaff i Hummelvik		100			100
Projektering av ny bro i Bomarsund år 2010, entreprenad 2011 och 2012		100	1 000	1 100	2 200
Förstudie av fast förbindelse Prästö-Töftö. Projektering och entreprenad senare.	80			24 000	24 080
Planering ny bro Sandö sund	40			500	540
Sammanlagt	**990**	**2 745**	**3 025**	**27 215**	**33 975**

Dispositionsplan:

1124	Vägar och infrastruktur	-990 000
	Anslagsbehov	**-990 000**

48.31. VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET

	Bokslut 2006	Budget 2007 (inkl. I tb)	Förslag 2008
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	0	0	0
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	0	0

Vägunderhållsenheten handhar den praktiska skötseln av lands- och bygdevägar, underhållet av broar och färjfästen samt driften av linfärjorna. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata mot beställning. Åt utomstående utförs arbeten förutsatt att den egna verksamheten inte blir lidande och att det sker på marknadsmässiga villkor. Enheten anlitar även privata underleverantörer för utförandet av de olika uppdragen.

Åland är uppdelat i två vägdistrikt, fasta Åland och skärgården. På fasta Åland finns vägstationer i Godby och Möckelö samt en vägdepå i Kattby. I skärgården finns fyra vägstationer på Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På mindre öar med landsväg har enheten privata tillsyningsmän för delar av underhållsarbetet.

Utgifter

48.31.20. Vägunderhållsenheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Vägunderhållsenheten handhar drift- och underhållsarbetena av de allmänna vägarna inklusive flygfält och helikopterplattor samt linstyrda färjor. Föreslås med stöd av LL (1971:43, 8 §) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna och ersättningarna från produktionsverksamheten samt arbeten utförda åt kommuner och privata fortsättningsvis direkt gottskrives momentet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	5	5	5
Personal i arbetsavtalsförhållande			
- huvudsyssla	54	54	54
- bisyssla	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-271 850	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-2 447 950	
	- personalkostnadsersättningar	15 000	-2 704 800
4100	Material och förnödenheter		-951 400
4200	Hyror		-110 100
4300	Inköp av tjänster		-1 269 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-5 000	
	- övrigt	-4 700	-9 700

3000	Inkomster av verksamheten	4 820 000
	Inkomster från kommuner	125 000
	Inkomster från övriga externa	100 000
	Nettoanslagsbehov	**0**

48.32. PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	154 946	200 000	150 000
Konsumtionsutgifter	-223 986	-295 000	-385 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-223 986	-295 000	-385 000
Anslag netto	-69 039	-95 000	-235 000

Projekterings- och vattenenheten utför projektering av allmänna vägar, kommunalvägar och övriga vägar, planerings- och mätningstjänster inom mark- och vattenområdet samt vattenförrättningar i enlighet med vattenlagen (1996:61).

Planering av mindre broar, färjfästen, bryggor och byggnader utförs i mån av möjlighet. Enheten utför således dels konsult- och tjänsteuppgifter, dels myndighetsuppgifter. Verksamheten riktar sig till mark- och tomtägare, lantbrukare, myndigheter och andra företag.

De konkreta tjänsterna som utförs är avvattnings-, bevattnings- och täckdikesplanering, mätnings-, avvägnings- och kartläggningsuppdrag samt olika typer av flödesberäkningar. Därutöver ingår att ge råd och utlåtanden kring vatten- och markplaneringsfrågor.

Inkomster

38.32.20. Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
154 946,35	200 000	150 000

Föreslås en inkomst om 150.000 euro för projekterings- och utredningsuppdrag som utförs internt främst för trafik-, social- och miljöavdelningen samt externt för kommuner, lantbrukare, markägare och andra uppdragsgivare.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	150 000
	Totalt	**150 000**

Utgifter

48.32.20. Projekterings - och vattenenheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-223 985,65	-295 000	-385 000
(t.a. -97 915,37)	(t.a. -60 000)	

Under momentet föreslås ett anslag om 385.000 euro, varav 30.000 euro är avsett för inköp av mätningsinstrument.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	5	4	4
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-218 200	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-85 300	
	- personalkostnadsersättningar	0	-303 500
4100	Material och förnödenheter		-5 900
4200	Hyror		-3 500
4300	Inköp av tjänster		-15 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-15 500
1112	Immateriella rättigheter		-11 600
1125	Maskiner och inventarier		-30 000
	Nettoanslagsbehov		**-385 000**

48.50. VERKSTAD OCH LAGER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 127	46 000	46 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	1 127	46 000	46 000

Verkstaden utför reparationer i första hand för trafikavdelningens egna färjor, hamnanläggningar, arbetsfordon och arbetsmaskiner.

Lagret sköter upplagringen av förbrukningsmaterial och reservdelar. Verksamheten finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag på lagerhållna varor.

I uppgifterna ingår även skötsel av Möckelö hamn som i första hand är till för trafikavdelningens behov då färjor är upplagda för översyner. Under de tider hamnen inte är upptagen av trafikavdelningens verksamheter kan utomstående fartyg lägga till och skall då följa den fastslagna hamnordningen. Verksamheten finansieras av hamnavgifter.

Se även motiveringen under kapitel 48.30.

I budgetförslaget har landskapsregeringen utgått från i stort sett oförändrad versamhet som fortsättningsvis är nettobudgeterad. Verksamheten skall generera ett överskott motsvarande kapitalkostnaderna.

Verkstaden och lagrets kapacitet utnyttjas enligt följande uppdelning:

Skärgårdstrafiken	35%
Vägunderhållet	50%
Övriga	15%

38.50.20. Verkstad och lager - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 126,57	46 000	46 000

Föreslås en nettoinkomst om 46.000 euro. I den händelse den slutliga nettoinkomsten överstiger målet kan en motsvarande reservering för inköp påföljande år av behövliga maskiner och utrustning göras.

Med hänvisning till 8 § LL (1971:43) om landskapets finansförvaltning är verkstaden och lagret nettobudgeterade vilket föreslås fortgå även år 2009. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att en tjänst som lagerförman (lkl A14) dras in då motsvarande arbetsuppgifter upprätthålls genom befintliga arbetsavtal.

	År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster	3	3	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	16	16	16

Specifikation:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-102 050	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-530 450	
	- personalkostnadsersättningar	4 000	-628 500
4100	Material och förnödenheter		-140 000
4300	Inköp av tjänster		-60 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-4 500
3000	Inkomster av verksamheten		879 000
	Nettoinkomst		**46 000**

48.70. MOTORFORDONSBYRÅN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		797 000	890 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter		-727 000	-826 000
Summa utgifter	0	-727 000	-826 000
Anslag netto	0	70 000	64 000

Målet för motorfordonsbyrån är att tillhandahålla i LL (1975:9) om Motorfordonsbyrån angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad och på god servicenivå med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar Motorfordonsbyrån till ett effektivare utnyttjande av informationsteknologin och att hålla väntetiderna för förarexamen och besiktning under en vecka.

Målet för året är en fortsatt långsiktig planering av verksamheten, att uppnå för-

bättringar av servicenivån och en personalutveckling som befrämjar fortsatt god effektivitet.

Se även den allmänna motiveringen beträffande en eventuell bolagisering av verksamheten.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen, har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2006	2007	2008	2009
Årlig kontrollbesiktning	16.628	15.474	14.400	14.500
Avgastest	12.982	12.380	11.900	12.050
Förarexamen	825	852	860	870
Fordonsregistret, antal fordon	31.829	33.082	34.100	35.200
Nybilsregistrering	587	497	540	560
Importerade begagnade fordon från Finland	466	446	450	455
Importerade begagnade fordon från utlandet	611	557	550	545
Ändringar i fordonsregister	9.458	10.068	10.200	10.300
Nyregistreringar och ändringar i båtregister	555	598	600	610
Nya körkort och ändringar	2.217	2.208	2.220	2.250
Trafikbrott som registrerats	657	707	710	715

Inkomster

38.70.20 Motorfordonsbyrån - verksamhetsinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	770 000	890 000
	tb 27 000	

Under momentet föreslås en inkomst om 890.000 euro. En mindre höjning av avgifterna planeras för att kompensera de högre utgifterna. Avgifterna har inte höjts sedan 1.1.2004.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- avgifter	120 000
	- registerbrickor	95 000
	- besiktningsavgifter	635 000
	- förarexamensavgifter	40 000
	Totalt	**890 000**

Utgifter

48.70.20 Motorfordonsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
	-700 000	-826 000
	tb -27 000	

Föreslås ett anslag om 826.000 euro för att täcka motorfordonsbyråns verksamhetskostnader under år 2009.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Den nya besiktningshallen och förstorade kontorsutrymmen tas i bruk under året. Arbetet med system för bokning via Internet fortsätter med mål att kunna tas i bruk under år 2010.

		År 2007	År 2008	År 2009
Inrättade tjänster		10	12	12
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-502 340	
	- tillfälliga tjänster	-25 130	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-36 730	
	- personalkostnadsersättningar	0	-564 200
4100	Material och förnödenheter		-40 300
4300	Inköp av tjänster		-177 700
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-6 000	
	- övrigt	-6 500	-12 500
1112	Immateriella rättigheter		-4 300
1125	Maskiner och inventarier		-27 000
	Nettoanslagsbehov		**-826 000**

39./49. SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Summa inkomster	267 931 468	281 109 000	264 241 000	-6,0%	-1,4%
Utgifter enligt momentart					
Övriga utgifter	-28 853 271	-18 689 000	-850 000	-95,5%	-97,1%
Summa utgifter	-28 853 271	-18 689 000	-850 000	-95,5%	-97,1%
Anslag netto	239 078 196	262 420 000	263 391 000	0,4%	10,2%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Inkomster per uppgiftsområde					
Finansiella poster	5 879 074	6 376 000	6 173 000	-3,2%	5,0%
Skatter och inkomster av skattenatur	238 641 024	236 815 000	237 330 000	0,2%	-0,5%
Återbetalade lån	3 739 554	3 300 000	3 100 000	-6,1%	-17,1%
Upptagna lån	0	2 500 000	5 138 000	105,5%	
Återförda anslag	1 668 213	2 500 000	2 500 000	0,0%	49,9%
Överföringar mellan olika budgetår	18 003 602	29 618 000	10 000 000	-66,2%	-44,5%
Summa	267 931 468	281 109 000	264 241 000	-6,0%	-1,4%

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009	Förändring 2008-2009	Förändring 2007-2009
Utgifter per uppgiftsområde					
Finansiella poster	-922 643	-900 000	-700 000	-22,2%	-24,1%
Återförda anslag	-65 629	-150 000	-150 000	0,0%	128,6%
Utjämningsfond	0	-10 000 000			
Överföringar mellan olika budgetår	-27 865 000	-7 639 000		-100,0%	-100,0%
Summa	-28 853 271	-18 689 000	-850 000	-95,5%	-97,1%

49.01. FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	5 879 074	6 376 000	6 173 000
Övriga utgifter	-922 643	-900 000	-700 000
Summa utgifter	-922 643	-900 000	-700 000
Anslag netto	4 956 431	5 476 000	5 473 000

Inkomster

39.01.91. Räntor på lån

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 657 399,86	1 850 000	1 650 000

Som beräknad ränteinkomst av utgivna lån föreslås 1.650.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 650 000
	Totalt	**1 650 000**

39.01.92. Ränteinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
4 140 893,33	4 500 000	4 500 000

Som inkomst av likviditetsplaceringar och ränta på bankkonton föreslås 4.500.000 euro.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	4 500 000
	Totalt	**4 500 000**

39.01.93. Premier för landskapsgarantier

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
17 504,92	25 000	22 000

Som inkomst av utestående landskapsgarantier föreslås 22.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	22 000
	Totalt	**22 000**

39.01.94. Dividendinkomster

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
63 275,77	1 000	1 000

Som dividendinkomst av landskapets aktieinnehav föreslås 1.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 000
	Totalt	**1 000**

Utgifter

49.01.90. Ränteutgifter (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-152 287,66	-200 000	-200 000

För ränteutgifter m.fl. kostnader för av landskapet upptagna budgetlån och tillfälliga likviditetslån föreslås ett anslag om 200.000 euro.

Anslaget avser förutom ränteutgifter för budgetlån och likviditetslån även räntor och övriga kostnader för regionallån (se moment 44.10.87 och 39.30.87).

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	-200 000
	Anslagsbehov	**-200 000**

49.01.91. Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-770 355,01	-700 000	-500 000

Föreslås ett anslag om 500.000 euro. Anslaget avser förutom avkortningar av upptagna finansieringslån även avkortning av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inkomst under moment 39.20.91.

Dispositionsplan:

2411	Lån	-500 000
	Anslagsbehov	**-500 000**

39.10. SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	238 641 024	236 815 000	237 330 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	238 641 024	236 815 000	237 330 000

Inkomster

39.10.90. Avräkningsbelopp

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
196 959 812,94	202 800 000 tb 2 048 000	206 600 000

Det förskott landskapet i enlighet med 45 § självstyrelselagen erhåller för år 2009 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 206.600.000 euro, vilket belopp föreslås upptaget som inkomst under momentet.

Specifikation:

9100	Avräkningsbelopp	206 600 000
	Totalt	**206 600 000**

39.10.91. Skattegottgörelse

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
35 060 129,00	23 000 000 tb 1 197 000	22 000 000

Med hänvisning till 49 § självstyrelselagen föreslås upptaget ett anslag om 22.000.000 euro som uppskattad inkomst av skattegottgörelse för skatteåret 2007. Det slutliga beloppet av skattegottgörelsen blir känt först efter att beskattningen

för år 2007 har avslutats.

Specifikation:

9102	Skattegottgörelse	22 000 000
	Totalt	**22 000 000**

39.10.92. Återbäring av lotteriskatt

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
6 067 153,04	7 200 000	8 000 000

Den lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening återbärs till landskapet. Med anledning härav föreslås upptaget en inkomst om 8.000.000 euro under momentet.

Specifikation:

9103	Återbäring av lotteriskatt	8 000 000
	Totalt	**8 000 000**

39.10.93. Apoteksavgifter

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
553 929,00	570 000	730 000

Inkomsterna är avgifter enligt LL (1947:6, ändr. 1984/24 och 2002/44) om apoteksavgift.

Specifikation:

9104	Apoteksavgifter	730 000
	Totalt	**730 000**

39.20. ÅTERBETALADE LÅN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	3 739 554	3 300 000	3 100 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	3 739 554	3 300 000	3 100 000

Inkomster

39.20.91. Avkortningar på lån

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
3 739 554,27	3 300 000	3 100 000

Som inkomst av influtna avkortningar på lån föreslås 3.100.000 euro upptaget under momentet. Även avkortningar på de lån som utges ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot ingår i beloppet.

Specifikation:

1541	Lånefordringar	3 100 000

Totalt **3 100 000**

39.30. UPPTAGNA LÅN

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster		2 500 000	5 138 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	2 500 000	5 138 000

Inkomster

39.30.87. Regionallån

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	2 500 000	2 500 000

Med hänvisning till moment 44.10.87 föreslås 2.500.000 euro upptaget som inkomst under momentet.

Specifikation:

2400	Lån	2 500 000
	Totalt	**2 500 000**

39.30.90. Finansieringslån

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	2 638 000

För balansering av föreliggande förslag till budget för år 2009 föreslås en inkomst om 2.638.000 euro.

Specifikation:

2400	Lån	2 638 000
	Totalt	**2 638 000**

49.90. ÅTERFÖRDA ANSLAG

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	1 668 213	2 500 000	2 500 000
Övriga utgifter	-65 629	-150 000	-150 000
Summa utgifter	-65 629	-150 000	-150 000
Anslag netto	1 602 584	2 350 000	2 350 000

.

Inkomster

39.90.90. Återförda utgiftsrester och reservationsanslag

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
1 124 682,95	2 000 000	2 000 000

På grund av att varje år en del i bokslutet ingående utgiftsrester och reserverade anslag av olika orsaker ej tas i bruk föreslås en inkomst om 2.000.000 euro upptagen under momentet.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	2 000 000
	Totalt	**2 000 000)**

39.90.95 Återbokade bidrag

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
543 530,12	500 000	500 000

För att underlätta avförandet av bidrag som beviljats stödtagare men som av olika skäl aldrig utbetalas samt för bidrag som återkrävts föreslås en inkomst om 500.000 euro.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	500 000
	Totalt	**500 000)**

Utgifter

49.90.90. Återförda inkomstrester (F)

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-65 628,73	-150 000	-150 000

För avskrivning av i bokslutet ingående inkomstrester från tidigare år samt inkomster som antecknas under året föreslås ett anslag om 150.000 euro.

Dispositionsplan:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	-150 000
	Anslagsbehov	**-150 000)**

49.95. UTJÄMNINGSFOND

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster			
Övriga utgifter		-10 000 000	
Summa utgifter	0	-10 000 000	0
Anslag netto	0	-10 000 000	0

.

49.95.90. Överföring till utjämningsfond

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	-10 000 000	0

Under momentet föreslås inget anslag.

49.98. ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR

	Bokslut 2007	Budget 2008 (inkl. tb)	Förslag 2009
Inkomster	18 003 602	29 618 000	10 000 000
Övriga utgifter	-27 865 000	-7 639 000	
Summa utgifter	-27 865 000	-7 639 000	0
Anslag netto	-9 861 398	21 979 000	10 000 000

Inkomster

39.98.99. Föregående års överskott

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
18 003 602,49	27 800 000 tb 1 818 000	10 000 000

Utgående från beräkningar hösten 2008 förväntas budgeten ackumulerat uppvisa ett överskott om ca 10.000.000 euro i bokslutet för år 2008.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	10 000 000
	Totalt	**10 000 000)**

Utgifter

49.98.98. Föregående års underskott

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
0,00	0	0

Utgående från beräkningar hösten 2008 förväntas budgeten ackumulerat uppvisa ett överskott i bokslutet för år 2008. Med beaktande av ovanstående föreslås inget anslag. Se moment 39.98.99.

49.98.99. Överföring av budgetöverskott

Bokslut 2007	Budget 2008	Förslag
-27 865 000,00	-8 907 000 tb 1 268 000	0

Under momentet föreslås inget anslag. Se även moment 39.30.90.

Bilaga 1

Ålands landskapsregering

PRELIMINÄR

PLAN FÖR SOCIALVÅRDEN

2009 - 2013

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I INLEDNING 4

1. Allmänt 4

2. Planens uppställning 4

II LANDSKAPSREGERINGENS ROLL 5

1. Allmänt 5

2. Planering och ledning 5

3. Övervakning och tillsyn 5

III MÅL OCH ANVISNINGAR 7

1. Övergripande mål 7

2. Social trygghet 7

3. Ansvaret för ordnandet av socialvården 8

4. Organisationen av verksamheten 9

5. Klientens ställning och rättigheter 9

6. Förebyggande arbete 10

7. Barn och ungdom 10
7.1. Barnfamiljer 11
7.2. Barnskydd 12
7.2.1. Förebyggande åtgärder 13
7.2.2. Stödåtgärder inom den öppna vården 13
7.3. Barnomsorg 14
7.4. Hemvårdsstöd 14

8. Alkohol och narkotika 15
8.1. Missbrukarvård 15

9. Äldreomsorg 16

10. Service för funktionshindrade 17

11. Specialomsorg 18

12. Utkomststöd 18

13. Boende 19

14. Utveckling av servicestrukturen och servicen 19

15. Kvinnofridsarbetet 20

16. Data-, statistik- och uppföljningssystem 20

17. Socialjour 20

IV RESURSER 21

1. Drift 21

2. Personal 21

3. Anläggningsprojekt 21
3.1. Definition 21
3.2. Förslag över anläggningsprojekt 21
3.3. Ansökan om landskapsandel för anläggningsprojekt 21
3.4. Fastställelse av anläggningsprojekt 22
3.5. Inkomna förslag över anläggningsprojekt 22

Bilaga 1 - Socialvården 2009 - förslag med höjda landskapsandelsprocenter

Bilaga 2 - Socialvården 2009 - gällande lag

Plan för ordnande av socialvården i landskapet Åland under åren 2009 - 2013

Antagen i Mariehamn den x januari 2009.

I INLEDNING

1. Allmänt

Enligt landskapslagen (71/1993) om planering av och landskapsandel för socialvården skall landskapsregeringen årligen anta en plan - **socialvårdsplanen** - för ordnande av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Socialvårdsplanen skall innehålla följande:

1. målen och anvisningarna för ordnandet av socialvården
2. de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigande i speciallag
3. de landskapsandelar som skall erläggas för socialvården, basbelopp enligt åldersgrupp per invånare samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar
4. antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställande av landskapsandelen
5. en förteckning över anläggningsprojekt, de högsta kostnader för de projekt som berättigar till landskapsandel och projektens inledningsår
6. beloppet av minimikostnader för att ett projekt skall betraktas som ett anläggningsprojekt samt
7. en uppskattning av den landskapsandel som betalas för anläggningsprojekt.

2. Planens uppställning

I planen anges mål och anvisningar för socialvården och dess utvecklande i landskapet Åland under de kommande åren. Målen kompletteras i förekommande fall med anvisningar. Målen och anvisningarna riktar sig i första hand till kommunerna och är riktgivande till sin karaktär. Syftet är att bidra till utvecklandet av socialvården i landskapet, samt att stödja arbetet inom den sociala sektorn. Långsiktigt skall målen och anvisningarna även underlätta en uppföljning och utvärdering av verksamheten.

II LANDSKAPSREGERINGENS ROLL

1. Allmänt

Socialvårdsbyrån vid landskapsregeringens social- och miljöavdelning skall handlägga ärenden som gäller utkomstskydd, främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem.

Enligt socialvårdslagen (FFS 710/1982) respektive landskapslagen (ÅFS 101/1995) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård ankommer den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av socialvården på landskapsregeringen.

2. Planering och ledning

Landskapsregeringen fullgör sin planerings- och ledningsfunktion inom den sociala verksamheten bland annat genom att:

- ordna erfarenhetsutbyten för tjänstemän verksamma inom socialvården
- föra en kontinuerlig dialog med kommunerna och Ålands kommunförbund
- kontinuerligt se över och vid behov revidera lagstiftningen inom området
- informera om förändringar inom lagstiftningen
- ordna viss utbildning och kompetensutveckling
- samordna tillämpningen av regler och bestämmelser
- utöva tillsyn

Landskapsregeringen erfar att kommunerna har uttalat ett behov av ökad information om sociallagstiftningen. Landskapsregeringen avser därför att i större utsträckning än hittills informera allmänt om den sociallagstiftning som faller under åländsk behörighet samt kontinuerligt informera om nya lagar och förestående ändringar i befintliga lagar på socialrättens område.

3. Övervakning och tillsyn

En viktig funktion för landskapsregeringen i dess arbete med planering och ledning av den sociala verksamheten i kommunerna är att utöva viss tillsynsverksamhet. Syftet med tillsynen kan sammanfattas i följande punkter:

- Framåtsyftande
- Kvalitetshöjande
- Samordning av kommunal verksamhet i landskapet
- Skaffa underlag för utvecklingsarbete
- Lyfta fram brister i verksamheten
- Observera eventuellt resursöverskott inom vissa områden

Landskapsregeringen har påbörjat utvecklandet av en systematisk tillsynsverksamhet gentemot kommuner och privata serviceproducenter inom den sociala sektorn. Tillsynsverksamheten skall bidra till att verksamhetsutövaren ständigt utvecklar och förbättrar sin verksamhet som rör enskilda människors rättssäkerhet, verksamheters laglighet samt god kvalitet inom socialvården. Verksamheten kommer att utvecklas i samråd med kommunerna.

Vision

Ett effektivt nyttjande av landskapsregeringens och kommunernas resurser inom det sociala området främjar en god socialvård för de enskilda människorna.

Mål

- *Utveckla en ändamålsenlig tillsynsverksamhet inom den sociala verksamheten.*

Anvisning

1. *Kommunerna skall aktivt delta i utvecklandet av ett system för tillsynsverksamheten inom den sociala sektorn.*
2. *Kommunerna skall verka för att landskapsregeringen förses med relevanta fakta och information om den sociala verksamheten inom ramen för tillsynsverksamheten.*

III MÅL OCH ANVISNINGAR

1. Övergripande mål

Den övergripande målsättningen för socialvården för åren 2009-2013 är att:

- förebygga och förhindra social utslagning
- främja befolkningens tillgång till likvärdig och trygg socialvård
- trygga kommunernas socialvårdsverksamhet

Landskapsregeringen erfar att behovet av juridisk rådgivning i enskilda fall är stort i kommunerna. Kommunerna bör inom ramen för samarbetet inom Ålands kommunförbund överväga möjligheter att tillhandahålla juridisk rådgivning för kommunerna inom det sociala området.

Kommunerna driver under Ålands kommunförbunds ledning ett arbete som syftar till att i nätverksform utveckla ett **mellankommunalt samarbete** inom individ- och familjeomsorgen. Landskapsregeringen konstaterar att flera kommuner har etablerat ett samarbete inom den sociala sektorn. Landskapsregeringen ser mycket positivt på denna utveckling och rekommenderar fortsatt interkommunal samverkan inom alla de områden inom sociala sektorn där det är ändamålsenligt.

Landskapsregeringen stöder genom beviljandet av samarbetsunderstöd Ålands kommunförbunds projekt för en gemensam barnskyddsjour i landskapet. Även skärgårdskommunerna har beviljats samarbetsunderstöd för ett samarbetsprojekt som syftar till att effektivisera kommunernas barnskyddsarbete genom ett utökat samarbete.
Landskapsregeringen ser gärna att Ålands kommunförbund tar initiativ till ytterligare samordning inom barnskyddets område.

2. Social trygghet

En god social trygghet på alla plan är en förutsättning för ett modernt samhälle. I begreppet social trygghet ingår bland annat förebyggande verksamhet, socialvårdstjänster av viss omfattning och kvalitet samt ett ekonomiskt skyddsnät i form av trygghet under sjukdom, arbetslöshet och ålderdom samt annat utkomstskydd. Enligt grundlagen garanteras därför alla vissa ekonomiska, sociala och kulturella grundläggande rättigheter. Landskapet och kommunerna skall tillförsäkra var och en dessa rättigheter.

Syftet med den sociala tryggheten är att främja befolkningens hälsa och funktionsförmåga, att ge förutsättningar för en sund arbets- och livsmiljö samt att trygga en tillräcklig utkomst, social- och hälsovårdstjänster och social trygghet i livets alla skeden. Så gott som alla hushåll erhåller tidvis någon form av inkomstöverföring eller nyttjar socialvårdstjänster.

Kommunerna har en viktig roll då det gäller att utveckla den sociala tryggheten. Social-tjänsterna och utkomstskyddet styrs med hjälp av lagstiftning. Tjänsterna finansieras huvudsakligen med skatter och landskapsandelar. Kostnaderna för utkomstskyddet täcks med avgifter som tas ut av arbetsgivare och de försäkrade samt med skattemedel.

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) har på uppdrag av landskapsregeringen i rapporten Ekonomisk utsatthet och social trygghet (rapport 2007:5) undersökt hur den del av

det sociala trygghetssystemet som faller under Ålands lagstiftningsbehörighet fungerar i praktiken, och i vad mån de olika bidragen minskar risken för relativ fattigdom.

Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att förbättra det sociala trygghetssystemet som faller under Ålands lagstiftningsbehörighet utgående från slutsatserna i rapporten. Landskapsregeringen skall ta fram nya stödformer för de mest utsatta pensionstagarna. Ett förslag till lag om stöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare skall utarbetas och de avgifter som kommunerna tillämpar för olika serviceformer skall ses över.

I syfte att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand avser landskapsregeringen att utarbeta en lag om social kreditgivning. Vidare skall enskilda personers delaktighet i samhällslivet och på arbetsmarknaden tryggas i en lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Den kulturella mångfalden i landskapet har ökat och kommer att öka ytterligare i framtiden. Dels tar vi emot flyktingar och dels behöver vi viss inflyttning för att möta ett hotande underskott på arbetskraft. Landskapet och kommunerna har ett gemensamt intresse att effektivt förhindra allvarliga kulturella konflikter och främja en smidig integration i samhället av de nya etniska grupperna. En tvärsektoriell handlingsplan, i vilken bl.a. den sociala sektorns uppgifter i främjandet av inflyttades integration i samhället tydliggörs, skall utarbetas.

Mål

- *Kommunernas socialvårdstjänster skall ha god tillgänglighet för behövande och innehålla en tillräckligt hög kvalitet.*
- *Samhällets integration av inflyttade skall fungera väl.*

Anvisning

3. *Kommunerna bör i tillräcklig utsträckning tillgodose behovet av information, handledning och rådgivning beträffande förmånerna inom socialvården och det övriga socialskyddet.*

3. Ansvaret för ordnandet av socialvården

Enligt landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt socialvårdslagen skall kommunerna ombesörja planeringen och verkställandet av socialvården. Kommunerna har således ett omfattande lagstadgat ansvar för ordnande av socialvården. Samtidigt har kommunerna goda möjligheter att lokalt anpassa lösningar till sina verksamhetsförutsättningar vid ordnandet av socialvården. Ett av målen med organisationen är att öka kommuninnevånarnas påverkningsmöjligheter. För att möjliggöra detta är det viktigt att de värderingar som ligger bakom prioriteringsbeslut är tydliga och diskuteras öppet, samt att prioriteringarna bygger på ett så relevant faktaunderlag som möjligt.

Det ansvar som åläggs kommunerna i till exempel lagstiftningen om barnskydd, missbrukarvård och handikappservice, förutsätter att kommunerna årligen i samband med sin budgetberedning utreder de nödvändiga tjänsternas och stödåtgärdernas innehåll och omfattning.

Anvisning

4. *Kommunerna bör vid sin budgetering tydligt ange sina prioriteringar inom den sociala verksamheten.*

4. Organisationen av verksamheten

En framgångsrik socialvård förutsätter ett gott samarbete mellan olika aktörer. Genom sitt ansvar för socialvården, har kommunerna en central roll i det sammanhanget. En vidareutveckling av det sociala trygghets- och servicesystemet förutsätter att kommunerna aktivt samarbetar med Ålands hälso- och sjukvård, landskapsregeringen samt andra producenter av socialvård, såsom ideella organisationer, föreningar och enskilda personer.

Kommunernas verksamhet skall alltid skötas med den enskilda medborgaren i centrum. Även sättet att organisera verksamheten skall ske ur ett medborgarperspektiv.

Anvisning

5. *Kommunerna bör aktivt samarbeta med andra aktörer inom socialvården.*

5. Klientens ställning och rättigheter

Klienten skall stå i centrum för kommunernas socialvård. Detta innebär att en klient har rätt till socialvård av god kvalitet och gott bemötande utan diskriminering. Klienten skall bemötas så att hans eller hennes människovärde inte kränks och så att hans eller hennes övertygelse och integritet respekteras. Klientens önskemål, åsikt, fördel och individuella behov samt språkkunskaper och kulturella bakgrund skall om möjligt beaktas.

Socialvårdspersonalen skall för klienten utreda hans eller hennes rättigheter och skyldigheter samt olika alternativ och deras verkningar samt andra omständigheter som är av betydelse för klientens sak. Utredningen skall presenteras så att klienten förstår dess innehåll och betydelse tillräckligt. Klienten har rätt att ta del av uppgifter inom socialvården, även sådana som har införts i ett personregister, om de har betydelse i hans eller hennes ärende, dock med de begränsningar lagstiftningen anger.

När klienten ansöker om socialvårdstjänster inklusive barnomsorg eller förmåner, skriftligen eller muntligen, skall ett förvaltningsbeslut fattas eller, när privat socialvård ordnas, skall ett skriftligt avtal mellan den som lämnar socialvård och klienten ingås. Ett beslut skall motiveras och innehålla en besvärsanvisning eller upplysning om besvärsförbud.

För bedömning av klientens behov av socialvård och för säkerställande av att han eller hon erhåller hjälp skall en service- och vårdplan uppgöras i samråd med klienten. Genom planen främjas syftet att beakta klientens önskemål och åsikter i en sak som berör klienten själv. Service- och vårdplanen skall vara tillräckligt detaljerad. Klientens individuella förhållanden och specialbehov skall beaktas i planen. Genomförandedelen i planen skall vara tillräckligt specificerad för att klienten och den som ordnar servicen vet vad de har förbundit sig till. Planen skall kontrolleras och smidigt kunna ändras vartefter klientens behov av tjänster förändrats.
En plan behöver inte göras upp, om det är fråga om tillfällig rådgivning eller handledning.

Anvisning

6. *Kommunerna skall tillförsäkra klienterna god tillgänglighet och kvalitet i sin socialservice.*
7. *Kommunerna skall främja klient- och patientombudsmannens ställning och förutsättningarna för dennes verksamhet.*

6. Förebyggande arbete

Ett av de viktigaste verktygen för att bekämpa social utslagning är förebyggande verksamhet. Skapande av gynnsamma miljöer och förebyggande åtgärder är både på kort och lång sikt det mest ekonomiska alternativet när det gäller att bevara befolkningens sociala välbefinnande och hälsa. Genom att satsa tillräckligt med resurser på planeringen och den förebyggande verksamheten kan man minska behovet av social- och hälsovårdstjänster och därmed undvika onödiga kostnader.

Kommunerna bör utforma tydliga mål för den sociala verksamheten i allmänhet och för den förebyggande verksamheten i synnerhet. Målen bör vara konkreta, realistiska och möjliga att följa upp. Därmed kan ett bättre underlag skapas för bedömningar om var i organisationen kvalitetsförbättringar och effektivisering är möjliga och särskilt viktiga att genomföra.

Mål

- *Kommunerna har tydliga mål för den sociala verksamheten i allmänhet och för den förebyggande verksamheten i synnerhet.*

Anvisning

8. *Socialt välbefinnande och ett förebyggande tänkande skall genomsyra all samhällsplanering.*
9. *Kommunerna bör uppställa långsiktiga och tydliga mål för den sociala verksamheten, som mäts och utvärderas årligen.*
10. *Kommunerna bör utveckla rutiner för sin egna interna kvalitetskontroll inom sina verksamhetsområden.*
11. *Kommunernas revisorer bör övervaka och utvärdera hur kommunerna uppfyller socialpolitiska mål som fullmäktige uppställer.*

7. Barn och ungdom

Grunden för god hälsa och social anpassning skapas under barn- och ungdomsåren. Det är därför viktigt att i ett tillräckligt tidigt skede uppmärksamma eventuella symptom på otrygghet och störningar i barnens sociala utveckling. Förebyggande arbete för att hindra psykisk ohälsa, ungdomars missbruk av alkohol, tobak och narkotika hos unga är av särskilt stor betydelse.

I de undersökningar som gjorts om åländska barn och ungdomars psykiska välbefinnande konstateras att olika stressymtom och depressioner förekommer i stort sett i samma omfattning på Åland som i övriga Norden. Ett starkare fokus kommer därför att, precis som i övriga Norden, riktas mot barns psykiska välbefinnande. Landskapsregeringen planerar att genomföra särskilt riktade satsningar och en tvärsektoriell kraftsamling med fokus på psykiskt välbefinnande hos barn.

Kommunerna skall i större utsträckning beakta principen i barnkonventionen om att vid alla åtgärder som rör barn skall barnets bästa komma i främsta rummet och kommunerna borde tydligt dokumentera att principen har beaktats. Ett effektivt sätt att förebygga sociala problem hos barn och unga är att redan i planerings- och beslutsskedet göra en noggrann analys av hur olika alternativ kan tänkas påverka flickor och pojkar i olika åldrar och sedan väga in detta i besluten. Landskapsregeringen har för avsikt att utveckla en modell för en sådan barnkonsekvensanalys och implementera denna tankegång i olika förvaltningars beslutsfattande och verksamheter.

Även stöd till föräldrarna i deras fostran är en angelägen uppgift för alla samhällets institutioner och myndigheter. Beprövade och utvärderade familjestödsmetoder bör ingå som en självklar integrerad del i allt arbete gällande barn och unga.

Socialvården har även ett stort ansvar för att barn inte far illa. Tvärsektoriell och konstruktiv samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer är en viktig förutsättning då det gäller hjälp och stöd åt våldsutsatta kvinnor och deras barn men också då det gäller hjälp till förövaren. Samförstånd och ett gemensamt synsätt på mäns våld mot kvinnor och barn är nödvändigt för att inte kvinnor och barn som söker samhällets stöd skall uppleva sig kränkta på nytt.

Barns egen aktivitet och deras engagemang i frågor som gäller dem själva bör uppmuntras. När föräldrarna får sitt första barn behöver de särskilt stöd och uppmuntran för uppbyggnaden av förhållandet till barnet och familjelivet. Mödravården och barnrådgivningen har här en central roll. Redan under graviditeten bör pappor ges utrymme att aktivt delta i den rådgivning som ges modern och på detta sätt tillförsäkras att den framtida kontakten mellan pappan och barnet förstärks.

Risken för utslagning är uppenbar till exempel i fråga om barn som avbrutit grundskolan och de som är klienter inom barnskyddet samt de som drabbats av svårigheter med skolgången. Socialförvaltningen kan stöda dessa unga genom att ta initiativ till samarbete med skolan, ungdomsledare, fritidsledare och ideella organisationer till exempel idrottsorganisationer.

Kommunerna bör satsa på servicen till riskfamiljer, det vill säga till familjer med ekonomiska, missbrukar- eller dylika problem. Härigenom kan kommunerna minska på behovet av barnskydd och förhindra senare problem hos barnet. Kommunerna borde även överväga att allmänt satsa på hemservice för barnfamiljer och att skapa ett fungerande samarbete med sakkunniga inom rådgivningen, socialt arbete och annan socialservice samt hälso- och sjukvården garanteras en tillräcklig multiprofessionell konsultation vid behov.

Det är synnerligen viktigt att barnomsorgen, skolan samt hälso- och sjukvården i ett så tidigt skede som möjligt reagerar när de upptäcker att barn far illa. Socialvården ansvarar för barnskyddet och skall kontaktas när nämnda instanser anser att barn är i behov av att stödåtgärder sätts in.

Anvisning

12. *Kommunerna bör i förebyggande syfte rikta särskilda insatser till riskfamiljer och utsatta barn och ungdomar.*
13. *Kommunerna bör vid misstanke om våld mot barn följa den så kallade barnahusmetoden.*
14. *Den kommunala verksamhet som arbetar med barn och föräldrar skall integrera ett aktivt och medvetet familjestöd i sitt arbete.*

7.1. Barnfamiljer

Servicen för barn och barnfamiljer är splittrad och svårtillgänglig. Många olika enheter inom socialvården (till exempel barnomsorgen, missbrukarvården, barnskyddet och familjerådgivningen) samt inom hälso- och sjukvården (till exempel barn- och ungdomspsykiatrin, vuxenpsykiatrin, barn- och mödrarådgivningen samt barn- och ungdomsenheten vid ÅCS) arbetar med fokus på barnets och familjens bästa. Bland annat på grund av att resurserna är splittrade kan servicens kvalitet och tillgänglighet inte alltid

garanteras. Genom att etablera tätare samarbete och planerad samverkan är det möjligt att förverkliga en klientcentrerad funktionell servicehelhet vari ingår både bas- och specialservice.

Mål

- *Att skydda uppväxtförhållandena för alla barn på Åland och att stödja vårdnadshavarna i deras fostrande uppgift*

Anvisning

15. *Kommunerna bör tillförsäkra sig en god personalkompetens inom socialvården.*
16. *Kommunerna bör utveckla hemtjänsten och anställa s.k. familjearbetare till behövande barnfamiljer.*
17. *Kommunerna bör delta i inrättandet av vårdteam (personal från hemtjänsten och hemsjukvården) i syfte att bättre nyttja befintliga resurser.*

7.2. Barnskydd

Kommunernas ansvar för barnskyddet regleras i landskapslagen (ÅFS *2008:97*) angående tillämpning av vissa författningar rörande barnskydd i landskapet Åland samt i barnskyddslagen (FFS *417/2007*). Barnskyddet indelas i förebyggande åtgärder, utredning av behovet av barnskydd, stödåtgärder inom öppenvården, brådskande placering av barn, omhändertagande, vård utom hemmet samt eftervård. Kommunen eller flera kommuner tillsammans skall göra upp en plan för att främja barns och unga personers välfärd samt ordna och utveckla barnskyddet. Planen skall godkännas av kommunens fullmäktige och beaktas när budget och ekonomiplan görs upp. Se 12 § barnskyddslagen, FFS 417/2007.

Barnskyddet har till uppgift att trygga följande rättigheter:

- Varje barn har rätt till en trygg och stimulerande uppväxtmiljö samt till en harmonisk och mångsidig utveckling
- Barn har företrädesrätt till särskilt skydd och särskild omsorg
- Ett barn skall tillförsäkras positiva och nära mänskliga relationer, vilket särskilt gäller förhållandet mellan barnet och föräldrarna
- Ett barn skall uppfostras så, att det får förståelse, stöd, trygghet och ömhet
- Ett barn får inte underkuvas, agas kroppsligen eller på annat sätt behandlas kränkande
- Barnets utveckling till självständighet, ansvarsmedvetenhet och vuxenhet skall stödjas och befrämjas

Det stöd som ges barnen eller de unga och deras familjer syftar i första hand till att barnen skall kunna växa upp och utvecklas i det egna hemmet. Då ett barns levnadsförhållanden av en eller annan orsak äventyras, skall kommunen omgående vidta behövliga stödåtgärder inom den öppna vården. I de fall dessa inte är tillräckliga skall barnet garanteras så god vård som möjligt utanför hemmet. Samtidigt får barnets vårdnadshavare hjälp till bättre livskontroll, så att barnet så snart som möjligt skall kunna flytta tillbaka hem.

Kommunernas tjänstemän samarbetar i barnskyddsverksamheten med barnens föräldrar, barnomsorgen, hemservicen, skolväsendet, polisen och flera andra instanser.

Av 11 § i barnskyddslagen följer att en kommun skall se till att barnskyddet till sin innebörd och omfattning ordnas så som behovet i kommunen förutsätter och ordnas i tillräcklig utsträckning vid de tider på dygnet som det behövs. Den försöksverksamhet som startade den 1 september 2008 med en gemensam barnskyddsjour för alla de åländska kommunerna

garanterar ett barn, som befinner sig i en situation som kräver brådskande omhändertagande och omgående behöver placeras i vård utom hemmet, denna rätt. Ärendenas komplexitet kräver att minst två socialarbetare engageras i arbetet. I ett barnskyddsärende som innebär omhändertagande krävs utöver dessa två, ytterligare en ledande beslutande tjänsteinnehavare. Barnskyddslagen understryker kommunens skyldighet att tillse att socialarbetaren har tillgång till nödvändig sakkunskap vid handhavandet av ett barnskyddsärende. Landskapsregeringen ser positivt på Ålands kommunförbunds initiativ till att utröna möjligheter till samverkan om en så kallad sakkunniggrupp som förutsätts enligt barnskyddslagen (14 § barnskyddslagen, FFS 417:2007) samt även annan samordning av funktioner. Högkvalitativt barnskydd förutsätter sålunda att samarbetet mellan flera kommuner vidareutvecklas.

Mål

- *Barnskyddet koncentreras ytterligare till några få serviceenheter.*
- *Kommunerna bör ägna särskild uppmärksamhet åt att säkerställa effektiva insatser inom barnskyddet.*
- *Förbättrad kännedom om anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen.*

Anvisning

18. *Kommunerna uppgör planer för att ordna och utveckla barnskyddet, som godkänns av respektive kommuns fullmäktige.*
19. *Kommunerna fortsätter den påbörjade samordningen av resurserna inom barnskyddet som pågår inom Ålands kommunförbund.*
20. *Landskapsregering och kommuner ansvarar tillsammans för en intensifierad information till personer med anmälningsplikt enligt barnskyddslagen.*

7.2.1. Förebyggande åtgärder

Ålands hälso- och sjukvårds barn- och mödrarådgivningsbyrå, kommunernas barnomsorgsverksamhet, skolans psykosociala elevvård och skolhälsovården samt ungdomsarbetet förebygger behovet av barnskyddsåtgärder samtidigt som de ofta är de första som uppmärksammar behovet av dessa åtgärder.

7.2.2. Stödåtgärder inom den öppna vården

Enligt barnskyddslagen skall socialmyndigheterna i kommunen stödja familjen, barnet eller den unga med åtgärder inom den öppna vården, om uppväxtförhållandena äventyrar eller inte tryggar barnets eller den ungas hälsa och utveckling eller om barnet eller den unga genom sitt beteende äventyrar sin hälsa eller utveckling. Kommunen skall ordna tillräckligt ekonomiskt stöd för familjer som har ekonomiska problem eller bostadsproblem och avhjälpa bristerna i boendeförhållandena. Andra barnskyddsåtgärder vidtas först om situationen inte avhjälps på det här sättet.

Stödåtgärderna inom den öppna vården skräddarsys individuellt enligt barnets och familjens behov och enligt den rådande situationen. Vid behov kan familjen få en stödperson eller en stödfamilj.

Som stödåtgärder inom den öppna vården kan barnet kortvarigt placeras i institutionsvård eller i vård utom hemmet utan omhändertagande, om familjens situation antas bli bättre inom en kort tid. Även hela familjen kan vid behov få rehabilitering. Andra stödåtgärder är till exempel rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor, hemservice, dagvård, terapitjänster och åtgärder inom missbrukarvården. Dessutom kan man hjälpa barnet och den unga i samband med skolgången, fritidsintressen och yrkesvalet och vid anskaffning av bostad.

7.3. Barnomsorg

Regelverket för kommunal och övrig samhällsstödd barnomsorg finns i barnomsorgslagen (1997:14) för landskapet Åland jämte landskapsförordning. I författningarna anges ramarna och förutsättningarna för verksamheten. Regelverket kompletteras vid behov med anvisningar från landskapsregeringen.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten kommer att påbörjas i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och Ramprogrammet för det åländska jämställdhetsarbetet 2008-2011. Arbetet påbörjas i form av ett projekt med start hösten 2009. Projektet skall ge barnomsorgspersonal kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av den verksamhet man bedriver.

Barnomsorgens styrdokument innehåller ett tydligt genus- och jämställdhetsuppdrag. Detta innebär att kvinnors och mäns, flickors och pojkars lika makt och inflytande skall genomsyra verksamhetens alla delar. Barnomsorgens roll är i detta avseende att förhindra och motarbeta traditionella könsrollsmönster och stärka och utveckla arbetet med genus- och jämställdhetsfrågor. Det åländska samhället är inte jämställt och barnomsorgen är en stor och viktig aktör i fostran till morgondagens vuxna. Målet med genus- och jämställdhetsarbetet i barnomsorgen är att vidga både flickors och pojkars individuella kompetenser och valmöjligheter i livet utan begränsningar av föreställningar om vad som är kvinnligt eller manligt.

Den pedagogiska utmaning som det faktum att numer fler barn än tidigare med annat modersmål än svenska finns i barnomsorgen, kräver ny kunskap av barnsomsorgspersonal. Landskapsregeringen har utarbetat riktlinjer för detta och kommer att ordna ett utvecklingsseminarium om detta under vintern 2009.

Landskapsregeringen har påbörjat arbetet med en översyn av lagstiftningen som reglerar barnomsorgen.

Mål

- *En väl fungerande barnomsorg av hög kvalitet.*

Anvisning

21. *Kommunernas barnomsorgspersonal deltar i landskapsregeringens projekt för att erhålla kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av barnomsorgsverksamheten.*
22. *Kommunerna följer riktlinjerna i rapporten "Stöd för barn i barnomsorgen med annat modersmål än svenska".*

7.4. Hemvårdsstöd

Genom landskapslagen (1985:50) om stöd för vård av barn i hemmet erbjuds vårdnadshavare hemvårdsstöd eller partiellt hemvårdsstöd för barn under tre år under vissa i lagen angivna förutsättningar. Det partiella hemvårdsstödet omfattar även vårdnadshavare med barn i grundskolans årskurs 1 och 2.

Landskapsregeringen föreslår under hösten 2008 att landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet revideras och bestämmelser om adoptivbarn, tvillingtillägg och stöd till föräldrar med barn med särskilda behov intas i lagen.

8. Alkohol och narkotika

Målsättningarna i landskapsregeringens alkohol- och narkotikapolitisiska program för åren 2007-2011 är att minska totalkonsumtionen av alkohol, att höja alkoholdebutåldern, att skapa ett narkotikafritt samhälle samt att minska skadeverkningarna. Målen uppnås genom att åtgärder vidtas för att minska berusningsdrickandet, att göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga, att stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, att tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk samt genom att tillhandahålla förebyggande åtgärder samt vård och behandling för de som behöver. Utbildning arrangeras för de som arbetar i förebyggande syfte eller möter drogproblematiken i sitt arbete.

Exempel på preventiva åtgärder för att begränsa alkohol- och narkotikamissbruk är att engagerat arbeta för att förändra attityder i samhället genom att satsa på information till framförallt föräldrar. Föräldrarna är en betydelsefull resurs och bör få stöd för att kunna sätta gränser för sina barn i fråga om rusmedel. Vidare bör man fortsättningsvis vidta åtgärder för att begränsa tillgängligheten av droger samt satsa resurser på kompetensutveckling av personalen. En plan för drogundervisningen i grundskolorna för årskurs 4-9 utarbetades år 2004. Även ett alkohol- och drogförebyggande program för landskapets skolor utvecklades år 2006. Handlingarna finns tillgängliga via hemsidan www.drogfri.ax.

Särskild uppmärksamhet skall ägnas samarbetet mellan missbrukarvården å ena sidan och den övriga social- och hälsovården, nykterhetsverksamheten, skolan, ungdomsverksamheten samt tullen och polisen å den andra. Kommunerna beviljas från år 2008 särskilda landskapsandelar för missbrukarvården.

Undersökningar som har gjorts i riket visar att cirka 65 000 finländare spelar för mycket och hör till en riskgrupp. 5 % av befolkningen är storkonsumenter av spel och för tillfället vårdas 5 000-6 000 personer för spelmissbruk. Det finns ingen anledning att tro att spelmissbruket ser annorlunda ut på Åland.

Ålänningars alkohol-, narkotika-, och spelvanor skall undersökas år 2011.

Mål

- *Minskad totalkonsumtionen av alkohol, höjd alkoholdebutåldern, ett narkotikafritt samhälle samt minskade skadeverkningar.*

Anvisning

23. Kommunerna skall utveckla handlingsplaner för akuta behandlingssituationer.
24. Kommunerna skall arbeta aktivt med förebyggande åtgärder mot alkohol- och narkotikamissbruket.

8.1. Missbrukarvård

Missbrukarvården är en del av den allmänna social- och hälsovården, men tillhandahåller även specialtjänster inom missbrukarvården och sköter kontakt till den specialiserade sjukvården. Man kan söka sig till alla öppna tjänster inom missbrukarvården på eget initiativ.

Kommunen skall sörja för att vården av missbrukare ordnas så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen. Servicen inom missbrukarvården ordnas i första hand som öppenvård men i vissa fall också som institutionsvård eller köp av sådana tjänster. Servicen omfattar akutvård, gruppterapi, familjeterapi och rehabilitering. Service skall ges

med hänsyn till missbrukarens, hans eller hennes familjs och andra närstående personers behov av hjälp, stöd och vård.

Vården och rehabiliteringen grundar sig på frivillighet och är av konfidentiell karaktär. En missbrukare kan även omhändertas för vård oberoende av sin vilja, antingen på grund av hälsorisker eller sin våldsamhet. Av missbrukarvårdens specialtjänster är A-kliniken och ungdomskliniken öppenvårdsenheter. En A-klinik finns i Mariehamn.

Institutionsvård, med några så kallade avgiftningsplatser, ordnas i begränsad omfattning genom Ålands hälso- och sjukvård, medan annan institutionsvård ordnas utanför Åland av kommunerna. En tillnyktringsenhet är under planering. Syftet med akutvård av missbrukare är i dagens läge endast att avbryta rusmedelsbruket. Långvarig rehabilitering på institution är nödvändig för personer då akutvården inte är tillräcklig eller ändamålsenlig.

Förutsättningarna för att inrätta ett s.k. halvvägshem och annat halvvägsstöd som en övergång mellan behandlingshem och öppenvård skall utredas av landskapsregeringen. Ett halvvägshem är ett stödboende som används före intagningen på behandlingshem och efter avslutad behandling. Halvvägsstöd kan till exempel innebära att stöd ges för att klara av eget boende och arbete. Syftet med vistelsen på halvvägshem och annat halvvägsstöd är att motivera och förbereda inför en längre tids behandlingsvistelse samt för att efter behandlingen acklimatisera sig och klara av det normala samhällslivet

Lagen om missbrukarvård gäller i landskapet i den lydelse lagen hade den 31 december 1992. Lagstiftningen om missbrukarvård skall revideras.

Anvisning

25. Kommunerna ordnar vården av missbrukare så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen.

9. Äldreomsorg

Landskapsregeringen har antagit målsättningar och handlingsplan för äldrevården utgående från slutrapporten från arbetsgruppen för att utreda förutsättningarna för äldreomsorgen. Målet är att 90 % av befolkningen som fyllt 75 år skall kunna bo kvar och leva självständigt i sitt hem och i sin invanda boendemiljö.

De skall få stöd med att bo kvar hemma genom snabbt tillgängliga och högklassiga social- och hälsovårdstjänster. För dem som inte längre klarar av att bo hemma finns numera i alla kommuner serviceboende, samt även olika former av institutionsvård.

De äldres funktions- och initiativförmåga skall främjas genom stöd och aktiviteter inom ramen för kommunernas och frivilligorganisationernas verksamheter.

Kommunernas pensionärsbostäder och servicehus vidareutvecklas så att en överflyttning av åldringar till institutionsvård blir nödvändig endast vid behov av kontinuerlig tillsyn och vård eller där de sjukvårdsmässiga insatserna är dominerande. Servicehusen kan fungera som bas för kommunens hemtjänstpersonal och om möjligt för lokal hälsovårds- och hemsjukvårdspersonal samt som centrum för dagverksamheten också för ute i kommunen kvarboende åldringar. Dessutom bör servicehusen fungera som tillfällig avlastning för närståendevårdare och andra anhöriga till hemmaboende åldringar, till exempel under semester, fridagar eller arbetsdryga perioder.

I syfte att bland annat förverkliga målsättningen för äldreomsorgen avser landskapsregeringen att införa lagstiftning som möjliggör att hemtjänst och hemsjukvård organiseras som sammanhållen hemvård samt lagstiftning om förebyggande hembesök.

En sammanhållen hemvård kommer att skapa en bättre kontinuitet och kvalitet i hembesöken hos de äldre. Vidare bör ett sådant system medföra effektivitetsvinster både ur ett ekonomiskt perspektiv men även ur ett verksamhetsperspektiv. Kommunens och Ålands hälso- och sjukvårds insatser i den äldres hem skall uppfattas som en helhet.

Lagen om rätt till förebyggande hembesök skall ålägga kommunerna att i samverkan med Ålands hälso- och sjukvård erbjuda alla personer som bor i eget boende möjlighet att motta besök av företrädare för kommunen eller Ålands hälso- och sjukvård under det år de fyller 75 år. Syftet är att höja prioriteringen av förebyggande och hälsofrämjande insatser. Genom hembesöken kan åldringens behov av hjälp kartläggas, behovet av ändringsarbeten i bostaden bedömas, samtidigt som kommunen får tillfälle att informera om de stödformer som samhället erbjuder. Vid hembesöken kan även ges handledning om regelbunden motion som upprätthåller funktionsförmågan samt vikten av hälsosam kost. Hembesöket skall hjälpa den äldre att använda sina egna resurser på ett bättre sätt och att därmed bevara sin funktionsförmåga så länge som möjligt.

Vidare avser landskapsregeringen att i samråd med kommunerna utarbeta kvalitativa och funktionella mål för vård och omsorg om äldre människor. Frågor som kommer att utredas ytterligare är bland annat de ekonomiska förutsättningarna för äldreomsorgen, behovet av en eventuell lagstiftning om de äldres rättigheter, behovet av personal och kompetens inom äldreomsorgen på lång sikt samt ansvaret för sjukvården vid serviceboenden.

Mål

- *90% av de personer som fyllt 75 år skall ha möjlighet att bo i eget hem.*

Anvisning

26. *Kommunerna bör säkerställa tillräckliga resurser för service som stöder äldre personers hemmaboende.*
27. *Kommunerna bör utveckla servicen till klienter i eget boende (hemtjänst).*
28. *Kommunerna bör delta i inrättandet av vårdteam (personal från hemtjänsten och hemsjukvården) i syfte att bättre nyttja befintliga resurser.*

10. Service för funktionshindrade

Målet med handikappolitiken är ett jämlikt bemötande av handikappade, stöd för de handikappade att ha kontroll över sitt liv, stöd för att främja arbets- och funktionsförmågan och ett självständigt liv. Servicen till funktionshindrade går främst ut på att avlägsna hinder för dem, erbjuda tjänster och rehabilitering.

En individuell serviceplan skall göras upp för personer med funktionshinder för att utreda och samordna de tjänster och stödåtgärder som han eller hon behöver. De kommunala myndigheterna gör tillsammans med den funktionshindrade och hans eller hennes vårdnadshavare eller anhöriga upp planen. Med hjälp av planen förbättrar man personens självbestämmanderätt och påverkningsmöjligheter. Planen skall justeras med jämna mellanrum och för den utses en ansvarsperson, som samordnar tjänsterna.

Arbetslivet, utbildningsväsendet, bostäder och bostadsområden samt kulturinstitutioner, frilufts- och rekreationsanläggningar skall utformas så att de kan nyttjas av personer med funktionshinder. Personer med funktionshinder har rätt till arbetsträning och meningsfull sysselsättning. Systemet med personliga assistenter och stödpersoner bör utvecklas.

Kommunerna har en skyldighet att ordna färdtjänst och tolkhjälp för gravt funktionshindrade individer, samt tillse att platser inom serviceboende finns tillgängliga alternativt att bekosta ändringsarbeten i den funktionshindrades bostad. Denna skyldighet föreligger oavsett klientens ålder.

Landskapsregeringens målprogram jämte handlingsplan för handikappolitiken skall revideras i syfte att konkretisera målsättningarna och med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder (handikappkonventionen).

Lagen om service och stöd på grund av handikapp revideras under hösten år 2008. Landskapsregeringen avser vidare att vidta åtgärder för att förbättra de funktionshindrades levnadsvillkor utgående från slutsatserna i utredningen Ekonomiska levnadsvillkor för funktionshindrade personer på Åland.

Anvisning

29. *Kommunerna bör aktivt tillse att de funktionshindrade erhåller de stöd som de är berättigade till enligt gällande lagstiftning.*
30. *Kommunerna skall uppgöra individuella serviceplaner för personer med funktionshinder.*

11. Specialomsorg

Samtliga kommuner på Åland utgör tillsammans ett specialomsorgsdistrikt, vilket förvaltas av kommunalförbundet Ålands Omsorgsförbund.

Mål

- *Upprätthålla service för personer med utvecklingsstörning som kompenserar för handikappet och ger möjlighet till ett självständigt liv med eget boende, sysselsättning och en meningsfull fritid.*

12. Utkomststöd

Regler om utkomststöd återfinns i landskapslagen (ÅFS 1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd jämte landskapsförordning. Lagen om utkomststöd gäller i landskapet i dess ursprungliga lydelse från år 1997.

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas av kommunerna i sista hand i syfte att trygga en persons eller familjs utkomst i situationer där personens eller familjens inkomster och förmögenhet inte räcker till för att täcka de nödvändiga dagliga utgifterna. Utöver det egentliga utkomststödet beviljar kommunerna förebyggande utkomststöd. Kommunerna bestämmer själv om grunderna för det förebyggande utkomststödet. Syftet med det förebyggande utkomststödet är att främja en persons och familjs sociala trygghet och stödja personen och familjen att klara sig på egen hand samt att förebygga utslagning och långvarigt beroende av utkomststöd.

Landskapsregeringen skall utreda ersättningsnivåer och utformning av utkomststödet och vidta erforderliga lagstiftningsåtgärder.

Anvisning
31. Kommunerna antar grunder och anslår medel för förebyggande utkomststöd.

13. Boende

Den kommunala bostadspolitiken spelar en viktig roll när det gäller att förebygga problem och i fråga om behovet av service, och därmed också för kostnaderna för socialvården. Kommunerna bör eftersträva att personer med utbildning i och erfarenhet av socialt arbete deltar redan i planeringsskedet av byggprojekt och boendemiljö så att de blir tillgängliga för alla oberoende av personens ålder, funktionshinder och livssituation. Socialväsendet har till uppgift att inhämta och vidarebefordra uppgifter om brister i boendeområdena och om möjligheterna att förbättra dem utifrån klienternas behov. I detta arbete bör samråd ske med handikapprådet.

Socialväsendet bör uppmärksamma byggherrar och bostadsägare på den åldrande befolkningens och de funktionshindrades behov så att rätt byggda hissar, dörröppningar, kök, toaletter och tvättutrymmen ger en möjlighet att bo i sitt eget hem även med sämre funktionsförmåga. Vid prövning av ansökan om byggnadslov är byggnadsnämnd skyldig att beakta att byggnaden med hänsyn till användningen är anpassad efter de krav som kan ställas av personer med nedsatt rörelseförmåga.

Anvisning
32. Kommunerna bör beakta människors sociala behov i olika livsskeden vid planering av bostadsbyggande.

14. Utveckling av servicestrukturen och servicen

Behovet av institutionsplatser i landskapet är relativt väl tillgodosett. Kommunerna bör i stället utveckla servicestrukturen i funktionellt hänseende, genom att bygga ut öppenvården och olika mellanformer av vård samt på lösningar som stöder självständigt boende. Öppenvårdstjänsterna för personer med demenssjukdomar, patienter inom psykiatrin och missbrukare är fortsättningsvis otillräckliga. Kommunerna bör i detta sammanhang ägna särskild uppmärksamhet åt den hemservice som innefattar "tjänster som främjar socialt umgänge" samt åt verksamhet i sysselsättningssyfte för funktionshindrade, till exempel verksamhet vid dagcenter för personer med demenssjukdomar.

Utgångspunkten för utvecklandet av servicen är att livskvaliteten skall förbättras, med respekt för människans egen vilja. Detta innebär oftast att äldre personer samt fysiskt och psykiskt funktionshindrade stöds genom olika service- och stödåtgärder så att de kan bo hemma eller i hemliknande förhållanden. En sådan utveckling av servicestrukturen förutsätter emellertid att nödvändiga personalresurser placeras inom öppenvården samt att personalen har sådan utbildning och ges sådan handledning som motsvarar den nivå som vården och omsorgen kräver.

Anvisning
33. Kommunerna bör utveckla servicestrukturen i funktionellt hänseende.

15. Kvinnofridsarbetet

Det åländska kvinnofridsarbetet syftar bland annat till att öka medvetenheten om fenomenet mäns våld mot kvinnor och barn. Grundutbildning och kompetensutveckling krävs för att yrkesverksamma skall vara rustade att upptäcka våld och förstå de utsattas situation samtidigt som man skall erbjuda ett professionellt och empatiskt bemötande. Förövaren skall också erbjudas stöd och hjälp och hänvisas till ATV (Alternativ Till Våld) – Ålandsprojektet.

Anvisning

34. Kommunerna bör tillse att personal som kommer i kontakt med kvinnor och barn som utsätts för våld har tillräckliga kunskaper för att hantera problematiken.

16. Data-, statistik- och uppföljningssystem

Uppföljningen inom social- och hälsovården grundar sig huvudsakligen på statistiska uppgifter som Statistikcentralen och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (STAKES) samlar in. Vissa statistiska uppgifter insamlas även genom Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) försorg.

Uppföljning av den åländska socialvården måste delvis ske enligt samma system som i riket, därför att det delvis följer av lagstiftning, det är nödvändigt för att möjliggöra jämförelser med riket samt för att landskapet skall kunna medverka i det nordiska statistiksamarbetet. För att statistiken skall bli tillförlitlig krävs det att personal från hemsjukvården och hemvården samarbetar då uppgifter lämnas om gemensamma klienter. Statistik bör om möjligt framställas på basis av kön.

Anvisning

35. Kommunerna bör lämna in begärda statistikuppgifter till STAKES och ÅSUB.

17. Socialjour

Med socialjour menas att inom ramen för en jourverksamhet utanför ordinarie tjänstetid ordna nödvändiga och brådskande socialtjänster så att man dygnet runt kan bemöta akuta behov i olika nöd- och krissituationer.

Landskapsregeringen uppställde i socialvårdsplanen för åren 2006-2010 målsättningen att en för landskapet heltäckande socialjour skulle fungera från 1.1.2007. Kommunerna uppmanades i samband därmed att utreda och förbereda en jourverksamhet. En gemensam barnskyddsjour har inlett sin verksamhet i landskapet den 1 september 2008. Landskapsregeringens uppfattning är att det även inom andra områden än barnskyddets kan finnas behov av brådskande socialtjänster, varför en socialjour fortsättningsvis är ett mål. Ålands kommunförbunds försöksprojekt med en barnskyddsjour skall utvärderas efter projekttidens utgång. Resultatet av utvärderingen ligger till grund för planeringen av införandet av en heltäckande socialjour.

Mål

- *Kommunerna har en fungerande socialjoursverksamhet.*

Anvisning

36. Kommunerna planerar och inför en socialjour utgående från utvärderingen av barnskyddsjourverksamheten.

IV RESURSER

1. Drift

Landskapsandelen för socialvården beräknas enligt kommunens invånarantal, ålders- och bosättningsstruktur. Det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar uppskattas till cirka 54,5 miljoner euro.

Landskapsregeringen och kommunerna har överenskommit om en temporär höjning om 2,5 procentenheter av landskapsandelsprocenterna för socialvårdens driftskostnader för samtliga bosättningsstrukturgrupper för att kompensera kommunerna för intäktsbortfall till följd av ändringar i skatteavdragen år 2009 samtidigt som förändringarna rörande konsumentrådgivningen och underhållsstödet beaktas.

De landskapsandelar som skall erläggas för socialvården enligt lagförslaget om temporär höjning av landskapsandelsprocenterna för socialvårdens driftskostnader framgår av Bilaga 1.

De landskapsandelar som skall erläggas för socialvården till dess nya lagen om temporär höjning av landskapsandelsprocenterna för socialvården träder i kraft framgår av Bilaga 2. Basbelopp enligt åldersgrupp per invånare fastställs enligt Bilaga 2.

2. Personal

Det totala antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställandet av landskapsandelen uppskattas år 2008 till cirka 740.

3. Anläggningsprojekt

3.1. Definition

Med anläggningsprojekt avses byggande, anskaffning, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lös egendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till **minst 35.000 euro**. Anskaffning av markområde betraktas inte som anläggningsprojekt.

3.2. Förslag över anläggningsprojekt

Kommuner i bosättningsstrukturgrupp 1, d.v.s. Brändö, Föglö, Geta, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommuner skall **årligen senast den 1 augusti** tillställa landskapsregeringen ett förslag över anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom kommunen under de fem följande åren. Projekten redovisas i socialvårdsplanen.

3.3. Ansökan om landskapsandel för anläggningsprojekt

Kommun skall i god tid året innan projektet beräknas inledas tillställa landskapsregeringen en projektplan över anläggningsprojektet med följande innehåll:

- allmän beskrivning av projektet
- redogörelse för behovet av att genomföra projektet
- beskrivning av tomt då fråga är om ny inrättning eller utvidgning av tidigare inrättning
- huvudritningar i skala 1:100 samt en kortfattad byggnadsbeskrivning
- tidtabell för projektets genomförande samt
- en kostnadsberäkning för projektet

3.4. Fastställelse av anläggningsprojekt

Landskapsregeringen fastställer därefter på basis av projektplanen de anläggningsprojekt som skall inledas under verksamhetsåret. Samtidigt kan landskapsregeringen även meddela förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret.

3.5. Inkomna förslag över anläggningsprojekt

Inga förslag över anläggningsprojekt med angiven tid för byggstart under år 2009-2013 har inkommit till landskapsregeringen.

Landskapsregeringsledamot	Katrin Sjögren
Avdelningschef	Carina Strand

Bilaga 1.

SOCIALVÅRDEN 2009 - förslag med höjda landskapsandelsprocenter

	Bostr.gr.	Invånarantal i åldersgrupper 1.1.2008					Kalkylerad kostnad netto (inkl. interna)	Ls-andel %	*LS-ANDEL Grunddel*	*LS-ANDEL Special-omsorgen*	*LS-ANDEL Barnskydd*	*LS-ANDEL Missbrukar-vård*	LANDSKAPS-ANDEL Kalkylering Sammanlagt
		Åldersgrupp											
		0-6	7-64	65-74	75-84	85+							
Basbelopp i euro		9 155,25	543,43	1 488,41	5 530,73	18 713,16							
											Prelimärt	*Preliminärt*	
Brändö	1	30	361	53	54	12	1 072 939	45,50%	*488 187*	*80 466*	*1 365*	*1 365*	571 383,28
Eckerö	2	70	668	90	61	34	2 111 458	42,50%	*897 369*	*204 194*	*16 150*	*10 625*	1 128 338,89
Finström	4	206	1 828	225	131	67	5 192 571	32,50%	*1 687 586*	*160 824*	*31 850*	*14 950*	1 895 209,76
Föglö	1	39	404	54	58	27	1 483 012	45,50%	*674 771*	*11 251*	*7 735*	*24 570*	718 326,42
Geta	1	24	305	64	34	16	968 186	45,50%	*440 525*	*44 035*	*0*	*2 275*	486 834,40
Hammarland	2	121	1 048	133	84	23	2 770 242	42,50%	*1 177 353*	*114 430*	*16 575*	*2 550*	1 310 908,17
Jomala	5	389	2 921	274	136	54	7 319 266	27,50%	*2 012 798*	*154 011*	*89 925*	*16 225*	2 272 958,96
Kumlinge	1	15	252	46	37	16	846 788	45,50%	*385 288*	*45 506*	*0*	*455*	431 249,69
Kökar	1	21	199	34	20	10	648 755	45,50%	*295 184*	*2 560*	*0*	*0*	297 743,46
Lemland	3	151	1 378	148	78	18	3 119 808	37,50%	*1 169 928*	*62 137*	*23 250*	*18 750*	1 274 064,87
Lumparland	2	23	296	43	19	6	652 790	42,50%	*277 436*	*0*	*0*	*1 275*	278 710,96
Saltvik	3	129	1 282	155	129	36	3 495 546	37,50%	*1 310 830*	*88 475*	*25 500*	*3 750*	1 428 555,21
Sottunga	1	3	80	11	15	7	301 266	45,50%	*137 076*	*0*	*0*	*0*	137 075,91
Sund	2	81	773	107	66	25	2 153 764	42,50%	*915 350*	*60 291*	*22 525*	*0*	998 165,34
Vårdö	1	36	299	59	38	12	1 014 616	45,50%	*461 650*	*931*	*2 275*	*455*	465 311,62
Mariehamn	8	686	8 358	915	643	300	21 354 592	14,50%	*3 096 416*	*385 476*	*153 700*	*60 465*	3 696 056,35
Hela Åland		**2 024**	**20 452**	**2 411**	**1 603**	**663**	**54 505 598**		***15 427 746***	***1 414 588***	***390 850***	***157 710***	**17 390 893,29**

SPECIALOMSORGEN 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - förslag med höjda landskapsandelsprocenter

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	2007	självrisk	specialomsorgen	strukturgrupp
	ökande enligt	euro			
	bstrgr	enl. bokslut			
Brändö	54,50%	176 848,63	96 382,50	80 466,13	1
Eckerö	57,50%	480 457,42	276 263,02	204 194,40	2
Finström	67,50%	494 843,52	334 019,38	160 824,14	4
Föglö	54,50%	24 727,12	13 476,28	11 250,84	1
Geta	54,50%	96 779,95	52 745,07	44 034,88	1
Hammarland	57,50%	269 247,39	154 817,25	114 430,14	2
Jomala	72,50%	560 039,76	406 028,83	154 010,93	5
Kumlinge	54,50%	100 013,97	54 507,61	45 506,36	1
Kökar	54,50%	5 626,26	3 066,31	2 559,95	1
Lemland	62,50%	165 698,54	103 561,59	62 136,95	3
Lumparland	57,50%	0,00	0,00	0,00	2
Saltvik	62,50%	235 934,58	147 459,11	88 475,47	3
Sottunga	54,50%	0,00	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	141 860,63	81 569,86	60 290,77	2
Vårdö	54,50%	2 046,49	1 115,34	931,15	1
Mariehamn	85,50%	2 658 451,79	2 272 976,28	385 475,51	8
TOTALT		**5 412 576,05**	**3 997 988,43**	**1 414 587,62**	

BARNSKYDD 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - förslag med höjda landskapsandelsprocenter

Kommun	Kommunens självrisk ökande enligt bosättnings-strukturgrupp	Nettokostnader 2007 212 Anstalts- o fam.vård inom barnskydd	Nettokostnader 2007 217 Annan barn- o. Familjevård	Nettokostnader Sammanlagt	Kommunens självrisk	Landskapsandel barnskydd	Bosättnings-strukturgrupp
		OBS preliminärt	*OBS preliminärt*				
Brändö	54,50%	*0*	*3 000*	3 000	1 635,00	1 365,00	1
Eckerö	57,50%	*0*	*38 000*	38 000	21 850,00	16 150,00	2
Finström	67,50%	*66 000*	*32 000*	98 000	66 150,00	31 850,00	4
Föglö	54,50%	*0*	*17 000*	17 000	9 265,00	7 735,00	1
Geta	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Hammarland	57,50%	*0*	*39 000*	39 000	22 425,00	16 575,00	2
Jomala	72,50%	*76 000*	*251 000*	327 000	237 075,00	89 925,00	5
Kumlinge	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Kökar	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Lemland	62,50%	*39 000*	*23 000*	62 000	38 750,00	23 250,00	3
Lumparland	57,50%	*0*	***-1 000***	**-1 000**	**0,00**	**0,00**	2
Saltvik	62,50%	*0*	*68 000*	68 000	42 500,00	25 500,00	3
Sottunga	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	*4 000*	*49 000*	53 000	30 475,00	22 525,00	2
Vårdö	54,50%	*0*	*5 000*	5 000	2 725,00	2 275,00	1
Mariehamn	85,50%	*184 000*	*876 000*	1 060 000	906 300,00	153 700,00	8
TOTALT		**369 000**	**1 400 000**	**1 769 000**	**1 379 150,00**	**390 850,00**	

MISSBRUKARVÅRD 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - förslag med höjda landskapsandelsprocenter

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	2007	självrisk	Missbrukarvård	strukturgrupp
	ökande enligt	euro			
	bstrgr	*OBS preliminärt*			
Brändö	54,50%	*3 000*	1 635,00	1 365,00	1
Eckerö	57,50%	*25 000*	14 375,00	10 625,00	2
Finström	67,50%	*46 000*	31 050,00	14 950,00	4
Föglö	54,50%	*54 000*	29 430,00	24 570,00	1
Geta	54,50%	*5 000*	2 725,00	2 275,00	1
Hammarland	57,50%	*6 000*	3 450,00	2 550,00	2
Jomala	72,50%	*59 000*	42 775,00	16 225,00	5
Kumlinge	54,50%	*1 000*	545,00	455,00	1
Kökar	54,50%	*0*	0,00	0,00	1
Lemland	62,50%	*50 000*	31 250,00	18 750,00	3
Lumparland	57,50%	*3 000*	1 725,00	1 275,00	2
Saltvik	62,50%	*10 000*	6 250,00	3 750,00	3
Sottunga	54,50%	*0*	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	***-1 000***	**0,00**	**0,00**	2
Vårdö	54,50%	*1 000*	545,00	455,00	1
Mariehamn	85,50%	*417 000*	356 535,00	60 465,00	8
TOTALT		**679 000**	**522 290,00**	**157 710,00**	

Bilaga 2.

SOCIALVÅRDEN 2009 - gällande lag

	Bostr.gr.	Invånarantal i åldersgrupper 1.1.2008					Kalkylerad kostnad netto (inkl. interna)	Ls-andel %	*LS-ANDEL Grunddel*	*LS-ANDEL Special-omsorgen*	*LS-ANDEL Barnskydd*	*LS-ANDEL Missbrukar-vård*	LANDSKAPS-ANDEL Kalkylering Sammanlagt
				Åldersgrupp									
		0-6	7-64	65-74	75-84	85+							
Basbelopp i euro		9 155,25	543,43	1 488,41	5 530,73	18 713,16							
											Prelimärt	*Preliminärt*	
Brändö	1	30	361	53	54	12	1 072 939	43,00%	*461 364*	*76 045*	*1 290*	*1 290*	539 988,59
Eckerö	2	70	668	90	61	34	2 111 458	40,00%	*844 583*	*192 183*	*15 200*	*10 000*	1 061 966,01
Finström	4	206	1 828	225	131	67	5 192 571	30,00%	*1 557 771*	*148 453*	*29 400*	*13 800*	1 749 424,40
Föglö	1	39	404	54	58	27	1 483 012	43,00%	*637 695*	*10 633*	*7 310*	*23 220*	678 857,94
Geta	1	24	305	64	34	16	968 186	43,00%	*416 320*	*41 615*	*0*	*2 150*	460 085,26
Hammarland	2	121	1 048	133	84	23	2 770 242	40,00%	*1 108 097*	*107 699*	*15 600*	*2 400*	1 233 795,92
Jomala	5	389	2 921	274	136	54	7 319 266	25,00%	*1 829 816*	*140 010*	*81 750*	*14 750*	2 066 326,33
Kumlinge	1	15	252	46	37	16	846 788	43,00%	*364 119*	*43 006*	*0*	*430*	407 554,65
Kökar	1	21	199	34	20	10	648 755	43,00%	*278 965*	*2 419*	*0*	*0*	281 383,92
Lemland	3	151	1 378	148	78	18	3 119 808	35,00%	*1 091 933*	*57 994*	*21 700*	*17 500*	1 189 127,22
Lumparland	2	23	296	43	19	6	652 790	40,00%	*261 116*	*0*	*0*	*1 200*	262 316,20
Saltvik	3	129	1 282	155	129	36	3 495 546	35,00%	*1 223 441*	*82 577*	*23 800*	*3 500*	1 333 318,20
Sottunga	1	3	80	11	15	7	301 266	43,00%	*129 544*	*0*	*0*	*0*	129 544,26
Sund	2	81	773	107	66	25	2 153 764	40,00%	*861 505*	*56 744*	*21 200*	*0*	939 449,73
Vårdö	1	36	299	59	38	12	1 014 616	43,00%	*436 285*	*880*	*2 150*	*430*	439 745,05
Mariehamn	8	686	8 358	915	643	300	21 354 592	12,00%	*2 562 551*	*319 014*	*127 200*	*50 040*	3 058 805,25
Hela Åland		**2 024**	**20 452**	**2 411**	**1 603**	**663**	**54 505 598**		***14 065 106***	***1 279 273***	***346 600***	***140 710***	**15 831 688,93**

SPECIALOMSORGEN 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - gällande lag

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	2007	självrisk	specialomsorgen	strukturgrupp
	ökande enligt	euro			
	bstrgr	enl. bokslut			
Brändö	57,00%	176 848,63	100 803,72	76 044,91	1
Eckerö	60,00%	480 457,42	288 274,45	192 182,97	2
Finström	70,00%	494 843,52	346 390,46	148 453,06	4
Föglö	57,00%	24 727,12	14 094,46	10 632,66	1
Geta	57,00%	96 779,95	55 164,57	41 615,38	1
Hammarland	60,00%	269 247,39	161 548,43	107 698,96	2
Jomala	75,00%	560 039,76	420 029,82	140 009,94	5
Kumlinge	57,00%	100 013,97	57 007,96	43 006,01	1
Kökar	57,00%	5 626,26	3 206,97	2 419,29	1
Lemland	65,00%	165 698,54	107 704,05	57 994,49	3
Lumparland	60,00%	0,00	0,00	0,00	2
Saltvik	65,00%	235 934,58	153 357,48	82 577,10	3
Sottunga	57,00%	0,00	0,00	0,00	1
Sund	60,00%	141 860,63	85 116,38	56 744,25	2
Vårdö	57,00%	2 046,49	1 166,50	879,99	1
Mariehamn	88,00%	2 658 451,79	2 339 437,58	319 014,21	8
TOTALT		**5 412 576,05**	**4 133 302,83**	**1 279 273,22**	

BARNSKYDD 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - gällande lag

Kommun	Kommunens självrisk ökande enligt bosättnings-strukturgrupp	Nettokostnader 2007 212 Anstalts- o fam.vård inom barnskydd	Nettokostnader 2007 217 Annan barn- o. Familjevård	Nettokostnader Sammanlagt	Kommunens självrisk	Landskapsandel barnskydd	Bosättnings-strukturgrupp
		OBS preliminärt	*OBS preliminärt*				
Brändö	57,00%	*0*	*3 000*	3 000	1 710,00	1 290,00	1
Eckerö	60,00%	*0*	*38 000*	38 000	22 800,00	15 200,00	2
Finström	70,00%	*66 000*	*32 000*	98 000	68 600,00	29 400,00	4
Föglö	57,00%	*0*	*17 000*	17 000	9 690,00	7 310,00	1
Geta	57,00%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Hammarland	60,00%	*0*	*39 000*	39 000	23 400,00	15 600,00	2
Jomala	75,00%	*76 000*	*251 000*	327 000	245 250,00	81 750,00	5
Kumlinge	57,00%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Kökar	57,00%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Lemland	65,00%	*39 000*	*23 000*	62 000	40 300,00	21 700,00	3
Lumparland	60,00%	*0*	***-1 000***	**-1 000**	**0,00**	**0,00**	2
Saltvik	65,00%	*0*	*68 000*	68 000	44 200,00	23 800,00	3
Sottunga	57,00%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Sund	60,00%	*4 000*	*49 000*	53 000	31 800,00	21 200,00	2
Vårdö	57,00%	*0*	*5 000*	5 000	2 850,00	2 150,00	1
Mariehamn	88,00%	*184 000*	*876 000*	1 060 000	932 800,00	127 200,00	8
TOTALT		**369 000**	**1 400 000**	**1 769 000**	**1 423 400,00**	**346 600,00**	

MISSBRUKARVÅRD 2007 - SOCIALVÅRDEN 2009 - gällande lag

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	**2007**	**självrisk**	**Missbrukarvård**	**strukturgrupp**
	ökande enligt	**euro**			
	bstrgr	*OBS preliminärt*			
Brändö	57,00%	*3 000*	1 710,00	1 290,00	1
Eckerö	60,00%	*25 000*	15 000,00	10 000,00	2
Finström	70,00%	*46 000*	32 200,00	13 800,00	4
Föglö	57,00%	*54 000*	30 780,00	23 220,00	1
Geta	57,00%	*5 000*	2 850,00	2 150,00	1
Hammarland	60,00%	*6 000*	3 600,00	2 400,00	2
Jomala	75,00%	*59 000*	44 250,00	14 750,00	5
Kumlinge	57,00%	*1 000*	570,00	430,00	1
Kökar	57,00%	*0*	0,00	0,00	1
Lemland	65,00%	*50 000*	32 500,00	17 500,00	3
Lumparland	60,00%	*3 000*	1 800,00	1 200,00	2
Saltvik	65,00%	*10 000*	6 500,00	3 500,00	3
Sottunga	57,00%	*0*	0,00	0,00	1
Sund	60,00%	***-1 000***	**0,00**	**0,00**	2
Vårdö	57,00%	*1 000*	570,00	430,00	1
Mariehamn	88,00%	*417 000*	366 960,00	50 040,00	8
TOTALT		**679 000**	**539 290,00**	**140 710,00**	

FÖRSLAG TILL

P L A N

FÖR

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

2009

1 INLEDNING ... **3**
2 ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR ... **3**
3 KOMPETENSOMRÅDE ... **3**
4 ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN ... **3**
4.1 PRIMÄRVÅRDSFUNKTIONERNA ... 5
4.1.1 Målsättning ... *5*
4.1.2 Åligganden ... *5*
4.2 SPECIALSJUKVÅRDSFUNKTIONERNA ... 7
4.2.1 Målsättning ... *7*
4.2.2 Åligganden ... *7*
4.2.3 Medicinsk rehabilitering ... *8*
5 VÅRDARBETET ... **9**
6 SOCIALT ARBETE ... **9**
7 FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK ... **9**
8 STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM ... **10**
9 VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD 2009 ... **11**
9.1 ALLMÄNT ... 11
9.2 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD ... 17
9.2.1 Akutenheten ... *17*
9.2.2 Barn- och ungdomsenheten ... *19*
9.2.3 BB- och gynekologienheten ... *21*
9.2.4 Centrala enheten ... *23*
9.2.5 Kirurgienheten ... *25*
9.2.6 Laboratorieenheten ... *27*
9.2.7 Långvårdsenheten ... *28*
9.2.8 Läkemedelscentralen ... *30*
9.2.9 Medicinenheten ... *32*
9.2.10 Operations- anestesi- och intensivvårdsenheten ... *34*
9.2.11 Primärvårdsenheten ... *36*
9.2.12 Psykiatrienheten ... *39*
9.2.13 Rehabiliterings- och fysiatrienheten ... *42*
9.2.14 Röntgenenheten ... *44*
9.2.15 Tandvårdsenheten ... *46*
9.2.16 Vårdarbetet ... *48*
9.2.17 Vård utom Åland ... *51*
9.2.18 Ögonenheten ... *52*
9.2.19 Öron-, näs- och halsenheten ... *53*
9.3 ADMINISTRATION OCH FÖRSÖRJNING ... 55
9.3.1 Ekonomienheten ... *55*
9.3.2 Försörjningsenheten ... *57*
9.3.3 Förvaltningskansliet ... *61*
9.3.4 IT-enheten ... *63*
9.3.5 Personalenheten ... *65*
9.3.6 Städenheten ... *67*
10 ÅHS´ INVESTERINGSPLAN FÖR ÅREN 2009 – 2011 ... **68**
BILAGA 1. LAGSTIFTNING ... **74**
BILAGA 2. BUDGETERADE ÅRSARBETEN 2005 – 2009 ... **75**
BILAGA 3. ORGANISATIONSSCHEMA ... **76**

PLAN
för
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN år 2009

Antagen av Ålands landskapsregering den 200.

1 INLEDNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland handhas av en landskapsregeringen underställd organisation - Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).
Målsättningar, direktiv om verksamhetsformer och -innehåll samt andra nödvändiga detaljbestämmelser anges med stöd av 3 § LL (60/93) om hälso- och sjukvården i denna hälso- och sjukvårdsplan.

2 ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR

Den övergripande målsättningen för Ålands hälso- och sjukvård är att i enlighet med den människouppfattning och de etiska värderingar, som kommer till uttryck i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i konventionen om barnets rättigheter samt i anslutande konventioner och förklaringar, inom sitt kompetensområde, med anvisade resurser och i samråd med övriga samhällssektorer verka för en optimal folkhälsa. I detta avseende skall landskapets befolkning tillförsäkras tjänster av optimal kvalitet.

3 KOMPETENSOMRÅDE

ÅHS kompetensområde är hälso- och sjukvård, såsom det regleras i gällande landskaps- och rikslagstiftning samt program och planer, som landskapet direkt eller indirekt anslutit sig till. (Bilaga 1).

4 ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN

Hälso- och sjukvården i landskapet är en helhetsbetonad uppgift. Gränsen mellan den traditionella primärvården och den specialiserade sjukvården är därför flytande så att organisationens resurser utnyttjas rationellt. ÅHS är organisatoriskt indelad i basenheter som kontinuerligt samarbetar på ett för resultatet och helheten ändamålsenligt sätt. Förvaltningschefen skall tillse att verksamheten som helhet sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt och är ansvarig för verksamheten inför

styrelsen. Chefläkaren ansvarar för totalekonomin i hälso- och sjukvårdsproduktionen och disponerar i samarbete med klinikcheferna anslaget för vården utanför ÅHS. Chefläkaren leder och utvecklar den medicinska verksamheten, medan vårdchefen leder och utvecklar vårdarbetet.
Basenheter som har direkta hälso- och sjukvårdsuppgifter är följande i alfabetisk ordning:

Akutenheten
Barn- och ungdomsenheten
BB- och gynekologienheten
Kirurgienheten
Laboratorieenheten
Långvårdsenheten
Läkemedelscentralen
Medicinenheten
Operations-, anestesi-, och intensivvårdsenheten
Primärvårdsenheten
Psykiatrienheten
Rehabiliterings- och fysiatrienheten
Röntgenenheten
Tandvårdsenheten
Ögonenheten
Öron-, näs- och halsenheten

De basenheter som fungerar som stödfunktioner till de ovannämnda är följande:

Ekonomienheten
Försörjningsenheten
IT-enheten
Personalenheten
Städenheten

ÅHS´ hela organisationsschema finns som bilaga 3 till denna plan.
Omfattningen av servicen inom hälso- och sjukvården skall dimensioneras så att landskapets befolkning inte kommer i en sämre situation än rikets.
Eventuella beslut inom ÅHS om betydande omorganisation, inskränkningar eller omprioriteringar i verksamheten skall underställas landskapsregeringen innan de verkställs.

Ålands hälso- och sjukvård fungerar som ett undervisningsställe för vårdstuderanden och för medicinestuderanden under den praktiska perioden inom invärtes medicin och kirurgi (avtal med Helsingfors universitet) och under läkarnas AT-tjänstgöring (avtal med Akademiska sjukhuset i Uppsala) och den motsvarande finländska tjänstgöringen (tilläggsutbildning för läkare inom primärvården) samt under en del av läkarnas specialisttjänstgöring.

4.1 PRIMÄRVÅRDSFUNKTIONERNA

4.1.1 Målsättning

Primärvårds-, långvårds- och tandvårdsenheterna strävar till att upprätthålla och främja befolkningens hälsa och inriktas i detta syfte på vård som rör den enskilda människans, familjers eller olika gruppers hälsa och livsmiljö.

4.1.2 Åligganden

Det åligger primärvårdsfunktionerna på sätt som anges i denna plan

1) att upprätthålla hälsovårdsrådgivning, till vilken hänförs hälsoupplysning omfattande mödra- och barnrådgivning, preventivmedelsrådgivning och allmänna hälsoundersökningar,
2) att ordna sjukvård på allmänläkarnivå, till vilken hänförs läkarundersökning, av läkare given och övervakad vård, däri inbegripet långtidssjukvård, hemsjukvård och medicinsk rehabilitering samt första vård inom landskapet,
3) att bedriva tandhälsovård till vilken hör upplysning och förebyggande verksamhet och vård,
4) att anordna skol- och studerandehälsovård till vilka hänförs elevernas hälsovård samt övervakning av de sanitära förhållandena i skolor och läroanstalter och specialundersökningar såsom anges nedan,
5) att i envar av kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö upprätthålla en hälsovårdartjänst för att säkra en rimlig tillgänglighet till primärvårdstjänster,
6) att tillhandahålla arbetsgivare tjänster för anordnande av företagshälsovård för arbetstagare som stadigvarande arbetar inom landskapet, vilken arbetsgivaren ålagts anordna enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och andra författningar,
7) att för företagare och andra, som stadigvarande utför arbete för egen räkning inom landskapet anordna sådan företagshälsovård som avses i 12 § lagen om företagshälsovård och med stöd av den utfärdade bestämmelser,
8) att utföra läkarundersökningar som avses i förordningen om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80) och ändringar i den,
9) att ge handräckning till myndigheter i enlighet med 14 § mom 2 rikets folkhälsolag (FFS

66/1972).

Med specialundersökningar inom skolhälsovården avses

a) undersökning av syn eller hörsel, företagen av specialläkare samt av sådan läkare ordinerade laboratorie-, röntgen- och liknande undersökningar,
b) av psykiater utförd undersökning för utredande av mentalt hälsotillstånd samt
c) undersökning som utförs av psykolog.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall den för uppgiften ansvariga läkaren inom Primärvårdsenheten på sätt som stadgas om i lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar och där företagna ändringar (583/1986, 935/2003 samt 786/1986, 1383/2003)

1) sörja för bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet,
2) utreda arten och utbredningen av misstänkt eller konstaterad smittsam sjukdom samt vidta nödvändiga åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids,
3) sörja för att den som har insjuknat eller misstänks ha insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom blir undersökt,
4) vid behov vidta åtgärder för anordnande av vård för den som har insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom,
5) sörja för anordnandet av hälsofostran i frågor som hänför sig till förebyggande av smittsamma sjukdomar,
6) sörja för att tillräcklig mängd sådant material för hälsofostran som behandlar förebyggande av smittsamma sjukdomar finns tillgänglig för dem som inom verksamhetsområdet behöver sådant material,
7) vidta andra åtgärder som är nödvändiga eller särskilt bestäms för förebyggande av allmänfarliga smittsamma sjukdomar,
8) vid behov informera ledande veterinären om hälsorisker som gäller djur, om det misstänks eller har konstaterats att någon lider av sådan smittsam sjukdom som kan smitta från mänskor till djur eller som kan ha överförts till mänskor av djur; samt
9) utföra sådana andra uppgifter för förebyggande av smittsamma sjukdomar som genom särskilda stadganden eller bestämmelser åläggs primärvården.

4.2 SPECIALSJUKVÅRDSFUNKTIONERNA

4.2.1 Målsättning

Målsättningen för den specialiserade sjukvårdens enheter är att för befolkningen och enligt dess behov tillhandahålla sjukvårdstjänster av god kvalitet, som det enligt rådande förhållanden och med beaktande av medicinska, medmänskliga och ekonomiska aspekter inte är möjligt, ändamålsenligt eller rimligt att tillhandahålla inom primärvårdsfunktionerna. Målsättningen uppfylls genom dels egen serviceproduktion, dels köpta tjänster.

4.2.2 Åligganden

Den specialiserade sjukvårdens enheter skall tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster inom medicinska specialområden, som omfattar förebyggande av sjukdomar, undersökning och behandling, vård och medicinsk rehabilitering och som på ett ändamålsenligt sätt samordnas mellan enheterna inom ÅHS.

Specialsjukvården ansvarar för myndighetens sjuktransporter till lands inom landskapet och för den medicinska delen och dess kvalitet vid transporter till sjöss och flygledes inom och utom landskapet.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna kan produceras helt eller delvis av den egna organisationen eller anskaffas som köptjänster. Den specialiserade sjukvårdens enheter ansvarar för att kvaliteten i den köpta servicen är god och för att övergången till och från vårdtjänster utanför den egna organisationen sker smidigt.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall den specialiserade sjukvårdens enheter på sätt som stadgas om i lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar och där företagna ändringar (FFS 583/1986, 935/2003).

1) sörja för att sådan specialsjukvård som behövs för behandlingen av smittsamma sjukdomar finns tillgänglig i landskapet,
2) bistå primärvården då smittsamma sjukdomar konstateras och epidemier utreds,
3) leda bekämpningen, uppföljningen och utredningen av sjukhusinfektioner i landskapet,
4) följa bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet, och hos landskapsregeringen föreslå åtgärder för förebyggande av smittsamma sjukdomar,
5) anordna utbildning som behövs vid bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
6) delta i det utvecklingsarbete som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
7) delta i anordnandet av sållningsundersökningar som hör till bekämpandet av smittsamma sjukdomar samt

8) tillställa landskapsregeringen uppgifter för förande av register över smittsamma sjukdomar.

För tillsyn och samordning av ovannämnda uppgifter utser chefläkaren en ansvarig läkare.

4.2.3 Medicinsk rehabilitering

Medicinsk rehabilitering är en del av hälso- och sjukvården. Det åligger ÅHS att se till att de medicinska rehabiliteringstjänsterna i fråga om sitt innehåll och sin omfattning ordnas så att de motsvarar behovet av rehabilitering i landskapet. Syftet med medicinsk rehabilitering är att förbättra och upprätthålla rehabiliteringspatientens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, samt att hjälpa och stöda honom med att klara av sin livssituation och de dagliga göromålen.

Medicinsk rehabilitering är en uppgift för var och en klinisk enhet och en del av den normala sjukvårdsverksamheten. Samordningsansvaret för åtgärder, som berör flera enheter åligger Rehabiliterings- och fysiatrienheten.
Medicinska rehabiliteringstjänster är

1) rådgivning och handledning i frågor som gäller rehabilitering och rehabiliteringstjänster,
2) utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna jämte uppskattning av arbets- och funktionsförmågan samt härtill hörande arbetsprövning,
3) fysioterapi, ergoterapi, talterapi, neuropsykologisk rehabilitering, psykoterapi och härmed jämförbara terapier och åtgärder, som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan,
4) hjälpmedelstjänster, till vilka hör bestämmandet av behovet av hjälpmedel, utprovning av hjälpmedel, överlåtelse av hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt, undervisning i och uppföljande av deras användning samt underhåll av hjälpmedel,
5) anpassningsträning, varmed avses handledning för rehabiliteringspatienten och hans anhöriga samt förberedelse för den livssituation som följer med sjukdom eller olycksfall,
6) rehabiliteringsperioder i form av anstaltsvård eller öppenvård, som består av ovannämnda behövliga åtgärder,
7) rehabiliteringshandledning, varmed avses stöd och handledning till rehabiliteringspatienten och hans närmaste omgivning samt information om tjänster som ansluter sig till patientens verksamhetsmöjligheter samt
8) andra därmed jämförbara tjänster.

Hjälpmedel är sådana redskap, anordningar eller motsvarande, som är avsedda att avhjälpa en på medicinska grunder konstaterad funktionsnedsättning och som en funktionshämmad behöver för

att klara av sina dagliga göromål. Hjälpmedel är också de vårdtillbehör och träningsredskap som behövs i rehabiliteringen.
För rehabiliteringspatienten utarbetas en rehabiliteringsplan i samråd med patienten och vid behov även med hans anhöriga. I planen fastställs de nödvändiga rehabiliteringsåtgärderna med beaktande av de tjänster som erhålls genom socialvården, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna samt Folkpensionsanstalten och andra som anordnar rehabilitering. Rehabiliteringsplanens genomförande skall följas upp och planen skall regelbundet ses över. Ovannämnda definitioner och anvisningar gäller även habilitering av barn.
Landskapsregeringen fastställde år 2008 en ny instruktion gällande den medicinska rehabiliteringen/habiliteringen som närmare beskriver och definierar de enskilda patienternas och enheternas rättigheter respektive skyldigheter mot bakgrunden av gällande författningar och hälsopolitiska beslut.

5 VÅRDARBETET

Vårdarbetet är en självständig del av hälso- och sjukvården och verkar tillsammans med den medicinska sakkunskapen. Vårdarbete är det arbete som vårdpersonal utför självständigt i enlighet med sin utbildning. Vårdchefen ansvarar för personalutvecklingen, vårdarbetet, dess utveckling och administration.
Kvaliteten i vårdarbetet säkras genom fortlöpande utbildning som tar vara på utveckling och forskning inom det egna området och grundar sig på kunskap, intresse och kompetens. Målet är att ge en god helhetsvård med hjälp av professionell personal.

6 SOCIALT ARBETE

Socialt arbete ingår som ett understödande och kompletterande element inom hälso- och sjukvården och utförs av socialkuratorerna, habiliteringskoordinatorn, huntingtonkoordinatorn och cancer-sjukskötaren i samarbete med organisationens läkare och vårdpersonal samt med kommunernas socialvård och Folkpensionsanstalten i ett helhetsmässigt patientperspektiv.

7 FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK

Hälso- och sjukvården finansieras huvudsakligen med skattemedel. Avgiftsfinansieringens andel är varierande beroende på verksamhetsområde. Landskapslagen om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård (23:2007) fastställer grunderna för avgifterna medan de enskilda avgifterna fastställs av landskapsregeringen. Kommunerna debiteras för vården vid Långvårdsenheten i

enlighet med LL om hälso- och sjukvården, § 13. Kommunerna debiteras också för de patienter som utan medicinska skäl ("utskrivningsklara") är kvar på vårdplats inom Ålands hälso- och sjukvård längre än en vecka. Genom detta strävar man till att skapa önskade styrningseffekter så att patienter/klienter erhåller den service som behövs på rätt nivå.

8 STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM

Uppföljningen av den åländska hälso- och sjukvården enligt samma system som i riket utgör en förutsättning för nödvändiga jämförelser med riket och för landskapets medverkan i det nordiska statistiksamarbetet genom NOMESKO. Uttagning av specifikt åländsk statistik sker tillämpat efter behov och sker i samråd med Ålands statistik- och utredningsbyrå.
Inom ÅHS är verksamhetsuppföljningen en del i ledningsfunktionerna och den kontinuerliga budgetuppföljningen inom de olika enheterna.

9 VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD 2009

Ålands hälso- och sjukvård är organisatoriskt indelad i basenheter. Basenheterna kan i sin tur vara uppdelade i avdelningar. Utöver dessa finns förvaltningskansli, chefläkarens kansli och vårdchefens kansli, överskötare och socialkuratorer. Två eller flere basenheter kan bilda ett verksamhetsblock. Organisationsschema finns som bilaga 3.

Den övergripande ledningen och verksamhetsplaneringen sköts av de ledande tjänstemännen: förvaltningschefen, chefläkaren, vårdchefen, ekonomichefen och personalchefen, som tillsammans bildar ÅHS' ledningsgrupp. Ledningsgruppens medlemmar skall tillsammans leda, utveckla, samordna och ansvara för verksamheten samt optimera resursutnyttjandet utifrån de mål styrelsen fastställt och de resurser lagtinget ställt till förfogande.

Den föreliggande verksamhetsplanen strävar till att i konkreta termer belysa de verksamhets-förändringar som planeras under budgetåret 2009. För samtliga enheter gäller att pågående verksamhet fortsätter ifall inget annat nämns. Förändringar i verksamheten som grund av exceptionella problem med personalbemanning, apparathaveri eller liknande kan förekomma och finns följaktligen inte med i denna plan.

9.1 ALLMÄNT

Styrelsen har i samband med utarbetandet av det balanserade styrkortet antagit följande verksamhetsidé för Ålands hälso- och sjukvård:

ÅHS erbjuder varje enskild ålänning högkvalitativ hälso- och sjukvård med egna och/eller samverkande resurser samt i samarbete med övriga samhällsfunktioner. Den aktuella inriktningen framgår av hälso- och sjukvårdsplan och gällande lagstiftning.

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter (ur Kvalitetspolicy för Ålands hälso- och sjukvård, 1999).

Det balanserade styrkortet fokuserar verksamheten genom fem olika perspektiv: Invånar- och patientperspektivet, Intressentperspektivet, Personalperspektivet, Processperspektivet och Ekonomiperspektivet. Den följande texten är grupperad enligt dessa perspektiv:

Invånar- och patientperspektivet

ÅHS´ serviceutbud skall grunda sig på det sjukvårdsbehov som finns i det åländska samhället. Befolkningen skall erbjudas en hälso- och sjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. Vården skall ges på lika villkor dock med den enskildas unika behov i förgrunden.

Vårdtjänsternas tillgänglighet är en viktig del av kvaliteten. ÅHS skall följa de av landskapsregeringen föreskrivna tidsramar (vårdgaranti) inom vilka patienterna skall få vård på olika nivåer inom ÅHS. Vårdgarantin berör i detta skede inte tandvården. Samarbetet mellan de olika enheterna utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna.

ÅHS´ hemsida, informationsblad, tidningsartiklar m.m. skall förmedla kunskap om vårdens möjligheter och hur ansvaret för den egna hälsan kan stärkas. Bemötande skall kännetecknas av vänlighet, empati, förståelse för olika kulturer och minoriteters situation. Patienten skall erbjudas kontinuitet i personalkontakterna och patientens medinflytande i vården skall vara hög. En saklig och tydlig kommunikation mellan vårdgivare och patient befrämjar patientsäkerheten.

Intressentperspektivet

Effektiv samverkan mellan ÅHS, den privata sektorn, patientorganisationer, remissjukhusen, utbildningsinstanser och andra välfärdsaktörer är en förutsättning för att verksamheten skall fungera optimalt.

Ett gott samarbete med kommunernas socialvård eftersträvas för att patienterna vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemservicen tillsammans med ÅHS' hemsjukvård. På sikt kan det bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt att utöka remitteringen till andra sjukhus då specialiseringen blir allt snävare och specialister, som behärskar flere subspecialiteter inte går att rekrytera . Konsultverksamhet kontra remiss till vård utom ÅHS baserar sig på vad som är mest ändamålsenligt ur ekonomisk, medicinsk och språklig synpunkt. Expertis inom den egna verksamheten skall alltid användas i första hand.

Media är en viktig och imageskapande informationskanal mellan invånarna och ÅHS, därför är det viktigt med stor öppenhet som begränsas enbart av etiska hänsyn, sekretessregler och personlig integritet.

Rutiner för samverkan mellan landskapsregeringen och ÅHS gällande bl.a. upphandlingsprocesser skall utarbetas likaså en plan kring samarbete med den privata hälso- och sjukvården.

Personalperspektivet

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer. En rekryteringsstrategi kommer att utarbetas under hösten 2008, för rekryteringsåtgärder inklusive all tjänsteannonsering har anslagits 160.000 euro.

Ledarskapets betydelse för en attraktiv arbetsplats, en välmotiverad personal och en gemensam ÅHS-känsla lyfts fram. Under hösten 2008 utarbetas en ledarskapspolicy och under 2009 ordnas ledarskapsutbildning med bl.a. målsättningen att utvecklingssamtal genomförs årligen med varje medarbetare. Ledarskapsfrågor tas också upp i den personalenkät som skall genomföras.

Personalutbildningen, både den interna och den externa, hospitering och handledning av personalen är viktig för att kompetensen inom personalen skall kunna bibehållas och förbättras. ÅHS fungerar som ett undervisningsställe både för vårdpersonal under praktikperioden och för läkare under grund- och specialistutbildningen.

I enlighet med överenskommelsen med fackorganisationerna skall ett system för arbetsvärdering vara genomfört i slutet av 2009, något som skall ge möjlighet till rättvis lönesättning utifrån arbetsuppgifter och personligt kunnande.

Analys av frånvarostatistiken och personalens friskvårdsaktiviteter samt uppföljningen av jämställdhetsplanen görs under året.

De tjänsteförändringar som föreslås under 2009 finns noterade i avsnittet för respektive enhet.

Processperspektivet

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar och det gäller att styra verksamheten på ett sådant sätt att resurserna används så ändamålsenligt som möjligt. Effektivering av verksamheten, d.v.s. att göra rätt saker vid rätt tidpunkt och till rätt kvalitet, blir allt viktigare. ÅHS styrelsen har i februari 2008 antagit Det Balanserade Styrkortet (BSC) som en metod att arbeta med kvalitetsutveckling inom ÅHS. Ett flertal basenheter har startat arbetet med sina egna styrkort och under 2009 planeras att ytterligare basenheter involveras. Styrkortsprojektet leds av en utomstående konsult i samarbete med den interna kvalitetssamordnaren. Kvaliteten i vården kommer också att följas upp genom att en systematisk avvikelserapportering införts.

Såsom tidigare kommer även budgetåret 2009 att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. Ett projekt gällande verksamhetsanalys av de opererande verksamheterna pågår under hösten 2008 och resultatet presenteras i början av 2009.

Utgående från bl.a. detta görs en översyn av reglementet för ÅHS för att klargöra ledningsstrukturerna och eventuellt överföra en del av innehållet i det nuvarande reglementet till en förordning i samband med att lagen om hälso- och sjukvården ses över. Verksamheten bör bli mera gränsöverskridande (ex. utnyttjandet av bäddplatser) och all personal bör vara beredd på att utvecklas mot ett mer flexibelt och gränsöverskridande arbetssätt. Detta är synnerligen viktigt på ett litet sjukhus med många specialistområden.

De administrativa processerna skall under året analyseras i förhållande till kärnverksamheten genom bl.a. jämförelser med andra sjukvårdsorganisationer. För olika projektsatsningar finns anslag om sammanlagt 184.000 euro.

Den elektroniska patientjournalen har officiellt tagits i bruk på alla enheter i april 2008. Detta möjliggör att journaluppgifter alltid finns till hands där patienten för tillfället vårdas. Även de patientuppgifter (bl.a. EKG, epikriser från andra sjukhus) som ännu enbart finns i pappersformat skall inom de närmaste åren ingå i den elektroniska journalen. Strävan är också att i samarbete med IT-leverantören och de lokala apoteken i slutet av 2009 införa elektroniska recept, något som har stor betydelse för säkerheten i läkemedelsföreskrivningen. Detta liksom anslutningen till projektet för ett nationellt patientjournalarkiv, som utreds under året, baserar sig på en nationell standard.

Upphandlingsprocesserna skall följa de upphandlingsdirektiv som har fastställts. Rutiner utarbetas för hur gemensamma upphandlingar med landskapets centralförvaltning kan genomföras. Styrelsen har fastställt en miljöpolicy för Ålands hälso- och sjukvård utgående från den miljöutredning som gjordes år 2003. Vid inköp av varor bör miljökrav ställas, så att miljöanpassningen sker utifrån vad som är tekniskt möjligt, ekonomiskt försvarbart och miljömässigt motiverat.

Ekonomiperspektivet

En ansvarsfull hantering av de ekonomiska resurserna skall gälla på alla nivåer. För att bibehålla och om möjligt förbättra vården förutsätts att anslagen för personal, konsumtionsutgifter och vård utom Åland står i rätt förhållande till de krav som ställs på verksamheten från befolkningen, personalen och den medicinska utvecklingen. Fördelningen av resurser ankommer på styrelsen och ledningsgruppen och skall basera sig på befolkningens behov av hälso- och sjukvårdstjänster. Ekonomienhetens kontakter med basenheternas budgetansvariga utökas för att underlätta förståelsen gällande ekonomirapporterna och i samband med budgeteringsprocessen. Omfördelning och förstärkning av personal som sköter statistik- och ekonomirapporteringen samt utarbetandet av en ekonomihandbok skall också bidra till att underlätta de budgetansvarigas möjligheter till kostnadsanalyser. Det nya ekonomisystemet som installerades 2005 uppgraderas 2009, samtidigt införs elektronisk hantering av leverantörsfakturor.

De ekonomiska resurserna för hela ÅHS framgår av nedanstående tabell:

	Bokslut 2007	Budget 2008	Budget 2009	Förändr
Kostnader				
Driftkostnader	66 522 896	70 220 000	73 518 000	4,7%
Investeringar	2 328 389	7 520 000	7 530 000	0,1%
Kostnader total	**68 851 285**	**77 740 000**	**81 048 000**	**4,3%**
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	5 199 744	4 447 000	4 900 000	10,2%
Kommunintäkter Gullåsen	3 590 307	3 600 000	3 100 000	-13,9%
Intäkter totalt	**8 790 051**	**8 047 000**	**8 000 000**	**-0,6%**
Nettokostnad	**60 061 234**	**69 693 000**	**73 048 000**	**4,8%**

Verksamhetsintäkterna uppskattas ligga på samma nivå som tidigare om inte förändringar görs i patientavgifterna. Det nya regelverket gällande debitering av EU medborgare som får akut och nödvändig vård inom ÅHS uppskattas ge en inkomst motsvarande c 250.000 euro.
Personalkostnaderna stiger med 3,5 % dels pga kollektivavtalsuppgörelsen för perioden 2008-2009 och dels pga att nya tjänster och tjänsteombildningar föranleder en kostnad om 207.400 euro under 2009 (helårskostnad 389.000 euro.). Det nya pensionsförsäkringsavtalet med försäkringsbolaget Alandia ger en inbesparing om uppskattningsvis 400.000 euro i pensionspremierna för de nyanställda (17 % i förhållande till 22 % för dem som ingår i den landskapsfinansierade pensionsförsäkringen).
Konsumtionskostnaderna stiger med 7,0 % pga att alla kostnader ökar (sjukvårdsmaterial, köpta tjänster, transporter, hjälpmedel, hyres- och andra fastighetskostnader m.m.). För anskaffningar/ inventarier och för fastighetsunderhållet inklusive mindre ombyggnader/renoveringar reserveras sammanlagt 1.070.000 euro vilket utgör ca 1,4 % av driftsbudgeten. Ökningen från föregående år är 10,3 % vilket motiveras med ett stort behov av att byta ut och uppdatera föråldrad utrustning och apparatur. Större investeringar (över 100.000 euro) upptas i investeringsplanen, som är 3-årig och som finns presenterade i kapitel 10.

Anslaget för personalens fortbildning för hela ÅHS uppgår till 495.000 euro (inklusive 48.000 euro som en satsning på kognitiv psykoterapiutbildning), vilket motsvarar ca 1,5 % av de tjänste-relaterade lönerna. För hospitering och vidareutbildning anslås 64.000 euro och för handledning 105.000 euro. Personalvården utvecklas i samråd med personalrådet och anslaget för olika friskvårdsprojekt och aktiviteter för personalens trivsel uppgår till 60.000 euro vilket innebär ca 55 euro per anställd (räknat med 1.100 anställda). Därutöver har 21.000 euro budgeterats för julfest. För vård utom Åland budgeteras 7,5 milj. euro eller 0,5 milj. mera än för 2008. Redan 2007 uppgick kostnaden till drygt 7 milj. euro och den ökande patientremitteringen till Sverige kommer att leda till högre kostnader.

Byggnadsprojekt

I början av år 2008 påbörjades byggnationen av primärvårdens nya utrymmen. Primärvårdsprojektet innefattar nya utrymmen för primärvårdens läkarmottagning, barnrådgivning och företags/personal-hälsovård, för diabetesvården och livsstilsmottagningen samt för den onkologiska verksamheten. I lasarettbyggnadens källarplan sker ombyggnader i bland annat det gamla centrallagret för kläd-försörjningens, städcentralens, bostadsförvaltningens och läkemedelscentralens behov. Under år 2009 kommer bygget av den psykiatriska enhetens nya hus på centralsjukhusområdet att påbörjas. När det står färdigt kommer verksamheten i Grelsby sjukhus att upphöra för att tillsammans med all annan psykiatrisk verksamhet samlas i den nya byggnaden. Endast Dagkliniken förblir kvar i sina utrymmen i f.d. hälsocentralen i centrala Mariehamn. Medicinavdelningens trångboddhet kommer att avhjälpas genom en utbyggnad av avdelningens våningsplan samtidigt som gynekologiska enhetens utrymmen ombyggs till vissa delar. Även läkemedelscentralen måste få tilläggsutrymmen, något som påtalats efter Läkemedelsverkets granskning. Av om- och tillbyggnaden av Central-sjukhusets, etapp II-III återstår dock fortfarande att lösa hur verksamhetslokalerna för intensivvård, dialys och dagkirurgi skall utformas i framtiden, samt smärre ombyggnader på vårdavdelningarna och poliklinikerna. Långvårdsenhetens avdelning Övergårds är sedan januari 2008 stängd pga fuktskador och verksamheten utlokaliserad till Grelsby sjukhus. Beslut om avdelningen skall rivas eller renoveras har ännu inte tagits. Därtill bör hela Gullåsenfastigheten ses över för att moderniseras för de behov som den framtida geriatriska verksamheten behöver. Personalbostadshuset är från 50-talet och i behov en grundrenovering, projekteringen finns upptagen i investeringsplanen. Godby hälsocentral i Godby center har av landskapsregeringen beviljats tilläggsutrymmen i f.d. polishäktet, som skall byggas om för hemsjukvårdens och barnrådgivningens behov. Alla dessa byggnadsprojekt finns beskrivna och kostnadsuppskattade i Investeringsplanen för 2009-2011 som finns presenterad i kapitel 10 i denna plan.

9.2 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

9.2.1 Akutenheten

Enhetens viktigaste mål är att minimera tiden för problemidentifiering till definitiv behandling och under tiden stabilisera livsviktiga funktioner hos akut sjuka och skadade patienter. Akutläkarkompetens på seniornivå är det centrala i Akutens verksamhet. Nyckeln till framgång är tillfredställande arbetsförhållanden för alla yrkeskategorier på enheten, kompetensutveckling, systematisk och konkret kvalitetsförbättring och personalens hälsa och trivsel. Processen med att fördela jourpatienter rätt mellan primärvård och specialsjukvård fortgår. Den prehospitala akutsjukvården ingår som en naturlig del i verksamheten och utgör akutenhetens förlängda arm. Ambulanshelikopterverksamheten bör ses som en luftburen ambulans och som en del av den prehospitala akutsjukvården på Åland. Samarbetet med Räddningsverket i Mariehamn illustrerar detta. Ambitionen är att trimma verksamheten med sikte på optimala personalresurser, teknisk utrustningsnivå och användarlogistik för att en ännu större del av patienterna skall kunna transporteras med den egna helikoptern istället för med andra, dyrare flygtransporter.

Verksamhetsmål:

- Att skapa organiserad kontinuerlig internutbildning, utbildning av sjukhusläkare i akutmedicin.
- Att upprätta akutmedicinska vårdprogram tillgängliga på intranätet.
- Att upprätta enhetens hemsida.
- Att implementera nya återupplivningsdirektiv.
- Att öka andelen sekundär transporter med den egna helikoptern.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	2	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Sjukskötare, heltid	15	15	15	15	15	
Sjukskötare, deltid	1	1	1	1	2	
Sjukskötare, delad tjänst	0,5	0,5	0,5	1,0*)	1,0*)	
Mottagningsbiträde, heltid			1	1	1	
Mottagningsbiträde, deltid		1				
*2 tjänster x 0,5						
Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid				1	1	

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	10.595	10.236	10.209	10.500	10.500
Vårddagar	592	949	738	800	800

9.2.2 Barn- och ungdomsenheten

Barn- och ungdomsenheten prioriterar vården av svårt sjuka, multihandikappade och kroniskt sjuka barn och deras familjer. Enheten skräddarsyr behandling och uppföljning av alla patientkategorier och inriktar sig på snabb diagnostik och probleminriktad verksamhet för human och kostnads-effektiv handläggning inom/utom organisationen.

Avdelningsutrymmena kommer att omdisponeras för att svara mot nya verksamhetsförutsättningar med allt mer vårdkrävande patienter som kräver intensiv övervakning. De nuvarande utrymmena är personalkrävande eftersom de inte är lämpliga för en mera avancerad vård. Med kortare vårdtider utanför Åland och ökad kompetens sköts numera allt mer komplicerade patienter på enheten.

Habiliteringsverksamheten får en fastare struktur i samarbete med den privata sektorn och skapar embryot till en egen mottagning för diagnostik och behandling.

Samarbetet och diskussionen kring enhetens roll i rådgivningsarbetet fortsätter.

Verksamhetsmål:

- Att förbättra verksamheten inom barnneurologi och habilitering.
- Att förbättra den reumatologiska verksamheten.
- Att bibehålla antalet poliklinikbesök på nuvarande nivå (4500 /år).
- Att klargöra var astmapatienter skall uppföljas och omhänderta de svårare astmatikerna.

Personalförändringar: En ny deltids avdelningssekreterartjänst från 1.1.09 enl. budgetbeslut 07).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	3	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Sjukskötare	9	9	10	11	11	
Närvårdare/barnskötare	6	6	5	5	5	
Avdelningssekreterare, heltid	2	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare, deltid					1	1
Habiliteringskoordinator, deltid			1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Habiliteringskoordinator, deltid		1				
Sjukskötare, heltid				1	1	

Vårdplatser	2005:10	2006:10	2007:10	2008:10	2009:10

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	3.482	3.450	3.372	4.000	4.000
Vårddagar	1.996	1.945	1.869	1.500	1.500
Vårdtillfällen	576	680	539	700	700
Vårdtid	3,5	2,9	3,5	2,2	2,2

9.2.3 BB- och gynekologienheten

Enhetens verksamhetsområde är kvinnors hälsa med två tyngdpunkter. Det ena är den reproduktiva hälsan innefattande infertilitetsproblematik, graviditet och barnafödande. Den andra är diagnostik och vård av underlivssjukdomar. Samarbetet i förebyggande verksamhet med mödrarådgivning, preventivrådgivning och papa screening fortsätter att utvecklas.

Den långsiktiga planen är att all kvinnorelaterad sjuk- och hälsovård fås under samma tak i en enhetlig kvinnomottagning. En mindre ombyggnad av polikliniken och avdelningen är under planering för att förverkliga detta.

På avdelningen vårdas vid behov patienter efter ögonoperationer men även andra patienter ifall platsbrist råder på andra avdelningar.

Verksamhetsmål:

- Att erbjuda specialistvård på samma nivå som på omkringliggande områden genom egen produktion eller som köpta tjänster.
- Att vidareutveckla den nya hysteroskopiverksamheten.
- Att utbilda personal, som behövs för nya urogynekologiska funktionen.
- Att omorganisera fosterdiagnostiken enligt på fastlandet gällande tidsplan.
- Att satsa på personalrekrytering inför kommande pensioneringar.
- Att utveckla en trivsam arbetsmiljö för personalen.
- Att följa upp frånvaron från tjänst för jämförelse med tillbudsstående vikarieresurser.
- Att flexibelt kunna sköta även andra specialiteters patienter på avdelningen.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	3	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Barnmorska, heltid	11	11	11	13	13	
Barnmorska, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/barnskötare	6	6	6	4	4	
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare				1	1	
Tillfälliga tjänster						
Barnmorska, heltid				2	2	

Verksamhet:		2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök		3.750	3.810	4.294	4.000	4.000
Dagkirurgi		147	150	145	150	150
Vårddagar	- förlossn.	1.289	1.375	1.245	1.300	1.300
	- gynekol.	1.188	818	689	1.100	1.100
Vårdtillf.	- förlossn.	313	335	322	330	330
	- gynekol.	355	433	276	450	450
Vårdtid	- förlossn.	4,1	4,1	3,9	4,0	4,0
	- gynekol.	3,3	1,9	2,5	2,4	2,4
Förlossningar		256	294	278	280	280

9.2.4 Centrala enheten

Till centrala enheten räknas förutom chefläkarens kansli även socialkuratorerna samt de läkartjänster som är utbildningstjänster.

Året kommer att präglas av fortsatt arbete med implementering av ett systematiskt kvalitetsarbete i form av dels det Balanserade Styrkortet och dels avvikelsehanteringssystemet. Här är kvalitets-samordnarens arbete en viktig förutsättning för framgång. Tjänsten fortsätter som projekttjänst under 2009. Basenhetscheferna ges fortsatt stöd till i deras utvecklingsarbete inom enheterna med bl.a. fördelning av resurser för anskaffningar och datorisering.

Samverkan med Akademiska sjukhuset gällande AT- tjänstgöringen fortsätter, likaså utveckling av ST (specialiserings)-tjänster i organisationen, en ny ST-tjänst inrättas.

Sekreterarna bistår chefläkaren och klinikcheferna i det administrativa arbetet och sköter legitimationsärenden i direkt kontakt med Rättskyddscentralen. Den utökade sekreterarresursen kommer även att möjliggöra att klinikerna får stöd i det administrativa arbetet med vårdprogram.

Socialkuratorerna erbjuder socialkurativa insatser för den somatiska vården och kommer att i större omfattning stötta primärvården.

Verksamhetsmål:

Invånar- och patientperspektivet

- Att utveckla och följa upp avvikelserapporteringen.
- Att följa upp vårdgarantins förverkligande.

Intressentperspektivet

- Att följa upp ingångna avtal kring vård utom Åland.
- Att utveckla samverkan med privata hälso- och sjukvårdsaktörer.

Personalperspektivet

- Att erbjuda utvecklingssamtal till underställd personal.
- Att satsa på rekrytering till vakanta läkartjänster i ledande ställning.
- Att stöda kompetensutvecklingen för underställd personal.

Processperspektivet

- Att samtliga basenheter i åtminstone viss utsträckning är involverade i det Balanserade Styrkortet.
- Att projektet med blocksamordnare för de opererande enheterna utvärderas samt fortsatt diskussion kring organisationsstrukturen.

- Att samtliga framtagna vårdprogram finns tillgängliga på intranätet.
- Att socialkuratorernas samverkan med primärvården ökar.
- Att datoriserade tillväxtkurvor finns tillgängliga i Medix.

Personalförändringar: En sjukhusläkartjänst för specialiseringstjänstgöring(från 1.1.09 enl. budgetbeslut 07).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Chefläkare		1	1	1	1	
Sjukvårdschef	1					
Sjukhusläkare (tid.assistentläkare)	3	3	8*)	8	8	
Hälsocentralläkare			1**)	1	1	
Sjukhusläkare(för spec.tjänstgöring)				2	3	1
Ledande socialkurator		1***)	1	1	1	
Socialkurator	3	3	3	3	3	
Förvaltningssekreterare	1	1	1	1	1	
Byråsekreterare				1	1	

*5 tjänster överförda från med o kir

**) överf från primärvårdsenheten

***)överf från långvårdsenheten 1.9.06

9.2.5 Kirurgienheten

Verksamhetens målsättning är att erbjuda förstklassig akut kirurgisk, ortopedisk behandling samt att erbjuda kirurgisk-ortopedisk basservice i enlighet med vårdgarantins krav. En ortopedisk bakjour-linje planeras för vardagar till kl 22 och för lör-sön-helgdagar kl 9-12, så att operationskrävande patienter inte behöver vänta till följande vardag. För att jourbördan inte skall bli för stor behövs en ortoped till. Den urologiska verksamheten sköts på konsultbasis, en verksamhet som ökat varför en egen urolog skulle fylla ett stort behov. Oberoende vilken typs kirurg som kan rekryteras kommer denna att tillföra ÅHS egen kunskap och minska på konsult/vård utom Åland kostnaderna.
Den kirurgiska avdelningen vårdar även de patienter som opererats p.g.a. öronsjukdom.

Verksamhetsmål:

- Att uppfylla kraven på akut kirurgisk verksamhet, spec. den ortopediska delen.
- Att kostnadseffektivt uppfylla vårdgarantins krav.

Personalförändringar: En överläkartjänst (från 1.10.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	5	5	5	5	6	1
Sjukhusläkare *)(tid. assistenläkare)	1	1				
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	3	3	
Sjukskötare, heltid	14	14	14	16	16	
Sjukskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/primärskötare, heltid	5	5	5	5	5	
Närvårdare/primärskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	3	3	3	
*) överf. till centrala enheten						
Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid				2	2	
Sjukskötare, delad tjänst				0,5	0,5	

Vårdplatser	2005:27	2006:27	2007:27	2008:27	2009:27

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	5.572	5.694	6.107	6.200	6.200
Dagkirurgi	514	460	517	550	550
Vårddagar	6.708	5.784	5.614	6.000	6.000
Vårdtillfällen	1.589	1.767	1.661	1.800	1.800
Vårdtid	4,2	3,3	3,4	3,3	3,3

9.2.6 Laboratorieenheten

Laboratoriet erbjuder den laboratorieservice som beställs av primärvården, specialsjukvården och externa kunder. Verksamheten består i huvudsak av provtagning, provhantering, analysarbete och administration. Verksamheten är i gång 24 timmar/dygn, 7 dygn/vecka.

Laboratoriet fortsätter under 2009 sitt påbörjade kvalitetsarbete. Förutom utvecklandet av olika dokument och uppbyggandet av hemsidan planerar laboratoriet även att inleda arbetet med balanserat styrkort. Svaren på laboratoriets ”bortskickeprov” kommer under året att förmedlas elektroniskt direkt in i patientjournalens laboratoriemodul. Under året bestäms hur EKG-registreringarna skall handhas inom ÅHS inför den digitalisering av EKG som är under planering. Laboratoriet fortsätter sitt samarbete med den medicinskt ansvarig läkaren för laboratoriet.

Verksamhetsmål:

- Att påbörja arbetet med laboratoriets balanserade styrkort.
- Att undersöka om det vore ekonomiskt och resursmässigt mera fördelaktigt att ”ta hem” eller ”skicka bort” olika analyser.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Kemist	1	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Laboratorieskötare, heltid	17	17	17	17	17	
Laboratorieskötare, deltid	2	2	3	3	3	
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	2	
Laboratoriebiträde	1	1	1			
Närvårdare				1	1	
Tillfälliga tjänster						
Laboratorieskötare, heltid				1	1	

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Analyser	351.180	359.014	377.929	383.000	390.000
- egen verksamhet	333.312	340.890	359.494	360.000	365.000
- köpta	17.868	18.124	20.435	23.000	25.000

9.2.7 Långvårdsenheten

Långvårdsenheten omfattar 4 avdelningar med 96 platser. För närvarande och under hela 2009 kommer platsantalet att vara reducerat till 84 eftersom avd. Övergårds är stängd p.g.a. fuktskador och verkar i Grelsby sjukhus lokaliteter med 12 patientplatser mot normalt 28 platser.
Största delen av patienterna (60-70 %) är långvårdspatienter. Därutöver finns platser för växelvård, avlastning, demensvård och palliativ vård samt viss geriatrisk utredning/rehabilitering.
Enligt slutrapporten från arbetsgruppen för Gullåsens utveckling (30.09.2007) skall enheten få en mera geriatrisk inriktning Vården utvecklas idag redan i denna riktning i den takt personalens kompetens kan utökas genom att flere sjukskötare kan anställas. Detta möjliggörs bl.a. genom ombildning av närvårdar/primärskötartjänster till sjukskötartjänster.
Minnesmottagningen utvecklas vidare för att utreda misstänkt demensproblematik.
Långvårdsenheten har ansvaret för en vuxen respiratorpatient som sköts i hemmet med en personalgrupp som sedan 2001 varit tillfälligt anställda (”extraordinär sjukvård”).
Sjukskötartjänsten planeras nu bli ordinarie för att skapa kontinuitet i vårdgruppen.

Verksamhetsmål:
- Att utveckla minnesmottagningen.
- Att satsa på vidareutbildning av personalen för att möta Långvårdsenhetens framtida utmaningar.

Personalförändringar: *En tillf. avd.skötartjänst till den extraord. sjukvården (från 1.1.09)*
En tillfällig deltids sjukskötartjänst (0,78) inrättas ordinarie (från 1.1.09).
En deltids närvårdartjänst ombildas till en heltids sjukskötartjänst (från 1.4.09).
En närvårdartjänst ombildas till en sjukskötartjänst (från 1.5.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Överskötare *)	1					
Socialskötare (till 31.8.06)**)	1	1				
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	8	8	8	8	8	
Sjukskötare, heltid	12	12	14	16	18	2
Sjukskötare, deltid	2	2	2	2	2	
Medikalvaktmästare	1	1	1	1	1	
Närvård./prim.sköt/skötare, heltid	54	54	54	54	53	-1
Närvård./prim.sköt/skötare, deltid	25	25	23	21	20	-1
Sysselsättningsterapeut	1	1	1	1	1	
Vårdbiträde	2	22	2	2	2	
Badare	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	1	1	1	1	1	
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	

*) överf. till vårdarbetet

**) överf. till centrala enheten

Tillfälliga tjänster						
Närvård./primsköt/skötare, heltid				5	5	
Extra ordinär sjukvård						
Avd.skötare, heltid, tillfällig tjänst					1	1
Sjukskötare, deltid, ordinarie tjänst					1	1
Sjukskötare, tillfällig tjänst	1	1	1	1		-1
Närvårdare, heltid, tillfällig tjänst	5	5	5	5	5	

Vårdplatser*)	2005:97	2006:97	2007:88	2008:84	2009:84

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Vårddagar	33.817	32.946	31.224	31.300	31.300
Vårdtillfällen	454	456	476	480	480
Vårdtid	115	112	108	110	110
Beläggning-% **)	95,5	93,1	97,2	97	97

*) en plats för extraord. sjukvård (2005-09)

*) 9 platser stängda pga fuktskada (2007)

*) 14 platser stängda pga fuktskada (08-09)

**)beläggnings % uträknad på basen av användbara platser.

9.2.8 Läkemedelscentralen

Under hösten 2007 inspekterades läkemedelscentralens verksamhet av Läkemedelsverket i Finland. Läkemedelscentralen påbörjade under år 2008 arbetet med att åtgärda och korrigera de brister som påpekades och arbetet kommer att fortsätta under år 2009. För detta anställs en farmaceut på projektbasis. Utrymmesbristerna förutsätter om- och tillbyggnad för att cytostatika- och steril-laboratoriet skall få godkända lokaler. Beslut om rumsplanering har tagits.

Ett Web-baserat beställningssystem har tagits i bruk vid läkemedelscentralen och projektet "Läkemedelsbeställning via data" fortsätter under år 2009 med målsättningen att de flesta enheter skall kunna göra sina läkemedelsbeställningar via data.

Förutsatt att mera personalresurser tilldelas läkemedelscentralen kommer verksamheten att inrikta sig på ett utökat samarbete med och mera information till personalen på enheterna med tyngdpunkt på att övervaka och följa upp läkemedelsanvändningen samt hjälpa till med frågor gällande säker läkemedelshantering. Arbetet med att minska och följa upp kassaktionerna av föråldrade läkemedel inom organisationen fortsätter.

Verksamhetsmål:

- Att korrigera och åtgärda de brister som påtalades då Läkemedelsverket i Finland inspekterade läkemedelscentralens verksamhet.
- Att alla enheter skall kunna göra sina läkemedelsbeställningar via data.
- Att minska andelen läkemedel som blir föråldrade både ute på enheterna och vid läkemedelscentralen.

Personalförändringar: En tjänst som tekniskt biträde ombildas till en tjänst som läkemedelstekniker (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Chef för läkemedelscentralen	1	1	1	1	1	
Farmaceut, heltid	2	2	2	2	2	
Farmaceut, deltid	1	1	1	1	1	
Tekniskt biträde, heltid	1	1	1	1		-1
Tekniskt biträde, deltid				1	1	
Läkemedelstekniker, heltid					1	1

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Utdelade förpackningar	65.766	88.316	71.877	72.000	75.000
Antal utdelningar till avd.	38.115	35.733	35.986	37.500	36.500
Läkemedelsberedningar	1.428	1.687	1.498	1.500	1.550
Kostnad för de 15 dyraste medicinerna (€)	1.140.414	1.044.264	1.133.412		

9.2.9 Medicinenheten

Medicinenheten erbjuder specialistvård inom ett stort antal subspecialiteter. På enheten finns specialister i kardiologi, nefrologi, gastroenterologi, reumatologi, endokrinologi samt lungmedicin. Hud- och neurologkonsulter är också knutna till enheten. Den planerade om/tillbyggnaden av avdelningen kommer att leda till ett effektivare utnyttjande av befintliga vårdplatser i och med att bristen på en personers rum kan tillgodoses. Efterfrågan på specialistvård inom det inremedicinska fältet kan förväntas öka i takt med att befolkningen lever allt längre och att medicinskt motiverade insatser kan göras högt upp i åldrarna. En ombyggnad av polikliniken och ett nybygge för IVA/Dialys är av nöden för att klara dessa krav.

En ny läkarsekreterartjänst inrättas för att avhjälpa behovet inom både onkologi- och diabetesmottagningen. Medicinenhetens sekreterare fungerar även som transportkoordinatorer för patienttransporterna till vård utom Åland. Antikoagulansverksamheten har ökat kraftigt varför deltidstjänsten nu föreslås ombildas till heltidstjänst.

Under året planeras om och hur sållningsundersökningar av tjocktarmscancer kan genomföras.

Verksamhetsmål:

Kvalitativa:

- Att erbjuda högklassig sjukvård.
- Att erbjuda en bra vårdmiljö för patienterna på avdelningen.
- Att erbjuda en bra arbetsmiljö och trivsel för all personal.
- Att erbjuda utbildning och stimulans för all personal inklusive studerande.

Kvantitativa:

- Att alla tjänster innehas av kompetent personal.
- Att den nuvarande sjukvårdsproduktionen kan bibehållas.
- Att köer till poliklinikerna och överbeläggningar på avdelningen kan undvikas.
- Att uppnå 3-4 utbildningstillfällen per år för personalen.

Personalförändringar: En läkarsekreterartjänst (från 1.10.09).
En deltids sjukskötartjänst ombildas till heltidstjänst (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	8	9	10	10	10	
Avdelningsläkare	1					
Sjukhusläkare*)(tid. Assistenläkare)	4	4				
Dietist			1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid	35	35	35	38	39	1
Sjukskötare, deltid		1	1	1		-1
Sjukskötare, delad tjänst				0,5	0,5	
Närvårdare/primärskötare, heltid	10	8	8	8	8	
Avdelningssekreterare, heltid	5	5	5	5	5	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Arkivbiträde	2	2	2	2	2	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	
Läkarsekreterare					1	1

* överf till centrala enheten

Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare, heltid				1	1

Vårdplatser	2005:30	2006:30	2007:30	2008:30	2009:30

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	22.464	24.705	26.148	26.600	26.600
- medicinmottagning	7.864	8.616	6.482	6.500	6.500
- diabetesmottagning	429	536	834	1.000	1.000
- antikoagulansmottagning	6.277	6.468	7.677	8.000	8.000
- hjärtmottagning	454	1.956	2.078	2.100	2.100
- reumamottagning	-	-	1.075	1.100	1.100
- endoskopimottagning	965	894	973	1.000	1.000
- onkologimottagning	2.827	2.975	3.566	3.500	3.500
- lungmed.mottagning	2.198	1.922	1.964	2.000	2.000
- hudmottagning	1.257	1.072	1.182	1.100	1.100
- neurologimottagning	193	266	317	300	300
Vårddagar	8.877	8.562	8.434	8.500	8.500
Vårdtillfällen	1.628	1.570	1.467	1.700	1.700
Vårdtid	5,5	5,5	5,7	5,0	5,0

9.2.10 Operations- anestesi- och intensivvårdsenheten

Operations- och anestesiverksamheten är en serviceenhet för den övriga sjukvården och skall tillgodose behovet av operationer, anestesi och postoperativ övervakning. För att jourbördan inte skall blir för stor inrättas en överläkartjänst, som finansieras genom att omfördela vikariats- och ob-kostnaderna. Planeringen gällande hur den dagkirurgiska verksamhetens utrymmesbehov skall åtgärdas fortgår.

Intensivvårdsverksamheten skall tillgodose behovet av intensivvård och hjärtövervakning samt handhar även dialysvården. Intensivvårdsavdelningens verksamhet planeras fortgå oförändrad förutsatt att personaltillgången kan tryggas. Under sommarmånaderna begränsas den planerade operationsverksamheten för att minska på vikariebehovet och för att få patienter vill operera sig sommartid.

Dialysen har länge verkat i trånga utrymmen, något som åtgärdas tillfälligt under hösten 2008 genom en mindre ombyggnad där bl.a. ett patientrum på kirurgiavdelning tas i användning för fem dialysplatser. Ett investeringsanslag föreslås för att kunna förverkliga den tilltänkta byggnadskropp i anslutning till akuten dit både dialys- och intensivvård skulle flytta. Då kunde också behovet av isoleringsmöjlighet med tanke på multiresistenta bakterier tillgodoses för såväl intensivvård, dialys som uppvaket.

En specialutbildad smärtsjukskötare är anställd inom ÅHS. Efter det att den anestesiläkare som handhaft smärtverksamheten gått i pension hösten 2008 kommer smärtsjukskötaren att samarbeta med respektive patientansvarig läkare för initiering och uppföljning av smärtbehandlingar. En ansvarig läkare för smärtbehandling inom medicin och inom kirurgi borde utses. Instrumentvårdens verksamhet bedrivs utgående från befintliga normer och standarder. Målsättningen är att effektivt sköta underhåll, inköp och service av instrument.

Hygienskötaren fortsätter att utbilda personal utgående från ÅHS hygiendirektiv och strävar även till att öka patienternas och anhörigas kunskaper i handhygien.

Verksamhetsmål:

- Att fortsätta med att upprätta riktlinjer för intensiv- och uppvakningsvård.
- Att utveckla utbildningsplanen och kompetensstegen för personalen.
- Att fortsätta att erbjuda personalen medarbetarsamtal.
- Att patienter med svår smärta t.ex. cancersmärta ska få optimal smärtbehandling.
- Att utveckla operationsplaneringsprogrammet.
- Att fortsätta att implementera hygiendirektiven på alla enheter.

- Att implementera SAI (Sjukhusets Antibiotika och Infektionsuppföljning) programmet i verksamheterna.
- Att följa upp enheternas kostnader för instrumentvården.

Personalförändringar: *En överläkartjänst (från 01.10.09).*
En instrumentvårdartjänst ombildas till en närvårdar/primärskötartjänst (från 1.6.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	3	3	3	3	4	1
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid	36	36	34	34	34	
Sjukskötare, deltid			4	4	4	
Sjukskötare, delad tjänst *)	0,5	0,5	0,5	1,0	1,0	
Närvårdare/Primärskötare, heltid	1	1	1	1	2	1
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	2	
Instrumentvårdare, heltid	2	2	2	3	2	-1
Instrumentvårdare, deltid	1	1	1			
*) 2 tjänster x 0,5						
Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid				3	3	

Vårdplatser	2005:4	2006:4	2007:4	2008:4	2009:4

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Op-åtgärder	2.233	2.050	2.091	2.200	2.200
Dialyser	738	848	700	860	860
Vårddag-IVA	991	791	895	800	900
Antal IVA-patienter	370	286	297	250	300
Vårdtid	2,7	2,8	3,0	3,0	3,0

9.2.11 Primärvårdsenheten

Läkarmottagningarnas, hälso- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av gott bemötande, god vård, förebyggande verksamhet, lättillgänglighet och kontinuitet med kompetent personal. De största utmaningarna för vården utgör rekrytering av nya medarbetare och det allt ökande behovet av psykosocialt stöd. Främst bristen på läkare inom primärvården kommer att innebära att större ansträngningar bör läggas på nyrekrytering. Ett led i detta är att omvandla två vakanta hc-läkartjänster till överläkartjänster. Allt fler inflyttade från andra länder och kulturer, där familjer saknar det naturliga sociala nätverket innebär mer tidskrävande och komplicerade krav på vårdgivarna. Detta innebär längre mottagningsbesök ofta med tolkservice.
Nya lokaler för läkarmottagningen i Mariehamn, barnrådgivningen, diabetes- och onkolog-mottagningen, företags- och personalhälsovården blir inflyttningsklara till sensommaren 2009.
Vid planering av den nya hälsocentralen har förutsättningar byggts in för att personalen skall kunna fungera som läkar/sjukskötarteam. En skötartjänst vid läkarmottagningen i Mariehamn omvandlas till sjukskötare för att effektivera omhändertagandet av patienterna så att rådgivning, prioritering och sortering kan ske direkt vid första kontakten. Läkarmottagningen utarbetar som pilotprojekt sitt eget balanserade styrkort.
Antalet diabetiker ökar ständigt och diabetesvården fortsätter att utvecklas i samarbete med specialsjukvården. Även inom andra områden strävas mot en utökad medicinsk samverkan med specialsjukvården kring vissa patientgrupper t.ex. gravida.

De kortare vårdtiderna inom specialsjukvården ställer allt större krav på kompetensen inom hemsjukvården. Allt sjukare patienter med komplicerade vårdbehov skrivs ut allt tidigare för att vårdas i hemmet. Därför utökas personalen med en sjukskötartjänst från början av året.
Samarbetet mellan specialsjukvården, hemsjukvården och hemvården behöver utvecklas på hela Åland genom gemensamma vårdplaneringsmöten.
Hemsjukvården i Mariehamn har ansvaret för den extraordinära sjukvården för en respiratorpatient, som vårdas i sitt hem. Personalomsättningen har varit stor. För denna personal och för den personal-grupp som sköter en barnrespiratorpatient i hemmiljö planeras en avdelningsskötare för att ansvara för rekryteringen och koordineringen av verksamheten för att undvika problemsituationer som förekommit. Samma syfte har ordinariegörandet av en sjukskötartjänst i gruppen.
Inom skolhälsovården är frågor om hälsosamma levnadsvanor, samt förebyggande av ANT-bruk (alkohol, narkotika, tobak) fortsättningsvis högt prioriterade ämnen. Vid preventivmedels-mottagningen känns det angeläget att även sträva mot att nå pojkarna.

TBE vaccinationskampanjen fortsätter med nya åldersgrupper.

Verksamhetsmål:

- Att i all verksamhet beakta det förebyggande hälsovårdsarbetet.
- Att skapa fungerande vårdteam (HC M:hamn).
- Att erbjuda hälsotemadagar för jordbrukare och arbetsplatsföreläsningar (FHV).
- Att utveckla samarbetet mellan hemsjukvård och hemvård.
- Att aktivt söka nya rekryteringsstrategier för att attrahera läkare till fast anställning.

Personalförändringar: *En ny sjukskötartjänst, hemsjukvården (från 1.1.09 enl. budgetbeslut 07).*
En sjukskötartjänst till den extraord. sjukvården (från 1.1.09).
Två hc-läkartjänster ombildas till överläkartjänster (från 1.4.09).
En skötartjänst ombildas till en sjukskötartjänst (från 1.1.09).
Två deltids hälsovårdartjänster ändras till en heltidstjänst (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Primärvårdschef	1					
Över-/bitr.överläkare	7	8	9	9	11	2
Hälsocentralläkare *)	8	8	6	6	4	-2
Psykolog			1	1	1	
Överskötare **)	1					
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid ****)	16	17	18	21***)	23	2
Sjukskötare, deltid	4	2	2	2	2	
Distriktshälsovårdare	3	3	3	3	3	
Hälsovårdare, heltid ****)	25	26	28	28	29	1
Hälsovårdare, deltid	8	6	7	6	4	-2
Ergoterapeut, deltid			1	1	1	
Närvårdare/prim.sköt./skötare,heltid	8	8	8	7	6	-1
Närvårdare/prim.sköt./skötare,deltid	3	3	3	3	3	
Avdelningssekreterare, heltid	8	8	8	8	8	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Hälsovårdare/Barnmorska	1	1	1	1	1	
Hälsovårdare/Sjukskötare		1	1	1	1	

*) en tjänst flyttad till centrala enhten

**) flyttad till vårdarbetet

***)flyttad från vårdarbetet

****)en hälsov. omv. till sjukskötare fr 1.9.07

Tillfälliga tjänster						
Hälsovårdare, heltid		1				
Hälsovårdare, deltid		2				
Extraordinär sjukvård						
Sjukskötare, tillfällig tjänst	2	2	2	2	1	-1
Sjukskötare, deltid, ordinarie tjänst					1	1
Närvårdare/prim.sköt/skötare, tillf. tj	4	4	4	4	4	

Mottagnings- och hembesöksverksamhet	2005	2006	2007	2008	2009
Besök	114.458	134.055	129.007	129.000	129.500
- läkare	30.071	30.172	32.209	32.000	32.500
- vårdpersonal	84.387	103.883	96.798	97.000	97.000

9.2.12 Psykiatrienheten

Psykiatrienheten ansvarar för både den slutna och den öppna psykiatriska vården med målsättning att erbjuda patienterna en individuellt anpassad vård och behandling. Verksamheten vid Grelsby sjukhus har sedan januari 2007 två avdelningar. Antalet bäddplatser, 23 platser av vilka tre platser reserverats för avgiftningsverksamheten, har varit tillräckligt under året, ingen överbeläggning har förekommit. Personalen har omfördelats från den slutna vården till den öppna vården och fortsatt inriktning på att förstärka öppenvården pågår. Substitutionsbehandlingen fortsätter i samråd med kommunala missbrukarvården. Två läkare från Stockholms beroendecenter har bedömt och behandlat personer med narkotikamissbruk i samråd med missbrukarvården. Psykiaterbristen fortsätter, två psykiatertjänster är fortsättningsvis vakanta trots rekryteringsansträngningar.
I enlighet med psykiatriplanen från år 2000 behövs en strukturförändring av vårdpersonalen. Målsättningen är att personalen på avdelningsnivå består av 50% mentalvårdare och 50% sjukskötare. Omstrukturering av psykiatrin när det nya psykiatrihuset tas i bruk kring årsskiftet 2010-2011 kommer att kräva en omfördelning av sjukskötarresurser från de slutna avdelningarna till den nya polikliniken. Det betyder att omvandlingen av tjänster nödvändigtvis måste fortsätta för att kunna klara av de utmaningar en ny poliklinik ställer.
Ätstörningspolikliniken Treat fortsätter sin verksamhet och Barnahusmodellen, som tillämpas vid misstanke om våld mot barn är i fullt bruk, samordnar resurserna mellan psykiatrin, kommunen och polismyndigheten.
Tolv anställda fortsätter utbildning i kognitiv psykoterapi via Högskolan på Åland.

Vuxenpsykiatriska mottagningen har startat en remiss- och bedömningsenhet och fortsätter utveckla denna verksamhet som en del av förberedelserna inför flytten till det nya psykiatrihuset. Efterfrågan på mottagningens tjänster har fortsatt att öka, vilket lett till väntetider på upp till 5-6 månader. I och med införandet av remiss- och bedömningsverksamheten verkar det som om patienterna bättre kan styras till rätt behandling och köerna till samtalsterapi därmed förkortas. Det är dock klart att alla som söker inte kan erbjudas samtalsterapi vid mottagningen utan en prioritering av patienterna måste ske så att vården ges på rätt nivå inom ÅHS. Målet är att ge en god psykiatrisk bedömning och behandling åt den som verkligen behöver psykiatrisk specialsjukvård.
Diagnostiken borde förbättras genom att i större utsträckning än idag kunna erbjuda psykolog-utredning, vilket kräver utökade psykologresurser. En psykolog har varit anställd på en vakant psykiatertjänst. Psykologtjänsten inrättas som ordinarie för att frigöra psykiatertjänsten, till vilken man försöker rekrytera en specialist i barn- och ungdomspsykiatri.

Barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen erbjuder specialiserad vård till barn och ungdomar med psykisk ohälsa och prioriterar de patienter vars tillstånd är förenade med allvarlig prognos, som kan leda till hinder för personlig tillväxt och mognad, framtida handikapp och risk för andras säkerhet eller patientens förtida död. Arbetet med PM kring olika barn- och ungdomspsykiatriska tillstånd fortsätter. Arbetsbördan är för stor för en psykiater varför man under 2009 försöker rekrytera en specialist inom barn- och ungdomspsykiatri till den ena vakanta psykiatertjänsten.

Dagkliniken skall fortsätta att ansvara för målinriktad rehabilitering. Personalen fortsätter sin utbildning inom rehabiliteringsprocessen.
Planering av psykiatrins nya lokaler är slutförd och byggnadsritningar är godkända. Byggnadsstart sker under 2009, inflyttning planeras i slutet av 2010. Då samlas hela psykiatriska verksamheten till samma verksamhetspunkt utom Dagkliniken, som blir kvar i Hälsans Hus på Norragatan.

Verksamhetsmål:

- Att tillsätta alla psykiatertjänster med kompetenta tjänsteinnehavare.
- Att inom vuxenpsykiatriska mottagningen erbjuda ett första bedömningsbesök inom 3 veckor, hos läkare inom 2 månader och behandling senast inom 3 månader.
- Att fortsätta arbetet med att utarbeta vårdplaner/PM inom barn- och vuxenpsykiatrin.
- Att alla patienter gör upp sin behandlingsplan tillsammans med personalen.
- Att höja avgiftningsvårdens nivå genom utbildning och handledning som ett utvecklingsprojekt på psykiatriska akutavdelningen.
- Att under handledning börja tillämpa den kognitiva psykoterapiutbildningen i kontakten med patienter.

Personalförändringar: *En psykologtjänst (från 1.1.09).*
Två nattavd.skötartjänster ombildas till två sjukskötartjänster (från 1.1.09).
Två närvårdar/mentalvårdartjänster ombildas till två sjukskötartjänster (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	5	5	5	5	5	
Överskötare	1	1				
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	9	9	9	9	7	-2
Sjukskötare, heltid	17	17	19	20	24	4
Närvårdare/mentalvårdare, heltid	27	27	26	25	23	-2
Psykolog	6	6	6	6	7	1
Psykoterapeut	2	2	1	1	1	
Socialkurator	3	3	4	4	4	
Musikterapeut	1	1	1	1	1	
Ergoterapeut	3	3	3	3	3	
Socioterpeut	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	2	2	2	
Kanslist	2	2	2	2	2	
Tillfälliga tjänster						
Fältterapeut	1					
Socialkurator		1				

Vårdplatser	2005:32	2006:32	2007:23*)	2008:23	2009:23

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	15.567	16.010	17.068	17.000	17.500
Vårddagar	7.719	5.547	4.680	4.700	4.700
Vårdtillfällen	315	321	318	350	350
Vårdtid	24,5	17,3	14,7	13	13

*) i jan 2007 sammanslogs tre avd. till två

9.2.13 Rehabiliterings- och fysiatrienheten

Enheten utgörs av en specialiserad bäddavdelning, läkarmottagning, fysioterapi, ergoterapi, talterapi, hjälpmedelsservice samt neuropsykologiska och psykiatriska konsulter och kännetecknas av teamarbete.

Bedömning av barn, handledning av anhöriga, dagispersonal m.fl. och i viss mån habilitering av barn om inte FPA anordnar detta är ett växande och resurskrävande område.

Rehab är en serviceenhet och verksamheten styrs utgående från vad som planeras och förverkligas på de övriga enheterna. Det sker en kontinuerlig prioritering av verksamhetsformer för att utnyttja resurserna på bästa sätt, men det finns ett ständigt behov av personaltillskott och yrkesutveckling.

En rehabiliteringskoordinator anställs, först som ett 1-årigt projekt, då man utvärderar verksamheten och till vilken enhet tjänsten skall vara kopplad.

Verksamhetsmål:

- Att hela enheten satsar på arbetet med enhetens Balanserat Styrkort och förverkligar de målsättningar som planeras i form av framgångsfaktorer.
- Att sammanställa patienternas subjektiva utvärdering av den postoperativa rehabiliteringen ett år efter axeloperation (AXELINA-rehabiliteringssystemet).

Personalförändringar: En deltids sjukskötartjänst ombildas till heltidstjänst (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	1	1	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	4	4	4	4	4	
Sjukskötare, heltid	1	1	1	1	2	1
Sjukskötare, deltid	1	1	1	1		-1
Talterapeut, heltid	2	2	2	2	2	
Talterapeut, deltid	2	2	2	2	2	
Ergoterapeut, heltid	2	3	3	3	3	
Ergoterapeut, deltid	2	1	1	1	1	
Fysioterapeut, heltid	8	8	8	8	8	
Fysioterapeut, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/konditionsskötare	3	3	3	3	3	
Närvårdare/primärskötare *)	5	5	4	4	4	
Medikalmassör	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	2	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	

*) överf. till vårdarbetet

Tillfälliga tjänster					
Fysioterapeut, heltid				1	1
Sjukskötare, deltid				1	1

Vårdplatser	2005:12	2006:12	2007:12	2008:12	2009:12

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	9.719	10.158	10.504	17.000	17.000
Vårddagar	1.677	1.793	1.500	2.000	2.000
Vårdtillfällen	150	189	181	160	160
Vårdtid	11,2	9,5	8,3	12	12

9.2.14 Röntgenenheten

Liksom tidigare år är målsättningen att erbjuda god service med korta väntetider till bibehållen kvalitet. En av de stora utmaningarna blir att upprätthålla en tillräckligt stor personalstyrka. Apparaturen moderniseras i enlighet med tidigare planering; även mammografiverksamheten planeras att digitaliseras. Kvalitetshöjning eftersträvas bland annat genom utveckling av intranät-sidorna och genom att utföra en riskanalys och vidta behövliga åtgärder i enlighet med resultatet. Ur medicinsk synvinkel är den största utmaningen liksom tidigare att försöka bibehålla en tillräckligt hög nivå på verksamheten. Utvecklingen i omvärlden är snabb och det är viktigt att följa med på en för Åland lämplig nivå. Detta är dels en kompetensfråga där det gäller att satsa på intern och extern fortbildning, dels en rekryteringsfråga. Den andra delen av den riksomfattande auditeringen fortsätter med stöd av projektmedel.

Verksamhetsmål:

- Att fortsättningsvis erbjuda radiologisk diagnostik och intervention på hög nivå med god tillgänglighet.
- Att bibehålla en god arbetsmiljö, som är utmanande och stimulerande för personalen.
- Att utveckla intranät-sidorna, uppdatera undersöknings-PM och annan praktiskt användbar information.
- Att fortsätta den andra omgången av den riksomfattande lagstadgade auditeringen.
- Att bibehålla produktionen till väsentligen samma kostnad.
- Att analysera undersökningarna på jourtid, som är betydligt dyrare att utföra än under dagtid.

Personalförändringar: En ny tjänst som vårdbiträde,"transportör"(från 1.1.09 enl. budgetbeslut 07).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	2	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Röntgenskötare, heltid	6	6	6	6	6	
Röntgenskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	2	2	3	3	3	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1				
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	
Vårdbiträde/”transportör”					1	1
Tillfälliga tjänster						
Röntgenskötare, heltid				2	2	

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Undersökningar	16.011	16.619	16.768	16.500	16.500
- egen verksamhet	15.737	16.281	16.311	16.000	16.000
- köpta	274	338	457	500	500

9.2.15 Tandvårdsenheten

Tandvårdsenheten bedriver barn- och ungdomstandvård, tandvård till patientgrupper prioriterade av medicinska och sociala skäl samt till ÅHS ordinarie personal. Jourtandvård för hela befolkningen samt turister upprätthålls under årets alla dagar, ett visst antal timmar per dag.
Tandvården verkar i nybyggda utrymmen på Ålandsvägen 26 i Mariehamn, i Godby hälsocentral, i Jomala servicehus samt i en mobil tandläkarvagn. Därutöver bedrivs narkostandvård i centralsjukhusets operationsutrymmen. Under år 2009 strävar enheten till att genom kvalitetssäkringen höja kvaliteten och effektiviteten inom tandvården.
Tandvårdsenheten eftersträvar att förhindra försämringen av barn och ungas tandhälsa genom effektivare profylaxtandskötarverksamhet som nu sker i anpassade utrymmen. Detta följs upp av ett s.k. D(M)F-index, som anger antalet kariesdrabbade tänder. År 2007 var 12-åringarnas index 1,1.

Kvalitetssäkringsarbetet på tandvårdsenheten genomförs genom utbildning av hela personalen. Narkostandvården utvecklas så att remissförfarandet och att samspelet med berörda enheter på centralsjukhuset fungerar.

En genomgripande utredning av tandvårdens arbetsfördelning och utveckling i landskapet inleds under året.

Verksamhetsmål:

- Att förhindra försämringen av barn och ungas tandhälsa.
- Att sträva till höjd kvalitet inom tandvårdsenheten genom kvalitetssäkringsarbete och fortbildning av personalen.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Ledande tandläkare	1	1	1	1	1	
Tandläkare	6	6	6	6	6	
Specialtandläkare	1	1	1	1	1	
Munhygienist	2	2	2	2	2	
Närvårdare/tandskötare	9	9	9	9	9	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	
Receptionist	1	1	1	1	1	

Verksamhet:	2005*	2006	2007**	2008	2009
Besök	17.863	16.124	15.442	16.500	16.500
Patienter	8.060	7.730	7.479	7.700	7.700
- 0-18 år					
- 0-17 år	4.248	4.075	4.397	4.300	4.300
- 19- år					
- 18- år	3.812	3.655	3.082	3.400	3.400

* Den avgiftsfria tandvården ändrades
från 0-19 år till 0-18 år från och med 2005.
** Den avgiftsfria tanvården ändrades
Från 0-17 år till 0-18 år från och med 2007.

9.2.16 Vårdarbetet

Vårdchefen är chef för överskötarna, städchefen och personalen vid vårdchefens kansli. Till uppgifterna hör att leda och utveckla vårdarbetet och dess funktioner samt att samverka med chefläkaren och överskötarna så att resurserna används effektivt och ändamålsenligt. Vårdchefen ansvarar tillsammans med berörda förmän för kompetensutvecklingen för vårdpersonalen samt kvalitetsutvecklingen inom området.

Invånar- och patientperspektivet:
Vårdkvaliteten följs kontinuerligt upp genom hantering av de avvikelser som inrapporteras samt genom sammanställning och analys av de anmärkningar mot vården som inkommit till patient- och klientombudsmannen.

Intressentperspektivet:
För att följa den ständiga utveckling som sker inom hälso- och sjukvården planeras en aktiv omvärldsbevakning genom konferens- och seminariedeltagande och anordnande av interna fortbildningstillfällen. För att befrämja öppenheten mot allmänheten genom media planeras att initiera pressmeddelanden och reportage om den vårdande verksamheten.

Personalperspektivet:
För vårdverksamheten är det grundläggande en bra och kontinuerlig grundbemanning. För att klara rekryteringen fortsätter samarbetet med Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. Rekryteringen förverkligas bland annat genom deltagande i rekryteringsmässor och riktade kampanjer till högskolor och yrkeshögskolor.

Vårdchefen har administrerat den tillfälliga tjänsten som Huntingtonkoordinator på 20 veckotimmar som ordinariegörs.

Som en tillämpning av ledarskapspolicyn hålls utvecklingssamtal för den personal vårdchefen är direkt förman för. Kompetensutveckling stimuleras genom möjligheter till externt kursdeltagande, studiebesök, egenstudier samt stöd för studier. Ett internt system för arbetsrotation och vidareutveckling/breddning av den enskilde anställdas arbetsuppgifter eftersträvas.

Processperspektivet:
Den allt ökande graden av specialisering inom vården ställer krav på fortbildning och kompetens. Vården av den enskilda patienten blir allt mer komplex och resurskrävande. Inom flera enheter finns behov av uppgradering av tjänster till sjukskötarnivå men också förstärkning av grundbemanningen samtidigt som den avdelningsöverskridande verksamheten utvecklas. Gränsöverskridande arbetsprocesser är fortlöpande i fokus i dialogen med enheterna, för att inom ramen för begränsade resurser kostnadseffektivt samverka för ett heltäckande utbud av hälso- och sjukvårdstjänster. Detta kan ske i projektform eller som en naturlig del av den vardagliga verksamheten.

Som ett resultat av en allt mer krävande personaladministration har överskötarnas arbetsbelastning ökat. Genom det stegvisa införandet av Balanserat styrkort formuleras mer specifika mål för de enskilda vårdverksamheterna.

ÅHS verksamhetsenheter fungerar som utbildningsplatser för praktisk undervisning av vårdstuderanden på olika utbildningsnivåer. Målet är att möjliggöra cirka 230 studieperioder i handledd praktik vilket motsvarar cirka 1 100 praktikveckor. Den praktiska undervisningen av studeranden ses som en viktig del av personalrekryteringen men kvalitetskraven har ökat och i samarbete med Högskolan på Åland planeras en utveckling av handledarutbildningen samt den handledda praktiken.
Vårdchefens fortbildningsanslag höjs till 220 000 € med den pågående psykoterapiutbildningen inkluderad. Cirka 40 000 € används för att stimulera enheterna till att handleda studeranden genom att 35 €/vecka/studerande utbetalas retroaktivt i januari för de studeranden enheterna handlett under år 2008. För vårdpersonalens hospitering reserveras 14 000 €. Hospiteringsanslaget används för upprätthålla klinisk kompetens inom olika verksamhetsområden. Anslaget för vårdutveckling används under året för kvalitetsutveckling av vårdarbetet på olika verksamhetsenheter. Anslaget budgeteras till 40 000 €. Anslaget för vårdutveckling täcker tidsbundna kostnader i form av experttjänster såväl interna som externa, material och andra kostnader för vårdutveckling inom hela organisationen.

Verksamhetsmål:
- Att anordna nio allmänna fortbildningstillfällen, andra onsdagen i månaden.
- Att anordna ett gemensamt fortbildningstillfälle för vårdledarna.
- Att ordinariegöra tjänsten som Huntingtonkoordinator.

- Att utvecklingssamtal hålls för överskötarna och städchefen.

Personalförändringar: En tillf. Huntington koordinator deltidstjänst – inrättas som ord.tjänst.
En avd.sekr.tjänst ombildas till en byråsekreterartjänst (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Vårdchef	1	1	1	1	1	
Närvårdare/primärskötare	2	3	4			
Städare, deltid	1	1	1	1	1	
Huntingtonkoordinator, deltid					1	1
Tillfälliga tjänster						
Huntingtonkoordinator, deltid		1	1	1		-1

Överskötarkansli

Nedanstående personaltablå hänför sig till de tjänster som i det nya organisationsschemat underlyder vårdchefen omfattande alla överskötare och den personal som tidigare fanns under överskötarkansliet.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Överskötare	2	2	5	5	5	
Sjukskötare, ÅCS personalpool	7	7	7			
Avdelningssekreterare	2	2	4	1		-1
Byråsekreterare	1	1	1	1	2	1
Ansvarig läkarsekreterare				1	1	
Läkarsekreterare	5	5	5	4	4	
Tillfälliga tjänster						
Avdelningssekreterare	1	1				
Läkarsekreterare				1	1	

9.2.17 Vård utom Åland

Styrelsen har antagit ett nytt principdokument gällande upphandling/remittering till vård utom Åland (31.8.2007/ § 115). Dokumentet skall klargöra för allmänheten vilka principer som gäller, fungera som riktgivande för läkarnas ställningstagande vid remittering till vård utom Åland och utgöra underlag för upphandling av och avtal kring vård utom Åland. Dokumentets ledande principer är att medicinska aspekter skall ges främsta prioritet, men skall underordnas total-ekonomiska motiv då alternativen är medicinskt jämförbara. Service på svenska skall förutsättas och beslut om remittering till vård utom Åland skall ske i samförstånd med patienten. Enligt dokumentet skall hänsyn tas till patientens önskemål om remittering till Sverige/Finland om detta önskemål grundar sig på patientens språkpreferens, något som kommer att leda till en ökad remittering till Sverige. Avtal finns sedan 10 år med Uppsala Akademiska sjukhus. Nya avtal har ingåtts med HNS-samkommun (Helsingfors), Samkommunen för Egentliga Finlands sjukvårds-distrikt (Åbo) och Sjukhuset Orton i Helsingfors.

Det åligger de remitterande instanserna inom ÅHS att kontinuerligt övervaka att den köpta servicen är ändamålsenlig, av hög kvalitet och att priset överensstämmer med det som avtalats. Bristande språklig service skall utredas och påtalas.

För att vård utom Åland skall bekostas av ÅHS krävs att patienten har en remiss och en betalningsförbindelse som är godkänd av respektive basenhetschef. Under de senaste åren har speciell uppmärksamhet riktats på att remittering till vård utom Åland inte sker ifall patienten kan tas omhand inom den egna organisationen.

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Pkl-besök					
- akuta	367	364	423	400	400
- remitterade till Sverige	412	390	513	550	550
- remitterade till Finland	2.443	2.825	2.447	2.400	2.400
Vårddagar					
- akuta	101	189	153	150	150
- remitterade till Sverige	1.213	1.419	1.805	2.000	2.000
- remitterade till Finland	2.900	2.883	2.471	2.400	2.400

9.2.18 Ögonenheten

Ögonkliniken koncentrerar sin verksamhet på synhotande sjukdomar. I takt med ökande behandlingsmöjligheter ställs högre krav på verksamheten. De synskadades möjligheter till hjälpmedel ökar i takt med förbättrade dataprogram, talsyntes för mobiltelefon, förstoringsprogram etc. På grund av den utökade kirurgiska verksamheten har tiderna för mottagningsbesök minskat, vilket lett till längre väntetider. Med vikariearrangemang under ordinarie överläkares frånvaro kan köerna hållas under 3 månader. En fortsatt effektivering av verksamheten möjliggörs när enheten får tillgång till flere rum i samband med etapp II-III. Sköterskemottagningarna ökar och avlastar i viss mån läkarmottagningen. En sköterskebaserad macula(gula fläcken) mottagning kommer att startas upp under 2009. Personalstyrkan har sedan 80-talet varit nästan oförändrad.

Verksamhetsmål:

- Att med hjälp av vikarieresurs hålla köerna under 3 månader.
- Att skapa en fungerande macula (gula fläcken) mottagning.

Personalförändringar: Tjänsten som synterapeut ändras till en sjukskötartjänst (från 1.7.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	1	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	1	1	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	1	2	1
Sjukskötare, delad tjänst				0,5	0,5	
Synterapeut	1	1	1	1		-1
Läkarsekreterare, delad tjänst	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser:
Har inga egna vårdplatser, pat. vårdas på gyn/kir

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	3.344	3.152	3.452	3.000	3.100
Vårddagar	22	49	31	50	50
Operationer:	182	174	200	280	250
- varav dagkirurgi	130	149	171	200	210

9.2.19 Öron-, näs- och halsenheten

Överläkartjänsten har inte haft ordinarie befattningshavare sedan 2001. Detta har lett till brister i fråga om kontinuitet och kvalitet. Förhoppningsvis kommer under 2009 åtminstone en ordinarie överläkare att finnas på enheten så att ett systematiskt kvalitetsarbete med hjälp av det balanserade styrkortet kan startas upp.

Beträffande hörselvården har även den andra tjänsten kunnat besättas under 2008. Detta har gett förutsättningar för ett utökat samarbete med skolning av personal på äldreboende, så att de kan ge service till de boende när de behöver enklare underhåll av hörapparater.

Utvecklingen på enheten hämmas av trånga utrymmen för öron- onkolog- ögonenheterna. Inför onkologens flytt behöver det göras en ny översyn av hur utrymmena som frigörs skall disponeras. De trånga utrymmena på uppvaket har även hämmat utveckling av dagkirurgin för enhetens patienter.

Verksamhetsmål:

- Att i första hand besätta överläkartjänsten, i andra hand finna lösningar som motsvarar en heltidstjänst.
- Att förkorta väntetiden till öronläkare inom tidsgränserna för vårdgarantin.
- Att kunna erbjuda tid hos hörselvårdsassistent inom tidsgränserna för vårdgarantin.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Över-/bitr.överläkare	1	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	1	1	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	1	1	
Hörselvårdsassistent	1	1	1	2	2	
Läkarsekreterare, delad tjänst	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, delad tjänst				0,5	0,5	

Vårdplatser

Har inga egna vårdplatser, pat. vårdas huvudsakligen på barn och kir.avd.

Verksamhet:	2005	2006	2007	2008	2009
Öppenvårdsbesök	2.569	2.503	2.526	2.500	2.500
Vårddagar	268	212	195	260	260
Operationer	234	196	179	230	200
- varav dagkirurgi	10	11	3	10	10

9.3 ADMINISTRATION OCH FÖRSÖRJNING

9.3.1 Ekonomienheten

Personal- och ekonomiperspektivet:

Ekonomienheten har sedan fler år en ansträngd arbetssituation, vilket innebär att den löpande verksamheten satts i första rummet medan utvecklingsarbetet och den utåtriktade, stödande arbetet fått stå tillbaka. Behovet av att vidareutveckla ekonomirutinerna, rapporteringen och kommunikationen inom organisationen är mycket stort.

Den löpande ekonomidriften har ökat i omfattning främst gällande all fakturering av vården som ges till patienter som inte är bosatta på Åland. Förutom att volymerna är stora så innebär jobbet ofta att mycket tid går åt till att samla information kring dessa patienter och den vård de fått.

Verksamheten har ökat ytterligare i omfattning då ÅHS nu har möjlighet att erhålla ersättning via FPA för den s.k. nödvändiga vården inom EU från den 1.1.2008. Detta förutsätter tilläggsresurser.

Processperspektivet:

Införandet av elektronisk leverantörsfakturahantering är nästa stora projekt för ekonomienheten och kan komma att innebära helt nya rutiner för både ansvarspersonerna inom organisationen och för personalen på enheten. Arbetet inleds med att en förstudie uppgörs ur ett helhetsperspektiv varav arbetsprocesserna samt behovet av förändringar av dessa framgår. Förstudien skall även i samverkan med landskapsregeringen kartlägga möjligheterna till samordning med deras system.

Införandet i sig innebär ett stort projekt med många deltagare.

I och med överföringen av uppgifter från IT-enheten och den utökade bemanningen i och med detta innebär möjlighet till ett mer nära samarbete kring statistik, rapportering och systemanpassning gällande ekonomi- och statistikfunktioner. Det innebär dock inte någon utökning av bemanningen i sak varför arbetssituationen fortsättningsvis kommer att vara mycket besvärlig. Förväntningarna på ekonomienheten motsvaras inte av de tillgängliga resurserna.

Ekonomienheten kommer att utarbeta sitt balanserat styrkort som ett led i att effektivera verksamheten och ta tillvara idéer till utveckling.

Verksamhetsmål:

Ekonomiperspektivet:

- Att förmedla grundläggande månatlig ekonomiuppföljning i det nya web-gränssnittet Menu för

ÅHS-internt bruk.

Processperspektivet:

- Att elektronisk fakturahantering är i bruktaget som pilotprojekt.
- Att Gullåsens och Grelsby sjukhus´ fakturautskrifter sker i Control-programmet.
- Att krediteringmöjlighet kan ske i Medix-programmet så att korrigeringar kan göras direkt vid källan och inte behöver rapporteras till ekonomiavdelningen för åtgärd.
- Att sammanställning av statistikuppgifter till verksamhetsberättelsen görs om och blir mindre tidskrävande.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Ekonomichef	1	1	1	1	1	
Budgetplanerare	1	1	1	1	1	
Redovisningschef	1	1	1	1	1	
Redovisare, heltid	7	7	7	7	7	
Redovisare, deltid	1	1	1	1	1	
Löneföreståndare *)	1	1				
Löneredovisare *)	6	6				
Specialplanerare				1	1	

*) överförda till personalenheten 1.9.06

Prestationer:	**2006***	**2007**	**2008**	**2009**
Betalningsuppdrag (inhemska)	33.084	35.679	36.300	37.000
Betalningspåminnelser (nr 1 o. 2)	4113	13.974	12.500	12.500

*Systembyte 1.5.2006

9.3.2 Försörjningsenheten

Under försörjningsenheten finns teknisk- och fastighetsservice, vaktmästarfunktion, kosthåll, centrallager, klädförsörjning och personalbostadsförvaltning.

Den tekniska servicen har för några år sedan tagit i bruk ett dataprogram som stöd för underhållet av ventilations- och värmesystemet på Centralsjukhuset och Gullåsen. Ett fullt utbyggt förebyggande fastighetsunderhåll skulle ge inbesparingar i värme- och ventilationskostnader. Med den nuvarande personalstyrkan är det inte möjligt att utnyttja möjligheterna. Under året utreds om en ny tjänst behöver inrättas i stället för köptjänstalternativ.

En kortfattad plan för de mest angelägna underhållsarbetena och eventuella reparationer i Ålands hälso- och sjukvårds byggnader uppgörs under år 2009.

Vaktmästeriet sköter både den interna och externa postgången, olika interna transporter, mindre reparationer och skötseln av ytterområdena. Verksamheten fungerar dygnet runt varför arbetsledningen förstärks genom ändring av en vaktmästartjänst till biträdande övervaktmästare.

Sophanteringen i det nya försörjningshuset har rationaliserats, viket lett till inbesparingar i storleksordningen 50.000 euro/år. Större ytor med gräsmattor och parkeringar kräver mera tid för gräsklippning och snöröjning.

En mer detaljerad planering av inköp av medicinskteknisk apparatur, vårdutrustning, fordon, utrustning för tvätt och desinfektion av vårdutrustning, tvättmaskiner och köksutrustning görs vintern 2009 och skall finnas som underlag för uppgörande av budget 2010 och verksamhetsplan 2010-2012. Medicinteknikern medverkar i anordnandet av utbildning för vårdpersonal i skötsel av medicinteknisk utrustning. Målet är att höja vårdpersonalens kunskaper på området.

Kosthållen upprätthåller traditionen att mäta kundtillfredsställelsen genom att vartannat-vart tredje år låta avdelningarnas personal besvara enkäter med frågor om hur man upplever kvaliteten på maten och kökens service i allmänhet. En sådan enkät görs under år 2009.

Senast under år 2008 besluts om i vilken utsträckning kosthållen övergår till inköp av ekologiska livsmedel så att inköpen kan ske enligt dessa riktlinjer från början av år 2009.

Centrallagret betjänar hela ÅHS med ca 100 utdelningspunkter och ett tiotal utomstående kunder. Det nya lagret möjliggör en bättre lagerhållning medan dataprogrammet Scan Modul möjliggör modulbaserad lagerhållning på avdelningarna, vilket innebär varubeställning genom streckkoder och varuförvaring enligt ”två fack princip”. Detta förvaringssystem skall vara färdigt utbyggt senast under år 2009 inom centralsjukhuset och på de verksamhetsenheter inom primärvården där det

lämpar sig för användning. Detta kommer att förbättra uppföljning av produkterna och av förbrukningen. WEB-lösningen för varubeställning från avdelningarna via PC skall vara i full användning senast under år 2009 på alla enheter inom ÅHS. Under året genomförs också en enkät hos enheterna om deras bedömning av lagerförsörjningens effektivitet efter införande av tvåfacksprincipen. Miljöaspekten skall mer konsekvent vara ett krav vid offertbegäran av varor.

Klädförsörjningen kan vid årsskiftet 2008-09 flytta in i det ombyggda f.d. centrallagret. Därmed samlas verksamheten huvudsakligen till ett ställe, som byggs om till bl.a. syrum, klädsortering och socialutrymmen. Skyddskläder skall förnyas kontinuerligt enligt de riktlinjer beträffande utseende och kvalitet som fastslagits av ledningsgruppen.
Även bostadsförvaltningens kansli kommer att flytta till f.d. centrallagret. Vid ingången av år 2009 skall ÅHS egna personalbostäder vara utrustade med möbler (slitna möbler byts ut) och övrig utrustning i skälig omfattning. Synpunkter från hyresgästerna angående boendet och därtill anslutet bemötande kommer från och med år 2008 att efterfrågas i intervjuer med hyresgäster för att tas tillvara för utvecklandet av boendet på olika sätt.

Verksamhetsmål:

- Att det fortlöpande förnyandet av arbetskläder sker enligt fastställda riktlinjer.
- Att uppgöra en plan för de mest angelägna underhållsarbetena på ÅHS byggnader.
- Att utrustningen och möblerna i de egna personalbostäderna är adekvat.
- Att efterhöra hyresgästernas synpunkter visavi boendet.
- Att lagrets två-facksystem och Web-beställningen av varor är genomfört inom hela ÅHS.
- Att efterhöra enheternas synpunkter på lagerservicen.
- Att skapa riktlinjer för beställning av specialvaror.
- Att åstadkomma ett heltäckande förebyggande fastighetsunderhåll.
- Att införa en detaljerad planering av inköp av medicinskteknisk apparatur, vårdutrustning, fordon, utrustning för tvätt och desinfektion av vårdutrustning, tvättmaskiner och köksutrustning.
- Att inom kosthållet mäta kundtillfredsställelsen.
- Att skapa riktlinjer för inköp av ekologiska livsmedel.
- Att skapa rutiner för introduktion av ny personal och vidta åtgärder för förbättrande av personalens trivsel.

Personalförändringar: *En lagerbiträdestjänst som tidigare funnits som en extra resurs (från 1.1.09 enl. budgetbeslut 07).*
En tillfällig deltidstjänst som bostadsförvaltare inrättas som ordinarie heltidstjänst (från 1.1.09).
En vaktmästartjänst ombildas till en bitr.övervaktmästartjänst (från 1.1.09).

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Försörjningschef	1	1	1	1	1	
Teknisk chef	1	1	1	1	1	
Medicintekniker	1	1	1	1	1	
Byggnadsplanerare	1	1	1	1	1	
Driftsförman	1	1	1	1	1	
Tekniker, heltid	6	6	6	6	6	
Tekniker, deltid	1	1	1	1	1	
Byggnadsarbetare	1	1	1	1	1	
Övervaktmästare/bitr.övervaktmästare	1	1	1	1	2	1
Vaktmästare/gårdskarl	6	7	7	7	6	-1
Utearbetsledare	1					
Bostadsförvaltare	1	1	1	1	2	1
Kostchef/bitr.kostchef	3	3	3	3	3	
Kostföreståndare/bitr.kostf.	2	2	2	2	2	
Dietkock	1	1	1	1	1	
Kock	6	6	6	6	6	
Köksbiträde	20	20	20	20	20	
Lagerchef/bitr.lagerchef	2	2	2	2	2	
Lagerbiträde	2	2	3	3	4	1
Klädvårdschef	1	1	1	1	1	
Sömmerska, heltid	2	2	2	2	2	
Linneförrådsbiträde, heltid	3	3	3	3	3	
Linneförrådsbiträde, deltid	1	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Bostadsförvaltare, deltid	1	1	1	1		-1
Lagerbiträde	1	1				

Prestationer:	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Kosthållet (ÅCS)					
- morgonmål	59.946	52.869	49.611	46.000	46.000
- luncher	135.183	137.373	126.724	121.000	121.000
- middagar	64.004	63.120	60.419	56.000	56.000
Kosthållet (Grelsby)					
- morgonmål	8.023	5.320	4.844	8.500	8.500
- luncher	20.849	16.613	15.814	20.000	20.000
- middagar	8.543	6.499	7.004	9.500	9.500
Lagerhantering					
- antal lagervaror	2.289	2.360	2.600	2.600	2.600
- omsättning (1000€)	1.462	1.463	1.590	1.500	1.500
- antal expeditioner= beställning av en typ av förnödenheter el. en rad på best.listan	47.970	53.296	63.000	65.000	65.000
Klädförsörjning					
- tvätt (1000 kg)	164	157	155	160	160

9.3.3 Förvaltningskansliet

Förvaltningen skall sakkunnigt och utan dröjsmål handlägga ärenden som ankommer på styrelsen och ledningsgruppen, ansvara för den övergripande verksamhetsplaneringen, utveckla både den interna och den externa informationen samt sörja för att kvalitetsutveckling ständigt pågår. Under året skall ledningsgruppens Balanserade Styrkort omsättas i praktiken genom att följa den handlingsplan som är fastställd.

En översyn av Reglementet är aktuell.

Förvaltningsrutiner och ärendebehandling inom hela ÅHS genomgås för att motsvara de krav som den nya förvaltningslagen ställer.

En uttalad ledarskapspolicy formuleras och fortbildning för chefer och förmän genomförs under rubriken Gott ledarskap. Den interna hemsidan ("Sesam") utvecklas med bl.a. en chefshandbok till stöd för förmännen.

ÅHS´ nya hemsida utvecklas vidare och samverkan med privata hälso- och sjukvårdsaktörer utreds.

Förvaltningschefen ansvarar för den fortsatta planeringen och uppföljningen av olika byggnads-projekt i planerings- och byggnadskommitté (Primärvårds- och Psykiatriprojekten). Speciell fokus kommer att ligga på en helhetsmässig planering av Gullåsens ombyggnad samt genomförande av projekteringen för avdelningen Övergårds ombyggnad. Planeringen av en ny byggnad för IVA/dialys återupptas förutsatt att anslag beviljas av lagtinget. Aktuellt är också att planera för utökade utrymmen i f.d. polishäktet i Godby Center för Godby hälsocentral.

Verksamhetsmål:

- Att genomföra ledningsgruppens handlingsplan inom det Balanserade Styrkortet.
- Att förbereda en översyn av Reglementet.
- Att säkerställa att förvaltningsrutiner och ärendebehandling inom hela ÅHS följer den nya förvaltningslagens bestämmelser.
- Att formulera en ledarskapspolicy och förmedla denna till chefer och förmän inom ÅHS.
- Att ansvara för att ÅHS´ nya hemsida utvecklas vidare.
- Att fortsätta planeringen och uppföljningen av olika byggnadsprojekt.
- Att undersöka samverkans möjligheter med privata hälso- och sjukvårdsaktörer.

Personalförändringar: En kanslisttjänst inrättas 1.4.09 (hittills avlönad med omplaceringsanslag och extra medel)

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Förvaltningschef	1	1	1	1	1	
Personalsekreterare (till 31.8.06)	1	1				
Byrå-/förvaltningssekreterare*)	2	2	1	1	1	
Kanslist	1	1	1	1	2	1
Tillfälliga tjänster						
Projektledare *)	1	1				

*byråsekr. o. projektledaren överf. till Personalenheten 1.9.06

9.3.4 IT-enheten

Enhetens uppgift är att planera, samordna, övervaka och sköta driften av hela IT-verksamheten inom ÅHS, välja kommunikationslösningar samt bistå ÅHS övriga enheter vid IT-utbildning, uppgörande av kravspecifikationer, användning av program, upphandling av datorer och programvaror. De patientadministrativa systemen utvecklas vidare med bl.a. EKG till elektroniska journalen, ökade vårdjournalfunktioner, egna rutiner och funktioner för alla rådgivningar och skolhälsovården.

Under året bör ÅHS ta ställning till i vilken utsträckning man skall delta i projektet för ett nationellt patientjournalarkiv.

En ny specialplanerartjänst till ekonomienheten i november 2008 överför statistik- och ekonomi-rapporteringen till största delen från IT-enheten, vilket på ett avgörande sätt kommer att minska belastningen på IT-enhetens personal, något som är nödvändigt med tanke på den expanderande IT-verksamheten inom ÅHS. Help-desk funktionen tas i bruk och en del av de utomstående konsult-insatserna för personalutbildningen kan troligtvis handhas av egna krafter.

Inom IT-enheten finns också ÅHS telefonväxel, vars personal sköter administreringen av de nya kombinerade fotografiförsedda passer- och identitetskorten.

Verksamhetsmål:

- Alla skolhälsovårdens verksamhetspunkter skall vara inkopplade i ÅHS nätet under 2009.
- Att de patientadministrativa programmen vidareutvecklas (elekt. recept, digitalisering av EKG).
- Att slutligt ställningstagande tas om medverkan i det nationella patientarkivsystemet.
- Att Cognos används i uppföljning av det balanserade styrkortet.
- Att genomföra kontinuerlig utbildning i Medixprogrammen till nyanställda tillsammans med avdelningsansvariga.
- Att vid behov anlita utomstående konsulter för utbildning i Open Office och e-post-program.
- Att anlita c 40 dagar konsultinsatser för systemplanering och anslutande utbildning.
- Att utarbeta en IT-säkerhetspolicy för ÅHS.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
IT-chef	1	1	1	1	1	
Specialplanerare	2	2	3	3	3	
Driftsplanerare	2	2	2	2	2	
Receptionist	5	5	5	5	5	

Prestationer:	**2009**
Support- och utredningsärenden	10.000
Anskaffning och installation av persondatorer (inkl. bärbara)	30-50*)
Anskaffning och installation av tunna klienter	80
Anskaffning och installation av bildskärmar	100
Anskaffning och installation av servrar	3
Anskaffning och installation av skrivare	50

*) beroende på ev. installation av system
för e-recept och elektroniska signaturer

9.3.5 Personalenheten

Under hösten 2008 kommer en medarbetarenkät att genomföras för första gången och under 2009 ska medarbetarenkätens resultat processas inom organisationen. Enheterna ska få ta del av resultaten och diskutera vad resultatet innebär för den egna enhetens del: var finns styrkorna och vilka delar behöver utvecklas, vad man kan göra själv inom enheten och vilka frågor behöver lyftas upp till ledningen. Personalchefen ansvarar för genomförandet och processandet av medarbetarenkäten tillsammans med kvalitetssamordnaren.

Målsättningen är att under 2009 övergå till ett lönesystem baserat på arbetsvärdering, en stor utmaning för hela organisationen och kommer att kräva en stor insats av personalchefen, personal-/informationssekreteraren och alla enhetschefer. Övergång till arbetsvärdering kräver mycket förarbete av samtliga samtidigt som utbildning i vad lönesättning enligt arbetsvärdering innebär måste ordnas och genomföras. Genomförandet görs i samarbete med landskapsregeringen.

Uppföljning och utvärdering av jämställdhetsplanen kommer at göras. Resultatet redovisas i personalberättelsen.

En intern ledarskapsutbildning kommer att ordnas.

Från och med 2008 har friskvårdsförmånerna för personalen utvidgats så att allt flere besök subventioneras samtidigt som subventioneringen har utökats för vikariers del. Denna utveckling behöver fortsätta. Tidigare har det krävts att en vikarie har varit anställd i fyra månader för att kunna ta del av friskvårdsförmånerna, medan detta nu har ändrats så att vikarier med minst två månaders förordnande har möjlighet att ta del av friskvårdsförmånerna redan från första anställningsdag. Detta är en viktig aspekt för sommarvikarierna. En bra friskvård är viktig med tanke på personalens välbefinnande och orkande, men den är även viktig ur rekryteringsperspektiv.

Som ett led i god personalvård kommer ett kvalitetspris årligen att delas ut från och med 2009. Avsikten är att den ska stimulera till kvalitetsutveckling inom organisationen med det balanserade styrkortets fem perspektiv som utgångspunkt. Priset kan sökas av alla enheter som gjort en kvalitetshöjande insats.

En fungerande pensionsrapportering är en viktig målsättning för personalenheten. Från och med

1.1.2008 skickas en pensionsrapport både till Landskapsregeringen och till Alandia-bolagen. Inom personalenheten fortgår arbetet med att bredda kompetensen inom pensionsfrågor.

Verksamhetsmål:

Personalperspektiv:

- Att ansvara för att personalenkätens resultat processas inom organisationen.
- Att ta i bruk ett nytt lönesystem på basen av arbetsvärdering.
- Att följa upp jämställdhetsplanen.
- Att ordna ledarskapsutbildning.
- Att utveckla personalvården (friskvård, kvalitetspris).
- Att genomföra utvecklingssamtal för medarbetare inom enheten.
- Att fortsätta bredda kompetensen i pensionsfrågor inom enheten.

Processperspektiv:

- Att leverera felfria pensionsrapporterna till landskapsregeringen och Alandia-bolagen enligt den överenskomna tidtabellen.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Personalchef (fr.1.9.06)		1	1	1	1	
Personal-/informationssekreterare*)			1	1	1	
Byråsekreterare *)		1	1	1	1	
Löneföreståndare **)		1	1	1	1	
Löneredovisare **)		6	6	6	6	
Tillfälliga tjänster						
Projektledare *)		1				

*) överflyttade från förv.kansliet

**) överflyttade från ekonomi- o löneenheten 1.9.06

Prestationer:	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Lönehändelser	199.037	192.742	197.705	198.000	198.000
Antal personer som fått lön	1.612	1.662	1.674	1.670	1.670
Antal ”lönekontrakt”	4.517	4.926	5.353	5.100	5.100

9.3.6 Städenheten

År 2009 kommer att medföra stora förändringar inom städservice. Flera avdelningar får nya och större utrymmen i nya Primärvårdsbyggnaden, städytorna kommer att öka med 2500 kvadratmeter något som kräver mer städpersonal. Gamla centrallagret som stått tomt sedan början av 2007 kommer att vara ombyggt och tas i bruk i början av år 2009, städningen sker genom omfördelning av befintliga resurser. Till detta kommer alla mindre renoveringar och ombyggnader som innebär merarbete för städpersonalen under byggnadstiden.
Genom städutbildning upprätthålls hög kvalité på städning i enlighet med hygienkraven på ett sjukhus.

Verksamhetsmål:

- Att åstadkomma kompetenshöjning genom utbildning.
- Att förbättra personalrekryteringen för att möta personalbrist.

Personal	Tjänster 2005	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Plan 2009	Förändr. 08-09
Inrättade tjänster						
Städchef	1	1	1	1	1	
Bitr.städchef			1	1	1	
Städarbetsinstruktör	1	1				
Sjukhusbiträde, heltid	52	52	52	52	52	
Städare, heltid	4	4	4	4	4	
Städare, deltid	3	3	3	3	3	
Anstaltsbiträde, heltid	8	8	8	8	8	
Anstaltsbiträde, deltid	3	3	3	3	3	
Tillfälliga tjänster						
Sjukhusbiträde, heltid				3	3	

2.9.2008

10 ÅHS´ INVESTERINGSPLAN FÖR ÅREN 2009 – 2011

2009: Anslagsbehov: 7.530.000 euro

Om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II-III 6.000.000 euro
Landskapsregeringen har i sitt meddelande till lagtinget i april 2007 (”Ålands hälso- och sjukvård idag och i framtiden”) framfört att investeringen för förverkligandet av Etapp II-III kan uppgå till 24 milj. euro, eller 6 milj euro årligen under 4 år med början år 2008. Dessutom har under åren 2006-2007 anslagits sammanlagt 1,4 milj euro för planeringen av etapp II-III.

Primärvårdsprojektet (som omfattar primärvårdens läkarmottagning, barnrådgivningen i Mariehamn, företags/personalhälsovården, diabetes/livsstilsmottagning och onkologiska mottagningen samt konsultmottagningens (hud o neurologi) utrymmen) har påbörjats i mars 2008 och skall stå färdigt i augusti 2009. Investeringen skall enligt ÅHS styrelse hållas inom 7,6 milj euro.

Psykiatriprojektet (som sammanför de psykiatriska verksamheter från Grelsby sjukhus, vuxenpsykiatriska mottagningen, barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen, en familje-enhet, en tillnyktrings- och missbrukarenhet, socialkuratorer och utrymmen för habilitering och musikterapi) kommer att börja byggas i under år 2009 och vara inflyttningsklart till årsskiftet 2010-11. ÅHS styrelse har i maj 2007 godkänt rumsprogrammet och skiss-ritningarna för den nya psykiatribygganden. Investeringen skall enligt ÅHS styrelse hållas inom 13 milj euro.

Källarprojektet (som omfattar ombyggnad av det gamla centrallagret till utrymmen för linneförrådsverksamheten, bostadsförvaltningen och ett lager för infusionsvätskor, samt ombyggnad av städenhetens utrymmen och ett antal förråd) har påbörjats i juni 2008 och skall stå färdigt vid årsskiftet 2008-2009. Styrelsen har reserverat 710.000 euro för detta projekt, som också skall innefatta ombyggnad av obduktionsutrymmena, något som sker vid en senare tidpunkt.

Utbyggnaden av medicinavdelningen med en vårdmodul för 8-9 patientplatser är en lösning på utrymmesbristen, något som ÅHS styrelsen tagit ställning till i februari 2007. Det totala platsantalet kommer inte att öka, men genom att antalet en-personers rum blir flere kan platserna användas effektivt och ”korridorvård” undviks. Eftersom medicinavdelnings ut-byggnad inte ursprungligen ingick i Etapp II-III har ärendet behandlats som ett separat och brådskande projekt. På basen av den projekteringen som genomförts tillsammans med perso-nalen har kostnaden beräknats till 1,5 milj euro. I kostnaden ingår också vissa omdispo-neringar av den befintliga avdelningens rumsdisposition för att uppnå en ändamålsenlig helhetslösning.

På gynekologiska polikliniken görs en mindre ombyggnad samtidigt som utbyggnaden av den ovanpåliggande med.avdelningen sker eftersom polikliniken då måste vara evakuerad. Har kostnadsberäknats till 360.000 euro.

Läkemedelscentralen har granskats av Läkemedelsverket, som påtalat allvarliga brister visavi utrymmen, spec. i cytostatika laboratoriet. Därför måste en ombyggnad och en utbyggnad ske för att verksamheten skall tillåtas fortsätta. Detta sker mest rationellt i samband med medicin-

avdelningsprojektet, varför denna del ingår som en option i projektörsupphandlingen. Innan närmare uppgifter finns om om- och utbyggnadens (c 150 kvm) omfattning kan inte någon kostnad uppges.

Ombyggnaden på barnavdelningen (c 180.000 euro) och på öron- och ögonpolikliniken i sanatorieflygelns III våning när onkologiverksamheten flyttar ut (410.000 euro) har behandlats och godkänts av ÅHS styrelse i maj 2008.

Därmed har drygt 23,8 milj euro intecknats för ovannämnda delprojekt av etapp II–III. Till detta kommer läkemedelscentralens behov om om- och tillbyggnad, som inte är prissatt men som torde rör sig om c 500.000 euro. Det utlovade investeringsanslaget räcker därmed inte till för att förverkliga de planer som finns gällande en ny byggnad för intensivvård-dialys, för en dagkirurgisk enhet i de nuvarande iva-dialyslokalerna och för medicinpoliklinikens ombyggnadsbehov. Se närmare motivering för dessa.

Planeringsanslag för kommande byggprojekt 500.000 euro
Planeringsanslaget äskas för att användas för planeringen av de byggnadsprojekt som är aktuella inom den närmaste framtiden. Prioritering av hur dessa skall läggas tidsmässigt görs senast i början av år 2009:

En ny byggnad för intensivvård-dialys, ombyggnader för dagkirurgin och på kirurgiavdelningen**.**
För att åstadkomma en fungerande dagkirurgisk verksamhet och samtidigt lösa dialysverksamhetens trångboddhet har en ny byggnad för intensivvårds-dialysverksamheten planerats i anslutning till Akuten. Detta ingick i det som i planeringen kallats Etapp II-III av centralsjukhuset om- och tillbyggnad, men som inte ryms med i det anslag som beviljats. Intensivvårds(IVA)-dialysverksamheten sköts till stor del av samma personal varför det är personalmässigt ändamålsenligt att dessa två funktioner finns i anslutande utrymmen. Den tilltänkta placeringen intill Akuten är logistiskt riktig eftersom de flesta IVA-patienter kommer in via Akuten. Placeringen ger också möjligheter till flexibel användning av personalen mellan IVA och Akuten. Dialysplatsernas antal utökas från 3 till 6, vilket innebär att alla dialyser kan ges dagtid, vilket också minskar behovet av personal. IVA-platsernas antal är 5 varav 2 platser är isoleringsplatser, den ena dessutom en gemensam isoleringsplats med dialysen. Nu finns 4 platser, men ingen isoleringsplats. I källarplanet finns dialysteknikrum, personalens omklädningsrum, förråd och ett större rum som planeras för en framtida magnetkamera. Kopplingen till Akuten sker med en kort förbindelsegång.

Den dagkirurgiska verksamheten är till sin volym betydligt lägre inom ÅHS jämfört med andra sjukhus. Detta beror bl.a. på avsaknad av utrymmen för både den preoperativa och postoperativa uppföljningen av dagkirurgiska patienter. När IVA-dialys flyttar ut från det utrymme, som de delar med uppvaket, kan en enhet för dagkirurgi skapas. I detta koncept ingår omklädningsrum för patienterna, preoperativa platser och postoperativa uppvakplatser (inkl. barn- och isoleringsplatser). Enheten skall stängas c kl 17 och patienter som av någon anledning inte kan skrivas hem överförs till IVA:s ”torg” för nattövervakning.
En mindre ombyggnad är planerad att ske på kirurgiska avdelningen för att skapa flere 1-2 personers rum, isoleringsrum , förrådsutrymmen m.m.
Totalkostnaden för ovannämnda har beräknats till c 6 milj euro.

Sanering och ombyggnad av Gullåsenfastigheten
Avdelningarna på Långvårdsenheten Gullåsen är nedslitna och tungskötta. Avdelningarna är

byggda för helt andra behov än de nuvarande. En personers rum saknas och möjlighet till isolering i händelse av smittosamma sjukdomar (sjukhus-bakterier- MRSA!) finns inte. Även för övrigt är hygienstandarden inte tidsenlig, bl.a. saknas tvättställ i många rum. El-systemet är underdimensionerat vilket leder till dålig belysning. Takliftar bör installeras i de rum där de mest tungskötta vårdas. Redan dagens verksamhet förutsätter annan fysisk miljö och speciellt den framtida verksamheten, såsom den skissas i äldreomsorgsrapporten med specifika avdelningar för geriatrisk utredning och rehabilitering, palliativ vård, demensvård och långtidssjukvård ställer nya krav på utrymmena.

Sanering alt. rivning av avd. Övergårds.
Avd. Övergårds på Gullåsen har visat sig vara fuktskadad och verksamheten är evakuerad till Grelsby sjukhus, där det dock finns rum för endast 12 av de 28 platser som fanns på Övergårds. Enligt utredningar som gjorts torde det vara mest ändamålsenligt att inte renovera och sanera denna del av Gullåsen utan istället riva och istället uppföra en ny två vånings byggnad med fullständig källare. Detta ger möjlighet att på ungefär samma byggnadsyta åstadkomma en modern geriatrisk långvårdavdelning med en personers rum med tillhörande WC-dusch, möjlighet till isoleringsrum, tillräckliga förrådsutrymmen och kanslier. Avd. Övergårds omfattar idag 800 kvm och den del som inte har källare under sig c 550 kvm. Beslut över vilka åtgärder som skall vidtas saknas tillsvidare.

Grundrenovering av personalbostadshuset
De tre bostadsvåningarna på sammanlagt 800 kvm i den södra flygeln av personalbostadshuset har endast ytrenoverats sedan byggnaden uppfördes 1953. De ursprungliga el- och rörinstallationerna är riskmoment som måste åtgärdas. Hissen är från samma år och den äldsta på Åland. Köksinredningar och fönster, som börja ruttna sönder, behöver bytas och våtutrymmenas ytbeläggning förnyas.

Godby hälsocentrals tilläggsutrymmen i Godby Center 210.000 euro
Godby hälsocentral finns i Godby Center, där läkarmottagningen, barn- och mödrarådgivningen samt tandvården har sina nyrenoverade utrymmen. Däremot har hemsjukvårdens personal sina kanslier i en upphyrd lägenhet. Styrelsen för ÅHS har i december 2007 /§160 uppmärksammat landskapsregeringen på att ÅHS är intresserad av det f.d. polishäktet så snart museibyrån flyttat ut sitt lager. Nu finns denna möjlighet att flytta hemsjukvården till Godby Center och samtidigt åtgärda den trångboddhet som finns inom barnrådgivningsverksamheten.
Den aktuella rumsytan omfattar c 160 kvm och ombygganden har kostnadsberäknats till c 1.300 euro/kvm.

Sängar, sängbord och madrasser till centralsjukhusets avd. 120.000 euro
Gullåsens avdelningar erhåll 2007 ett investeringsanslag om 120.000 euro för byte av sängar och sängbord. Behovet av att byta ut sängar, sängbord och madrasser är stort även inom specialsjukvårdens avdelningar. Dessutom räckte det ovannämnda anslaget inte till att förnya ett antal madrasser inom Gullåsen till madrasser som förebygger liggsår, s.k. decubitusmadrasser. Ett sängset kostar 2000-3000 euro.

Infusionspumpar och sprutpumpar 130.000 euro
Inom ÅHS enheter finns idag Infusionspumpar/volympumpar som delvis är föråldrade: 24 st IVAC 591 som är ca 18 år gamla och inte längre tillverkas, 30 st IVAC 598 som är ca 10 år gamla eller nyare och inte längre tillverkas.
Sprutpumparna är delvis föråldrade: 33 st Braun Perfusor Compact ca 8 år gamla och inte längre tillverkas, 5 st IVAC P 2000 ca 12 år gamla och inte längre tillverkas, 2 st IVAC P

6000+IVAC P 7000 ca 10 år gamla och inte längre tillverkas.
Nya bör anskaffas och då av en enhetlig standardtyp/märke med tanke på service och användarvänlighet.

Operationsbord 130.000 euro
De fem operationsborden, som installerades när op-byggnaden blev färdig 1993, måste successivt förnyas eftersom det inte längre finns reservdelar. Ett bord har förnyats tidigare, två skall förnyas 2008. De gamla används för reservdelar. De sista två op-borden förnyas 2009. Kostar 60-70.000 euro/st.
(I investeringsplanen för 2007-2009 angavs att s.k. videotorn för den endoskopiska kirurgin skulle anskaffas 2009. Eftersom anskaffningen av två videotorn måste göras redan 2007 har anskaffningen av två operationsbord istället framskjutits från 2007 till 2009)

Direktdigitalt röntgensystem 100.000 euro
Digital röntgen kan utföras antingen med hjälp av bildplattor i kassetter som avläses i en bildplatteavläsare eller med s.k. direktdigital teknik där det finns en detektor i röntgenstativet som producerar en bild några sekunder efter exponeringen. Fördelarna med det nya systemet är bättre bildkvalitet, lägre stråldos och ett betydligt snabbare arbetsflöde.
Det befintliga bildplattesystemet är från år 2001 och beräknades vid anskaffningen ha en livslängd på 7–8 år. Avsikten har varit att successivt ersätta bildplattesystemet under åren 2007–2009. Kostnaden för att förnya all utrustning beräknades ursprungligen till c 800.000–1.000.000 euro. Anslag för detta har beviljats 2007: 250.000 euro och 2008: 450.000 euro. Anskaffningarna år 2008 uppgick till 350.000 euro varför anslaget för år 2009 kan minska till 100.000 euro (ifjol uppgavs behovet till 200.000 euro).

Digitaliseringen av mammografin 340.000euro
Digitaliseringen av röntgenverksamheten är genomförd när även mammografin har förnyats. Nuvarande apparat med traditionell hantering av röntgenplåtar är från 1997 och framkallningsapparaten från 2001 och har återkommande mekaniska störningar som medfört mycket manuellt arbete. Ca 2000 undersökningar/år görs på kvinnor över 30 år.

2010: Anslagsbehov: 8.720.000 ± euro

Om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II-III 6.000.000 euro
Se text under år 2009.

Anslag för kommande byggprojekt. 2.000.000 euro
Senast i början av år 2009 tas beslut om i vilken tidsmässig ordning de kommande byggprojekten inom ÅHS skall förverkligas. I detta skede reserveras en summa om 2 milj euro för byggnation under 2009. Se närmare motivering i texten under 2009.

Uppgradering av lasaretts- och sanatoriebyggnadens ventilationssystem, förnyandet av röntgenbyggnadens el- och VVS-installationer, ?? euro
Ventilationsaggregaten i lasarettsbyggnaden är från 1987 och behöver uppgraderas för att fylla dagens krav. Projekterade luftmängder uppnås inte idag och ett allmänt missnöje med inomhusklimatet finns bland personal.
Sanatoriebyggnadens aggregat är från 1989 och har liknande problematik. Även operationsbyggnadens ventilationsaggregat behöver genomgås. Röntgenflygelns VVS-installationer och el-försörjning är i behov av sanering.
En projektering av ovanstående åtgärder genomförs under 2008 med hjälp av utomstående

sakkunskap varvid kostnaderna kan uppskattas

Reglerautomatiken för värme och ventilation har till stora delar förnyats i fastigheterna på sjukhusområdet. Gullåsen III, personalbostadshuset, röntgenenheten och operations-byggnaden saknar ännu modern reglerautomatik. Röntgenenhetens och operations-byggnadens automatik förnyas i samband med saneringen av VVS- och el-försörjningen. Reglerautomatiken för Gullåsen III och personalbostadshuset projekteras under 2008 och byts ut 2009.

Byte av yttertak på röntgenenheten ?? euro
Det nuvarande yttertaket har visat tendenser på att läcka, något som är speciellt besvärligt med tanke på den dyrbara apparatur som finns på röntgenenheten. I samband med att medicinavdelningen får en ny flygel kommer röntgentaket att användas vid byggnationen, vilket innebär att taket genast efter det bör bytas ut. Projektering kommer att göras under 2008, efter det kan kostnaderna uppskattas.

Fakomaskin 100.000 euro
Apparaten används vid operation av gråstarr i ögonen, den vanligaste ögonoperationen. Nuvarande apparat säljs ej längre och reservdelar garanteras endast till år 2010. För att säkerställa fortsatt operationsverksamhet behövs en ny fakomaskin.

Digital röntgen C-båge till röntgenavdelningen 120.000 euro
Den nuvarande analoga utrustning från 1997 förnyas som ett led i direktdigitaliseringen av röntgenapparaturen.

IT- program för elektr. fakturor till kunder och inköpsssytem 200.000 euro
Elektronisk hantering av fakturor till kund blir allt mer aktuellt i samhället. Hanteringen innebär att kunden kan välja att få fakturan skickad till sin internetbank istället för att få den per post. Ett meddelande om att en faktura finns för betalning kan skickas med e-post eller till mobiltelefon. Detta förenklar och snabbar upp betalningsrutinen för kunden, samt eliminerar risken för registreringsfel och därpå följande korrigeringar. ÅHS kunder har många gånger anhöriga som sköter bankbetalningarna och en elektronisk hantering skulle underlätta för denna grupp av vilka en del är bosatta utanför Åland.

Ytterligare finns möjlighet att förbättra de interna rutinerna gällande leverantörsfakturor. Detta gäller främst hanteringen i centrallagret, centralköket och läkemedelscentralen då dessa leveranser hanteras i någon form av datasystem. Hanteringen kan förbättras genom att implementera ett inköpssystem som är kopplat till ekonomisystemet och lagersystemen. Inköpssystemet skall innehålla information om godkända leveranser och priser som sedan automatiskt kopplas till erhållen leverantörsfaktura. Fakturan i sig behöver då inte granskas och godkännas särskilt. Den går automatiskt till betalning om den överensstämmer med godkänd leverans.

Digitalisering av EKG 300.000 euro
EKG (hjärtfilm) tas för närvarande på traditionellt sätt som leder till pappersremsor som bifogas till patientens journal. I och med att den elektroniska journalen införts så skall all pappershantering på sikt försvinna och ersättas av elektroniska dokument. Detta gäller även EKG , något som också möjliggör förbättrad analys av EKG tagna vid olika tidpunkter samt möjlighet att överföra EKG på elektronisk väg till t.ex. Akademiska sjukhuset i Uppsala.

2011 Anslagsbehov: 8.900.000 euro

Om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II-III 6.000.000 euro
Se text under år 2009

Anslag för kommande byggprojekt. 2.000.000 euro
Senast i början av år 2009 tas beslut om i vilken tidsmässig ordning de kommande byggprojekten inom ÅHS skall förverkligas. I detta skede reserveras en summa om 2 milj euro för byggnation under 2009. Se närmare motivering i texten under år 2009.

Förnyandet av datortomograf 900.000 euro
Den nuvarande datortomografen har anskaffats 2002 och behöver bytas senast 2011, då den blir 9 år gammal. Utvecklingen har gått mot allt snabbare och bättre apparatur med lägre stråldoser.

Bilaga 1. LAGSTIFTNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland regleras i huvudsak av följande lagar och förordningar och däri gjorda ändringar:

Finlands grundlag (FFS 731/1999).

Självstyrelselag (71:1991) för Åland.

LL (60:1993) om hälso- och sjukvården.

LL (68:1993) om ikraftträdande av LL om hälso- och sjukvården.

LL (23:2007) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård.

LL (61:1993) om tillämpning av lagen om patientens ställning och rättigheter.

Republikens presidents förordning (64:2005) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland.

Mentalvårdslagen och -förordningen i tillämpliga delar (rörande vård mot vederbörandens egen vilja) (FFS 1116/1990 och 1247/1990).

L och F om smittsamma sjukdomar (FFS 583/1986 och 935/203 samt 786/1986 och 1383/2003).

L och F om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994 och 564/1994).

Nordiska överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården samt veterinärväsendet i Norden.

Läkemedelslagen och -förordningen (FFS 395/1987 och 693/1987).

Strålskyddslagen och -förordningen (FFS 592/1991 och 1512/1991).

LL (36:1967) och LF (63:1973) om hälsovården.

LL (52:1978) om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen.

L om företagshälsovård (FFS 1383/2001, 762/2002 och 760/2004).

Förordning om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80).

Bilaga 2. BUDGETERADE ÅRSARBETEN 2005 – 2009

Budgeterade årsarbeten 2005 - 2009

Ordinarie och tillfälliga tjänster

	2005	2006	2007	2008	2009 Plan
Hälso- och sjukvård					
Sjukvårdens centrala enhet	8,00	9,52	15,52	16,88	18,78
ÅCS-gem vårdverksamhet	18,00	14,00	15,00	8,00	8,00
Primärvårdsenheten	91,36	93,19	100,22	102,73	104,80
Långvårdsenheten	102,93	101,93	101,62	107,61	108,43
Tandvård	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Akutenheten	20,68	20,68	20,94	22,52	22,52
Medicinenheten	71,15	69,68	66,59	72,18	72,90
Kirurgienheten	32,94	32,94	31,94	36,44	36,69
BB- gyn- enheten	23,52	23,52	23,52	26,52	26,52
Barnenheten	28,00	28,00	22,00	24,54	25,07
Ögonenheten	4,50	4,50	4,50	5,00	5,00
Öron- näs- hals- enheten	4,50	4,50	4,50	5,33	6,00
Psykiatrienheten	81,00	79,00	79,00	79,00	79,25
Rehabiliterings- o fysiatrienheten	33,29	33,29	33,43	36,27	36,62
OP-An-Iva-enheten	50,02	50,02	50,09	54,09	55,09
Laboratorieenheten	24,20	24,20	24,20	25,72	25,72
Röntgenenheten	14,31	14,31	14,66	16,78	17,78
Läkemedelscentralen	4,65	4,65	4,65	5,26	5,57
Hälso- och sjukvård totalt	634,05	628,93	633,38	665,87	675,74
Administration o försörjning					
Förvaltningschefens enhet	11,00	5,73	3,00	3,00	3,75
Vårdchefens enhet		8,54	8,93	8,93	8,93
IT-enheten	5,00	10,00	10,75	11,00	11,00
Personalenheten			11,00	11,00	10,25
Ekonomienheten	17,60	17,60	10,60	10,92	11,80
Försörjningsenheten	65,22	65,24	65,24	65,24	66,15
Städenheten	69,27	69,27	69,27	72,27	72,27
Miljöhälsovårdsenheten	13,39	13,39	13,39	13,39	0
Administration o försörjning totalt	181,48	189,77	192,18	195,75	184,15
Budgeterade årsarbeten totalt	**815,53**	**818,70**	**825,56**	**861,62**	**859,89**

Bilaga 3. ORGANISATIONSSCHEMA

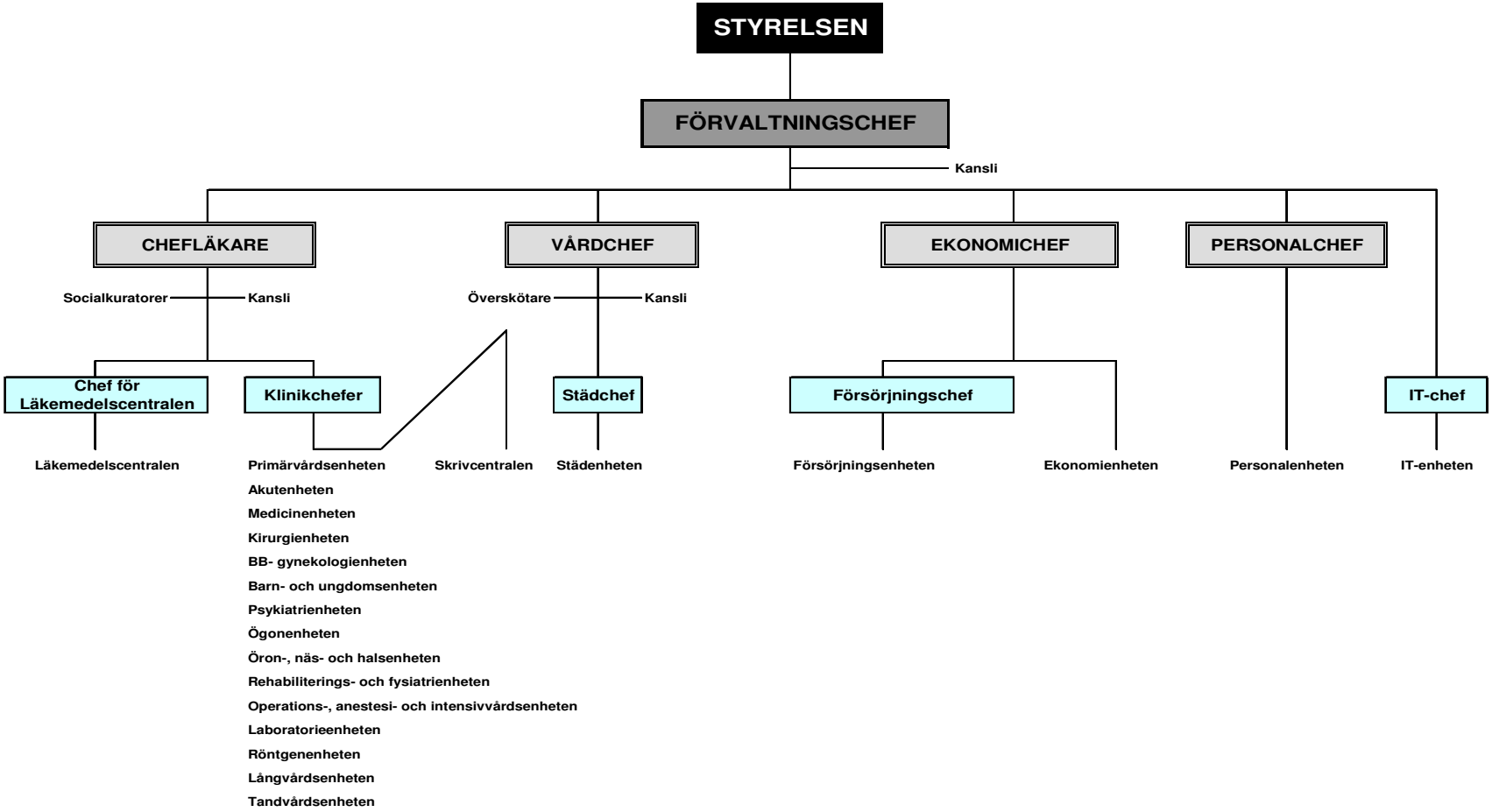

RESULTATRÄKNINGSPROGNOS FÖR LANDSKAPET ÅLAND

Bilaga 3

1.1.2009 - 31.12.2009

Verksamhetens intäkter		
Intäkter av verksamheten	21 900 000	
Hyresintäkter och ersättningar	900 000	
Verksamhetens övriga intäkter	1 200 000	24 000 000
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-108 000 000	
Material och förnödenheter	-19 300 000	
Hyror	-2 600 000	
Inköp av tjänster	-51 400 000	
Övriga kostnader	-3 700 000	
Överföring av kostnader för aktivering	15 900 000	-169 100 000
Resultat I		**-145 100 000**
Avskrivningar		-12 500 000
Resultat II		**-157 600 000**
Finansiella intäkter och kostnader		
Finansiella intäkter	26 200 000	
Finansiella kostnader	-300 000	25 900 000
Resultat III		**-131 700 000**
Extraordinära intäkter och kostnader		
Extraordinära intäkter	200 000	
Extraordinära kostnader	0	200 000
Resultat IV		**-131 500 000**
Pensionsintäkter och -kostnader		
Pensionsintäkter	9 300 000	
Pensionskostnader	-18 800 000	-9 500 000
Resultat V		**-141 000 000**
Överföringar		
Intäkter		
Europeiska Unionen	5 600 000	
Återbetalning av överföringar	100 000	
Övriga överföringsintäkter	3 700 000	9 400 000
Kostnader		
Undervisning, kultur och idrott	-18 700 000	
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-37 700 000	
Arbetsmarknad	-800 000	
Primärnäringar	-13 900 000	
Övrigt näringsliv	-8 000 000	
Bostadsproduktion	-1 700 000	
Allmänna stöd	-10 800 000	
Överföringar till landskapets fonder utanför budgeten	0	
Övriga överföringskostnader	-13 600 000	-105 200 000
Resultat VI		**-236 800 000**
Skatter och intäkter av skattenatur		
Avräkningsbelopp	206 600 000	
Skattegottgörelse	22 000 000	
Återbäring av lotteriskatt	8 000 000	
Apoteksavgifter	700 000	
Övriga skatter och intäkter av skattenatur	0	237 300 000
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		**500 000**
Fonderingar och reserveringar		
Ökning av utjämningsfond		0
Räkenskapsperiodens uppskattade resultat		**500 000**

Bilaga 4.

PERSONAL PER HUVUDTITEL 2007 - 2009

Sammanställningen är uppgjord så att personal som tjänstgör deltid överstigande halvtid och personal som tjänstgör mer än halva året har räknats som en tjänst/huvudsyssla.

Informationen ges därmed på samma sätt som i landskapsregeringens personalbokslut för år 2007.

Ht. 41. LAGTINGET

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	5				3		8	
2008	5				3		8	
2009	5				3		8	

Ht. 42. LANDSKAPSREGERINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	18		2				20	
2008	21 *		2		2		24	
2009	21 *		3		3		26	

* 1 vakant

Ht. 43. KANSLIAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	134		1		19	5	154	5
2008	126		3		18	5	147	5
2009	126		3		19	4	148	4

År 2008 11 st. överförda till Ht. 48 Trafikavdelningen

Ht. 44. FINANSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	36		1		1		38	
2008	37		4		1		42	
2009	37		2		2		41	

Ht. 45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	878		22		4		904	
2008	882		51		4		937	
2009	903 *		48		4		954	

* 1 vakant

År 2009 2 st. överförda från Ht. 47 Näringsavdelningen

Ht. 46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	274 ½*		22 ½		70	1	363	1
2008	278 ½**		24 ½		72	2	373	2
2009	277 ½**		29 ½		72	2	377	2

* 3 vakanta, 1 utan anslag

** 2 vakanta

År	Timlärare		Totalt
	Huvudsyssla	Bisyssla	
2007	48	37	85
2008	44	39	83
2009	41	46	87

Ht. 47. NÄRINGSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	56 *		13 ½		31		99 ½	
2008	60 *		12		28		99	
2009	58		12		28 ½		98 ½	

* 1 vakant

År 2009 2 st. överförda till Ht. 45 Social- och miljöavdelningen

Ht. 48. TRAFIKAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	31				183	3	214	3
2008	42				184	3	226	3
2009	42				184	3	226	3

År 2008 11 st. överförda från Ht. 43 Kansliavdelningen

TOTALT EXKLUSIVE TIMLÄRARE

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2007	1 432 ½*		62		311	9	1 800 ½	9
2008	1 451 ½**		96 ½		312	10	1 856	10
2009	1 469 ½**		97 ½		315 ½	9	1 878 ½	9

* 4 vakanta, 1 utan anslag

** 4 vakanta

TJÄNSTETABLÅ 2009

Bilaga 5.

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

41. LAGTINGET

41.05.01 Lagtingets kansli

Inrättade tjänster		
Lagtingsdirektör	A 29	1
Biträdande lagtingsdirektör	A 28	1
Utskottssekreterare	A 27	1
Kanslisekreterare	A 21	1
Vaktmästare	A 18	1
		5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Protokollsekreterare		1
Bibliotekarie, 69 %		1
Byråsekreterare		1
		3

42. LANDSKAPSREGERINGEN

42.01.01 Lantrådet och landskapsregeringens ledamöter

Inrättad tjänst		
Lantrådets sekreterare	A 18	1
		1

42.05.04 Skärgårdssamarbetet och Interreg III

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Samarbetschef		1
		1

42.05.12 Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Programansvarig	TB I 2008	1
Projektkoordinator	TB I 2008	1
		2

42.05.13 Koordinering av integrationsarbetet

Tillfällig tjänst		
Integrationskoordinator		1
		1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
42.20.01 Konsumentrådgivningen		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Konsumentrådgivare, deltid		1
		1
42.25.01 Revisionsbyrån		
Inrättade tjänster		
Ledande revisor	A 27	1
Intern revisor	A 24	1
		2
42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå		
Inrättade tjänster		
Direktör	A 28	1
Utredningschef	A 25	1
Utredare	A 24	1
Statistikchef	A 25	1
Ekonom/statistiker	A 24	1
Statistiker	A 24	2
Biträdande statistiker	A 20	1
		8
Tillfällig tjänst		
Utredare		1
		1
42.40.01 Lagberedningen		
Inrättade tjänster		
Lagberedningschef	A 28	1
Autonomiutvecklare/lagberedare (vakant)	Avt.	1
Lagberedare, Avt.	Avt.	5
Byråsekreterare	A 16	1
		8
Tillfällig tjänst		
Extra lagberedare		1
		1
42.50.20 Diskrimineringsombudsmannen		
Inrättad tjänst		
Diskrimineringsombudsman, 60 %	A 27	1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
42.59.20 Datainspektionen			
Inrättad tjänst			
Chef för datainspektionen	Ändrad TB I 2008	A 27	1
			1

43. KANSLIAVDELNINGEN

43.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster			
Förvaltningschef		Avt.	1
Chef för polisärenden		Avt.	1
Administrationschef		A 27	1
Projektledare		A 24	1
Webbsamordnare		A 21	1
Förvaltningschefssekreterare		A 17	1
Byråsekreterare		A 15	1
Förvaltningsinspektör		A 25	1
Ledande registrator		A 20	1
Registrator		A 17	1
Registrator		A 16	1
Registrator		A 15	1
Receptionist		A 14	2
Övervaktmästare		A 18	1
Vaktmästare-chaufför		A 14	1
Vaktmästare-chaufför		A 15	1
Vaktmästare		A 13	1
Chef för Europarättsfrågor		A 27	1
Biträdande EU-jurist		A 24	1
EU-handläggare		A 15	1
Personalchef		A 28	1
Personalsekreterare		A 24	1
Chef för jämställdhetsfrågor		A 24	1
Byråsekreterare		A 16	1
Byråsekreterare		A 16	1
			26
Tillfällig tjänst			
Förvaltningsassistent	TB I 2008		1
			1

43.01.01 Byggnadsbyrån

Inrättade tjänster			
Överinspektör		A 28	1
Administrationsansvarig		A 24	1
Avdelningssekreterare		A 16	1
Projektingenjör		A 24	1
Byggmästare		A 22	2
Bostadslåneinspektör		A 24	1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Byggnadskonsulent	A 22	1
Räddningsinspektör	A 25	1
Elinspektör	A 24	1
		10

43.03.01 Ålandskontoret i Helsingfors

Inrättade tjänster		
Informationssekreterare	A 24	1
Byråsekreterare	A 16	1
		2

43.03.02 Ålandskontoret i Stockholm

Tillfällig tjänst		
Informationssekreterare		1
		1

43.20.01 Planläggnings- och byggnadsväsendet

Inrättad tjänst		
GIS-ingenjör	A 23	1
		1

43.27.04 Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Energisamordnare		1
		1

43.32.20 Landskapsalarmcentralen

Inrättade tjänster		
Alarmmästare	A 22	1
Alarmoperatör	A 16	6
		7

43.40.01 Fastighetsförvaltningen

Inrättad tjänst		
Maskinmästare	A 21	1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Maskinskötare		1
Fastighetsskötare		1
Gårdskarl		1
Städare		8
Städare, deltid		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Timmerman			2
			14
Gårdskarl, 30 %			1
Gårdskarl, 25 %			1
Verksamhetsledare, deltid			1
			17

43.60.20 Ålands polismyndighet

Inrättade tjänster			
Polismästare		A 27	1
Överkommissarie		A 26	1
Kommissarie		A 24	3
Överkonstapel		A 20	14
Äldre konstapel		A 19	50
Yngre konstapel		A 16	1
Kansliföreståndare		A 18	1
Kanslisekreterare		A 17	1
Kanslisekreterare		A 15	7
			79
Tillfällig tjänst			
Kanslisekreterare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kanslisekreterare, 55,2 %			2
Städare			2
			4
Städare, 26 %			1
			5

44. FINANSAVDELNINGEN

44.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster			
Finanschef		A 30	1
Biträdande finanschef	Ändrad TB I 2008	A 27	1
Avdelningsjurist		A 27	1
Finanscontroller ny fr.1.3		A 25	1
Budgetplanerare		A 25	1
Budgetberedare		A 21	1
Avdelningssekreterare/budget-beredare		A 18	1
Fondansvarig		A 24	1
IT-chef		A 26	1
IT-driftstekniker		A 23	2
			11

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Biträdande avdelningsjurist			1
Finanscontroller 1.1-28.2			-
			1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
IT-assistent			1
			1

44.01.01 Redovisningsbyrån

<u>Inrättade tjänster</u>			
Landskapskamrer		A 27	1
Biträdande landskapskamrer	Indras	A 25	-
Ekonom ny fr.1.3		A 23	1
Registeransvarig		A 19	1
Ledande bokförare		A 21	1
Kassör		A 21	1
Bokförare		A 18	3
Bokförare		A 17	2
Bokförare	1 tjänst indras	A 16	3
Ledande lönebokförare		A 21	1
Bitr. ledande lönebokförare		A 18	1
Lönebokförare		A 17	5
			20
<u>Tillfällig tjänst</u>			
Ekonom 1.1-28.2			-
			-
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Rapportutvecklare			1
			1

44.01.01 Avtals- och pensionsbyrån

<u>Inrättade tjänster</u>		
Avtalschef	A 28	1
Biträdande avtalschef	A 25	1
Avtalssekreterare	A 19	1
Byråsekreterare	A 16	1
Pensionshandläggare	A 24	1
Registeransvarig	A 19	1
		6

44.95.05 IKT-utveckling

<u>Tillfällig tjänst</u>	
Projektledare, deltid 9 mån.	1
	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal

45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Inrättad tjänst			
Avdelningschef		A 28	1
			1

45.01.01 Socialvårdsbyrån

Inrättade tjänster			
Byråchef ny fr.1.3		A 26	1
Byråsekreterare		A 16	1
Socialinspektör		A 25	2
Klient- och patientombudsman		A 25	1
			5
Tillfällig tjänst			
Utredare			1
			1

45.01.01 Hälso- och sjukvårdsbyrån

Inrättade tjänster			
Landskapsläkare, fri avtalslön		Avt.	1
Byråsekreterare		A 16	1
Hälsovårdsinspektör		A 24	1
			3

45.01.01 Miljömedicinska byrån

Inrättade tjänster			
Landskapsveterinär		A 26	1
Biträdande landskapsveterinär	(vakant)	A 25	1
			2
Tillfällig tjänst			
Utredare			1
			1

45.01.01 Miljöbyrån

Inrättade tjänster			
Byråchef		A 26	1
Byråsekreterare		A 15	1
Miljöingenjör		A 25	2
Naturvårdsintendent		A 25	1
Biträdande naturvårdsintendent		A 23	1
Vattenbiolog		A 25	1
			7

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Tillfällig tjänst			
Hållbarhetsutredare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Arbetsledare			1
			1

45.52.20 Naturreservat

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Naturvårdsarbetare			3
			3

45.54.01 Vattenförsörjning och vattenvård

Tillfällig tjänst			
Utredare			1
			1

45.58.20 Ålands miljölaboratorium

Inrättade tjänster			
Laboratoriechef	Överförd till moment 45.60.21	A 25	-
Fältmästare	Överförd till moment 45.60.21	A 19	-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Biolog	Överförd till moment 45.60.21		-
Biträdande fältmästare	Överförd till moment 45.60.21		-
Laborant	Överförd till moment 45.60.21		-
			-

45.60.20 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Inrättade tjänster			
Chef för Ålands miljö- och hälsoskydds-myndighet		A 27	1
Miljöskyddsinspektör	Tid. Miljöinspektör	A 24	3
Miljöskyddsinspektör	Tid. Miljöhandläggare	A 24	2
Miljöskyddsinspektör	Tid. Hälsoinspektör	A 24	5
Ledande veterinär		Euro	1
Nyttodjursveterinär		Euro	1
Besiktningsveterinär		Euro	1
Praktikerveterinär ny fr.1.3		Euro	1
Förvaltningssekreterare, 75%		A 18	1
			16

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Tillfälliga tjänster			
Alkoholinspektör, 55,2 %			1
Miljöskyddsinspektör	Tid. Miljöinspektör		1
Miljöskyddsinspektör	Tid. Miljöhandläggare		2
Byråsekreterare			1
Besiktningsveterinär, deltid 1.1-28.2			-
Veterinärassistent, deltid			1
Djurskyddsinspektör, deltid fr.1.3			1
Kanslist			1
			8

45.60.21 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium

Inrättade tjänster			
Laboratoriechef	Överförd från moment 45.58.20	A 26	1
Fältmästare	Överförd från moment 45.58.20	A 19	1
Kemist	Överförd från moment 47.46.21	A 24	1
Laborant ny fr.1.3	Tid. Laboratorieassistent (moment 47.46.21)	A 19	1
Biolog ny fr.1.3		A 24	1
Biträdande fältmästare ny fr.1.3		A 19	1
Laborant ny fr. 1.3		A 19	1
Fiskhälsoveterinär		Euro	1
Laborant		A 19	2
Laborant, deltid		A 19	1
			11

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Biolog 1.1-28.2	Överförd från moment 45.58.20		-
Biträdande fältmästare 1.1-28.2	Överförd från moment 45.58.20		-
Laborant 1.1-28.2	Överförd från moment 45.58.20		-
			-

45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård upprättar egen tjänstetablå (se även förslag till plan för hälso- och sjukvården 2009, bilaga 2)

46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

46.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Avdelningschef	A 28	1
Planerare	A 22	2
Avdelningssekreterare	A 16	1
		4

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
46.01.01 Skolbyrån		
Inrättad tjänst		
Byråchef	A 26	1
		1
46.01.01 Yrkesutbildningsbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Enhetschef	A 23	1
		2
Tillfälliga tjänster		
Överinspektör		1
Programansvarig		1
Utredare		1
		3
46.01.01 Kulturbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Kulturkonsulent	A 22	1
		2
46.01.01 Ålands landskapsarkiv		
Inrättad tjänst		
Landskapsarkivarie	A 24	1
		1
46.01.04 Utvecklingsarbete		
Tillfällig tjänst		
Projektledare		1
		1
46.09.05 Nordiskt kulturutbyte		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Institutssekreterare		1
		1
46.09.26 Projekt för kultur i skärgården		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Projektledare, deltid		1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.11.04 Ålands ungdomsråd			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Ungdomskonsulent, deltid			1
			1
46.19.04 Läroavtalsutbildning			
Inrättade tjänster			
Verksamhetsledare		A 23	1
Planerare	Delad, moment 46.19.05	A 22	1
			2
46.19.05 Yrkesinriktad vuxenutbildning			
Inrättad tjänst			
Verksamhetsledare		A 23	1
			1
46.19.08 Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland			
Tillfälliga tjänster			
Projektledare			1
Projektledare			1
Projektassistent			1
			3
46.25.20 Ålands läromedelscentral			
Inrättade tjänster			
Enhetschef		A 23	1
Bibliotekarie		A 22	1
			2
46.32.20 Ålands folkhögskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 63	1
Ämneslärare		C 51	2
Ämneslärare		C 48	4
Skolekonom		A 17	1
Fastighetsskötare		A 15	1
Kosthållare-kock	Indras	A 16	-
Kock		A 14	1
Städare		A 10	1
			11
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kosthållare-kock			1
Kock, 78,4 %			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Städare			1
Skolvärdinna			1
			4

46.34.20 Ålands musikinstitut

Inrättade tjänster			
Rektor		C 62	1
Pianolärare/ackompanjatör		C 51	1
Lärare (klarinett)		C 51	1
Lärare (sång)		C 51	2
Lärare (dans)		C 51	1
Lärare (bläckblåsinstrument)		C 48	1
Lärare (violin)		C 48	1
Lärare (piano)		C 48	1
Ekonom		A 17	1
			10
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Vaktmästare, 68 %			1
Städare			1
			2
Städare, 31,4 %			1
			3

46.35.20 Ålands lyceum

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
IT-handledare		C 57	1
Lektor		C 49-C 52	25
Lektor nya fr.1.8		C 49-C 52	2
Studiehandledare		C 57	2
Psykolog		A 25	1
Skolekonom		A 17	1
Kanslist		A 16	1
Kosthållsföreståndare		A 19	1
Vaktmästare		A 14	1
Städare	1 tjänst indras	A 10	2
			38
Tillfällig tjänst			
Studiehandledare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare			2
Kock			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Kokerska			1
Köksbiträde			2
Köksbiträde, 91,4 %			1
Köksbiträde, 65,4 %			1
Städare			6
			14

46.40.20 Ålands sjömansskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Studiehandledare		C 57	1
Speciallärare		C 51	1
Lektor i nautiska ämnen		C 51	1
Lektor i eltekniska ämnen		C 51	1
Assistent		C 52	0,5
Lektor i språk		C 51	2
Lektor i idrott och hälsa		C 51	1
Lektor i matematik		C 51	1
Lektor i samhällskunskap		C 51	1
Lektor i yrkesämnen	(1 vakant)	C 48	11
Lektor i arbetsämnen		C 48	1
Kurator		A 21	1
Ekonom		A 17	1
Driftstekniker		A 19	1
Städare		A 10	3
Internatsföreståndare		A 9	0,5
			29
Tillfällig tjänst			
Assistentlärare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare			1
Kock			1
Kock, 88,9 %			1
Köksbiträde			1
Elevhemsövervakare, deltid			2
Städare, 79 %			1
			7

46.40.21 M.s. Michael Sars

Personal i arbetsavtalsförhållande	
Fartygsmästare	1
Motorman	1
Matros/båtsman	1
	3

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.41.20 Ålands sjösäkerhetscentrum			
Inrättade tjänster			
Chef		A 26	1
Instruktör		A 24	1
Maskinmästare		A 20	1
Ekonom		A 17	1
			4
Tillfällig tjänst			
Instruktör/marknadsförare	TB I 2008		1
			1
46.42.20 Ålands yrkesskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Speciallärare		C 51	2
Lektor i allmänna ämnen (språk)		C 51	1
Lektor i allmänna ämnen		C 51	1
Lektor		C 45-C 51	9
Lektor (yrkesämnen)		C 48-C 51	14
Studiehandledare		C 57	1
Psykolog		A 25	1
Dataansvarig		A 24	1
Centrallagerföreståndare		A 13	1
Föreståndare-kokerska		A 17	1
Kokerska		A 14	1
Köksbiträde		A 11	2
Städare		A 10	6
Tvätteri- och linneförrådsföreståndare		A 13	1
Ekonomichef		A 20	1
Kanslist-kassör		A 16	1
Kanslist		A 16	1
Fastighetsskötare		A 16	1
Vaktmästare		A 14	1
			48
Tillfälliga tjänster			
IT-handledare	Delad, moment 46.40.20 och 46.44.20		1
Assistentlärare			5
			6
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			1
			1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
46.44.20 Ålands naturbruksskola		
Inrättade tjänster		
Rektor	C 62	1
Lektor i yrkesämnen	C 48	4
Skolekonom	A 17	1
		6
Tillfälliga tjänster		
Assistentlärare		1
Assistentlärare, deltid		0,5
		1,5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Gårdskarl		1
Föreståndare-kock		1
Kock		1
Städare		3
		6
Elevhemsföreståndare, 40 %, 10 mån.		1
		7
46.44.21 Skoljordbruket Jomala gård		
Inrättad tjänst		
Driftsledare	A 20	1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Lantarbetare		1
		1
46.48.20 Ålands hotell- och restaurangskola		
Inrättade tjänster		
Rektor	C 66	1
IT-handledare	C 57	1
Lektor	C 51	2
Lektor (yrkesämnen)	C 48	7
Kurator	A 21	1
Ekonom	A 17	1
		13
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Fastighetsskötare		1
Kanslist-bibliotekarie, 60 %		1
Tvätt- och linneföreståndare		1
Köksbiträde		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Städare			4
			8

46.50.20 Ålands vårdinstitut

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Lektor (yrkesämnen)		C 54	7
Lektor (matematik)		C 54	1
Lektor (språk)		C 54	1
Ekonom		A 17	1
			11
Tillfällig tjänst			
Kanslist, 55,2 %			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl-vaktmästare			1
Städare			1
			2

46.52.20 Ålands handelsläroverk

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Lektor		C 51	5
Lektor		C 48	2
Dataansvarig		A 24	1
Ekonom		A 17	1
			10
Tillfälliga tjänster			
Kanslist, 60 %			1
Assistentlärare			1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			2
			2

46.55.20 Högskolan på Åland

Inrättade tjänster			
Rektor		Avt.	1
Utbildningsledare	(vakant)	C 62	1
Enhetschef		A 26	1
Ekonomi- och personalchef		A 24	1
Bibliotekschef		A 24	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
IT-chef		A 25	1
Internationell koordinator		A 24	1
Kursplanerare		C 58	1
Överlärare	Se beskrivning under momentet	C 59-C 63	9
Överlärare/lektor	Se beskrivning under momentet	C 55-C 63	6
Lektor	Se beskrivning under momentet	C 55-C 58	13
IT-handledare		C 58	1
Studiehandledare		C 58	1
Assistent		C 56	0,5
Dataansvarig		A 24	2
Studiesekreterare		A 23	1
Planerare		A 22	2
Högskolesekreterare		A 17	4
Städare		A 10	2
			49,5
Tillfälliga tjänster			
Studiehandledare			1
Laboratorieingenjör, 55,2 %			1
Vicerektor			1
Informatiker			1
Informationssekreterare, 60 %			1
Högskolesekreterare			1
Kurssekreterare, 55,2 %			1
			7
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare-driftstekniker			3
Städare			4
			7

46.60.20 Museibyrån

Inrättade tjänster			
Landskapsantikvarie		A 27	1
Ekonom		A 19	1
Ekonomiassistent		A 16	1
Museisekreterare		A 15	1
Byråsekreterare		A 15	1
Informationskoordinator	Inrättas ej	A 20	-
Överantikvarie		A 24	2
Antikvarie		A 22	3
Antikvarie i marinarkeologi		A 22	1
Receptionist		A 14	1
Museivärd		A 12	2
Antikvarie		A 22	1
Konservator		A 21	1
Antikvarie		A 22	1
Byggnadsingenjör		A 22	1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Antikvarie	A 22	2
Assistent-ritare	A 17	1
Driftstekniker	A 19	1
Konstintendent	A 23	1
Utställningsassistent	A 16	1
Utställningsassistent	A 15	1
Museivärd	A 12	1
Assistent	A 18	1
Enhetschef	A 24	1
Pedagog	A 19	1
		29
Tillfällig tjänst		
Projektledare/arkeolog		1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Städare		3
Museitekniker 1-31.1		-
Timmerman		4
Byggnadsarbetare		1
Timmerman/murare		1
Etnolog		1
Verksamhetsledare		1
Projektledare		1
		12

46.80.20 Ålands landskapsarkiv

Inrättade tjänster		
Byråsekreterare	A 15	1
Arkivbiträde	A 15	2
		3
Tillfällig tjänst		
Planerare		1
		1

47. NÄRINGSAVDELNINGEN

Inrättad tjänst		
Avdelningschef	A 28	1
		1

47.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 27	1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Avdelningsjurist	A 26	1
Finansieringshandläggare	A 24	2
Avdelningssekreterare	A 16	1
		5
Tillfälliga tjänster		
Turismutvecklare		1
Handläggare		1
Utredare		1
		3
47.01.01 Jordbruksbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 27	1
Växtskyddsinspektör	A 22	1
Lantbruksinspektör	A 21	1
Byråsekreterare	A 15	1
Finansieringshandläggare	A 24	1
Programansvarig	A 24	1
Miljöstödshandläggare	A 21	1
Ledande avbytare	A 21	1
		8
Tillfälliga tjänster		
Handläggare		2
		2
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Registerhanterare, 82,8 %		1
		1
47.01.01 Fiskeribyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Fiskerikonsulent	A 21	1
Fiskeriinspektör	A 21	1
		3
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Fiskeribiolog, deltid		1
		1
47.01.01 Skogsbruksbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Ledande skogsbruksplanerare	A 22	1
Skogsbruksplanerare	A 20	1
Skogsbruksingenjör	A 21	2

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Skogsförvaltare		A 22	1
Byråsekreterare		A 15	1
Jaktförvaltare		A 23	1
Jakthandläggare		A 21	1
			9
Tillfällig tjänst			
Skogsbruksingenjör			1
			1

47.03.23 Ålands landsbygdscentrum

Inrättad tjänst			
Landsbygdsutvecklare		A 23	1
			1

47.03.24 Skärgårdsutveckling

Tillfällig tjänst			
Skärgårdsutvecklare, deltid	TB I 2008, utökad		1
			1

47.15.06 Utgifter för projekt om ekologisk mjölkproduktion

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Projektledare, deltid			0,5
			0,5

47.15.23 Utgifter för avbytarservice inom lantbruket

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Lantbruksavbytare			17
			17

47.17.05 Tekniskt stöd - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013

Tillfälliga tjänster			
Koordinator	Delad, moment 47.05.04, 05 och 47.17.06		1
Informationsutvecklare	Delad, moment 47.01.01, 47.17.06, 47.26.04 o. 05		1
			2

47.30.20 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Inrättade tjänster			
Arbetsmarknadschef/ myndighetschef		A 27	1
Biträdande arbetsmarknadschef		A 24	1
Handläggningschef		A 23	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Vägledare		A 19	4
Förmedlare		A 17	4
Informatör		A 17	2
Handläggare		A 17	5
			18

47.30.23 Arbeta och bo på Åland

Tillfälliga tjänster			
Projektansvarig			1
Projektadministratör			1
			2

47.44.20 Ålands teknologicentrum

Inrättade tjänster			
Verksamhetschef		A 24	1
Projektledare		A 24	1
IKT-ansvarig		A 22	1
			3
Tillfällig tjänst			
Affärsutvecklare			1
			1

47.46.20 Försöksverksamheten

Inrättade tjänster			
Föreståndare		A 26	1
Forskare		A 23	1
Försöksledare		A 21	1
Fältmästare		A 18	2
Trädgårdsfältmästare		A 18	1
Fältmästare i ekologisk odling		A 18	1
Försökssekreterare		A 16	1
			8
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Försöksbiträde			4
			4

47.46.21 Laboratorieverksamheten

Inrättade tjänster			
Kemist	Överförd till moment 45.60.21	A 24	-
Laboratorieassistent	Överförd till moment 45.60.21	A 17	-
			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
47.55.20 Skötsel av egna skogar			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Skogsarbetare			2
			2
47.58.20 Ålands fiskodling, Guttorp			
Inrättade tjänster			
Fiskevårdsinspektör		A 24	1
Fiskmästare		A 18	1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl-maskinist			1
Fiskmästare			2
			3

48. TRAFIKAVDELNINGEN

48.01.01 Allmänna byrån			
Inrättade tjänster			
Överingenjör		A 28	1
Biträdande avdelningschef ny fr. 1.5		A 26	1
Teknisk inspektör	Indras	A 26	-
Trafikingenjör		A 25	1
Vägingenjör		A 25	1
Projektingenjör		A 22	1
Projektassistent		A 16	1
Trafiksäkerhetskonsulent		A 21	1
Bro- och hamningenjör		A 25	1
Ekonomichef		A 21	1
Trafikkoordinator ny fr. 1.8		A 17	1
Avdelningssekreterare		A 16	1
Byråsekreterare/sjöpersonalassistent	Se även moment 48.20.20	A 16	0,5
			11,5
48.20.20 Sjötrafiken			
Inrättade tjänster			
Sjötrafikchef		A 25	1
Enhetschef		A 22	1
Sjöpersonalinspektör		A 20	1
Byråsekreterare/sjöpersonalassistent	Se även moment 48.01.01	A 16	0,5
Sjölöneräknare	Tid. Byråsekreterare	A 17	1
Bokare		A 16	1
Bokare		A 14	2
			7,5

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Befälhavare		19
Befälhavare/maskinchef		3
Styrman		10
AT-vaktman		41
Vaktgående maskinchef		19
Kock		9
Städare		7
Båtförare		1
Kokerska/kock		1
Kokerska/kock		1
		111
Båtförare, 42,5 %		1
		112

48.31.20 Vägunderhållsverksamhet

<u>Inrättade tjänster</u>		
Enhetschef	A 25	1
Vägmästare	A 23	2
Byggmästare	A 22	2
		5

<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Brovakt		2
Byggnadsarbetare		2
Arbetsledare		5
Maskinförare		9
Maskinförare, deltid		3
Lastbilsförare		6
Väghyvelförare		3
Underhållsmålare		1
Färjförare		23
		54
Städare, deltid		1
Gårdskarl, deltid		1
		56

48.32.20 Projektering, mark- och vattenplanering

<u>Inrättade tjänster</u>		
Projekteringsingenjör	A 23	1
Projekteringsingenjör	A 22	2
Mätningsingenjör	A 22	1
		4

<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Arbetsledare		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Mätningsbiträde			1
			2

38.50.20 Verkstad och lager

Inrättade tjänster			
Enhetschef		A 25	1
Verkmästare		A 18	1
Lagerförman	Indras	A 14	-
			2

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Lagerarbetare			2
Lagerarbetare, deltid			2
Montör			6
Verkstadsarbetare			1
Snickare			1
Elektriker			1
Elektriker, deltid			1
Svarvare			1
Svetsare, deltid			1
			16

48.70.20 Motorfordonsbyrån

Inrättade tjänster			
Trafikinspektör		A 26	1
Besiktningsman		A 23	1
Besiktningsman		A 21	1
Bilbesiktningstekniker		A 19	3
Bilbesiktningstekniker	TB I 2008	A 19	1
Registerföreståndare		A 20	1
Byråsekreterare		A 16	1
Byråfunktionär		A 15	2
Byråfunktionär	TB I 2008	A 15	1
			12

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			1
			1

LÖNETABELL FÖR A-LÖNER Bilaga

fr.o.m. 1.10.2008

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
A 1	1 338,91	1 405,86	1 476,15	1 549,96	1 619,71	1 676,40	1 709,93
A 2	1 352,42	1 420,04	1 491,04	1 565,59	1 636,04	1 693,30	1 727,17
A 3	1 368,20	1 436,61	1 508,44	1 583,86	1 655,13	1 713,06	1 747,32
A 4	1 383,42	1 452,59	1 525,22	1 601,48	1 673,55	1 732,12	1 766,76
A 5	1 398,24	1 468,15	1 541,56	1 618,64	1 691,48	1 750,68	1 785,69
A 7	1 422,45	1 493,57	1 568,25	1 646,66	1 720,76	1 780,99	1 816,61
A 8	1 443,52	1 515,70	1 591,49	1 671,06	1 746,26	1 807,38	1 843,53
A 9	1 464,23	1 537,44	1 614,31	1 695,03	1 771,31	1 833,31	1 869,98
A 10	1 495,64	1 570,42	1 648,94	1 731,39	1 809,30	1 872,63	1 910,08
A 11	1 520,68	1 596,71	1 676,55	1 760,38	1 839,60	1 903,99	1 942,07
A 12	1 548,73	1 626,17	1 707,48	1 792,85	1 873,53	1 939,10	1 977,88
A 13	1 576,48	1 655,30	1 738,07	1 824,97	1 907,09	1 973,84	2 013,32
A 14	1 611,41	1 691,98	1 776,58	1 865,41	1 949,35	2 017,58	2 057,93
A 15	1 651,22	1 733,78	1 820,47	1 911,49	1 997,51	2 067,42	2 108,77
A16	1 704,79	1 790,03	1 879,53	1 973,51	2 062,32	2 134,50	2 177,19
A 17	1 768,87	1 857,31	1 950,18	2 047,69	2 139,84	2 214,73	2 259,02
A 18	1 849,20	1 941,66	2 038,74	2 140,68	2 237,01	2 315,31	2 361,62
A 19	1 937,83	2 034,72	2 136,46	2 243,28	2 344,23	2 426,28	2 474,81
A 20	2 045,21	2 147,47	2 254,84	2 367,58	2 474,12	2 560,71	2 611,92
A 21	2 187,58	2 296,96	2 411,81	2 532,40	2 646,36	2 738,98	2 793,76
A 22	2 418,95	2 539,90	2 666,90	2 800,25	2 926,26	3 028,68	3 089,25
A 23	2 548,65	2 676,08	2 809,88	2 950,37	3 083,14	3 191,05	3 254,87
A 24	2 719,32	2 855,29	2 998,05	3 147,95	3 289,61	3 404,75	3 472,85
A 25	2 910,33	3 055,85	3 208,64	3 369,07	3 520,68	3 643,90	3 716,78
A 26	3 194,14	3 353,85	3 521,54	3 697,62	3 864,01	3 999,25	4 079,24
A 27	3 531,56	3 708,14	3 893,55	4 088,23	4 272,20	4 421,73	4 510,16
A 28	3 900,19	4 095,20	4 299,96	4 514,96	4 718,13	4 883,26	4 980,93
A 29	4 301,40	4 516,47	4 742,29	4 979,40	5 203,47	5 385,59	5 493,30
A 30	4 743,28	4 980,44	5 229,46	5 490,93	5 738,02	5 938,85	6 057,63
A 31	5 252,82	5 515,46	5 791,23	6 080,79	6 354,43	6 576,84	6 708,38
A 32	5 814,32	6 105,04	6 410,29	6 730,80	7 033,69	7 279,87	7 425,47
A 33	6 436,28	6 758,09	7 095,99	7 450,79	7 786,08	8 058,59	8 219,76
A 34	6 850,41	7 192,93	7 552,58	7 930,21	8 287,07	8 577,12	8 748,66
A 35	7 582,53	7 961,66	8 359,74	8 777,73	9 172,73	9 493,78	9 683,66
A 36	8 382,46	8 801,58	9 241,66	9 703,74	10 140,41	10 495,32	10 705,23

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 120 euro per månad.

LÖNETABELL FÖR C-LÖNER

fr.o.m. 1.10.2008

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
C 25	1 367,63	1 436,01	1 507,81	1 583,20	1 654,44	1 712,35	1 746,60
C 26	1 377,51	1 446,39	1 518,71	1 594,65	1 666,41	1 724,73	1 759,22
C 27	1 386,84	1 456,18	1 528,99	1 605,44	1 677,68	1 736,40	1 771,13
C 28	1 398,82	1 468,76	1 542,20	1 619,31	1 692,18	1 751,41	1 786,44
C 29	1 410,98	1 481,53	1 555,61	1 633,39	1 706,89	1 766,63	1 801,96
C 30	1 427,97	1 499,37	1 574,34	1 653,06	1 727,45	1 787,91	1 823,67
C 31	1 441,62	1 513,70	1 589,38	1 668,85	1 743,95	1 804,99	1 841,09
C 32	1 456,41	1 529,23	1 605,69	1 685,97	1 761,84	1 823,50	1 859,97
C 33	1 470,13	1 543,64	1 620,82	1 701,86	1 778,44	1 840,69	1 877,50
C 34	1 496,79	1 571,63	1 650,21	1 732,72	1 810,69	1 874,06	1 911,54
C 35	1 512,43	1 588,05	1 667,45	1 750,82	1 829,61	1 893,65	1 931,52
C 36	1 529,48	1 605,95	1 686,25	1 770,56	1 850,24	1 915,00	1 953,30
C 37	1 547,19	1 624,55	1 705,78	1 791,07	1 871,67	1 937,18	1 975,92
C 38	1 568,64	1 647,07	1 729,42	1 815,89	1 897,60	1 964,02	2 003,30
C 39	1 590,55	1 670,08	1 753,58	1 841,26	1 924,12	1 991,46	2 031,29
C 40	1 616,24	1 697,05	1 781,90	1 870,99	1 955,18	2 023,61	2 064,08
C 41	1 643,10	1 725,26	1 811,52	1 902,10	1 987,69	2 057,26	2 098,41
C 42	1 671,29	1 754,85	1 842,59	1 934,72	2 021,78	2 092,54	2 134,39
C 43	1 703,22	1 788,38	1 877,80	1 971,69	2 060,42	2 132,53	2 175,18
C 44	1 735,04	1 821,79	1 912,88	2 008,52	2 098,90	2 172,36	2 215,81
C 45	1 770,43	1 858,95	1 951,90	2 049,49	2 141,72	2 216,68	2 261,01
C 46	1 805,54	1 895,82	1 990,61	2 090,14	2 184,20	2 260,65	2 305,86
C 47	1 845,53	1 937,81	2 034,70	2 136,43	2 232,57	2 310,71	2 356,92
C 48	1 884,57	1 978,80	2 077,74	2 181,63	2 279,80	2 359,59	2 406,78
C 49	1 929,22	2 025,68	2 126,96	2 233,31	2 333,81	2 415,49	2 463,80
C 50	1 975,31	2 074,08	2 177,78	2 286,67	2 389,57	2 473,20	2 522,66
C 51	2 035,04	2 136,79	2 243,63	2 355,81	2 461,82	2 547,98	2 598,94
C 52	2 085,66	2 189,94	2 299,44	2 414,41	2 523,06	2 611,37	2 663,60
C 53	2 144,98	2 252,23	2 364,84	2 483,08	2 594,82	2 685,64	2 739,35
C 54	2 207,32	2 317,69	2 433,57	2 555,25	2 670,24	2 763,70	2 818,97
C 55	2 402,97	2 523,12	2 649,28	2 781,74	2 906,92	3 008,66	3 068,83
C 56	2 458,29	2 581,20	2 710,26	2 845,77	2 973,83	3 077,91	3 139,47
C 57	2 518,41	2 644,33	2 776,55	2 915,38	3 046,57	3 153,20	3 216,26
C 58	2 601,51	2 731,59	2 868,17	3 011,58	3 147,10	3 257,25	3 322,39
C 59	2 669,03	2 802,48	2 942,60	3 089,73	3 228,77	3 341,78	3 408,62
C 60	2 772,71	2 911,35	3 056,92	3 209,77	3 354,21	3 471,61	3 541,04

C 61	2 842,45	2 984,57	3 133,80	3 290,49	3 438,56	3 558,91	3 630,09
C 62	2 962,20	3 110,31	3 265,83	3 429,12	3 583,43	3 708,85	3 783,03
C 63	3 091,86	3 246,45	3 408,77	3 579,21	3 740,27	3 871,18	3 948,60
C 64	3 236,73	3 398,57	3 568,50	3 746,93	3 915,54	4 052,58	4 133,63
C 65	3 383,53	3 552,71	3 730,35	3 916,87	4 093,13	4 236,39	4 321,12
C 66	3534,78	3 711,52	3 897,10	4 091,95	4 276,09	4 425,75	4 514,26
C 67	3708,47	3 893,89	4 088,58	4 293,01	4 486,20	4 643,22	4 736,08
C 68	3 899,99	4 094,99	4 299,74	4 514,73	4 717,89	4 883,02	4 980,68
C 69	4 099,86	4 304,85	4 520,09	4 746,09	4 959,66	5 133,25	5 235,92
C 70	4 310,91	4 526,46	4 752,78	4 990,42	5 214,99	5 397,51	5 505,46
C 71	4 532,11	4 758,72	4 996,66	5 246,49	5 482,58	5 674,47	5 787,96
C 72	4 765,40	5 003,67	5 253,85	5 516,54	5 764,78	5 966,55	6 085,88
C 73	5 009,14	5 259,60	5 522,58	5 798,71	6 059,65	6 271,74	6 397,17
C 74	5 265,72	5 529,01	5 805,46	6 095,73	6 370,04	6 592,99	6 724,85
C 75	5 535,79	5 812,58	6 103,21	6 408,37	6 696,75	6 931,14	7 069,76

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 120 euro per månad.

Bilaga 7

ÖVERSIKT ÖVER LANDSKAPETS OCH KOMMUNERNAS INVESTERINGSPLANER

Avsikten med översikten är att ge en ungefärlig bild av investeringsvolymen inom den offentliga sektorn. Kostnaderna är därför endast angivna i miljoner euro (me) och inplacerade under de år de huvudsakligen antas genomförda. Stora investeringar har dock fördelats mellan åren. Kostnadsangivelsen och tidsinplaceringen innebär inte något ställningstagande till för vilken kostnad respektive när landskapsandel betalas.

Översikten är vad gäller landskapets projekt uppgjord på basen av den information som legat till grund för budgetförslaget. Vad gäller de kommunala projekten har informationen inhämtats per e-post/muntligt före kommunernas budgetbehandling. **Alla kostnadsangivelser är exklusive moms.**

Avsikten är att ge en bild av hur projekten kan förverkligas, inte när och hur de budgeteras.

Byggnadsprojekt	**År 2008**	**År 2009**	**År 2010**
Landskapets byggnadsprojekt			
Tillbyggnad och renovering av självstyrelsegården		0,6 me	5,0 me
Om- och tillbyggnad av polishuset			
Ålands hälso- och sjukvård			
Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset, etapp II och III	6,0 me	6,0 me	6,0 me
Renoveringar vid Gullåsen	0,3 me		
Kommande projekt för Ålands hälso- och sjukvård		0,5 me	2,0 me
Godby hälsocentral, tilläggsutrymmen i Godby Center		0,2 me	
Olika planererade projekt under fastighetsförvaltningen			
Ålands folkhögskola			
Renovering av kök, byte av fönster m.m.			
Tillbyggnad för hantverksutbildningen m.m.			
Ålands lyceum			
Planerat underhåll			
Ålands sjömansskola			
Ombyggnad av maskinverkstadens vattentak m.m.			
Uppdatering av projektering för tillbyggnad			
Ålands yrkesskola			
Grundrenovering av verkstäder m.m.			
Förnyande av ventilationssystem i verkstadsflygeln m.m.			
Nytt hallutrymme			
Ålands naturbruksskola			
Planerat underhåll			
Ålands vårdinstitut			
Sanering och ombyggnad			
Högskolan på Åland			
Ombyggnad och renovering			
Ålands museum			
Planerat underhåll			

Byggnadsprojekt	År 2008	År 2009	År 2010
Ålands försöksstation			
Renovering av ekonomi-, kanslibyggnad m.m.			
Motorfordonsbyrån			
Om- och tillbyggnad samt renovering			
Sammanlagt för dessa projekt	2,2 me	4,5 me	4,0 me
Ålands naturbruksskola			
Lösdriftsstall			
Utvecklande av Bomarsund	0,2 me		
Utvecklande av Kastelholms kungsgård			
Uppförande av museimagasin	0,2 me		
Kortruttsinvesteringar - utredningar	0,1 me	0,2 me	
Alandica Kultur och Kongress, totalkostnad 17,25 me	7,4 me	2,2 me	
Ålands sjöfartsmuseum	0,1 me	2,5 me	5,4 me
Uppskattad volym	**16,5 me**	**16,7 me**	**22,4 me**
Kommunernas byggnadsprojekt			
Brändö kommun			
Reningsverk			0,5 me
Eckerö kommun			
Ombyggnad av Skagvägen	0,1me	0,1 me	0,2 me
Renovering av skolans hyreshus			0,1 me
Tillbyggnad av daghemmet			0,1 me
Finströms kommun			
Nytt daghem i Godby	1,0 me	1,8 me	
Om- och tillbyggnad av skola			0,1 me
Nybyggnad av vägar och kommunalteknik i Godby		0,1 me	0,1 me
Renovering av kommungårdens källare			0,1 me
Föglö kommun			
Grundförbättring och ytbeläggning av Sintingvägen		0,1 me	
Geta kommun			
Om- och tillbyggnad av äldreboendet Hemgården		0,4 me	
Vattenförsörjningsplan		0,1 me	0,1 me
Hammarlands kommun			
Om- och tillbyggnad av Näfsby skolas kök samt byte av plåttak	0,4 me		
Löparbanor vid Hammarvallen	0,3 me		
Avloppsledning till Mariehamn	1,5 me		
Ombyggnad av Hellesbysandsvägen	0,1 me	0,1 me	
Avloppsprojekt Frebbenby-Marby			0,1 me
Jomala kommun			
Ombyggnad av bibliotek	0,2 me	0,2 me	
Nybyggnad av Sviby daghem	1,8 me	0,4 me	
Brandstation	0,3 me	0,8 me	
Avloppsledning västra Åland	0,1 me	0,1 me	
Kumlinge kommun			
Reningsverk samt utbyggnad av avloppsnät		0,1 me	0,1 me
Utbyggnad av vattenledning			0,2 me
Sanering av Annagården		0,1 me	0,1 me

Byggnadsprojekt	År 2008	År 2009	År 2010
Kökar kommun			
Om- och tillbyggnad av servicehuset Sommarängen		1,0 me	1,0 me
Avloppsinvesteringar			0,7 me
Radhus med fyra hyresbostäder		0,4 me	
Lemlands kommun			
Daghem Söderby		0,7 me	
Grundskolan - tillbyggnad för Lyckan		0,1 me	
Avloppsutbyggnad, Norra Hellestorp	0,1 me		
Avloppsutbyggnad, Granö	0,1 me	0,1 me	
Närvärmenät	0,1 me		
Lumparlands kommun			
Byggande av hyresbostäder			0,5 me
Mariehamns stad			
Daghemmet Tärnan		0,2 me	
Trobergshemmet om- och tillbyggnad	0,7 me	6,9 me	6,9 me
Ombyggnad av Edlagården	0,4 me		
Boende för missbrukare		0,1 me	0,8 me
Ytternäs skola, om och tillbyggnad	0,1 me		
Ytternäs skola etapp II och III	0,8 me	0,5 me	1,2 me
Övernäs låg- och mellanstadieskola - ventilation	0,2 me		
Övernäs låg- och mellanstadieskola - VVS-sanering	0,5 me		
Övernäs låg- och mellanstadieskola - VVS-installation		0,4 me	0,3 me
Övernäs högstadieskola projektering	0,2 me	0,2 me	
Övernäs högstadieskola - ventilation	0,2 me		
Strandnäs högstadieskola ombyggnad	0,1 me		
Konstgräsplan			0,6 me
Uppgradering av tennisbanor	0,1 me		
Stadshusets yttertak m.m.		0,3 me	
KK-hus parker och gator	0,9 me	0,4 me	
KK-hus parkeringsplatser	2,2 me	2,3 me	
Centrumpark, Mariaparken	0,1 me		0,4 me
Kättingparken		0,2 me	
Elverksgatan-Neptunigatan projektering		0,3 me	
Norragatan-Nygatan projektering		0,1 me	
Österbacka gatubyggnad	0,4 me		
Svärtesgränd gatubyggnad	0,2 me		
Bolstavägen GC-väg	0,1 me		
Ålandsvägen ombyggnad	0,4 me	0,8 me	0,4 me
Storgärdan gatubyggnad		0,4 me	0,2 me
Dikesgränd dagvatten	0,1 me		
Österbacka vatten och avlopp	0,3 me		
Storgärdan dagvatten		0,1 me	0,1 me
Stogärdan, vatten och avlopp		0,2 me	0,2 me
Gnistvägen-Lotsbro-V hamn vatten och avlopp		0,1 me	
Norra staden-Jomala dagvatten		0,1 me	0,1 me
Västra hamnen kaj 5	0,6 me	0,3 me	
Västra hamnen kaj 2 o 3		0,2 me	

Byggnadsprojekt	År 2008	År 2009	År 2010
Västra hamnen breddning av hamnområde	0,5 me	0,5 me	
Västra hamnen ombyggnad av Vikingterminalen	0,5 me		0,3 me
Fahlers småbåtsplatser		0,3 me	0,5 me
Pommerns skrov	0,2 me		
Pommerns stormast			0,4 me
Saltviks kommun			
Ombyggnad och renovering av brandstation	0,2 me		
Byggande av servicebostäder		0,5 me	0,5 me
Tillbyggnad av vårdhemmet Sunnanberg	0,4 me	0,5 me	
Utbyggnad av avloppsnätet		0,1 me	0,1 me
Sottunga kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
Sunds kommun			
Om- och tillbyggnad av Tallgården		1,5 me	1,5 me
Värmecentral i Finby		0,2 me	
Utbyggnad av avloppsnät		0,2 me	0,1 me
Ombyggnad av Tosarby daghem		0,3 me	
Vårdö kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
De Gamlas Hem			
Ingen investering över 0,1 me			
Ålands Omsorgsförbund			
Ingen investering över 0,1 me			
Norra Ålands högstadiedistrikt			
Om- och tillbyggnad av Godby högstadieskola			0,2 me
Södra Ålands högstadiedistrikt			
Om- och tillbyggnad av Kyrkby högstadieskola		0,9 me	0,9 me
Uppskattad volym	**16,4 me**	**25,8 me**	**19,7 me**

Uppskattad volym - landskapet	16,5 me	16,7 me	22,4 me
Uppskattad volym - kommunerna	16,4 me	25,8 me	19,7 me
Uppskattad totalvolym	**32,9 me**	**42,5 me**	**42,1 me**